Tehnoredactare computerizată:
LILIANA DINCĂ

CONSTANTIN ARGETOIANU

ÎNSEMNĂRI ZILNICE

Volumul XI

28 aprilie 1944 — 30 iunie 1945

Ediţie inedită a ultimului volum
de
STELIAN NEAGOE

EDITURA *MACHIAVELLI*
Bucureşti, 2017

Colecţia
ISTORIE & POLITICĂ

Toate drepturile pentru tipărirea
acestei ediţii aparţin în exclusivitate
EDITURII *MACHIAVELLI*
DIRECTOR – FONDATOR
Prof. univ. dr. STELIAN NEAGOE
Bucureşti – 1, B-dul Banu Manta nr. 22

ISBN 978-606-8919-00-3

Notă asupra ediţiei

În anul 2009 am publicat la Editura Machiavelli, ultimul volum (al X-lea) din *Însemnările Zilnice* consemnate de Constantin Argetoianu până la 28 aprilie 1944, când a fost nevoit să se refugieze în Elveţia, evitând în felul acesta sumedenia de neplăceri în situaţia iminentei invazii a teritoriului României de către trupele sovietice.

Ajuns în ţara cantoanelor, a ales să se stabilească în Geneva deoarece acolo consul general al României era diplomatul de carieră Dan Geblescu, fiul olteanului C. R. Geblescu cu care Argetoianu fusese coleg de şcoală şi universitate, ambii mari proprietari cu moşiile învecinate în judeţul Dolj. La Geneva se mai aflau fratele consulului, Şerban Geblescu împreună cu soţia sa Madi — toţi trei fiindu-i de mare ajutor în acei ani de bejanie.

Instalat într-o cămăruţă de hotel, C. Argetoianu şi-a făcut provizii de caiete dictando spre a continua seria *Însemnărilor Zilnice*, într-un nou ciclu marcat de noi imponderabile ale destinului omenirii.

Şi-a făcut *Însemnările Zilnice* cu conştiinciozitatea şi consecvenţa cunoscute până la 30 iunie 1945, când şi-a dat seama că era realmente depăşit de evenimentele politico-militare ce se derulau într-un ritm vertiginos. Urma să ia naştere o nouă ordine mondială postbelică în ale cărei secrete — date fiind condiţiile — n-avea cum să pătrundă, iar informaţiile de mâna a doua (presă, radio) nu satisfăceau exigenţele comentatorului şi analistului politic obişnuit să se bazeze pe surse dintre cele mai autorizate.

Prin urmare, volumul de faţă încheie seria *Însemnărilor Zilnice* începute de C. Argetoianu în anul 1935.

Cronologic, acest ultim tom începe cu data de 28 aprilie 1944 şi se sfârşeşte, cum spuneam, la data de 30 iunie 1945.

*

Conştiinţa profesională ne dictează să ducem înşine până la capăt tipărirea operei memorialistului şi scriitorului politic Constantin Argetoianu. Un travaliu imens, greu dar frumos, de 27 de ani împliniţi.

Proveniența manuscrisului ce însumează acest volum al XI-lea din *Însemnări Zilnice* este următoarea. În anul 1992, pe când începusem

publicarea *Memoriilor* argetoiene, regretata doamnă Constandina-Dina Argetoianu, nepoată a lui C. Argetoianu și legatar testamentar pentru tipărirea operei bunicului d-sale în România — mi-a expediat de la Paris (unde își avea domiciliul) un exemplar xeroxat de pe caietele-manuscrise cu *Însemnări Zilnice*, 28 aprilie 1944 – 30 iunie 1945, spre publicare când le va veni rândul. Cu acel prilej, d-na Dina Argetoianu n-a putut să-mi trimită xeroxuri de pe caietele-manuscrise 65 și 66 (perioada 26 august – 3 decembrie 1944) deoarece în momentul respectiv cele două caiete fuseseră împrumutate pentru studiu d-lui Mihail Sturdza – autorul monumentalei *Genealogii*...

Din motive independente de voința și dorința noastră de a edita volumul în integralitate, ne vedem nevoiți să-l tipărim fără textele caietelor-manuscrise 65-66.

Nutrim speranța că urmașii noștri într-ale editării operei lui Constantin Argetoianu vor integra acest volum al XI-lea cu *Însemnările Zilnice* menționate, inccesibile nouă astăzi. Cu siguranță, la Arhivele Naționale ale României — acolo unde este depozitat întregul fond Argetoianu — într-o bună zi își vor afla locul și toate caietele, inclusiv, nr. 65 și nr. 66 cu *Însemnările Zilnice* ale lui Argetoianu din perioada 28 aprilie 1944 – 30 iunie 1945.

La final, cu bine stimaților cititori iubitori ai operei scriitorului nepereche C. Argetoianu.

STELIAN NEAGOE

1944

Vineri, 28 aprilie 1944. *Geneva, Hôtel de la Paix*. Cum am ajuns la Geneva, nu știu nici eu... Evident, n-am mai fost stăpân pe nervii mei, prăpădit de boală și compleșit de evenimente...

Astă-iarnă, în ianuarie, nevastă-mea, prietenii mei și mai ales Ralea au stat de capul meu să plec pentru câteva luni, să nu fiu de față pentru schimbarea de regim... Riscam — ziceau ei — să fiu suprimat de nemți la plecare, împreună cu oamenii independenți mai de seamă ai țării, ca să „facă golul" în momentul sosirii adversarilor lor... Riscam să fiu curățat de derbedeii care se vor înstăpâni fie și numai pentru câteva ceasuri asupra Guvernului... Riscam, în fine, să fiu plictisit de ruși, luat ca ostatic sau chiar și deportat, în calitatea mea de fost prim-ministru și de om politic cunoscut ca reacționar...

Nevastă-mea a cerut lui Vlădescu (șeful Protocolului) un pașaport pentru mine, cu vizele necesare pentru Elveția. M-am pomenit după câteva zile cu un pașaport diplomatic, vizat de nemți și de elvețieni... Tocmai atunci m-a picnit seria de accese de gută, care m-au aruncat la pat. N-a mai fost vorbă de plecare și am băgat pașaportul în sertar, iar ai mei nu m-au mai plictisit cu plecarea...

Deși recunoșteam că argumentele prietenilor mei nu erau lipsite de temei, sufletește, orice idee de părăsire a țării îmi era antipatică; la urma urmelor ce riscam? Să-mi pierd viața? La 73 de ani, era o eventualitate ce trebuia ținută în evidență la orice ceas...

Am sosit la Sinaia într-un hal fără hal. Abia puteam să umblu, nevralgii acute în tot corpul nu mă lăsau să dorm mai mult de un ceas-două pe noapte — și ploua și ploua, ca în noiembrie. Frigul din casă și umezeala de afară mă aruncaseră din nou la pat... Ralea a venit din nou să-mi spună: „Pleacă! (Cotropirea țării de către ruși părea iminentă.) Nu pot garanta nimic în primele săptămâni! După o lună, vin să te iau la graniță cu un vagon ministerial"! Mă aflam într-o situație inextricabilă. La Sinaia, vedeam cum mă anchilozam pe zi ce trecea — la București nu mă puteam duce, casa fiindu-mi dezorganizată și piciorul meu nepermițându-mi să mă duc în oraș să mănânc... La Breasta nu putea fi vorbă să merg: acceptam în gândul meu să dau ochii cu căpeteniile ru-

seşti în Bucureşti, dar cu un „prapurcic" bolşevic, în provincie, nu! Şi mai erau şi oamenii de la Breasta... Mai ştiam eu ce erau în stare să facă, în clipele de anarhie inevitabile după plecarea unora şi înainte de sosirea altora? Mă simţeam atât de abătut, încât rezistenţa mea faţă de perspectivele unei pribegii scăzuse mult...

Totuşi, nici de data asta n-am vrut să aud de plecare...

În sâmbăta Paştilor, m-am pomenit cu Şoneriu, sosit din Elveţia şi primele lui cuvinte au fost: „Am venit să te iau. Plec înapoi în Elveţia duminica viitoare (duminica Tomii) — am reţinut locurile în wagon-lit, dă-mi paşaportul să-ţi fac formele...". Nevastă-mea, Ralea, toţi cei din casă, pe capul meu... Vizele mele expiraseră, m-am gândit că duminică, luni şi marţi, fiind Paşti, nu mai rămâneau lui Şoneriu decât patru zile pentru îndeplinirea formelor ce-mi erau indispensabile. „Pleci sigur duminică?" am întrebat pe Şoneriu. „Sigur — a fost răspunsul lui — am locurile în wagon-lit şi după duminică ar fi prea târziu...". Toată lumea se aştepata ca ruşii să ajungă până în 10–15 zile la Bucureşti... I-am dat paşaportul, convins că nu va putea face nimic în câteva zile (dată fiind şi dezorganizarea de la Bucureşti) şi că vrând-nevrând voi rămâne în ţară şi de data asta... Şi nu m-am mai gândit la plecare!

A trecut toată săptămâna şi Şoneriu n-a mai apărut şi nu mi-a mai dat nicio ştire. Sâmbătă am aflat că pleca (după cum spusese) a doua zi, şi cum până seara nu mi-a comunicat nimic, m-am culcat liniştit — în liniştea osânditului la moarte "avec sursis"! La ora 11 noaptea, amicul Şoneriu a telefonat de la Palace Hôtel că sosise cu toate actele în regulă... N-am închis ochii până dimineaţa... Dimineaţa a venit Şoneriu la mine. „Toate bune — i-am spus eu — dar n-am un franc elveţian"! — „N-ai nicio grijă — a replicat el — îţi aranjez eu toate..."

Nevastă-mea m-a hotărât să plec. Mă simţeam atât de prăpădit, încât n-am mai avut putere să mă opun şi duminică la orele 6 p.m. am părăsit Sinaia, cu Şoneriu, cu nevastă-sa, cu soacră-sa şi cu fiica nevesti-si... Şi cu 1 milion de lei în buzunar (adică câteva mii de franci elveţieni!) şi cu 65 de lire engleze, pe care mi le-a dat soţia mea...

Plecarea a fost lugubră. Am plecat fiindcă mi-am dat seama că prezenţa mea printre ai mei, în halul în care mă aflam şi la vârsta mea nu numai că nu le putea fi de niciun folos, *dar mai era menită să atragă trăsnetul pe casa mea*... Am avut impresia că şi ai mei se simţeau uşuraţi prin plecarea mea... Am plecat cu inima strânsă, întrebându-mă dacă îmi voi mai vedea vreodată ţara şi casa...

Am scris fiicei mele la Breasta, ca să o vestesc, mi-am luat ultimele dispoziţii atât testamentare cât şi pentru lipsa mea — şi am păşit la sfârşitul vieţii în pribegie, printre străini...

Oribilă din punct de vedere moral, călătoria mea s-a săvârşit din punct de vedere material în condiţii neaşteptat de acceptabile. Până la Budapesta, călătorie aproape normală într-un "single" al Companiei Internaţionale W. L. Dar cu adânci emoţii: ne întrebam cum vom trece prin toate zonele de atac ale aviaţiei anglo-americane... La Braşov am scăpat teferi, ca şi la Arad (unde fusese o alarmă cu două ore înainte, dar ne-urmată de atac). Teama noastră mare era însă la Szolnok (podul peste Tisa) şi la Budapesta, unde urma să ajungem pe la 2 p.m. a doua zi. Pe drum am aflat că, călătorii din ajun petrecuseră opt ore în adăpostul din gara Budapestei... Şi nu era numai teama unui atac împotriva noastră, dar şi teama unui atac *care să fi precedat* în fiecare loc trecerea noastră, să fi stricat linia ferată şi să ne silească să petrecem zile întregi în câmp, cu tot ce aveam şi în Ungaria vrăjmaşă nouă, fără mijloace măcar de înapoiere...

În fine, ne-a ajutat Dumnezeu şi am ajuns la Budapesta, teferi. Am ajuns însă cu trei ore întârziere; trenul pentru Viena nu ne aşteptase şi a trebuit să stăm până seara la 8^{20} (sosisem la 5) pentru ca vagonul „Mitropa" (în care ne mutaserăm înainte de a sosi la Budapesta, căci acesta mergea de la Bucureşti la Viena) să fie agăţat de un tren de persoane care ne-a dus până la graniţa germană de la Hegyeshalom unde am aşteptat trei ore ca să fim, în fine, porniţi cu un tren militar. Am ajuns la Viena la ora 9 dimineaţa (în loc de ora 9 seara, cum ar fi trebuit să sosim). Hegyeshalomul a fost bombardat groaznic (era acolo o fabrică de avioane Messerschmitt) cu două zile înainte... Noi am scăpat însă fără reprezentaţie...

La Viena, trenurile militare neavând voie să intre în gară, am fost debarcaţi la distanţă şi n-am coborât din vagon, până n-au defilat în faţa noastră cei 3–4 000 de „permisionari", într-un hal fără de hal, care veneau de pe fronturi şi la trenul cărora fusesem agăţaţi...

Debarcarea noastră a fost înfricoşătoare: familia Şoneriu avea *62* de colete, Assan (George, care călătorea cu Magda Diamandi) 22, iar eu, cinci. N-am fi putut niciodată să ne descurcăm (în Viena nu mai există nici taximetre, nici trăsuri, nici hamali) dacă tot personalul Consulatului (mobilizat de Şoneriu) n-ar fi venit înaintea noastră cu un camion şi mai multe trăsuri particulare. Atât personalul Reprezentanţei noastre la Viena, cât şi cel din Budapesta, a fost de o amabilitate neaştepată faţă de noi. Numele meu să le mai fi spus ceva bieţilor oameni pierduţi în nedumerirea ceasului prezent, ca şi în aceea a ceasului de mâine? În tot cazul, eu nu mai reprezentam nimic în ceasul de faţă şi atât de puţin probabil, în nădejdile lor de mâine...

La Budapesta ministrul nostru Filotti a venit şi ne-a ţinut de urât în gară, cât am stat acolo, toţi cu frica în sân să nu sune alarma. La Viena, consulul general Stănescu, viceconsulul Cazan, toţi oamenii de serviciu de la Consulat, mobilizaţi pentru bagaje...

Viena mi-a părut o necropolă. Aproape niciun om pe stradă; două-trei figuri triste la fiecare sută de metri. Prăvăliile închise, sau goale, numai cu galantar la stradă pentru ochii lumii, şi nimic în rafturi. Am tras la Merssl. Odaie bună, baie, apă caldă, dar nimic încălzit, deşi era frig al dracului...

La dejun, am fost poftit la consulul general Stănescu, la Consulat. Era acolo şi arhiducesa Ileana şi madam Şeicaru cu ginerele Cişmigiu şi fostul consul general Flondor cu soţia... Dejun acceptabil. Seara la hotel am avut un ceai şi „ce mai îmi putea da". Mi s-au adus patru felii de "Wurst", o porcărie inconsumabilă...

Am părăsit acest loc de tristeţe miercuri dimineaţa la 7^{30} (Westbahnhof). Vagon direct până la Feldkirch, unde am ajuns seara la ora 8. Vamă, oameni plini de politeţe. La ora 9, ora elveţiană, am sosit la Buchs. Lumină, mâncare, băutură — pace! Am mâncat bine şi m-am culcat într-o cameră rece în vila d-lui Wys, antreprenorul bufetului gării, om simpatic şi plin de haz. Îmi reţinuse camera Pella, telefonic de la Berna. Pe când mâncam, mi-a mai telefonat şi mie să mă salute pe pragul Elveţiei... Mi-au telefonat şi Gebleştii de la Geneva!

Toate au mers bine şi în această zi de călătorie, cu toate că numai eu ştiu cum am trecut prin Linz! (Hermann Göering Werke!...) şi prin Salzburg — şi cât mi-a fost de frică să nu găsim linia întreruptă la Innsbruck.

Joi dimineaţa la 8^{10} am plecat din Buchs şi la 16^{06} am fost în Geneva, unde am coborât la Hôtel de la Paix, camera nr. 7. Şi aşa am început pribegia mea...

Dan Geblescu, consulul nostru general la Geneva şi mai ales Şerban frate-său şi soţia acestuia Madi m-au primit cu o prietenie şi cu o căldură care m-au emoţionat adânc. Dacă ar fi fost copiii mei n-ar fi putut să fie mai buni...

Sâmbătă, 29 aprilie. Liniştea pe care de atâta vreme n-am mai cunoscut-o, aerul uscat şi lipsa de griji *imediate,* s-au repercutat imediat în starea sănătăţii mele. Am impresia *că mă normalizez pe ceas ce trece...*

Gafencu a venit să mă vadă ieri-dimineaţă. Era ahtiat după ştiri; i-am golit sacul pe care-l umplusem în ultimele zile la Sinaia... Mi-a adus cartea lui şi mi-a spus şi el cât a putut despre străduinţele sale. Discret... Aci, toţi românii trăiesc cu frica în sân... Fiecăruia îi e frică până şi de umbra lui... Trebuie să mă aclimatizez...

Marţi, 2 mai. Timpul e splendid, dar nopţile sunt răcoroase. În Elveţia traiul e normal, dar se trăieşte *cu economie.* În franci, viaţa nu e scumpă, în lei — trece de orice închipuire.

După ştirile ziarelor elveţiene, foarte complecte, aproape nicio schimbare pe fronturi. Pe frontul de Est, linia de luptă e cam aceeaşi ca în ziua plecării mele din Sinaia... În schimb, bombardamente formidabile pe teritoriul german şi în Franţa ocupată. Vâlvă mare în jurul viitoarei debarcări engleze. Atâta vâlvă încât mă întreb dacă se va face...

Bucureştiul a mai fost bombardat o dată în ziua de luni 24 aprilie... Iarăşi gara, cartierul Domeniilor, parcul Filipescu... Efectele n-au fost atât de mari ca în atacurile precedente. Casa mea a scăpat şi de data asta...

Stalin a vorbit de 1 mai. A vorbit destul de cuminte şi nu prea rău pentru noi...

La Londra s-au întrunit prim-miniştrii ai Dominioanelor în conferinţă...

Miercuri, 3 mai. Cercul se strânge în jurul Germaniei. A capitulat şi Spania, după Turcia, în faţa constrângerilor anglo-americane. A rezistat mai mult decât Turcia, dar a cedat în mare parte cererilor aliate. După cum turcii au sistat trimiterile de crom în Germania, spaniolii au primit să reducă, *dar numai să reducă,* furniturile de wolfram destinate Reich-ului. Spania s-a mai obligat să retragă până la ultimul soldat de pe frontul rusesc, să expulzeze din Marocul spaniol o sumă de agenţi germani şi să suprime Consulatul general german de la Tanger. În schimb, Spania va primi petrol şi derivate din petrol — şi grâu...

O lovitură grea în prestigiul Germaniei.

Pare că în cercurile intelectuale din SUA domneşte indignare mare împotriva bombardării Institutelor Cantacuzino şi Babeş din Bucureşti. Institutul Cantacuzino a fost alimentat cu fonduri din fundaţia Rockefeller şi americanii făcuseră planul să facă dintr-însul oficină de seruri pentru tot Balcanul, după ocuparea acestuia... Indignarea americană a avut ecoul ei în şedinţa de ieri a Crucii Roşii (de aci din Geneva), şedinţă la care a luat parte şi Şoneriu, din partea Guvernului român...

S-a zis că Stalin ar avea intenţia să-şi oprească armatele *la graniţele naturale* (adică din 1914) ale Rusiei. O convenţie încheiată între Beneš şi Kremlin, care se dă publicităţii, dezminte această ipoteză a limitării ofensivei moscovite. Prin convenţia în chestiune, se stabilesc raporturile dintre autorităţile cehe şi armata sovietică de ocupaţie, după izgonirea nemţilor din Cehoslovacia... Adio iluzii!

Vineri, 5 mai. În noaptea de miercuri spre joi, au bombardat din nou Bucureştii. A cincea bombardare, de o lună. De data asta au venit noaptea şi au fost şi englezi şi americani... Fie cu toţii blestemaţi! Au lovit gara, gara de triaj mai ales şi periferiile de nord şi de est. Nimic la centru. Aşa spune cel puţin Pella care a telefonat ieri dimineaţă la Bucureşti. Casa mea ar fi scăpat în trecut şi de data asta! Trebuie să tot repet întrebarea: ce rău am făcut noi americanilor şi englezilor ca să ne lovească atât de crunt?

M-am mutat ieri de la Hôtel de la Paix la Hôtel de l'Ecu. La Ecu, am odaie (cu cabinet de toaletă — baie şi aci) plus jumătate pensiune (ceaiul de dimineaţă şi dejunul) pentru 14 fr. Un pribeag-fugar nu poate dispreţui câţiva franci...

Nu e vorbă, 14 fr. fac aproape 4 500 lei, pe cursul de astăzi! Rău a ajuns biata noastră ţară!

Dejunat ieri la Gafencu, 4 rue des Granges. Apartament delicios, la primul etaj al unui „hotel" din al XVIII-lea secol aparţinând vechii familii geneveze Borssier... O rampă la scara de piatră, "en fer forgé", de toată frumuseţea. Apartamentul nu e mare, dar se bucură de o minunată vedere asupra aşa-zisei "La Treible" şi asupra cartierelor de grădini şi de vile din acea margine a Genevei...

Gafencu mi-a părut opărit, Nuşeta în vervă, dejunul slab. Citisem toată săptămâna cartea lui, "Prèliminaires de la guerre à Est", ca să-i pot spune ceva. E o lucrare remarcabilă, de mâna întâi. Obiectivă, documentată, sinceră şi bine scrisă. E cea mai de seamă lucrare română (adică scrisă de un român) cu privire la istoria diplomatică a ţării noastre. Scrisă fără nicio părtinire pentru interesele noastre, dreptatea cauzei româneşti reiese din tot volumul, sclipitoare şi cu neputinţă de tăgăduit... Am felicitat călduros pe Gafencu, din toată inima, şi m-am bucurat aflând că volumul e în curs de traducere la Londra, sub auspiciile lui Seton Watson...

Dreptatea celor mici, să aibă şi ea un locşor la soare?

M. Cămărăşescu, secretarul Legaţiei noastre la Roma a venit la Geneva să ia Curierul şi povesteşte cu groază despre Italia. Până la linia frontului (Italia mussolinistă), toată ţara e în mâna nemţilor. Lumea moare de foame şi trăieşte sub teroarea bombardamentelor zilnice... La Roma, şi în special, în popor, e aşa mizerie, încât oamenii în zdrenţe sunt gata la orice pentru o bucată de pâine. Roma propriu-zis n-a fost bombardată şi nu este. Anglo-americanii caută să distrugă căile ferate şi nodurile feroviare şi, cum mai dau şi pe alături, nimeresc şi prin suburbii. Aşa au fost lovite San Lorenzo, San Paolo şi cartierele dimprejurul lor.

Guvernul fascist e o ficţiune. În realitate nemţii sunt stăpâni pe toate rosturile administrative. Mussolini e sechestrat într-o vilă la Asta (?) pe lacul de Garda; o gardă germană îl păzeşte *şi sub pretext de siguranţă*, nu poate ieşi decât cu voia generalului neamţ şi escortat de forţe germane... Ca să ieşi sau să intri în Italia, ca să circuli, nu ceri autorizaţie autorităţilor italiene, ci celor germane... Fascişti, nu mai sunt decât în Italia de Sud, unde se mai menţin prin spirit de opoziţie faţă de anglo-americani şi de Badoglio...

Nu este adevărat că Edda Mussolini-Ciano a făcut ce a putut pentru a ajunge la condamnarea soţului ei — dimpotrivă s-a zbătut din răsputeri ca să-l scape şi neobţinând nimic de la tatăl ei, şi-a procurat un avion şi a zburat la Hitler să obţină graţierea nenorocitului... Hitler a refuzat însă să o primească. Închisă cu copiii ei într-o „abaţie" la Flüelen pe lacul Lucernei, e înnebunită împotriva lui tată-său şi nu vorbeşte decât de răzbunare... Elveţienii au închis-o fiindcă a intrat în Elveţia fără autorizare. Farinacci a rămas izolat în Italia de Nord; e agentul nemţilor şi tot personalul recrutat de el n-are nimic comun cu fascismul: sunt toţi derbedeii gata să omoare şi tată şi mamă pentru un blid de linte...

Sâmbătă, 6 mai. Se confirmă că ultimul bombardament al Bucureştilor a avut în vedere aproape exclusiv calea ferată. Liniile între Bucureşti şi Chitila ar fi în totalitate distruse... Ieri, câinii au atacat cu violenţă şi gara Ploieşti, pe care au lovit-o greu, tot în vederea distrugerii comunicaţiilor. Nu ştiu proştii că s-a construit o linie de la Brazi la Teleajen, prin care se pot scurge trenurile?... După telegramele publicate de ziarele elveţiene, s-ar fi distrus şi rafinăriile de lângă gară, mai ales „Astra". Dar „Astra" a fost deja distrusă în raidul din 5 aprilie...

De pe frontul nostru, nimic important. O spun chiar ruşii. E ciudat, dar de 15 zile, de când am părăsit România, linia frontului de la Carpaţi, peste Siret şi peste Prut până la gura Nistrului a rămas nemişcată. Atacuri locale reduse. Ruşii respinşi de câte ori încearcă ceva şi acest ceva e de obicei mărginit la mici încercări fără scop strategic... Ce să fie? Gafencu pretinde că se negociază armistiţiul înainte; dar nu grija armistiţiului poate opri pe ruşi. E probabil că sunt istoviţi şi ei şi că-şi regrupează forţele — sau poate că aşteaptă acţiunea britanică de debarcare, ca să sincronizeze mişcările...

Faimosul atac german în regiunea Lemberg-Tarnopol-Brody nu s-a declanşat încă şi nu pare să fie ceva serios.

Ziarele elveţiene sunt pline de ştiri privitoare la viitoarea debarcare a Aliaţilor în Europa. Vâlva care se face în jurul viitoarelor operaţii dă de gândit, dar prea „s-au avansat" englezii în afirmările lor ca să nu încerce ceva...

"Reuters" a difuzat joi dimineaţă un „avertisment" dat la Radio Moscova aliaţilor Germaniei şi reprodus în *Journal de Genève* cu următorul text în ce priveşte România: "*M. Molotov a assuré que L'URSS ne pose pas aucune revendication territoriale* (Dar Basarabia şi Bucovina ce sunt?). La cessation du feu seule peut modifier la situation de la Roumanie".

Avertismentele date Ungariei, Bulgariei şi Finlandei sunt tot atât de concise *dar mult mai dure...*

Planul ruşilor e limpede: vor să ne ia cu binele, ca să întoarcă foaia mai târziu... Avioanele ruseşti n-au bombardat niciun oraş românesc...

Anglo-americanii au mai bombardat alaltăieri şi Severinul, din nou, şi Romanul...

Un comunicat japonez ne informează că amiralul Kogo, comandantul suprem al forţelor navale nipone combinate a fost ucis în luna martie, doborât din avionul său, pe când comanda luptele aeriene şi de uscat din Pacific... E al doilea comandant suprem japonez care cade eroic în faţa inamicului. Kogo fusese numit acum un an în locul amiralului Yamamoto, căzut şi el la datorie... Şefii japonezi ştiu în tot cazul să moară pentru crezul lor!

Începe să se vorbească mult despre luarea raporturilor diplomatice între Elveţia şi Soviete. Elveţia n-a recunoscut până acum „de jure" Uniunea Sovietelor. Moscova are totuşi un reprezentant clandestin în Elveţia, pe dl Sokolin (în realitate, Şapira!) fost agent rusesc pe lângă SDN (Societatea/Liga Naţiunilor). La începutul războiului ruso-german, Sokolin s-a declarat *antisovietic* (?) şi ca atare a fost tolerat în Elveţia. Acum începe să scoată capul şi să-şi mărturisească crezul, iar autorităţile federale îl tolerează mai departe căci succesul e un mare avocat!

Ororile războiului:

După condamnarea colonelului Cristofini la moarte, de către gaulliştii din Alger, Laval a declarat că va împuşca, ca represalii, un număr de gaullişti din Franţa — în cazul în care Cristofini ar fi executat. Cristofini a fost totuşi împuşcat şi Curtea Marţială din Annecy a condamnat imediat 10 „partizani" la moarte; cinci din ei au şi fost împuşcaţi alaltăieri...

Cu prilejul întrunirii primilor-miniştri ai Dominioanelor la Londra, s-au iscat mari discuţii cu privire la legăturile viitoare ale ţărilor ce compun Imperiul Britanic. Australia vrea ca aceste legături să fie mai strânse şi ca un organ central să îndrume *real* toată acţiunea politică, diplomatică, economică şi militară a Imperiului. Canada se opune cu dârzenie la un asemenea proiect şi nu vrea schimbarea stărilor de azi. Africa de Sud cere ca coloniile să fie grupate în jurul diferitelor Dominioane şi să se formeze astfel noi *federaţii* în sânul federaţiei celei mari. Independenţa Africii întregi...

Ca să-şi împace oamenii, Churchill le dă de rumegat *problemele actuale* şi de elaborat condiţiile păcii cu Germania!

Budapesta a fost din nou bombardată ieri. Adică gările şi liniile de triaj... Am trecut la timp prin ele!

Duminică, 7 mai. Iar ne-au bombardat ţara... Ziarele de azi-dimineaţă ne anunţă că, în ziua de vineri, numeroase bombardiere anglo-americane au lovit fără milă Braşovul, Câmpina, Piteştiul, Craiova şi iarăşi Turnu-Severin... Ar fi fost bombardate mai ales gările şi liniile ferate... Morţi, răniţi, distrugeri...

Prin raţionament, îmi dau seama că, cu cei 73 de ani pe care îi duc în spinare şi cu picioarele mele care nu mă poartă nici 500 de metri, n-aş fi putut fi de niciun ajutor alor mei — dar sufleteşte mă doare tare, că trăiesc aici în linişte pe când acolo, la mine, trăiesc cu toţii în groază... Ce oribil sfârşit de viaţă...

De pe frontul nostru, tot nimic decisiv. Lupte locale, fără urmări. La Sevastopol, lupte violente şi rezistenţă dârză din partea alor noştri... De ce mai rezistă? Ca să permită garnisirea frontului pe Nistru şi în Carpaţii Galiţiei? Aş prefera armistiţiul...

Pe ziua de vineri, Berlinul anunţă 47 de avioane anglo-americane doborâte... Puţine, faţă de sutele care au atacat!

Stalin primeşte popi catolici şi vrea să se împace şi cu polonezii şi cu Vaticanul. Trebuie recunoscut că conducătorul Sovietelor e un cap politic şi că ştie ce vrea...

Gandhi a fost în fine pus în libertate, după o lungă recluziune. Măsură cuminte din partea englezilor; cât timp eliberarea „iluminatului" a fost cerută cu violenţă, englezii n-au vrut să ştie nimic. Acum, când mişcările naţionaliste s-au mai potolit, Guvernul Imperial a procedat la un act de clemenţă, fără să mai fie silit de împrejurări... Poliţia britanică rămâne în limita tradiţiei ei...

Aviaţia anglo-americană a dărâmat zăgazul de la Pescara... Regiunea şi oraşul au fost devastate de apele care au năvălit... iar Roma a rămas fără electricitate.

Luni, 8 mai. Bucureştiul a fost din nou bombardat ieri, duminică... Telegramele engleze vorbesc de un atac asupra „gării de triaj" — dar ştim ce înseamnă, din punctul de vedere al obiectivelor, informaţiile militare...

Comunicatele ruseşti afirmă că pe front nimic nu e schimbat, dar că la Sevastopol tunurile şi avioanele sovietice lovesc crunt...

Cordell Hull afirmă într-o scrisoare adresată deputatului din Michigan, Lesinski, şi pe care acesta a publicat-o — că părintele Orlemenski şi profesorul Lange (primiţi de curând de Stalin şi protagonişti ai unei acceptări a punctului de vedere rusesc de către polonezi, în chestiunea fruntariilor) n-au primit nicio misiune din partea Statelor Unite şi că cei doi domni au întreprins călătoria la Moscova după iniţiativa şi pe spezele ruşilor... Păcat, ar fi fost mai bine altfel!

În Anglia se fac repetiţii de debarcare, de zi şi de noapte, pe diverse aeroporturi? Ofensivă cu vâlvă, cu reclamă şi cu repetiţii, nu s-a mai văzut! Dar câte vedem în războiul acesta, care nu s-au mai văzut!

A murit Costache Lupu, în Bucureşti. Frate şi „manager" al doctorului, e o mare pierdere pentru acesta. Acum câteva luni, era pe moarte doctorul şi Costache îi plângea de milă...

Marţi, 9 mai. Ziarele elveţiene sunt pline de ştiri cu atacurile aeriene ce s-au dezlănţuit sâmbătă şi duminică şi noaptea de duminică spre luni asupra României. Bucureştiul a fost de trei ori lovit în 48 de ore... Amănunte topografice locale nu avem şi telefonul cu Bucureştiul şi cu România în genere nu mai funcţionează... Ce o fi cu casa mea? Sunt atât de demoralizat, încât nu mai simt nimic... Am impresia că sunt în anticamera morţii şi că aştept nu un sfârşit, ci toate sfârşiturile... Un

Universul vechi din 26 aprilie mi-a căzut la Consulat sub ochi: am aflat astfel că suntem osândiţi la un împrumut forţat de 50% din valoarea impozitului elementar ce urmează să plătim — impozit majorat deja prin noul buget cu 20%... De unde să plătească nenorociţii mei? Plata noului impozit în două rate la 1 mai şi 1 iunie. În caz de neplată, execuţie silită... Am grâu, am vin, am porumb la Breasta, dar totul e blocat şi nimeni nu cumpără. Atunci? Sfârşitul *lumii noastre*...

Miercuri, 10 mai. Oribil 10 Mai, în pribegie şi cu inima strânsă. Şi mai e şi frig ca în martie... Primul ziar de azi-dimineaţă mi-a adus şi vestea căderii Sevastopolului... S-a sfârşit şi cu Crimeea. Şi mă întreb: de ce au fost sacrificaţi atâţea oameni, nu ca să cucerim Crimeea şi să ne implantăm steagurile în cetatea Sevastopolului, căci cucerirea a fost făcută în vremuri de iluzii victorioase — dar ca să ne menţinem pe o bucată de pământ, virtual pierdută de atâtea şi atâtea luni? Mi s-a spus atunci că noi am vrut să ne retragem trupele, dar că nemţii ne-au silit să le menţinem, convinşi că vor sfârşi prin a respinge pe ruşi şi prin a recâştiga linia Donetkului!!! Şi noi am crezut!...

La ora 11, a avut loc o recepţie la Consulatul general. Dan Geblescu, consulul nostru general a întrunit românii şi româncele, pribegi prin Geneva... Atmosferă tristă şi deprimată. Până şi cerul era posomorât şi o brumă uşoară aruncase un văl peste malurile înflorite ale lacului. Nicio slujbă religioasă (n-avem preot român la Geneva), nicio cuvântare, deşi inevitabilul Jean Th. Florescu era de faţă... Am închinat smeriţi un pahar în sănătatea Regelui.

Pella organizase un tămbălău la Berna. A poftit şi pe membrii Consiliului Federal (ca să-i aducă condoleanţe pentru pierderea Sevastopolului). Mă poftise şi pe mine, telefonic. M-am scuzat...

Pella a putut telefona ieri la Bucureşti... Centrul şi cartierul dintre Bulevardul Lascăr Catargiu şi Calea Victoriei n-ar fi fost atinse de ultimele bombardamente. Casa mea ar fi prin urmare încă intactă... De la ai mei, de mai bine de două săptămâni de când am plecat — nicio ştire!

Prăpădul de bombardamente aeriene continuă zilnic peste Germania, Belgia şi nordul Franţei... Aproape toate nodurile feroviare au fost distruse... Să ne pomenim într-o zi sau alta cu o încercare de debarcare? Aici aşa se crede... Toată lumea e convinsă că războiul se apropie de faza finală...

Comunicatele germane fac literatură, şi acoperă cu flori dezastrul, dar se simte, sub flori, că nervii au ajuns la extrema rezistenţă...

Azi-noapte, anglo-americanii au bombardat Annecy, la o mică distanţă de Geneva, în Franţa... Genevezii fac azi mutre de un cot, şi tremură de frică... Fără niciun motiv!

Madi Geblescu m-a plimbat azi cu automobilul la Belle-Rive (7 km de Geneva spre Thonon). Delicioasă localitate şi delicioasă plimbare. E primul contact pe care-l iau anul acesta cu primăvara!

La orele 18, m-am reîntors în anticamera morţii... Pare că vremea vrea să se încălzească...

Mi se spune (cum aflat-o cel care mi-a spus-o!) că Costică Miclescu, zis Popa, a murit la Bucureşti la vârsta de peste 90 de ani... Era de 60 de ani membru al Jockey-Clubului. Un bun prieten... Se duc toţi! De doi ani, nu mai se arăta în lume; pierduse memoria...

Joi, 11 mai. Ziarele de azi-dimineaţă publică o telegramă succintă: „Radio-Ankara a anunţat că Bucureştii au fost bombardaţi şi ieri-dimineaţă".... Dările de seamă englezeşti, ruseşti şi nemţeşti nu spun nimic despre o asemenea bombardare. N-am putut avea nici confirmare, nici infirmare în ce priveşte ştirea difuzată de Ankara. Dar sadismul britanic e în stare să ne fi servit de 10 Mai o bombardare suplimentară. Şi englezii şi americanii lucrează doar în numele civilizaţiei...

Altă ştire proastă:

Biroul de informaţii sovietic publică un comunicat — *reprodus cu grijă de toate ziarele elveţiene* — prin care declară că comandamentul rusesc a pus mâna la Odessa pe un *ordin secret*, semnat de generalul Ştheflea, prin care se dau instrucţii „trupelor speciale româneşti" pentru jefuirea oraşului.

Acest ordin confidenţial, însoţit de o decizie a Consiliului de Miniştrii din Bucureşti din 3 decembrie 1941, trebuia să fie distrus (?) dar a scăpat prin nebăgare de seamă. Că s-a jefuit la Odessa nu încape îndoială; că s-au dat în această privinţă ordine scrise şi că s-au redactat jurnale ale Consiliului de Miniştri, însă puţin probabil. Important nu este însă faptul în sine, ci că *ruşii-l subliniază*: ne aşteaptă zile bune! Toate păcătoşeniile se plătesc — şi vom avea scump de plătit!

După ştirile publicate în ziarele elveţiene de azi, ruşii n-ar avea intenţia să înceapă ofensiva împotriva noastră şi a Balcanilor decât pe la 15 iunie, când ar urma să debarce în Tracia sau pe litoralul Mării Negre şi anglo-americanii... Ştirea nu pare curioasă: dacă anglo-americanii vor să debarce în Balcani pe la 15 iunie, atunci ruşii cu siguranţă că vor ataca înainte ca să se înstăpânească ei mai întâi asupra ţinuturilor noastre.

În tot cazul, frontul nostru e încă liniştit — se vede că trupele necesare n-au fost încă masate de sovietici pe Nistru şi pe Prut...

Mareşalul Pétain s-a instalat la Rambouillet. Multă vâlvă în jurul acestei mutări. Unii cred că Mareşalul se pregăteşte să se instaleze la Paris — alţii (şi această ipoteză e mai verosimilă) cred că Mareşalul a părăsit Vichy-ul de teama paraşutiştilor englezi, împotriva cărora apărarea germană n-ar fi destul de eficace la Vichy... Guvernul francez a rămas tot la Vichy, ceea ce ar confirma ipoteza punerii Mareşalului în siguranţă...

Bombardamentele engleze masive pe coastă şi în nordul Franţei, în Belgia şi în Olanda continuă... Londra afirmă că în ziua de alaltăieri, marţi, *4 000* de avioane au atacat regiunile de debarcare... Telegrame de la Berlin vorbesc de planuri de ofensivă germană în Anglia, concomitentă cu debarcarea britanică în Europa... Ridicol!

Tema invaziei şi bombardamentele Aliaţilor continuă să constituie principala preocupare a presei elveţiene...

M-am dus ieri să revăd "Mur des réformateurs", în parcul Bastioanelor. Searbădă impresie... Cu tot talentul lui Landowski, „domnii", aliniaţi de-a lungul zidului şi care se pişă într-un canal cu apă stătută, fac un ciudat efect!

Nu mă pot împăca cu Reforma şi cu sterilitatea acestei mişcări negative...

Azi se împlinesc două săptămâni de când am sosit la Geneva — şi încă nu mi-am revenit în fire... Fiziceşte mă simt mult mai bine — dar moralul continuă să fie scăzut şi puterile mele cerebrale foarte limitate. Gândul meu e tot acasă, şi nu se poate îndepărta de la nenorocirile noastre. Încerc zadarnic să citesc, să scriu, să întreprind ceva. Nu pot; nu pot decât să mă gândesc la ce *e acolo*, şi mai ales la *ce va fi*... O viaţă întreagă care se prăbuşeşte...

Nemţii împuşcă fără milă, în Franţa şi în Italia... Îşi fac de cap, şi-şi adună ură în jurul lor! Nu e vorba, trebuie şi ei să se apere — dar de ce n-au ştiut să-şi atragă *nicăieri*, dacă nu simpatii, cel puţin sentimente de toleranţă?

Ziarele ilustrate elveţiene publică reportaje înspăimântătoare din Italia... Acolo ca şi în Franţa, domneşte războiul civil... Mai ales la Roma, situaţia e îngrozitoare. Aproape trei milioane de oameni (cu fugari cu tot) s-au adunat în Capitală şi mor de foame şi de sete... Dorm oamenii prin *ruine*, şi se luptă cu moartea... Scările Sfântului Petru sunt încărcate cu bărbaţi, femei şi copii, care caută un adăpost împotriva oamenilor, împotriva bombelor... Apeductele au fost distruse şi nemţii nu mai dau voie italienilor să circule cu bicicletele, fiindcă atacau soldaţii germani, şi fugeau... Şi execuţii, toată ziua!

Sâmbătă, 13 mai. Aseară mi-a telefonat Assan că la radio a fost anunţat un ultimatum trimis de Anglia, Statele Unite şi Soviete — României, Bulgariei şi Finlandei. Assan explica faptul că Ungaria n-a fost cuprinsă în „Statele satelite" ale Germaniei prin situaţia specială a vecinei noastre dinspre miază-noapte, socotită ca complect ocupată de nemţi şi fără posibilitate de autodeterminare politică. Parcă noi stăm mai bine în această privinţă!

Ziarele de azi-dimineaţă pun chestiunea la punct, şi dau amănunte. Mai întâi, nu e vorba de un ultimatum (cu termen) ci de un *ultim avertisment* dat aliaţilor Germaniei în prăbuşire — aici, e cuprinsă şi Ungaria în acest avertisment. Probabil că aseară a fost exclusă la radio din eroare, sau nu a auzit bine Assan...

Reproduc după *La Suire* textul publicat simultan la Washington, Moscova şi Londra. De notat că acest „avertisment" *n-a fost comunicat Guvernelor respective* (prin mijlocirea Statelor neutre însărcinate cu interesele fiecăruia dintre destinatari, nici prin radio), ci numai *publicat* în cele trei capitale ale Aliaţilor. Iată textul:

"Le peuple hongrois souffrent d'humiliation par l'occupation allemande, à cause de la politique fatale de ses chefs. La Roumanie est toujours liée aux nationaux socialistes! Et engagée dans une guerre

qui apporte la dévastation à son peuple. Les gouvernemens bulgare et finlandais ont mis leurs pays au service de l'Allemagne et restent en guerre au cotés de celle ci. Les gouvernements britanique, soviétique et américans *estiment judicieux que ces peuples se rendent compte des faits suivants*[1]: 1) Les satellites de l'Axe (Hongrie, Roumanie, Bulgarie et Finlande) bien qu'ils se rendent compte de l'ineluctabilité de l'écrasante défaite que vont subir les nationaux socialistes, et malgré leur désir de la retirer de la guerre1, contribuent naturellement à renforcer la machine de guerre allemande par leur politique actuelle. 2) Ces nations peuvent encore, si elles la veulent, cesser de faire la guerre et de collaborer avec l'Allemagne eu résistant aux forces du national socialisme *par tous les moyens possibles*[2], eu vue de raccourcir la durée de la guerre en Europe, de diminuer leurs propres et ultimes sacrifices *et de contribuer à la victoire alliée*[3]. 3) Certes, ces nations ne peuvent échapper à leurs responsabilités, du fait qu'elles ont participé à la guerre aux-cotés de l'Allemagne nationale socialiste; mais plus longtemps elles continuent la guerre en collaborant avec l'Allemagne, plus désastreuses eu seront les conséquences et plus rigoureuses les conditions qui leur seront imposées. 4) Par voie de conséquence, ces nations doivent décider pendant qu'il en est encore temps[4] si elles entendent contribuer à l' inéluctable victoire alliée ou si elles veulent persister dans leur politique actuelle de s'opposer à cette victoire1 par une attitude désastreuse et sous espoir".

Comentând această „invitaţiune" ziarele elveţiene subliniază, pe de o parte, că nu mai este vorba de „capitulaţie fără condiţiuni", cel puţin pentru Statele „satelite" ale Germaniei — iar pe de alta, că o încetare a acestora de a da concursul Germaniei este cu neputinţă în momentul actual, dată fiind *încadrarea* lor de către forţele militare nemţeşti. Desigur... Mai trebuie semnalat şi faptul că în acest important document se vorbeşte în continuare numai de Germania naţional-socialistă...

Deşi nu reprezintă pericolul unui adevărat ultimatum, pentru noi această „invitaţiune" nu e lipsită de înfiorătoare consecinţe. Căci evident, nu ne putem degaja de nemţi. Faptul că nu s-a încheiat încă armistiţiul ca şi faptul că pe Nistru ruşii au fost respinşi[5] cu mari pierderi dovedesc că, de la plecarea mea din ţară, nemţii (inexistenţi până

[1] Subliniat de mine.
[2] Subliniat de mine.
[3] Subliniat de mine.
[4] Fără alt termen.
[5] După ultimele telegrame, pare că sovieticii au fost izgoniţi de pe întreg malul drept al Nistrului inferior, unde izbutiseră să instaleze capete de poduri. Dezminţirile ruseşti nu par serioase...

atunci între Nistru şi Galaţi) au adus mari forţe de rezistenţă şi chiar de ofensivă la extremul flanc sudic al frontului de Răsărit. Şi astfel, nu mai suntem din nou stăpâni pe mişcările noastre. Pe de altă parte, e puţin probabil că Bulgaria agăţată de teritoriile ocupate de dânsa în Macedonia, că Ungaria complect în mâna nemţilor, că Finlanda care joacă cartea disperării — să se supună invitaţiunii aliate. Şi atunci, am putea oare să o facem noi singuri, cu nemţii în spinare, la toate resorturile de direcţie? Destinul nostru îmi apare astfel din cele mai tragice; vom continua să ne zbatem alături de nemţi *deşi îi ştim învinşi*, iar anglo-americanii vor continua să distrugă ce ne-a mai rămas nedistrus! Vai de noi şi de ai noştri...

Atacurile masive aeriene asupra Germaniei şi asupra coastei de nord a Franţei, ca şi asupra Belgiei, continuă zilnic. Mii de avioane anglo-americane varsă moarte şi distrugere asupra acestor nenorocite ţări... După ştirile de ieri, *cinci* fabrici de benzină sintetică ar fi fost distruse în Germania, iar de-a lungul Atlanticului, în Franţa şi în Belgia, totul a fost măcinat, pe o adâncime de 50-60 de kilometri. Regiunile pustiite au devenit un "no man's land"!

O bombă ar fi căzut la Tours pe frumoasa catedrală, şi ar fi avariat-o grav... După Rouen, după Cassino în Italia şi alte distrugeri ireparabile, "les anglo-saxons ont de quoi être fiers"!

Pe frontul italian, pare că anglo-americanii au început o ofensivă serioasă. Nemţii au dat ceva înapoi, iar generalul Alexander afirmă printr-o proclamaţie că trupele pe care le comandă nu se vor mai opri...

René Payot a vorbit aseară la radio, foarte frumos, despre suferinţele României. A arătat cât de lipsite nu numai de „umanitate" şi de scop practic sunt bombardamentele Bucureştiului, dar încă şi cât de *nepolitice*. Într-adevăr, opinia publică românească, până acum aproape unanimă favorabilă democraţiilor anglo-saxone, devine din ce în ce mai rusofilă. Fiindcă sovieticii se poartă în toate împrejurările cu omenie. Ce pierd Londra şi Washingtonul, câştigă Moscova... Fi-va auzit glasul autorizat al lui Payot până în Anglia şi în America?

Duminică, 14 mai. Am avut ier, în fine, o zi caldă de vară. Am dejunat cu Şonerii, cu Grigori Ghica (fiul lui Eduard), cu nevasta acestuia (năs-

cută Răteanu, fostă cumnată a lui Jeny Puiu Dumitrescu (!) şi soră cu junele Răteanu, vremelnicul soţ al lui Pussy Callimachi) — la Chêne-Bourg, aproape de graniţa franceză (Annemasse) la un birt rustic; "Le coq à la broche". (Pas de coq, nourriture mediocre).

De acasă, n-am nicio ştire. Ce trebuie să fie în sufletul şi pe capul alor mei! Nici nu mai am nădejde multă, la vârsta mea, să-i mai revăd. Mor în rate...

Avertismentul dat de Aliaţi „sateliţilor" Germaniei e comentat de toată presa neutră şi aliată. Presa engleză, ca să ne ademenească, pretinde că vom fi surprinşi de condiţiile blânde de pace ce ni se vor impune... Presa elveţiană susţine cu drept cuvânt că asemenea propuneri făcute unor State subjugate de nemţi şi care nu mai au liberul lor arbitru sunt inutile şi că mai eficace ar fi din partea Aliaţilor o acţiune ofensivă împotriva Germaniei cu rezultate *care să permită popoarelor* mici să se degajeze din cleştele nemţilor...

Evident. Ziarele finlandeze scriu că Guvernul din Helsinki ar face pace cu Rusia, dacă condiţiile Moscovei ar fi acceptabile...

Londra atrage atenţia asupra faptului că avertismentul către aliaţii Germaniei a fost semnat de Anglia, de Statele Unite şi de Rusia, deşi Statele Unite nu sunt în război cu Finlanda şi Rusia e încă reprezentată la Sofia...

Papen s-a înapoiat la Ankara. Va mai încerca să împace lucrurile între Germania şi Turcia...

Ofensiva anglo-americană continuă în Italia, cu zgomot mult, dar fără mari rezultate...

Linia Brenner-ului a fost întreruptă prin bombardamentele anglo-americane...

Invazie, invazie, invazie... Ziarele sunt pline cu ştiri despre pregătirea debarcării anglo-americanilor — dar nimic nu se vede. Şi bineînţeles până să înceapă ceva, Germania e bombardată zi şi noapte. Tari nervi mai au şi nemţii!

Luni, 15 mai. Mulţumită lui Dumnezeu, Bucureştii n-au mai fost bombardaţi de aproape opt zile. Nu e vorbă, n-a mai rămas lucru mare de dărâmat... A rămas în tot cazul casa mea, şi mulţumesc iarăşi Domnului că a scăpat până acum...

În schimb, mizerabilii s-au aruncat asupra Italiei de Nord. Fortăreţele zburătoare — ale căror bombe „suflă" tot — au atacat Ferrara, Mantova, Vicenza, Padova, Pierre di Sacco, Treviso şi Mestre... Londra pretinde că au fost lovite numai gările şi liniile ferate, dar noi cunoaştem cântecul prin propria noastă experienţă. Fiecare din aceste oraşe conţine minuni de artă, pe care anglo-saxonii nici nu le pot pricepe...

A fost bombardat şi Napoli, de nemţi...

De pe frontul nostru, nimic. Un comunicat german afirmă că trupele germane şi române „au fost evacuate în ordine din Crimeea". Să o creadă proştii...

De pe frontul italian, anglo-americanii anunţă că au ocupat 18 localităţi, şi le dau numele. Lupta pentru ocuparea oraşelului Castelforte, pare să fi fost teribilă...

Nemţii mărturisesc „o uşoară" retragere în văile râurilor Garigliano şi Liri.

Aliaţii atacă cu trupe engleze, americane, franceze, polone şi indiene — o adevărată salată, în total 10-12 divizii. Nemţii par a avea mult mai puţine trupe. După cum se vede, nu pe frontul acesta se va hotărî soarta războiului.

Mareşalul Pétain a vizitat oraşul Rouen pe jumătate distrus. A fost aclamat de întreaga populaţie. A depus o coroană la monumentul Jeannei d'Arc, şi a vărsat o lacrimă în faţa ruinelor minunatei catedrale şi a monumentelor arhitecturale distruse. O nouă crimă a englezilor...

Înţelegerea dintre Aliaţi e pusă în evidenţă prin incidentele create cu prilejul vizitei preotului catolic american Orlemanski (de origină poloneză) la Moscova. După ce intervenţia popei a fost „dezavuată" de către Cordell Hull într-o cuvântare recentă, episcopul de care depinde Orlemanski a retras acestui preot dreptul de a oficia şi l-a destituit din funcţiile sale — desigur că nu fără aprobarea Guvernului american.

Orlemanski a făcut recurs la Vatican împotriva sancţiunilor presusului său. Indiferent de ce va hotărî Curia, interesantă este atitudinea americană faţă de gestul de solidarizare a preotului americano-polonez cu Moscova...

Regele Petru al Serbiei încearcă o înţelegere a tuturor fostelor partide din Iugoslavia, sârbeşti, croate, slovene şi bosniace. E posibil că Purici va fi înlocuit — dar o înţelegere cu ambiţiosul Tito nu e de aşteptat...

Marţi, 16 mai. Primit ieri prima scrisoare din ţară, de la nevastă-mea! Mare emoţie! Mi s-au muiat ochii în faţa timbrelor româneşti! Scrisoarea, datată din 27 aprilie, adică trei zile după plecarea mea, nu mi-a adus veşti noi, dar mi-a făcut totuşi o adâncă plăcere. A pus 18 zile pe drum, trimisă recomandată prin poştă...

Parcă mă simt mai puţin izolat...

Şoneriu mi-a adus ieri pe Halpern de la Cernăuţi, om de afaceri, instalat de mai mulţi ani la Lausanne. Mi-a împrumutat 5 000 de franci elv. Cu cei 20 000 luaţi de la Pychet şi cu cei 3 000 cât mi-a fost schimbat *un milion de lei* (!!) — pot trăi cel puţin doi ani. Să sperăm că războiul nu va ţine atât, deşi Pangal a telefonat ieri lui Şoneriu, de la Lisabona, că va mai ţine 4-5 ani! Aşa i-ar fi spus Tilea, de la Londra... Cred că toţi aceşti domni se înşală şi că războiul — cel european bineînţeles — se va sfârşi până la iarnă. Nu mai ţin nervii nimănui...

Pangal a mai cerut lui Şoneriu să mă roage *să nu mă afirm* în nicio direcţie (moare de frică să nu vorbesc contra ruşilor!), căci numele meu e pe toate buzele (!!!) şi că sunt deja desemnat ca preşedinte al viitorului Senat!!!!

Încep să cred că Pangal e naiv şi iluzionist, căci a mai vorbit şi de Carol al II-lea, asigurând că are o situaţie foarte bună (!!!) *fiindcă a cedat Basarabia* (!!!), mai adăugând acum [Carol] că în gândul său această cesiune a fost definitivă încă din 1940! A uitat omul discursul său de la Chişinău din ianuarie al aceluiaşi an?

Să fie liniştit Pangal, căci eu nu vorbesc, fiindcă nu mai am nimic de spus. Dar, din tot ce a spus lui Şoneriu, un singur lucru cred că l-a spus cu drept: e că în urma avertismentului ce ni s-a dat, vom fi bombardaţi fără milă, în cazul — probabil — că nu ne vom supune...

Mai toate ziarele elveţiene de ieri-seară şi de azi-dimineaţă dau o informaţie de la Istanbul, după care „un diplomat neutru sosit de curând de la Bucureşti a declarat unui reprezentant al Agenţiei "Reuter" că în România se observă o mişcare importantă pentru pace, *chiar în anturajul imediat al Mareşalului Antonescu*. Mai mulţi membri ai Guvernului se pronunţă pe faţă în favoarea păcii, dar Conducătorul se bucură încă de situaţiune foarte tare (?)".

Şi diplomatul ar fi adăugat:

„Raidurile aliate au continuat să întărească poziţia Mareşalului Antonescu provocând un mare resentiment popular contra Aliaţilor...".

Pe de altă parte, se zvoneşte despre o schimbare de Guvern în Finlanda... Să fie totuşi încă sorţi de pace pentru noi „sateliţii"?

A murit de dambla la 78 de ani mitropolitul Serghie, pe care Stalin îl cocoţase mitropolit al Moscovei şi patriarh al tuturor Rusiilor, în toamna trecută...

Românii din Geneva spun că a murit, la Craiova, prietena mea Lilica Seulescu..... Era văduva lui Mişu Seulescu, mama lui Candu, şi vecina mea de la Raznic. Venea în fiecare vară să mă vadă la Breasta. Se duc toţi contemporanii mei... *Quand mon tour*?

Miercuri, 17 mai. De pe frontul nostru, nimic important. Angajamente locale şi pregătiri cel puţin din partea ruşilor. Din ţară nimic. Nici Pella, care mi-a telefonat ieri nu are nicio ştire. Pare că se continuă *vagi* negocieri, dar un armistiţiu nu poate, evident, fi semnat decât sub ameninţarea unei imediate invazii, unui sigur dezastru — şi deocamdată frontul e intact, atât în Moldova cât şi în Basarabia. Pe de altă parte, de opt zile bombardamentele au încetat — pare însă, după unele comunicări telefonice primite de români de aci, că dezorganizarea este complectă, în toată ţara noastră...

Dacă la noi este deocamdată linişte, în schimb, bombardamentele continuă cu aceeaşi furie asupra căilor de comunicaţie din Germania, din nordul Franţei, din Belgia şi din Italia. Oraşe sunt lovite fără milă cu toată intervenţia Episcopatului francez pe lângă Bisericile din Anglia şi din Statele Unite. Scrisoarea, plină de demnitate şi de bun-simţ a arhiepiscopilor francezi, a fost publicată ieri de ziarele elveţiene. Anglo-saxonii au răspuns că regretă pierderile suferite de nevinovaţi, dar

sfătuiesc pe civili să se îndepărteze de căile de comunicaţie (!) şi de obiectivele militare. Şi ca să-şi scuze oarecum porcăriile, englezii afirmă că 14 000 (!!) de biserici au fost dărâmate în Anglia...

În Italia, ofensiva Aliaţilor începută acum opt zile continuă. Lupta e circumscrisă între Monte-Cassino şi mare, şi englezii fac mare caz că au străpuns linia „Gustav". Cine o fi acest *Gustav* care şi-a dat numele liniei, nu ştie nimeni în Geneva. Desigur că nu e Regele Gustav al Suediei. Poate că „Gustav" să fie numele de botez al mareşalului Kesselring, comandantul forţelor germane pe frontul italian. Nemţii recunosc că au trebuit să se retragă în sectorul occidental al frontului pe linia „Adolf Hitler", dar nu dau mare importanţă acestei uşoare modificări a unui front secundar, susţinând că atacul aliat în Italia e menit să facă diversiune şi să silească pe germani să aducă trupe de pe alte fronturi. Comandamentul german nu va comite însă această greşeală. Poate să fie şi un scop de diversiune din partea anglo-americanilor, dar mai probabil e că dânşii urmăresc ocuparea Romei pentru a instala Guvernul concurent lui Mussolini în capitala ţării. La Londra se mărturiseşte că războiul nu se va decide în Italia, şi toată atenţiunea presei şi opiniei publice e adesea centrată asupra „invaziunii", despre care se tot vorbeşte şi care se tot amână...

Conferinţa primilor-miniştri ai Dominioanelor s-a terminat, la Londra — şi Stettinius, subsecretarul american s-a înapoiat la Washington. După zvonurile din Londra, dl Eden va face săptămâna viitoare o expunere la Camera Comunelor şi, în acelaşi timp, o declaraţie asupra „scopurilor de război" va fi făcută în Statele Unite.

E vorba să „se puie la punct" principiul Chartei Atlanticului, coordonându-se planurile anglo-saxone cu scopurile ruseşti...

O capitulare, prin urmare, a Angliei şi a Statelor Unite faţă de Rusia. Se va lămuri, de asemenea, ce înţeleg Puterile Aliate prin „capitulare fără condiţiuni" — explicându-se că e vorba de o capitulare militară, iar nu politică...

Vom vedea...

Sir John Anderson, cancelarul Eşichierului, a declarat că Anglia a cheltuit în bugetul trecut 13 milioane de lire sterline pe zi, iar în bugetul anului în curs va cheltui 15 milioane... Ce va rămâne Anglia după război?

Englezii au bombardat lagărul de concentrare de la Oranienburg lângă Berlin, în care se aflau deţinuţi, între alţii, Schuschnigg, fostul cancelar austriac şi Brestcheld, ultimul şef al Partidului Socialist German. Cum au fost omorâţi foarte mulţi deţinuţi, nu se ştie (?) ce s-a întâmplat cu aceste două personalităţi... Va avea Himmler grijă de ei, dacă cumva au scăpat de bombele britanice...

Aliaţii au încheiat o convenţiune cu Guvernul norvegian exilat din Londra, privitoare la ocuparea eventuală a Norvegiei de către trupele ruseşti... Oamenii sunt prevăzători — dar faptul mai dovedeşte că ruşii sunt hotărâţi să urmărească trupele germane din Finlanda de Nord până la Atlantic...

Comedie politică:

Popa Orlemanski n-a mai reclamat la Papă, s-a supus pedepsei date şi s-a retras într-un „convent" pe motive de sănătate. În schimb, episcopul său O'Leary l-a iertat, şi Orlemanski a declarat în scris că „promite de a înceta orice activitate ce n-ar fi în acord cu regulile şi cu spiritul Bisericii Catolice".

Et passez muscade!

Articol foarte judicios, al lui René Payot, în *Journal de Genève* de ieri cu privire la „Apelul Aliaţilor adresat micilor puteri care luptă alături de Germania". Payot, deşi se zice că e subvenţionat de englezi, critică metodele anglo-saxonilor, lămurind că nu cu somaţiuni de capitulare fără condiţiuni şi cu ultimate publice se pot câştiga adeziunile celor care şovăie şi ar fi dispuşi să facă pace în condiţiuni omeneşti...

Joi, 18 mai. După terminarea conferinţei primilor-miniştri de la Londra, şi în aşteptarea cuvântului lui Eden la Cameră, s-a publicat o lungă declaraţie semnată de primii-miniştri ai Angliei, Canadei, Australiei, Noii Zeelandei şi Africii de Sud — menţionându-se că reprezentanţii Indiilor în Cabinetul de război şi primul-ministru al Rhodesiei au luat parte la deliberări. Comunicatul este lung şi afirmă, pe lângă neclintita comunitate de vederi din sânul Imperiului Britanic, hotărârea tuturor de a lupta până la desăvârşita înfrângere a „inamicilor *cruzi şi barbari*". (Dar cei care au bombardat Bucureştii ce simt?)

Pentru noi, interesant de subliniat următorul pasaj pe care-l reproduc după ziarele elveţiene:

"Notre but est que, une fois les orages et les passions de la guerre apaises, *tous les pays maintenant envahis par l'ennemi soient libres de décider eux-mêmes la forme future de leur gouvernement démocratique*".

Numai să se ţie de cuvânt!

Pe frontul italian, Aliaţii înaintează şi nemţii dau încet înapoi. La Londra se afirmă că „linia Gustav" e străpunsă şi că trupele aliate se apropie de „linia Adolf Hitler". La Berlin se ironizează aceste veşti declarându-se că o „linie Gustav" sau o „linie Adolf Hitler" nu există decât în imaginaţia britanică. Război de munte, pe un front secundar, spun nemţii, mărturisind totuşi retragerea forţelor lor „conform planului" (eterna formulă!)...

De pe frontul nostru, tot nimic...

În Africa de Nord, de Gaulle zbârnâie şi enervează pe Aliaţi. *Adunarea Consultativă* din Alger a luat hotărârea, fără dezbateri, de a schimba titulatura Comitetului Francez, şi preşedintele Adunării a salutat pe de Gaulle cu titul de "Monseur le Président du gouvernement provisoire de la République Française". Anglo-americanii, care vor să lase Franţei, după eliberare, toată libertatea de a-şi desemna Guvernul, se opun veleităţilor lui de Gaulle, deşi, pe de altă parte, n-ar vrea să slăbească zelul şi coeziunea partizanilor săi.

Şi ideia constituirii unui partid unic întâmpină dificultăţi din cauza comuniştilor.

Ziarele *Daily Herald* şi *Daily Mail* publică telegrame *de la Cairo*, după care un acord ar fi intervenit între reprezentanatul URSS-ului, pe de o parte, şi Şeful mişcării comuniste din Grecia, Jodinis şi Paskalov (al bulgarilor), pe de alta — acord pe baza căruia partidele comuniste din Grecia şi Bulgaria ar fi obţinut direcţiunea afacerilor politice balcanice în scopul de a crea republici sovietice greceşti, bulgăreşti, macedonene şi sârbeşti...

Pe baza aceleiaşi convenţiuni (se citează chiar articolul 5) s-ar crea şi o republică sovietică a Strâmtorilor, cu Istanbulul ca centru... Mare emoţie la turci!

Ce să mai zic de noi! Nemţii pretind că sunt în curent, de patru luni, cu aceste planuri! Dea Dumnezeu să rămână numai planuri!

Aliaţii au mai bombardat în Italia oraşele Pisa (pentru a 10-a oară), Pontedera, Pistoia, Viareggio, Parma, Modena, Facuza... Ce jale!

Acordul comercial dintre Turcia şi Germania expirând în câteva zile, o delegaţie germană a plecat la Ankara ca să negocieze prelungirea acordului. Cu toată interzicerea exportului chromului din Turcia, la Berlin domneşte optimism cu privire la aceste negocieri. Bine că le-a mai rămas optimismul, bieţilor nemţi!

Elveţienii, neavând ce face, se ceartă pe înfiinţarea unei şcoli în limba franceză la Berna...

Consulatul german de la Tanger a fost închis. Eden a declarat, în Camera Comunelor, că negocierile cu Spania în vederea aplicării ultimelor acorduri merg foarte bine...

Pare că a 4-a alegere a lui Roosevelt va reuşi. Alegerile delegaţilor pentru propunerea candidaţilor sunt în curs, şi Roosevelt are până acum aleşi 677 de delegaţi, deşi îi trebuie numai 589. Acum patru ani, la aceeaşi epocă, îi mai lipseau 67 pentru atingerea numărului legal. Republicanul Dewey a ajuns la 303 delegaţi, şi îi trebuie 530 ca să poată fi propus...

Vineri, 19 mai. Excelent dejun, pe o vreme splendidă, la restaurantul Kaetch, la Belle-Rive. Cu Şonerii, cu Assan şi Magda, cu Madi Geblescu. Masă minunată, loc delicios, birtaşiţa spaniolă (Pasquita!) de toată nostimada...

După masă, la Gafencii (alătuiri) la Castelet, unde a venit şi Franasovici, de la Lausanne. Nu-l mai văzusem de vreo şase ani; e neschimbat — a trecut uşor prin mizeriile războiului.

De când merge rău Axei, au început să se schimbe vânturile. Astfel în Spania, unde nu se mai vorbea de ei, „roşii" au început să ridice

capul... E drept că şi Franco şi Falangiştii şi-au cam făcut de cap. Deja de astă-toamnă s-a constituit clandestin o „juntă supremă de unire naţională" în care, alături de roşii, au intrat toţi nemulţumiţii regimului. Astăzi, această „juntă" cuprinde aderenţi ai celor trei foste partide, Uniunea Republicană, Stânga Republicană şi Grupul Federal Republican, la care s-au adăugat Partidul Socialist, Partidul Comunist, Uniunea Generală a Muncitorilor, Confederaţiunea Naţională a Muncii, Partidul Naţional Basc, naţionaliştii catalani, monarhiştii nemulţumiţi şi catolicii extremişti de dreapta. Această salată de forţe clandestine are un singur scop: răsturnarea regimului. Răzvrătiţii scot o dată pe săptămână pe ascuns, şi distribuie, tot pe ascuns, o revistă intitulată *Reconquista de Espan* şi au şi un post clandestin de radio cu mai multe emisiuni pe zi. Membrii „Juntei" (câte unul din fiecare grupare) sunt toţi scăpaţi din puşcărie sau de la moarte. Unii au venit din străinătate, unde se refugiaseră.

Scopul aderenţilor „Juntei", dat pe faţă prin manifeste, este:

Răsturnarea lui Franco;

Ruperea legăturilor cu Axa;

Dizolvarea Falangei;

Amnistie politică ;

Libertate de opinie, de întrunire, de asociaţie, de conştiinţă şi de practicare a cultelor;

Pâine şi lucru pentru toţi spaniolii;

Pregătirea condiţiilor pentru convocarea cetăţenilor la alegeri libere şi democratice.

Deocamdată „Junta" nu preconizează niciunul din programele speciale fiecărei grupări...

De câtva timp, cei ascunşi sau fugiţi prin munţi, au început să iese la drumul mare şi să se dea la acte de sabotaj, mai ales împotriva trenurilor destinate Germaniei...

În curând o adevărată luptă de „guerillă" va începe în Spania...

Până şi cumintea Elveţie a început să se agite. Ieri am putut citi pe zidurile Genevei mari afişe conţinând manifestul „Asociaţiunei pentru stabilirea şi dezvoltarea relaţiunilor normale între Elveţia şi URSS". Manifestul e semnat de peste 100 de persoane, printre care, un număr mare de profesori universitari şi de intelectuali... O adevărată campanie începe în Elveţia pentru o apropiere de Soviete, până acum nerecunoscute "de jure"...

Succesul atrage...

Ziarele de azi-dimineaţă ne aduc jalnica veste că ieri Aliaţii iar au atacat Ploieştii... Amănunte nu se dau, dar din cât se spune, pare că rezultatele n-au fost importante şi că vreo 24 de avioane mari americane au fost doborâte... Bucureştii par să nu fi fost atinşi. În schimb, au fost bombardate Nişul şi Belgradul.

De la Bucureşti tot nimic. Frontul nemişcat. Pare totuşi că negocieri sunt în curs, între noi şi ruşi...

În Italia, Aliaţii înaintează. Au ocupat Cassino (după cinci luni de sforţări), Formia, Esperia, şi ar fi la şase kilometrii de Gaeta...

Nemţii recunosc retragerea lor, dar nu dau mare importanţă acestui "Centimeterkrieg"... Strategic, în ce priveşte soarta generală a războiului, au dreptate — dar aceste înfrângeri pe toate fronturile *nu întăresc nici prestigiul, nici moralul lor*...

Sâmbătă, 20 mai. Zi oribilă ieri: ploaie şi frig. Azi a stat ploaia, dar nu se încălzeşte. Afurisită climă!

Semne tot mai rele pentru Germania. Nu numai că trupele nemţeşti mănâncă bătaie pretutindeni, dar au început să se înteţească luptele de partizani în toate ţările stăpânite de forţele Reich-ului. Nu mai vorbesc de Iugoslavia, de Franţa şi de Grecia, unde războiul civil e în toi de mult. Dar iată acum că pe lângă Spania care a început să se mişte, îşi iau vânt şi norvegienii şi danezii. Ocupaţia germană abia stăpâneşte masele în aceste ţări, şi numai prin brutalitate şi prin zilnice executări... Îşi fac de drag nemţii...

Telegrame publicate ieri în ziarele elveţiene anunţă ocuparea Slovaciei prin trupe germane ca iminentă... Şi în Slovacia au început mişcări de partizani ai unui Stat federal ceho-slovac...

Vizita din urmă la Berlin a lui Tiso şi a generalilor slovaci n-ar fi avut alt scop decât „regularea" chestiunii ocupării. Slovacia ar urma să fie supusă aceluiaşi regim ca Ungaria...

Şeful nostru, Citta Davila, a vorbit acum câteva zile la radio. De astădată, a vorbit direct Regelui Mihai. „Eşti tânăr — a spus Regelui,

Şeful — şi fără experienţă politică, aşa încât greşelile pe care le-ai comis sunt scuzabile. Dar tinereţea implică şi curaj: ia-ţi, prin urmare, curajul să te pui în fruntea câtorva generali şi începe războiul de partizani, ca Tito!...".

Şeful nu-şi dă seamă însă de deosebirea situaţiei din Iugoslavia şi de la noi. La noi, nemţii n-au venit ca cuceritori ci ca aliaţi; ţăranul român face afaceri bune şi e mulţumit — e greu să-l urneşti. Iată de ce la noi e linişte, şi e mai bine aşa...

A murit şi Alexandru Ottulescu, fostul guvernator. De astă-toamnă, nu mai era printre cei vii... O boală nemiloasă l-a răpus.

Regele Petru al Iugoslaviei a înlocuit pe Puricì prin croatul Subasicì, în fruntea Guvernului său fantomă. Cei din jurul Regelui speră să ajungă pe această cale fie la o înţelegere cu Tito, fie să rupă partizani de la el prin concurenţa altui croat — şi să scape astfel Monarhia sârbească. Ideia unui Stat federativ, care ar cuprinde şi pe bulgari îşi face din ce în ce drum în toate cercurile iugoslave...

La Congresul Socialiştilor din Suedia, *ministrul de Finanţe* Vidfors (în Regatul Suediei guvernează socialiştii!) a propus un program prin care regimul republican urmează să înlocuiască Monarhia!!! Ce vremuri!

Tensiune mare, şi în creştere, între Guvernul din Moscova şi cel din Sofia pe temeiul ajutorului dat nemţilor de bulgari. E probabil că relaţiile dintre URSS şi Bulgaria vor fi rupte şi în acelaşi timp vor rupe şi Statele Unite relaţiile cu Finlanda. Cum se vede, influenţa rusească domină în lagărul Aliaţilor. Bine de noi!

Generalul Smuts a vorbit la Birmingham mai ales despre organizarea Europei după război, cerând un loc de frunte pentru URSS.

Take Ionescu spunea: „Militarii nu trebuie să vorbească, fiindcă sunt proşti. Dar fiindcă sunt proşti, nu ştiu că sunt proşti, şi vorbesc...". E drept că Smuts e general, dar nu e militar...

Dar ce se vor fi amestecând africanii în afacerile Europei?

Gong (Zissu) a telefonat ieri de la Sinaia lui Şoneriu că viaţa în România a devenit un infern, şi că nevastă-mea îşi face formele ca să vie cu nepoţelul Dinu în Elveţia. Sosirea ei m-ar bucura, căci tare singur sunt — numai să avem cu ce să trăim...

Actul de solidaritate pe care-l constituie declaraţia primilor-miniştrii ai Commonwealth-ului, dovedind puterea Imperiului Britanic, a făcut mare efect în lumea întreagă.

Pe frontul de Est — tot nimic...

Luni, 22 mai. Petrecut ieri primul Sf. Constantin în pribegie, departe de ai mei şi fără să pot da un semn de viaţă copiilor, lui Dina şi lui Dinu, al căror praznic probabil că numai în veselie n-a putut fi sărbătorit la Breasta şi la Sinaia. Şi departe de mormântul scumpei mele mame, lângă care obişnuiam să mă închin în această zi plină de amintirile copilăriei mele...

Românii de pe aici au fost foarte gentili. Telegrame, telefoane, vizite — şi-au manifestat toţi simpatia, afară de Gafencii, care în zăpăceala lor probabil că nici n-au ştiut că era Sfântul Constantin...

Ca să mă distreze, Şonerii m-au dus la Lausanne, unde am luat ceaiul la Franasovici, la Hôtel Royal. Un palace numai saloane, cu tot confortul dar şi cu tot deplorabilul lux al sfârşitului veacului trecut, "ce stupide XIXe siècle"! Hotelul plin de refugiaţi, de toate neamurile, dar toţi simandicoşi. Acolo e instalată Regina Spaniei Victoria, cu neamul, prinţii de Savoia, şi o droaie de italieni, de francezi, de spanioli. Printre români, numai Franasovici cu Mary. Prinţul Nicolae al nostru, cu Tohanca, locuieşte, ca şi Xeni, la Beau Rivage...

Toţi aceşti caraghioşi formează o colonie de stafii, au ajuns să se cunoască toţi, plângând împreună toţi pe ruinele trecutului şi nici nu îndrăznesc să se gândească la viitor. Trăgând picioarele, cu buzele încleştate, cu un jurnal în mână, se reped unul asupra altuia ca să-şi semnalizeze telegramele din ţara lor — la orele apariţiei gazetelor. Restul timpului, cască şi joacă bridge.

Regăsit acolo pe marchizul de la Gaudara, vechi tovarăş de vânătoare de la Roma, pe care nu-l mai văzusem de o jumătate de veac. N-aş fi recunoscut niciodată în bătrânul istovit ce mi s-a înfăţişat pe elegantul călăreţ de la Bracciano şi din Campania Romana... Trist, trist!

La Lausanne n-am mai fost din 1923. Orașul s-a dezvoltat mult spre Ouchy, și e numai grădini, care coboară până la lac... N-am fost pe sus, în orașul vechi...

Sâmbătă după-amiază, am întâlnit la Elencuța Râmniceanu, o altă stafie: pe Frangulis, întemeietorul și exploatatorul „Academiei Diplomatice", refugiat și el aci, îmbătrânit și dânsul, dar încă în stare „de atac". Se zice că face pe spionul — pe contul tuturor...

Viața a ajuns să nu mai prețuiască nimic: în jurnalele de azi citesc că nemții au împușcat 59 de persoane la Genova (represalii pentru un atentat împotriva câtorva soldați germani) și 18 persoane la Rennes în Franța, tot pentru a răzbuna pe câțiva din ai lor... Și astfel de știri se pot citi în gazete, în fiecare zi...

În Italia, Aliații înaintează spre via Appia, dar într-un ritm mai lent ca la început. De pe frontul nostru, ziarele nu publică nicio știre: probabil că nu s-a întâmplat nimic nou. Rușii continuă să înjure pe bulgari. Pe noi nu: să fie încă tratative în curs?

Marți, 23 mai. Ieri frig ca în februarie. Trăgea "la bise" de te lua pe sus...

Journal de Genève de ieri publică cu litere groase o telegramă din Suedia, după care s-ar fi aflat din izvor rusesc (cam complicat!) că *Germania a trimis un ultimatum Bulgariei* prin care cerea: 1) mobilizarea generală a întregii armate bulgare; 2) sporirea efectivelor bulgare în Grecia și în Serbia; 3) acțiune energică împotriva cercurilor pacifiste bulgare. Guvernul bulgar — adaugă telegrama din Stockholm — ar fi gata să cedeze față de cererile germane, dar o rezistență foarte lămurită s-ar fi manifestat nu atât în sânul populației *cât în cercurile ofițerești*. Față de această rezistență Guvernul ar fi hotărât să-și dea demisia...

Ziarele elveține de azi-dimineață nu confirmă, nici nu dezmint, această știre. Dacă ea s-ar adeveri, am avea într-însa explicația celor ce se întâmplă și la noi. De pus în legătură cu zvonurile sosite din București după care foarte multe trupe germane ar fi sosit pe frontul nostru...

Totuși, după alte zvonuri, Guvernul nostru ar continua tratativele de armistițiu; condițiile ar fi însă acum mai grele ca la început... Am impresia că am scăpat căruțul...

Înaintarea Aliaților în Italia continuă dar rezistă și nemții. Ieri s-a anunțat ocuparea Terracinei și a localității Bute-Corvo în direcțiunea Frosinone. Azi, o telegramă ne vorbește că nemții au reluat Terracina.

Bombardările asupra Germaniei și a Coastei de Nord europene sporesc. Dar atacurile sunt mai mult îndreptate asupra căilor ferate, a materialului rulant, a depozitelor — decât asupra orașelor.

La noi, ne-a dat Dumnezeu câteva zile de liniște. Dar dantul va reîncepe în curând, căci rușii anunță că și-au terminat concentrările pe front și că au adus forțe însemnate pe aripa de sud, tocmai în fața noastră...

În urma hotărârilor luate de Conferința tuturor partidelor grecești, întrunită în Liban, Regele George a însărcinat pe Papandreu cu constituirea noului Cabinet. Papandreu a fost organizatorul Conferinței din Liban.

Biroul Internațional al Muncii (BIT) care și-a părăsit de la începutul războiului frumosul palat din Geneva și s-a mutat la Monréal (Canada), a ținut o lungă conferință la Philadelphia (SUA) — începută la 20 aprilie și terminată abia acum. În Statele Unite se face mare vâlvă în jurul hotărârilor luate și înșirate într-un protocol pe care americanii îl numesc: "La Charte de Philadelphie"! Scopurile urmărite prin acest act nu se deosebesc de cele deja cunoscute și nu adaugă nimic la revendicările BIT-ului. Totul pe bază de egalitate și libertate... Au semnat reprezentanții a 41 de State. — dar URSS n-a fost de față! Prin urmare, comunismul n-a capitulat!

Miercuri, 24 mai. Despre situația fronturilor ziarul *La Suisse* scrie: "La situation générale continue à évoluer lentement en Extrême-Orient et à rester stationnaire en Europe. La Russie eu est toujours aux préparatifs[1] d'une reprise d'offensive qui pourrait, semble-t-il, se déclencher d'un jour á l'autre dans l'Ouest, l'aviation alliée poursuit methodiquement ses bombardaments, mais rien ne prouve que des débarquements importants sont imminents. En Italie, la bataille pour Rome reste encore indécise".

Că nemții, totuși, sunt pe apărare și că presimt zile grele, ne-o dovedesc știrile amănunțite care vin din Germania: s-au început lucrări

[1] Același lucru se poate spune și despre Germania pe frontul de Est.

de fortificaţie la graniţa Ungariei şi la graniţa Cehoslovaciei — şi mareşalul von Witzleben şi-a stabilit cartierul general la Viena pentru a îndruma aceste lucrări...

Pentru moment, punctul nevralgic este în Bulgaria, unde criza ministerială a izbucnit, nu după cum se credea ca o reacţiune împotriva Germaniei, ci dimpotrivă, pentru a se întări regimul axist. Regenţa, şi mai ales Filov, e complect devotată Berlinului şi o telegramă de la Constantinopol (Sofia e mută) ne anunţă probabilitatea unui Guvern Kalfov. Kalfov e om de încredere al nemţilor şi mai isteţ ca Bojilov, actualul prim-ministru, care de altmintreli ar rămâne în viitorul Guvern. După ştirile de la Moscova, în cazul unui Guvern Kalfov, care ar primi desigur să execute cererile germane, Uniunea Sovietelor ar rupe relaţiile cu Bulgaria şi i-ar declara război...

De la noi, nu ştim nimic. Nici Pella n-a primit nimic, dar după tonul anumitor adrese sosite, s-ar părea — zice el — că negocierile noastre în vederea unui armistiţiu continuă... Tânărul Skeletti, sosit ca curier, e un copil, şi nu ştie nimic (sau nu vrea să spună, de frică, ce ştie). El pretinde că nemţii n-au trimis trupe pe frontul nostru, doar armament pentru unităţile româneşti... E greu de admis că în momentul în care Germania cere Bulgariei o nouă sforţare, să ne lase pe noi să dezertăm lupta... Oricum, pentru noi sunt numai zile negre de prevăzut!

Imrédy a intrat în Guvernul unguresc ca ministru al Economiei Naţionale. Guvernul din Budapesta se colorează astfel ca tot mai supus ordinelor Berlinului.

Un maghiar, Szelinski, a scos zilele acestea aci în Geneva, la Kundig, un volum pe englezeşte intitulat: "*Transylvania past and future*" — *lu-crare de propagandă, dar foarte perfidă, prin care cere autonomia complectă a Ardealului în cadrul Regatului Ungariei.* Autonomia o cere pe temeiul celor trei rase (unguri, germani şi români) amestecaţi pe întinsul acestui teritoriu, iar încadrarea în Regatul Ungariei şi nu în al României, pe temeiul că România e un Stat Naţional care nu admite alte neamuri (!) pe când Ungaria a fost şi este un Stat federal (!!!) în care întotdeauna mai multe rase au putut (!!) conlocui... Am semnalat cartea lui Gafencu, să încerce să răspundă prin Payot şi prin *Journal de Genève...*

Pare că dezorganizarea căilor de comunicaţie din Franţa, prin bombardamentele aeriene e complectă, că Parisul e izolat şi că lipsa de alimente a început să se simtă. Acelaşi lucru se spune şi despre Roma, unde oamenii mor de foame...

În cercurile geneveze se vorbeşte despre o istovire a Chinei lui Chiang-Kai-shek şi despre o posibilitate de înţelegere a chinezilor cu japonezii. Ar fi o mare lovitură pentru anglo-americani...

La câţiva kilometrii de Geneva, franţujii continuă să se omoare ca şi câinii. Dar ce să ne mai mirăm de Franţa: luptele de „guerilă" au început contra nemţilor şi în Austria, în regiunile muntoase!

Joi, 25 mai. Churchill a vorbit ieri, lung, în Camera Comunelor. A vorbit lung, dar cu sinceritate şi cu bonomie. A vorbit aprope numai de aliaţii Angliei şi de neutrii — pentru noi, singurul lucru interesant, declaraţia că „Charta Atlanticului rămâne *le poteau indicateur* în ochii marii majorităţi a opiniei publice din toate Statele ce combat împreună tirania". Charta Atlanticului nu se va aplica însă Germaniei. Citez după ziarele geneveze: "La Charte de l'Atlantique ne nous engage aucunement quant à l'avenèe de l'Allemagne. Elle n'est pas la raison d'un marchandage ou d'un contrat avec notre ennemi. Elle si n'est pas une offre aux allemands de capituler. Si elle l'avait été, cette offre amait été rejetée. La principe de la capitulation sans conditions, qui a aussi été promulgue est une chose à larguelle on adhère *pour autant qu'il d'agisse de l'Allemagne et du Japon.* Il n'est par question que l'Allemagne jouisse d'une garantie quelconque, qu'ele ne subira pas de changements territoriaux[1] si il semble que de tels changements puissent rendre plus assurée et plus durable la paix".

Rezultă indirect din aceste cuvinte că *nouă* ni se vor aplica principiile Chartei Atlanticului, şi că nu ni se va impune „o capitulare fără condiţiuni"...

De altminteri, grija ca popoarele să-şi hotărască în plină libertate linii esenţiale ale viitorului lor reiese din tot discursul, şi Churchill explică prin această grijă pentru ce Anglia nu poate recunoaşte Comitetul

[1] Churchill emite în discursul său ipoteza indemnizării pe socoteala Germaniei pentru teritoriile ce Polonia ar urma să cedeze Rusiei...

lui de Gaulle ca Guvern provizoriu al Franței, spre a nu prejudeca hotărârile poporului francez.

Un alt punct pe care trebuie să-l subliniem în cuvântarea lui Churchill este declarația că „alianța pe 20 de ani cu URSS *va fi baza politicii britanice după război*"... Din două una: sau Churchill e sigur că Rusia nu va impune comunismul Europei, sau a evoluat și el, ca atâția alții!

Churchill a început printr-o dușă rece la adresa Turciei care a decepționat atânc pe Aliați prin „extrema ei prudență"; care a uitat că Anglia i-a trimis numai în 1943 armament pentru 20 milioane de livre — dar care s-a reabilitat oarecum de curând prin interzicerea exportului chromului în Germania. „În tot cazul, Turcia *nu va mai avea la pace poziția solidă la care avea dreptul să aspire*". O înștiințare că va pierde Dardanelele sau un simplu șantaj?

Pe cât e de rece și de tăios paragraful din cuvântarea premierului britanic privitor la Turcia pe atât de cald, de exuberant, de măgulitor e cel privitor la raporturile Angliei cu Spania. S-ar părea că tot discursul e menit numai să cimenteze aceste raporturi. Spania „această mare putere mondială de odinioară" a dat multe îngrijorări la un moment dat Guvernului din Londra — mărturisește Churchill — când a fost aproape ademenită să lase trupele germane să defileze prin orașele iberice, în schimbul problematicei cesiuni viitoare a Gibraltarului... A fost meritul lui Sir Samuel Hoare să readucă Guvernul spaniol pe linia vechilor sale tradiții. Churchill aduce prinosul său de recunoștință Spaniei care a îngăduit concentrarea unei flote de peste 600 de vase în apele neutre ale golfului Algecirasului, *permițând astfel Aliaților cucerirea Africii*...

Despre Italia, vorbe bune, constatarea distrugerii fascismului și confirmarea deciziei Regelui Victor Emanuel de a se rertrage în viața privată, îndată după ocuparea Romei, lăsând Guvernul lui fiu-său în calitate de locotenent regesc — ceea ce va permite poporului italian să-și croiască o soartă politică în toată libertatea. Se vede că Churchill crede, dar nu o spune, că oroarea de fascism va îndepărta pe italieni de republică, și că Monarhia va primi astfel o nouă investitură populară, necesară după dezastrele pe care Casa Savoia n-a știut să le evite în trecut...

Churchill a vorbit pe scurt și de disensiunile grecilor, confirmând răscoala brigăzilor eline din Egipt, răscoală care fusese semnalată și totdeodată dezmințită, în tot cazul repede înfrântă — felicitând în același timp pe Regele George și pe noul prim-ministru Papandreu pentru pacificarea obținută a spiritelor, după conferințele din Liban.

Despre problema iugoslavă, Churchill a vorbit cu abilitate. E și pentru generalul Mihailovici, și pentru mareșalul Tito — recunoscând că în lupta ce se duce în Iugoslavia cel care dă lovituri mai tari e Tito. "Nous ne voulons que battre l'ennemi, et ensuite dans une paix heureuse (!!) et sereine (!!), la meilleure expression sera donnée à la volonté du peuple"!

În ce privește problema poloneză, Churchill afirmă că Guvernul britanic face cele mai mari sforțări pentru a pune de acord „Guvernul polonez *pe care-l recunoaștem și l-am recunoscut totdeauna încă din zilele generalului Sikorski*" cu Guvernul din Moscova. Primul-ministru englez reamintește că Anglia a intrat în război pentru garantarea granițelor Poloniei — dar, după această încurajare dată polonezilor, adaugă că „compensații și acces la mare ar putea fi obținute de Polonia pe spinarea Germaniei" și încheie constatând că „lucrurile nu stau atât de rău în realitate între Rusia și Polonia, pe cât par la suprafață".

Ocupându-se de Franța, de Olanda și de Norvegia, Churchill deosebește cele două țări din urmă de cea dintâi, în sensul că Guvernul Olandei și cel al Norvegiei din exil prezintă o continuitate constituțională cu trecutul și vor fi reinstalate în capitalele lor — pe când cu Guvernul din Vichy, care a colaborat cu inamicul, Aliații nu pot avea niciun contact...

Și mai înșiră Sir Winston multe, dar pentru situația noastră, lipsite de orice interes. Nicio explicație pentru ce ne-au atacat orașele din senin...

În sfârșit o confidență politică plină de subînțelesuri: Imperiul Britanic nu e mai tare decât aliații săi (e vorba de SUA și URSS) și nu le poate impune programul său[1], dar nu este mai slab decât dânșii și nu i se pot nici lui impune deciziile altora...

Ziarele elvețiene de azi-dimineață publică o telegramă "Reuter" prin care ni se anunță, pe temeiul știrilor venite de la Ankara, că URSS a trimis un ultimatum Bulgariei: dacă până diseară la orele 12 Guvernul din Sofia nu-și va schimba politica, Sovietele vor rupe relațiile cu dânsul...

În același timp, ziarele moscovite înjură pe bulgari de îi spurcă...

Gafencu pretinde că amânarea continuă a hotărârilor Guvernului din București în chestiunea armistițiului este datorită sfaturilor lui Știrbei, care lucrează la Cairo cu englezii...

---

[1] Aluzie la hotărârile luate de Conferința primilor-miniștri ai Commonwealth-ului.

Berlinul a fost din nou bombardat azi-noapte şi azi-dimineaţă şi 102 avioane anglo-americane ar fi fost doborâte. Londra anunţă că pe ziua de ieri RAF-ul a bătut toate recordurile: aproape *zece mii* de avioane au trecut Canalul şi au lovit nordul Franţei, Belgia şi Germania, până în regiunea Vienei...

Vineri, 26 mai. Londra e în plină animaţie politică: după discursul lui Churchill, atât de comentat, un altul, al lui Eden. Ministrul de Externe britanic a făcut şi el "un tour d'horizon" în faţa Camerei Comunelor, evocând laturi ale problemelor pe care Churchill nu le-a atins. A vorbit interesant despre raporturile Angliei cu URSS şi a declarat că nu era în spiritul Guvernului M. Sale *nicio rezervă* în intenţia de a colabora în modul cel mai complect şi sincer cu Uniunea Sovietică.

Dar a adăugat: „Este în interesul celor două ţări de a conveni că această colaborare *prezintă oarecare dificultăţi, pe care n-am câştiga nimic să le ascundem*. Sunt suspiciuni de o parte şi de alta, care duc la alte suspiciuni, şi fără să ne dăm seamă ne aflăm pe neaşteptate în faţa unui munte de suspiciuni...". Asemenea cuvinte pe buzele prietenului lui Stalin, sunt semnificative...

Eden a mărturisit că în afară de *vechile suspiciuni moştenite*, există între concepţiile celor două ţări divergenţe cu privire la forma de guvernământ, la atitudinea faţă de individ şi de presă etc. Miniştrii englezi trec după cum se vede printr-o criză de sinceritate.

Dl Eden a conchis totuşi, faţă de măreţia scopului, la transformarea tratatului de alianţă pe 20 de ani *într-o realitate durabilă*, Anglia şi Rusia reuşind să se înţeleagă. Aceasta ar fi cel puţin dorinţa d-sale personală...

La întrebarea dacă Anglia a fost consultată de Rusia în privinţa propunerilor de pace făcute de Guvernul din Moscova Finlandei şi României — Eden a răspuns *că da*. „Am fost consultaţi cu privire la ambele propuneri. *În ce priveşte România, socotesc că propunerile d-lui Molotov erau raţionale şi juste* (Mama lui!). În ce priveşte Finlanda, am deplorat că propunerile au fost respinse fără rezervă...".

Churchill a acoperit Spania cu flori; Eden s-a dedat la acelaşi exerciţiu faţă de Franţa, afirmând că restaurarea independenţei şi prestigiului unei ţări „*care a contribuit mai mult ca oricare alta la progresul civilizaţiei*", constituie prima preocupare a poporului englez... Eden a lămurit, de asemenea, şi mai bine ca Churchill, pentru ce Anglia, care a recunoscut Comitetul din Africa ca stăpân pe coloniile franceze, nu putea recunoaşte în de Gaulle şeful viitor al Franţei şi prejudeca evenimentele ce vor urma să se desfăşoare[1]. Şi a mai adăugat că în niciun caz nu poate fi vorba pentru Franţa, de un fel de "Amgot"[2]. Dl Eden a încheiat paragraful despre Franţa, confirmând ştirea sosirii generalului de Gaulle în Londra, în vederea unei înţelegeri depline[3]...

În Italia, după lupte cu succes variabil (astfel Terracina şi Ponte-Corvo au fost luate şi reluate de mai multe ori), pare că Aliaţii au rupt hotărât liniile nemţeşti. Aşa-zisa „linie Hitler" a fost străpunsă, şi trupele de la sud, de la Terracina şi Gaeta, au dat mâna cu cele de la Nettuno... Armata lui Kesselring se retrage; a început bătălia pentru Roma.

Berlinul recunoaşte retragerea „*pe frontul secundar din Italia, unde comandamentul german nu s-a lăsat ademenit să iroseasca rezerve*"... Articolul săptămânal al lui Goebbels în *das Reich* cam miroase a prăbuşire.

Pe frontul de Est, tot nimic important... Slabe atacuri germane pe Nistru, şi contra-atacuri ruseşti.

Volpi, faimosul Volpi, a fost „refulat", pentru a doua oară, la frontiera Elveţiei. Aventurier de mare stil, Volpi, intrat în viaţă sărac şi necunoscut, a ajuns graţie protecţiei lui Mussolini, de mai multe sute de ori, milionar, şi conte[4]. În iulie trecut, a dat cu piciorul stăpânului său, şi a comis imprudenţa să nu fugă. Arestat, dat în judecată pentru înaltă trădare, a scăpat ca prin urechile acului de condamnare (cât îl va fi costat). Deşi achitat, a vrut să părăsească Italia, de frica zilei de mâine... Refularea lui face mare scandal, ziarele urlă, Guvernul federal o încurcă. Prin darea ştirii refulării în vileag, situaţia lui Volpi în Italia s-a agravat; a fost din nou arestat şi acum poate să nu mai scape...

"Tout se paye" — spune francezul!

Duminică, 28 mai. Rusalii catolice. De ieri avem, în fine, vară: mă plimb în haină, şi nu mai tremur în odaie.

---

[1] În această privinţă, atitudinea lui Churchill şi a lui Eden a produs mirare la Londra, căci ziarele au susţinut, în ultima vreme, cu insistenţă recunoaşterea lui de Gaulle, ca şef al Guvernului francez.

[2] Nume dat în Italia colaborării de guvernare a celor trei Mari Puteri Aliate cu autorităţile italiene.

[3] Şi Churchill a anunţat în cuvântarea sa invitaţia trimisă lui de Gaulle de a veni la Londra.

[4] Mi se spune că ar avea sânge ovreiesc în vine...

Ieri la amiază, pe când mă bucuram de un excelent dejun la „Plat d'argent", un vechi şi reputat „estaminet", cocoţat în vechea cetate, în Place de Grand Mézel — au început să urle sirenele. Una urla chiar deasupra capului nostru, şi oribilul zgomot m-a impresionat aproape mai mult ca sirenele din Bucureşti prevestitoare de moarte...

De câte ori trece un avion peste Elveţia, sau încearcă să aterizeze, DCA local dă alarma... Un joc ca orice altul! De data asta a aterizat o cetate zburătoare americană pe aeroportul genevez de la Cointrin. Alte patru au aterizat în diferite puncte ale Elveţiei. Din câteşicinci au ieşit teferi câte 10 aviatori americani, care au socotit probabil că găsiseră astfel cel mai bun mijloc de a termina — în ceea ce-i privea — războiul! E de mirare că nu aterizează mai mulţi. Se crede că cea mai mare parte din aviatorii americani — simple bestii — nu ştiu că Elveţia există. Pe hărţile lor — et *pour cause* — Elveţia nu figurează, după cum s-a dovedit prin documentele găsite asupra celor debarcaţi. Pentru a tenta mai puţin pe englezi — care ştiu de existenţa Elveţiei — s-a hotărât, pe de o parte, internarea oaspeţilor nepoftiţi în lagăre, iar pe de alta, Guvernul britanic a redus pensiunea lor de la 2 000 fr. elv. pe lună la 20 fr. pe zi, din care trebuie să se hrănească.

E de nepriceput de ce se mai dă alarmă, în oraşele elveţiene, căci alarma are de scop să permită cetăţenilor să se ascundă şi întregii activităţi urbane să se oprească. Or, în Elveţia, toată lumea îşi vede de treabă pe timpul alarmei, şi nicio activitate cetăţenească nu se tulbură...

Pe frontul italian, anglo-americanii pare că au răzbit şi nu mai sunt decât la 30 de kilometri de Roma. Mă tem că minunatele vile de la Frascati vor fi distruse... Berlinul recunoaşte succesul trupelor anglo-americane, şi-l atribuie superiorităţii de număr... La Roma e linişte, căci oraşul, complect evacuat de trupe, n-a mai fost bombardat. Linişte, dar mizerie îngrozitoare, şi foamete...

După unele ştiri germane, pare că Kesselring ar fi hotărât să mute frontul şi să reziste, la nord de Roma...

De pe frontul de Est, tot nimic...

Din Bulgaria, numai ştiri foarte neprecise, colorate fie în sensul german căci nemţii au în mână cenzura, fie în sensul rusesc prin telegramele radiofonice expediate de Legaţia sovietică din Sofia, la Moscova. Cert este că spiritele sunt foarte agitate, că Kalfov (preşedintele Sabriniei) n-a putut alcătui până acum un nou Guvern şi că Rusia n-a

rupt încă relaţiile cu Bulgaria, dar nici departe nu e. E probabil că nu le va rupe până la soluţionarea crizei de Guvern...

Nici criza „Guvernului" iugoslav (înlocuirea Guvernului Purici) nu a putut fi rezolvată până acum. Ioanovici, însărcinat să formeze noul Cabinet de concentrare şi de unire n-a putut să împace capra cu varza. Banditul Tito şi oamenii săi se ţin tare, şi nu vor să audă de „Regele care a părăsit ţara"...

René Payot lămureşte într-un judicios articol, în *Journal de Genève*, că o debarcare masivă nu trebuie aşteptată din partea anglo-americanilor, că al 2-lea front există de fapt constituit prin atacurile aeriene şi prin luptele din Italia, din ce în ce mai importante — şi conchide prin constatarea că timpul lucrează pentru Aliaţi *prin uzura maşinii de război germane şi prin dezorganizarea producţiei*...

Pe de altă parte, Roosevelt, vorbind presei, a anunţat evenimente mari pentru vara aceasta...

Bombardamentele aeriene continuă teribile, asupra Franţei. Se vede că oamenii au înnebunit, altfel nu se explică pentru ce au lovit Canebiera în Marsilia ucigând 600 de persoane paşnice, şi centrul oraşului Chambéry, unde au pierit alţi 500 de oameni...

Americanii ar fi fabricat o bombă nouă care explodează zece-miimi de secundă după ce loveşte, aşa încât trece prin acoperişuri dar nu ajunge până în fundaţii, distrugând tot între acoperiş şi sol... Ne aşteapă zile bune...

Din ştirile primite de unii români din Geneva, rezultă că şi casa prietenului meu Buşilă şi a lui Malaxa, alături — au fost distruse... Şi câte altele n-or mai fi! Nu va mai rămâne nimic din Bucureşti, dacă vor mai reîncepe bombardamentele şi nu încape îndoială că vor reîncepe, îndată ce inamicul nu va mai avea nicio nădejde de armistiţiu cu noi.

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani[1], Peneş-Curcanu [Eduard Beneş] a scos o carte despre „democraţia de mâine". Nu ne interesează ce

[1] Când a împlinit 50 de ani, în 1934, reclamagiul a pus pe alţii să îi scoată un volum omagial, în care am scris şi eu, solicitat. N-am avut curajul să refuz.

gândeşte Peneş, dar ne interesează foarte mult ce spune. Peneş nu are altă preocupare în viaţă decât să-şi facă drum; e şmecher şi inteligent, şi, fiind în solda Sovietelor, e evident că nu scoate un cuvânt împotriva stăpânilor lui, sau care să nu fie pe placul lor. Dacă Peneş vorbeşte de *libertatea individuală* şi se ridică împotriva „înstăpânirii Statului", *e că ştie el că poate să o facă*. Şi trebuie să ne bucurăm şi noi. Peneş recunoaşte totuşi că în anumite domenii de apărare, de economie politică şi de transporturi, va trebui ca democraţia de după război să adopte multe din metodele regimurilor totalitare şi bagă în acelaşi sac fascismul, nazismul şi comunismul...

Cu prilejul aniversării încheierii alianţei anglo-ruse, Molotov a dat la Moscova o masă şi a pronunţat o cuvântare de dragoste la adresa englezilor. La sfârşitul mesei a ridicat paharul pentru izbânda „unei întreprinderi *arzătoare* (?), asupra căreia, pentru motive de prudenţă, nu vrea să se pronunţe în termeni mai lămuriţi", mărginintu-se să bea în sănătatea generalului Eisenhower şi a celorlalţi şefi aliaţi.

Cei de faţă au putut constata că niciodată n-a domnit o atmosferă atât de cordială într-o manifestare anglo-americană-sovietică...

Să întrebăm şi pe morţii de ieri din Marsilia şi din Chambèry ce opinie au despre o asemenea manifestare?...

Mareşalul Pétain a vizitat oraşele Nancy şi Épinal, a ţinut discursuri patriotice în care a vestit Franţa că va deveni câmp de bătaie, rugând pe francezi *să nu ia parte nici pentru unii nici pentru alţii din combatanţi* — şi s-a înapoiat la Vichy. (Să fi părăsit vilegiatura din Rambouillet?)

Aceleaşi porcării la toţi, ca şi la noi, şi până şi la virtuoşii elveţieni. Pe când nenorociţii se zbat ca să se poată refugia în Elveţia şi să scape astfel de soarta ce îi ameninţa în România (deportare, ostatecie, moarte) — d-na Ţigănaş a sosit cu un paşaport vizat pentru o şedere de *un an* pe teritoriul Confederaţiei *şi cu un vagon de efecte şi mobile*... D-na Ţigănaş e metresa lui de Week, ministrul Elveţiei în Bucureşti. Din cauza ei s-ar fi sinucis astă-primăvară d-na de Week....

Luni, 29 mai. Amicul Frangulis mi-a povestit ieri încercarea lui Titulescu de a trece graniţa spaniolă, cu câteva luni înainte de ocuparea

totală a Franţei de către nemţi. A plecat de la Cannes cu vreo 16 persoane, printre care era şi dânsul, Frangulis. "Venez tous, je vous fera passer sans difficulté...". Ajuns la frontiera Spaniei, fostul trâmbiţaş al SDN-ului, vedeta europeană de odinioară — a fost „refulat" ca un simplu escroc. Interveniseră nemţii, şi pe vremea aceea, spaniolii ascultau de ei. Titulescu era să moară pe loc, de necaz... Se făcuse dovada că nu mai avea nicio trecere, e cazul să se întrebuinţeze acest cuvânt...

Ororile războiului:

Când s-a hotărât să treacă graniţa Elveţiei, fie cum o fi, Volpi a pornit la drum cu nevastă-sa şi cu două valize *identice*, fiecare din soţi având una în seamă.

Respins de grănicerii elveţieni, Volpi şi-a pierdut capul, a înhăţat valiza sa, a sărit în automobilul care îl adusese şi a fugit. S-a înşelat însă de valiză, şi în loc de a lui a luat pe a contesei... Vameşii au sechestrat valiza rămasă cu contesa, adică pe a lui Volpi, şi au refuzat să o libereze. Or, Volpi e diabetic în ultimul grad şi valiza sa conţinea pachetele cu insulină, păstrate din vremea când acest medicament se mai găsea... După câteva ceasuri, urlete; moare Volpi fără insulină! Cu tot scandalul d-nei Volpi, au trecut trei zile până ce oropsitul să fie repus în posesia insulinei sale: era să moară într-adevăr!...

Volpi e reînsurat de curând cu soţia lui Lacloche, fiul bijutierului din Paris, un pezevenghi degenerat, care a făcut de toate în viaţă, până şi puşcărie. Madame Lacloche, demna lui soţie a fost divorţată acum câţiva ani de către Volpi şi luată de soţie. Bătrânul milionar i-a făcut şi un copil (sau poate că îl va fi făcut altul!)

Bietul Volpi plăteşte scump „succesele" de odinioară! Parcă îl văd la Sinaia, „oaspetele" Regelui Carol... Mi-a crăpat atunci obrazul de ruşine.

Pe frontul italian Aliaţii continuă înaintarea lor. Pe frontul de Est, ruşii polemizează prin gazetele lor cu nemţii, cu privire la pregătirile de ofensivă...

Iar noi aşteptăm să fim puşi la frigare...

În Franţa, în Belgia, în Germania bombardamentele anglo-americane continuă, într-un ritm îngrijorător...

Numărul morţilor la Marsilia s-a ridicat la peste 1 000... O telegramă italiană pretinde că Florenţa a fost atacată... Nu îmi vine să cred!

Marți, 30 mai. Ciocăneala avioanelor anglo-americane asupra bietei Franțe nu a diminuat în intensitate. În nord, ca și în sud, orașele sunt lovite fără milă. În afară de Marsilia și de Chambèry, Montpellier, Nîmes și Avignon au înregistrat sute de morți și de răniți, fiecare. Guvernul din Vichy anunță că în ultimele trei zile au fost uciși peste *5 000* de francezi pașnici și nevinovați! Așa prieteni și aliați mai rar!

În Italia, Aliații înaintează. Coloanele de pe litoral au ocupat Velletri, au tăiat linia Anzio-Ciampino și forțele înaintate ar fi intrat chiar în Albano. Coloanele de pe valea râului Liri sunt mai întârziate: au cucerit Ceccano și Alatri și se bat în Frosinone. Agenția "DNB" anunță că Tivoli a fost bombardat și Villa d'Este distrusă: ce crimă! Soarta Romei va fi în curând pecetluită.

A fost bombardat și Wiener-Neustadt, lângă Viena, rău — iar Rommel abia ar fi scăpat cu viața printr-o fericită întârziere: postul de comandă unde era așteptat (în nordul Franței) a fost distrus câteva minute înainte de sosirea lui...

Pe frontul de Est, aceeași așteptare încordată. Rusii au bombardat aeroporturile de la Roman și Huși și pretind că au distrus 60 de avioane pe pământ; obiceiurile exagerări.

În cercurile elvețiene bine informate se pretinde că nemții pregătesc o ofensivă pentru recucerirea Ucrainei — greu de crezut.

După o telegramă americană din ultimă oră, Albano și Genzano ar fi fost ocupate de forțele aliate...

În Bulgaria, din ce s-a putut afla și din ce se ascunde, pare că trebuie să ne așteptăm la evenimente din ce în ce mai tulburi: Kalfov a renunțat să compună un Minister, Regenții nu îndrăznesc să se supună cererilor nemțești de frica rușilor, iar germanii nu îndrăznesc să ia măsuri radicale de teama unei revoluții și unui nou focar de stins. Au deja atâtea pe cap! După știrile sosite aici, situația lor devine într-adevăr din ce în ce mai grea: pretutindeni popoarele refulate se ridică împotriva cotropitorilor. Pe lângă celelalte toate, au început să se miște serios și danezii și norvegienii... Sabotajele, asasinatele — și prin urmare execuțiile — se țin lanț în toate țările ocupate. Numai la noi, nimic...

Înfrângerea definitivă a Germaniei apare acum ca sigură tuturor popoarelor ce se resemnaseră, și toate vor să-și scuture jugul... Rămâne să se mai convingă poporul german...

Dl Tito, bandit și mareșal, și-a numit un reprezentant diplomatic la Londra, și vrea să numească asemenea „reprezentanți ai Guvernului

său provizoriu" pe lângă Guvernele din Suedia, Turcia și Portugalia, precum și pe lângă toate Guvernele aliate... Ce am ajuns să vedem!

"Reuter" anunță că Coodell Hull a declarat că este autorizat să discute mai de aproape cu Guvernele Angliei, Rusiei și Chinei — și mai apoi cu celelalte Guverne aliate — constituirea unui organism care să garanteze după pace liniștea lumii în conformitate cu principiile hotărâte la Moscova și conținute în declarația celor patru națiuni. Numai să se înțeleagă domnii între ei!

Salazar a bătut toate recordurile dictaturilor fericite: a celebrat în mijlocul aclamațiunilor a 18-a aniversare a guvernării sale...

Știri neconfirmate, dar înregistrate de presa aliată anunță tulburări de stradă, morți și răniți, la Roma. Fasciștii și antifasciștii au scos cuțitele... Atât mai lipsea!

Filov ar fi fost zilele acestea la Berchtesgaden și s-ar fi înapoiat de acolo cu următorul ultimat: să constituie *până joi* un Guvern în stare să mențină ordinea, să accentueze colaborarea economică a Bulgariei cu Reich-ul, să rupă relațiile cu Rusia, să încorporeze în Wehrmacht unele unități bulgare și să trimită muncitori pentru constituirea fortificațiilor germane...

Știre ce așteptă confirmare...

Joi, 1 iunie. S-a năruit orice nădejde de armistițiu pentru noi, și astfel viitorul nostru se înăsprește... Laconice telegrame publicate în ziarele geneveze de ieri ne vestesc că nemții (și românii!) au început o ofensivă între Siret și Prut, la nord de Pașcani și de Iași și că au străpuns liniile rusești, cu mare succes... Faptul — deși mai atenuat, cu cunoscuta formulă de „mari pierderi de oameni și material pentru inamic" — este confirmat și de comunicatul moscovit. Nicio bucurie! La ce servă aceste răbufneli, al căror sfârșit nu poate fi decât înfrângerea finală a nemților — și a noastră... Cu cât ne vom răbufni mai mult, cu atât condițiunile de pace ce ni se vor face vor fi mai grele...

Gazetele de azi-dimineață ne aduc și vestea unei noi bombardări aeriene a Ploieștilor... Peste 1 000 de avioane s-au năpustit asupra

nenorocitului oraş, şi „cea mai mare rafinărie" a fost *rasă*, spune comunicatul englez... Care o fi, „Vega", „Româno-Americană"? Căci „Astra" a fost deja distrusă în aprilie...

Din ţară, n-am absolut nicio ştire! De la scrisoarea nevestei mele din 30 aprilie, nimic. Şi nici ceilalţi pribegi de pe aici n-au primit nimic. Nici Pella, la Legaţie. Şoneriu care a fost alaltăieri la Berna a văzut acolo un număr din *Universul*...

Nimic, rodomontade. Un manifest al lui Antonescu, afirmând poporului românesc că nicio palmă de pământ n-a mai fost cucerită de inamic... O să mai vie multe palme, de pământ, şi altele!

Zeci de persoane ucise de „partizani" în Franţa, alte zeci împuşcaţi de Gestapo — şi aşa în Italia, în Danemarca, în Norvegia, în Serbia, iată bilanţul zilnic pe care îl citim în ziare... Acest război e monstruos! Şi bombardările se ţin lanţ, fără încetare. Germania, Belgia, Franţa sunt făcute praf. Azi se anunţă şi bombardarea Florenţei, Pistoei şi Bolognei. Barbaria nu mai cunoaşte nicio limită...

Pe frontul italian, Aliaţii înaintează greu, dar înaintează. Au ocupat şi Frosinone, şi se luptă în munţii Albani...

Şi nici cel mai mic semn de pace...

În Bulgaria, încurcătura continuă. Veşti puţine. Nu s-a găsit încă omul „de mână tare", pentru a i se încredinţa Guvernul, după renunţarea lui Kalfov, care numai mână tare nu era... După o veste neconfirmată, generalul Lukas, fost şef al Marelui Stat Major, şi generalul Şumanski[1], ar fi fost arestaţi la Sofia, după cererea Gestapo-ului local.

Femeile şi copiii personalului Legaţiei sovietice din Sofia, ar fi fost expediaţi la Constantinopol...

Franasovici, cu care am dejunat ieri, povestea despre ultimele momente ale lui Titulescu, la Cannes. Complectamente tâmpit prin injecţiile de stupefiante, nu a mai părăsit patul mai multe săptămâni înainte de sfârşit, şi nimeni nu putea să îl vadă, fiind sechestrat de perechea Nenişor, mai ales de d-na Nenişor (născută Iuca). Nenişorii vegheau asupra celor *şase geamantane pline cu poli de aur*, „micile economii" ale marelui bărbat de Stat! Bună spinare a mai avut şi biata ţară românească, şi bine „a supt-o" amicul Titulică...

[1] Cei doi generali ar fi încercat o lovitură de Stat favorabilă Sovietelor...

Ca să pună ei mâna pe geamantane, trebuia ca nu cumva d-na Titulescu să fie de faţă[1]. Nenişorii trimiteau telegrame în Elveţia, semnate „Nicu" (deşi Nicu nu mai avea conştiinţă de nimic) prin care afirmau „că sănătatea e excelentă şi în curând restabilirea va fi complectă". Dezgustat de atitudinea Nenişorilor, doctorul lui Titulescu a prevenit pe Franasovici că deznodământul era inevitabil şi repede — şi Franasovici a adus pe Caterina la patul soţului ei. Acesta abia a mai recunoscut-o. Nenişorii şterpeliseră însă geamantanele. După moartea lui Titulescu, d-na Caterina, care ştia despre existenţa lor, a ameninţat cu un proces (avocat a avut pe Răutu), şi cum banii erau furaţi de la Stat, Nenişorii, deşi aveau un testament în favoarea lor, s-au văzut pe punctul să piardă tot şi să mai facă şi puşcărie... Au căzut la tranzacţie, şi au împărţit pe din două cu Caterina Titulescu...

Frumoasă familie!

Pe baza legilor de „împrumut şi închiriere", americanii au trimis Sovietelor, în ianuarie şi februarie 1944 peste 1 000 000 de tone de muniţii şi armanent, contra 670 000 tone în perioada corespunzătoare din anul 1943 şi 200 000 tone în aceeaşi perioadă din 1942. Din octombrie 1941 în mai 1944, aproape 10 000 000 tone de mărfuri au fost trimise de America, Uniunii Sovietelor. Până la 1 martie 1944, americanii au furnizat ruşilor 8 800 avioane, 5 200 tancuri, 190 000 camioane, 36 000 tractoare "Jeep" (pentru tunuri), 30 000 vehicule cu motor mai mici. De adăugat 850 000 mile (o milă = 1 kilometru 600) fir telefonic, locomotive, vagoane, şine, osii şi „boghii". Materiile prime livrate de America Sovietelor se ridică şi ele la 1 450 000 tone oţel, 420 000 tone metale (altele decât fier) şi 200 000 tone explozive. Materiile alimentare trimise au atins 2 600 000 tone printre care „tushonka", conserve de porc preparate după o reţetă rusească, se ridică la 100 000 tone; slănina, untura şi uleiurile vegetale la 640 000 tone, untul la 51 000 tone, seminţele destinate kolhozurilor la 13 000 tone.

Rezistenţa rusească se pricepe mai bine sub lumina acestor cifre...

Dar cum se poate explica că o ţară „eminamente capitalistă" să fi dat un ajutor atât de formidabil comunismului!

Cifrele notate mai sus au fost culese de *Courrier de Genève* în publicaţiile americane...

Multe vor fi de lămurit după război...

---

[1] După ce o dădu-se Titulescu afară „fiindcă nu mai avea mitră şi nu putea să îi facă un copil"!!! — Caterina Titulescu se instalase în Elveţia, şi aştepta...

Extrag dintr-un singur număr din *Journal de Genéve*, cel de azi, următoarele informaţiuni (de notat că *Journal de Genéve* e o foaie notoriu anglofilă):

"À la suite des derniers bombardements de Francfort, la vieille ville a été á peu pres détruite.

Détrruit le Römerberg, témoin des fastes du couronnement et de l'animation des foires célèbres, place inslinée entourée des façades que les frontons en escaliers imprimaient dans le souvenir, lieu où les allemands, suédois, français, espagnols et cosaques avaient campé et passé sans rien détruire, forum ceinturé d'auberges et de caves fameuses, le «Heyland», le «Schwarzes Stern» etc. Tout a été détruit...

Détruit le Dôme, d'une architecture disproportionnée, mais où flottaient les échos des cérémonies d'investiture dans lesquelles jusqui'an 1792, les Empereurs du Saint-Empire ceignaient la Couronne, recevaient le Sceptre et le Globe...

Détruits les ruelles qui reliaient le Römer et le Dôme, d'Altmarkt, voie du Courounement, bordée de demeures ou alternaient la Renaisance et le Gothique tardif et ces venelles moyenageuses qu'étaient du Bendergasse, la Saalgasse, Hinter dem Lämmchen, le Metzger-Schion (avec sa «maison aux trois colonnes»), enfin cette. Fünffingerplätzchen au nom évocateur, carrefour d'un pittoresque condensé dans une exiguïté inconcevable.

Schutt und Asche, décombres et cendres, ces maisons d'artisans, de bourgeois ou de patriciens, dont la topographic se compliquent d'escaliers, de galeries, de vastes cours intérieures où se garaient les lourdes voitures des visiteurs étrangers, des marchand de Lyon, d'Amsterdam et de Lubeck, au temps des foires.

Détruits, la «Goldene Waage», demen opulente construite — ô!! ironie — pendan la Guerre de 30 ans, le «Steinernes Haus», le «Saalhof» et tant d'antres.

Détruits la St. Leohardskirche, la Liebfrauenkirche, la Katharine Kirche, la Pauluskirche, la Weissfram Kirche, le cloitre des Carmélites, d'âge plus ou moins vénerable, mais, à cause de cela même, d'une diversité d'aspect plaisante au regard.

Détruits, la maison de Goethe, le Kornmarkt, la Fahrgasse.

Détruit la «Hamptwache» corps de garde, coeur de la ville du XVIIIe et du XIXe siécles, comme le Römer était le coeur de la vieille ville.

Ecroulée sous les bombes, cette noble perspective des quais du Mein, où s'alignaient les demeures patriciennes en une ordinaire pleine de grandeur et de grâce...

Quelques minutes ont suffi pour anéantir la cité qui dut sa splendeur séculaire á son róle politique et historique"...

Şi mai departe în altă coloană sub titlul "*Gros dégâts à Montone*":

"Parmi les bâtiments sérieusement endommagés se trouvent l'èglise d'Gothard, datant du XIVe siècle, le Palais Cavriani dont l'escalier d'honneur est complitement détruit, l'eglise d'Laurent et le Musée Cavriani.

A Vicence, les bombardements ont presque entiérement détruit la magnifique eglise San Gartano, les palais Caldono et Bertolini constituits au XVe siècle — et l'Arc de la Scalata. De gravès dégâts ont été causés au chateau et aux palais Thiene, Tecchio et Praga..."

Splendorile lui Palladio!

Iar în prima pagină a ziarului, stă mută, fotografia catedralei din Rouen, căreia n-au mai rămas decât stâlpii în picioare! O telegramă adăugă că a fost doborâtă şi biserica St. Etienne...

Şi bestiile care comit asemenea crime, socotesc că luptă pentru civilizaţie şi-şi zic oameni civilizaţi!

La Londra se comentează cu interes declaraţiile lui Cordell Hull după care dânsul ar fi fost autorizat să înceapă tratative privitoare la organizaţia securităţii internaţionale viitoare. Având în vedere şi principiile aprobate în ultima conferinţă a primilor-miniştri ai Imperiului Britanic, presa engleză e de părere că, chiar dacă aceste negocieri nu vor avea drept rezultat hotărâri definitive — ele vor putea totuşi apropia părţile, netezind osperităţile.

Vasăzică „părţile" au nevoi de apropiere? O ştiam, dar mărturisirea e totuşi preţioasă...

După o telegramă din Washington transmisă de "Associated Press", cinci puncte principale caracterizează anteproiectul american pentru organizaţia postbelică:

1) Un *Consiliu* al Naţiunilor Unite să fie creat şi să cuprindă cele patru Mari Puteri şi trei sau patru naţiuni mici, alese prin regulament;

2) O *Adunare* compusă din reprezentanţii celor 35 de naţiuni unite[1], şi care se va complecta mai târziu şi cu celelalte naţiuni — mici sau mari, naţiunile fiind egale în drepturi;

3) Un *Serviciu* de poliţie să fie constituit, în care forţele ce-l vor alcătuit să-şi conserve identitatea (?);

4) O *Curte* de Justiţie internaţională să fie creată din partea naţiunilor;

5) Un *organism* de mediaţiune să fie instituit pentru împăcarea conflictelor.

---

[1] Credeam că sunt 42?

Dl van Kleffens, ministru de externe olandez „în partibus", s-a pronunţat la Londra în numele micilor naţiuni (cine l-a însărcinat?) şi a declarat că ideea de a încredinţa afacerile politice mondiale numai Marilor Puteri, nu era fericită. Micile Puteri au şi ele drepturile lor.

Deocamdată însă, domneşte numai anarhia...

Aştept ca cartea lui Peneş[1] să fie tradusă în franţuzeşte, ca să-mi bat capul cu ea. Deocamdată, din recensemintele ziarelor geneveze am putut constata că cunoscutul optimism al "Zahlkellnerului" de la Praga nu a suferit nicio scădere, cu toate nenorocirile prin care a trecut ţara lui.

Cartea conţine definiţia cuvântului „democraţie", apoi face istoricul democraţiei insistând mai ales asupra greşelilor săvârşite de „democraţi" între cele două războaie.

O mare vină a falimentului democraţiei o poartă, după Peneş, şi comunismul, care n-a făcut nicio distincţie între burghezia democratică, fascism şi nazism — le-a condamnat pe câteşitrei şi a împins astfel pe burghezi în braţele fascismului şi nazismului de frica bolşevismului. Desigur!

Peneş afirmă *că comunismul şi-a văzut greşeala şi şi-a schimbat acum politica, după cum şi burghezia începe să vadă posibilităţi de conlucrare cu un regim bolşevic îndulcit...*

O punte s-ar putea găsi astfel pentru viitor. Numai că foarte puţini vor fi admişi să treacă pe ea: cei mai mulţi vor fi aruncaţi în apă!

Azi, 1 iunie, steaguri elveţiene (alb şi roşu) şi geneveze (galben şi roşu) pe toate casele din Geneva. E aniversarea intrării „republicii şi cantonului Geneva" (cum se intitulează încă şi azi) în Confederaţia Elveţiană...

Bestiile mai departe:

Printre „obiectivele militare" pe care aviaţia anglo-americană le-a ochit la Lyon (ţară fostă aliată a cărei dragoste o cântă cu fiecare prilej cioclii de la Londra) e şi Institutul Pasteur... Profesorul Rochaix, directorul Institutului, doctorul Simon, asistentul său şi soţia acestuia, secretara profesorului, au fost scoşi morţi de sub dărâmături. Cine va plăti odată acestor bestii poliţele pe care le trag asupra omenirii?

---

[1] Cartea a apărut în englezeşte în America şi în nemţeşte la Zürich sub titlul *Demokratie. Heute und Morgen.*

Vineri, 2 iunie. Asupra bombardării Ploieştilor, ştiri contradictorii. Telegramele Aliaţilor pretind că au fost peste 1 000 de „cetăţi zburătoare", că Ploieştiul e distrus, şi vorbesc iarăşi despre distrugerea rafinăriei „Astra" — dărâmată deja din vara trecută. Pella, în treacăt aseară prin Geneva, afirmă că a putut telefona la Bucureşti şi că ultimul atac asupra Ploieştiului n-a fost mai eficace ca cele precedente şi că distrugerile ar fi minimale. *Pella mai pretinde că a fost anunţat din partea englezilor* (prin *cine*, nu vrea să spună) *că Bucureştii nu vor mai fi bombardaţi...*

Optimismul lui Pella a fost imediat „confirmat": ziarele de azi-dimineaţă ne vestesc că Porţile de Fier au fost solid bombardate, şi că calea ferată care remorchează şlepurile (?) a fost distrusă...

Despre frontul din Moldova, ştiri contradictorii: nemţii susţin că au pătruns adânc în liniile sovietice — iar rusii că au respins toate atacurile, şi că *„frontul de la nordul Iaşilor e un adevărat abator pentru trupele germane"*...

De armistiţiu nu se mai vorbeşte. Dar războiul acesta e atât de absurd, încât te pomeneşti că se face tocmai când nu se mai vorbeşte de el...

Pe frontul italian, Aliaţii continuă să înainteze; peste Franţa, Belgia şi Germania, acelaşi prăpăd de bombe aruncate alandala.

Conformându-se probabil ultimatului german, Regenţii din Sofia au constituit un Guvern sub preşedinţia lui Ivan Bagrianov, fost ministru (?). Bojilov nu mai face parte din noul Guvern, compus dintr-o serie de necunoscuţi în *ov*.

Mai mulţi ofiţeri superiori bulgari au trecut graniţa în Turcia îndreptându-se înspre Rusia, cu intenţia, pare-se, să constituie un Guvern filorus la Moscova...

După ce că sunt puţini la număr, şi că nu s-au putut aduna decât sub protecţia baionetelor germane, neofasciştii din nordul Italiei au început să se certe şi să se despartă în două: de o parte, grupul nebunului de Farinacci (filogerman 200%) cu „Regiune Fascistă" — pe de alta, grupul lui Carlo Borsani, orb de pe urma rănilor sale, preşedintele Asociaţiei Mutilaţilor de Război şi directorul ziarului *Repubblica Fascista*. Farinacci lucrează numai cu nemţii, pe când Borsani cât mai puţin şi e mai aproape de Mussolini — Fantomă... Pavolini, secretarul general al

Partidului, caută să împace lucrurile şi ameninţă şi pe unii şi pe alţii cu excluderea din partid. În cazul acesta, ce va mai rămâne?

Mare emoţie în ţările scandinave a pricinuit condamnarea la moarte a pastorului danez dr. Severinsen, învinuit de nemţi că ar fi ascuns un paraşutist inamic... Nemţii caută să se impună în ţările nordice prin teroare. Proastă metodă, dar pare că celelalte căi le sunt închise.

Regele Petru al Iugoslaviei a însărcinat pe croatul Subasici cu formarea unui Cabinet, în nădejde să împace şi pe Tito. E a treia tentativă, de la demisia lui Purici, şi probabil că va avea soarta celor precedente... Subasici vine din America — dar Tito nu se împacă decât cu el însăşi şi nu ascultă decât de Moscova...

Referindu-se la observaţiile lui van Kleffens, Cordell Hull a declarat că Micile Naţiuni vor avea partea lor asigurată în conducerea Europei de mâine. Norocul nostru!

Sâmbătă, 3 iunie. Avioanele aliate s-au năpustit asupra nodurilor feroviare din Ungaria şi din Ardeal. Szolnokul a fost distrus; în Ardeal au lovit cumplit gările din Cluj şi din Simeria... Ce e mai grav e că cele aproape 1 000 de avioane, pornite din Italia, au aterizat, după ce şi-au îndeplinit isprăvile, pe aeroporturile ruseşti. Acolo au fost primite cu alai, de ofiţerimea sovietică şi de reprezentanţii presei aliate, care au subliniat că este prima legătură aeriană care s-a realizat, între cele două fronturi, şi că de acum înainte flota aviatică anglo-americană *va colabora* (!!!) cu forţele ruseşti...

Să mulţumim lui Dumnezeu, căci va fi bine de noi! Avioanele americane, cu bestiile lor, ne mai lipsceau pe frontul nostru...

De pe acest front, nemţii anunţă succese, la nord de Iaşi, în regiunea Kolomeii şi la nord-vest de Vitebsk. Ruşii pretind însă că au respins toate atacurile...

Un frumos succes, dar fără nicio consecinţă strategică, l-au avut nemţii în Iugoslavia, unde paraşutiştii germani au luat posesie de postul de comandament al lui Tito! Mareşalul Tito şi maiorul Randolph Churchill (fiul lui sir Winston) abia au putut scăpa cu fuga, ascuzându-se în păduri! Pare că mai toţi ofiţerii aliaţi au putut scăpa. Aliaţii recunosc, însă, că

John Talbot, corespondentul Agenţiei "Reuter" şi doi fotografi au fost prinşi...

Lovitura e frumoasă, dar nu va determina soarta războiului...

A luat cuvântul Papa... A lămurit toate intervenţiile sale pentru a salva Roma şi, vorbind despre război, a arătat că se comite o mare eroare susţinându-se soluţia prin „victorie" şi „desfiinţare". Se seamănă astfel un fenomen de ură peste care nu se va putea trece. Papa a preconizat o pace prin înţelegere şi cât mai grabnică...

Bestiile să-l asculte?

În Italia, ritmul înaintării Aliaţilor şi al retragerii lente a forţelor lui Kesselring continuă.

Au fost ocupate de anglo-american şi Velletri şi Valmontone — şi totul distrus în întreaga regiune. Ce Crimă împotriva celor mai înalte concepţiuni ale omenirii...

Ziarele din Londra comentează ceea ce ele numesc „misterul de Gaulle". Într-adevă, deşi poftit la Londra, generalul de Gaulle, cu toate că a răspuns afirmativ, n-a sosit încă în capitala Angliei. Se zice că nu va veni decât când va fi sigur că la întrevederea lui cu englezii vor asista şi reprezentanţi calificaţi americani... Pe de altă parte, se afirmă că, de va veni la Londra, de Gaulle nu se va mai înapoia în Algeria, ca să poată trece cel dintâi în Franţa, în momentul invaziunii...

Deocamdată CFLN-ul (Comité Français de Libération Nationale) a anunţat că va lua titlul de "Gouvernement provisoire de la République Française", fără să prejudicieze prin aceasta hotărârile viitoare ale poporului francez...

Ieri s-a inaugurat, în mare solemnitate, uzina hidraulică de la Verbois, în josul Genevei. Utilizând apele Rhon-ului, e cea mai puternică generatoare de electricitate, din aceste părţi ale Elveţiei.

Fost ieri la Territet, dejunat la prietenii mei Embericos. Ce frumuseţe e toată coasta lacului între Lausanne şi Montreux! Şi ce civilizaţie! Mâna omului a făcut acolo aproape cât şi a lui Dumnezeu...

Primit o scrisoare de la nevastă-mea, „prin avion". Pornită la 8 mai din Sinaia, mi-a sosit la Geneva la 2 iunie! Sunt toţi bine, dar încolo, nimic interesant...

Dealtminteri, nici rarele numere din *Universul*, care îmi cad în mână, nu ne lămuresc întru nimic. Numai umplutură...

Duminică, 4 iunie. Aliaţii ar fi ocupat Albano, Rocca di Papa şi ameninţă Frascati... Ziarele filo-engleze din Geneva anunţă chiar ca iminentă ocuparea Romei...

Nemţii se declară încântaţi, fiindcă se retrag în ordine...

De pe frontul de Est, nimic senzaţional. Înaintarea germană la nord de linia Iaşi-Paşcani nu pare să fi dat ceva.

Toată presa neutră şi aliată e plină de marele succes înregistrat prin stabilirea comunicaţii aeriene, şi mai ales colaborării aeriene, între cele două fronturi. Bestiile se bucură, fiindcă acum cetăţile zburătoare americane vor putea oscila „în pendul" de la vest la est şi de la est la vest, semănând moartea şi teroarea — pe spinarea noastră...

La Londra, bucurie mare: Rouen-ul e în flăcări... Mulţi regretă că nu s-a mai găsit o Jeanne d'Arc ca să fie arsă...

În Irlanda au avut loc alegeri generale — Partidul zevzecului Eamon de Valera a întrunit o majoritate mare, şi a luat mai multe locuri ca toate celelalte partide întrunite.

Noul Guvern bulgar e socotit la Berlin ca un Guvern de „specialişti". O fi, dar atunci de specialişti în supunere faţă de pretenţiile germane. De fapt, domnesc acum *complect* nemţii la Sofia. Omul eficace al Guvernului Bagrianov e Stanişev, ministrul de Interne, *unealtă supusă a Germaniei*. Era preşedintele Asociaţiei Bulgaro-Germane şi de meserie chirurg şi fost căpitan de Stat Major! Se zice că ar fi foarte energic... Opinia publică, în Bulgaria, e în fierbere, şi probabil că „un partid al rezistenţei" se va forma şi aci...

Pentru a contura starea de spirit din Italia mussoliniană, voi adăuga la informaţia despre conflictul dintre grupurile Farinacci şi Borsani, faptul că actele de sabotaj pe căile ferate din nordul Italiei se înmulţesc şi că şeful Marelui Stat Major reconstituit de regimul neofascist, (generalul nu mai ştiu cine) a *dezertat*, a trecut prin liniile frontului şi s-a prezentat lui Badoglio. Acesta l-a arestat imediat.

Luni, 5 iunie. Aliaţii au ocupat ieri Roma... Lumea a aflat de ieri-dimineaţă, că nemţii hotărâseră să nu o apere, ca să evite ireparabile distrugeri. A fost o uşurare pentru noi toţi care mai suntem legaţi „de ce a fost" şi care mai simţim farmecul trecutului şi al frumosului.

Aliaţii au desăvârşit ocuparea Romei ieri-seară la orele 21^{15}. Nemţii s-au retras în ordine spre nord, lăsând ariergărzi pe Tibru (în afară de oraş), menite să le apere mişcările de desprindere şi de retragere.

N-a fost nicio luptă în apropierea Romei şi în Roma. Aliaţii pretind că au fost primiţi de populaţie cu flori şi cu urale. Nemţii tac... După ştirile sosite, romanii ar fi constituit de câtva timp un corp „de rezistenţă", de circa 100 000 oameni (?) bine înarmaţi destinaţi să apere oraşul de stricăciuni şi de distrugeri din partea nemţilor...

E cert că nemţii au părăsit Roma cu coada între picioare, dar trebuie să li se ţină seamă de faptul că au renunţat la o apărare foarte ademenitoare în zidurile Romei, apărare ce ar fi pus pe Aliaţi într-o grea situaţie silindu-i să tragă cu tunurile şi cu bombele asupra cetăţii Eterne...

Declaraţia Berlinului, că părăsirea Romei *constitue un succes pentru Germania* (!), fiindcă anglo-americanii n-au izbutit să imobilizeze trupele mareşalului Kesselring în Campania Romană şi fiindcă Reich-ul a scăpat de grija de a hrăni un milion şi jumătate de guri inutile[1] ([1] Până acum se vorbea de trei milioane de oameni închişi în Roma... Să nu fie şi un milion şi jumătate o exagerare!) — pare totuşi cam exagerată.

Strategic, pierderea Romei nu are mare importanţă pentru Germania, desigur, şi îi uşurează sarcinile. Dar moralmente, e o mare lovitură pentru nemţi. E decapitarea definitivă a fascismului; e prestigiul Axei şi al armatelor lui Hitler dat dracului... „Rezistenţa antifascistilor" se va dezvolta acum cu paşi uriaşi în nordul Italiei, şi lupta va deveni tot mai grea pe frontul intern al Italiei de Nord.

Despre frontul de Est european, ziarele elveţiene, prea ocupate de evenimentele din Italia şi campionatul naţional elveţian de football — nu spun azi-dimineaţă nimic...

Petrecut după-amiaza de ieri la Bellerive, la Gafencii. Erau acolo Hurmuzaki, Madi Geblescu, un prinţ Bagration (un fel de „nesfârşit" simpatic) cu soţia lui şi cu sora acesteia, amândouă frumuşele şi simpatice — născute Ristici, fiicele unui foarte cunoscut armator dalmat din Ragusa. Mai era o sârboaică, văduva lui Popescu-Paşcani (ucis într-un bombardament din Bucureşti), e get-beget sârboaică, această fiică a fostului ministru Christici. D-na „Dana" Popesco-Paşcani, tristă şi în doliu, a sosit din ţară cu fiica Despinei Cesianu (divorţată de Mircea Solacolu) — o fetiţă frumuşică, deşteaptă şi băţoasă. Căţelul de usturoi în acest ghiveci ales, îl reprezintă dentistul Harden. Harden a fost cel mai mare dentist din Europa; scotea vara măselele la Karlsbad şi iarna la Monte Carlo. Veneau până şi americancele la el, şi plăteau 30 000 coroane un plombat! Evreu din Moscova, „dentistul *american*" Harden, mai ajunsese şi consul general onorar al României la Karlsbad, unde trăia în mare lux, oferind dejunuri şi plimbând în automobil vedetele valahe. Pe mine, nu!... Harden, refugiat mai întâi la Monte Carlo, a sosit în Elveţia ca vai de el, trecând prin sârme, şi printre puştile germane...

Seara, am luat cu toţii masa la Restaurant du Lac, la Versoix. Au mai venit şi Şonerii şi dl viceconsul Mărgăritescu şi dl si d-na Petrazzini (prietenii Şoneriilor) şi ne-am făcut vreo 18... Am mâncat şi am petrecut bine — pe o lună de toată frumuseţea: masa în grădină.

Gafencu crede că armistiţiul între noi şi ruşi tot se va face şi că tratativele nu sunt întrerupte. Aşa crede (după câte mi-a spus Harden) şi Sokolin, omul ruşilor la Geneva. Pare că "Wink"-ul englezilor de a mai întârzia negocierile cu ruşii să fie adevărat. Gafencu crede că englezii n-au vrut ca ruşii să pătrundă prea iute în Balcani, până n-ar fi şi ei de faţă, şi că „colaborarea" aeronautică care face atâta vârlvă nu are alt scop decât a realiza „prezenţa" anglo-americanilor pe frontul de Est. Aeroporturile din Rusia destinate avioanelor aliate *sunt toate ocupate de forţe anglo-americane* — şi miile de avioane ce pot fi aduse în câteva ceasuri vor reprezenta o forţă ce nu va fi de nesocotit. Din acest punct de vedere, cu toată facilitarea bombardamentelor ce reprezintă noul amenajament, *noi*, având în vedere numai ziua de mâine, trebuie să fim mulţumiţi... Poate că raţionând astfel, Gafencu să aibă dreptate. Aşa raţionează de altminteri şi Madi Geblescu...

Gafencu mi-a mărturisit că englezii sunt încântaţi de Ştirbei la Cairo, şi foarte mulţumiţi de contactul stabilit printr-însul cu România. Încercând să „acroşeze" ceva cu Londra, şi anume să obţină *prin englezi* condiţiile de pace ce ni se impun, ca să vadă dacă sunt identice

cu cele ruseşti[1], Grigore al nostru a obţinut un răspuns evaziv. I s-a sugerat „să se rezerve pentru pace", şi să „nu se arză acum" — cu atât mai mult că Guvernul britanic nu se poate servi de două căi în acelaşi timp, şi că deocamdată s-a angajat pe a lui Ştirbei — şi e foarte mulţumit de rezultatele obţinute...

Să mai fie zile bune şi pentru noi? Nu-mi prea vine să cred!

Marţi, 6 iunie. Ocuparea Romei de către Aliaţi constituie evenimentul în jurul căruia presa mondială se agită, lăsând toate celelalte evenimente în umbră.

Roma „exultă", după propriile mărturisiri ale Papei în cele câteva cuvinte adresate poporului venit în masă, în Piaţa Sfântului Petru, să-l aclame. Londra tace, Berlinul „explică" şi Mussolini sună din trâmbiţă! Nenorocitul! Toate bune, dar să mai facă apel la italieni şi mai ales la romani, cerându-le să lupte alături de nemţi pentru victoria finală *care acum apare asigurată,* iată ce întrece orice fantezie! Manifestul lui Mussolini e un manifest *comunist* împotriva Monarhiei, şi cu toate astea, Ducele fulmină împotriva — comuniştilor! A încurcat Dumnezeu minţile tuturor...

Biata Romă riscă acum să fie bombardată de nemţi. Ziarele berlineze subliniază că Kesselring a propus englezilor, cu 48 de ore înainte de a părăsi oraşul, ca Roma să fie declarată oraş deschis — dar englezii, în ambiţia lor *de a cuceri* Roma, n-au răspuns, ca să nu se zică că nemţii au evacuat-o fără luptă, cum a şi fost cazul. Tristă ambiţie, căci acum Berlinul declară că „Comandamentul German va putea trage consecinţele acestui refuz, în cursul operaţiunilor ce vor urma"...

Semnificativă o scurtă telegramă, nesubliniată în presa generală: între altele, la Roma, au fost ciocniri de stradă între italienii sosiţi cu emblema „secerii şi ciocanului" şi ultimii partizani fascişti... *Începe comunismul în Italia...*

Regele Victor Emanuel a transmis la Napoli „toate puterile sale" fiului său Umberto, Principe de Piemont, care va lua titlul de „Locotenent General al Regatului". *Regele nu abdică însă, ci rămâne Rege, fără să funcţioneze.* Decretul e contrasemnat de Badoglio. Se zice că ar exista mai multe precedente în „Casa Savoia" de asemenea *delegări de puteri...* E probabil că Badoglio va demisiona, dar că va fi reînsărcinat de Principele de Piemont, cu constituirea Guvernului...

[1] Consemnate la timp în cursul acestor însemnări.

Armistiţiul încheiat între Italia şi Franţa, în 1940 — atât de umilitor pentru Franţa — a fost anulat de Badoglio, după intrarea Aliaţilor în Roma. Ca un semn de recunoştinţă pentru colaborarea trupelor franceze la recucerirea Capitalei — în realitate, fiindcă aşa a primit ordin de la stăpânii săi anglo-americani...

Pe când scriam aceste rânduri, mi se telefonează că anglo-americanii au debarcat la Boulogne...

Aviaţia bombardează coasta şi tot cursul Senei... Paraşutişti debarcaţi în masă... Pare că Aliaţii vor să înainteze spre Paris pe valea Senei... Eisenhower a lansat un manifest... Toate aceste ştiri, date prin emisiuni de radio... Despre succesul sau insuccesul operaţiunii nu se publică încă nimic...

A sosit, vasăzică ceasul cel mare! Dacă debarcarea va reuşi, va reuşi — dacă nu, Londra ne va comunica că a fost o simplă încercare, o manevră pregătitoare...

În tot cazul, moment de mare emoţie: soarta războiului se decide.

Şoneriu îmi telefonează că Pella a fost chemat telegrafic la Bucureşti — pentru ce??? Pleacă mâine...

Miercuri, 7 iunie. Ştirile de ieri-dimineaţă au primit în cursul zilei rectificări, şi precizări. Mai întâi nu poate fi vorba de o întreprindere de „lămurit" post factum, dacă ne găsim adică în faţa începutului „invaziunii" sau a unei încercări ce ar putea fi dată ca o experienţă, ca o manevră de tatonare... Nu mai încape îndoială că ne aflăm în faţa marelui eveniment al debarcării masive a Aliaţilor. O spune lămurit în manifestul său generalul Eisenhower, o spune Regele Angliei în proclamaţia adresată popoarelor britanice, o lămuresc Regele Haakon, şi şefii Guvernelor aliate în manifestele adresate din Londra, norvegienilor, belgienilor, olandezilor şi danezilor. De notat că în proclamaţia lui Eisenhower adresată francezilor, ca şi în mesajul miniştrilor "in partibus" şi în al Regelui Haakon, se cere populaţiilor locale *să nu procedeze încă la mişcări revoluţionare, care, la început, ar putea stânjeni operaţiunile militare...*

Partida este angajată — sorţii sunt aruncaţi şi acum trebuie să aşteptăm rezultatele...

O altă rectificare: alianţii n-au debarcat la Boulogne (Boulogne, ca şi Dunkerque şi Calais, a fost numai bombardat violent), ci între Le Havre şi Cherbourg. Principala abordare s-a săvârşit în regiunea Caen, la gura râului Orne — şi la Havre, în gura Senei. Paraşutişti, în masă, au fost aruncaţi în dosul liniilor germane şi se vorbeşte de o mare bătălie în curs aproape de Rouen...

Amănunte şi lămuriri precise lipsesc însă... De o parte şi de alta, comandamentele se declară mulţumite. În Camera Comunelor, Churchill a spus că ziua cea mare a sosit, că operaţiunile de debarcare şi de ocupare în Franţa se desfăşoară mulţumitor şi conform planului, că pierderile Aliaţilor sunt mult mai mici decât se aşteaptă. Primul-ministru a adăugat că cea mai îndrăzneaţă întreprindere militară, de când e lumea, e în curs şi că poporul englez să nu se aştepte la rezultate repezi: lupta va fi lungă şi grea, căci „maşina de război" germană e încă puternică. Ea va fi totuşi distrusă, a încheiat Churchill.

Din Berlin, comunicatele anunţă că toate măsurile au fost luate, că paraşutiştii alianţi au fost nimiciţi, şi că se procedează împotriva forţelor debarcate. Unele din ele — şi se citează „vasta încercare de debarcare de la Saint Vaart — la Hougue — au fost total împiedicate.

Lămuriri vom avea numai peste câteva zile. Ce e sigur deocamdată e că Aliaţii "ont pris pied" în Franţa.

Declanşarea invaziunii a făcut pretutindeni un efect enorm. Impresiunea e tot atât de vie, ca în ziua declarării războiului. *Parcă războiul s-ar fi declarat din nou.* Fiecare om socoteşte, într-adevăr, că oricum s-ar întoarce lucrurile, *acum soarta războiului se va decide* şi că, prin urmare, un mare pas spre pace s-a făcut...

Nu încape îndoială că operaţiunile din nordul Franţei vor fi repetate zilele ce vin şi în alte puncte; poate în Belgia, poate spre Lorient, poate în sudul Franţei, poate în Norvegia sau în Danemarca — poate în toate aceste regiuni deodată, poate succesiv...

Şi probabil că vor începe şi ruşii o ofensivă serioasă. Situaţia Germaniei va deveni din ce în ce mai grea.

Superioritatea Aliaţilor în aviaţie apare de acum. Dacă vor război, Aliaţii vor datora izbânda lor aviaţiei. Churchill a vorbit în Cameră de 11 000 avioane care au pornit peste Canal, faţă de care nemţii n-ar avea decât 1 500-1 700. Tot după spusele lui Churchill, debarcarea se face prin *4 000* de vase mari, însoţite de tot atâtea vase mici...

Telegramele corespondenţilor de ziare vestesc că în Germania impresiunea produsă de debarcare e enormă... Nu se mai credea într-însa... Lucru ciudat, fără să fie optimistă, lumea respiră, uşurată: "entiweder, ales...". Situaţia de până acum nu mai era tolerabilă... Într-

un articol, Goebbels recunoaşte superioritatea aviaţiei aliate. Se dezminte la Berlin, categoric, ştirea englezească după care Hitler ar fi luat în persoană comanda trupelor din Vest, şi şi-ar fi mutat Cartierul General în Franţa. Führer-ul e în Berlin, iar comanda armatelor opuse invaziei e încredinţată celor mai experientaţi mareşali...

În proclamaţia sa, Eisenhower a declarat că administraţia teritoriilor franceze ce se vor libera va fi încredinţată francezilor, dar nu Guvernului din Vichy, cu care Aliaţii nu vor să aibă nimic de a face...

Mareşalul Pétain şi Laval au adresat şi ei poporului francez manifeste, prin care cer fiecăruia să stea liniştit la locul său, ca să nu înăspreasscă suferinţele pe care războiul purtat pe teritoriu francez le va pricinui tuturor... Ei mai cer francezilor să se supue ordinelor comandamentelor militare germane...

Moş Ghiţă Roosevelt a ţinut şi el o cuvântare, înainte de începerea debarcării, în care a făcut istoricul campaniei din Italia şi al eliberării Romei, insistând asupra rolului viitor al Italiei, care trebuie să se mărginească la acţiunea culturală şi economică la care are dreptul şi *să renunţe la întreprinderi militare şi la o politică de cuceriri.* Cam aceleaşi lucruri le-a spus şi Churchill în Camera Comunelor, cu mai multă bonomie...

În Italia de Nord, tensiunea e în mare creştere între elementele neofasciste şi populaţia, tot mai pacifică în sentimentele ei. Invaziunea Aliaţilor, venind după izgonirea nemţilor din Roma, a impresionat adânc... Temeri şi nădejdi mari de debarcări aliate la Genova... Vor avea şi aici nemţii de furcă, ca să menţină ordinea...

Journal de Genève de luni a publicat un articol foarte juridicios intitulat "Le martyre des cibles innocentes" în care condamnă cu asprime bombardările tâmpite ale oraşelor paşnice, bombardamente nejustificate prin niciun scop de război. Dată fiind atmosfera, e un act de curaj, care merită să fie relevat...

Joi, 8 iunie. Situaţia nu s-a lămurit pe frontul invaziei, nici după ştirile de aseară, nici după cele de azi-dimineaţă. Un lucru e clar: Aliaţii sunt stăpâni desăvârşiţi pe mare, au o superioritate impunătoare în aer

şi au ocupat toată coasta Franţei între Cotentin şi gura Senei. Şi se pun numaidecât întrebările: cum n-au reacţionat formidabilele fortificaţiuni de coastă, pentru care s-au cheltuit atâtea zeci de milioane şi în jurul cărora *nemţii au făcut o publicitate incompatibilă cu secretul obişnuit al operaţiunilor militare*? Cum se explică că *debarcarea* Aliaţilor n-a întâlnit aproape nicio rezistenţă şi că pierderile anglo-americanilor sunt aproape ridicole? Nu sunt decât două răspunsuri: sau că potenţialul militar german a scăzut vertiginos — sau că tocmai scopul fortificaţiilor (ridicate mai ales pe falezele dintre Havre şi Calais, şi lăsate mai slabe între Sena şi Cotentin) au avut de scop *să atragă debarcarea în regiunea unde s-a săvârşit* şi al cărui hinterland convine de minune unor lupte de mişcare.

În prima ipoteză, soarta Germaniei e pecetluită — în a doua, a Angliei. Căci se poate admite că nemţilor nu le-a convenit să împiedice o debarcare, *ce ar putea fi în continuare reîncercată*, ci că au căutat să atragă o armată pe continent, să o nimicească, şi să obţină *un nou Dunkerque*...

Se poate ca această ipoteză a mea să fie tâmpită, dar în război, mai ales ipotezele tâmpite se adaptează mai bine realităţilor. Desigur, că, chiar în această ipoteză favorabilă nemţilor, rămâne superioritatea aviatică aliată, care e atât de mare încât ar putea determina prăbuşirea celor mai iscusite planuri strategice şi tactice... În câteva zile vom fi lămuriţi: până acum nemţii n-au intervenit *serios* în luptă. Ciudat...

Telegrame din Stambul au anunţat ieri debarcări aliate în Grecia precizând chiar că ar fi avut loc la Patras. Berlinul dezminte azi-dimineaţă aceste ştiri, şi Londra nu le confirmă întru nimic. Până azi, alte debarcări n-au mai avut loc, în afară de zona Cotentin–Havre.

Ziarele elveţiene sunt atât de excitate prin evenimentele din Franţa, încât nu mai vorbesc decât de ele. O scurtă telegramă publicată ieri ne-a anunţat că câteva sute de avioane americane venite din Rusia au bombardat aeroportul de la Galaţi... iar la radio ni s-a spus că a fost bombardat din nou şi Ploieştul precum şi nodurile feroviare (?) de la Braşov, Piteşti, Severin (din nou). Zile grele pentru bieţii noştri. Pare că de data asta, afară de Ploieşti, oraşele au fost mai menajate, loviturile fiind mai mult îndreptate împotriva gărilor şi liniilor ferate. Telegramele mai subliniază că avioanele americane n-au urmat „mişcarea de pendulă", *ci s-au înapoiat în Rusia.* Ştire bună în nenorocirea noastră: dovadă că forţele aeronautice (cu tot *dichisul* lor) *rămân în Rusia.*

Făcând o legătură între prezenţa avioanelor aliate în Rusia şi debarcarea în Grecia, am găsit o explicare sugestiei lui Ştirbei de a amâna

încheierea armistiţiului. Dezminţirea debarcării în Grecia, a prăbuşit însă toată construcţia mea...

Pe frontul de Est, aceleaşi operaţiuni locale, fără importanţă.

În Italia, nemţii par că se retrag pe o linie nord de Pisa–nord de Florenţa-Rimini, şi Aliaţii îi urmăresc...

Badoglio şi-a dat demisia şi Principele Umberto l-a însărcinat cu constituirea unui nou Cabinet în care i-a cerut să introducă şi „personalităţi din Roma"...

O telegramă laconică din Ankara, şi neconfirmată încă, vesteşte moartea lui Beck, fostul ministru de Externe al Poloniei. Beck ar fi murit la Ploieşti (?). Dacă e adevărat, se vede că s-a aprins căci era îmbibat de alcool... Aşa beţiv a cunoscut lumea mai rar. Şi aşa lichea...

Se vorbeşte mult în Geneva de moartea d-nei Pictet de Rochemont, săvârşită săptămâna trecută. Familia Pictet de Rochemont e una din cele mai ilustre familii calviniste din Geneva, şi moartea ei a fost impresionantă. Bătrână de 85 de ani, dar vajnică, s-a dus la reprezentaţia operetei "Phi-Phi" şi după teatru a jucat la "boule", câştigând 25 franci. Încântată, a coborât la cafenea şi a înghiţit două porţii de îngheţată... O damă trecând pe lângă masa d-nei Pictet, a atras atenţiea soţului acesteia, aşezat şi el la masă, asupra prăbuşirii tovarăşei sale de petrecere. Cu capul între mâini, d-na Pictet căzuse peste farfuria cu îngheţată. Ridicată, s-a constatat că era moartă... Bătrânul Pictet nu observase nimic!!!

Pentru o calvinistă "de vieolle roche", o moarte în cofetărie peste o farfurie cu îngheţată, după o şedinţă de operetă „leştă" şi alta de joc — a luat aproape proporţiile unui scandal public, şi a dat loc la nenumărate comentarii.

Dejunat la Versoix, la tânăra pereche Bădărău (ataşatul nostru cultural la Geneva!) Pereche simpatică; stau într-o vilă pe marginea lacului. Parc frumos, vila tristă, ca toate vilele geneveze asupra cărora pare că se întinde încă melancolia calvinistă care a otrăvit tot în acest vesel colţ de pământ.

D-na Bădărău e prin voia lui Dumnezeu elveţiancă şi foarte drăguţă. Am făcut la dânsa cunoştinţa mamei sale d-na Moricand. Femee "first class", cu un enorm "sex-appeal", deşi se zice că ar fi deja în vârstă de 60 de ani. Gurile rele pretind că „s-a ţinut" cu Aga Khan[1], care i-ar fi făcut o rentă viageră de 10 000 fr. elveţieni... Bravo ei!

Vineri, 9 iunie. Deşi se împlinesc azi-dimineaţă trei zile de la începutul debarcării anglo-americanilor, situaţia e încă nelămurită. Şi de o parte şi de alta continuă să se afirme satisfacţie, în ce priveşte mersul evenimentelor. La Londra, ceva mai multă rezervă. Churchill a vorbit ieri pe scurt în Camera Camerelor şi a cerut deputaţilor să propăvăduiască, în vizitele lor de "weekend", ceva mai puţin optimism. Lupta de abia începe şi va fi lungă şi grea...

La Berlin domneşte încredere şi „vigilenţă". Şi aici se mărturiseşte greutatea sarcinilor ce aşteaptă armata şi poporul german...

Începe totuşi să se lămurească situaţia trupelor debarcate. Centrul efortului de debarcare se poate determina, între Vire şi Orne, pe coasta situată la nord de Bayonne.

Coasta a mai fost ocupată din dreptul oraşului Caen până la gura Senei (un detaşament mai puţin important pe malul Senei înspre răsărit de Havre). Apoi în câteva locuri pe marginea de est a peninsulei Cotentin, între Barfleur şi St Vaart la Hougne. Insulele Jersey şi Guernesey, un moment ocupate şi ele, au fost reluate de nemţi. Trupe paraşutate au fost coborâte la nord de Coutances, la nord-vest de oraşul Caen, la sud de Cabourg şi la Pont l'Évêque.

Oraşul Bayeux, nu departe de coastă a fost ocupat de Aliaţi care au tăiat astfel linia ferată Cherbourg – Paris.

Pare că planul lui Eisenhower e să izoleze deocamdată portul Cherbourg, şi să obţie astfel un loc serios de debarcare pentru forţele sale.

Rezervele strategice germane n-au apărut încă pe câmpul de luptă; cele tactice, foarte puţin. Această inerţie a armatei germane pare să îngrijoreze acum pe Aliaţi şi pe prietenii lor. Ziarele elveţiene sunt azi mult mai puţin exuberante şi cântă pe o strună mai modestă victoria anglo-americanilor. Ele sunt în schimb pline de amănunte asupra primirii triumfale făcută trupelor aliate de populaţia din Bayeux: aclamaţii, flori, steaguri franceze şi aliate, inscripţii "Á Paris" şi tot di-

[1] La sosirea mea în Geneva am găsit pe Aga Khan instalat la Hôtel de la Paix. A plecat după opt zile, la Zürich, după alte aventuri.

chisul. Nu încape îndoială că populația franceză, cu toate suferințele războiului, primește pe Aliați ca pe niște liberatori... Nemții au știut să-și facă de drag!

Partizanii „Rezistenței" și-au întețit activitatea în toată Franța și sabotează pe capete căile de comunicație. Ieri și alaltăieri, au atacat gara de la Bellegarde (fiind lângă granița elvețiană, faptele de la Bellegarde s-au putut afla mai repede și mai precis la Geneva) și au distrus-o complect, tăind toate legăturile. Aliații afirmă că au distrus toate podurile între golful Gasconiei și granița Belgiei, precum și o bună parte din căile ferate. Poate că întârzierea înaintării rezervelor germane se explică și prin distrugerea căilor de comunicație...

Așteptare, așteptare... și enervare!

Românii din Geneva pretind că au auzit la radio că și Breaza (valea Prahovei) ar fi fost bombardată. Dacă e adevărat, poate să fi bombardat linia ferată — căci ce ar căuta la Breaza? Să nu fi luat instalațiile pregătirii tineretului drept un lagăr de trupe germane?

De pe frontul de Est, tot nimic important. O telegramă din Moscova anunță o iminentă începere a unei mari ofensive... Zile bune ne așteaptă!

Debarcarea în Grecia, categoric dezmințită...

În Italia, retragerea germană dă în mâna Aliaților, rând pe rând, orașele și pozițiile la nord de Roma. Civita Vecchia, Civita Castellana, Bracciano, Subiaco, au fost ocupate de anglo-americani...

Badoglio întâmpină greutăți pentru formarea unui nou Cabinet. Se vorbește de un Minister Bonomi. Bonomi a fost un efemer și incapabil prim-ministru înainte de Mussolini...

Sunt speranțe ca Subasicì să poată forma un Guvern de concentrare, în care ar intra și Ribar și Smodlaka ca reprezentanți ai lui Tito... Subasicì duce tratativele la Bari, unde a sosit și zisul Smodlaka, ca trimis al banditului...

Evenimentele europene sunt atât de copleșitoare, încât, chiar aici în Elveția, nu se dă decât puțină atenție lucrărilor Consiliului Național și Consiliului Statelor (Parlamentul Confederațiunii) care a deschis la Berna, la începutul săptămânii, o sesiune estivală... Până acum, Consiliul Național s-a mărginit să respingă cererea de grațiere a doi trădători condamnați la moarte, care au și fost executați (grațierile sunt în Elveția numai de competența Consiliului Național)...

O foarte măgulitoare dare de seamă asupra cărții lui Gafencu în *Weltwoche* din 2 iunie, o publicație săptămânală din cele mai apreciate, din Zürich.

Primit ieri, prin poșta aeriană două scrisori de la nevastă-mea, una din 15 și alta din 23 mai...

Sunt toți bine acasă, și liniștiți, dar foarte deprimați... Cred și eu! De la fiica mea, de la Breasta, n-am primit încă nimic!

Sâmbătă, 10 iunie. Pe frontul invaziunii, situația nu e încă lămurită nici azi. Știrile sunt chiar contradictorii: nemții pretind că au respins în unele locuri pe năvălitori și că le-au pricinuit pierderi însemnate de oameni și material — iar anglo-americanii susțin că au reușit prima fază a invaziunii, debarcarea, cu pierderi și greutăți mult mai neînsemnate decât au prevăzut. După Londra, prima fază a campaniei, debarcarea, s-a terminat; urmează acum a doua fază, consolidarea capetelor de pod și terenului câștigat. După aceasta ar veni a treia fază, înfrângerea forțelor germane. Numai după aceasta a treia fază, dacă toate vor merge strună, se va putea vorbi de victorie...

Deocamdată, Aliații ocupă pe coastele Normandiei o fâșie lungă de circa 70 kilometrii și adâncă de circa 10. Pare din ce în ce mai vădit că anglo-americanii vor să izoleze peninsula Cotentinului și să ocupe Cherbourg din care să facă principalul lor port de debarcare și de aprovizionare. Orașul Caen e încă tot în mâna nemților, cu toate luptele grele ce s-au dat în jurul lui.

Situația e încă nelămurită, dar lucrurile par că se întunecă pentru nemți. Aliații aduc zilnic forțe considerabile și material greu în cantitate imensă — iar aviația lor continuă să domine aerul și să distrugă căile de comunicație ale armatelor lui Rundstedt și lui Rommel. O fi știind Rommel ce face, dar și întârzierea lui de a intra în acțiune poate să coste scump pe nemți.

După ultimele telegrame, pare că succesul debarcării Aliaților a încurajat mult așa-zisele grupări și partide de rezistență, nu numai în Franța, Belgia și Olanda, unde mișcările antigermane s-au întețit mult,

dar chiar şi în Germania, unde s-ar fi constatat o mişcare de eliberare faţă de regimul nazist, alimentată de dezertorii Wehrmacht-ului şi de muncitorii străini, mai ales francezi şi italieni. Această mişcare ar scoate chiar un ziar clandestin intitulat: *Innere Front*. Din cauza stânjenirii comunicaţiilor, alimentarea populaţiei suferă, ceea ce contribuie mult la deprimarea şi la răzvrătirea poporului german împotriva regimului...

La Berlin se aşteaptă noi debarcări, atât în Marea Nordului, cât şi în cea Mediterană.

La toate aceste motive de îngrijorare se mai adăugă şi teama unei iminente ofensive ruseşti. Armata Roşie a şi început să se mişte în regiunea Iaşilor, unde forţele sovietice au atacat cu vigoare, în ultimele 24 de ore. Ruşii pretind că au recucerit toate poziţiile pierdute în ultima vreme, pricinuind mari pierderi nemţilor (oameni şi material). Berlinul, în schimb, susţine că, după ce ruşii au recâştigat câteva poziţii, un contraatac germano-român a restabilit situaţia, respingând forţele atacatoare. Presa germană se întreabă dacă atacul sovietic din regiunea Iaşului constituie un simplu incident local, asemănător celor precedente, sau începutul ofensivei generale ruseşti de vară, şi inclină spre aceasta din urmă ipoteză.

De altminteri, ziarele elveţiene sunt foarte limitate în ce priveşte ştirile de pe frontul de Est; cele de azi-dimineaţă nu conţin nici măcar o ştire în această privinţă. Pe cale particulară, am aflat că, după Breaza, ar fi fost bombardat ieri şi Predealul... Probabil că tot calea ferată, luând ştirea drept exactă...

În Italia, retragerea nemţilor continuă. Aliaţii au ocupat Viterbo iar pe coasta Mării Adriatice au început şi acolo să înainteze...

Dacă au început ruşii ofensiva lor, trei ipoteze sunt de luat în consideraţie: 1) nemţii îi bat şi îi gonesc din Moldova şi Basarabia (ipoteză puţin probabilă, deşi la Berlin se vorbeşte de recucerirea Ucrainei!!!); 2) Ruşii rup frontul nostru şi înaintează spre sud, caz în care noi am încheia, în fine, armistiţiul cu ei (ipoteză posibilă) şi 3) ruşii înaintează, noi nu încheiem armistiţiul şi suntem contropiţi de puhoiul sovietic (ipoteza cea mai verosimilă...)... Bine de noi!

Presa germană e unanimă în recunoaşterea că „existenţa Reich-ului se joacă pe coastele Normandiei", dar e optimistă în prevederile ei. *Völkischer Beobachter*, monitorul nazist, adaugă că „reuşita invaziei ar

avea urmări incalculabile...". Ca să încurajeze probabil opinia publică, ziarele nemţeşti dau numele comandanţilor marilor unităţi din Vest, ceea ce n-au făcut niciodată până acum, pentru celelalte fronturi. Se scontează încrederea populaţiei în nume cunoscute. Aflăm astfel că, comandamentul general în Franţa e încredinţat mareşalului von Rundstedt şi, sub ordinele lui, două grupuri de armate operează, unul sub comanda mareşalului Rommel, altul sub comanda colonelului-general von Blaskowitz. Amiralul Krancke e în fruntea operaţiunilor maritime, iar generalul von Schweppenburg, în fruntea forţelor aeriene.

În Suedia, toată lumea e convinsă că o operaţiune de debarcare e pusă de Aliaţi la cale în Marea Nordului. Toţi pescarii scandinavi din Marea Nordului şi din Marea Baltică s-au înapoiat în porturile lor...

Generalul Eisenhower a lansat o nouă proclamaţie poporului francez prin care vesteşte „proxima" eliberare a Franţei, felicită poporul francez pentru „rezistenţa" şi patriotismul său, regretă sacrificiile şi stricăciunile pe care necesităţile unui război năpraznic le-a pricinuit prin urmărirea inamicului comun de către aviaţia aliată, speră că poporul francez amic va considera aceste sacrificii şi pagube, ca şi cele ce vor mai trebui îndurate, ca o contribuţie la suferinţele comune — şi termină prin a cere „ascultarea" tuturor la ordinele ce va da. Fiecare francez să rămână la postul său; administraţia Franţei trebuie asigurată *prin francezi*, sub controlul comandamentului aliat (e vorba de teritoriile ce vor fi succesiv dezrobite) *asistat de o delegaţie de ofiţeri francezi*. După eliberarea ţării, alegeri democratice (!!) vor stabili regimul politic pe care poporul îl va hotărî...

Stricăciunile pricinuite de „Rezistenţa franceză" căilor ferate în Savoia franţuzească şi în departamentul Ain sunt atât de radicale, încât Guvernul Federal a trebuit să renunţe la trimiterea de locomotive şi de personal elveţian pentru recuperarea celor câteva sute de vagoane pline cu aprovizionări pentru Elveţia şi pentru Crucea Roşie, vagoane elveţiene rătăcite prin gările din Franţa...

Se anunţă că militanţi ai „Rezistenţei", *comandată de ofiţeri activi din "Chasieurs Alpins"*, asediază de ieri oraşul Grenoble!!

La Roma, Bonomi a constituit aseară un Guvern, cu condiţia ca noii miniştri să nu depună jurământul *Dinastiei* ci *Patriei*... Unii pretind că Bonomi, care acum e în fruntea Partidului Socialist, a vrut să dea o indicaţie republicană noului regim — alţii, că nu, şi că situaţia Coroanei, cu un Rege inactiv dar neabdicat şi cu un Locotenent Regesc, a silit la această modificare a formulei jurământului... Vorbe!

În noul Guvern sunt şapte miniştri fără portofoliu, printre care Sforza, Benedetto Croce, şeful comunist Ercoli şi contele Alessandro Casati. Ce ghiveci! Liberalii primesc ministerele de Război şi al Aerului. Amiralul Courten, din Ministerul Badoglio, rămâne la Marină. La Justiţie, Rupini, democrat-creştin. Gullo, comunist, la Agricultură, Romita, socialist, la Lucrări Publice, Gronchi, democrat-creştin la Muncă şi Siglienti, din „Partidul Acţiunii", la Finanţe...

Badoglio a rămas complect pe din afară — acasă. Se zice că eliminarea lui e datorită mai ales intervenţiei lui de Gaulle, a cărui influenţă e în mare creştere de când Aliaţii au debarcat în Franţa...

Monarhia pare că trece prin grele încercări în Italia. O manifestaţie, organizată în cinstea Principelui de Piemont la Roma, n-a prea reuşit: din mulţime s-au tras focuri de revolver împotriva Prinţului, care din fericire n-a fost atins. Atentatorul n-a putut fi arestat...

Să sperăm, pentru Monarhie, că Republica lui Mussolini din Italia de Nord, va dezgusta pe italieni de formula republicană... Biata Italie, rău a ajuns!

Duminică, 11 iunie. Ziarele elveţiene de azi-dimineaţă ne vestesc un nou atac al avioanelor americane asupra Ploieştilor şi „regiunii" Bucureştilor...

Cum telegramele sunt foarte laconice, trebuie să interpretăm fiecare cuvânt. Să nădăjduim că prin „regiune" nu se înţelege nenorocitul oraş însuşi, ci instalaţiile de primprejur, căile de comunicaţie, aeroporturile etc. Pare că la Ploieşti a fost particular ochită rafinăria Româno-Americană, de la Teleajen. Telegramele nu spun dacă rafinăria a fost atinsă. După comunicatul din Berlin, ar părea să rezulte că avioanele americane, întâmpinate de escadrile germane, române şi *bulgare*, au fost împrăştiate înainte de a putea lovi. Din vreo 100 de avioane, câte au venit, ar fi fost doborâte peste 40... Cu inima strânsă aştept lămuriri suplimentare...

Se anunţă, pe de altă parte, că o puternică ofensivă sovietică s-a dezlănţuit în Carelia, împotriva Finlandei... Să fi fost amânat procesul nostru?

Bine informatul domn Beneş anunţă însă cehoslovacilor, la radio, „o iminentă şi finală ofensivă rusească prin Balcani şi către partea orientală a Reich-ului prin Galiţia, Slovacia şi Polonia, precum şi spre Dunăre prin România". Dl Beneş mai spune că după înaintarea Aliaţilor în Italia, „un atac al Germaniei, direct prin Franţa şi prin Balcani, e de aşteptat din partea forţelor anglo-americane"...

În ce priveşte frontul invaziunii, zgomot mult în gazetele elveţiene, ca în fiecare zi, dar fapte puţine care să lămurească ziua de mâine. Se face mare caz de ocuparea oraşelor Isigny şi Trévières. Dar Isigny e la patru kilometri de gura râului Vire în mare, şi Trévières e alături...

Efortul Aliaţilor continuă a se desena în direcţia Cherbourg. După telegramele engleze, toate merg bine. Nemţii pretind că au distrus 30% din efectele anglo-americane debarcate...

Acţiunea „Rezistenţei" în Franţa se înteţeşte pe zi ce trece, mai ales în partea de sud-est a ţării. Aici, fie că „rezistenţii" francezi au dat mâna cu cei din Italia, fie că configuraţia muntuoasă a regiunii se adaptează mai bine luptei aşa-zise de „maquis" — s-a ajuns la un adevărat război civil. Bandele operează în stil mare; nemţii sunt omorâţi pe capete, — ba la Bellegarde s-a tras şi asupra curierului diplomatic elveţian care asigură serviciul Berna–Vichy, lovindu-se grav o funcţionară a Consulatului federal din Marsilia, d-ra Schellenbaum, care stătea lângă şoferul automobilului şi a fost atinsă de un glonte la cap. Ieri se anunţau atacurile de la Bellegarde şi Grenoble — azi se semnalează altele la Saint-Claude, la Oyonnax, la Morez. Partizanii ar fi ocupat "le col de la Faucille" şi ar căuta să ajungă la Gex. Şi sabotaje pe căile ferate, pretutindeni. Va fi greu nemţilor să lupte pe atâtea fronturi şi contra atâtor vrajmaşi...

Ieri, la cinematograf, am văzut un „jurnal" german reproducând aspecte de la recentele curse de biciclete din Berlin, şi de cai de la Belgrad... Aspecte ca în vremurile normale. Să fie realitate, sau abilitate propagandistică prin utilizare de filme mai vechi?

Cu toate miile de avioane mobilizate pe frontul invaziunii (frontul „Biruinţei", cum îl numesc ruşii prin postul lor de emisiune de la Mos-

cova), anglo-americanii mai au destule ca să continue „pilonarea" Germaniei, zilnic lovită — fără să mai vorbim de raidurile asupra României...

Roosevelt a dat o mare recepție și un prânz, la Casa Albă, în cinstea președintelui Guvernului polonez din Londra, Mikolajczyk, sosit în America unde a fost poftit ca să își expună punctul său de vedere în conflictul polono-rus. Pus în legătură cu instalarea aeroporturilor anglo-americane în Rusia[1], cu telegrama de felicitare adresată de Stalin lui Churchill după debarcare (telegramă entuziastă și admirativă față de puterea militară a Aliaților din Occident) — acest gest curajos al americanilor ar putea fi interpretat ca o slăbire a situației Sovietelor în raporturile lor cu cei doi aliați din Apus...

Nu trebuie uitat că până acum, — în aparență cel puțin — Moscova da ordine, și anglo-americanii evitau orice gest ce ar fi putut irita susceptibilitatea lui Stalin...

Cu de Gaulle, iar s-au încurcat lucrurile. După supărarea că n-a fost recunoscut încă ca „Guvern provizoriu" al Franței, Comitetul din Alger se ridică acum împotriva manifestelor lui Eisenhower prin care se anunță francezilor că autoritățile civile franceze vor fi supuse, în teritoriile ce se vor ocupa, comandamentelor militare engleze și americane. De Gaulle nu admite ca Franța să fie tratată ca țară cucerită, și pretinde să fie considerată ca a 4-a Mare Putere aliată, conform declarațiilor recente ale lui Churchill.

Și mai e și chestiunea monetară. Americanii au făcut o prostie: au imprimat franci speciali, pentru trupele de invaziune, fără să se înțeleagă cu Comitetul din Alger. De Gaulle pune acum chestiunea: cine va rambursa populației franceze acești franci? De Gaulle are dreptate. El cere ca armata de ocupație să plătească în lire engleze și în dolari americani (la valoarea de 200 franci lira și 60 fr. dolarul) cum s-a făcut în Africa de Nord. Anglo-americanii convin că au făcut o prostie și caută să o dreagă...

Am cumpărat cinci bilete la Loteria Romandă (1 fr. biletul). Tragerea a avut loc ieri: am câștigat 15 fr.!

---

[1] Până la această pătrundere pe teritoriu sovietic, niciodată, nici chiar pe vremea războaielor cu Napoleon, Rusia n-a admis colaborarea unei armate străine pe *teritoriul ei*...

S-a format aici la Geneva un comitet compus din principalele notabilități culturale și religioase ale Elveției, cu scopul de a interveni pe lângă beligeranți pentru protecția tezaurelor artistice, până aici atacate fără milă, și de unii și de alții, dar mai ales de anglo-americani, în special de bestiile urcate pe aparatele americane. Frumoasă inițiativă — dar care va fi rezultatul?

Pare că anglo-americanii, sub indignata protestare a lumii întregi — inclusiv a oamenilor de treabă din țările lor — au evitat în vremea din urmă (cu excepția de la Rouen) atacurile orașelor celebre pentru monumentele lor artistice. Dar cum se pot concilia imperativele războiului cu menajarea minunilor artistice de amănunt, în țări ca Italia și ca Franța, unde fiecare sat, fiecare colț de pământ își are mărturia sa legată de cultura trecutului?

Tehnica bestială a războiului nu poate ține seamă de argumente culturale, și barbarii moderni vor distruge tot patrimoniul artistic care făcea până ieri, mândria omenirii...

Luni, 12 iunie. Mâine-dimineață se împlinesc opt zile de la începutul debarcării Aliaților în Franța. În acest răstimp, anglo-americanii au izbutit să organizeze pe coasta Normandiei o zonă de pătrundere ce se întinde de-a lungul mării pe circa 80 de kilometrii, pe o adâncime ce variază între 10 și 20 de kilometrii. Orașul Bayeux a fost ocupat, pe lângă altele mai puțin importante. Aliații amenință acum St. Lô, cu intenția de a tăia apoi prin Contances peninsula Cotentin și de a izola astfel Cherbourgul. La Bayeux a avut chiar loc o primă „adunare politică", la care au participat reprezentanți ai tuturor comunelor învecinate: de Gaulle și oamenii lui au fost aclamați.

Până acum nemții n-au băgat în luptă rezervele lor strategice și s-au mulțumit să opună Aliaților rezervele lor tactice... Situația este favorabilă Aliaților, dar până la Paris este un drum lung și până la Berlin, și mai lung. Numai după ciocnirea anglo-americanilor cu rezervele strategice germane se va putea judeca situația...

Rușii anunță că au înaintat în Carelia și că au ocupat 80 de sate. Viborgul ar fi amenințat, după cucerirea foarte importantă a orașului Teriyaki. Stalin a tras la Moscova salve de tunuri și a sărbătorit în mod solemn cucerirea acestui oraș, punct capital în sistemul de apărare finlandez...

De pe frontul nostru nu se semnalează mișcări importante. În schimb, aproape de 1 000 avioane americane, venite și din Rusia și din Italia, au bombardat ieri Constanța și Giurgiu... Se apropie funia și de

gâtul nostru. Aci în Geneva, nu putem afla nimic nici despre intenţiile ruşilor, nici despre ce face sau nu face regimul Antonescu. Ne dăm însă seamă că situaţia noastră e disperată...

În Italia, retragerea nemţilor continuă. Aliaţii au ocupat Pescara, pe Adriatică, Sulmona şi Avezzano la centru, lacul Bolsena la apus...

Având vreme de prisos, aici în Geneva, unde trăiesc degeaba, citesc mult şi mă gândesc la trecut — la trecutul meu, mai ales. Şi îmi pun întrebarea: aş fi putut eu oare să împiedic nenorocirile ţării mele? Răspund cu curaj: *da* — dacă n-aş fi avut de luptat cu lăcomia şi dârza opunere a proştilor şi politicienilor care mi-au stat în cale. Cât erau de mulţi, i-aş fi biruit dacă n-aş fi avut constant împotriva mea *pe cel din fruntea Statului* şi împotriva căruia eram dezarmat. Nici Regele Ferdinand, nici Regele Carol al II-lea nu m-au priceput. Ferdinand, era în mâna altora, şi Carol s-a temut să nu-l încalec... La un moment dat, am sperat să ajung la ceva prin Ionel Brătianu, dar Ionel Brătianu mi-a murit în braţe...

Am urmărit prin toate căile posibile stabilirea unui regim raţional în ţara românească, am încercat pe rând să mă folosesc de toate partidele — dar m-am izbit regulat de „stânca de Sus".

Singurul rezultat al acestor încercări a rămas reputaţia de inconsecvenţă (!) în politică, pe care mi-au făcut-o lichelele — mie, care toată viaţa n-am urmărit *decât o singură idee*!

Churchill a fost mai fericit — altul era teatrul pe care a avut el norocul să-şi joace rolul — căci tratat şi dânsul o viaţă întreagă de inconsecvent (deşi nu urmărea şi dânsul decât o singură idee) poate să-şi încheie viaţa în apoteoza recunoştinţei unui întreg popor...

Citesc în cartea sa "Thoughts and adventures" o citaţie din Emerson pe care o dedic celor ce m-au tratat de inconsecvent şi care nu vor ajunge să citească *Memoriile mele* (în cazul când ar fi distruse, sau nu vor fi căzut sub ochii lor):

„Pentru ce să rămâi credincios unor principii perimate? Pentru ca să târăşti după tine greutatea moartă a memoriei tale, cu teama să nu contrazică o afirmaţie emisă cu cutare sau cutare prilej? Admite că te contrazici — şi apoi?

O constanţă absurdă e demonul care frământă spiritele mediocre; acest demon e venerat de către oamenii de Stat mediocrii, de către filosofii lipsiţi de geniu, de către teologii strâmţi la minte...

Spuneţi cu încredere şi vigoare ce gândiţi *astăzi*! *Mâine*, cu tot atâta putere ceea ce *mâine* vă va inspira, chiar dacă ar contrazice tot ce aţi spus astăzi"!

Şi Churchill adaugă:

„Iată cuvinte demne de atenţie şi susceptibile să zgândăre cugetarea asupra unui subiect atât de terfelit. Ar trebui mai întâi stabilită o distincţiune între două feluri de inconstanţă politică. Un om de Stat, manevrând în plinul curent al evenimentelor continuu schimbătoare şi preocupat să menţină echilibrul vasului fără să piardă firul drumului drept, poate să mute greutatea încărcăturii când pe o parte, când pe alta, a ambarcaţiunii. Motivele opuse care îl mână în fiecare împrejurare pot să apară contradictorii şi divergente în aplicarea lor. *Totuşi, scopul de atins va fi rămas acelaşi, în tot timpul manevrei.* Deşi rezoluţiile omului politic, planurile sale, concepţia sa despre problemele de rezolvat n-au variat — metodele de care se serveşte pot fi inconciliabile. În acest caz, nu putem vorbi de inconstanţă. În realitate, ne aflăm în faţa celei mai adânci constanţe. Singura putinţă pentru un individ, de a rămâne constant în mijlocul împrejurărilor schimbătoare, e de a schimba cu ele, regulându-şi acţiunea în conformitate cu un gând dominant şi îndrumător..."

Dacă Churchill n-ar fi fost chemat de un Rege pricepător în fruntea afacerilor, în momentul celei mai mari crize prin care a trecut Anglia — ar fi rămas şi el cu reputaţia unui om inconstant care a trecut prin toate partidele...

Anglia şi Churchill au avut însă norocul să nu aibă un Rege „genial". Noi am avut pe Carol al II-lea!

Marţi, 13 iunie. Aliaţii progresează spre Cherbourg, şi împing în acelaşi timp spre St. Lô şi spre Contances. Frontul de debarcare se întinde acum de-a lungul coastelor pe o lungime de circa 100 kilometrii, şi pe o adâncime care atinge în unele locuri 15 kilometrii. Generalul Montgomery se declară mulţumit şi afirmă că „bătălia plajelor" s-a terminat, că Aliaţii posedă o bază de debarcare în Franţa destul de solidă ca să nu le mai fie teamă să fie aruncaţi în mare. Ultimul oraş ocupat a fost Carentan, dar Caen e încă în mâinile nemţilor.

La Berlin se explică relativa nemişcare a forţelor germane (rezervele strategice n-au intrat încă în luptă) pe temeiul nesiguranţei cu privire la alte debarcări. Nemţilor le e teamă de aşa ceva, şi semnalează o mare activitate navală aliată în golful Biscayei, activitate ce ar putea fi prodromul unei noi debarcări în sudul Franţei. Şi mai e şi Olanda. Dacă comandamentul german ar fi sigur că altă debarcare n-ar mai avea loc, ar putea — pretind ziarele germane — să arunce forţele aliate din Normandia în mare, în câteva zile...

La Londra se recunoaşte că nemţii n-au reacţionat încă serios, şi că ziua de mâine trebuie aşteptată cu toată rezerva, în ce priveşte pronosticurile. Totuşi comandamentul englez pare sigur pe situaţie...

Până acum, au debarcat în Franţa 18-20 de divizii, în faţa cărora nu se află mai mult de 10 divizii germane.

Churchill, care sta pe ghimpi în Anglia, a trecut în Franţa şi a vizitat tot frontul. Faptul că a fost lăsat să-şi facă cheful dovedeşte oarecare siguranţă din partea comandamentului aliat. Şi generalii Eisenhower, Marshall şi Arnold ca şi amiralul King au făcut o plimbare în Normandia... De week-end!

Nu se poate şti dacă calmul care domneşte la Berlin şi în Germania este calmul încrederii sau al disperării oamenilor pe care nimic nu îi mai impresionează şi care nu mai aspiră decât la un lucru: să se sfârşească! Să se sfârşească oricum, dar să se sfârşească!

Căci viaţa nu mai e de suportat pe teritoriul Reich-ului. Cu toată activitatea de pe front — duminică 1 400 de avioane anglo-americane au atacat şi au distrus aproape toate aeroporturile germane între Rennes şi Belgia — oraşele nemţeşti sunt zilnic bombardate, ca înainte de debarcare... Berlin, Köln, Stuttgart au avut iarăşi de suferit lovituri teribile...

În Italia, Aliaţii înaintează zilnic. Au ajuns la 125 kilometrii nord de Roma. Orvieto şi Terni vor fi ocupate azi sau mâine.

În Carelia, ruşii au străpuns primele linii Mannerheim şi au ajuns la 45 kilometri departe de Leningrad. Viborgul e serios ameninţat — deşi la Berlin se pretinde că ofensiva din Finlanda n-are decât un caracter local (ce le trebuie!) menit să impresioneze Guvernul din Helsinki şi să-l aducă la semnarea armistiţiului. În Finlanda nu sunt decât 7-8 divizii germane răzleţite pe tot întinsul până la Oceanul Îngheţat...

Nemţii pretind că ofesiva lor mare — ofensivă iminentă — ruşii o pregătesc la centru înspre Lemberg şi la sud înspre Nistru. Patrulările aeriene germane ar fi stabilit că mase compacte de forţe sovietice ar fi fost concentrate în aceste două direcţiuni. Să ne bucurăm, în ce ne priveşte...

Dacă afacerile Aliaţilor merg bine pe frontul Normandiei, ele s-au cam poticnit în ce priveşte negocierile cu de Gaulle. Ce e mai ciudat,

e că presa engleză susţine în unanimitate pe de Gaulle, pe când Guvernul britanic, ca şi cel din Washington, continuă să se opună la recunoaşterea Comitetului din Alger ca „Guvern Provizoriu al Franţei". Au însă şi cele două Guverne dreptate când susţin că, dacă toţi francezii sunt contra germanilor şi mai toţi contra Guvernului din Vichy — foarte mulţi nu se înscriu sub cutele drapelelor gaulliste. Aliaţii nu vor să aibă, după ce vor recunoaşte Comitetul lui de Gaulle ca Guvern provizoriu al Franţei, dificultăţi cu alte formaţiuni politice ne-gaulliste. Să nu fie coada comuniştilor la mijloc? Emisiunea celor 80 de miliarde franci francezi imprimaţi în Statele Unite, contra cărora de Gaulle urlă, a mai îngreunat şi ea situaţia... De Gaulle se zbate la Londra, şi nu va merge la Washington decât în iulie, sperând că până atunci situaţia sa se va fi clarificat.

Deocamdată, Comitetul din Alger *a notificat* tuturor Guvernelor aliate, că se consideră „Guvern Provizoriu al Republicii Franceze". Guvernele aliate n-au răspuns încă la nota lui de Gaulle...

Pe lângă toate celelalte greutăţi, Reich-ul mai are să facă zilnic faţă la luptele cu „partizanii" locali, care se înteţesc în toate ţările ocupate de Reichswehr.

În Iugoslavia se poate zice că s-a creat aproape un nou front. În Franţa, războiul civil se întinde. Partizanii au atacat şi cucerit din nou Bellegarde şi o serie de localităţi între Saona şi graniţă. În afară de Dauphiné şi Savoia, mişcări serioase au izbucnit înspre Toulouse...

Şi iată că răscoala se ridică acum serioasă şi în Italia, unde în munţii dintre Spezia şi Sarzana răzvrătiţii au pus mâna pe poziţii importante...

De pretutindeni se cer trupe de către autorităţile de ocupaţie, care numai ştiu pe unde să scoată cămaşa... Comandamentul suprem german are să facă faţă atâtor vrăşmăşii, încât apare, deja de pe acum, copleşit. Ce va fi când răscoala se va întinde, serios, şi în Germania?

Printr-o hotărâre a Comandamentului Suprem German, „partizanii" din Franţa au fost oficial declaraţi ca "franc-tireuri", ceea ce înseamnă că vor fi împuşcaţi, când vor fi prinşi... „Rezistenţa" protestează împotriva acestei măsuri, care, de altminteri, va îndârji şi mai mult luptele: oamenii ştiu acum ce îi aşteaptă...

Miercuri, 14 iunie. Cifra 13 cu noroc: pe ziua de ieri mi-a sosit în fine o scrisoare de la fiica mea, de la Breasta (prima!) şi astfel am aflat că sunt cu toţii bine şi că de la 11 mai a sosit acolo şi scumpa mea prie-

tenă Marie Mirea. Mi s-a luat o piatră de pe inimă. Zdravăna mea Marie Jeanne face față la toate: toate merg cum trebuie la Breasta. Avem o recoltă minunată, numai să ne-o lase Dumnezeu și... rușii! Scrisoarea e din 21 mai.

Toată noaptea am fost cu gândul numai la Breasta... Ce aș da să mă mai văd o dată acolo! Fără Breasta, am impresia că sunt mort pe trei sferturi...

De pe fronturi, nimic nou: aceeași situație. Nemții mănâncă bătaie în Normandia și în Italia — iar finlandezii în Carelia... La noi, mișcări locale fără însemnătate strategică...

Stalin a dat un interviu (bre!) unui reporter de la *Pravda* în care a declarat că debarcarea Aliaților „e cel mai strălucit succes, în cea mai grea întreprindere militară, din câte a cunoscut istoria"... De ar rămâne amicul Stalin în aceste sentimente de admirație și de prietenie față de anglo-americani până la pace... E singura noastră nădejde.

Nemții au ridicat pe Regele Belgiei de la Laeken și l-au dus în Germania, tot ca prizonier. Pierlot, primul-ministru belgian de la Londra adresează un manifest poporului belgian, prin care înfierează această faptă și își exprimă încrederea că „captivitatea Regelui nu va fi de lungă durată"... Vasăzică Comitetul belgian din Londra rămâne credincios Monarhiei...

În Italia, în schimb, Monarhia — după toate știrile — se curăță. Nu o mai vor italienii, nici fasciștii, nici antifasciștii. Niciun cuvânt de recunoștință sau de regret nu a însoțit retragerea lui Victor Emanuel al III-lea, care a domnit 43 de ani, cu cinste și tact — iar în ce privește pe Umberto de Piemonte, nimeni nu-l vrea...

După o știre neconfirmată, generalul Weygand ar fi fost împușcat la Königsberg, pe când voia să fugă... După alte știri, ar trăi liniștit împreună cu nevasta, într-un hotel din Tirol...

"L'abbaye aux Hommes" frumoasa biserică din Caen, ridicată de Guillaume le Conquérant, și care conținea mormântul eroului, ar fi fost distrusă. Englezii n-au respectat nici moaștele fondatorului Statului lor actual...

Mai toate Guvernele "in partibus" din Londra, cu cel cehoslovac în frunte au recunoscut în scris Comitetul din Alger ca „Guvern Provizoriu al Republicii Franceze" — iar de Gaulle a numit pe dl François Coulet comisar Regional al Republicii pentru regiunea Rouen și pe colonelul de Chevigné, comandant al grupului Regiunii III militare. Toate aceste recunoașteri și numiri nu se puteau evident face fără învoirea Guvernului englez... Atunci de ce mai întârzie acesta să satisfacă pe de Gaulle?

Berlinul se așteaptă la noi debarcări ale anglo-americanilor, până în 48 de ore, în alte regiuni decât în Normandia...

"Ceux qui sont capables de remporter la victoire ne le sont pas de faire la paix; ceux qui font la paix n'auraient jamais remporté la victoire. N'avons-nous pas vu cela de nos propres yeux, *mais dessinè à l'échelle la plus gigantesque*, à la fin de la Guerre Mondiale?"[1] Aceste rânduri au fost scrise de Churchill prin anii '30... Să vedem dacă își va aduce aminte de ele la sfârșitul actualului război!

Rușii cer baze navale în Marea Mediterană, și anume la Haifa; rușii cer să fie reprezentați în Siria și Mesopotamia — rușii au cumpărat acțiunile Suezului ce aparțineau italienilor și cer loc în Consiliul de Administrație al Societății...

Încep englezii să priceapă motivele „prieteniei" lui Stalin și amabilitățile Moscovei? Încep domnii de la Londra să deschidă ochii?

Elvețienii ne fac tot felul de dificultăți, românilor (ca și tuturor străinilor de altminteri) pentru a ne acorda autorizarea de a sta în Elveția. Deși am făcut cererea mea la 28 aprilie, a doua zi după sosirea la Ge-

[1] E vorba de Primul Război Mondial, de cel de la 1914-1918.

neva, ea nu a fost nici până azi rezolvată. Puțină condescendență față de un fost prim-ministru, de un fost președinte de Senat, de un fost ministru de Externe, de Interne, de Finanțe, de Justiție, de Agricultură — de un om care a văzut de patru ori moartea cu ochii în fața asasinilor săi, ar fi fost mai nimerit. Pe turnul din piața Molard e un basorelief deasupra căruia stă scris: "Genève, cité du refuge"... atunci?

Acum în urmă s-a refuzat viza de intrare pe numeroase pașapoarte. Dl Ică a cerut vize pentru 200 de intelectuali, amenințați de urgia eventuală rusească (cei din categoria lui Gh. Brătianu, de pildă); Berna a refuzat categoric... Dl Ică a hotărât atunci expulzarea a 800 de elvețieni, ce câștigă bani buni în România... Elveția a reacționat... În conversația pe care a avut-o cu Pella, Pilet-Golaz (șeful Departamentului Federal) i-a spus râzând: "J'aimerais mieux avoir 800 suisses de plus pour defendre la Suisse, que 200 Roumains à nourrir... Mais enfin"! S-a convenit ca dl Ică să renunțe la expulzarea celor 800, întâi — apoi Guvernul Federal va examina favorabil cererile celor 200 de români...

Rușii au renunțat dinainte la despăgubiri de război din partea Italiei, dar cer Guvernului Bonomi să trimită 800 000 italieni, cu *familiile* în Rusia — lucrători, profesori, artiști, de toate. Din două una: sau rușii sunt istoviți și au nevoie de personal — sau vor să bolșevizeze pe cei 800 000 de italieni și să îi trimită apoi îndărăt în Italia, ca agenți pentru răspândirea comunismului...

Faptul că cheamă pe italieni cu familii cu tot, dă mai multă greutate ultimei ipoteze...

Radio-Londra a anunțat la amiază, că Parlamentul finlandez a ținut azi-dimineață o ședință secretă și s-a amânat pe mâine-dimineață, ca să dea grupărilor politice răgazul să ia o hotărâre.

Nu m-ar mira ca această hotărâre să fie armistițiul, și că ultima năvală a rușilor asupra Careliei să fi fost numai teatru, ca să dea Finlandei pretextul necesar pentru a se putea desprinde de Germania.

S-ar explica astfel de ce Berlinul *bagatelizează* atacul rusesc din Carelia, și afirmă că nu are nicio importanță strategică...

Poate că *strategică* nu, dar *politică*, desigur...

Multe din ziarele mari din Londra își exprimă regretul că Churchill, care a fost însoțit de generalul Smuts, n-a poftit și pe de Gaulle să-l însoțească în descinderea pe care a făcut-o în Normandia. Dacă era unul

indicat să însoțească pe primul-ministru britanic, era desigur de Gaulle... Dar Churchill e un fantezist, și generalul de Gaulle un "emmerdeur"...

Așa cum e, este însă popular în presa engleză, care îi apreciază tenacitatea și îl consideră ca unul din „arhitecții victoriei"...

Joi, 15 iunie. Churchill a vorbit ieri în Camera Comunelor — în răspuns la mai multe întrebări — despre chestiunea de Gaulle. Adică a vorbit fără să vorbească, cu rezerve și reticențe, exprimând părerea că ar fi mai bine să nu se discute această chestiune până ce un acord deplin nu se va fi desăvârșit *între generalul francez și Guvernul Statelor Unite.* Camera are desigur dreptul să discute acest caz, și dacă insistă, el Churchill, e la dispoziția ei. Dar din explicațiile ce ar fi silit să dea, ar putea rezulta durere pentru alianță și bucurie pentru inamic... Cu toată atmosfera de simpatie pentru de Gaulle, Camera n-a insistat... Vasăzică neînțelegerea e între Washington și între Comitetul din Alger?

De pus în legătură cu știrea că de Gaulle înainte de a merge la Washington, se va duce la Alger să se consulte cu Comitetul său...

Pentru a se da însă o satisfacție opiniei publice, de Gaulle a fost autorizat să treacă Canalul, cu toată teama Guvernului să nu pună în Franța picioarele în strâchini... Generalul a trecut ieri în Normandia pe bordul contratorpilorului francez "La Combattante". Nu sunt încă știri despre primirea ce i s-a făcut. E pentru prima dată că cel dintâi animator al „Rezistenței" pune piciorul pe pământ franțuzesc, de la 1940...

De subliniat două declarații făcute ieri în Cameră de Churchill:

Întrebat asupra biletelor de bancă franceze emise de Guvernul american, primul-ministru a răspuns *că n-a avut încă prilejul să citească declarația lui Roosevelt* (!!) *cu privire la franc*, chestiune mai mult tehnică (!) și a adăugat: „Îmi pare cu totul natural că, dacă bilete vor fi date populației franceze în schimb de vite, de produse sau de alte servicii prestate, *răspunderea răscumpărării lor să privească Guvernul care le-a emis*".

La o altă întrebare privitoare la pacea din Europa după război, Churchill a răspuns: „Va mai trece multă vreme până să ne putem da seamă despre ce va pune în pericol pacea Europei după război, sau despre ce o va putea consolida"...

Sir Winston a eu hier une journée de mauvaise humeur...

Ultimele știri de pe fronturi, în Normandia, în Italia, în Finlanda — ne dau impresia unei ușoare încetiniri a luptelor, deși în Normandia, nemții au adus rezerve și au recucerit câteva localități...

În Finlanda, ușoară înaintare a rușilor. Hotărârea Parlamentului nu e încă cunoscută. O telegramă anunță că șefii opoziției au cerut lui Mannerheim să încheie pace...

În Italia, desprinderea și retragerea armatei lui Kesselring continuă, dar cu mai multă rezistență a ariergardelor. Linia frontului trece acum, pornind de la sud de Orbetello pe Mediterana, peste lacul Bolsena și ajunge la Tibru lângă Orte; urmează linia Tibrului în jos până la via Salaria, și de acolo sensibil la nord de Tivoli și Avezzano ajunge prin Popoli la Pescara, ocupată de Aliați.

De pe frontul nostru, nicio știre.

Transferarea Regelui Leopold în Germania e confirmată și lămurită de nemți. Mai multe bombe căzând pe castelul din Laeken, Regele a fost invitat de Führer să-și i-a reședința într-un loc mai sigur, unde este tratat „cu tot respectul și cu toată curtoazia la care are dreptul...“

Mikolajczyk (pocit nume!) a declarat, după convorbirile pe care le-a avut cu Roosevelt, că are toată încrederea în viitor *și că Polonia poate conta pe sprijinul și pe reala prietenie a Statelor Unite.*

Viner, 16 iunie. Dl Melinte, care se scaldă în apele Guvernului și care a sosit în Elveția ca curier, povestește că de armistițiu nu mai e vorba, că nemții au adus armată enormă și armament (Melinte vorbește de 40 de divizii — să o creadă el!) și că frontul va rezista... Cu alte cuvinte, mergem spre curățire sigură. O scrisoare primită ieri de la nevastă-mea — datată din 29 mai — îmi arată că e îngrijorare mare în țară pentru ziua de mâine. Deocamdată e liniște; la București, curse în fiecare duminică și joi, cu lume destulă, și fără deficit! A început lumea să revie la București, după cum se vede! În ziua de 4 iunie trebuia chiar să se alerge Derby-ul! La Sinaia, putorile de la Palace Hotel își fac de cap: chefuri, beții, joc de cărți — de toate! Ba într-o noapte, curvele de la Palace s-au dus și au tras clopotele de la Mânăstire, ca să sperie pe ceilalți bețivi instalați la băutură și la cărți... Față de aceste scandaluri, stăpânirea a închis hotelul! Mă întreb unde s-a dus toată lumea de acolo, căci Sinaia era deja plină, și nu mai era un pat disponibil... Hotărât, nu suntem la înălțimea nenorocirilor noastre, și putem zice că ne meritâm soarta.

Trecerea vaselor germane prin Strâmtori, a avut drept rezultat demiterea lui Menemencioglu... Saracioglu a luat interimatul Afacerilor Străine și a declarat că n-a putut fi vorba de un act ostil față de Puterile Aliate, o asemenea ipoteză trebuind să fie principial exclusă din partea Turciei — și că în viitor, vasele ce vor cere să treacă prin Strâmtori *vor fi mai serios examinate.* Vasele germane oprite în Dardanele vor rămâne sechestrate...

Toate acestea dovedesc o răcire a raporturilor dintre Turcia și Anglia, *și e o mare pagubă pentru noi...*

În Normandia, lucrurile stau cam pe loc. Aliații au mai cucerit câteva sate, nemții au reocupat altele — oștile stau față în față, în așteptarea ciocnirii fatale...

Urmărite pe hărțile locale pe scară mare, operațiunile par că se întind pe distanțe considerabile. Privit pe o hartă a întregii Franțe și pe o scară mai redusă, colțișorul cucerit de Aliați pare mic de tot. Deocamdată, tot ce se poate spune e că Aliații au dobândit *un debarcader* în Europa, și nimic mai mult. Numai luptele care vor începe în ziua în care mase mai mari se vor înfrunta, vor putea da îndrumări precise asupra soartei războiului...

În Italia, Aliații au mai ocupat L'Aquila și Orvieto. Bine că au ocupat Orvieto fără lupte; mă temeam grozav de distrugeri în acel cuib unic de artă...

Din Finlanda, tăcere. Rușii afirmă că au mai străpuns un rând de fortificații...

La noi, pe front, încă nimic — dar ofensiva rusească se așteaptă dintr-o zi pe alta...

Rușii au dat publicității un raport din care rezultă că peste 2 000 persoane au fost arse de vii în Odessa sub ocupația româno-germană.

Știu că atrocități s-au comis împotriva evreilor, și am înfierat această rușine la vreme. Important, acum, pentru noi, nu e faptul în sine, ci publicarea lui — publicare prin care mă tem că rușii vor să justifice cu anticipație cruzimii viitoare pe care le vor săvârși, ei, în biata noastră țară, atât de nevinovată de crimele bestiilor de la Odessa!

Raporturile cu de Gaulle, vizita generalului în Normandia *care n-a avut loc decât 48 de ore după aceea a generalului Smuts*, recunoaș-

terea „Guvernului Provizoriu" de către Guvernele satelite, şi *nu* şi de către Anglia şi Statele Unite — agită presa londoneză mai mult decât evenimentele militare...

Toată presa engleză este cu de Gaulle, şi incoerenţa, care nu e tocmai incoerenţă a Marilor Puteri e aspru criticată...

De Gaulle nu vrea însă să ştiu nimic, şi îşi organizează administraţia în comunele „eliberate" de Aliaţi...

Americanii au bombardat Tokio şi mai multe oraşe din Japonia, cu nişte avioane noi, având o enormă rază de acţiune, putând purta greutăţi mari şi fiind tot atât de iuţi ca avioanele de vânătoare... Aceste avioane ar fi decolat de pe aeroporturi din China chianghistă şi s-ar fi înapoiat nevătămate la bazele lor...

Englezii afirmă că în rândurile armatei germane din Franţa luptă şi femei, şi au adăugat că aceste femei vor fi tratate, când vor cădea în mâinile Aliaţilor, ca prizonierii de război. Berlinul dă o categorică dezmînţire informaţiunii engleze şi pretinde că nu există nicio femeie printre combatanţii germani. Poate că Aliaţii au luat drept combatante femei ce poartă într-adevăr uniforme, dar care fac parte din serviciile sanitare şi auxiliare dinapoia frontului german...

Marţi, 20 iunie. După aproape două luni de mucezeală în Geneva, mi-am permis o „escapadă" de trei zile pe malurile lacului de Neuchâtel, folosind o invitaţie a lui N. E. Lahovarl (Bibico), instalat la Grandson.

Plecat sâmbătă dimineaţă la 10^{46}; un tren rapid şi direct m-a dus într-o oră şi jumătate, prin Lausanne, la Yverdon, căci trenurile directe nu opresc la Grandson. În gară la Yverdon mă aşteptau cu automobilul lor Bibico, şi soţia lui Jeanine, o elveţiancă. O plimbare prin Yverdon, unde am văzut străzi simpatice, un Hôtel de Ville din secolul al XVIII-lea (stil francez) — tip clasic al epocii, frumos şi armonios — un castel cu *x* turnuri medievale ca toate castelele din Elveţia, o biserică în stil italian (secolul al XVII-lea) şi statuia lui Pestalozzi, care a întemeiat în Yverdon primul său institut de educaţie...

La ora 1 am sosit la Grandson (7-8 kilometri de la Yverdon). Casa lui Bibico mi-a fost o plăcută surpriză: mă aşteptam la o vilă elveţiană, tip "châlet", cu obloane verzi, în mijlocul unui parc banal cu câţiva arbori seculari — dar m-am aflat în faţa unui „hotel" tip francez "dix huitième siècle", în mijlocul oraşului. Casa dă direct pe stradă, şi de

partea opusă, o terasă cu vedere pe lac, pe deasupra caselor, căci Grandson e căţărat pe poalele munţilor Jura, şi casa lui Lahovari, "La Maison du Bailli" e aşezată pe un plan puţin superior târgului...

Vedere frumoasă, şi interior delicios. Toate camerele au fost restaurate în stilul *original* de la sfârşitul veacului al XVIII-lea şi mobilate cu un gust desăvârşit. Camera ce mi s-a dat, m-a încântat. Am putut să mă cred în Franţa, smuls pentru câteva ceasuri din anosta banalitate elveţiană.

Oameni simpatici. Bibico e un tip "qui gagne á étre connu". De o cultură puţin obişnuită, e el cam pisălog, dar conversaţia lui e instructivă şi plăcută. E cufundat în ultima toaletă a unei cărţi la care lucrează de ani de zile şi prin care vrea să dovedească că rasele omeneşti sunt caracterizate prin coeficientul de aglutinare al sângelui... Antropologia a făcut enorme progrese în secolul acesta, şi fenomenul aglutinării sângelui, caracteristic în modalităţile lui pentru fiecare specie şi subspecie omenească a dus la constatări uimitoare. Lahovari a stabilit formule noi în raporturile de reacţie sanguină a speciilor şi subspeciilor, şi a ajuns să dovedască pe această cale permanenţa elementului românesc în Ardeal, permanenţă contestată de unguri. Am citit câteva capitole din manuscris — foarte, foarte interesante...

D-na Jeanine Lahovari e cât se poate de drăguţă; deşteaptă şi plină de atenţii pentru oaspeţii ei. O căsnicie binecuvântată şi fericită...

Duminică dimineaţă, pe un timp acoperit, am fost plimbat pe lac de către un prieten al Lahovareştilor, cu un "cotre" cu pânze, care mi-a adus aminte de al meu pe Bosfor, în 1903... De atunci "je n'avais plus fait de la voile" — şi am fost adânc emoţionat regăsind senzaţii de acum 41 de ani...

Luni-dimineaţă am plecat la Neuchâtel, despărţindu-mă cu părere de rău de Grandson.

Grandson e un orăşel foarte mic (1 200 locuitori), la noi i s-ar zice târg — dar ce deosebire cu târgurile noastre păduchioase! Cunoscut în istorie prin marea înfrângere a lui Charles le Téméraire, Grandson e mândru de deviza lui: "Petite cloche, mais grand son". În marginea localităţii se ridică un impunător castel medieval, cu turnurile lui, cel mai frumos din câte am văzut în Elveţia. Aparţine familiei baronilor de Blonay, şi e locuit de d-na de Blonay, văduva baronului de Blonay care a reîntemeiat împreună cu Coubertin Jocurile Olimpice, la sfârşitul veacului trecut. Baronul de Coubertin (francez) şi baronul de Blonay au fost, cât au trăit, primul preşedinte şi al doilea vicepreşedinte al instituţiei reînviate... N-am putut vizita castelul, fiindcă d-na de Blonay e arţăgoasă şi nu primeşte cu plăcere pe vizitatori...

În mijlocul Grandsonului, pe coastă, alături de "La Maison du Bailli" se ridică biserica oraşului, fostă biserică catolică, ridicată în secolul al XII-lea, în stil roman, alterat în unele părţi prin refecţiuni în stil gotic (din prima lui perioadă de înflorire). În interior, mozaicuri inferioare dar interesante...

Vorbindu-mi de d-na de Blonay, Lahovari mi-a dat amănunte interesante despre morga şi intransigenţa aristocratică a familiilor patriciene din Berna şi de la Fribourg. La Berna sunt toţi protestanţi, afară de familia Fischer von Reichenbach[1] care a rămas catolică, fiindcă prin alianţele lor din secolul al XV-lea şi al XVI-lea au devenit "grands d'Espagne" şi n-au vrut să piardă acest titlu...

La Fribourg sunt toţi catolici. Cele dintâi familii din Fribourg sunt familiile contale de Diesbach şi de Week... Nobilii catolici din Fribourg şi nobilii protestanţi din Berna se mănâncă ca câinii, şi povestesc orori unii despre alţii! Nu sunt de acord decât în materie de protocol: în calitatea lor de patricieni, cer să treacă înaintea oricărui demnitar al Confederaţiei...

Pentru diplomaţii acreditaţi la Berna, o masă constituie o adevărată bătaie de cap, în materie de plasament!

Ziua de luni am petrecut-o la Neuchâtel... Oraş simpatic care şi-a păstrat în mare parte caracterul de acum 200 de ani — admirabil situat pe malul lacului. Oraşul nou — numai vile şi grădini, se urcă pe coastă, în dosul gării şi a liniei ferate. Ca arhitectură monumentală, puţin lucru. Un "Hôtel de Ville" impunător clădit la sfârşitul veacului al XVIII-lea, un "Collège latin" (Bibliotecă, muzee şi alte instituţii culturale) onorabil din 1835 şi câteva fântâni de toată frumuseţea, din secolele al XVI-lea şi al XVII-lea.

Se zice că muzeul de pictură e foarte interesant (şcoala elveţiană) dar n-am avut răgazul să-l văd, şi şcoala elveţiană, în pictură, nu mă prea interesează...

Am promis d-lui Richème, ciceronele entuziast al tuturor străinilor de seamă, să mă înapoiez în oraşul d-sale şi să văd ce mai e de văzut.

La Neuchâtel s-a întânit pentru prima dată Balzac cu Contesa Hanska, născută Rzewuska. Castelul (ocupat de administraţia cantonală) şi „Colegiala" alăturată, catedrală fostă catolică şi complect desfigurată prin restaurările şi adaosurile protestante, mi-au părut clădiri medievale... N-am pătruns în ele...

[1] Ultimul vlăstar al acestei ilustre familii, „tânărul Fischer" e secretar al Legaţiei Elveţiei în România, şi la Bucureşti trece drept evreu!! din cauza numelui şi i s-a făcut şi reputaţia de şperţar în materie de vize la paşapoarte, când în realitate e unul din cei mai bogaţi oameni din Elveţia...

Deşi locul poartă numele de Neuchâtel, cantonul Neuchâtel se întinde de-a lungul lui pe un mal mult mai redus decât cantoanele de Vaud şi de Fribourg.

Cea mai mare parte a malurilor aparţine cantonului de Vaud, dar „apartenenţele" sunt foarte încurcate, căci, din cauza luptelor religioase, sunt „enclave" ale unui canton în altul. Astfel, comunele din Fribourg care au trecut la protestantism, au aderat la camtonul Vaud, iar comunele din Vaud rămase catolice s-au alipit de Fribourg, cu toată lipsa de continuitate teritorială.

Ca număr, 60% din elveţieni sunt protestanţi — dar vechile cantoane care au întemeiat Federaţia (Uri, Schwyz, Unterwalden, Zug, Appenzell) sunt catolice. Deşi mai cu forme, deşi mai sub obroc, lupta religioasă se menţine şi azi în Elveţia — dar e mai mult o rivalitate decât o luptă...

În ultimele trei zile nu s-a vorbit decât de arma nouă a nemţilor... S-a crezut la început că această armă, un avion fără pilot condus de la distanţă prin unde, va schimba faţa războiului. După trei zile lucrurile s-au pus la punct. Mai întâi nu e un avion mânat de la distanţă prin unde, ci o torpilă aeriană împinsă printr-un motor aflat în corpul ei... Pare să fie o armă periculoasă ce poate să bată până la 240 de kilometri şi să verse o cantitate însemnată de ecrazită. Desigur foarte neplăcută, iar nu inofensivă după cum vor să o bagatelizeze englezii — dar nici covârşitoare, după cum vor să o prezinte nemţii. Exagerează şi unii şi alţii. Nemţii, ca să ridice moralul alor lor, după atâtea înfrângeri şi lovituri — cei de la Londra, ca să micşoreze teama populaţiei engleze, impresionată orice s-ar zice prin aceste noi atacuri ce au pricinuit morţi mulţi şi pagube mari mai ales în atacurile neaşteptate asupra aglomeraţiei londoneze.

Trei zile, ziarele de pretutindeni n-au vorbit decât despre arma nouă germană — de azi o lasă mai moale...

Arma nouă germană n-a împiedicat războiul să-şi urmeze cursul. În Franţa, Aliaţii au tăiat peninsula Cotentin şi au izolat Cherbourgul, a cărui asediere a început, de fapt.

În Italia Kesselring se tot retrage, şi Aliaţii au ocupat succesiv Grosseto, Assisi şi insula Elba. Lupte ceva mai dârze în suburbiile Perugiei, care trebuie să fi fost ocupată, în momentul în care scriu aceste rânduri. Tremur pentru „Cambio"... Tot e bine că a scăpat nevătămat Assisi...

În Finlanda, ruşii înaintează mereu, au ajuns la 15 kilometri de Viborg... Pe frontul nostru, nimic nou...

Ştirea senzaţională a zilei: Radio Londra (ascultat de Assan) a reprodus aseară o declaraţie a lui Churchill făcută la Camera Comunelor, după care *victoria Aliaţilor în vara aceasta e asigurată, şi prin urmare sfârşitul războiului.*

Să nu fie efectul noii arme germane mai distrugător decât s-a spus, şi să nu fi încercat Churchill o încurajare a opiniei publice? Nu prea e în obiceiurile lui... Să ne bucurăm, prin urmare! Dar nu văd pe ce se întemeiază Sir Winston în optimismul său. Că Aliaţii au câştigat războiul e sigur, dar în vara asta, de, nu-mi prea vine să cred...

Anglo-americanii au bombardat Timişoara... Amănunte nu ni se dau. Şi Bratislava a fost bombardată... Biată Ketty Măldărescu, graţioasa spaniolă, care a fugit de la Bucureşti la Bratislava, a nimerit-o ca nuca în perete...

Japonezii *dezmint categoric* că Tokio a fost bombardat, şi americanii nu prea insistă...

Pare că avioanele americane n-au ajuns decât în insulele din sudul Japoniei, şi n-au obţinut rezultate serioase...

Se zice că Regele Petru se va întâlni zilele acestea cu mareşalul (halal mareşal!) Tito, şi se va înţelege cu el...

Pare că distrugerea Cartierului General al lui Tito prin paraşutiştii germani ar fi avut consecinţe serioase. Nemţii au găsit în acel Cartier (ascuns în caverne săpate în munte) documente importante, între altele lista agenţilor zisului Tito răspândiţi pe tot teritoriul iugoslav. Pe baza acestor liste, nemţii au operat peste 4 000 arestări, şi au dezorganizat întreaga mişcare revoluţionară... Mareşalul Tito va avea nevoie de câteva luni ca să-şi refacă organizaţiile...

Randolph Churchill, fiul lui Sir Winston, care era să fie prins la Cartierul lui Tito, şi care a scăpat, ar fi la Roma, unde chiar l-ar fi primit Papa în audienţă...

De câteva zile, elveţienii sunt concentraţi pe capete... Oamenii se supun, dar mârâie. Ca să îi mai împace, generalul Guisan, comandantul

suprem al armatei elveţiene, a dat o proclamaţie prin care cere tuturor sacrificii, faţă de cercul de foc ce se închide în jurul Confederaţiei...

Normandia — limba de pământ ocupată de Aliaţi — a devenit loc de plimbare pentru londonezi... După Churchill, Eden, Smuts, şi alţii, a făcut "un tour" şi Regele George, "the sixth", pe coastele Calvadosului, apropiindu-se — spun depeşele — până la 10 kilometrii de front...

Debarcarea Aliaţilor a dat un mare avânt „Rezistenţei" în Franţa. Acţiunea partizanilor a devenit îngrijorătoare pentru germani. Nu se dau prea multe amănunte, dar faptul că nemţii au luat în mână administraţia a 10 departamente franceze, dovedeşte că pericolul e serios. La câte trebuie să mai facă faţă şi bieţii nemţi!

Anul acesta, Jocurile Olimpice trebuiau să aibă loc la Lausanne. Natural, ele nu s-au putut organiza, din cauza războiului. În schimb, Comitetul Olimpic a pus la cale[1] vineri şi sâmbătă, la Lausanne, meetinguri spontane locale, serbări şi un mare banchet. S-a ţinut şi o întrunire în care au fost comemoraţi fondatorii Olimpicelor moderne... Seara s-a reprezentant "Oedipe Roi" al lui Sofocle, în traducere franceză. Reprezentaţia a avut loc în plin aer, în "Théatre du Châteáu", la Ouchy...

Au fost şi câteva incidente protocolare, miniştrii străini acreditaţi la Berna fiind luaţi cam peste picior...

Mitropolitul Atenei, acuzat de uneltiri subversive, ar fi fost arestat de nemţi. Faptul cere confirmare...

Procesul doctorului genevez Walter Michel a fost în fine judecat. Michel, dat în judecată acum patru ani, a izbutit să se sustragă până acum judecăţii uzând de „înalte protecţii federale". Presa a făcut mare scandal. Afacerea a venit până în Consiliul Naţional, şi şeful departamentului Justiţiei, von Steiger, a fost cam "malmenan" la începutul sesiunii actuale.

Michel a fost condamnat "sans sursis" la 16 luni închisoare.

Au mai fost osândiţi, la pedepse mai mici şi patru complici...

În Elveţia, ca pretutindeni, şmecherii ştiu să se învârtească...

---

[1] Pentru a sărbători şi a 50 a aniversare a reînfiinţării Jocurilor Olimpice.

Miercuri, 21 iunie. Ruşii au ocupat Viborgul... La Helsinki, mare fierbere. O schimbare de Guvern se aşteaptă din ceas în ceas. Probabil că Paasikivi va înlocui pe Linkomies la preşedinţia Consiliului de Miniştrii şi va încheia armistiţiul cu Sovietele. Gripenberg, ministrul Finlandei la Stockholm, sosit de câteva zile la Helsinki, pare să fi venit cu o ofertă de mediaţiune din partea Suediei...

Arma nouă germană, care a fost câteva zile pe primul plan al atenţiunii generale, a căzut pe un plan secundar. Nemţii continuă să spună că face ravagii mari în Londra şi pe unde cade — dar englezii neagă şi războiul în tot cazul merge înainte. Nenorocitul de Cherbourg e bombardat de vasele şi de avioanele aliate, pe de o parte, de tunurile trupelor de asalt, ajunse la şapte kilometrii de periferia oraşului — pe de alta.

Mai distrug şi nemţii tot ce pot ca să nu găsească anglo-americanii nicio instalaţie de utilizat... Bieţii francezi îşi ispăşesc toaste păcatele din trecut; de le-ar fi cel puţin o lecţie pentru viitor...

Americanii au tăiat peninsula Cotentin printr-un coridor ce merge de la Quinéville pe coasta orientală la Barneville pe cea occidentală — prin urmare, foarte sus, mult la nord de Contances. De pe această linie, apărată spre sud, forţele aliate au pornit spre nord, au ocupat Bricquebec şi Valognes şi au ajuns aproape de Cherbourg, unde e închisă o garnizoană germană care a primit ordin să distrugă tot şi să reziste până la ultimul om ca să întârzie pe cât se poate ocuparea portului de către forţele aliate.

Cotentinul e ocupat până la o linie nord-sud ce trece între Isigny şi Bayeux de armata americană, iar de la această linie spre est operează armata anglo-canadiană. Lupte grele se dau de o parte şi de alta a oraşului Caen, spre Tilly la vest şi spre Troarn la est. Oraşul Caen e încă în mâinile nemţilor, dar bombardat de foc, şi în parte distrus... Vor mai fi rămas în picioare l'Abbaye aux Hommes şi l'Abbaye aux Dames?

În Italia, Aliaţii au ocupat Perugia (fără să facă, pare-se, mari stricăciuni) şi un pornit spre Arezzo. De-a lungul Adriaticii, sunt între Pescara şi Ancona...

Englezii au suprimat restricţiile impuse diplomaţilor acum două luni cu privire la corespondenţa lor. De ieri, diplomaţii străini pot trimite din nou telegrame şi corespondenţe din Anglia. Se zice că această

restabilire a comunicaţiilor diplomatice e menită să permită agenţilor ţărilor neutre să informeze exact asupra efectelor mediocre ale armei celei noi germane...

Dl Mikolajczyk s-ar fi înapoiat foarte mulţumit de la Washington. Dânsul a făcut declaraţii reprezentanţilor presei din Londra, declaraţii din care reiese că atât Roosevelt cât şi Cordell Hull sunt de părere că chestiunea frontierelor poloneze trebuie tratată numai după război. Un "modus vivendi" ar fi însă util până atunci, şi ar folosi chiar interesele Rusiei. În fine polonezii au găsit o atmosferă foarte favorabilă în Statele Unite...

Şi dl Stampfli, Preşedintele Confederaţiei, a adresat un călduros apel elveţienilor, cerându-le mobilizare şi încordare economică, şi mai ales agricolă...

După unele ştiri, pare că forţele germane se retrag din Savoia, prin Franţa, lăsând "Maquis"-ul să-şi facă de cap...

În Franţa, anarhia se întinde pretutindeni... Au început şi în Italia de Nord să se semnaleze rezultate importante în materie de sabotaj al căilor de comunicaţie...

Asasinatele şi împuşcările se ţin lanţ, şi în Franţa şi în Italia. Numai la noi e linişte, şi cinematografele din Geneva ne dau diverse scene de înfrăţire germano-română, pe front...

Joi, 22 iunie. Ziarele geneveze de ieri comentează declaraţiile lui Churchill, transmise luni prin Radio Londra. Mai întâi n-au fost făcute în Camera Comunelor, ci la Ambasada Mexicului din Londra — apoi nu au fost atât de categorice, cum mi le-a raportat Assan. Churchill a spus textual: „Planurile elaborate la Teheran n-au fost puse toate în executare[1]. Totuşi, ele vor fi realizate încetul cu încetul, şi graţie succeselor armatelor aliate, *lunile din vară ne vor aduce victoria completă şi libertatea*"... Dată fiind atitudinea atât de rezervată de până

[1] Aluzie la întârzierea ofensivei ruseşti, pe tot frontul de Est?

acum, a lui Churchill, în materie de „prevederi", cuvintele lui au o importanţă şi mai mare deoarece au fost rostite *înainte de atacul armei secrete germane* — şi nu pot fi, prin urmare, considerate ca menite să întărească moralul populaţiilor lovite de noile invenţii nemţeşti.

Optimismul lui Churchill pare justificat, căci nemţilor şi aliaţilor lor, continuă să le meargă rău pe toate fronturile. Trupele americane luptă în suburbiile Cherbourgului, finlandezii dau pretutindeni înapoi, în Carelia ca şi între lacurile Onega şi Ladoga unde ruşii au dezlănţuit o nouă ofensivă violentă pe râul Svir — iar în Italia, ce să mai vorbim...

Pe de altă parte, arma nouă nu a adus nemţilor decât avantajul unui formidabil bombardament asupra Berlinului, executat de către mii de avioane anglo-americane în noaptea de luni spre marţi şi marţi dimineaţă. Pare că efectele au fost îngrozitoare. Entuziasmul nemţilor a căzut... Torpila aeriană a provocat desigur morţi mulţi şi stricăciuni mari în Londra şi pe coasta meridională a Angliei, dar englezii, ca şi nemţii, ştiu să rabde şi nu s-au tulburat în executarea planurilor militare. Peste 30 divizii sunt acum debarcate în Franţa, cu un enorm material. Armata germană continuă expectativa, şi nu bagă în foc decât trupele aflate la faţa locului înainte de debarcarea inamicului... Tactică, sau neputinţă?

„Finlanda nu mai e stăpână pe soarta ei" — scriu gazetele elveţiene.

Abandonat de toată lumea, poporul eroic finlandez îşi trăieşte ultimele clipe de libertate şi se zbate în ghiarele morţii... Abandonarea Finlandei de către toate Puterile civilizate din lume, şi lăsarea ei în prada Sovietelor, va constitui o mare ruşine în istoria acestor Puteri şi o pată ce nu se va putea şterge...

O ştire neconfirmată, sosită ziarelor geneveze azi-dimineaţă, pretinde că Guvernul s-ar fi schimbat la Helsinki, şi că pacea cu ruşii e iminentă...

Anglo-americanii anunţă că au cucerit mai multe posturi de „lansare" a torpilelor aeriene germane, posturi situate pe coasta franceză şi că au putut dibui mecanismul armei noii, atât prin examinarea posturilor de proiecţii cât şi prin studierea câtorva torpile căzute intacte (neexplodate) pe pământul Angliei. La Londra se pretinde că efectele noii arme vor fi repede neutralizate...

În regiunea insulelor Mariane, în Pacific, o mare luptă navală este în curs. După ştirile americane, aproape toată flota japoneză ar fi fost angajată, în această luptă. Amănuntele lipsesc încă..

Semn de decădere a prestigiului german:

Episcopul Strasbourgului, Mgr Ruch a adresat un violent protest Guvernului Reich-ului cu prilejul ridicării şi ducerii în Germania a obiectelor preţioase aparţinând catedralei sale — obiecte ce fuseseră puse în siguranţă la Hautefort şi la Bourdeilles, în departamentul Dordogne. Monseigneur Ruch termină protestul său prin cuvintele: "Vive le droit et la liberté! Vive la France et l'Alsace *fidèle à la patrie de son coeur*! Vivent les forces spirituelles, vive l'Eglise de Dieu"!

Acum trei ani, niciun episcop francez n-ar fi îndrăznit să vorbească astfel!

Journal de Genéve publică o corespondenţă din Germania, din care rezultă că toată viaţa poporului german e dezorganizată. Continua aşteptare a bombardamentelor a înnebunit lumea...

Iată ce scrie corespondentul ziarului genevez:

"Les bombardements qui frappent l'Allemagne jour et nuit ont crée une nervosité extême. A chaque minute, l'individu doit être prêt à courir dans un aboi. Les voyages, sont constamment interrompus[1] et, même dans les petites villes, la population passé de longues heures dans les caves ou les tranchées protectrices. Les enfants et les vieillards souffrent beaucoup du manque de sommeil. Le Travail est si fréquemment troublé par le son des sirènes que les heures supplémentaires pleuvent dru sur les employés.

La vie est désorganisée. Mais comme l'attente d'une attaque éventuelle est plus insupportable que le bombardement lui-même, les autorités ont dû renoucer à leurs prescriptions interdisant toute indication quelconque de lieu et de temps des attaques aériennes. Au contraire, la radio allemandé prend l'habitude maintenant de donnée connaissance, à des intervalles réguliers de la situation aérienne. Les speakers annoncent, par exemple, qu'un forte formation de «forteresses volanter» se dirige dans la direction de Cologne ou de Berlin. Peu après, ils affirment que telle ou telle ville est attaquée pour declarer au bout d'une heure ou deux que la situation est de nouveau calme.

[1] După ştirile de azi, trenurile accelerate, deja foarte reduse la număr, au fost suprimate duminicile şi sărbătorile, pe tot întinsul Reich-ului...

La population apprécie ces renseignements qui diminuent un peu l'énorme tension nerveuse qu'elle andorre depuis que les attaques diurnes sont aussi fréquentes que les bombardements de nuit.

A ces soucis constants s'ajoutent les difficultés de ravitaillement. La propagande du dr. Goebbels affirme à tout instant que les habitants du Reich mangent à leur faim et que la disette de 1918 ne se produira plus. Les aînés constatent qu'en vérité la population est mieux nourrie eu 1944 qu'en 1918; ce qui ne veut pas dire que l'on mange à sa faim pastout en Allemagne. Depuis les bombardements, les services de ravitaillement sont dèbordès: avec la retraite de Russie et l'abandon des territoires qui permettaient de nourrir les divisions allemandes, la question du ravitaillement est encore plus difficile à resoudre que par le passé. La seule amélioration intervenue, non pas au point de vue du rationnement, mais au point de vue des possibilités d'utilisation maximale des vivres disponibles, consiste dans la crèation en masse de cuisines roulantes, de cantines, etc. Ainsi 43 000 entreprises distribuent actuellement des repas de midi à leurs employes et ouvriers. A Berlin, indépendamment des bombardements, les cantines d'usines cuisent 80 000 repas de midi. On comptè, d'après les chiffres mêmes cités par les autorités, que 26 millions de personnes au moins sont nourries régulièrement par les cuisines populaires où travaillent 50 000 cuisinières.

La soupe, les pommes de terre et le carottes forment, avec les choux, les plats principaux. Mais les menus vont encore subir un changement. Ce n'est pas sans étonnement que l'on a pu lire au effect, dans la presse allemande que des chimistes et des spécialistes étaient en train de trouver un moyen pour rendre comestible à l'homme une plante qui, jusqu'alors, ne figurait qu'au premier plan des fourrages... la luzerne. De même qu'au dèbut de la guerre les réclames annonçaient dans les cinémas que le «pain de seigle» etait «beaucoup plus sain que le pain de froment» et que «le café de malt, bien cuit (sic)» était «excellent», la propagande allemande souligne que les expériences failés récemment ont permis de découvrir que le pourcentage en albumine de la luzerne est de 6 á 8% alors que celui d'un légume ordinaire n'est que de 1,50%". A cette explication consolatrice se joignent d'autres sur la teneur en vitamines *a* et *b* de la plante dont ou vent chanter les louanges.

Malgré tout, le goût amer de la luzerne n'est pas trés agréable. Aussi deux personnalités éminentes se sont-elles mises à l'ouvrage afin de lui enlever cet inconvénient. Le professeur Heupke et le Dr. Schöller ont découvert, annonce-t-ou, une seance spéciale qui, composée d'une crême de fariue jaunâtre mélangée à des oignons grillés, ferait merveille et donnerait à la légumineuse fourragére un goût parfait d'épinard!

Le procédé est peut-être complique mais faute de mieux... Le mieux serait de trouver le moyen d'obtenir directement une luzerne douce. C'est ce que sont eu train de faire certains instituts allemands qui, autrefois, cultivaient les plus belles espèces de fleurs ou de fruits et qui ne pouvant transformer la population eu ruminants, transforment un fourrage en légume..."

Vineri, 23 iunie. A trecut şi vara asta! Cu ziua de azi încep zilele să scadă, şi înaintăm în negură...

Din toate punctele de privire! Mă întreb cu groază ce are să fie vara viitoare; poate că Dumnezeu, care până acum a fost bun cu mine mă va scuti de nenorocirile care ne aşteaptă. Am 73 de ani, şi simt că puterile mi se moaie. De două zile, intestinul, încheieturile şi inima dau semne urâte de defecţiune funcţională... Cum o vrea Domnul, suntem în mâinile lui!

Pe ziua de ieri am avut de înregistrat nu numai neplăcuta dată a solstiţiului de vară, dar şi aceea a aniversării nenorocitei noastre intrări în război! Cu tot „batajul" oficial, România a luat armele cu sfială, la 22 iunie 1941 — şi fără niciun entuziasm popular... Ştiu că nu puteam face altfel — dar tocmai aceasta a fost nenorocirea, că nu puteam face altfel... Puteam în tot cazul să ne oprim la Nistru, şi să nu ne supunem la injoncţiunile bestiale germane împotriva ovreilor...

Din nenorocire, ce s-a făcut nu mai e de dres...

Finlanda continuă să fie pe cărbuni... Ce mai aşteaptă ca să încheie pacea? Condiţii grele? Vor fi şi mai grele mai târziu...

Dar noi ce aşteptăm? Nu ne lasă nemţii? Trebuie să încheiem armistiţiul şi împotriva lor, orice am avea de suferit de la dânşii...

Dar pare că în biata noastră ţară nu mai există nicio voinţă; numai capete supuse...

Se semnalează bătăi şi lupte înarmate pe străzile din Copenhaga între „patrioţi" şi forţele germane ocupante... Acte de sabotaj, morţi şi răniţi...

Pe fronturi, nimic important. Se deapănă mai departe firul menit să strângă Germania de gât. Şi cu Germania, pe noi toţi.

Nemţii continuă să aiureze pe tema „armei noii" şi pretind că au dezorganizat toată ofensiva aliată. Nu se vede...

În cartea lui Paléologue asupra lui Cavour, găsesc următoarele citate, pline de duh: "Lord Palmerston disait: La tête de Napoleon III ressemble à une garenne; les idées s'y reproduisent continuellement, comme des lapins".

Altul:

"L'Empereur (e vorba tot de Napoleon al III-lea) a des désirs immenses et des facultés bornées; il veut faire des choses extraordinaires et il n'en pas fait que d'extravagantes" (Drouyn de Lhuys).

Şi, în fine, următorul aforism al lui Guizot: "Rien d'élevé rien de durable ne se fonde par la violence et le désordre, *car l'esprit révolutionnaire est fatal aux grandeurs qu'il élève comme à celles qu'il renverse*".

Totuşi, privind în jurul nostru, nu putem decât să regretăm vremurile când veleitarul de Napoleon al III-lea conducea lumea...

Sâmbătă, 24 iunie. Manoliu[1] s-a înapoiat alaltăieri din ţară (unde a fost ca curier şi a petrecut opt zile) şi a venit să îmi povestească.

Ceea ce l-a izbit mai mult, la Bucureşti, a fost "l'insouciance" cu care toată lumea îşi continuă viaţa şi daraverile. Calea Victoriei mişună iar de oameni, bărbaţii cu ghiozdanul la subţioară aleargă după gheliruri ca mai înainte, derbedeii cască gură, iar paţachinele nu se ocupă decât de toalete... Parcă n-ar fi trecut prăpădul peste oraş, parcă sfârşitul sfârşiturilor nu ne-ar pândi! Dacă n-ar fi minele ce spurcă fiecare colţ, nimeni n-ar putea bănui ce *a fost*. În populaţia săracă, mizeria însă este mare; stau oamenii unii peste alţii prin cocioabele ce au mai rămas în picioare, căci cartiere întregi mărginaşe au fost prefăcute în cenuşă. Autorităţile nu s-au înapoiat încă în Bucureşti, aşa încât dezorganizarea administrativă e încă în plinul ei... Din cauza bombardărilor căilor ferate, aprovizionarea merge greu — totuşi, *cu bani* se găsesc de toate.

Mareşalul Antonescu şi Ică stau la Snagov, în palatul Prinţului Nicolae. Mareşalul nu se mişcă de acolo, pe când Ică vine în fiecare zi la Bucureşti, între 3 după amiază şi 9 seara, şi lucrează la Preşedinţie, în dosul vechiului Minister de Externe.

[1] Florin Manoliu, consilier economic pe lângă Legaţia noastră din Berna, fost referent la Consiliul Superior Economic, pe când îl prezidam eu.

Manoliu a trecut cu automobilul prin Ploieşti şi a fost înspăimântat. Afară de câteva case în centru, nu mai e nimic în picioare — *tot a fost ras*. Gara, *toate* rafinăriile şi 90% din clădirile publice şi din casele particulare sunt la pământ... Şi Iaşii au fost aproape distruşi, *nu de ruşi*, ci de bestiile din cetăţile zburătoare anglo-americane. Biserica Trei Ierarhi, Mitropolia, Fundaţia Ferdinand au scăpat neatinse. Universitatea a fost complect distrusă. Nici din Giurgiu n-a mai rămas nimic.

Manoliu n-a putut să-mi spună — lucru esenţial — dacă nemţii au mai adus trupe pe frontul nostru. Dar din câte a putut afla, ni s-a trimis foarte mult armament (!!) şi probabil (!) că au sosit şi forţe germane. Militarii noştrii sunt foarte voinicoşi şi afirmă că vom rezista ruşilor — iar Ică a afirmat că „dacă ruşii nu ne atacă încă o lună (!!!) suntem stăpâni pe situaţie (!!!)"... Mă întreb ce a vrut să înţeleagă Ică prin această afirmaţie: că peste o lună vom fi invincibili, sau că până într-o lună vom fi încheiat pacea. Nădăjduesc încă că cea de a doua ipoteză corespunde cu realitatea. Asupra tratativelor cu muscalii, e de la sine înţeles că Manoliu nu a putut afla nimic de la Ică, deşi acesta i-a vorbit cu oarecare încredere; din conversaţia d-lui Vice, reieşea totuşi că d-sa nu îşi descoperea tot gândul, şi ascundea ceva...

Manoliu a văzut şi pe Maniu la Sinaia, unde dl Prezident e încartiruit în vila dr. Jovin. Maniu e acum în raporturi mai dese cu Ică (încă un semn că acesta tot urmăreşte o înţelegere cu Aliaţii), pe care îl vede din când în când la Snagov, unde trage în vila lui Manuilă.

Maniu s-a arătat lui Manoliu[1] ([1] Însărcinat de Ică să îi remită un plic cu conţinut confidenţial...) foarte pesimist... Totuşi a mărturisit că tratativele pentru încheierea unui armistiţiu continuă, *că le duce el* şi *comunică Guvernului ceea ce trebuie să îi comunice*. A mai spus lui Manoliu că pe Ştirbei l-a trimis el la Cairo, cu ştirea Guvernului, dar pe răspunderea lui. Tot astfel a fost trimis acum trei săptămâni Vişoianu tot la Cairo, *ca de acolo să meargă sau la Moscova sau la Londra*...

Din câte mi-a adus Manoliu, aceasta e ştirea cea mai interesantă, fiindcă constitue *un fapt nou* în tratativele noastre cu Aliaţii. Persoana lui Vişoianu nu nu-mi pare bine aleasă — dar în fine, mai bine Vişoianu decât nimeni... Dar de ce nu se duce Ştirbei la Londra sau chiar la Moscova?

Înainte de a pleca din Sinaia, Ralea îmi adusese la cunoştinţă formarea unui „Front Popular Naţional" compus din *Uniunea Socialistă* (organizaţia clandestină creată de Ralea şi recrutată mai ales printre intelectualii din Universităţi), *Partidul Comunist*, *Partidul Social Democrat* (mai există?), şi *Frontul Plugarilor*, al escrocului Petru Grozea, de la Deva. Ralea punea mari nădejdi în acţiunea acestui front

semi-clandestin (căci Ică ştia despre alcătuirea lui, şi o încurajase) şi mă şi însărcinase să aduc alcătuirea lui la cunoştinţa lui Gafencu, cu rugămintea să dea oarecare publicitate noii formaţiuni prin gazetele elveţiene. Totodată Ralea, furios pe Maniu fiindcă se tot codea să dea mâna cu dânsul şi cu comuniştii, cerea lui Gafencu să nu mai prezinte Aliaţilor pe zisul Maniu ca singur protagonist al politicii antigermane în România, ca să nu îngreuneze acţiunea noului front. Deşi am transmis lui Gafencu cererile lui Ralea, chiar a doua zi după sosirea mea în Geneva, şi am insistat ca să le satisfacă, deşi Gafencu mi-a făgăduit că se va executa — n-a făcut nimic. Tot vechea rivalitate românească a politicienilor de rând! N-a apărut nimic în gazetele elveţiene, iar Gafencu a rămas „omul lui Maniu", deşi acesta l-a preferat la un moment dat pe Vişoianu[1]. Manoliu mi-a spus acum că a adus lui Gafencu o scrisoare din partea lui Maniu: probabil că bătrânul vulpoi nu vrea să piardă nici pe Gafencu din laţurile sale...

Dar să revenim la „Front". Manoliu mi-a adus la cunoştinţă înfiinţarea lui ca şi cum n-aş fi cunoscut-o, şi mi-a afirmat că acum în fruntea noii organizaţii s-ar găsi Tătărescu, care a aderat cu toţi ai lui. Cunoscând dispreţul lui Ralea pentru Tătărescu, am întrebat pe Manoliu de unde a aflat că complicele ex-Regelui Carol în atâtea porcării ar fi fost pus în fruntea grupării politice menite, în gândul întemeie-torilor ei, să regenereze ţara. Manoliu mi-a răspuns: „Mi-a spus-o chiar Tătărescu..." Am priceput... Ştirea trebuie primită sub beneficiu de inventar...

Manoliu mi-a mai adăugat că doi membri ai noului Front au fost delegaţi în Comitetul Maniu – Dinu Brătianu, pentru coordonarea mişcărilor întregii opoziţii...

Informaţiile aduse de Manoliu mi-au luminat puţin întunericul în care mă zbat de două luni cu privire la cele ce se petrec în ţara mea. Cei sosiţi până acum de la Bucureşti, preocupaţi numai de daraverile lor, n-au ştiut să ne spună nimic. Scrisorile soţiei mele, trimise deschise, nu puteau, în afară de ştirile familiare, să îmi dea altă impresie decât depresiunea şi îngrijorarea în care trăiau oamenii care nu-şi pierduseră conştiinţa, cum şi-o pierduseră paţachinele şi derbedeii pe trotuarele Bucureştiului — iar ziarele ce ne soseau cu 10-15-20 de zile întârziere nu ne puteau lămuri întru nimic, căci nu conţin decât comunicatele şi telegramele "DNB", avizurile mortuare, decrete, legi şi

[1] Chiar în ziua plecării mele din Sinaia, Ralea m-a informat că Ică, cerând lui Maniu să îi recomande un "ad latus" lui Ştirbei şi sugerându-i numele lui Gafencu, Maniu ar fi refuzat, declarând că n-are încredere în acesta, şi a desemnat de atunci pe Vişoianu. Ică a mai adăugat lui Vişoianu pe secretarul de Legaţiei Niculescu-Buzeşti.

fapte-diverse de mahala... Sper că Pella, plecat de opt zile şi care zice-se că se va înapoia săptămâna viitoare, ne va putea lămuri pe deplin...

Ruşii, continuă ofensiva lor împotriva Finlandei, dar au început alta în stil mare, după câte spun nemţii, la Centru. Frontul nostru, cu toate rezervele sovietice adunate în faţa lui, a rămas deocamdată liniştit...

Până la noi dispoziţiuni...

Nemţii afirmă că ruşii atacă cu efective enorme şi cu material greu şi aviatic abundent, în patru direcţiuni: pe cursul superior al Niprului la sud de Moghilev, la nord de Vitebsk, la est de Polotsk şi la nord-est de Ostrov.

După comunicatul moscovit, trupele sovietice au pătruns cu 10-12 kilometri în frontul german şi au ocupat 150 (!) de localităţi; după cel nemţesc, forţele Reichwehr-ului ar fi respins toate atacurile...

Se mărturisesc totuşi câteva „breşe" care ar fi fost imediat închise...

Să aşteptăm...

Culeg din ziarele româneşti aduse de Manoliu (ultimul, *Universul* din 15 iunie):

Moartea bietului Mrazec; om cumsecade, 78 de ani; a generalului Georgescu, fost aghiotant regal pe vremea veche, fost inspector general al Artileriei şi comandant de Corp de armată — bărbat foarte simpatic, 86 de ani; a lui — pardon, împlinirea a 75 de ani a dr.-ului Angelescu. De ce publicitate pentru acest eveniment fără nicio importanţă;

Mai citesc:

1) Promulgarea unui decret-lege prin care se reglementează succesiunea "ab intestat" între soţi. Decretul este binevenit (în ipoteza că vor mai exista moştenitori şi averi personale în viitor!) căci împlineşte o lacună a Codului Civil. Până acum, tribunalele recunoşteau *soţiei* fără avere 1/4 din averea soţului defunct. Noul decret prevede *dreptul* de succesiune *la acest sfert*, pentru *fiecare* din soţi, cu sau fără avere, când sunt copii (unul sau mai mulţi). Când nu sunt decât moştenitori ascendenţi sau descendenţi, o treime — şi când nu sunt moştenitori deloc, totalitatea averii. Nu se prevede niciun termen pentru durata căsniciei.

2) Fixarea preţului grâului nou (recolta 1944) la preţul anului trecut (260 000 lei vagonul)... O tâmpenie când toate s-au îndoit şi întreit de anul trecut! O chestiune pe care o vor rezolva-o probabil, definitiv, *alţii* — din nefericire...

3) S-a reparat şi redeschis partea dinspre Elias a hotelului Athéné-Palace din Bucureşti, şi — *important* — s-a redeschis „Barul"...

Lucru ciudat, despre marea bătălie navală din Pacific (s-a spus la început, că va fi cea mai mare bătălie navală din câte au fost) nu se dau de o parte şi de alta decât amănunte foarte vagi şi contradictorii. Americanii pretind că japonezii, după ce au pierdut 600 de avioane, au fugit — iar japonezii afirmă că n-au pierdut decât 50 de avioane şi că au distrus mult mai multe. Fiecare mai adaugă că a distrus inamicului 2-3 vase... Bizar!

S-a redeschis traficul feroviar Annemasse (Savoia) — Eaux Vives (Geneva) suspendat de câtva timp din pricina evenimentelor din Franţa...

Au sosit la gara Cornavin (principală, a Genevei) şi trenuri de la Belegarde, ceea ce dovedeşte că localitatea a fost smulsă din mâinile „Rezistenţei". Şi totuşi, anarhia domneşte mai rău ca oricând în Franţa. Ziarele de azi-dimineaţă ne anunţă că la Murat a fost ucis Geissler, şeful Gestapo-ului german din Franţa meridională; şi Şerban Popp care vine de la Vichy îmi povesteşte că acolo se trăieşte *cu mitraliera la poartă*. Asasinatele şi sabotajele se ţin lanţ. Şi nu sunt numai „acte patriotice" împotriva nemţilor şi colaboraţioniştilor. Toată pleava, toţi apaşii, atacă, fură şi omoară pe oricine — numai franci să iasă. De la Vichy, Popp a trebuit să vie prin Paris – Strasbourg – Fribourg eu Brisgau – Basel, celelalte rute mai directe fiind nesigure.

În Italia ocupată de nemţi, aceeaşi anarhie. „Partizanii" au început să se mişte serios; adevărate bătălii se dau în provincia Coni, pe valea Adigeului şi în regiunea Bolognei. La Florenţa, răscoală şi ucideri de soldaţi germani, la Genova, grevă generală, la Torino şi la Milano, greve parţiale... Fascismul şi-a pierdut orice ascendent şi orice autoritate... O recunoaşte chiar Farinacci, în *Regime Fascista*.

După cum se vede nemţii stau bine: mănâncă bătaie pe toate fronturile şi au război în aproape toate ţările ocupate... Numai în Germania, în Ungaria şi la noi e linişte — vai de liniştea noastră!

Ceea ce dovedeşte un început de prostraţie în starea de spirit din Germania, e că nu s-a relevat, că nu s-a comentat în presa nemţească importanta declaraţie făcută de Eden în Camera Comunelor, după care

„o înaltă personalitate naţional-socialistă" a făcut Aliaţilor o propunere de pace, în ianuarie trecut. Eden a adăugat că propunerea a fost respinsă, în aplauzele chiar ale acelora care găsiseră înainte că lozinca de la Casablanca, „capitulaţii fără condiţii" era excesivă...

Efectul bombardărilor Londrei...

În sesiunea Consiliului Naţional (Parlamentul Elveţian) ce e pe închise s-a dezbătut pe larg zilele acestea chestiunea „restabilirii drepturilor constituţionale" — adică ridicarea interdicţiei Partidului Comunist de a funcţiona pe tot teritoriul Confederaţiei. S-a vorbit mult „pro" şi „contra", iar după afirmarea d-lui von Steiger (şeful Dep. Justiţiei şi Poliţiei) *că Partidul Comunist, înainte ca şi după desfiinţarea Kominternului, ascultă de instrucţiunile primite din străinătate* — Adunarea, prin 110 voturi contra 60, a menţinut interdicţia. Cu atât mai interesant, cu cât toată lumea în Elveţia, şi chiar Guvernul federal, vrea să reia raporturi diplomatice cu Sovietele. Interesant, interesant...

În Finlanda, situaţia neschimbată... Se lucrează însă la constituirea unui nou Minister. Cu ce rezultate?...

Anglo-americanii au bombardat iarăşi — cu 750 de avioane, spun telegramele — Ploieştii şi Giurgiu...

Ce vor fi bombardat când n-a mai rămas nimic, nici nimeni, atât la Ploieşti cât şi la Giurgiu? Probabil conductele de petrol.

Manoliu pretinde că tot mai avem benzină. S-au repus în funcţie vechile mici rafinării răspândite prin Târgovişte, Bucureşti etc. care nu mai lucrau din cauza concurenţei celor mari... Şi din rămăşiţele celor mari, s-ar mai putea folosi câte ceva...

Bestiile, au coborât acum două săptămâni, foarte jos, la Băileşti şi la Bistreţ (în Dolj) şi au mitraliat oamenii paşnici, femeile şi copiii... Nu va fi nicio răsplată pentru asemenea crime?

Duminică, 25 iunie. Ştiri proaste, pentru nemţi şi pentru noi. În ce ne priveşte în special pe noi, bombardierele anglo-americane iar au năvălit peste Ploieşti şi peste nodurile noastre feroviare... În special a fost bombardat podul căii ferate de peste Olt, de la Slatina. Telegrama nu afirmă că ar fi fost distrus, dar bine n-a trebuit să îi meargă. Ca să

lovească Ploieştii de două ori în 48 de ore, tot trebuie să mai fi rămas ceva acolo, şi dovadă că mai era ceva e că apărarea a fost foarte dârză, după cum o mărturiseşte "Reuter"...

În ce priveşte pe nemţi, mănâncă bătaie pe toate fronturile. Totuşi, după chiar mărturisirile inamicului, moralul trupelor germane e încă ridicat şi oamenii se bat cu înverşunare. Dar sunt copleşiţi prin număr şi prin material...

În Normandia, Cherbourg e gata să fie ocupat, în Italia armatele aliate au ajuns la 40 kilometrii de Florenţa, iar în Rusia, ofensiva sovietică la nord şi la sud de Vitebsk sfărâmă tot în calea ei. Ruşii pretind că înaintează şi la nord şi la sud de oraş (mult mai repede totuşi la nord, unde ar fi ajuns deja pe Duna) şi că încercuirea Vitebskului, complectă, e chestiune de zile dacă nu de ore... Nemţii recunosc că ruşii au făcut o breşă la nord de Vitebsk (fără importanţă strategică, spun ei) dar afirmă că au respins atacurile la sud de cetate...

Ziarele londoneze se miră că ruşii au început ofensiva lor la nord de bălţile Pripetului şi nu la sudul acestor mlaştini în direcţia Lemberg şi Varşovia. Din punctul de vedere strategic, Aliaţii au tot interesul ca cuţitul rusesc să fie înfipt în inima Germaniei, iar nu în a Ţărilor Baltice, către care e îndreptată actuala ofensivă. Englezii cred că această ofensivă e numai un act preliminar, şi că puhoiul sovietic se va dezlănţui în curând şi înspre Galiţia, şi mai jos, spre România... Nu încape îndoială că aşa va fi...

Nemţii o ţin una cu noua lor formulă: „Comandamentul german n-a fost surprins etc. etc.". Formulă nouă, care face tot atâtea parale ca arma lor nouă, despre care, după opt zile, nici nu se mai vorbeşte...

Dar situaţia nemţilor nu e rea numai pe fronturi. În Italia de Nord s-a dezlănţuit un adevărat război civil, şi, cum neofasciştii sunt incapabili să se apere, tot forţele Wehrmacht-ului trebuie să intervie ca să apere căile de comunicaţie, podurile etc. în continuu atacate...

În Franţa, situaţia s-a mai liniştit în sud-est, dar mişcarea s-a înteţit în vest şi în centru...

Citesc în ziarele geneveze de azi-dimineaţă o telegramă "Rador" — *prima publicată de presa elveţiană de când sunt aici*! — din care reiese că patriarhul nostru Nicodim a telegrafiat arhiepiscopului din Canterbury ca să-l roage să intervie pentru încetarea bombardamentelor asupra oraşelor româneşti nevinovate... Umilire şi milogeală de prisos!

În Finlanda, lupta continuă. Ruşii înaintează mereu; între Onega şi Ladoga au trecut Svirul, iar dincolo de Viborg, au apucat drumul spre ultimele întăriri ale lui Mannerheim...

Ziarele elveţiene cred a şti, după ştirile ce le au din Londra şi din America, precum şi din Stockholm, că Sovietele nu au intenţia să îngreuneze prea mult condiţiile armistiţiului cu Finlanda — pe de o parte, ca să nu indispună Suedia şi Norvegia, la a căror prietenie ţin — pe de alta, ca să încurajeze curentele de pace din România, Ungaria şi Bulgaria...

Caruso (o fi neam cu tenorul?), fostul poliţist al regimului neofascist în cele şapte luni cât a domnit la Roma, şi care a comis adevărate orori împotriva adversarilor săi politici, a fost arestat într-o mânăstire, unde — rănit — se refugiase. A sosit şi pentru dânsul ora judecăţii şi a plăţii...

Luni, 26 iunie 1944. Ştirile de pe fronturi sunt, şi azi-dimineaţă, cât se poate de proaste pentru nemţi. Mai ales de pe frontul rusesc, unde tranşeele făcute de sovietici în liniile germane se lărgesc continuu, adâncindu-se şi înmulţindu-se. Ultimele telegrame semnalează una nouă în direcţia Bobruisk la circa 200 kilometri sud de Vitebsk, pe când la nord-vest de această din urmă cetate, ruşii sunt în jurul Polotsk-ului. Tot frontul german de la Polotsk la Bobruisk prin Vitebsk, Orcha şi Moghilev e dat peste cap şi sovieticii vor ocupa repede aceste localităţi — în Vitebsk, complect încercuit au intrat deja.

La nord de Polotsk şi până spre Ostrov şi Pskov, atacuri locale sovietice în curs şi în dezvoltare. Şi mai la nord, invazia Finlandei îşi urmează cursul.

Începe să se mişte şi sectorul dintre mlaştinile Pripetului şi Marea Neagră. Fără să-l publice, ziarele geneveze anunţă că Comunicatul românesc semnalează atacuri ruseşti pe Nistrul inferior...

Această prăbuşire a frontului german de răsărit nu se poate explica decât prin intenţia Comandamentului Reichswehr-ului de a se retrage treptat în limitele aşa-zisei „fortăreţe germane" din care facem din nenorocire şi noi parte, în tot cazul până la Carpaţi... Dacă nemţii îşi închipuie că, pilonaţi zilnic de aviaţia anglo-americană, vor putea rezista multă vreme în „fortăreaţa" lor, se înşală...

Pentru noi, nu mai văd (dacă nu încheiem armistiţiul) decât posibilitatea unei jumătăţi de salvare: dacă ruşii ar întoarce frontul pe la Reni-Galaţi, teatrul de război s-ar mărgini la Moldova, şi ar scăpa Muntenia de prăpăd...

În raidul pe care americanii l-au săvârşit sâmbătă împotriva podului peste Olt de pe linia Slatina-Piatra au atacat şi „atelierele de reparaţii de locomotive de la Craiova" — ne spun telegramele azi. Or, la Craiova nu există asemenea ateliere; există numai unele în construcţie (enorme) la bariera Caracalului, dar încă nici ridicate de roşu... Poate să fi fost distruse aceste noi clădiri, sau poate că au lovit în gară, crezând că se găseau acolo şi ateliere... Sper că Breasta a rămas neatinsă! Câte suferinţe pentru bieţii oameni! Şi pentru ce? Pentru ce?

După o telegramă de astă-noapte, Cherbourgul ar fi complect în mâinile Aliaţilor, care l-au ocupat după grele lupte. În Italia, nemţii au înregistrat un mic succes: au reluat Chiusi!

Ziarul *La Suisse* de ieri publică un foarte interesant şi documentat articol asupra evoluţiei politice ruseşti în ultimii zece ani.

Economia comunistă a trecut treptat în industrie la metodele capitaliste. Lozinca „fiecăruia după nevoile lui" a fost înlocuită prin lozinca „fiecăruia după puterea lui de producţie". O disciplină severă uneori până la ferocitate a înlocuit anarhia iniţială; „taylorismul" a fost introdus sub numele de „stahanovism", egalitatea de tratament şi salarizare a fost înlocuită prin crearea de lucrători şi de împiegaţi „calificaţi", diferenţele de plată mergând pe o scară de la 1 la 40 — proporţii neatinse în lumea capitalistă. Producţia de Stat a rămas, după principiile comuniste, baza de activitate economică, dar în industrie, ca şi în agricultură, producţia individuală a fost încetul cu încetul autorizată şi n-a mai fost urmărită...

În materie politică, s-a trecut de la comunismul marxist, la naţionalismul imperialist. Deja prin decretele din 22 şi 24 aprilie 1934, cursurile de doctrină marxistă au fost suprimate în şcolile superioare; prin decretul din 10 mai din acelaşi an, învăţământul Istoriei Rusiei — suprimat de Revoluţie — a fost reintrodus în şcoli şi manuale speciale au fost tipărite în care se lăudau faptele mari şi patriotice de pe vreme Ţarilor. Filme şi reprezentaţii teatrale au început să exalte meritele lui Petru cel Mare, ale lui Suvorov, ale lui Kutuzov — ba până şi ale generalilor din ultimul război... Lenin a fost pus în rând cu Petru cel Mare şi cu poetul Puşkin...

Arta şi toate activităţile culturale, călcate la început în picioare de Revoluţie, au fost repuse la loc de cinste şi încurajate mai efectiv decât oriunde în Europa.

În ce priveşte ţărănimea, necesitatea monoculturii şi respectul „principiilor" au menţinut kolhozurile şi solhozurile, dar proprietatea

individuală a fost din ce în ce mai tolerată, aşa încât astăzi există cultivatori cu până la 30 hectare (?) pământ propriu, pe care-l pot munci cum vor.

În armată, schimbările au fost radicale. O disciplină de fier a fost reintrodusă. O ofiţerime instruită a fost creată şi, de la egalitatea soldatului cu generalul, de la ruperea epoleţilor, s-a ajuns la galoane peste galoane, la mareşali, la decoraţii...

Pe planul religios, în fine, unde retragerea strategică se înfăţişa ca particular de grea şi delicată din cauza ateismului marxist care rămâne fundamentul doctrinar al regimului — concesiile au fost mai lente şi mai puţin complecte şi întrerupte prin reîntoarcere la persecuţie, cum a fost în 1937 şi 1938, dar anul 1939 a readus pacea şi împăcarea. Relaţiile actuale între Guvernul sovietic şi Biserica rusească se aseamănă mult cu ale Republicii Franceze cu Biserica Catolică, înainte de Concordatul Napoleonian...

Ziarul *La Suisse* încheie articolul său prin cuvintele: "Que faut-il penser de l'évolution dont nous venons de marquer les principales étapes et retracer les grandes lignes? Quelle part comporte-t-elle de sincérité, et quelle part d'opportunisme? Qu'est-il permis d'eu augurer pour l'avenir"?

Atâtea întrebări, la care nimeni nu poate răspunde, *azi*...

Unul care stă bine e Grandi. Condamnat la moarte, *în lipsă*, de tribunalul neofascist de la Verona, care a împuşcat pe Ciano — iată-l acum dat în judecată şi de partea cealaltă, de Guvernul Bonomi, pentru participarea lui la lovitura de Stat fascistă din 3 februarie 1925[1] ([1] Lovitură prin care autoritatea regală a fost definitiv pusă sub obroc...)... Deocamdată Grandi e în siguranţă în Portugalia; dar ce va face mâine? Nenorocitul! Mi-aduc aminte de dejunul pe care mi l-a oferit în 1932 la Roma, în calitatea lui de ministru de Externe... Ce mândru şi fericit era!

Zilele aceaste a fost celebrată cu mare alai a *500*-a aniversare a societăţii geneveze *La Noble Exercice de l'Arc*. Acest sport al arcului e foarte apreciat în Elveţia şi în special în Elveţia Romandă. Asociaţiile locale poartă numele de abbaye (Abbaye de Lausanne, Abbaye de Morges, Abbaye de Romont etc.), au statutele şi tradiţiile lor şi în fiecare an proclamau un "Roi" în persoana celui mai bun trăgător. La Geneva, în al XVII-lea secol, a fost "Roi" un englez, nepotul lordului Clarendon şi în al XVIII-lea un alt englez, lord Stanhope. Şi cum nu

putea nimeni fi „Rege" fără a fi burghez-genevez, cei doi nobili lorzi au primit, înainte de a fi proclamați, diploma de burghezi ai orașului. Cu prilejul „întronării Regelui" se dădeau în vechime mari serbări, la care participa toată populația. Cele date în cinstea englezilor — și de către ei — au întrecut pe toate. Amintirea lor mai e păstrată și astăzi, în stampe de ale timpului.

De la Revoluția Franceză, „Regele" arcașilor nu se mai cheamă Rege: și-a schimbat titlul în acela de "Comandeur", și și-a pus coroana în cui!

Întreg tezaurul de la Cassino, operele de artă, creațiile și manuscrisele au putut fi salvate și depozitate în subteranele Castelului Sant'Angelo din Roma...

N-au pierit decât picturile de pe ziduri, și ce n-a putut fi adunat. Noii stăpâni au început reconstruirea orașului și Conventului de la Monte Cassino...

Marți, 27 iunie. Comunicatele oficiale confirmă ocuparea Vitebskului de către ruși, precum și a orașului Jlobin pe Nipru, între Gomel și Bobruisk, mare centru de concentrare german. Între aceste două puncte, pe o distanță de mai bine de 150 kilometri, sovieticii au pătruns în frontul nemțesc prin nenumărate breșe.

Din știrile ce se pot strecura din Germania, la Berlin există o deplină conștiență a gravității momentului. Ca să se mențină, regimul nazist a convins însă lumea că o înfrângere ar însemna sfârșitul Germaniei, silind astfel pe fiecare să lupte până la moarte... În Germania există convingerea că războiul a intrat în faza lui culminantă și finală și că soarta lui se va decide în vara aceasta, printr-un sfârșit sau altul...

Deocamdată, pare că Comandamentul Suprem german e hotărât, în ce privește frontul Oriental, *să manevreze*, (adică să se retragă!) la centru și la nord și să reziste la sud, în speranța de a putea folosi resursele României și a păstra Balcanul, cât mai multă vreme... Plan fatal pentru noi, din toate punctele de vedere!

În Franța, după ce s-a anunțat de către Aliați, de mai multe ori, ocuparea Cherbougului — telegramele de azi-dimineață mărturisesc că numai o treime din oraș e cucerită, și că nemții rezistă în cartierele portului, ca niște disperați. Te întrebi pentru ce, căci Cherbourgul nu mai poate fi salvat...

De la Berlin se semnalează probabilitatea unei noi debarcări. O mare flotă de transporturi ar fi fost recunoscută de către avioanele observatoare germane, în spațiul maritim dintre gura Ornei și a Senei, învăluită în ceață artificială și escortată de numeroase vase de război. Nemții evaluează această flotă la circa 250–300 de vase, cu un tonaj de 300–350 mii de tone și cred că e destinată la o debarcare la gura Senei în vederea cuceririi portului Havre...

În Italia, Aliații înaintează mai încet, dar sigur. Se apropie de Livorno, de Siena, de Florența, de Ancona...

Viena și Budapesta au fost bombardate — adică împrejurimile lor, căci orașele au fost menajate, ceea ce nu s-a întâmplat pentru București... Tot noi mai cu noroc. La Viena și la Budapesta au căutat să lovească mai mult rafinăriile de petrol, din care unele au și fost distruse.

Regele Petru al Iugoslaviei s-a înapoiat la Londra împreună cu primul său ministru Subasici. Pare că s-a înțeles cu Tito, sub auspiciile generalului englez Alexander. S-ar fi hotărât ca Regele să se ducă în Iugoslavia îndată ce legătura armatelor lui Alexander se va fi făcut cu ale lui Tito... Ministerul Subasici va fi atunci larg remaniat, pentru colaborarea tuturor forțelor național-iugoslave...

Se vorbește de intrarea mareșalului Badoglio în Guvernul Bonomi. Această reintrare ar fi fost cerută de ruși, care ar fi profitat deja de formarea actualului Guvern împotriva exoflisirii totale a mareșalului... Badoglio omul Sovietelor, am trăit să o văd și pe asta!

Miercuri, 28 iunie. Curierul care a sosit ieri (un june secretar de Legație, Mironescu, nu știu dacă rudă cu „iluștrii"...) povestește că Craiova a fost făcută terci. Dar nu e sigur, a auzit... Să sperăm că exagerează, căci afară de moara Drugă și de atelierele așezate, ca și moara, la periferia de răsărit a orașului, biata Craiovă nu posedă niciun stabiliment industrial important... Dar poate să fie și adevărat... Ce să mai zică cineva de Craiova, când telegramele de azi-dimineață ne anunță *un virulent atac aerian* în Italia, împotriva minusculei Republici San Marino, considerată independentă și neutră de veacuri, și lipsită de orice veleități războinice...

A ajuns războiul la un grad de brutalitate, ce pare că nu mai poate fi întrecut...

Mi se strânge inima gândindu-mă la dealul Brestei — cine ştie la ce barbarii mai rămâne expus... Munca a trei generaţii poate să fie distrusă într-o clipă! Dar, în fine, să nu plângem înainte de împlinirea Destinului! Când îmi aduc aminte de vremurile de aur ale stupidului dar fericitului al XIX-lea secol, mă întreb ce păcate ispăşeşte omenirea în al XX-lea, care s-a născut sub auspiciile inteligenţei şi ale ştiinţei...

Ruşii au ocupat şi Orcha (pe Nipru, mai sus de Moghilev) şi Rogacev (tot pe Nipru, mai jos de Moghilev). Linia frontului taie acum Duna, între Polotsk şi Vitebsk — taie mai departe Nipru la Orcha, rămâne pe malul stâng al acestui fluviu în regiunea Moghilevului (încă în mâinile germane), retrece Nipru la Rogacev şi coboară spre Pripet. Probabil că Moghilevul nu va mai rezista mult şi că nemţii, care se retrag mereu, vor încerca să se oprească pe Berezina ca să apere Minskul... Vor reuşi? Pare dubios. Atacul ruşilor, între cele două linii paralele care trec la nord prin Vitebsk-Polotsk şi la sud prin Gomel (Jlobin)-Bobruisk, e atât de năvalnic, forţele lor masate (se vorbeşte de 80 de divizii) — oameni şi material — sunt atât de superioare nemţilor, încât orice rezistenţă apare zadarnică...

În sectoarele de nord ale frontului, până în Finlanda, luptele sunt mai puţin violente, dar ruşii înaintează pretutindeni... La sud, pe frontul nostru, ofensiva sovietică n-a început încă, dar nu va întârzia; căci după câte se spune ruşii au adus forţe enorme pe Nistru...

În Franţa, Cherbourgul e de fapt în mâna Aliaţilor, deşi grupe de combatanţi germani mai luptă cu disperare în unele colţuri ale oraşului... Pare însă că comandamentele locale ale Reichwehr-ului s-au predat americanilor... Pe de altă parte, englezii au trecut la ofensivă la est de Caen, şi nemţii dau înapoi...

Dau înapoi de asemenea în Italia... Dau înapoi pretutindeni... Şi e de priceput, căci au de luptat cu greutăţi de neînvins. Pe lângă inamicul pe care-l au în faţă, mai au şi pe cel din dos, căci în Franţa şi Italia, *şi acum şi în Polonia*, activitatea partizanilor s-a înteţit în aşa mod încât Reichswehr-ul nu mai e sigur pe nicio comunicaţie. În Italia, după unele informaţii, pare că nemţii vor să dea la o parte regimul neofascist, dovedit incapabil să menţină ordinea şi să considere cele 45 de provincii neocupate de Aliaţi, *ca ţară ocupată de dânşii*, luând administraţia în mână. Se zice chiar că Mussolini, complect doborât fizicește, ar fi fost transportat în Germania...

Sunt însă şi „experţi" care, judecând după lipsa de reacţie a armatei germane pe toate fronturile, cred că nemţii „au hotărât să se retragă cu încetul în fortăreţele Reich-ului", abandonând toate ţările şi teritoriile ocupate. O fi, dar de la noi — de vor putea — nu se vor retrage până la recolta grâului, pe care vor căuta să o ia cu ei...

Până şi în Danemarca a izbucnit revoluţia, o revoluţie cu *r* mic, dar totuşi cu lupte şi morţi de oameni...

Ribbentrop a fost la Helsinki... O anunţă oficial Berlinul, care adaugă că ministrul de externe al Reich-ului a avut conferinţe cu Preşedintele Republicii Ryti şi cu ministrul de Externe Ramsay, care i-au cerut ajutorul Germaniei (afirmă Berlinul) *ca să continue lupta*... După alte ştiri, pare că Mannerheim, poftit la Berlin, ar fi refuzat să meargă, ceea ce a silit pe Ribbentrop să se deplaseze... De ce nu o fi vrut Mareşalul Mannerheim să meargă la Berlin? Situaţia Finlandei rămâne nelămurită, dar pentru moment ea continuă războiul, şi rezistenţa ei, pe poziţii mai favorabilă; pare că s-a întărit...

Comunicatele germane recunosc retragerea trupelor nemţeşti pe frontul de Răsărit, dar se măgulesc *cu afirmaţia subliniată* că liniile de apărare germane *n-au fost rupte*!

De pe frontul de Vest, recunosc pierderea Cherbourgului, dar dau zor cu arma nouă[1] şi povestesc minuni despre efectelei ei. Englezii, în schimb, susţin că această armă este lipsită de orice efect strategic şi că pagubele pe care le pricinuieşte nu depăşesc distrugeri locale fără însemnătate.

Budapesta a fost din nou bombardată. De data asta, locuinţe muncitoreşti periferice au fost atinse. Pagube şi morţi...

Americanii, porniţi de pe aeroporturile din Rusia, au început să bombardeze uzinele germane din Polonia...

---

[1] V_2.

Dl Dewey a primit definitiv să candideze la Preşedinţia Republicii în numele Partidului Republican. Dl Dewey este guvernatorul New Yorkului. Roosevelt are astfel un contra-candidat serios...

Aliaţii au reluat Chiusi, în Italia, pe care-l recuceriseră nemţii, acum câteva zile...

Axa mănâncă bătaie până şi în Extremul Orient: forţele japoneze ar fi suferit o înfrângere serioasă în Birmania.

Despre faimoasa bătălie navală din regiunea insulelor Mariane — tăcerea domneşte de ambele părţi...

La Stockholm se crede că pierderile ruşilor în Finlanda sunt enorme...

Ora 15. Posturile de radio elveţiene anunţă asasinarea lui Philippe Henriot, săvârşită azi-noapte, la Paris. Luptător neînfrânt, fost deputat în ultimul Parlament francez (nuanţă republicană în dreapta), Henriot s-a făcut cunoscut prin atacurile sale pline de vehemenţă — şi de talent — din *Gringoire*. Numit ministru al Propagandei în ultima remaniere a Guvernului Laval, Henriot era un partizan al colaborării cu nemţii, şi mai ales un adversar al luptelor fratricide dintre francezi...

Pétain a trimis o călduroasă telegramă văduvei, iar Laval a radiodifuzat câteva călduroase cuvinte, făcând un nou apel la împăcarea tuturor francezilor...

Uciderea lui Henriot, după atâtea alte sute de mii, arată în mod şi mai vădit până unde merge patima în sfâşiata Franţă, care, odată cu echilibrul material şi-a pierdut şi pe cel moral.

Soarta Finlandei s-a lămurit. Guvernul şi Parlamentul de la Helsinki s-au hotărât pentru război până la moarte — adică până la pieirea ţării... Cu toată opunerea opoziţiei şi a unei bune părţi din opinia publică a ţării... Se zice că Mannerheim s-a supus ca soldat, dar că ar fi preferat o pace, cu garanţii, bineînţeles. Aceste garanţii, Anglia şi Statele Unite, cărora s-au cerut, n-au vrut să le dea. Statele Unite s-au purtat chiar ignobil: au expulzat pe ministrul Finlandei în Washington sub cuvânt că afirmase încrederea sa în democraţia americană împotriva tiraniei bolşevice. Roosevelt ar fi spus chiar „să nu creadă finlandezii că pot cumpăra Statele Unite cu câţiva dolari!" — făcând aluzie

la faptul că Finlanda rămăsese singura ţară din Europa care îşi mai plătea datoriile către America, contractate în ultimul război...

Trădarea Finlandei şi abandonarea poporului său atât de eroic, atât de cinstit, atât de civilizat, va rămâne marea ruşine a Puterilor Apusene, pentru vecii vecilor...

Lipsiţi de garanţia anglo-americană, somaţi de ruşi să se predea fără condiţii (căci aceasta a fost ultima cerere transmisă la Helsinki), finlandezii au hotărât să-şi apere cel puţin cinstea vechilor lor tradiţii. Decât să se sinucidă, preferă să fie ucişi unul după altul cu arma în mână. Groaznică tragedie, dar şi înălţătoare...

Nemţii au trimis ceva trupe şi avioane, care, pornite din Estonia au şi ajuns pe frontul finlandez. Dar ce ajutor mai pot da nemţii, când nu se mai pot apăra pe ei înşişi...

Joi, 29 iunie. Să existe într-adevăr fenomene telepatice? Toată ziua de ieri, de dimineaţă până seara, "j'ai broyé du noir", mai mult ca de obicei, ca şi cum n-ar fi lovit din toate părţile săgeţile catastrofei... Seara am aflat că Bucureştiul a fost din nou bombardat. Telegramele gazetelor au anunţat atacul Gării de triaj şi a „rafinăriilor mici" din jurul oraşului. Nu cunosc decât una, la bariera Griviţei — poate că vor mai fi şi altele. Cei care ascultă la radio, au putut afla azi-dimineaţă că a fost lovit şi oraşul: se da ca distrusă Direcţia Presei (strada Dionisie) şi *atinsă* şi Preşedinţia Consiliului de Miniştri, precum şi Bulevardul Lascăr Catargiu... Să fi fost în porţiunea deja lovită alături de casa mea, sau la capul lui, spre Preşedinţie? Aseară târziu Franasovici a telefonat la Bucureşti şi i s-a spus că n-a fost lucru mare... O fi scăpat şi de data asta biata mea casă! Pare că au fost lovite şi „pădurile *cu rezidenţi* din jurul oraşului" (telegramă engleză). Să se fi lovit şi Snagovul?...

De subliniat că pe când americanii şi englezii lovesc fără milă inima Bucureştilor, *la Budapesta nu se ating de oraşul propriu-zis*... De ce această urgie asupra noastră şi această „protecţie" faţă de unguri? Noi am intrat în război ca să ne apărăm ţara, iar nu ca să facem cuceriri ca maghiarii... Şi dacă e chestiunea cu ovreii, adevărate măceluri se săvârşesc *acum* în Ungaria — măceluri împotriva cărora au protestat cu oroare toţi „democraţii" din Londra şi de la Washington cu Cordell Hull în frunte; acesta a declarat chiar că face Guvernul şi poporul unguresc răspunzător de crimele comise. În Transilvania ocupată de unguri nu mai e un evreu: au fost *toţi* deportaţi în Polonia şi acolo asfixiaţi prin gaze, iar cadavrele lor au fost transformate în cenuşă, prin cuptoare speciale... Ne-am purtat şi noi prost cu evreii desigur, dar n-

am mers până la asemenea orori, şi, de când Antoneştii s-au mai eliberat de teroarea germană, lucrurile s-au schimbat...

Favoarea de care se bucură Ungaria din partea anglo-americanilor, cu toate să s-a făcut coadă de topor a nemţilor, e de nepriceput, ca atâtea lucruri în acest război...

Asasinarea lui Henriot a impresionat desigur opinia publică elveţiană, dar nu atât, căci mai toţi elveţienii sunt germanofobi. Mai mult decât asasinarea în sine, a impresionat faptul că atentatul a putut fi comis chiar în localul Ministerului Propagandei, unde Henriot îşi avea locuinţa — şi unde desigur îşi organizase şi o apărare serioasă. Prin cercurile geneveze se spune: "á que la faute?", "que cherchait-il dans cette galére", "maintenant c'est le tour de Laval" etc. etc. — şi la cam atât se mărgineşte „panegiricul" atâtor oameni care au citit totuşi cu plăcere înflăcăratele articole semnate de cel ucis în *Gringoire*... Dar aşa e lumea, judecă după dorul inimii.

În Franţa şi în Germania, îndrăzneala loviturii pare să fi făcut însă o impresie adâncă...

Mai multă impresie a făcut în Geneva hotărârea Finlandei de a duce până la capăt războiul, alături de Germania. Pentru mine, a fost ca o lovitură de măciucă, căci acum s-a dus orice speranţă de armistiţiu pentru noi... „Reich-ul nu permite niciunei ţări din coaliţie să semneze pace separată şi membrii acesteia trebuie să învingă sau să piară împreună" — scrie *Journal de Genève*. Şi dacă n-a putut Finlanda să se libereze, ce să mai sperăm noi — căci Finlanda avea o poziţie privilegiată, faţă de Germania. Finlanda nu e legată de Reich prin niciun acord politic sau militar; ea n-a aderat la Pactul Tripartit şi a insistat asupra caracterului naţional al războiului pe care-l ducea pentru apărarea existenţei sale (ceea ce ar fi trebuit să facem şi noi), iar oamenii ei de Stat n-au încetat să repete că ţara lor nu făcea parte din nicio coaliţie... Şi acum? Cu ce ademeniri a putut veni Ribbentrop la Helsinki, ca să convingă oameni atât de „rezonabili"? Să aibă Germania secrete care pot da încrederea în victorie şi prin care a siderat pe Ryti şi pe Ramsay ca pe nişte simpli Antoneşti?

E interesant de notat că hotărârea de la Helsinki s-a luat după metoda nazistă, între câţiva, iar nu după tradiţiile democratice, atât de scumpe finlandezilor. De o parte Ryti, Ramsay şi doi generali finlandezi — de cealaltă Ribbentrop cu generalii Keitel şi Jodl... Se zice că şefii de partide ar fi fost ţinuţi în curent cu negocierile de către Preşedintele Ryti, precum şi Mareşalul Mannerheim, care a declarat că se va supune ca soldat la orice hotărâre, dar nu vrea să ia parte la discuţii politice... Parlamentul, ca şi restul Guvernului sunt puşi în faţa unui fapt îndeplinit!

Finlanda şi-a semnat sentinţa de moarte şi în acelaşi timp *poate* şi pe a noastră...

La Stockholm, consternare... Se crede că opoziţia va reacţiona violent în Finlanda şi că vor fi tulburări. Sunt miniştri care au demisionat... Foile suedeze cred că Germania a făgăduit Finlandei un ajutor serios şi rapid. Se zice că o divizie de infanterie şi o brigadă blindată ar fi şi sosit. Dat fiind terenul mai favorabil pe care au ajuns luptele, finlandezii din jurul lui Ryti cred — aşa socotesc suedezii — că, cu ajutorul nemţilor, armata lui Mannerheim va putea rezista indefinit... Indefinit? Şi după prăbuşirea frontului german?

În afară de Finlanda, hotărârea de la Helsinki *ne atinge pe noi în cel mai înalt grad*... România va fi ce va voi să facă Stalin cu ea!

Îmi cade sub ochi numărul din 23 iunie al ziarului *Universul*, adus de curier. Un bun articol, tipărit cu caractere groase, închinat aniversării intrării noastre în război. Dacă n-a fost scris în colaborare cu dl Ică şi dl Ionel (Mareşalul), desigur — dat fiind regimul — nu fără controlul şi învoirea lor... Nu se mai vorbeşte de „ruşinea" din 1940, nu se mai înjură ţigăneşte ruşii, englezii şi americanii, nu se mai ridică în slavă Hitler şi armata *invincibilă* germană — şi se mărgineşte, în acest articol, să se arate că războiul *ne-a fost impus de împrejurări*, că noi n-avem nimic cu nimeni şi ne apărăm numai pământul... Şi în fine un „cuplet" asupra Dreptăţii care ajunge totdeauna să triumfe, fie şi cu preţul unor mari suferinţe...

Aşa mai înţeleg şi eu! Dar ce departe suntem de nenorocita literatură antonesciană din anii 1940 şi 1941!

Până acum, timp de aproape trei ani, comunicatele şi telegramele sovietice nu dau aproape niciun nume de general, dintre cei de pe front. Totul era anonim, succesele, în lunga înaintare de la Volga pe Nipru erau ale regimului, ale partidului, ale comunismului — merit sau glorie individuală nu erau tolerate. Acum, de la începutul ofensivei în vară, fiecare telegramă sovietică pune numele unui general înainte. Ne încurcăm în numele armonioase de Rokosovski, Cerniakovski, Bagramyan, Meretskov şi alţi morcovi şi para-morcovi...

Semn al evoluţiei regimului care nu mai persecută înălţările individuale — sau mai simplu, siguranţa lui Stalin, Mareşalul, că nu mai are să se teamă de nimeni?

Sâmbătă, 1 iulie. Eliberându-mă o clipă de toate câte îmi întunecă gândurile, mi-am adus aminte de „demnităţile" pe care le-am întrupat şi am socotit că, refugiul în Elveţia nu putea rămâne în anonimatul turmei şi că era de datoria mea să-mi mărturisesc recunoştinţa faţă de stăpânirea federală, care mi-a îngăduit să-mi adăpostesc mizeriile şi bătrâneţea la Geneva. Am solicitat deci o audienţă la dl Pilet-Golaz, şeful Departamentului Politic Federal. Audienţa mi-a fost acordată pentru ziua de ieri, la 4 p.m. şi am avut astfel prilejul să petrec un ceas interesant cu îndrumătorul politicii externe elveţiene, cu privire la mersul războiului şi în special pentru ţara noastră.

Dl Pilet-Golaz, e un lausannez simpatic şi inteligent; ca înfăţişare aduce puţin aminte de defunctul nostru Mişu[1], dar un Mişu deschis şi vorbitor, gata să-şi deschidă sertarele şi să le golească în faţa interlocutorului său. De unde mă aşteptam să mă primească cu aceeaşi indiferenţă şi plictiseală cu care mă duceam eu la dânsul, am avut plăcuta surpridere să fiu întâmpinat cu o cordialitate şi cu o prietenie care m-au surprins. Aproape că nu mai voia să mă lase să plec; de două ori m-am sculat, dar m-a silit de fiecare dată să mai stau. A părut jenat — dar foarte mulţumit — că m-am deranjat de la Geneva să vin să-l văd şi a exprimat[2] în cele din urmă dorinţa să ne mai întâlnim! A rămas înţeles că, după înapoierea lui Pella, punem la cale o masă împreună...

După ce am exprimat reprezentantului Guvernului Federal recunoştinţa mea, i-am lămurit în câteva cuvinte rostul plecării mele din ţară, arătându-i că după ce am înfruntat de patru ori moartea, după ce am suferit toate umilinţele din partea unui regim de teroare, nu am mai avut curajul să înfrunt *în ajunul armistiţiului* eventualitatea unei deportări ruseşti sau a unei luări ca ostatic de către nemţi. Atingând astfel chestiunea armistiţiului nostru, mi-am exprimat regretul că nu s-a ajuns la nimic acum două luni — când putea fi încheiat în condiţii acceptabile, pe când acum, după cele întâmplate la Helsinki şi după aducerea de forţe însemnate germane în România, nu ne mai rămâne decât să pierim, ca şi Finlanda...

[1] Fostul ministru plenipotenţiar decedat ca ministru al Casei Regale, sub Ferdinand.
[2] Pella e încă la Bucureşti, unde a fost chemat acum două săptămâni.

Pilet-Golaz m-a întrerupt; părerea lui era că soarta noastră nu se putea compara cu a Finlandei, *şi că desigur România, deşi va mai avea mult de suferit, va ieşi intactă din război.* „Nu-mi permit să vorbesc ca şef al Departamentului Politic Federal şi nici să exprim în faţa dvs. simple păreri personale: vorbesc ca un om bine informat şi sunt într-adevăr un om bine informat. Pe lângă agenţii noştri diplomatici şi consulari răspândiţi în toate ţările, de ambele părţi ale baricadei, mai avem vreo 150 de mii elveţieni căsătoriţi cu germane şi cam tot atâtea elveţiene căsătorite cu nemţi; toată această lume este în relaţii continue de interese sau de afaceri cu Germania, şi în ea găsim informatori de toată siguranţa — iar eu personal am prieteni credincioşi printre englezi. Nu numai printre cei din Elveţia, dar în Anglia, *şi chiar pe frontul rusesc*, şi sunt în corespondenţă cu dânşii..." După ce mi-a expus astfel temeiurile sale de informaţie, Pilet-Golaz mi-a împărtăşit convingerea sa că Stalin s-a supus punctului de vedere anglo-american, definit în Charta Atlanticului, adică „pace fără anexiuni" *cu rezerva graniţelor Rusiei de pe vremea ţaristă* — concesiune pe care la rândul lor anglo-americanii au primit-o... Rămăseseră însă în această privinţă două dificultăţi de rezolvat: Polonia şi Finlanda. Finlanda şi-a pecetluit soarta prin ultimul gest pe care l-a făcut. „Tare mi-e frică — spunea Pilet-Golaz — că Finlanda va fi cuprinsă în viitor printre republicile înscrise pe lista URSS.-ului..." Dânsul nu credea de altminteri că Finlanda a făcut pasul pe care l-a făcut sub presiunea germană, ci pentru că, acum în urmă, după respingerea primelor propuneri care erau şi ele foarte grele, Moscova n-a mai oferit armistiţiul decât sub speţa *capitulării fără condiţii*... În ce priveşte Polonia, problema rămâne deschisă şi rezolvarea ei e foarte grea. Pe de o parte, Stalin cere provinciile Poloniei locuite în covârşitoare majoritate de ruşi — prin urmare, pe temeiul unei incontestabile aplicări a principiului etnic — pe de alta, Anglia nu poate uita că a intrat în război pentru garantarea graniţelor Poloniei, şi nu-i convine să consimtă la o nesocotire a lor. Şi mai e o greutate: Polonia nu poate fi ciuntită la est fără o compensare la vest şi aceasta nu poate fi săvârşită fără anexiuni în dauna Germaniei, prin urmare printr-o nouă abatere de la principiul Chartei Atlanticului... Deocamdată, Anglia amână soluţia problemei poloneze şi lasă Statele Unite să ţină contactul cu Moscova pe acest tărâm.

„Situaţia României nu se poate compara cu a Finlandei şi cu a Poloniei. Finlanda n-a fost independentă decât de la 1919 încoace; parte integrantă din Regatul Suediei, a fost luată de Ţari şi alipită de veacuri la Imperiul Rusesc. De asemenea şi Polonia, a fost un veac şi jumătate provincie rusească. *România n-a fost niciodată înscrisă în limitele gra-*

nițelor ruseşti — Basarabia, da, e altă chestiune... Dar asupra României, mai puțin Basarabia, Rusia nu poate avea nicio pretenție şi cred că nici nu are".

După aceste cuvinte relativ liniştitoare, Pilet-Golaz a adăugat că foarte probabil România va primi compensații importante la vest, în dauna Ungariei, pentru care nu poate fi nici vorbă să se mențină în vigoare Arbitrajul de la Viena. În momentul de față, atmosfera este teribilă împotriva ungurilor, atât la Londra cât şi la Washington din cauza ororilor ce se săvârşesc în țara lor împotriva ovreilor. Din informațiile Departamentului Federal, peste 350 000 de ovrei au fost răpuşi în Ungaria.

Pe tot întinsul Pustelor şi Ardealului un steag alb pe primării indică că niciun ovrei n-a mai rămas în comună, că toți au fost extermianți...

„Dvs., românii, care din fericire n-ați mers până acolo, şi care în ultima vreme ați îndulcit măsurile dvs. antisemite, veți beneficia cu atât mai mult de indignarea anglo-saxonilor contra ungurilor, *cu cât Anglia are nevoie de o Românie tare împotriva comunismului...*".

După Pilet-Golaz, *Anglia nu se teme de imperialismul panslavist, ci de comunism*. Anglia e convinsă că Imperiul Britanic, dacă va învinge (şi nu se îndoieşte de această victorie) *va şti să reducă imperialismul rusesc la limitele lui „permise"*. Anglia, în politica sa, nu socoteşte factorul timp. Îi vor trebui cinci luni, cinci ani sau 50 de ani — dar va sfârşi prin a reduce ambițiile ruseşti de expansiune... Pentru comunism însă, nu mai are aceeaşi siguranță şi, odată răspândit asupra Europei şi întărit prin nucleele indigene pe care se va sprijini, va fi mult mai greu de stârpit. Toate neînțelegerile dintre ruşi şi anglo-americani au în realitate ca temei nemărturisit grija Guvernelor acestora din urmă de a feri Europa de flagelul comunist...

Răspândirea comunismului constitue şi marea grijă a Elveției. Pilet-Golaz pretinde că nu există în Elveția niciun pericol de contaminare; poporul elvețian hrăneşte o profundă antipatie pentru teoriile comuniste şi această antipatie e conştientă şi rațională. Cei câțiva comuniști care se agită prin întruniri în centrele industriale elvețiene sunt nişte caraghioşi, pe care nu-i bagă nimeni în seamă. „Dar în ziua în care comunismul va domni la toți vecinii noştri, în Germania, în Italia, în Franța, putea-vom noi rămâne în mijlocul lor fără să ne supunem ritmului general? E exclus..." — conchide, pe gânduri, şeful Departamentului Federal...

Dânsul crede că România va fi în viitor un bastion al Angliei împotriva comunsimului. Ipoteză măgulitoare pentru noi, dar de...

Iată cum explică Pilet-Golaz, crudele bombardări pe care englezii le impun viitorului lor „bastion":

„Englezii au urmat până acum obiceiul să împingă pe alții să se bată pentru ei şi au preferat să verse sângele francezilor, belgienilor, nemților, ruşilor etc. decât pe al lor. În războiul acesta, şi-au dat însă seama că nu mai poate merge aşa, şi s-au hotărât — cam de un an şi ceva — să intre şi ei serios în foc. Ca întotdeauna, când hotărăsc ceva, englezii s-au decis să meargă până la capăt şi cu toată puterea lor. *Vor duce acest război până la supunerea completă a inamicului, oricât va trebui să dureze*. Şi pentru a atinge ținta lor, lovesc fără milă, oriunde găsesc o poziție germană, o întreprindere sau un depozit german şi fie chiar şi un singur neamț. Lovesc în Bucureşti cum au lovit în Lyon şi în Rouen, cu toată prietenia pe care o manifestă cu fiecare prilej pentru francezi... Lovesc în Bucureşti şi în România ca să lovească în nemți...

Dar, fiți siguri, că, cu aceeaşi rapiditate cu care au trecut față de dvs. de la prietenie la inamiciție, vor trece din nou de la inamiciție la prietenie în ziua în care se va încheia războiul".

În ce priveşte Germania, Pilet-Gollaz spune lucruri extrem de interesante. Hitler e acum convins că inamicul său nr. 1 e Anglia şi planul său e să termine întâi războiul în Vest. Ştie şi el — cine nu ştie? — că anglo-americanii au pregătit circa 90 de divizii pentru invazia Europei. Hitler aşteaptă ca 60–70 din aceste divizii să fie debarcate în Europa, să le nimicească şi să se întoarcă către Est, *să se înțeleagă cu rușii* sau să-i bată... Frumos plan, numai că e greu de executat... Trebuie aşteptat ca cele 60 de divizii anglo-americane să debarce şi să fie apoi nimicite şi pentru aceasta (admițând că acțiunea s-ar desfăşura conform planului german) *trebuie timp*. Până atunci ruşii înaintează şi pot decide soarta războiului. Dar acesta, în fine, e planul lui Hitler. Nu trimite nicio rezervă pe frontul Oriental, unde se mulțumeşte cu „retrageri strategice". Singura parte a frontului pe care a întărit-o e la sud, spre România, ca să nu piardă grânarul şi petrolul românesc şi să nu deschidă Aliaților o poartă nouă prin prăbuşirea Balcanilor...

„Nu spun ce gândesc eu despre acest plan — subliniază Pilet-Golaz — dar pot chiar să afirm *că Comandamentul German e foarte sceptic în ce priveşte reuşita lui*. Războiul însă, ca şi Germania, e condus la Berlin de Hitler şi de doi-trei oameni, care țin seamă decât de «pozițiile» lor personale. Hitler e un mistic, un iluminat — plin de defecte dar şi de calități. El *crede* în planurile lui, iar ceilalți doi conducători (P. G. nu i-a numit, dar am înțeles că făcea aluzie la Himmler şi la Goebbels) se prefac că cred într-însul, *fiindcă nu au altă soluție...*".

Pilet-Golaz crede că războiul va mai ţine, afară de cazul unei prăbuşiri morale a armatei germane. O schimbare politică în Germania, pe cale revoluţionară, e exclusă, opinia publică fiind complect încătuşată, poporul dezarmat şi paza nazistă pretutindeni de veghe. Un alt pericol însă începe să se deseneze pentru regimul nazist. Nevoia a silit pe nemţi să meargă la străini pentru sporirea şi fie numai pentru menţinerea potenţialului de producţie cerut de război. Aproape *13 milioane* de străini au fost astfel introduşi în Germania: francezi, belgieni, italieni, sârbi, ruşi, polonezi — de toate. Toţi aceşti oameni nu s-au mişcat cât timp au mers lucrurile bine pentru nemţi — dar de când s-a întors norocul, o mişcare de răzvrătire şi de eliberare a început să se deseneze printre muncitorii străini. Au început să fugă din uzine, nu ca să se înapoieze în ţările lor "mais pour prendre le maquis et organiser la guerre civile et la sabotage". Cam odată cu această mişcare, *şi în acelaşi scop*, au început evadările din lagărele de prizonieri (împuşcarea celor 50 de ofiţeri englezi care au încercat să evadeze e un incident al luptei împotriva acestei acţiuni) şi s-a semnalat şi o totală schimbare de orientare în spiritul trupelor ruseşti şi poloneze aşa-zise anticomunsite, pe care nemţii le foloseau până acum pentru poliţie în interiorul Germaniei şi în regiunile ocupate. Faţă de succesele sovieticilor, aceste trupe încep să-şi întoarcă privirile spre Moscova şi, în speranţa unei iertări a trădării lor, iau din ce în ce poziţie mai dârză împotriva autorităţilor germane. Toţi aceşti străini, muncitori rechiziţionaţi, militari evadaţi, voluntari pocăiţi, au început să constitue formaţiuni de rezistenţă şi de sabotaj, *fără să caute să răzvrătească sau să înroleze elemente germane, pe care le ştiu inapte la asemenea întreprinderi.* Dar e de ajuns ca din cele 13 milioane de străini, să se miște un milion — ceea ce nu e deloc imposibil — pentru ca întreaga Germanie să fie în foc şi pentru ca întregul efort războinic al d-lui Hitler să fie paralizat... Guvernul din Berlin e foarte îngrijorat de această mişcare şi a concentrat divizii de veterani, compuse din oameni de peste 50 de ani, ca să lupte împotriva noului "Maquis" pe cale de organizare pe însuşi teritoriul Reich-ului...

Pilet-Golaz, deşi evita să-şi manifeste prea pe faţă sentimentele sale, mi-a apărut nu numai convins de înfrângerea Germaniei, dar, sentimental vorbind, cu totul de partea Aliaţilor — ca mai toţi elveţienii, de altminteri...

Mi-a vorbit cu multă prietenie de raporturile Elveţiei cu România şi foarte doritor de grâu românesc. Sunt nefericite tratativele în curs — domnii de la Banca Naţională şi de la Ministerul Economiei din Bucureşti încurcă în fiecare zi mai rău treaba. Tranzitul prin Germania fiind aranjat,

au sugerat lui Pilet-Golaz să propună predarea imediată a grâului din recolta nouă, *ca să nu-l ia ruşii*, rămânând ca plata lui să se regleze ulterior. Elveţia nu e ţară mofluză şi elveţienii sunt oameni cinstiţi: cei de la Bucureşti — să priceapă că mai bine bani mai puţini de la Zürich, decât *nimic* de la Moscova... S-ar putea astfel salva câteva mii de vagoane de pâine... Sugestia mea a interesat foarte mult pe P.-G., care şi-a notat-o, ca să vorbească cu colegul său de la Economia Naţională.

Ca să nu creadă că am venit pentru o intervenţie, am evitat să vorbesc şefului Departamentului Politc, despre şicanele şi greutăţile ce se fac românilor pentru viza de intrare în Elveţia şi pentru eliberarea permiselor de şedere ("permis de séjour") — dar mi-a deschis dânsul vorba, spunându-mi că e foarte mulţumit că „oarecare frecături între Legaţia României din Berna şi Departament au luat sfârşit" şi că ele au fost provocate prin măsuri arbitrare *proiectate* la Bucureşti împotriva supuşilor elveţieni aflători în România[1]. "Vous comprenez, je ne pouvais pas soumettre au Conseil l'approbation des demandes roumaines, tant que nous étions sous la menace de projets dur à la nervosité du gouvernement roumain... Heureusement, qu'on renonce à Bucarest aux mesures protégées, et maintenant la question des visas des passporte roumains sera vite rèsolve...". Am căutat să lămuresc elveţianului că, puţină nervozitate putea fi îngăduită unor oameni care lucrau sub ameninţarea bombelor... A recunoscut şi dânsul dreptatea observaţiei mele...

M-am folosit de acest prilej pentru a spune bine (!), pe cât se putea despre acţiunea Mareşalului Antonescu, conform unui vechi obicei de a nu spune niciodată rău în străinătate despre Guvernele ţării şi de a încerca dimpotrivă să le întăresc autoritatea... Pilet-Golaz mi-a părut foarte bine informat despre stările şi despre personalităţile din ţara noastră. Multă prietenie pentru Ştirbei şi pentru soţia lui pe care i-a cunoscut în timpul exilului lor voluntar la Berna. Mi-a vorbit bine şi de Pella, deşi mi se spusese că acesta n-ar fi fost prea bine văzut la Guvernul Federal... Intrigi...

M-am despărţit de Pilet-Golaz cât se poate de prieteneşte şi n-am regretat iniţiativa luată de a-i face o vizită.

Am intrat în Palatul Federal cu emoţie: se împliniseră 43 de ani (!) de la prima mea vizită, şi câte trecuseră de atunci! Eram secretar la Legaţia din Viena şi am fost trimis să semnez o convenţie feroviară internaţională. România nu avea Legaţie în Berna şi pentru mine, prima semnătură pusă pe un act internaţional, a fost un mare eveniment! Am

[1] Făcea aluzie la ameninţarea de expulzare din România a circa 800 de cetăţeni elveţieni, ameninţare, care, după câte ştiu eu, a fost făcută tocmai ca represalii pentru dificultăţile primirii românilor în Elveţia...

găsit acum şi Berna şi Palatul Federal foarte schimbate. În oraş, o sumă de edificii moderne au cam alterat caracterul paşnic şi special al Bernei. Berna a devenit o capitală în adevăratul înţeles al cuvântului. Kremgasse a rămas însă intactă cu fântânile ei şi mai tot oraşul de jos (la ville basse). Bernerhof, marele hotel la care trăsesem, s-a transformat în Departamentul Finanţelor şi a fost înlocuit prin hotel Bellevue, mult mai impozant, de cealaltă parte a Palatului Federal. Palatul Federal e tot acelaşi, ca construcţie, dar viaţa într-însul s-a schimbat. În 1905, n-am dat nici măcar peste un portar şi săgeţi roşii pe ziduri cu indicaţii scrise m-au dus până la uşa şefului Departamentului Politic, unde m-am văzut silit să intru fără să fiu anunţat[1]. Acum, uşieri în uniformă verde primesc la fiecare intrare şi un registru special la portar înregistrează ora de intrare şi de ieşire a fiecărui vizitator...

Pella fiind la Bucureşti, am fost primit la gară de însărcinatul cu Afaceri Anastasiu însoţit de consilierul economic Manoliu şi de consulul Damian. Băieţii au fost cât se poate de drăguţi cu mine. Manoliu m-a plimbat cu automobilul său prin oraş şi am dejunat la Restaurant du Théâtre. Legaţia unde am fost dus după vizita mea la Pilet-Golaz e o vilă cât se poate de simpatică înconjurată de o frumoasă grădină, în Schlössligasse, nu departe de gară.

Seara la ora 6 am luat trenul cu Şoneriu, care mă însoţise în această plăcută deplasare, şi la 8½ am reintegrat Geneva şi Hôtel de l'Ecu...

După bombardamentul de miercuri, a mai fost un al doilea, la Bucureşti, joi... Nu prea avem precizări, dar pare că cel de joi a fost mai mult în jurul Bucureştilor... În cursul celui de miercuri, casa Niculescu-Dorobanţul, colţ Bulevardul Lascăr Catargiu cu strada Verde, a ars... Câteva case mai departe de a mea! Mă va ocroti Dumnezeu până la sfârşit?

În urma hotărârii luate de Helsinki cu privire la continuarea războiului şi la colaborarea mai strânsă între armata finlandeză şi cea germană, Statele Unite au rupt relaţiile cu Finlanda. Măsura era de prevăzut după expulzarea ministrului finlandez Prokop din Washington... Statele Unite au rupt relaţiile *dar n-au declarat război Finlandei*. Se

[1] Pe vremea aceea, şeful Departamentului Politic era întotdeauna Preşedintele Consiliului Federal, adică Şeful Statului. Cel peste care am dat eu se numea, dacă-mi aduc bine aminte, dl Ruché...

zice că nici nu vor declara. Pentru o asemenea declaraţie un vot al Congresului e necesar şi opinia publică americană e foarte favorabilă finlandezilor...

Duminică, 2 iulie. Pe frontul din Normandia şi pe frontul din Italia n-au intervenit mari schimbări în ultimele trei zile. În Cotentin şi la Cherbourg, consolidarea poziţiilor câştigate din partea Aliaţilor; în regiunea Caen, lupte grele. Nemţii pare că au reuşit un contraatac înspre Tilly — dar englezii au restabilit situaţia şi au putut conserva terenul câştigat în zilele precedente. În Italia, armata lui Kesselring se retrage în continuare. Armatele aliate au ajuns pe de o parte aproape de Livorno şi de Siena — pe de alta în vecinătatea portului Ancona.

În schimb, la Est, pe frontul rusesc, armatele sovietice înaintează năbădăios, aproape fără rezistenţă din partea germană. Nemţii pretind totuşi că pricinuiesc mari pierderi ruşilor — iar Berlinul nu se emoţionează, şi descrie cu complezenţă retragerile Wehrmacht-ului, ca şi cum ar fi vorba de manevre sau de evenimente întâmplate pe un teritoriu străin de interesele germane!

După ce au ocupat şi Moghilevul şi toată linia Niprului, ruşii au rupt şi linia Berezinei, unde nemţii sperau să poată opri puhoiul. La nord prin Lepel, şi la sud prin Bobruisk, sovieticii ameninţă să prindă în cleşte Minskul pe care-l atacă de faţă şi prin Borisov, ocupat şi el...

În celelalte sectoare ale frontului de Răsărit, lupte mai liniştite. La sud, spre noi n-a început încă ofensiva...

Din nou zvonuri persistente de încercări de pace... S-a semnalat prezenţa lui Papen la Paris, unde ar fi avut o lungă întrevedere cu Laval. Cei doi oameni de Stat ar fi căutat „un intermediar" pentru sondări de pace; s-ar fi gândit un moment la Papa, apoi la Regele Suediei — dar au găsit că cel dintâi e prea direct sub influenţa ocupanţilor Romei şi că cel de-al doilea era handicapat prin afacerea „rulmenţilor cu bile"! S-ar fi oprit în fine asupra persoanei... Mareşalului Pétain. Mai mult nu se spune, dar sunt informatori care pretind că Papen ar fi fost până în Spania!... Oficial, la Berlin, se mărturiseşte că von Papen a fost la Paris să viziteze pe fiul său, rămas pe front...

O altă serie de informatori provestesc că mai mulţi „experţi" germani s-au întâlnit la Sevilla, în Spania, cu Salazar, primul-ministru al Portugaliei — care s-ar fi înapoiat repede la Lisabona şi a doua zi cu ambasadorul portughez de la Londra, care se afla pe malurile Tajo-

ului, ar fi pornit cu un avion spre malurile Tamisei, însoţit de consilierul Ambasadei engleze în Lisabona!

Istorioare! Că nemţii fac sondaje de pace e foarte posibil. Fac asemenea exerciţii de ani de zile. Dar despre o pace fără capitulare nu poate fi vorba în împrejurările de faţă, şi despre o capitulare fără condiţii nu vor, bineînţeles, să audă nemţii... Zorile păcii nu au apărut încă!

Guvernatorul Dewey a făcut declaraţii categorice în sensul că Partidul Republican, al cărui candidat la Preşedinţie e, nu înţelege să schimbe nimic în politica războiului. Dacă va fi ales, va duce ca şi Roosevelt războiul până la capăt... Deosebirile între cele două partide, şi prin urmare între dânsul şi Roosevelt, sunt *numai* de ordin interior...

Această declaraţie întăreşte poziţia lui Dewey. Totuşi, o înfrângere a lui Roosevelt, ar fi o lovitură grea dată conducerii actuale a războiului şi o mare îmbărbătare pentru nemţi...

După telegramele publicate de diverse ziare, pare că tezaurele artistice ale Italiei n-au fost atinse în înaintarea Aliaţilor, de la Roma în sus. Să ne bucurăm!

Bombardarea Republicii San Marino se justifică de către englezi prin faptul că pe Monte Titano care domină oraşul San Marino, nemţii au instalat un post de observaţie foarte util. De altminteri, Republica San Marino e ocupată de forţele germane, care au adăpostit acolo depozite de muniţii şi de arme...

Republica Genevei reaminteşte „Marele Ducat de Gerolstein", din faimoasa operetă: Consiliul de Stat s-a întrunit zilele trecute pentru recepţia... noului şef de gară de la Cornavin!

Din corespondenţele publicate de ziarele geneveze, rezultă că dl dr. Goebbels a divorţat de doamna Magda şi s-a retras într-o vilă la Buckow (acolo e şi Legaţia noastră!), la adăpostul bombelor şi... neplăcerilor conjugale!

Luni, 3 iulie. Toată burghezia geneveză e adânc impresionată printr-o dramă revoluţionară întâmplată la porţile oraşului. D-na Albertina Duparc, septuagenară, văduva profesorului Duparc, a fost ucisă împreună cu d-na Couchet, née Lévy, soţia fiului fiicei sale, în castelul de la Bossey, de o bandă de „rezistenţi". D-na Duparc se afla sâmbătă seara, în sala ei de mâncare, unde tocmai sfârşise cina împreună cu fiică-sa Margherita Couchet, (soţul acesteia, pentru norocul lui plecase la Lausanne), cu tânăra d-nă Couchet (care avea în braţe un copil de 2 ani) şi cu o prietenă, d-na Poggia. Deodată o bandă de oameni mascaţi, înarmaţi cu mitraliere, a făcut irupţia în odaie, pe când alţi şapte stau de pază în afară. Banditii au cerut, ameninţând cu mitralierele, predarea d-nei Margherita Couchet şi a fiului său, învinuiţi de „colaboraţionism". D-na Margherita Couchet, găsindu-se într-o parte întunecată a încăperii, bestiile au luat pe d-na Duparc drept fiică-sa şi au tras într-însa. S-au îndreptat apoi împotriva tinerei Couchet (27 de ani) şi au doborât-o şi pe ea, luând-o drept d-na Poggie, altă bănuită. Aceasta a încercat să fugă, dar ucigaşii s-au luat după dânsa şi au ucis-o şi pe ea. Dl Couchet şi mamă-sa Margherita, cei după care umblau asasinii, au scăpat amândoi — d-na Margherita ascuzându-se, iar fiul ei fiind din întâmplare în oraş, la coafor. Amândoi au putut trece graniţa elveţiană în timpul nopţii... Părăsind casa d-nei Duparc, „eroii" au întâlnit în drum patru grăniceri germani şi i-au omorât şi pe ei...

Asemenea drame se întâmplă zilnic în "maquis", dar genevezii au fost impresionaţi prin faptul că de data asta drama s-a desfăşurat la Bossey, chiar lângă graniţa ţării lor, la o distanţă "à vol d'oiseaux" mai mică de 10 kilometri de Carouge, o suburbie a Genevei...

Cele întâmplate la Bossey-sous-Salève, dau o ideea despre anarhia care domneşte în Franţa...

Se confirmă moartea generalului Dietl, comandantul forţelor germane din Finlanda de Nord şi a generalului Dollmann, comandantul Armatei a 7-a. Primul a pierit într-un accident de avion: fusese chemat de Führer la Berchtesgaden în momentul tratativelor cu Finlanda, şi a căzut la înapoiere pe teritoriu austriac. Cel de al doilea, a căzut pe front...

Xavier Vallat, un bun de gură şi el, a fost însărcinat cu lătratul zilnic la radio, în locul defunctului Philippe Henriot... Încă unul condamnat la moarte...

Györ şi Budapesta au fost din nou bombardate dumninică dimineaţă. Adică suburbiile lor industriale, căci oraşele propriu-zis au fost menajate şi de astă-dată. În ce priveşte oraşele, bombele sunt bune numai pentru valahi...

De câteva zile Geneva a fost lăsată pradă copiilor... Cu prilejul închiderii anuale a claselor şi a cursurilor, serbări publice peste serbări, în toate colţurile oraşului. Defilări, monoame, tramvaie pline cu copilaşi au animat de dimineaţă până seara străzile împodobite cu steaguri. O atmosferă paşnică de tineret neotrăvit în sufletul lui prin nebuniile propagandei totalitare... Ca pe vremea bună! Şi Dumnezeu a hărăzit serbărilor o vreme minunată!

Deşi pare de necrezut, anglo-americanii au procedat la invazia Franţei fără să se fi pus de acord cu Comitetul Naţional din Alger. Cum a aflat de debarcare, de Gaulle a sărit în avion şi a zburat la Londra. Proclamaţia lui Eisenhower, emisiunea de franci în Statele Unite, asigurarea dată populaţiilor din Normandia că vor avea dreptul să-şi desemneze singure autorităţile — toate au fost făcute în afară de generalul de Gaulle. Acesta, care-şi apără drepturile şi ambiţiile cu o nemaipomenită dârzenie, a transformat Comitetul de la Alger în „Guvern Provizoriu al Republicii Franceze", a numit reprezentanţi ai săi în regiunile cucerite din Franţa, a denunţat acordul Clark-Darlan şi a ocupat cu forţe de ale lui insulele St. Pierre şi Miquelon — fără să consulte la rândul lui nici Anglia, nici Statele Unite... De aici, ceartă! Churchill, mai realist, a ajuns să se împace cu fugarul general, dar Cordell Hull, mai dârz, face încă pe supăratul... De adăugat că Roosevelt nu a aprobat niciodată acţiunile impulsive, condamnările şi executările din Africa, a căror responsabilitatea în trecut cade asupra lui de Gaulle — şi mai ales că cutra de Alexis Léger[1] a făcut tot ce a putut ca să-l „lucreze" pe general, pe care nu-l poate suferi...

Pare însă că, cu toată răceala manifestată de Casa Albă, vizita lui de Gaulle la Washington va avea loc şi că acordul încheiat zilele acestea la Londra între Guvernul britanic şi Comitetul din Alger — sub rezerva aprobării ulterioare a Statelor Unite — va fi ratificat şi de americani...

[1] Fostul secretar general al Ministerului de Externe din Paris — atotputernic în ultima perioadă dinainte de război. Din 1940, Alexis Léger e *bibliotecar* al Senatului din Washington (!) şi om de încredere al Aliaţilor!

Deocamdată, agenţii lui de Gaulle în Normandia sunt toleraţi de Comandamentul Armatelor Aliate, *şi de fapt* colaborează cu ele...

Tot vechea lipsă de organizare, pe care am păscut-o şi noi pe vremea prieteniei noastre cu Puterile Democratice...

În Danemarca, gluma se îngroaşă. Nemţii au decretat starea de asediu la Copenhaga şi au prevenit populaţia că vor împuşca câte 100 din ostaticii muncitorimii, pentru fiecare act de sabotaj industrial sau pentru fiecare grevă declarată...

Marţi, 4 iulie. După cele două atacuri din săptămâna trecută, Bucureştiul a fost din nou lovit ieri... Comunicatul Marelui Cartier General Aliat din Italia informează că bombardiere americane şi engleze ale Armatei a 8-a (Italia) întorcându-se din Rusia au atacat rafinăria de petrol „Titan" din marginea Bucureştiului şi depozitele de la Băneasa. Au trecut apoi asupra Giurgiului, aruncând şi acolo bombe... Alte amănunte nu avem... Poate numai Dumnezeu să aibă milă de noi...

A fost din nou bombardată şi regiunea Budapestei. De astă-dată au fost aruncate bombe şi în centrul oraşului, dar cu menajare... O bombă a căzut într-un local unde se aflau adăpostiţi internaţi englezi şi americani: 120 din ei au fost ucişi...

Înaintarea ruşilor ia proporţii de dezastru pentru nemţi. Armatele sovietice care porniseră la nord şi la sud de Minsk pentru încercuirea acestei poziţii-cheie, nu au mai avut nevoie de această manevră, deoarece nemţii au evacuat Minskul care a fost imediat ocupat de muscali. Armatele ruseşti se îndreaptă acum spre Vilna şi spre Brest-Litovsk, şi aproape toată Rusia Albă a fost curăţată de nemţi...

Îmi stă mintea în loc şi nu pot să pricep rostul lucrurilor pe frontul rusesc. Nemţii se retrag aproape fără să lupte şi în loc să se trimită întăriri împotriva ruşilor, iau trupe de la est şi le trimit la vest. Trei ipoteze pot fi făcute: sau Hitler are în rezervă un plan neaşteptat, o armă miraculoasă de pus în funcţiune în ultimul moment, sau a înnebunit, sau ruşii sunt atât de puternici încât nu mai e nimic de încercat împotriva lor. Prima ipoteză e puţin verosimilă; a doua şi a treia echivalează cu prăbuşirea Germaniei şi sfârşitul războiului...

E ciudat însă că nu se semnalează, nici chiar de inamici, vreo debandadă germană pe front. Nemţii se retrag sistematic şi în ordine —

iar despre forţele ruseşti, ştirile cele mai contradictorii ne sosesc. Telegrame, neoficiale ce e drept, vorbesc de zeci de mii de tancuri şi despre 800 de divizii la dispoziţia lui Stalin — iar alte ştiri persistă a socoti forţele sovietice ca aproape istovite. Şeicaru pretinde[1] că generalul nostru Teodosiu, înapoiat din Crimeea, i-ar fi spus că *de ar fi avut două escadroane bine înarmate ar fi rupt frontul rusesc*... „De ce nu l-ai rupt!" a întrebat Şeicaru — „fiindcă nu le-am avut" a răspuns generalul.

Dar astea sunt istorioare. Ce nu e istorioară e că nemţii se retrag aproape fără să lupte, că nu trimit nicio întărire la Est — ba chiar că ridică trupe de acolo ca să le trimită în Franţa... Planul despre care mi-a vorbit Pilet-Golaz? Cel mai apropiat viitor ne va lămuri...

În Normandia, pare că americanii au pornit o ofensivă în direcţia St. Lô...

În Italia, retragerea lui Kesselring se accentuează. Aliaţii au ocupat Siena (bine că n-au distrus-o) şi înaintează spre Livorno şi spre Florenţa... Pe coasta Adriaticii, au trecut de Castelfidardo şi se apropie de Ancona...

Dezminţiri:

Berlinul dezminte că diplomaţi germani ar fi fost la Sevilla şi pretinde că ştirea este o născocire a Aliaţilor...

Dezminte, de asemenea, că Comandamentul German s-ar fi gândit să pună stăpânire administrativă asupra câtorva provincii din Italia de Nord...

Un elveţian sosit de la Roma, unde a petrecut tot timpul dominaţiei germane, îşi povesteşte amintirile în gazetele geneveze şi dezminte împuşcarea celor 300 de ostatici în Coliseu, după masacrul soldaţilor nemţi din via Rasella, de la sfârşitul lui martie. Ostaticii — în număr de 320 — n-au fost împuşcaţi în Coliseu, ci într-o catacombă de pe via Appia!!!

Pe lângă fronturile pe care nemţii trebuie să le apere împotriva forţelor aliate, se ridică din zi în zi mai ameninţător al 4-lea front, *frontul intern*. În afară de luptele din Iugoslavia care pot fi considerate ca constituind aproape un front extern, Wehrmacht-ul trebuie să facă acum faţă la mişcări foarte serioase în Italia şi în Polonia, unde divizii întregi sunt întrebuinţate împotriva „Rezistenţelor" locale...

[1] Scrisoare adresată lui ginere-său Cişmigiu.

În Danemarca, situaţia e cu atât mai gravă, cu cât acolo ocupanţii nu pot conta pe concursul unui Guvern local — danezii fiind în grevă politică şi refuzând să constituie un Minister de când nemţii şi-au călcat toate angajamentele şi au început să întrebuinţeze "la manière forte"...

Şi cu toate greutăţile pe care le duce în spinare, moralul lui Hitler nu pare doborât: la înmormântarea lui Dietl a rostit o cuvântare plină de optimism şi a făgăduit victoria poporului său! Să fi înnebunit de-a binelea?

Albert Sarraut, fost de atâtea ori ministru şi prim-ministru, a fost arestat la Toulouse, unde conducea, de la asasinarea fratelui său Maurice, gazeta acestuia *La Dépêche de Toulouse*... Pe cât era de cumsecade Maurice, pe atât de lichea e Albert, ultim vlăstar al dinastiei Sarraut...

Ruşii au ajuns să cultive o nouă speţă de bumbac, de culoare albastră! Însuşirile noului produs ar fi cu mult superioare bumbacului obişnuit... Ruşii au ajuns să cultive două milioane de hectare de bumbac, alb şi albastru...

Dan Geblescu, consulul nostru general la Geneva, a fost rechemat şi numit pe ziua de 1 august director politic în Ministerul Afacerilor Străine... Pentru el, deşi este o avansare, e o mare plictiseală. Abia se instalase aici, într-un apartament frumos şi închiriase şi o vilă la Bellerive pentru vară... Pentru mine este o lovitură grea: cine ştie cine va veni în locul lui — iar Dan Geblescu era ca şi copilul meu...

Faţă de gravitatea situaţiei, se vorbeşte în Italia neofascistă de o schimbare de regim.. Farinacci ar deveni şeful Guvernului, iar umbra lui Mussolini ar păstra numai Şefia nominală a Republicii. Secretarul general al partidului, Pavolini, şi mai mulţi miniştri ar fi să fie înlocuiţi prin oameni noi. Farinacci, care posedă toată încrederea nemţilor, ar constitui mai mult un „Comitet de salut public" decât un Guvern şi ar avea misiunea să combată acţiunea „partizanilor" şi să menţină ordinea în dosul frontului... Farinacci se va înţelege în tot cazul cu Hitler, căci e şi dânsul un nebun!

Dl Stimson, ministrul de Război american, a aterizat ieri pe un aeroport italian. D-sa vine să inspecteze frontul...

Miercuri, 5 iulie. După ce au ocupat Minskul şi Polotskul, ruşii au luat-o razna spre Vilna. După însăşi mărturisirile germane, sovieticii au ajuns la 100 de kilometri *spre vest* de linia ce ar fi trasă prin Polotsk-Minsk-Slutsk... Din diferitele comunicate germane şi ruseşti e greu de stabilit dacă ruşii înaintează cu mai mult avânt decât pun nemţii în retragerea lor! Ce e mai de nelămurit e indiferenţa cu care Berlinul înregistrează ştirile de pe frontul de Răsărit... Singura preocupare a presei germane e să pună în valoare efectele „armei secrete", aşa-zista "V_1". Dacă nemţii exagerează, vădit aceste efecte — trebuie constatat că şi englezii fac tot ce pot ca să bagatelizeze atacurile torpilelor zburătoare. Că aceste atacuri nu vor schimba faţa războiului pare sigur, dar tot aşa de sigur apare că ele tulbură adânc viaţa oraşelor engleze. Faptul reiese din dezbaterile care au avut loc ieri la Camera Comunelor. Churchill trebuia să facă azi o expunere asupra acestor atacuri şi a mijloacelor de a le combate, dar a amânat pe mâine expunerea sa — şi această amânare a fost rău primită de chiar deputaţii majorităţii... Eden a trebuit să explice că amânarea expunerii a fost provocată prin dorinţa primului-ministru de a putea da lămuriri mai complecte. Dacă efectele armei V_1 ar fi aşa de anodine cum pretind telegramele din Londra, desigur că nerăbdarea Parlamentului de a fi lămurit n-ar fi fost aşa de zgomotoasă...

În Franţa şi în Italia, ritmul luptelor nu s-a schimbat. Nemţii pretind că au respins toate atacurile în Normandia şi că „se desprind" cu succes în Italia...

Şi din partea englezească vin dezminţiri categorice cu privire la presupusele întrevederi diplomatice din Spania, în urmărirea păcii. Cu atât mai rău dacă n-a fost nimic — dar pe terenul diplomatic, dezminţirile sunt de multe ori confirmări...

Greva generală din Copenhaga a luat sfârşit, după ce nemţii au cedat asupra principalelor cereri ale mişcării. Punctul esenţial al revendicărilor mulţimii a fost îndepărtarea „corpului Schalburg", organizaţie naţional-socialistă daneză, în genul legionarilor noştri. Excesele săvârşite de această grupare au constituit primele motive ale conflictului. Cincizeci de membri ai ei au fost arestaţi (cei mai vinovaţi) iar restul

va pleca pe frontul Oriental... Ca la noi! Nemţii au mai abrogat şi o serie de măsuri, îndulcind astfel regimul de ocupaţie. În timpul grevei, 78 de persoane au fost ucise în stradă de către trupele germane şi peste 600 rănite...

Dacă greva de la Copenhaga s-a terminat, „rezistenţa" continuă pe tot cuprinsul Danemarcei. În ziua în care s-a încheiat pacea în Capitală, o teribilă explozie a avut loc în oraşul Aarhus, ucigând 11 persoane şi rănind peste 150...

În Camera Lorzilor, prin glasul lordului Strabolgi, ovreii au cerut să constituie o armată aparte contra nemţilor, sub comanda unui general englez sau aliat. Un număr de 100 până la 150 000 de ovrei, din lumea întreagă ar fi gata să constituie aceste divizii speciale...

Lord Croft, subsecretar la Ministerul de Război, a răspuns evaziv şi a subliniat că un mare număr de ovrei se găsesc deja înrolaţi în armatele britanice şi americane...

Regele Suediei a trimis o lungă telegramă lui Horthy, adjurându-l, în numele umanităţii, să-şi pună toată influenţa în joc pentru a feri pe ovrei de noi persecuţii...

Agenţia "Reuter" face mare tărăboi la Londra cu persecuţia ovreilor din Ungaria... Cu atât mai bine!

În China începe să meargă rău: chinezii din Chungking se ceartă cu cei din Mongolia comunistă şi japonezii înaintează la sud, spre Canton. La Londra, îngrijorare...

După ce s-a înţeles cu Tito care a recunoscut principiul monarhic şi autoritatea Regelui Petru, Subasicì tratează acum, tot la Bari, cu generalul Mihailovici, prin Topalovici fost delegat iugoslav la BIT. Se crede că acordul va fi repede încheiat între Subasicì şi Topalovici.

Se zice că Roosevelt va veni la Londra, cu toată campania electorală pentru Preşedinţie, care a început. Se vorbeşte chiar de posibilitatea unei noi conferinţe în trei, cu Churchill şi Stalin, pentru complectarea planului de război şi pentru pregătirea acordurilor de pace...

Pe de altă part, se anunţă că Mussolini şi Farinacci vor avea o conferinţă cu Hitler...

Deşi primim aici în Geneva foarte greu ştiri precise din Bucureşti, pare că ultimele bombardamente au fost îndreptate mai mult asupra periferiei oraşului. „Depozitele de la Mogoşoaia" despre care au vorbit telegramele englezeşti, ar fi depozitele de benzină şi de păcură ale „Distribuţii", de la Băneasa...

Franasovici povesteşte o istorioară care a răscolit sufletele înalţilor oaspeţi ai Hotelului Royal, de la Ouchy.

O damă în vârstă din Lausanne, foarte bolnavă, trăia îngrijită de o soră de caritate, dar astă-primăvară sănătatea ei tot declinând, medicul ei a convins-o să intre într-un sanatoriu. Despărţindu-se de sora ei de caritate i-a spus: „Eu intru în Sanatoriu, dar d-ta ai să mori!" Sora, relativ tânără şi sănătoasă n-a dat prea multă importanţă radotajului bătrânei. După două săptămâni, sora a fost ucisă, într-un accident de automobil şi medicul bătrânei doamne a mers la Sanatoriu să îi comunice trista ştire: „Ştiam, a răspuns dânsa, şi o prevenisem!" Medicul intrigat, a întrebat pe bolnavă dacă avea viziuni şi i-a pus chestiunea: „Când se face pace?" Doamna cu vedeniile a răspuns că n-are „inspiraţii" decât din când în când şi că pentru moment n-are niciuna şi nu vede când se va termina războiul — dar a făgăduit că de va resimţi ceva va preveni pe medic, care era pentru dânsa şi un vechi prieten. Peste 3 săptămâni l-a chemat şi i-a spus: „Pacea se va face la 13 august dar eu nu o voi vedea, căci voi muri cu două luni înainte!" Şi doamna cu vedeniile a murit în ziua de 13 iunie...

Ciudat, nu?

Joi, 6 iulie. Iar au tăbărât avioanele anglo-americane la noi, marţi. Au luat pe rând Piteştii, Ploieştii şi Braşovul lovind mai ales instalaţiile feroviare şi stabilimentele industriale... Această continuă pilonare a nodurilor româneşti de comunicaţii dovedeşte că în curând va începe danţul şi pe frontul nostru... De altminteri, Berlinul anunţă că un atac al sectorului de sud de pe frontul rusesc apare ca iminent, după cât se poate judeca după mişcările în concentrare sovietice din dreptul acestui sector. Berlinul adaugă că toate măsurile de apărare au fost luate... Dacă o fi ca pe restul frontului, apoi stăm bine!

În partea centrală a frontului de Răsărit, ruşii continuă să înainteze vertiginos. Acum au pornit-o spre Dunaburg şi Vilna... Faptul mai de seamă pe ziua de ieri a fost evacuarea punctului atât de important de la Kovel, fără nicio ameninţare din partea ruşilor. La Kovel, care a fost ocupat de ruşi astă-toamnă şi reluat de nemţi în primăvară, se întâlnesc şase drumuri principale. Kovel în mâna ruşilor înseamnă calea deschisă spre Lemberg şi Brest-Litovsk... La Berlin au consimţit, în fine, să recunoască situaţia de pe frontul de Răsărit „ca serioasă" — dar continuă să spună că acest front trebuie să lupte cu forţele de care dispun, *toate rezervele fiind pentru Vest.*

Aici, la Vest, nemţii opun o dârză rezistenţă englezilor şi americanilor şi cu toată superioritatea lor numerică şi aviatică, aceştia înaintează foarte greu. Forţele lui Rommel disputâ inamicului terenul din regiunea Caen-ului ca şi cel din jurul oraşului St. Lô, metru cu metru...

În Italia, rezistenţa germanilor a sporit şi înaintarea Aliaţilor este mai lentă. N-au ocupat încă nici Livorno, nici Ancona, dar se apropie de ele...

În Franţa, „Rezistenţa" începe acum să fie organizată milităreşte şi mişcările „partizanilor" să fie coordonate de un Stat Major sub comanda generalului Kœnig, numit de de Gaulle şi care-şi are reşedinţa în teritoriile liberate din Normandia... Sabotajele şi omorurile se ţin lanţ, în toată Franţa — dar şi nemţii împuşcă pe capete. Cât ar prefera însă Rommel să aibă pe front trupele nevoite să lupte contra "maquis"-ului în centrul, în estul şi în sudul Franţei!

În fine! Sosirea lui de Gaulle la Washington e anunţată pentru azi sau mâine.

Generalul francez va fi primit cu cinste şi mese se pregătesc la Roosevelt şi la Cordell Hull. Generalul de Gaulle va fi însoţit în călătoria sa de şeful Statului său Major, generalul Bethonard şi de civili, printre care dl Selden Chapin, însărcinatul cu Afaceri al Statelor Unite la Alger. De 14 iulie, de Gaulle va fi înapoiat la Alger...

Eden a declarat ieri în Camera Comunelor că rezultatul negocierilor Guvernului englez cu generalul de Gaulle a fost adus la cunoştinţa Guvernului din Washington şi se poate spera că o bază serioasă există pentru încheierea unui tratat comun.

Guvernul britanic, a adăugat Eden, a negociat cu Comitetul de la Alger ca cu o autoritate franceză de primul plan în împrejurările de azi.

Chestiunea dacă trebuie să se trateze şi cu mişcarea de rezistenţă din Franţa, ca organizaţie independentă, nu s-a pus; de altminteri, „Consiliul Central al Rezistenţei" a recunoscut autoritatea Comitetului din Alger, şi „partizanii" din Franţa sunt bine reprezentaţi în acest Comitet.

De Gaulle a fost la Roma, unde s-a comportat şi a fost primit ca Şef de Stat. A vizitat pe Papa, a primit reviste şi a distribuit „Legiunea de Onoare" combatanţilor francezi şi aliaţi...

Influenţele anticlericale de stânga încep să se manifeste în Guvernul Bonomi. Se vorbeşte de denunţarea tratatului de la Lateran, sub cuvânt că a fost încheiat cu fasciştii... Papa e acuzat de fascism (!) şi de antidemocratism! Macaronarii nu sunt încă stăpâni pe Italia[1] şi vor deja să reducă autoritatea şi influenţa Sfântului Scaun! Oamenii ăştia n-au învăţat nimic, cu toate nenorocirile prin câte au trecut!

Şoneriu a putut telefona aseară la Bucureşti... Până acum biata mea casă a scăpat teafără.

Vineri, 7 iulie. Din punct de vedere strategic, situaţia războiului se lămureşte din ce în ce. E vădit că nemţii se retrag la Est pe o linie foarte apropiată de graniţele Germaniei şi că fac tot ce pot ca să oprească invazia anglo-americană, punând toată greutatea forţelor lor în luptele de la Vest. Berlinul pare convins că soarta războiului se joacă pe frontul Occidental; acolo caută să ajungă la un succes, rămânând la Est pe defensivă... De fapt, victoriile, trâmbiţate prin numeroase comunicate ruseşti în fiecare zi, sunt mai puţin victorii decât înaintări şi ocupări de poziţii evacuate... Oraşele „căzute" sunt în realitate oraşe evacuate şi numărul prizonierilor şi morţilor germani precum şi cantitatea de material căzută pradă sunt exagerate de Moscova "pour les besoin de la cause". Dar, chiar cifrele date de ruşi nu însemnează lucru mare. Că situaţia este cât se poate de favorabilă sovieticilor, nu încape totuşi nicio îndoială. Rămâne de văzut dacă se vor poticni pe linia de rezistenţă hotărâtă de Comandamentul Wehrmacht-ului. Asupra acestei linii nu se ştie încă nimic precis; se vorbeşte de linia Carpaţilor şi de Dunărea inferioară la sud, de linia Vistulei la nord. În tot cazul — şi

[1] Guvernul Bonomi nu s-a instalat încă la Roma; îşi are reşedinţa la Salerno lângă Napoli şi o parte din autorităţile centrale sunt tot la Bari.

din nefericire — pare hotărât că România, cuprinzând Banatul, Oltenia, Transilvania şi Muntenia, va face parte din „frontul Europei". Frontul ar urma în acest caz la noi, Carpaţii de-a lungul Moldovei, apoi linia Focşani-Nămoloasa-Galaţi şi Dunărea până la Mare... Moldova ar fi lăsată pradă ruşilor. Nemţii ar fi adus forţe însemnate pe aceste linii, aşa încât despre un armistiţiu, despre armistiţiul atât de dorit, despre armistiţiul ce ar fi fost posibil de încheiat acum două luni, nu mai poate fi vorba... *Soarta noastră apare tragică, căci întreaga Românie va fi în curând teatru de război şi ce război!*

.....

.....

Conform planului, în Normandia nemţii luptă şi rezistă. Anglo-americanii nu mai pot împinge — deocamdată — înainte. La Caen, bat apa în piuă; poziţiile sunt luate şi reluate succesiv, de englezi şi de nemţi. În Cotentin, americanii, după ce au cucerit La Haye-du-Puits, au trebuit să o evacueze...

În Italia, uşoară înaintare a forţelor aliate. Şi aci nemţii se retrag continuu pe o linie fixată ce pare să treacă pe la nord de Pisa spre Rimini...

Mareşalul von Rundstedt, învingătorul Poloniei din 1939 şi al Franţei în 1940, a împlinit 69 ani şi a fost înlocuit în comandamentul suprem pe frontul de Vest prin mareşalul von Kluge, unul din conducătorii germani cei mai cu vază. Führerul a trimis lui Rundstedt o scrisoare foarte măgulitoare prin care i-a mulţumit pentru serviciile aduse patriei şi l-a asigurat că-l va întrebuinţa mai departe în „misiuni speciale"....

Churchill a vorbit pe lung ieri în Camera Comunelor despre arma nouă germană V_1. A arătat că Comandamentul britanic a urmărit de un an de zile punerea la punct a acestei arme şi că aviaţia engleză a paralizat întrucâtva, prin *costisitoare eforturi*, fabricarea ei, precum şi instalarea „staţiilor de lansare". Caracteristica exploziilor torpilelor automatice e un *suflu formidabil* care doboară tot în jurul locului unde cade. Strategic, noua armă nu poate influenţa mersul războiului, dar pagubele la clădiri sunt însemnate. Victimele noii arme se ridică până acum la 2 725 de morţi, adică 1 mort de fiecare bombă, căci au căzut până acum pe teritoriul Angliei 2 754 de bombe — au fost însă şi 8 000 de răniţi grav. Efectul moral asupra populaţiei trebuie să fie destul de mare, căci Churchill a vorbit pe lung despre evacuarea copiilor şi a „celor inutili" din Londra... Toţi cei cu treabă trebuie să rămână pe loc,

a adăugat primul-ministru, cu riscul vieţii lor, risc mult mai mic ca pe câmpul de luptă. *Adăposturi speciale, adânci, pregătite demult*, vor fi puse la dispoziţia celor rămaşi în Londra. Guvernul M. Sale socoteşte că ar fi o insultă adusă Camerelor de a le propune transferarea din Capitală... „Am început războiul în Londra, şi-l vom termina din Londra"! — a spus Churchill şi după ce a enumerat măsurile ce se iau şi ce se studiază împotriva noii arme a încheiat:

„Trebuie să declar lămurit însă, şi nu doresc să rămână nicio îndoială, că măsurile ce vom lua, nu vor stânjeni întru nimic operaţiunile noastre militare în Normandia sau atacurile noastre contra obiectivelor spe-ciale din Germania. (*Aplauze.*)

Trebuie să adaptăm măsurile ce vom lua în cadrul general al operaţiunilor de război. Nu poate fi chestiune de a atenua bătălia întru nimic pentru a reduce suferinţele, deşi multe sacrificii vor fi cerute pentru menţinerea vieţii normale şi pentru mersul muncii fără schimbare, în Londra. Aceste suferinţe nu se pot interpune între naţiunea britanică şi datoria ei de a păşi în fruntea victoriei!

Şi în orice caz sunt sigur de un lucru: e că nu se va înfrânge niciodată Londra, că renumele ei va ieşi triumfător din toate încercările şi că va iradia încă multă vreme asupra lumii"!

Lungimea expunerii, atenţia cu care a fost urmărită, cele mărturisite şi cele nemărturisite, ca şi pateticul peroraţiei — dovedesc că, deşi într-adevăr nu poate hotărî soarta războiului, noua armă a nemţilor a răscolit sufletul şi ordinea de trai a londonezilor...

Churchill a mai insistat în cuvântarea sa asupra intimei participări a americanilor aflaţi la Londra la suferinţele populaţiei şi la acţiunea de salvare, socotind că această comunitate de suferinţă a cimentat şi mai mult unirea între cele două popoare...

La Berlin se pretinde că Churchill n-a mărturisit tot, în ce priveşte noua armă şi că a micşorat efectele ei...

Penescu a telefonat aseară din Bucureşti, lui Şoneriu. A trecut chiar ieri prin strada Victor Emanuel şi a constatat că casa mea a scăpat neatinsă din ultimele bombardamente şi e încă intactă... Alături, a fost nu numai distrusă casa Niculescu-Dorobanţu, dar şi imobilul din faţă (colţ str. Verde cu Victor Emanuel) construit acum doi ani de Mirto... De acest imobil se află lipită casa în care locuieşte prietenul meu August Filip, dar această casă a rămas şi ea neatinsă... La Bucureşti, lumea n-are decât un gând: cum să plece mai iute!

Duminică, 9 iulie. Pe frontul rusesc „cursa la Mare" continuă. E o adevărată întrecere între nemţi şi muscali şi nu se poate spune dacă nemţii se retrag mai repede sau muscalii înaintează mai iute. După ocuparea Kovelului şi Polotskului sovieticii nu s-au oprit şi alergând după nemţi au ajuns de o parte la jumătatea drumului Brest-Litovskului, de alta la jumătatea drumului Dunaburgului. Între aceste două linii, au ocupat Baranovichi, punct strategic important şi se bat în mahalalele oraşului Vilna... Oraşul Pinsk a rămas, nu se ştie pentru ce în mâinile nemţilor. În această regiune frontul german desenează un mare intrând în liniile ruseşti...

Pe celelalte fronturi, în Franţa şi în Italia, nimic de seamă. Aliaţii au înaintat cu 1 kilometru la Caen, au reluat La Haye-du Puits, şi au pierdut-o iar... În Italia au înaintat cu mai mulţi kilometri — dar Livorno, Arezzo şi Ancona sunt tot în mâinile nemţilor.

Londra continuă să fie bombardată prin arma V_1 ("Vergeltungswaffe n. 1")... 15 000 de copii au fost evacuaţi. Englezii sunt încântaţi că au descoperit un mare depozit de bombe V_1 la Saint-Leu-d'Esserent, pe malul râului Oise, la 48 kilometri nord-vest de Paris şi că l-au bombardat cu eficacitate — zic ei. Depozitul se afla în grotele naturale de pe malul râului (în care, în vreme de pace se cultivă ciuperci!) şi nemţii au construit căi ferate de acces, şosele şi chiar un ambarcader de Oise... Englezii pretind că au distrus aceste căi de acces şi că o bombă de şase tone (!) a pătruns chiar în grote şi a făcut explozie... Probabil însă că nemţii mai au şi alte depozite, pentru torpilele armei noi...

Se vorbeşte despre o nouă armă secretă V_2 — o torpilă marină foarte distrugătoare şi o telegramă americană anunţă că, în dreptul coastelor normande, 1 crucişător, 3 contratorpiloare şi 6 transporturi încărcate (în total 32 000 tone) au fost scufundate prin această armă nouă. Berlinul nu confirmă, dar nici nu dezminte...

Împrejurimile Vienei (Floridsdorf) şi Budapestei au fost din nou atacate ieri de avioanele aliate. Şi de astă-dată, oraşele au rămas neatinse...

De Gaulle a fost primit în Statele Unite cu manifestaţii de mare cordialitate: ziarele engleze — ca şi cele anglofile din ţările neutre — afirmă că "la glace est rompue" între americani şi de Gaulle şi că intrigile anumitor cercuri franceze din Washington au fost dejucate. Roosevelt a declarat însă că discuţii privitoare la recunoaşterea „Gu-

vernului Provizoriu" din Alger nu vor avea loc. Guvernul Statelor Unite nu vrea să angajeze viitorul (le e la toţi teamă de o *dictatură* de Gaulle) dar recunoaşte stările de fapt, cu toate consecinţele lor *momentane*...

De Gaulle, devenit prooroc, a declarat după debarcarea sa în America, că *ultimul neamţ va fi scos de pe teritoriul Franţei, sau ucis, până la sfârşitul anului 1944*...

Ziarele geneveze publică amănunte asupra şedinţei Marelui Consiliu Fascist din 24 iulie 1943, care a determinat schimbarea de regim în Italia, şi între altele un extras din cuvântarea lui Mussolini în care am putut citi această neaşteptată mărturisire a Ducelui:... *„Sunt omul cel mai urât (hai) din Italia"*! Aceeaşi apreciere a comunicat-o Ducelui, a doua zi, Regele...

Când mă gândesc la popularitatea acestui om, cu câţiva ani înainte, îmi dau seama că în politică *numai succesul contează*...

Argentina, cu toate presiunile Statelor Unite, se ţine bine şi continuă să rămână în afară de război... Argentinienii nu vor să audă de ştirbirea suveranităţii lor şi înfruntă cu curaj toate fulgerele Washington-ului şi toate constrângerile economice la care sunt supuşi...

Pe când lumea e în foc, la Geneva lumea nu se ocupă decât cu problema „închiderii magazinelor, sâmbăta, la orele 17 (în loc de 19)"! Întruniri, afişe, memorii prin jurnale — şi ieri, şedinţă a Consiliului de Stat, care a ţinut toată ziua! În fine, către seară, Consiliul a votat, în a treia lectură, legea prin care s-a hotărât această închidere a prăvăliilor, cu două ore mai devreme, sâmbăta... Se zice însă că „patronii" nu se vor da învinşi şi vor recurge la „referendum" (plebiscit), conform dreptului ce le acordă Constituţia Federală ca şi cea Cantonală!

Fericiţi oameni elveţienii, care se pot înflăcăra pentru fleacuri în aceste teribile vremuri...

Marele publicist şi om de Stat Stelian Popescu a sosit alaltăieri în mijlocul nostru. Tras la fiu-său, care ocupă una din numeroasele sinecuri create de regimul Antonescu în Elveţia şi o frumoasă vilă la Versoix

(sau la Genthod?) — marele publicist şi om de Stat n-a luat încă contact cu noi...

A sosit aseară la Berna şi Pella, venind de la Bucureşti...

Orele 18. Din cât am putut vorbi la telefon cu Pella (şi la telefon, chiar pe româneşte, nu se poate vorbi fără teamă de interceptare — în Elveţia, ca aiurea) am priceput că nu mai e nicio şansă de armistiţiu pentru noi... Condiţiile ce ni se fac acum ar fi tot atât de dure ca cele pe care ni le-ar impune o totală înfrângere... În Guvern există oarecare încredere în posibilităţile de rezistenţă (!): trupele noastre au primit tot armamentul necesar, iar nemţii, dacă am priceput bine, au adus 6 divizii bine echipate pe frontul Moldovei... Dar dacă ruşii ne vor izbi cu 20, 30? Vai de noi...

Din punct de vedere moral, depresiune mare... Lumea trece din teroarea bombardamentelor în teama ocupaţiei bolşevice. Mai ales că se povestesc tot felul de lucruri. Aşa se spune că ruşii au pus ţăranii să judece pe bătrânul Stroici (rămas la moşia sa din Dorohoi), apoi l-au împuşcat în mijlocul satului. În schimb, la Juranda, după retragerea trupelor noastre, ţăranii au năvălit la conac şi au distrus tot: ordinea n-a fost restabilită decât de trupele ruseşti...

Casa lui Pik Ferechide (strada Orlando) a fost lovită şi distrusă; alături, casa lui Lugoşianu şi casa în care e instalată Legaţia Spaniei au fost grav avariate...

De la nevastă-mea, Pella îmi aduce atât: că e bine. Deşi aştepta să-i dea o scrisoare, n-a primit nimic — se vede că între Sinaia şi Snagov comunicaţiile sunt grele...

În opoziţie cu ce spunea Pella, Radio Londra a difuzat aseară — repetând o comunicaţie făcută prin difuziunile radiofonice din Moscova şi din Boston — că Rusia nu atacă România, nu din lipsă de efective în direcţia Moldovei, nici de teama germanilor, *dar fiindcă vrea să dea românilor un ultim termen ca să primească condiţii de pace menite să evite ţării lor ororile războiului*... Dacă nici de astă-dată românii nu vor pricepe, încheia difuziunea, cu atât mai rău pentru ei...

Marţi, 11 iulie. Prietenul Şoneriu a fost ieri la Berna şi Pella i-a povestit despre cele de la noi. Lumea e amărâtă şi, mai mult decât bombardările, mărginite la câteva oraşe şi tot aceleaşi, grija zilei de mâine

tulbură adânc sufletele. Deşi recolta e minunată, mai bună ca anul trecut, nicio bucurie... Ca toată lumea, Guvernul îşi dă seama că Germania e definitiv înfrântă şi nu ştie pe unde să scoată cămaşa. Mareşalul Antonescu speră că ruşii nu vor ataca frontul nostru şi se vor îndreptat spre Vistula şi spre Lemberg, ca să-l întoarcă. În acest caz, nemţii vor fi siliţi să evacueze România (în ipoteza că forţele sovietice vor înainta dincolo de Lemberg, spre Cracovia) şi *atunci va sosi momentul păcii pentru noi*... Ştirbei continuă să trateze la Cairo *şi caută să obţină ca Oltenia şi Bucureştii să nu fie ocupate de ruşi* — cu alte cuvinte să se lase o bucată de România liberă, după pilda armistiţiului încheiat de nemţi cu francezii, în 1940... Unde e norocul!

Pella a mai povestit că în ţară toate stafiile politice au început să ridice capul şi să se agite în vederea zilei de mâine. Ţara piere, dar politica nu-şi pierde năravurile ei. Altceva Pella n-a mai spus. Poate că-mi va spune mie, dar probabil că nu-l voi întâlni decât săptămâna viitoare, căci şi-a amânat venirea la Geneva.

Pe fronturi, ritmul neschimbat. La Est, ruşii înaintează mereu între Polotsk la nord şi Kovel la sud, dar puţin mai încet. Nu trebuie însă pierdut din vedere, că această parte a frontului răzbită de ruşi (pe o lungime de circa 500 kilometri şi pe o adâncime de circa 300), nu reprezintă decât *un sfert* din totalul lungimii frontului...

Linia de despărţire a celor două armate, de la golful Finic până la Kovel, trece acum (10 iulie) la est de oraşul Narva şi de lacul Peipus, la est de oraşul Pskov şi de râul Velikaia, la vest de Polotsk, la vest de Vilna, de Lida (ocupat alaltăieri), de Baranovichi — se încurbează apoi spre est şi trece mult la est de Pinsk pentru a reveni spre vest şi a trece la apus de Kovel, ocupat de ruşi. De la Kovel în jos, linia veche nu s-a modificat...

În Franţa, americanii au ocupat din nou La Haye-du-Puits şi englezii au cucerit oraşul Caen, după lupte grele.

În Italia, înaintări neînsemnate ale Aliaţilor.

În Finlanda, rezistenţa finlandezilor s-a înteţit şi ruşii aproape nu au mai înaintat...

Atacurile nemţilor asupra Londrei şi a sudului Angliei cu arma V_1 par a fi mai supărătoare decât s-a mărturisit la început de englezi... Stanley Burch, corespondent special al Agenţiei "Reuter" la Cartierul General Aliat, publică într-adevăr informaţia următoare:

„Generalul Eisenhower a declarat luni că bombele zburătoare sunt «un lucru infernal». Aliaţii au izbutit să restrângă întrucâtva intervenţia vastei arme şi specialiştii se străduesc să găsească mijloacele prin care să slăbească efectele bombelor zburătoare.

Nu se ascunde (mai exact: nu se *mai* ascunde!) de partea Aliaţilor că această armă poate deveni periculoasă"...

Ploieştii au fost din nou bombardaţi duminică, de către avioanele anglo-americane. Comunicatul englez pretinde că au fost din nou lovite rafinăriile „Concordia"[1], „Vega" şi „Xenia" (?)... E al 12-lea atac al Ploieştilor, în două luni! Oraşul, complect evacuat, e o ruină. Pella, care a trecut printr-însul, povesteşte că până şi frumoşii castani de pe Bulevardul Gării au fost în parte distruşi...

René Payot descrie în următoarele rânduri, apărute în *Journal de Genève* de ieri, dramatica situaţie din Franţa:

"La France qui avait un pouvoir sortir de la guerre en 1940 et rester spectatrice au conflit, y est rentrée de la manière la plus douloureuse; des armée étrangères se battent sur son sol; des françaises considéré comme francs-tireurs luttent contre les allemands et sont attaqués par d'autres français enrôlés dans la milice de Joseph Darnand. Cet enchevêtrement de circonstances dramatiques à des graves répercussions sur la vie du pays; les pertes humaines s'ajoutent aux destructions matérielles; la structure sociale est bouleversée, l'armature industrielle se disloque et la paralysie des moyens de transport rend le ravitaillement extrémement précaire. Il n'y a pas plus d'ordre, ni de sécurité nulle part. En théorie de domination allemande s'exerce partout; elle devient de plus en plus rude à mesure qu'elle s'affaiblit; a coté d'elle le gouvernement de Vichy est impuissant à rétablir des conditions normales, et les groupes de la Résistance contrôlent quelques régions et administrés plusieurs localités. Lorsque l'État n'est plus obéi, l'anarchie se répand..."

René Payot, enumerează apoi pe trei coloane manifestările, atentatele, asasinatele, împuşcăturile şi sabotajele înregistrate de ziare *într-o singură zi*!

Şi azi-dimineaţă, ziarele geneveze sunt pline de noi fapte săvârşite pe toată întinderea nenorocitei ţări!

---

[1] Nu există. „Concordia" are la Ploieşti fabrică de muniţii şi armament...

Cam aceeaşi situaţie începe să se deseneze şi în Italia de Nord neofascistă: grevele, sabotajele, omorurile, dezertările — şi împuşcăturile nemţeşti se tin lanţ...

Sinodul din Zürich şi după el Consiliul Naţional (Marele Consiliu) din acelaşi Canton au publicat moţiuni aspre împotriva ungurilor pe tema persecuţiilor ovreilor... *Autant de gagné pour nous*! Era o vreme, nu de mult, când numai bine se spunea de unguri, în ţările civilizate... şi cumpărate!

La Londra, oarecare decepţie în privinţa noului Guvern iugoslav "in partibus" alcătuit de Subasicì. Faptul că nu cuprinde niciun sârb din vechea Serbie şi numai nume politiceşte fără însemnătate, impresionează prost. De fapt, Subasicì "a été au plus pressé" şi a împăcat pe Regele Petru cu „mareşaul" Tito... De văzut dacă va veni şi restul!

Comitetul Central „extins" al Partidului Socialist Elveţian, compus din reprezentanţii partidului în fiecare Canton, a ţinut o şedinţă la Zürich. Prin numărul celor adunaţi, a fost mai mult un congres, decât o şedinţă de Comitet. Printr-o moţiune, Comitetul a cerut Guvernului Federeal luarea imediată a raporturilor normale cu URSS, *luare ce a întârziat prea mult*...

Călătoria din ţară spre Apus devine grea. Stelian Popescu povesteşte că a pus patru zile şi jumătate de la Bucureşti la Viena şi că a trebuit să părăsească trenul de mai multe ori, cu cocoană şi bagaj, sub ameninţarea bombardamentelor aeriene... Ba de dincolo de Curtici, a trebuit să se înapoieze la Arad şi să petreacă o noapte acolo; sărise, pe linie, un pod în aer!

Şi cu automobilul merge greu: Pella povesteşte la rândul lui că a trebuit să se ascundă de mai multe ori, pe drum, din cauza alarmelor!

Pot să zic că eu am avut noroc şi mulţumesc lui Dumnezeu: am venit fără nicio tulburare, de la Sinaia la Geneva...

Nu mai pricep nimic: telegramele din Londra anunţă că în România (după ultimele bombardări aeriene) nu mai avem benzină şi că nemţii

au început să ne trimită benzină sintetică pentru armată. Dacă ar fi adevărat, ar trebui ca automobilele particulare să nu mai poată circula — ori, nevastă-mea îmi scrie că au lăsat-o cauciucurile de la maşină şi că a putut dobândi altele prin generalul Liteanu. Dacă cumpără cauciucuri, e că au benzină... Atunci?

Miercuri, 12 iulie. După ştirile publicate azi-dimineaţă, situaţia militară se poate caracteriza în momentul de faţă în modul următor: în Franţa şi în Italia, deşi destul de serios hărţuit, frontul german rezistă, pe când în Ruisa n-a izbutit încă să se reconstitue. Totuşi, înaintarea Sovietelor s-a mai încetinit. Nemţii continuă să se lupte în Vilna, deşi forţele ruseşti au trecut de acest oraş spre vest. În Italia, ariergardele lui Kesselring opun o vie rezistenţă Aliaţilor la Ancona, la Arezzo, la Livorno — în vederea ocupării şi amenajării definitive a adevăratei linii de oprire, ce continuă să apară ca trasă între Pisa şi Rimini, trecând pe la nord de Florenţa...

Oraşul Toulon a fost bombardat pentru a 6-a oară la rând. E un morman de ruine... Oricine poate pricepe bombardarea portului şi stabilimentelor militare şi industriale din împrejurimi, dar de ce oraşul?

În opoziţie cu această barbarie, o telegramă "United Press" afirmă că generalul Eisenhower ar fi declarat că Aliaţii vor fabrica şi ei „bombe zburătoare", dar nu se vor servi de ele decât pe front, pentru a înlocui artileria grea — fiindcă nu vor să terorizeze o populaţie amică, pe care au venit să o libereze. Bombele zburătoare, care nu sunt azi decât arme teroriste, pot deveni cu timpul un factor militar foarte important...

Peste o mie de avioane au bombardat din nou München — altele Berlinul...

O telegramă "Reuter" informează că Statele Unite au decis să recunoască "de facto" Comitetul de Gaulle ca autoritate şi guvernământ în teritoriile franceze liberate, *până se vor putea face alegeri* (!). Generalul Eisenhower rămâne şeful suprem militar iar atribuţiile administrative ale agenţilor lui de Gaulle vor fi fixate şi controlate de dânsul...

Roosevelt a adresat preşedintelui Partidului Democrat o scrisoare, prin care declară că acceptă să candideze pentru o a 4-a oară la Preşedinţie. În această scrisoare, dată publicităţii, Roosevelt spune:

„Dacă poporul mă va alege, îl *voi* servi. Dacă poporul îmi comandă să continuu activitatea mea *în timpul războiului* la postul ce ocup, mă aflu tot atât de puțin îndreptățit să părăsesc acest post, ca soldatul pe al lui, de pe front. Ca bun soldat, voi primi să-mi îndeplinesc funcțiunile, dacă comandamentul nostru suprem al tuturor, care în acest caz este poporul suveran al Statelor Unite, îmi va porunci să o fac".

Ce searbădă demagogie!

O telegramă de la Berlin anunță că nemții au recucerit ieri la Caen tot terenul câștigat în ajun de englezi.

La Milano, partizanii au eliberat din închisoarea San Vittore pe Giovanni Rovada, șef grevist neînduplecat și pe generalul Capello, condamnat pe viață acum câțiva ani pentru participarea sa la un atentat contra lui Mussolini. Partizanii, îmbrăcați în uniforme fasciste au înșelat pe directorul închisorii prezentându-i un ordin falsificat al Comandamentului German prin care se cerea predarea celor doi deținuți...

După o știre din Londra, Înaltul Comandament al Wehrmacht-ului și-ar fi schimbat Cartierul General de la est la vest, trecând din Prusia Orientală în Franța.

Fiul lui Kállay (fosul prim-ministru maghiar descăunat prin actualul regim) a fost arestat fiindcă a înlesnit trecerea a 14 ovrei în Slovacia. Kázmér (în toate limbile civilizate se scrie: Casimir) de Kallay a fost arestat împreună cu cei 14 ovrei și cu un proprietar ungur de la graniță care a înlesnit evaziunea, pe teritoriul slovac. Autoritățile slovace au remis celor maghiare de la frontieră pe toți arestații...

Opt avioane mari de bombardament americane au fost silite (!!!) ieri de aviația elvețiană să aterizeze pe aeroporturile de la Dubendorf și de la Alpenrhein... Aviatorii americani, toți teferi au fost internați...

Franța a cerut la Berna agrementul pentru numirea lui Paul Morand ca ambasador pe lângă Guvernul Federal. Postul era vacant de câtăva

vreme și Morand a alergat după el cu limba scoasă. Soțul dotal al Elenei Chrissoveloni nu s-a putut aclimata la București, unde a fost prost primit și de societatea bucureșteană și de colonia franceză. Apoi mai erau și bombele și rușii în perspectivă... În ultima vreme, Morand mutase sediul Legației de la București... la Bran, lângă Brașov...

Acțiunile lui Tito par a fi scăzut foarte mult în Anglia. Într-un lung articol apărut în numărul din mai al cunoscutei reviste *Nineteenth Century* se demonstrează că Tito nu se bucură de nicio popularitate în Iugoslavia și că autoritatea sa se întemeiază numai *pe sprijinul străin* și pe armele partizanilor săi (recte „bandei sale") furnizate tot de străini... Această temă a fost reluată și de alte ziare. Vizita fiului lui Churchill și a unei misiuni britanice la Cartierul lui Tito, tot pare să fi servit la ceva... În schimb, acțiunile generalului Mihailovici sunt în mare urcare...

Înainte de a părăsi America, de Gaulle a declarat că e foarte mulțumit de rezultatele vizitei sale și a vorbit... de viitor! Imperiul colonial francez va rămâne intact, dar va trebui să primească o nouă organizare în care coloniile să-și găsească treptat autonomia lor, după modeul Imperiului Britanic... Franța nu ambiționează sporiri de teritorii, dar în interesul păcii va trebui să ocupe multă vreme Renania! După cum se vede, de Gaulle e un optimist și cam vinde pielea ursului din pădure... Poate că are dreptate!

După informațiile italiene, „linia gotică", cum începe să se numească linia de apărare Pisa–Rimini, va fi inexpugnabilă... Se va vedea!

Pare că Guvernul Bonomi va fi autorizat să se mute la Roma, dar capitala Italiei va rămâne „zonă militară" sub controlul Comantamentului Aliat...

Joi, 13 iulie. Prietenul Șoneriu l-a văzut și marți pe Pella, la Berna — și l-a văzut și Gafencu. Amândoi mi-au povestit ieri din câte le-a mai spus marele nostru penalist-diplomat.

Tratativele cu rușii și cu Aliații le duce Maniu, cel puțin așa declară Antoneștii, care se prefac față de nemți că ei nu știu nimic, deși în realitate Maniu lucrează de acord cu dânșii și dlIcă trage toate sforile.

Pare că negocierile sunt foarte active şi întârzierea încheierii unui armistiţiu n-ar fi pricinuită de frica nemţilor, căci cu cele 6-8 divizii ale lor n-ar putea face nimic împotriva forţelor noastre. Întârzierea vine de la Antoneşti şi de la Maniu. Antoneştii fac greşela să creadă *că au vreme*, că ruşii nu vor ataca frontul nostu, ci împingând prin Polonia vor căuta să pătrundă în Germania şi împingând prin Galiţia să întoarcă frontul nostru — şi Antoneştii vor să amelioreze condiţiile armistiţiului. Mai ales două puncte sunt urmărite în momentul de faţă: *să se obţină o zonă neocupată*, în Oltenia de pildă, unde să se refugieze Regele şi Guvernul şi să continue funcţionarea independentă a Statului Român, fie şi sub control, dar a *cător trei Aliaţilor împreună* — şi să obţină *garanţia Angliei şi a Statelor Unite* pentru executarea angajamentelor luate de ruşi. Pe de altă parte, Maniu ezită să-şi pună semnătura pe un act prin care s-ar consfinţi cedarea Basarabiei (condiţie *sine qua non*! a armistiţiului) ca să nu se zică că a făcut un târg şi că a cedat Basarabia ca să recâştige Transilvania... Căci Aliaţii cer, pare-se, ca şi Maniu şi Brătianu să semneze armistiţiul (!) sau cel puţin o de-claraţie prin care recunosc *ca definitive* cesiunile noastre teritoriale. Dinu Brătianu e gata să semneze un asemenea act, dar Maniu se codeşte...

Greşesc şi Antoneştii şi Maniu, căci cu cât întârziem cu atât condiţiile ruşilor vor fi mai grele. Trebuie pornit de la punctul de vedere că înfrângerea Germaniei e sigură; poate războiul să mai dureze, dar nemţii nu-l mai pot câştiga. E o certitudine 100%. Dacă ar mai fi numai 5% şanse pentru Germania aş mai înţelege tergiversarea. Dar cum tot va trebui să trecem sub furcile ruseşti, mai bine să trecem acum de bunăvoie decât mai târziu siliţi. Tot avem sorţi să pierdem mai puţin *şi mai ales să nu fim teatru de război*... Lucru ciudat însă, deşi Mareşalul Antonescu nu se mai îndoieşte de victoria Aliaţilor, *rămâne convins însă că nu vom avea războiul pe teritoriul nostru*... Înaltă strategie sau nebunie?

Când a fost Manoliu în ţară (în iunie), Gafencu i-a dat o scrisoare către Maniu, al cărui conţinut nu-l cunosc — dar am putut lua cunoştinţă de răspunsul lui Maniu, pe care acesta l-a dat printr-o scrisoare adresată, lucru ciudat şi care zugrăveşte pe Maniu, *nu lui Gafencu, ci zisului Manoliu*. Se vede că Manoliu îi dusese *ceva* şi de la Prinţul Nicolae, căci Maniu, în scrisoarea sa foarte scurtă de altminteri, roagă pe Manoliu să comunice lui Gafencu că dânsul, Maniu are toată încrederea în el, Gafencu, că îi mulţumeşte pentru tot ce a făcut şi face şi că tratează prin Ştirbei cu care Gafencu ar trebui să se pună în contact — iar pe Prinţul Nicolae să-l asigure de tot devotamentul său şi să-l mai asigure că, întrucât depinde de el (de Maniu) va putea să

vină să-şi reia locul în Familia Regală... Manoliu a arătat scrisoarea lui Franasovici, care a luat copie după dânsa şi această copie a ajuns şi până la cunoştinţa mea. Mie, câinele de Manoliu, deşi face pe devotatul, nu mi-a arătat scrisoarea. A arătat-o lui Franasovici, căci sunt amândoi "ejusdem farinae". Franasovici a comunicat-o lui Şoneriu şi Şoneriu mie... La această scrisoare, se vede că Gafencu a răspuns prin Pella, căci Pella i-a făcut următoarea comunicare:

„Dl Maniu mi-a spus să te previn *că nu tratează decât prin Ştirbei şi că nu poate prin urmare trata cu d-ta; ca consecinţă te roagă să iei contact cu dl Ştirbei* (!!!)" Bineînţeles că Gafencu nu mi-a vorbit despre această comunicare, dar am aflat-o prin Şoneriu, căruia Pella — gură de petece — i-a destăinuit-o... Gafencu mi s-a arătat ieri cam plouat...

Maniu nu iartă pe Gafencu pentru înrolarea lui în echipa lui Armand Călinescu şi în serviciul Regelui Carol. Gafencu, pe de altă parte, e îngrijorat de intrarea lui Vişoianu[1] în scenă — căci e un concurent mai mult, pe lângă Lugoşianu, pentru viitorul post de ministru de Externe. Şi când mă gândesc că şi Pangal luptă prin masoneria anglo-americană pentru acelaşi post, îmi vine să râd! Şi mai e şi Tilea la Londra! Biata ţară românească e răstignită pe cruce şi câinii se gândesc numai la ciolan"!

Pella a mai spus lui Gafencu şi lui Şoneriu, că din informaţiile primite la Bucureşti (pe ce cale?), ruşii fac în judeţele Moldovei ocupate de ei propagandă pentru reîntronarea lui Carol !!! Dacă lucrul este adevărat, nu ar fi decât două explicaţii: una (puţin verosimilă), că, Carol a intervenit pe lângă ruşi prin comuniştii din Mexico, cu care s-a pus bine — alta, că ruşii „fac carlism" ca să tulbure apele după război şi să pescuiască mai bine...

Despre Bucureşti, Pella spune lucruri tragice. Piaţa Victoriei e toată desfundată prin „pâlniile" bombelor şi abia se poate trece prin ea cu maşina. Palatul Funcţionarilor Publici ras — Muzeul lui Antipa şi Institutul Geologic, la pământ. Vechiul Minister de Externe distrus, iar noul Palat al aceluiaşi Minister (în care Antoneştii au adăpostit Preşedinţia Consiliului de Miniştri) foarte grav avariat. Au fost incendiate, în cartierul meu, nu numai casa Niculescu-Dorobanţu din colţul Bulevardului şi a lui Mirto din faţă, dar şi casa Ilie Niculescu-Dorobanţu din strada General Manu (fostă Verde) lăsată Fundaţiei Brătianu, precum şi casa Urseanu (pinacoteca Municipală), colţ strada Amiral Urseanu şi Bulevardul Lascăr Catargiu, la câţiva metri de casa mea...

[1] Trimis de Maniu pe lângă Ştirbei.

Biata mea casă a fost astfel încadrată de bombe; cum a scăpat? Numai prin mila lui Dumnezeu...

Dan Geblescu, deşi numit consul general la Geneva de abia un an, deşi „favorit" al lui Ică — a fost rechemat săptămâna trecută la Bucureşti şi numit director politic în Minister, spre marea lui nenorocire. Postul de director politic e foarte însemnat în timp normal şi poate fi considerat ca "un pied á l'étrier" pentru cele mai înalte posturi — dar în starea în care ne aflăm e o absolută sinecură şi „înaintarea" lui Geblescu e în realitate o grea lovitură, căci din isihia în care trăia la Geneva, iată-l menit să înfrunte azi bombele şi mâine pe ruşi, *fără nicio speranţă de compensaţie în viitor*, căci chiar de va mai exista o Românie independentă, posturile diplomatice nu vor fi desigur încredinţate oamenilor înregimentaţi în echipa de lucru a d-lui Ică... Căci Pella pretinde că numirea lui Geblescu la Direcţia Politică e în legătură cu reorganizarea Ministerului, tot proiectată de dl Ică şi în fine desăvârşită. S-a împărţit Ministerul în câteva direcţii (Politică, Economică, Presa şi Propaganda) şi în fruntea lor se vor pune „oameni de încredere" dându-li-se rangul de secretar general. În acelaşi timp cu Geblescu, a fost rechemat de la Berna şi Haralamb, consilierul presei (foarte bun element) şi s-a spus că lui i se va da Direcţia Presei... Până să nu se înapoieze Pella, toată lumea a fost convinsă (la Legaţia din Berna şi în colonia română din Geneva) că şi Geblescu şi Haralamb au fost lucraţi de Pella, care nu poate să-i sufere şi că rechemarea lor a fost opera sa. N-am însemnat nimic, zilele trecute, despre această furtună într-un pahar cu apă, fiindcă am aşteptat să fie numiţi înlocuitorii lui Geblescu şi lui Haralamb şi să le notez pe toate deodată. Dar destăinuirile lui Pella mă silesc să scriu...

El pretinde că n-a avut niciun amestec în aceste schimbări. Colaborator al lui Ică în alcătuirea proiectului de regorganizare a Ministerului, a fost consultat asupra numirilor în posturile de direcţie şi, când a venit vorba despre Geblescu, ar fi protestat spunând: „Am fost contra unui consulat general la Geneva, inutil, şi am cerut unul la Zürich, centrul tranzacţiilor economice şi financiare în Elveţia. Nu m-aţi ascultat şi aţi creat totuşi un Consulat General la Geneva şi nu la Zürich şi aţi numit pe Geblescu. Acum că l-aţi numit, lăsaţi-l. E foarte bun. Şi ne facem de râs cu aceste schimbări fără rost... Ică n-a vrut însă să mă asculte şi mi-a întins o listă cu 14 nume; toţi candidaţi la postul din Geneva! Am refuzat să iau cunoştinţă de dânsa şi am restituit-o ministrului fără să o citesc — rugându-l, de vreme ce şi-a luat singur răspunderea rechemării lui Geblescu, să hotărască singur şi pe cine trimite în locul acestuia într-un post a cărui utilitate, el Pella, continuă să nu o vadă"... Dar

Pella minte, povestind istorioara lui, căci Şoneriu întrebându-l râzând dacă era şi el pe listă, Pella a răspuns: *nu* — dovadă că citise lista...

Pella a povestit de asemenea că Filotti a cerut de mai multe ori rechemarea sa de la Budapesta, în speranţa unei Legaţii mai agreabile. Aflând că Cădere va fi rechemat de la Lisabona (căci rechemarea acestui mediocru reprezentant al României, numit printr-o inexplicabilă fantezie a Regelui Carol, e lucru hotărât), Filotti a insistat din nou pentru rechemarea sa şi a solicitat postul de la Lisabona. Prima parte a cererii sale a fost satisfăcută, dar sosit la Bucureşti, în loc de Lisabona, a căpătat... Direcţia Presei! Cum o avusese înainte de a fi trimis ministru la Sofia, a refuzat postul pe care-l ocupase acum zece ani şi... a rămas pe dinafară. Fără să o afirme în termeni proprii, Pella insinuează că Ică îşi rezervă Lisabona pentru el, ca post de refugiu — înţeles asupra acestui punct cu Maniu... Lisabona ar rămâne deci deocamdată vacantă... Filotti refuzând Direcţia Presei, ea a fost oferită lui Haralamb. La Budapesta va fi numit Davidescu, actualul Secretar General. Aşa încât Gebelescu, care spera să fie numit el la Budapesta, după un scurt stagiu la Direcţia Politică, pierde şi această perspectivă. Lucru ciudat, până la un oarecare punct, această perspectivă îl consolase întrucâtva de nenorocirea rechemării de la Geneva.

Interesant de notat că cei trei maziliţi, Cădere, Geblescu şi Haralamb erau „oamenii" doamnei Goga care obţinuse menţinerea celui dintâi şi numirea celor doi din urmă... Să-şi fi pierdut Putorès Veturia influenţa? Şoneriu pretinde că zisa Putorès nu mai e la Snagov şi s-ar fi refugiat, unii spun la Alba Iulia şi alţii în Germania. Greu îmi vine să cred...

Se poate foarte bine ca aceste mutări să fi fost puse la cale numai de Ică, ca să mai dea satisfacţia străinătăţii şi elementelor din Minister, ca să facă o rotaţie şi să nu lase pe unii tot sub bombe şi pe alţii la adăpost. Dar în acest caz mişcarea va trebui să se întindă, căci cu două numiri n-a făcut nimic. Dacă se va mărgini la Geblescu şi la Harlamb, dovadă va fi aproape făcută că i-a lucrat Pella...

Dispar, unul după altul, de pe scena lumii, oamenii care au dus Franţa la prăbuşire. Unii mor, alţii sunt închişi între ziduri groase, în Germania. Despre Herriot, care a murit la Paris în vârstă de 72 de ani, s-a spus acum câteva luni, că a fost transportat în Germania şi el — dar prin decesul lui la Paris a dezminţit această ştire. Herriot era atins de mult de o boală care nu iartă. În afară de părticica lui de răspundere, nu rămâne de pe urma lui decât o carte asupra lui Beethoven, bunicică...

Vineri, 14 iulie. De pe fronturi nimic nou în Franţa şi în Italia. În Franţa, rezistenţa nemţească se echilibrează cu atacurile aliate. Luptele sunt violente, dar fără rezultate apreciabile. După ce englezii au intrat în Caen, s-a putut constata că faimoasele biserici, l'Abbaye aux Hommes şi l'Abbaye aux Dames n-au prea suferit. Slavă Domnului! Catedrala a suferit mai mult, dar stricăciunilei ei sunt reparabile...

În Italia, ariergardele germane au oprit pe loc înaintarea Aliaţilor, pentru moment cel puţin.

În Rusia, forţele sovietice înaintează mereu înspre Prusia Orientală. După telegramele de ieri, avangardele moscovite ar fi ajuns la 55 de kilometri de graniţele acestei provincii...

"Ça commence à se corser"...

Corespondenţii gezetelor elveţiene semnalează de la Berlin o serioasă schimbare în atitudinea opiniei publice şi în presă, care, după cum se ştie, nu e decât ecoul instrucţiunilor ce primeşte. Seriozitatea situaţiei începe să fie discutată; lumea se întreabă dacă înaintarea ruşilor nu e mai mult decât rezultatul „retragerilor strategice". Tot felul de planuri politice încep să-şi facă drum deocamdată încă tăinuite, dar totuşi mărturisite între patru ochi. Se pun deja înainte numele unor oameni până acum oropsiţi şi printre care unii sunt chiar în lagărele de concentrare... Încrederea în Führer scade zilnic; ziarele — şi până şi Goebbels în *das Reich* — nu se mai jenează să pregătească opinia publică la ideea înfrângerii. Cuvântul de ordine este că soldatul german e invincibil, dar că se află copleşit prin superioritatea de material a inamicului... În opoziţie cu această tensiune generală, toţi cei care vin în contact cu Hitler afirmă că acesta, *deşi perfect conştient de situaţie, se arată de un calm şi de o siguranţă în ziua de mâine, care uimesc...* Ca şi cum ar avea *ceva* în rezervă, o armă nouă, o metodă nouă de luptă sau o reţetă diplomatică care să-l scape din încurcătură...

Tensiunea nervilor a ajuns de altminteri la extrem şi în alte ţări. Astfel în Anglia, în Camera Lorzilor s-a propus să se ceară Germaniei — în ceasul victoriei — predarea a 50 000 de agenţi din Gestapo (!) în scopul de a se exercita asupra lor răzbunare! Asemenea nebunii au fost susţinute chiar de un om măsurat în actele sale ca Van Sittard şi atmosfera în adunare a fost atât de agitată, încât preşedintele lord Grasonborne şi episcopul de Chichester abia au parvenit să o domolească... Efectul probabil al bombelor zburătoare, căci telegramele ne informează că *numai pe ziua de ieri* 22 000 de persoane au părăsit Londra... Nu vor

fi având bombele zburătoare (care cad asupra oraşelor zi şi noapte) efecte strategice, dar au înnebunit pe englezi...

De asemenea, tensiune mare şi în Turcia, unde se fac pregătiri care seamănă mult cu o hotărâre de a intra în luptă înainte de sfârşitul verii. Se zice că la Ankara s-ar fi primit un fel de ultimatum în acest sens din partea Rusiei şi că Papen, care a plecat iarăşi la Berlin, şi-ar fi luat cu el de data asta tot bagajul, după ce ar fi ars hârtii o noapte întreagă... Se zice...

E ceva neobişnuit în aer. Frangulis, întâlnit ieri, mi-a spus: "Eh bien, il se passe des choses"! — dar cum nu eram singur nu a putut să-mi destăinuiască nimic. Vine poimâine dimineaţă, duminică la mine, „să mă pună în curent!" Vom vedea...

Mare satisfacţie la Londra pentru hotărârea, *public mărturisită*, a lui Rossevelt de a candida pentru o a 4-a oară. Faptul că candidează şi că republicanii îi opun pe Dewey — candidat puţin serios — sunt interpretate de presa engleză în sensul că, pe de o parte, Roosevelt e sigur de succes (altfel n-ar candida) şi că, chiar Partidul Republican e pe sub mână înţeles cu această a 4-a alegere a omului care conduce, cel puţin pentru o treime — războiul.

Londra e de asemenea foarte mulţumită de înţelegerea la care s-a ajuns între americani şi de Gaulle... Iată cel puţin o dificultate înlăturată.

Nemţii nu mai vor să vizeze paşapoartele femeilor române doritoare să părăsească ţara, sub cuvânt că „fac defetism"! Fintescu, deşi fost ministru al Economiei Naţionale sub regim nemţesc, a trebuit să renunţe să vină în Elveţia, fiindcă Legaţia germană, cu toate intervenţiile făcute, a refuzat viza soţiei sale...

Şi Anastasiu, consilierul Legaţiei noastre la Berna, a fost rechemat în Minister, cu ordin să se prezinte la Bucureşti până la 15 iulie!!! Se zice că şi Popp, secretar la Berna, şi Motaş, viceconsul aci la Geneva, vor fi rechemaţi zilele acestea... Pare că Pella îi curăţă pe toţi!

Stelian Popescu, întâlnit ieri, se văicăreşte şi mi-a povestit călătoria lui, cu debarcările, îmbarcările, retrasările şi ocolurile ei! A avut într-adevăr mare ghinion...

Despre situaţia actuală politică, pretinde că nu ştie lucru mare, căci de două luni, fiind bolnav (colibaciloză la rinichi) a stat departe de toate, *la aer curat* (!), la Drajna. Mi-a istorisit însă din trecut, despre jafurile şi hoţiile regimului...

Între altele, că Alexieanu *a ridicat pietrele de pe mormintele din Odessa* şi le-a trimis la Bucureşti în 50 de vagoane. Trenul a rămas patru săptămâni nedescărcat în gara Filaret, fiindcă „Guvernământul Transnistriei" nu plătea transportul, cu toate somaţiile făcute. În cele din urmă, Orezeanu s-a dus la ministrul de Finanţe Neagu şi i-a cerut *patru miliarde* (!!) datorate de zisul „guvernământ" pentru transporturi. Neagu a refuzat şi s-a dus cu documentele la Mareşalul Antonescu. Acesta a ordonat o anchetă şi astfel s-au descoperit toate matrapazlâcurile armeanului şi era să fie arestat şi pus în lanţuri în piaţa Sărindarului... Dar n-a fost pus şi azi e tare şi mare şi fură din nou cât poate! Pietrele de mormânt răzbunătoare, iată subiectul unei macabre nuvele de propus literaturii postbelice, dacă după război va mai exista o literatură...

Şi între sârbi, e mare tensiune. Partizanii unui plan de federaţie a viitorului Stat iugoslav sunt mulţumiţi de Guvernul provizoriu alcătuit de Subasicì. Sunt adică mulţumiţi croaţii, slovenii şi sârbii din afară de limitele vechii Serbii. Vechii sârbi, cu Belgradul în frunte, sunt însă supăraţi, fiindcă nu admit ideea federaţiei şi n-au primit să intre în combinaţia Subasicì. Generalul Mihailovici, deşi credincios din primul moment, al Dinastiei Karageorgevici, a fost abandonat de Regele Petru, care s-a dat cu totul — împins de englezi — de partea federaliştilor... Federaliştii urmăresc idei mari: o federaţie care să cuprinsă pe toţi slavii din sudul Europei şi prin urmare şi pe bulgari! Ideea intrării Bulgariei în Federaţia Iugoslavă nu pare însă să fie pe gustul Angliei şi nici pe al Moscovei...

În combinaţia Subasicì au intrat reprezentanţii lui Tito şi un transfug al lui Macek, şeful Partidului Ţărănesc Croat, care se bucură încă, în afară de Serbia veche, de o mare popularitate. Elementul dinamic sârbesc propriu-zis, adică poporul din Serbia veche a rămas însă pe dinafară şi refractar noului plan...

Textul Convenţiei de armistiţiu semnată între Aliaţi şi italieni, în septembrie 1943, text ţinut până acum secret după cererea lui Badoglio, va fi publicat zilele acestea. S-au învoit la această publicare şi Aliaţii şi Guvernul Bonomi. Pare că condiţiile semnate de Guvernul „Regelui-Împărat" sunt foarte dure, mult mai dure decât s-a crezut. În

jurul acestei publicări s-au încins în Italia ocupată ca şi în cea neocupată polemici violente. De o parte şi de alta, Monarhia e viu atacată pe tema „capitulaţiunilor ruşinoase"; în Italia ocupată, monarhiştii răspund însă (în cea neocupată şi „republicană" monarhiştii n-au cuvântul) aruncând toată vina asupra fascismului şi lămurind că o ţară învinsă nu poate face altceva decât să capituleze...

Se prevede că pe această temă a „capitulărilor" semnate cu prilejul armistiţiului, lupta dintre monarhişti şi antimonarhişti de tot soiul se va înteţi...

Destăinuirile, privitoare la şedinţa Marelui Consiliu Fascist din 24 iulie 1943, se înmulţesc. A publicat şi Bottai un memoriu, din care ziarele elveţiene extrag partea privitoare la confidenţele făcute în acea şedinţă de Ciano. Ginerică ar fi declarat că Hitler a alergat după alianţa Italiei, iar nu Italia după a Germaniei. În 1938, la Napoli, Führerul a insistat din toate puterile pe lângă Mussolini pentru încheierea unei alianţe, dar Ducele a refuzat. N-a primit să încheie alianţa dorită de Hitler decât în 1939, în speranţa că va putea frâna veleităţile războinice ale nemţilor, care începuseră să nu se mai ascundă. În tratatul de alianţă, Mussolini a subliniat clauza că părţile contractante trebuie să se abţină de la orice act ce ar provoca războiul (???). În vizita pe care a făcut-o la Salsburg, în 1939, Ciano a remis Führerului un memoriu prin care se arăta sincer starea armamentului italian, iar Ducele a cerut cu insistenţă lui Hitler, îndată ce s-a convins de intenţiile războinice ale acestuia, să amâne conflagraţia europeană până în 1941 sau chiar în 1944 (!!!)... Dar Führerul n-a vrut să ştie de nimic şi a atacat Polonia, *fără să prevină pe Mussolini* (??). De asemenea, în 1941, a atacat Rusia, tot fără să prevină pe Duce (!!!), tocmai în momentul în care Italia era pe punctul să schimbe tratatul ei de neagresiune cu Rusia într-un tratat de alianţă!! Cine minte — Bottai ori Ciano?

Guvernul Bonomi se instalează mâine la Roma. "Pro forma", căci competenţa sa administrativă rămâne neschimbată. Aliaţii au consimţit să lase Guvernul să vină la Roma, ca să îi mai dea puţin prestigiu, căci n-are niciunul. Despre intrarea lui Badoglio în Guvern, nu mai poate fi nici vorbă, mai ales după campania care a început pe tema condiţiilor de armistiţiu semnate de mareşal... În schimb, a fost numit Secretar General la Externe dl Renato Prunas, fost ministru în Cabinetul Badoglio!

Enervarea şi tensiunea pe care prelungirea războiului o provoacă pretutindeni împinge la prostie. Astfel, Comitetul de la Alger („Guvernul Provizoriu"...) a promulgat un decret prin care se defineşte „Ne-

demnitatea Naţională". Pe baza acestui decret, toţi cei care au colaborat, au susţinut sau au ajutat pe nemţi de la armistiţiul din 1940 încoace, vor pierde toate drepturile politice şi cetăţeneşti, pe viaţă sau pe un termen limitat (care nu va putea fi mai mic de cinci ani), după faptele săvârşite...

În loc să se gândească la refacerea nenorocitei de ţări, francezii nu se gândesc decât la răzbunări... "Nation foutue"...

Anglo-americanii au mai slăbit puţin restul Reich-ului cu bombele şi se năpustesc de opt zile asupra oraşului München. Nemţii mărturisesc pagube mari. Pe lângă victimele omeneşti, au mai fost distruse mu-zeele şi stabilimentele culturale ce mai rămăseseră... De ce? Strategie genială? Răsplată pentru bombardarea Londrei cu bombele zburătoare? Sau numai prostie?

Apărarea germană a doborât şi a avariat multe aparate inamice. Câteva din ele (în afară de cele conduse de „amatorii de odihnă") au fost silite să aterizeze pe teritoriu elveţian...

Sâmbătă, 15 iulie. De pe frontul rusesc se semanlează atacuri puternice din partea ruşilor pe Duna, mai jos spre Grodno şi la sud de Pripet în regiunea Kovel. Nemţii continuă să se retragă şi au părăsit oraşul Pinsk şi s-au retras spre Brest-Litovsk scurtând frontul, care la Pinsk forma un mare intrând în liniile sovietice. Pe când Moscova trâmbiţează succese şi afirmă că drumul spre Baltică, prin Letonia şi spre Prusia Orientală prin Lituania îi stă deschis — nemţii declară prin purtătorii lor oficiali de cuvânt de la Berlin că vor apăra Statele Baltice de invazie... Aşa ne-au declarat şi nouă că vor apăra Crimeea, ca să ne silească să menţinem trupele noastre acolo — şi apoi s-a văzut cum au putut-o apăra...

În Franţa, nicio schimbare. Englezii anunţă că nemţii au început să se servească de „bombele volante" şi pe front...

În Italia de asemenea nimic. Alexander a fost la Londra şi s-a înapoiat la comandamentul său. Unii informatori cred a şti că călotoria generalului s-a săvârşit în legătură cu hotărârea unei noi debarcări pe coasta Ligură, menită să ia pe la spate forţele lui Kesselring.

Pe frontul nostru, relativă linişte. Ba, după scrisori sosite din Bucureşti, soldaţii ruşi, care trăiesc în cea mai prietenească convieţuire cu ţăranii români, vin până în marginea Iaşilor şi fac târgueli, nestânjeniţi de nimeni!!!

Nu mai ştii ce să crezi!

Din Londra — spune "Reuter" — au fost evacuaţi până aseară 170 000 copii şi femei... E cea mai masivă evacuare înregistrată în capitala Angliei, de la începutul războiului: dovadă evidentă că „bombele zburătoare" fac mari ravagii în populaţie...

Se vorbeşte din ce în ce mai insistent de intrarea Turciei în acţiune. La Ankara tensiunea e mare. Ambasadorul Statelor Unite, Steinhardt, chemat la raport la Washington s-a mulţumit să declare, că „colaborarea Turciei cu Aliaţii va deveni mult mai intimă"...

Rezerva Turciei de până acum se atribuie *nelămuririi* raporturilor cu Rusia Sovietică şi temerii turcilor de *intenţiile* Moscovei... De la numirea ambasadorului Baydur la Moscova, acum câteva săptămâni, situaţia între cele două ţări vecine pare să se fi lămurit. Baydur e "persona gratissima" la Kremlin şi ar fi izbutit să obţină asigurări formale din partea lui Stalin, că Rusia nu înţelege nici să modifice statutul balcanic, nici să ia Strâmtorile în stăpânire... Turcii la rândul lor s-ar arăta accesibili, după aceste asigurări, să discute un „aranjament" cu privire la Strâmtori, cum ar fi de pildă dezarmarea sau internaţionalizarea lor... Vinogradski, ambasadorul Rusiei la Ankara, care a fost şi el la Moscova, s-ar fi înapoiat la post, cu confirmarea bunelor intenţii sovietice... Saracioglu nu mai luase contact cu Moscova, de la memorabila sa vizită de o lună în capitala sovietică, în toamna anului 1938... În legătură cu aceste evenimente trebuie pusă apriga polemică desfăşurată zilele acestea între posturile de radio germane şi ruseşti. Pe când posturile nemţeşti au afirmat că sovieticii sunt hotărâţi să pună mâna pe Balcani — cele ruseşti au dezmiţit categoric aceste intenţii, afirmând încă o dată că Guvernul Kremlinului nu va depăşi graniţele din 1914 şi că nu are nicio intenţie de cucerire.

E şi convingerea mea: nu vor anexa ţinuturi care nu le-au aparţinut — ca să nu supere pe englezi — *dar vor căuta să câştige aceste ţinuturi bolşevizându-le cu concursul nucleelor comuniste locale.* Pentru noi va fi şi mai rău: faţă de o intenţie de cucerire am fi avut Anglia şi Statele Unite alături de noi — dar aşa...

Începe... În Germania, unde presa e toată în mâna Guvernului, ziarele au început să publice articole alarmante, mărturisind pericolul invaziei ruseşti şi al unei înfrângeri la Vest... Ziarul *Front und Heimat* dă un semnal de alarmă ce n-ar fi fost tolerat până acum în urmă: „Totul este în joc — scrie această foaie — poziţia noastră este tragică. Masele

armate care înaintează din est *sunt pe cale de a se revărsa asupra pământului nostru sfânt.* Trebuie să salvăm femeile şi copiii noştri, trebuie să-i facem să iasă neatinşi din acest război. Toţi cei ce pot ţine o puşcă în mână trebuie să ia armele..." Celelalte ziare ale Reich-ului, lansează şi ele apeluri disperate populaţiei şi nu mai ascund gravitatea excepţională a momentului...

După ştiri de la Basel, aceste apeluri ar fi motivate prin neînţelegeri şi antagonisme izbucnite între nazişti şi *elementele militare nenaziste opuse continuării războiului... Se mai spune că trei generali ar fi fost arestaţi şi că o anchetă ar fi fost ordonată împotriva anumitor comandanţi ai Wehrmacht-ului retraşi din posturile lor pe frontul de Est.* Aceste din urmă ştiri mai cer confirmare...

Şi Cantonul Basel-Land a votat o protestare împotriva persecuţiilor ovreilor din partea ungurilor. Asemenea şi Sinodul Cantonului Basel-Stadt a cerut Consiliului Federal să intervină la Budapesta...

Faţă de mobilizarea conştiinţelor elveţiene, ungurii au dat o lămurire stupidă: Guvernul din Budapesta afirmă că nu sunt persecuţii împotriva ovreilor în Ungaria *şi că deportările semnalate sunt rezultatul unei convenţii încheiate prin care Guvernul maghiar s-a obligat să furnizeze mână de lucru Germaniei*!!! Mână de lucru? Dar copiii la ţâţă, bolnavii şi bătrânii impotenţi, tot pentru lucru au fost ridicaţi din casele lor şi expediaţi în Polonia — ca să nu zicem pe altă lume? Idioţii! Bine că au răspuns aşa. Mă temeam să nu spună că operează nemţii în ţara lor, fără voia lor şi împotriva sentimentelor lor... Era o scuză!

Ziua de 14 iulie n-a fost comemorată anul acesta în Franţa. Nici la Vichy, unde Pétain s-a mărginit la o scurtă rugăciune în biserică... De ce? În schimb la Alger, comemorare cu alai...

Şi asemenea şi în ţările străine, neutre. „Francezii liberi" au sărbătorit "la fête nationale" pretutindeni, cu mare zgomot. Aci la Geneva, au fost manifestaţii extraordinare, la care a participat populaţia elveţiană. Sute de buchete şi de coroane au fost depuse la monumentul „Morţilor francezi şi elveţieni" din ultimul război. Strada Sénebier, unde se află monumentul, gemea de lume. Cei prezenţi au fost evaluaţi la mai multe mii de oameni...

Francezii din Elveţia fac tot ce pot ca să împiedice numirea lui Paul Morand. Agrementul n-a fost dat încă... D-na Thiérry, născută Rotschild, a mobilizat toată ovreimea elveţiană. O discretă intervenţie aliată, contra lui Morand, nu e exclusă...

În Franţa, lupta partizanilor ia din ce în ce proporţii mai mari. Nemţii arestează în masă, împuşcă şi deportează. La Oradour (regiunea Limoges) au masacrat cu mitralierele oameni în biserică. Episcopul din Limoges a protestat pe faţă, energic, împotriva acestui masacru şi a pângăririi „celor sfinte" prin distrugerea altarului şi a emblemelor sfinte...

Reprezentanţii „Comitetelor de eliberare" din toate ţările ocupate de nemţi, ca inamici sau aliaţi, s-au întrunit într-un oraş care se tăinuieşte încă şi au ţinut un congres. În acest congres s-au hotărât măsuri de coordonare a luptelor din diferitele ţări şi regiuni şi s-a redactat un manifest care urmează să fie distribuit clandestin populaţiilor, fiecăreia în limba ei...

După cum se vede, „lupta din spate" se organizează din ce în ce şi sileşte Germania să distragă de pe front divizii tot mai numeroase...

Mandel a fost omorât la Paris, pe drum de la închisoarea Santé la un lagăr de concentrare unde urma să fie internat. Telegramele spun numai că automobilul în care se afla a fost atacat de mai mulţi indivizi şi că în învălmăşală fostul ministru a fost lovit de un glonţ şi omorât şi nu lămuresc din ce categorie de oameni făceau parte ucigaşii. Mă întreb dacă n-a fost omorât chiar de nemţi. Mandel fusese transportat în Germania; de ce l-au trimis nemţii înapoi francezilor? Mandel era adversarul neînduplecat şi al nemţilor şi al Guvernului din Vichy, de ce l-ar fi doborât „partizanii"? Hitler a spus o dată că, în ziua în care Germania ar fi bătută, va pieri şi ultimul ovrei. Să nu facă oare parte uciderea lui Mandel din lichidarea ovreilor, întreprinsă deja în stil mare în Ungaria? Să nu fi fugit şi Max Auschnit din România[1] tot de frica acestei „lichidări"... Grozave timpuri!

Pe frontul din Normandia a căzut şi Theodore Roosevelt junior, fiul fostului Preşedinte Theodore Roosevelt. Era în vârstă de 56 ani şi avea gradul de general. Făcuse toată campania Africii şi Siciliei...

[1] Max Auschnit a părăsit Bucureştii cu un aeroplan condus de Matei Ghica-Cantacuzino, chiar aeroplanul militar încredinţat acestuia. Cu Auşchnit şi Ghica-Cantacuzino a plecat şi Sandu Racotă. Se zice că au aterizat în Cipru... Dacă e aşa, bine de ei.

A murit — dar nu pe front — şi lordul Somers, succesorul lui Baden-Powell, întemeietorul „Cercetăşiei" ("Scout"-ismul). A venit sub Regele Carol al II-lea şi la Bucureşti, unde a fost primit, ca de obicei străinii, cu onoruri exagerate. Ţin minte că din această cauză am refuzat să iau parte la masa ce i s-a oferit la Palat...

Se vorbeşte foarte mult de lichidarea Băncii Regulamentelor Internaţionale de la Basel, care, pe lângă că n-a fost niciodată la înălţimea menirii ei, nu mai are astăzi niciun rost. Ea fusese într-adevăr întemeiată, prin contribuţia diferitelor Institute de Emisiune, pentru a facilita şi a favoriza schimburile financiare între diferitele ţări cu regimuri monetare atât de deosebite — de la normal până la maximumul anormalităţii...

Amicul nostru Auboin, de atâţea ani în fruntea Băncii, e dezolat, după câte-mi spune Assan, care l-a văzut. Cred şi eu, aşa caşcaval mai rar!

Auboin a spus lui Assan că Comisia Monetară Aliată, care lucrează la Washington în vederea unui plan de coordonare monetară internaţională după război, nu a ajuns la niciun rezultat şi e vorba să-şi amâne şedinţele *sine die*... Auboin pretinde că americanii sunt de o aroganţă de neînchipuit şi că vor să reglementeze ei toate...

Luni, 17 iulie. Petrecut ziua de ieri la ţară, la Bellerive. Dejun excelent la Gafencu, apoi ceai la Madi Geblescu...

Zi însorită, caldă, paşnică — departe de mizeriile războiului, de care totuşi gândurile noastre şi sufletul nostru cernit nu se puteau despărţi... Primit astăzi-dimineaţă o scrisoare de la soţia mea de la Sinaia, din 17 iunie... Ciudat! Îmi scrie fleacuri, îmi vorbeşte de plictiselile sale pentru a obţine cauciucuri la automobil, se plânge de scumpete şi-mi povesteşte despre botezuri şi ceaiuri. Ca să-mi facă inimă bună, sau sunt inconştienţi şi acolo?

Pe fronturi, lupte aprige în Normandia cu foarte uşor avans al Aliaţilor, mai accentuat pe flancul extrem vest unde St. Lô pare încercuit... În Italia, Aliaţii au ocupat Arezzo, "la cucelle", cum o numeşte Victor Hugo. Linia Livorno-Ancona pare în ajun de a fi depăşită. Vom vedea ce vor face nemţii pe „linia gotică"...

În Rusia, la nord-vest de Vilna ocupată, sovieticii au ajuns la câţiva kilometri de Kovno şi înaintează prin Lituania spre Marea Baltică. Mai la nord Dünaburg e ameninţat de aproape de armata rusească venind de la est şi îndreptată spre Riga. La sud de Grodno, evacuat de trupele germane, ruşii progresează în direcţia Bialystok şi Brest-Litovsk. Ruşii n-au confirmat încă puternica lor ofensivă anunţată de nemţi la sud de Pripet în direcţia Tarnopol-Lemberg...

Cum se vede, continuă să meargă prost pentru nemţi, pe toate fronturile...

Ruinele Ploieştilor au fost din nou bombardate sâmbătă... Berlinul, München, regiunea Vienei, au fost şi ele atacate ieri de avioanele aliate...

Frangulis a venit ieri să-mi povestească ştirile, zvonurile şi părerile ce circulă în cercurile refugiaţilor filoaliaţi din Geneva...

Grijă serioasă de influenţa tot mai mare şi de rolul tot mai precumpănitor al Sovietelor — ca urmare la fantasticele lor succese pe frontul Oriental şi la inteligenţa cu care duc politica lor externă... Cel care îndrumează toate, inteligenţa conducătoare la Moscova, ar fi Vîşinski, adjunctul lui Molotov. Şi Stalin şi Molotov nu ar fi decât „figuri de faţadă" — Vîşinski ar fi "l'Éminence grise" din cuvântul căruia nici Stalin n-ar ieşi. De văzut. Nu mă îndoiesc de inteligenţa şi de dinamismul lui Vîşinski — le-a dovedit — dar cred că şi Stalin îşi spune cuvântul său, că tot el e stâlpul pe care se razimă întreg edificiul sovietic...

Vîşinski s-ar afla acum la Ankara, unde pune sula în coastă turcilor, ca să-i silească să pună la dispoziţia Aliaţilor baze navale şi aeriene, să deschidă Strâmtorile flotei engleze şi *să se înţeleagă* cu Kremlinul. Cum Vîşinski e acela care a constituit Guvernul Bonomi în Italia şi care a dat Comitetului din Alger autoritatea de a se impune englezilor şi americanilor, Frangulis şi informatorii săi nu se îndoiesc că va reuşi să obţină ce vrea şi în Turcia.

Intrarea Turciei în război e dorită mai ales de ruşi, pentru a-şi face drum spre Mediterana. La Londra (şi prin urmare la Washington) entuziasmul e mult mai slab pentru o intrare a turcilor în acţiune. Englezii îşi dau seamă că în ziua în care acest eveniment se va săvârşi, Turcia va fi foarte probabil, aproape sigur, atacată de bulgari şi de nemţi, ceea ce ar forţa Comandamentul anglo-american să vină în ajutorul noilor combatanţi şi să deschidă un nou front... La Londra se spune pe faţă că momentul Turciei a trecut şi că o intrare a ei în război *acum* ar fi mai

mult o încurcătură şi n-ar veni decât în ajutorul Rusiei, pe care anglo-saxonii o socotesc deja mult prea tare şi de care se tem...

Cercurile geneveze filoengleze constată cu părere de rău, că Rusia Sovietică a torpilat deja „Charta Atlanticului". În locul acestei "Charte", ale cărei principii liberale şi de dreptate omenească se întindeau asupra lumii întregi, anglo-saxonii se mulţumesc acum cu planul unui fel de „Commonwealth al Atlanticului" care ar cuprinde ţările de o parte şi de alta a Atlanticului, abandonând restul Europei influenţei ruseşti şi prin urmare comunismului...

Cred că Frangulis şi prietenii pe care îi frecventează sunt în această privinţă cam pesimişti. Că jumătate Europa va cădea după război sub influenţa sovietică e foarte posibil — dar să se creadă că anglo-saxonii au dat de pe acum Europa pradă bolşevismului, e cam exagerat... Ştiu dimpotrivă, că Anglia organizează pe sub mână o adevărată „ligă" împotriva comunismului şi că agentul ei principal e Sir Samuel Hoare, ambasadorul de la Madrid, care a câştigat în această privinţă colaborarea lui Franco şi a lui Salazar în Portugalia. Londra caută să întindă această mişcare de rezistenţă spre est şi se lucrează în acest sens în Franţa şi în Italia...

Frangulis mi-a mai venit cu un sac de havadişuri. Ţara cea mai urâtă de ruşi e Ungaria, apoi vin România (?) şi Elveţia... La Teheran, când cu Conferinţa, Guvernul elveţian a încercat să reia raporturi cu Sovietele; încercarea a fost făcută prin însărcinatul cu Afaceri al Iranului din Berna, din întâmplare atunci în Persia. Molotov ar fi răspuns cu un surâs: „Existăm de 25 de ani şi Elveţia ne-a ignorat — mai avem vreme să mai adăstăm!" Ruşii consideră pe elveţieni ca pe cei mai „încarnaţi" burghezi şi ca atare ca pe nişte duşmani. Sokolin, care-şi dă în Elveţia aere de reprezentant al Sovietelor, n-are nicio trecere la Moscova. Kremlinul are informatori la Berna, la Zürich, la Geneva, dar nu sunt ruşi, ci ovrei elveţieni...

Lumea refugiaţilor genevezi ar fi fost adânc impresionată prin apelul adresat de la Moscova de generalul german von Zeidlitz[1], apel adresat poporului german, prin care îi cerea să nu se teamă de ruşi, să nu se mişte împotriva lor, *căci n-au nicio intenţie rea împotriva poporului.* Singurii vrăjmaşi ai ruşilor sunt Hitler şi Nazismul. Von Zeidlitz nu e un trădător şi nu poate fi bănuit nici de comunism; dânsul e însă reprezentantul unui curent foarte popular în sferele superioare ale Wehrmacht-ului, *curent care tinde la o pace cu Rusia.* O asemenea pace n-ar fi exclusă, cred mulţi. Şi o speră (!) refugiaţii germani antinazişti

[1] Căzut prizonier la ruşi anul trecut; general foarte capabil şi stimat.

din Elveţia... În situaţia de azi a frontului nazist, eu nu o cred însă posibilă, afară de o capitulare fără condiţii din partea nemţilor...

Frangulis — şi aci cred că are dreptate — crede însă că războiul va mai ţine mult, dacă nu va supraveni o *prăbuşire* a moralului german. Dar Hitler îşi îmbărbătează oamenii cu tot felul de făgăduieli şi trucuri. Seria armelor *V*, din care arma V_1 e cea mai anodină, e unul din aceste trucuri. În această serie *V* ar fi o bombă care prin explozia ei distruge oxigenul din aer şi produce astfel asfixia pe distanţe destul de mari. Dar până acum Hitler a ezitat să o întrebuinţeze, de teamă să nu fie încadrată în ordinea luptelor prin gaze şi să nu provoace teribile represalii...

În total, grecul mi s-a arătat cât se poate de pesimist şi pentru durata războiului şi pentru cele ce vor mai veni după război... Faptul senzaţional, pentru dânsul în momentul de faţă *este dorinţa Germaniei de a face pace cu Rusia, dorinţă ce nu este exclus să se realizeze.* Vrabia mălai visează — căci grecii s-ar împăca foarte bine cu ruşii...

Ovreii au mobilizat întreaga Bisierică Protestantă Naţională din Elveţia, care s-a ridicat prin Sinodul ei Central împotriva persecuţiilor şi masacrelor din Ungaria... Întrunit special, Sinodul Central al acestei Biserici a votat o moţiune prin care cere Guvernului Federal să intervină pe toate căile diplomatice pentru a obţine încetarea ororilor săvârşite de nemţi *în complicitate cu ungurii* în Regatul Sfântului Ştefan... Bun pentru noi...

Se dezminte oficial încetarea din viaţă a lui Henriot, dar nu şi uciderea lui Mandel... Cine va fi pus la cale această sinistră farsă? Toate ziarele elveţiene au publicat lungi articole necrologice asupra „defunctului" a cărui sănătate ni se spune acum că e perfectă...

Ştirile pesimiste date de Auboin lui Assan cu privire la amânarea şedinţelor Comisiei Monetare din Washington nu au fost tocmai exacte. Comisia continuă să lucreze şi telegramele de azi ne anunţă că a ajuns chiar la *fixarea* cotelor fondului „aur" ce se va constitui după război pentru refacerea lumii. Cotele au fost fixate bineînţeles pe hârtie şi vor mai fi probabil modificate. S-a hotărât *în milioane de dolari*, următoarele subscrieri: SUA 2 750, Marea Britanie 1 300, URSS 1 200, China 650, Franţa 450, Indiile 400, Belgia 225, Canada 300, Australia 200, Olanda 275, Brazilia 150, Cehoslovacia 125, Africa de Sud 100,

Polonia 125, Iugoslavia 60, Norvegia 50, Grecia 40, Egiptul 45 — şi diverse alte State printre care cele din America de Sud, Irakul şi Iranul, 860. De observat că Imperiul Britanic subscrie în total 2 300 faţă de 2 700 SUA şi 1 300 URSS.

Dar totul nu e să strângi un fond; întrebarea e, ce se va face cu el?

Marţi, 18 iulie. Citesc în „Memoriile" ducesei d'Abrantès[1]: "Le Nord, *et par ce mot j'entends la Russie*, n'ignore pas depuis Catherine II surtout, *que le levier qui doit ébranler l'Europe, la renverser peut-être, est chez elle et en elle...*"

Ducesa d'Abrantès a prevăzut evenimentele cu mai bine de 100 de ani înainte!

Avangardele americane au intrat în St. Lô, dar au trebuit să se retragă, după un contraatac german. Mareşalul Kluge, noul comandant în Franţa, a declarat ziariştilor că se aştepată la o mare ofensivă anglo-americană, dar că e gata să-i facă faţă.

Nemţii anunţă că ruşii au început o mare ofensivă între Lutsk şi Tarnopol spre Lemberg, dar ruşii nu spun nimic. Nu mai spun nimic de asemenea nici despre frontul finlandez, unde, pentru un motiv sau altul, înaintarea sovietică pare că s-a poticnit. Năvala continuă în schimb, cu neschimbată violenţă, la centrul frontului spre Prusia Orientală. Populaţia din această prvovincie a început să fie evacuată, iar tunurile grele ruseşti bombardează deja Kowno...

Dl I. C. de la Consulat mi-a dat să citesc un memoriu trimis în ziua de 21 mai, Mareşalului Antonescu, de către legionarii închişi în penitenciarul de la Braşov. Memoriul — 14 foi mari de hârtie — e semnat de Alexandru Ghica, fostul director general al Siguranţei sub regimul legionar, de Victor Biriş[2], fostul secretar general de la Interne, de Traian Marian, fostul şef al organizaţiei legionare din Braşov, de Traian Trifan, fost prefect de Braşov, de Manteluţă C, fost prefect în Prahova, de inginerul Ştefan Iacobescu, fost subdirector general la Radiodifuziune şi Valer Ştefănescu, fost ajutor de comandant legionar.

[1] Volumul IV, pg. 292, Ed. Albin Michel, Paris.

[2] Elegantul Biriş, îmbrăcat în haine „pepita", care ne-a dus la Prefectura Poliţiei, în camera prefectului Zăvoianu — în ziua de 27 noiembrie 1940, când au vrut să ne omoare...

Memoriul, prin care semnatarii fac critica politicii Mareşalului care a trădat şi subminat regimul legionar, care a trădat politica de alianţă cu Germania şi care a nenorocit ţara fiindcă n-a lăsat pe legionari să extermine pe ovrei şi să le vândă toate imobilele şi proprietăţile rurale — dovedeşte o totală inconştienţă şi o lipsă de „informaţie" şi mai totală. Dar e plin de şiretenie: tot timpul, Mareşalul e prezentat ca plin de bunăvoinţă, dar *împiedicat de alţii de a face binele*! Doar s-o milostivi „să recheme" pe legionari la colaborare! „Alţii" — e mai ales Ică, pe care fără a-l numi îl acuză de toate relele! E simptomatic pentru mentalitatea acestor mormoloci politici, că în *mai 1944* ei continuă să vadă salvarea României numai într-o alianţă strânsă cu Germania!

Pe mine m-au interesat semnăturile, căci s-a spus că Ghica, Biriş şi alţii au fost eliberaţi demult: am constatat cu plăcere că sunt încă în puşcărie.

La memoriu se află anexată o reclamaţie, redactată şi scrisă de mâna lui Biriş, privitoare la tratamentul legionarilor în diferitele puşcării unde sunt întemniţaţi. Din el rezultă că nu sunt prea bine trataţi şi că principalii vinovaţi sunt încă toţi închişi...

Cu atât mai bine!

Atitudinea Turciei e tot la ordinea zilei şi ziarele sunt pline cu ce va face su nu va face Guvernul din Ankara... Acum câteva lun, Anglia insista pentru intrarea turcilor în război, şi Rusia se arăta indiferentă — azi, Anglia se arată indiferentă şi Rusia insistă pentru mobilizarea vecinei sale. De câte ori Rusiei îi merge rău, nu vrea să vadă Strâmtorile deschise, iar îndată ce îi merge bine, n-are alt gând decât să-şi poată face drum spre Mediterana...

Pare însă că Turcia — cu toate ştirile alarmante publicate zilele acestea în privinţa atitudinii ei — nu se va decide aşa repede şi va amâna şi de data asta intrarea ei în război: Adunarea Naţională (Parlamentul) de la Ankara a luat într-adevăr 15 zile concediu... Opinia publică în Turcia e contra războiului. Nu vor oamenii să fie molestaţi. E drept că teama de nemţi, de când mănâncă pretutindeni bătaie, a slăbit — şi că Guvernul turcesc vrea cu tot dinadinsul să fie „beligerant" în momentul încheierii păcii... Dar pare că pentru moment preţul cu care ar trebui să plătească această onoare, ar fi prea ridicat...

Deşi Consiliul de Stat al Cantonului Genevei a votat închiderea prăvăliilor sâmbăta la orele 17, legea nu s-a pus în aplicare fiindcă termenul pentru recursul la un referendum (plebiscit) expiră la 12 august

(o lună după votarea legii). Pentru a se provoca un referendum trebuiesc 3 500 de semnături. Adversarii măsurii aleargă după ele... Magazinele cele mai mari (Grand Passage, Printemps, Navolle, Samaritaine etc.) au declarat însă că vor aplica legea chiar de săptămâna asta! Mare vâlvă! Genevezii petrec...

Şi Comitetul Ceh, şi Comitetul Polon din Londra, s-au ridicat împotriva ungurilor pe tema persecuţiei ovreilor... Ungaria are în fine o presă bună! Bravo, bravo!

Moscova îşi macină personalul fără milă. Militari şi civili. Când unul nu mai e bun — la gunoi! Cât zgomot s-a făcut în jurul tovarăşei Wassilieva, poloneză comunistă împinsă înainte împotriva intransigenţilor de la Londra. Pentru ce, nu nu se ştie, dar Wassilieva a dispărut...

A dispărut de asemenea şi ilustrul Korneiciuc, fost subsecretar la departamentul lui Molotov, bombardat „ministru de Externe" al Ucrainei, în momentul proclamării „autonomiei" diferitelor republici din URSS — şi acum dat la o parte, deşi e un „antipolonez" cunoscut... Unde e Litvinov? Unde e mareşalul Timoşenko? Unde sunt atâţea alţii? Răspunsul nu l-ar putea da decât Stalin...

Ungurii caută să-şi facă reclamă, cel puţin în Franţa, sub protecţia nemţilor, de când la Londra nu mai merge. În cursul lui iunie, sub pretextul de a comemora pe Liszt şi pe mama acestuia care a trăit 40 de ani în Paris, o slujbă pontificală prezidată de cardinalul Suhard şi de primatul Ungariei (ce caută la Paris?) a avut loc în biserica Trinité. După slujbă, s-au ţinut discursuri şi s-a preamărit „cultura" şi „civilizaţia" maghiară!... Francezii sunt inconştienţi!

Sir Samuel Hoare, ambasadorul Angliei la Madrid, a fost introdus în Camera Lorzilor, cu titlul de Viconte. Această răsplată dovedeşte cât preţ pune Guvernul britanic pe constituirea „Commonwealth-ului Atlantic" şi cât de recunoscător e lui Samuel Hoare pentru acţiunea lui în Spania. Generalul Franco pare într-adevăr complect câştigat politicii anglo-americane. Rămâne numai de văzut dacă va trece de partea anglo-saxonilor numai după război; sau chiar înainte de sfârşitul lui... De la un popor de „cavaleri" toate se pot aştepta!

Ziarele elveţiene vorbesc, în seria armelor secrete germane *V*, despre o bombă cu motor, care s-ar ridica în stratosferă unde ar dobândi o iuţeală de 1 200 kilometri pe oră, şi pornită din Franţa ar putea ajunge la... New York! Poate să fie un bluff, dar poate să fie şi adevărat — tehnica modernă nu mai cunoaşte obstacole... Ar fi evident o mare satisfacţie pentru toţi cei care au suferit de pe urma bestiilor americane să audă că New Yorkul s-a dus dracului — dar războiul tot pierdut va rămâne pentru nemţi...

Enervarea elveţienilor faţă de creşterea constantă a numărului refugiaţilor *de tot soiul*, ce vin să caute adăpost pe pământul lor, a ajuns la paroxism. Guvernul Federal a hotărât să nu mai primească decât persoanele ce sunt ameninţate în viaţa lor şi care nu pot găsi adăpost aiurea... Se vede că înainte de a aplica aceste măsuri, a făcut o ultimă favoare românilor, acceptând pe cei 200 intelectuali (!!) pe care dl Ică a cerut să-i salveze, garantând Statul român (?) întreţinerea lor... Mi se spune că primul întreţinut ce ne va sosi la Geneva va fi dl profesor Gusti!

Miercuri, 19 iulie. După câteva zile de relativă stagnare, năvala împotriva Germaniei s-a înteţit din nou pe toate fronturile. Ruşii anunţă că au ocupat Brody şi că au rupt frontul german între Lutsk şi Tarnopol pe o lărgime de 200 kilometri şi pe o adâncime de 50 şi că sunt la 70 de kilometri de Lemberg. În Franţa, americanii au ocupat ruinele oraşului St. Lô, iar englezii, după ce au pilonat liniile nemţeşti la est de Caen cu 2 700 de avioan, au înaintat cu câţiva kilometri... În Italia, Livorno a fost încercuit, Aliaţii au ajuns pe Arno la est de acest oraş şi înaintează la centru spre Florenţa. Livorno şi poate chiar Florenţa, vor fi evacuate zilele acestea de forţele lui Kesselring... Nemţii confirmă toate aceste ştiri, căutând să le „estompeze" efectele...

Mareşalul Koniev, acela care a pătruns în Bucovina şi în Moldova în fruntea trupelor sovietice a fost numit comandant al Frontului ucrainean, în locul mareşalului Jukov. Ce-i cu Jukov, nu se ştie...

Mă gândesc la cele 2 700 avioane care au pilonat frontul din Normandia şi mă întreb ce trebuie să fie în sufletul nenorociţilor francezi care îşi văd vechile şi frumoasele lor aşezăminte distruse...

Ca să ridice moralul poporului, nemţii au dat drumul presei lor pe tema armelor secrete... De unde până acum nu era voie să vorbească de ele, de ieri numai despre ele se vorbeşte. Şeful Biroului Presei Reich-ului

a declarat că torpila automatică care a distrus multe vase în Canalul Mânecii nu trebuie confundată cu arma secretă V_2, care n-a fost încă întrebuinţată şi care va provoca o surpriză şi mai mare ca arma V_1. Pe tema armelor secrete, se întreprinde o adevărată campanie de propagandă şi şeful Presei a afirmat că „un mare număr de arme noi vor intra în curând în acţiune pentru a asigura în mod definitiv victoria Reich-ului şi aliaţilor săi". Pe de altă parte, propaganda germană caută să dea impresia, atât înăuntru cât şi în afară, *că evenimente senzaţionale care se prepară vor permite Germaniei să ia iniţiative militare şi diplomatice*!!!

Dacă în armele *V* şi în „eventualele evenimente diplomatice" (pace cu Rusia?) se mărginesc acum toate nădejdile Germaniei, apoi stăm bine toţi cei care suntem osândiţi să tragem în plugurile ei!

În legătură cu acest "bourrage de crâne", presa germană nu se sfieşte să afirme că confidenţele făcute de Ribbentrop la Helsinki, cu privire la aplicarea noilor planuri „tehnice şi diplomatice" hotărâte de Hitler, au determinat pe finlandezi să ducă războiul până la capăt... Despre noi nu se spune nimic, dar probabil că faimoasele „planuri" au convins şi pe Antonescu să nu se despartă de nemţi!!!

Tot în legătură cu această nouă şi disperată campanie, trebuie puse ştirile de origine italiană (secţia fascistă), după care Roosevelt va sosi zilele acestea la Roma să vorbească cu Papa despre pace şi despre lupta împotriva comunismului!!!

E drept, că după unele ştiri din Roma, Papa e foarte preocupat de întrebuinţarea „noilor arme" *şi se teme să nu se ajungă la războiul gazelor*. În această teamă, ar fi decis să intervină la Berlin, la Londra şi la Washington... Cercurile catolice sunt foarte îngrijorate de ce s-ar putea întâmpla dacă beligeranţii ar recurge la gaze şi o acţiune a Sf. Scaun împotriva acestei grozăvii e foarte posibilă... De aci poate zvonurile unei întâlniri între Papă şi Roosevelt, a cărui venire în Europa, şi poate la Roma, e sigură — spun toţi cei bine informaţi...

O formidabilă explozie a avut loc în California, la Port Chicago pe coasta Pacificului, unde un enorm depozit de muniţii a luat foc. Oraşelul a fost ras, peste 600 de oameni au fost ucişi şi mai multe mii răniţi. Două vase mari americane (din clasa "Victory") încărcate cu muniţii au sărit şi ele în aer şi odată cu ele au fost scufundate mai multe vase mai mici... Despre cauzele catastrofei nu se spune nimic şi amănunte nu se dau... E ca şi când Statele Unite ar fi pierdut o bătălie...

„Forul Mussolini", cel mai frumos stadion din Europa, ridicat sub regimul fascist lângă Ponte Molle, la Roma, a fost „debotezat" şi numit „Forum Italia"...

Sic transit...

Întrebat asupra retragerii ofiţerilor de legătură britanici ataşaţi pe lângă Cartierul generalului Mihailovici — Churchill a răspuns în Camera Comunelor:

„Urmăresc *pe cât e omeneşte posibil* de aproape evenimentele din Iugoslavia *şi sunt înclinat să cred* (câte reticenţe!!) că hotărârea, pe care am luat-o acum câtva timp, de a ne desolidariza de generalul Mihailovici, a fost pe de-a întregul *justificată*"...

Moscova anunţă:

„Un convoi de 57 000 prizonieri germani, cu 20 generali în frunte, a defilat prin Piaţa Roşie a Moscovei. Ofiţeri sovietici de înalt rang au mers în capul cortegiului, urmaţi de ofiţerii germani, după grade. Cazaci călări pe lături despărţeau convoiul de imensul public, care, conform instrucţiunilor primite, nu s-a dedat la nicio manifestaţie.

Prizonierii au fost trecuţi apoi prin duşuri igienice, au primit o raţie de supă, 1 kilogram de pâine, 125 grame carne şi cei care aveau nevoie de ele, au primit şi uniforme noi"...

Ce o fi zis Hitler citind această telegramă? Nenorocitul!

O telegramă din Tokyo anunţă că *toţi* soldaţii şi ofiţerii japonezi din Saipan (insulele Mariane) *au murit până la ultimul om*, dar nu s-au predat... Fanatismul japonez e încă neînvins. Telegramele din Tokyo dau cu acest prilej enormele pierderi suferite de americani în bătăliile din insulele Mariane care ţin de la 11 iunie...

Comitetul Internaţional al Crucii Roşii a fost oficial informat că transportul ovreilor în afară de teritoriul Ungariei a fost suspendat. S-a adus asemenea la cunoştinţa Crucii Roşii că poate veni în ajutorul ovreilor internaţi (!) şi colabora la evacuarea copiilor sub 10 ani care ar obţine vize de intrare în ţări de refugiu precum şi a oricărui ovrei posedând vize pentru intrarea în Palestina...

O mai complectă mărturisire a persecuţiilor întreprinse contra ovreilor de către unguri nu putea fi dată...

După părerea nemţilor, o treime din totalul forţelor Aliate *disponibile* în Europa e deja angajată în Normandia. Circa 600 000 combatanţi. Date fiind nevoile apărării Angliei şi a constituirii rezervelor tactice, alte trupe n-ar mai putea fi debarcate. Cel puţin în număr însemnat şi deocamdată...

Suma de opt milioane de dolari subscrisă de diferitele State Aliate în vederea fondului de refacere al Europei, ar fi destinată, după hotărârile Conferinţei de la Bretton Woods (căci în acea localitate e adunată conferinţa) la crearea unei Bănci Internaţionale, în care fiecare ţară ar avea parte la direcţie în proporţia subscrierii sale. Anglia ar fi nemulţumită, fiindcă partea — şi prin urmare influenţa ei — ar fi prea mică şi a Rusiei Sovietice prea mare. Totuşi, cu dominioanele lui, Imperiul Britanic are parte aproape egală cu Statele Unite...

"Associated Press", din America, pretinde a şti că dl Harada, ambasadorul Japoniei pe lângă Sfântul Scaun, ar fi exprimat Papei dorinţa ţării sale de a încheia pacea, în anumite condiţii... Japonia n-ar mai vrea să continue un război lung şi fără rezultate (... de văzut!) şi ar fi gata să încheie o pace *cu condiţii ca dreptul său la viaţă să-i fie recunoscut...*

Ştirea n-a fost încă nici confirmată, nici infirmată, la Tokyo...

Probabil că face şi ea parte din sistemul "bourrageului de crâne" — dar de cealaltă parte a baricadei...

Nu mai încape nicio îndoială că situaţia atât de gravă de pe fronturi şi din dosul lor a ajuns să tulbure serios minţile până sus de tot în ierarhia nazistă şi că fiecare din conducătorii Germaniei caută soluţii, fără să-şi dea seama că problema e insolubilă. Reproduc din informatul *Journal de Genève* de azi un articol care caracterizează destul de bine starea de spirit din fruntea ierarhiei hitleriste, începând cu Göring care-şi adună prietenii sub forme caraghioase ca să nu fie bănuit (afară numai dacă n-a înnebunit...)!

„On nous écrit d'Allemagne:

Lorsqu'il ne séjourne pas à sa proprieté de Karinhall, dans la Schorfheide, à quelque quatre-vingts kilomètres a l'est de la capitale, le feldmaréchal-général Hermann Göring se retire volontiers, pour méditer, dans un vieux bourg qui couronne une petite colline de Thuringe. Il s'agit d'anciennes ruines qui constituaient jadis un lieu d'excursion pour les gens de la région, où abondent les bois epais et dans ceux-ci toutes sortes de gibier, depuis la grosse bête jusqu'au petit coq de bruyère. Hermann Göring a fait rénover l'intérieur du bourg afin d'y pouvoir résider. Mais les salles, selon la volonté du maitre des céans ont été reconstruites selon l'aspect qu'elles sont censées avoir en il y a sept ou huit siécles, sinon davantage.

On y célèbre parfois un culte bizarre qui nous repporte bien en deçà de l'époque médievale, dans des accontrements curieux, où le cuir remplace les peaux de bêtes que les hommes des cavernes affectionnaient tant, faute de mieux sans donte, en des temps sont ou peut penser qu'il ne reviendront plus. Sur des tables et des bahuts de chêne massif, où peut voir alignées de splendides séries de pots de grès ou d'étain, si lourds qu'il doit falloir les deux mains pour les élever jusqui aux lévres lorqu'il son pleins. Sans doute ne les remplit-on pas d'hydromel. Mais lorsque le feldmaréchal donne là quelque petite fête, *dans le silence complice* de la forêt profonde, les amis et invités sont, comme ce dernier, habillés de vêtements de chasse de gros cuir. A leur ceinture pend un énorme coutelas.

On raconte — mais nous ne voulons pas accepter l'entiére responsabilité de ce détail pourtant fort pittoresque — que lorsqu'il préside l'une de ces assemblées, Herman Göring, pour donner plus de couleur à la cérémonie, affectionne de ceindre un casque frontal portant deux grandes cornes de buffle, comme l'usage le voulait dans certaines tribus guerriéres en des temps lointains, dont l'histoire nous a fait conserver le souvenir. Dès que la cérémonie est terminée, le feldmaréchal boucle un ceinturon où pend une impressionnante épée de Viking: puis sur un signal on abaisse le pont-levis. La petite troupe sort du vieux burg sur le parvis duquel la garde personnelle du general feldmarechal rend les honneurs sur deux rangs. Les hommes qui la composent sont, eux aussi, vêtus de cuir et, à leur flanc, est accroché un couteau dans sa gaîne.

Ce singulier endroit consacré de toute évidence, à quelque rite germani, que ancien, est devenu depuis peu de temps un lieu d'incessants pelerinages. *On peut admettre qu'on ne parle pas que de chasses et que ce sont bien plutôt les événements militaires actuels qui font l'objet des mystérieuses discussions qui y ont lieu.* Car derrière une façade où

la confiance la plus absolue est de commande, l'on discute beaucoup dans les milieux qui ont assumé depuis onze ans de présider aux destinées du Reich allemand. Les lignes de fortifications les plus puissantes, jugées invulnérables, ont été culbutées comme des simples chateaux de carter et des plans qu'on avait accoutumé de considérer comme infaillibles se sont évanoui sans laisser d'autre traces que celles du passage des armées ennemies.

Dans cette retraite si favorable au recueillement, Hermann Göring entouré d'amis, interroge l'avenir comme d'autres, interrogent dans leurs somptueuses propriétés de Buckow[1], ou au chateau de Fusch[2], non loin de cet Obersalzberg où Adolf Hitler lui-même, dans un grouillement de SS, dont les effectifs dépassent largement ving mille hommes, tente de souder l'avenir. Le temps presse et il faut aviser. Un angoissant dilemme a surgi. Convient-il de tenir compte des recommandations des géneraux chevronnés et compétents sans nul doute, mais dout on ne saurait prétendre qu'ils sont décides à défendre le régime jusqu'à la dernière goutte de leur sang, qui souhaiterent que l'on tint compte davantage des faits tel qu'ils resultent de la situation militaire; on bien faut-il persister dans la tactique suivrè jusqu'ici, tenir partout le plus longtemps possible dans l'espoir qu'un miracle permettra une «paix discuter»?

Mais les circonstances ne sont-elle pas trop défavorables? L'essence menace de devenir rare. La production industrielle, quoiqu affirment les experts du bureau Speer, a rétrogradé de 35 à 50%; les équipements électriques font trop souvent défaut aux sous-marins et aux avions; l'industrie berlinoise, si importante, a été terriblement attente, les grandes usines d'aviation, de locomotives, de machines, de Grunman, d'Erkner, de Köpenick, de Oberschoenenweide ont été, soit entièrement détruites, soit si gravement endonmmagées que leur rendement est tombé verticalement; le grand centre de planeurs de Trebbin a été recouvert d'un tapis de bombes; la fameuse gare régulatrice de Seddin a perdu plusieurs centaine de wagons de marchandises au cours d'un seul raid; demain c'est la Haute-Silésie, dernier refuge de la grosse industrie de guerre, qui peut tomber à la merci des canons russes. Et que faire de ces centaines de milliers, de ces millions d'individus, hommes, femmes et enfants évacués des régions bombardies et rassemblés en Prusse Orientale, dans le Gouvernement Général de Pologne, en Tchécoslovaquie, dans le Warthegau que menace maintenant la poussée des armées

[1] Aluzie la Goebbels.
[2] Aluzie la Ribbentrop.

staliniennes? Peut-ou songer à les évacuer de nouveau? Où les mettra-t-on cette fois-ci? Sur tous les fronts les hommes tombent par milliers. On vide les dépots et les casernes, ou vide les bureaux de l'intendance et pourtant il faut reconstituer des réserves en toute nôte. Le dr. Goebbels lui même, dans un récent article, a annoncé que tout homme valide, toute femme valide, de 17 à 60 ans, sera versé dans les effectifs des usines de guerre pour boucher les trous faits par les prélèvements au bénéfice de la Wehrmacht. Quel résultat entend-on obtenir de la sorte? On veut, dit-on, récupérer 700 000 à 800 000 hommes, mais personne, en Allemagne, ne se fait d'illusion sur la valeur combative réelle de ces hommes dont l'immense majorité n'a jamais tenu un fusil, appelés à entrer en lice au moment où la depression morale innérente aux revers du champ de bataille, commence a faire des ravages dans les âmes. La probléme des réserves est crucial.

Il n'est pas dit que les conseils de modération prévaudront. L'arme secrète V_1 n'a pas tenu ce qu'elle promettait, elle n'a pas empéché l'invasion ni l'usure progressive de réserves de Rommel. Le peuple, après quelques journées d'enthousiasme, déchante. L'emploi éventuel de la seconde arme secrete V_2 a donné lieu à des discussions assez mouvementées[1]. Les essais de radio-direction n'ont pas été particulièrement concluants et si la puissance de la déflagration totale este censée couvrir une surface de 600 metres de coté, le point de chute ne se laisserait calculer qu'à quelques kilometres près dans les deux sens. On se demande donc, dans quelques milieux si cette arme incertaine[2] ne finira pas par se retourner contre ceux qui l'emploient; on se demande s'il ne vaux pas mieux renoncer, dans l'état actuel des choses, à une arme dont l'effet selon les propres gazettes du Reich doit été „progressif" non „decisif", comme on l'avait d'abord laissé entendre.

Il est encore d'autres problémes, tout aussi angoissants qui travaillent les esprits. Sur les deux fronts de Normandie et de Russie, plus de trente généraux ont été, en un mois, capturés par l'ennemis. Il n'est pas aisé de les remplacer d'autant que des informations dignes de foi, vérifiées, ont signalé que pour des raisons que nous garderons d'approfondir des arrestations et incarcérations d'officers supérieurs ont dû etre effectuées au cours des derniéres semaines. Il y a en, d'autre part, des accidents restés sans explication. Le général de chasseurs alpins Karl Eglseer qui commandait un corp d'armée a été victime d'un accident, ainsi d'ailleurs que le général d'infanterie von Wickede.

[1] Până a fi negată că ar fi arma V_2... .
[2] E vorba aci de arma secretă V_1.

On a commenté ces accidents dans de public, on ne les a pas expliqués, pas plus d'ailleurs que l'accident d'aviation qui coûta la vie au général Dietl et au général Jodl, pére du conseiller militaire du Führer. Tous deux revenaient de l'Obersalzberg pour regagner la Finlande où Dietl devait prendre la commandament général de toutes les troupes allemandes, sur le front Nord et sur le front Sud (?). L'avion s'est écrasé au sol dans les environs de Gratz (??) à fort peu de distance de l'endroit où quelques semaines plus tôt et dans les mêmes circonstances, le général de «panzer», «der Einarmige», avait été victime d'un accident en tous points semblable.

Il est de ces coïncidences qui frappent l'imagination. Il semble que dans les conversations dont nous parlions tout à l'heure entre leaders du parti, les chefs de l'armée aient été l'objet d'une sollicitude toute particuliére. M. Heinrich Himmler, qui contrôlait déjà les ervices d'État Major et de Reuseignements, parais avoir vu ses pouvoirs étendus à l'armée tout entière. Les écoles d'officiers étaient deja, de sa part, l'objet d'une action qui visait à s'assurer de l'orthodoxie des sentiments de ces futurs commandants de compagnies".

Joi, 20 iulie. Rușii au ajuns la 40 kilometri de Lemberg... O confirmă chiar nemții în comunicatul lor. Luptele cele mai îndârjite de pe frontul de Est se dau acum la apus de Lutsk și de Tarnopol, bătălia se întinde însă pe un front de peste 1 000 kilometri, de la lacul Peipus în Galiția... Lucru ciudat, niciun semn de retragere a diviziilor germane, vreo 30 la număr din Estonia. Ce plan urmăresc nemții?

În Franța nimic important, "millimeter-krieg"...

În Italia, Aliații au ocupat Livorno și Ancona și înaintează pe toată linia. Kesselring se retrage pe „linia Gotică". Va rezista acolo, până la istovirea puterilor sale — sau va continua retragerea spre Alpi? Întrebare la care numai Înaltul Comandament German ar putea răspunde...

O telegramă "Reuter" anunță (din Cairo...) că la Atena, ofițeri superiori germani s-au întrunit într-o conferință spre a discuta „asupra situațiunii". Conferința s-ar fi terminat cu focuri de revolver și ar fi mai mulți morți. Dacă știrea se confirmă, ar fi dovada că Wehrmacht-ul a început să se descompună...

Roosevelt ar fi dispărut din Washington de câteva zile și nu se știe unde e. Unii informatori cred că ar fi plecat spre Europa să întâlnească

pe Churchill. Mai probabil e că s-a retras undeva ca să-și scrie discursul pe care-l va pronunța diseară, cu privire la a 4-a sa alegere...

Papa a primit pe principele Pamphili-Doria, noul primar al Romei, împreună cu tot Consiliul Municipal, inclusiv membrii lui comuniști. Comuniștii calcă pentru prima oară pragul Vaticanului și, cum probabil n-au făcut-o decât cu autorizarea partidului lor, se dă o mare însemnătate acestui fapt, în vederea desfășurării viitoare a evenimentelor...

Posturile de radio germane au anunțat ieri că asasinii lui Philippe Henriot au fost arestați — fără să dea însă niciun amănunt...

O serie de avioane americane au aterizat ieri în diferite locuri, pe teritoriul elvețian. Unul din ele, în flăcări, a căzut lângă Zürich, pe castelul de la Wyden, aparținând d-lui Max Huber, președintele Crucii Roșii Internaționale. Castelul a luat foc; importantele colecții artistice pe care le conținea au putut fi în cea mai mare parte salvate. Castelul a luat foc, dar focul a fost stins. Construcțiile au fost însă arse pe jumătate...

Trupele rusești au pătruns în mahalalele orașului Brest-Litovsk ("Reuter"). Führer-ul a lipit foile de stejar și spadele de diamant la crucea de Cavaler al Crucii de Fier atârnată de gâtul mareșalului Kesselring — dar englezii au ajuns în fața Pisei...

Marți seara, generalul Dittmar, purtător de cuvânt al Marelui Stat Major german, a subliniat la radio gravitatea situației pe toate fronturile...

În ultimele 24 de ore, Londra a fost continuu bombardată prin arma secretă V_1. Eden, la Camera Comunelor, a făcut spume la gură și a declarat că mai mult ca oricând formula „Capitulare fără condițiuni" stă în picioare față de Germania criminală...

Sumner Welles, fostul subsecretar de Stat al SUA, a scos o carte, „Ceasul hotărârii", în care destăinuiește misiunea sa din primăvara anului 1940. Dl S. W. a fost trimis de Roosevelt în Europa ca să mijlocească pacea și, după dânsul, misiunea sa a dat greș fiindcă singurul

lucru care ar fi putut împiedica pe Hitler de a tenta cucerirea lumii, ar fi fost „cunoaşterea sigură" că toată puterea Statelor Unite va fi aruncată în luptă împotriva Germaniei., Or, spune S. W., d-sa n-a fost autorizat să pună înainte această certitudine. În conversaţiile sale cu Hitler, Göring, Mussolini, Ciano etc., dl Sumner Welles a putut numai să vorbească de „speranţa" Preşedintelui Roosevelt, că formule *de împăcare ar putea fi găsite*, şi pe această bază şubredă, încercările sale n-au putut duce la nimic.

Hitler ar fi declarat d-lui S. W. că Germania nu poate fi nici divizată, nici bătută — dar l-a prevenit că dacă cumva ar fi bătută, Germania ar târî restul lumii în prăbuşirea ei. Welles a observat, în cursul conversaţiilor sale, o ostilitate evidentă, deja în 1940, între înaltele personalităţi germane şi italiene şi că Ribbentrop exercita nu numai o influenţă nefastă asupra lui Hitler, dar că-l domina chiar întrucâtva. Americanul a fost dezagreabil impresionat prin felul „pompos şi absurd" în care se manifesta în conversaţiile sale ministrul de Externe al Reich-ului, pe când Ciano s-a arătat mai simplu şi mai natural. Ciano nu i-a ascuns dispreţul său pentru nemţi şi în special pentru dl von Ribbentrop. Ministrul italian era totuşi convins de victoria Germaniei şi a anunţat lui S. W. iminenta ofensivă a nemţilor împotriva Franţei. Ciano s-a plâns că nemţii nu respectă clauzele alianţei lor cu Italia, pe care n-au consultat-o nici înaintea atacului Poloniei, nici înaintea semnării pactului cu Stalin...

Sumner Welles recunoşate că diplomaţia Preşedintelui Roosevelt a fost încununată cu succes în ultimii zece ani, dar impută Preşedintelui multe din insuccesele Departamentului de Stat. Nu ştim care, căci cartea lui Welle n-a parvenit încă până la noi şi cele însemnate aci nu sunt decât ecolul telegramelor rezumative transmise de agenţiile americane şi publicate în ziarele elveţiene. Cartea va fi desigur foarte interesantă de citit... Ea constituie evenimentul zilei dincolo de Ocean şi se spune că ar fi foarte discutată.

Căci S. W., pornind de la erorile comise de Marile Puteri, inclusiv Statele Unite, după celălalt război — conchide la împărţirea Germaniei în trei State şi în anexarea Prusiei Orientale de către Polonia (mai propunând şi alte anexiuni) pentru a se împiedica un al treilea război, pe care Statul Major german îl pregăteşte deja, socotind că actualul e pierdut...

După cum se vede, „planurile" lui Samner Welles sunt mai puţin interesante decât pot fi destăinuirile lui. Pe acestea, suntem toţi doritori să le cunoaştem.

În ce priveşte Italia cel puţin, am intrat nu numai în faza destăinuirilor, dar şi în a răfuielilor. După publicarea mărturisirilor lui Grandi şi lui Bottai, presa de peste Alpi publică la Roma „extrase" din „Însemnările" lui Ciano şi la Milano din documentele lui Mussolini...

Deşi par autentice, deşi madam Edda — văduvă inconsolabilă — afirmă că le-a copiat în şapte exemplare depuse în loc sigur, nu e exclus ca destăinuirile postume ale lui Ciano să fi fost redactate "post-mortem" *pour les besoins de la cause*... Din ele rezultă, după cele publicate în *Italia Nuova*, că Germania n-a informat niciodată Italia, în prealabil, despre intenţiile sale. În ziua de 10 mai 1940 (atacul contra Franţei), ambasadorul Reich-ului a venit la 4 dimineaţa (!!) la Ciano să-l anunţe că are o scrisoare a lui Hitler pentru Mussolini. Ducele a luat cunoştinţă la ora 5 despre intrarea trupelor germane în Belgia, care se săvârşea în acelaşi moment. În scrisoarea sa, Führerul invita Guvernul italian să ia măsurile ce va crede de cuviinţă. Italia a întârziat totuşi până la sfârşitul lui mai intrarea sa în război. La 2 iunie, Mussolini, fără a se sinchisi de avizul Coroanei, fără a consulta Marele Consiliu Fascist sau Adunarea Legislativă, a chemat la Palazzo Venezia pe mareşalul Badoglio şi l-a informat că Italia va intra în război în ziua de 10 iunie. Cu toate protestările mareşalului, cu toate că ştia în ce stare se găsea armata, Ducele a hotărât să facă "il gransalto", fiind convins că Germania a câştigat războiul.

La începutul lui octombrie 1940, Mussolini a convocat — spun „Însemnările" — pe Ciano şi trei şefi militari, printre care Badoglio, şi le-a anunţat campania contra Greciei şi ocuparea ei, *ca contra-pondere pentru înstăpânirea Germaniei asupra Romăniei* şi restabilirea echilibrului în Balcani... Cu toate protestele lui Badoglio, care cunoştea greutatea unei campanii de iarnă prin munţii Albaniei, expediţia a fost hotărâtă.

Ciano mai povesteşte că în octombrie 1942, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o pe frontul rusesc, Hitler i-a declarat că „armata rusească a încetat să existe şi că campania din Rusia nu-i mai pricinueşte nicio bătaie de cap şi nu-i mai poate rezerva nicio surpriză". (!!!) Ciano, la înapoiere, a expus lui Mussolini o părere cu totul diferită — dar în ianuarie 1943 a fost concediat de la Ministerul de Externe, prin presiunea Guvernului german.

Mai spune multe Ciano, sau multe mai sunt puse în gura lui, dar nu e locul să le mai înşir aci, căci vor putea fi citite în „Însemnările" nenorocitului împuşcat la Verona, „Însemnări" ce vor fi desigur publicate.

Mă mulţumesc să notez în aceste pagini „evenimentele", de aceea voi sublinia şi intervenţia lui Mussolini în *Corriere della Sera*. Ducele

publică protocolul încheiat în ziua de 15 octombrie 1940, la Palazzo Venezia, semnat de contele Ciano, de mareşalul Badoglio, de generalii Roatta, Soddu, Jacomoni şi Visconti Prasca, prin care se fixează amănuntele campaniei contra Greciei. Publicarea e menită să infirme legenda după care Badoglio ar fi fost contra acestei campanii, cum o afirmă şi Ciano în „Însemnările" sale. "Ma che, Signore"! Putea Badoglio să fie contra şi să semneze totuşi — era doar italian!

De acum înainte vom avea plăcerea să asistăm la nesfârşite răfueli între scumpii noştri macaronari. "Ça ne fait que commencer"!

Cabinetul Tojo a fost înlocuit, la Tokyo, printr-un Cabinet prezidat de marchizul Koichi Kido, civil, care a fost de mai multe ori ministru. Demisia generalului Tojo din postul de şef al Marelui Stat Major, funcţie pe care o deţine deşi era prim-ministru, precum şi demisia amiralului Shimada din fruntea Ministerului Marinei — demisii înregistrate acum două zile — făceau să se prevadă criza, care a fost probabil provocată de mersul defavorabil al războiului şi mai ales de înfrângerea din insulele Mariane. Criză mare şi în Japonia, care duce războiul de atâţea ani în spinare şi nu mai poate...

Telegramele din urmă anunţă că Londra a fost special de tare bombardată prin bombele V_1, în ultimele 24 de ore. Bombele păreau a veni de data asta din direcţia Olandei, de la o distanţă de mai bine de 250 kilometri...

Aliaţii au bombardat în schimb... partea de nord a Parisului!!

Vineri, 21 iulie. Ştirea despre atentatul împotriva lui Hitler a sosit ieri după amiază la Geneva şi a pus oraşul în fierbere... Ediţii speciale; pe stradă n-auzeai decât cuvintele: "On l'a raté!", "Quel dommage!", "Quand l'aura-t-on?". E îngrozitor de constatat cât au ştiut nemţii să-şi facă de drag! Sunt urâţi pretutindeni, chiar în ţările neutre... Nicio comparaţie cu 1914-1918. Nicăieri, niciun glas nu se ridică în favoarea lor... În Italia aşazisă neofascistă, cu toată colaborarea "usque ad finem", ura e tot atât de mare ca aiurea, poate şi mai mare!

Deşi Hitler a scăpat aproape teafăr — aseară a vorbit la radio, cu o violenţă ce nu parvenea să acopere deznădejdea — evenimentul e de o covârşitoare importanţă, fiindcă tentativa de „suprimare" a fost săvârşită de către elementele din Wehrmacht, *punând astfel pe faţă lupta*

dintre Armată şi Nazism, luptă ce până acum mocnise sub cenuşă, şi despre care se vorbea fără să se afirme însă nimic precis. Situaţia internă din Germania apare deodată catastrofală: Nazismul îşi are armata lui, trupele SS ce ascultă de Himmler, şi lupta va fi grea — dar faptul că lupta a început înseamnă începutul sfârşitului rezistenţei germane. Refulaţi pe toate fronturile, pilonaţi de aviaţia aliată pe tot cuprinsul Reichului, nealimentaţi şi neadăpostiţi, nemţii nu vor mai putea suporta multă vreme o situaţie, la care se mai adaugă acum luptele intestine... .

Că situaţia e disperată, o dovedesc măsurile luate şi anunţate aseară de Hitler: numirea lui Himmler ca şef al armatei interne, arestările în masă, executările sumare, teroarea proclamată fără înconjur. De vreme ce există *o armată internă* şi i s-a dat ca şef cel mai neînduplecat zbir al regimului, e că pericolul e mare. Toate palinodiile ce însoţesc, în cuvântarea Führer-ului, proclamarea stării de teroare, nu au nicio valoare. Soarta Germaniei este pecetuită, cu toate armele secrete *V*, cu toate trâmbiţele ce sună adunarea în favoarea efortului suprem...

Despre atentat, nu avem decât următoarele previziuni: ştim că a fost săvârşit de colonelul conte de Stauffenberg (şi Hitler a subliniat titlul de *conte* în cuvântarea sa, ca să arunce zâzania între vechea aristocraţie germană şi elementele socialiste populare), de colonelul Stauffenberg, care a şi fost executat; ştim că o bombă a explodat într-o sală unde se ţinea o consfătuire militară, şi că a explodat la doi metri de Führer (cum de a scăpat cu uşoare contuziuni şi zgârieturi?); ştim că vreo 15 generali şi ofiţeri superiori au fost răniţi şi unul ucis (generalul Bodenschatz?); ştim că îndată după atentat, Führer-ul a primit pe Mussolini şi a avut o lungă convorbire cu dânsul — încolo nu ştim încă nimic. Probabil că atentatul a avut loc la un Mare Cartier, dar nu ni se spune unde...

Pe de lături se spun multe. Se confirmă incidentul cu revolverele de la Atena; Radio-Moscova pretinde că Cartierul General Sovietic posedă documente de prim-ordin asupra luptei ce se desfăşoară între mareşalii Reich-ului (toţi?) şi Führer. Printre aceste documente ar fi o scrisoare trimisă la Moscova de generalul Hoffmeister, căzut prizonier în ultima vreme — scrisoare ce destăinuieşte că marea majoritate a Înaltului Comandament German se opune de un an la Strategia Führer-ului şi că actualmente generalii Wehrmacht-ului consideră războiul pierdut şi vor să împiedice devastarea teritoriului Reich-ului prin armatele inamice. „Criza militară germană — conchide postul de difuziune rusesc — a atins punctul ei culminant şi *trebuie să ne aşteptăm* la urmări senzaţionale cu scurtă scadenţă de desfăşurare..."

Se mai spune că atentatul n-ar fi avut loc ieri, ci miercuri, şi se întemeiază această ipoteză pe faptul prezenţei lui Mussolini, care ar fi

venit odată cu Kesselring să discute soarta Italiei — ori conferința și decorarea lui Kesselring au avut loc miercuri... Se spune, de asemenea, că mareșalii von Branchier și von Rundstedl sunt în fruntea mișcării Armatei (explicația înlocuirii lui Rundstedl), că generalul von Falkenhausen, înlocuit în postul său de guvernator al Belgiei și-a încheiat cuvântarea sa de rămas-bun, zilele trecute, fără să pomenească numele lui Hitler... În fine, azi-dimineață circulă zvonul în Geneva că mareșalul Keitel a fost arestat!!!

Impresiunea produsă de atentat a fost enormă, în toate țările, în Germania, în cele beligerante, în cele neutre. În Italia de Nord, știrea dată de postul de radio fascist cum că, după ocuparea orașelor Livorno și Ancona, Wehrmacht-ul a început o mișcare de retragere în stil mare, lăsând dincolo de Apenini numai slabe ariergărzi, a provocat în plus panică. La Torino și la Milano lumea e convinsă că Mussolini a plecat definitiv în Germania, că vila de pe lacul de Garda a fost închisă, că trupele germane vor părăsi Italia, că „ierarhii" neofasciști au trecut și ei granița...

În Statele Unite, știrea atentatului sosită cam în același timp cu știrile agravării crizei în Japonia, a produs... entuziasm! Americanii sunt convinși că războiul se va termina până la sfârșitul anului...

.....

.....

Primit azi-dimineață, "par avion", două scrisori de la nevastă-mea, una din 4, alta din 12 iulie (aceasta din urmă sosită în opt zile constituie un record). Sunt toți bine; dar din nenorocire casa mea din București a fost și ea atinsă în bombardamentele din urmă. Nu rău: ceva la acoperiș și câteva găuri. Reparațiile costă vreo 200 000 lei; date fiind prețurile de azi în România, pagubele nu trebuie să fie mari... Să sperăm! Am primit *toate* scrisorile soției mele trimise prin poștă (avion) — iar dânsa nu primește pe ale mele, expediate prin curier!

M-am gândit — *mieux vaut tard que jamais* — că era nimerit să fac o vizită de mulțumire și autorităților cantonale din Geneva, pentru ospitalitatea de care mă bucur (!). M-am sfătuit cu Geblescu, și am hotărât să cer câte o audiență Președintelui Consiliului de Stat, fostului Președinte (titularii Președinției se schimbă în fiecare an) și Vice Președintelui. Domnii Albert Pico și Adrien Lachenal[1] fiind în concediu, am fost primit ieri de dimineață de dl Vice Președinte Périard care este

[1] Frate cu Paul Lachenal, avocat și fost ministru.

și șeful Departamentului Financiar. Un fel *de ministru* de Finanțe, *au petit pied*. Dl Périard este un bărbat simpatic și zvelt, încă tânăr. M-a primit cu multă amabilitate, și după schimbul de politețe protocolară, am vorbit bineînțeles de război (atentatul împotriva lui Hitler nu avusese încă loc, sau cel puțin nu era încă cunoscut la Geneva). Am putut constata că dl Périard aștepta, ca toți elvețienii, prăbușirea Germaniei. Și d-sa crede că războiul se va termina anul acesta...

Cu prilejul acestei vizite, dl Périard mi-a spus câteva lucruri interesante. D-sa și toți colegii d-sale sunt foarte liniștiți în ce privește situația Genevei și nu se tem câtuși de puțin de o încălcare a solului elvețian de către nemți, chiar în ipoteza unui reflux precipitat al forțelor germane din Italia sau din Franța. Dacă oficialitatea întreține — mi-a mărturisit-o — o oarecare închietudine în public în această privință, e ca să obțină mai lesne de la populație supunere la restricțiunile de ordin economic, pe care vremurile le impun oricărei administrațiuni prevăzătoare. Hrana și materiile necesare unui trai convenabil sunt însă asigurate Elveției, *prin producția indigenă*, chiar dacă importațiunile ar fi reduse la zero. Prin concursul tuturor, Elveția și-a îndoit producția alimentară în ultimii patru ani. Cultura cerealelor și leguminoaselor a fost sporită cu *370 000 hectare*, pământ nou defrișat. Dacă nu s-ar mai putea importa nimic, ar fi ceva lipsă de grâu, însă cartofii ar putea înlocui în mare parte grâul. Legume sunt în abundență, chiar Cantonul Genevei, cât e de mic, produce mai mult decât se consumă. Laptele, untul și carnea ar fi în abundență, dacă nu s-ar trimite în Germania în schimbul cărbunilor. Dacă importul cărbunilor ar înceta, o criză serioasă de combustibil ar izbucni, și ar trebui să se amenajeze pretutindeni încălzitul cu lemne și cu turbă, dar în schimb, nicio raționalizare nu ar mai fi necesară pentru alimentele de origine animală...

Dl Périard a părut foarte măgulit de vizita mea; mi-a spus că va comunica întregului Consiliu de Stat sentimentele mele de prietenie (!!!) și mi-a urat petrecere bună și voioasă (!!) în Geneva unde sunt atâtea restaurante bune! Administrația îngăduie restaurantelor un regim aproape fără restricțiuni *ca să împiedice specula bursei negre*: când genevezul vrea să manânce mai bine, merge la un restaurant, în loc să se adreseze bursei negre! Și consumația restaurantelor, nu reprezintă la urma urmelor, decât 2% din consumația totală a populației! Ce oameni cuminți!

De la dl Périard am fost cu Geblescu să luăm o cafea bună, într-o cafenea minunat de curată, în Grand Rue din vechea cetate — cafea excelentă însoțită de „une brioche" ca puful — tocmai ca pe vremea bună!

Sorbind cafeaua, Geblescu mi-a povestit un incident cu Stoiadinovici, petrecut în septembrie 1938 (pe vremea Conferinței de la München) —

incident foarte interesant, pe care nu l-am cunoscut, fiindcă stăpânirea noastră l-a ţinut ascuns... Geblescu era în acea vreme însărcinat cu Afaceri la Belgrad, şi într-o bună dimineaţă a fost chemat de Stoiadinovici, ale cărui sentimente germanofile erau tot atât de cunoscute ca mania lui de a minţi. Stoiadinovici a spus lui Geblescu, *că faţă de evenimente*, Guvernul sârbesc nu mai era în măsură să-şi ţie angajamentele contractate prin Mica Înţelegere, adică politica comună faţă de Ungaria... Şi dă-i în sus, şi dă-i în jos... Geblescu a întrebat atunci, cum rămâne cu alianţa Serbiei cu România? Primul-ministru s-a cam încurcat, a invocat înrudirea dinastică, sentimentele naţionale, şi nu mai ştiu ce... Reprezentantul României a replicat că comunicaţia era prea importantă, că trebuia să o transmită la Bucureşti *în termeni exacţi*, şi a cerut voie să ia note... Exuberant cum era, Stoiadinovici a întrerupt: „Stai Domnule, să-ţi dictez eu telegrama"! Şi aşa a făcut. Dupe ce a scris, Geblescu *a rugat pe Stoiadinovici să parafeze textul* — şi acesta a luat creionul şi a parafat...

Geblescu a comunicat imediat textul, telegrafic, lui Comnen (din păcate ministrul nostru de Extrene, în acele vremuri), la Geneva, unde acesta se afla. Pella, prezent la Geneva, a luat contact cu reprezentantul Iugoslaviei la SDN, Subotici, care a declarat *că un asemenea lucru era imposibil.* Pella a raportat lui Comnen că Geblescu *n-a priceput bine* cuvintele lui Stoiadinovici. Pe drum, la înapoirea sa, Comnen a convocat pe Geblescu la Vinkovci, să se explice — şi acesta *i-a pus sub nas textul parafat de Stoiadinovici*!!! Au urmat explicaţii între ambele Guverne, s-a ajuns la "*une cote mal taillée*" — iar în primăvara anului 1939, Stoiadinovici a fost îndepărtat de la Guvern... Se ştie ce a urmat! Dar precauţiunea luată de Geblescu, *cu parafarea textului*, i-a făcut reputaţia de bun diplomat, şi i-a dat avânt în cariera sa...

Nevastă-mea îmi scrie, că pe lângă tâmpenia de a se menţine preţul grâului la plafonul de anul trecut, e vorba ca plata să se facă jumătate în numerar şi jumătate în bonuri de Stat! După ce umblă Guvernul Antonescu, când toate se prăbuşesc! Dar când toate se prăbuşesc, mai are ceva importanţă?

Bombardierele americane continuă să cadă în Elveţia... Şi ieri au căzut vreo cinci, dărâmând mai multe case... Elveţienii sunt furioşi... pe nemţi, fiindcă le cad americanii în cap!

Bombardarea Londrei se face acum lansându-se bombele *V* de pe *trambuline portative*, pe care nemţii le mută din loc în loc... Distrugerea bazelor de pornire devine astfel foarte grea, şi anglo-americanii caută să distrugă mai mult depozitele de bombe, pe unde le află că sunt, dar această operaţie e foarte aleatorie.

Reprezentaţie reuşită, aseară, dată de „Asociaţia Festivalurilor din Geneva" în curtea vechiului "Collège Classique" întemeiat de lugubrul Calvin. S-a reprezentat "Carmosine" de Alfred de Musset, precedată de "Randez-vous romantique", piesă de introducere inedită scrisă de d. d. Ch. Gerval şi Alfred Penny. Curtea foarte artistic amenajată, cu decoruri simple care se încadrau în arhitectura clădirilor.

Joc de scenă excelent, cu amatori şi profesionişti printre care delicioasa Eléonore Hirt (Carmosine) şi smochinita Jeanne Provort, „de la Comédie Française". "Carmosine" face parte din acea literatură perimată din epoca romantismului acut, care nu mai poate fi suportată... Piesa introductivă, spirituală, dar cam lungă, cu un Franz Liszt ce seamănă cu o ştiucă moartă prinsă pe baltă — încolo bine... Lume multă, cu gândul la atentatul contra lui Hitler şi cu regretul că Führer-ul a scăpat!

Sâmbătă, 22 iulie. Atentatul împotriva lui Hitler continuă să pironească atenţiunea lumii întregi şi ziarele neglijează chiar situaţiile de pe fronturi pentru a umple coloanele lor cu ştirile, în cele mai multe cazuri necontrolate, din Germania. Deşi nimic oficial şi precis nu ne vine de la Berlin în afară de primele comunicate şi de ordinele de zi date de şefii Armatei — deşi nu cunoaştem încă locul unde s-a petrecut drama, nu încape îndoială că pe tot cuprinsul Reich-ului domneşte fierbere mare. O dovedeşte încercarea presei germane *de a bagateliza* lovitura, în opoziţie cu măsurile extraordinare luate de conducerea nazistă împotriva unei mişcări ce s-ar putea întinde în masele Wehrmacht-ului şi ale populaţiei.

Ordinele de zi adresate de Göring "Luftwaffe"-i şi de Dönitz, Marinei, pe lângă platitudinea cu eare divinizează personalitatea providenţială a lui Hitler, conţin instrucţiuni care dau de gândit. Göring, anunţând numirea colonelului-general Stumpf în postul de comandant superior al tuturor forţelor aeriene, cere fiecărui pilot să nu asculte decât de instrucţiunile sale şi ale generalului Stumpf, *şi să nu execute alte ordine.* Asemenea instrucţiuni, în momentul în care forţele aeriene sunt chemate să activeze în fiecare ceas pe front, denotă zăpăceală, sau un

mare pericol de ordin intern. Asemenea ordine sunt date şi de amiralul Dönitz, căruia de altminteri nu i s-a numit nici un "ad latus" (ceea ce dovedeşte că Hitler are mai multă încredere într-însul decât în Göring, bănuit de mult...), ordine pe temeiul cărora, niciun vas german nu mai are voie să se mişte decât în urma dispoziţiunilor Comandamentului Suprem...

Pravda şi *Izvestia* publică in extenso scrisoarea generalului Hoffmeister, comandantul Corpului XLI de armată german (căzut prizonier în Rusia Albă) şi din această lungă scrisoare reiese lămurit antagonismul dintre Wehrmacht şi armata de partid a SS-urilor, precum şi opoziţia ofiţerilor de veche şcoală, cu cei mai iluştri mareşali în frunte, împotriva strategiei hitleriste — luptă ce durează de mai bine de un an şi pe care Hitler a tot căutat să o împace, fără să reuşească. Scrisoarea lui Hoffmeister, ca şi apelul generalului von Seydlitz (conducătorul Comitetului de liberare german din Moscova), aruncă în fine lumină asupra frământărilor din armata germană şi explică multe din câte se întâmplă pe front...

Agenţia "Reuter" pretinde că posturile din Anglia ar fi prins o comunicare difuzată în limba germană pe lungimea de undă a postului din Frankfurt/Main — difuziune prin care ofiţerii germani excită poporul să se ridice împotriva Nazismului şi a Gestapo-ului. Această informaţiune "Reuter" are însă nevoie de confirmare.

Presa internaţională se miră de absenţa mareşalului Keitel şi a generalului Jodl de la conferinţa fatală în şedinţa căreia a izbucnit bomba. Probabil că această absenţă a dat naştere la zvonul arestării lui Keitel, zvon încă neconfirmat...

Sundermann, şeful interimar al Presei Reich-ului a căutat să stabilească în faţa reprezentanţilor presei străine, că complotul a fost opera *„unei clici foarte reduse"* de ofiţeri secundari, care s-au pus în legătură cu o Putere inamică şi în slujba ei... Organizatorul complotului ar fi fost colonelul-general Beck, demult retras din armata activă — şi care a şi fost împuşcat...

Dar dacă atentatul a fost opera unei „clici foarte reduse", de ce măsurile ce s-au luat şi care nu ar fi justificate decât în faţa unui pericol foarte mare?

Comitetul Seydlitz de la Moscova a lansat un nou apel către poporul german, prin care cere tuturor să se ridice împotriva lui Hitler, a cărui dispariţe, singură, ar putea salva patria germană de cea mai teribilă soartă...

Trebuie însă recunoscut că organizaţia nazistă e formidabilă încă, şi că măsuriile pe care le-a luat *fără un minut de întârziere* sunt menite să consolideze *pentru moment*, regimul...

La Londra, se constată, cu evidentă bucurie, antagonismul dintre Wehrmacht şi Partidul Nazist — antagonism ce acum nu mai poate fi negat — dar se susţine că Germania nu va fi învinsă prin prăbuşirea internă, ci milităreşte, pe fronturi. Numai că înfrângerea pe fronturi va fi în mare parte pricinuită prin prăbuşirea internă — poate adăuga orice om de bun simţ.

Şi probă că o cred şi conducătorii englezi, e că toate asociaţiile muncitoreşti din Anglia radiodifuzează apeluri adresate muncitorimii germane şi *străinilor care lucrează în Germania*, cerându-le să se ridice împotriva lui Hitler şi a Nazismului.

Atentatul de joi înseamnă în desfăşurarea războiului o dată importantă: Solidaritatea poporului şi armatelor germane s-a prăbuşit şi am intrat în actul cel din urmă al dramei care însângerează Europa de aproape cinci ani... Ca să facem o comparaţie cu starea unui bolnav, am putea spune că Germania a intrat în faza de asistolie — şi că agonia va începe în curând...

Importanţa atentatului împotriva lui Hitler e că a dezvăluit, fără posibilitate de contrazicere, începutul prăbuşirei morale a poporului şi a armatelor germane...

La Londra, s-a pus chiar în circulaţie o glumă de prost gust: s-a afirmat de unii că atentatul a fost „aranjat" pentru a permite lui Hitler să întărească organizaţia totalitară, să aresteze şi să împuşte cât mai mulţi din adversarii săi şi să întărească rezistenţa sufletească a nemţilor faţă de uneltirile criminale ale inamicului...! Evident, exagerări... Realitatea e ceva mai tragică!

Duminică, 23 iulie. Ştirile cele mai contradictorii continuă să circule şi azi-dimineaţă cu privire la situaţia din Germania. Pe când la Berlin se declară oficial că toţi conspiratorii au fost arestaţi şi "putsch"-ul înăbuşit în faşă *şase ore după perpetuarea atentatului*, la Stockholm se afirmă că Reich-ul este teatrul celor mai grave dezordini. E probabil că „epuraţiile" anunţate de Göring şi de amiralul Dönitz în ordinele lor de zi sunt în plin curs de execuţie, după cum o spun telegramele agenţiilor germane. În schimb, aceste agenţii sunt mute în ce priveşte locul şi amănuntele atentatului, precum şi asupra mişcărilor opoziţiei regimului. După ştiri necontrolate, mareşalii Keitel, Brauchitsch, von Beck, Rundstedt şi generalii Holder şi Falkenhausen ar fi compromişi.

Din ştirile oficiale complectate cu cele lăturalnice, se pot totuşi fixa câteva date:

1) E cert că s-a încercat un "putsch" după formula nazistă, având de scop uciderea Führer-ului şi schimbarea regimului — şi că încercarea a dat greş. Ea a fost pusă la cale de generalul Beck, fost şef de Stat Major până la 1938 şi unul din organizatorii noii armate germane. Beck a fost de altminteri arestat şi împuşcat odată cu colonelul von Stauffenberg.

2) Nu încape îndoială că antagonismul între Wehrmacht şi Corpul SS a intrat într-o fază acută. Wehrmacht-ul, în special unităţile ce se găsesc sub influenţa vechilor cadre, a ofiţerilor din vechea armată vrea pacea şi nu mai are încredere în Führer — pe când SS, recrutat numai din elementele naziste (pe cât s-a putut), a rămas credincios lui Hitler şi în mâna lui Himmler.

3) Organizaţia de apărare a regimului hitlerist s-a dovedit încă o dată formidabilă şi neatinsă în potenţialul ei de reacţiune şi e probabil că potenţialul acesta va fi încă sporit prin măsurile pe care le va lua Himmler, pus în fruntea acţiunii de apărare ce se va îndrepta mai ales împotriva ofiţerilor cu *von* toleraţi în armată din motive tehnice şi împotriva burgheziei şi aristocraţiei solidară în gând cu cei ce se străduiesc să răstoarne regimul şi să facă pace.

4) Nu pare că mareşalul Keitel să fie amestecat în complot. Absenţa sa de la consfătuirea fatală trebuie să fi avut alte motive — căci ultimele telegrame ne arată că dimpotrivă, împreună cu Göring şi cu Himmler, a luat primele măsuri de reacţiune împotriva atentatorilor... Cu privire la schimbarea şefului Marelui Stat Major, se dă oficial lămurirea că generalul Zeitzler, îmbolnăvindu-se grav, a trecut provizoriu atribuţiunile sale, *încă acum câteva săptămâni*, asupra adjunctului său generalul Hensinger, şi că numirea generalului Guderian — marele specialist şi conducător al blindatelor — a umplut numai un gol... Se ştie însă că Guderian e cu totul devotat lui Hitler...

5) Cu toate afirmările contrare, pare totuşi cert că regimul hitlerist şi-a pierdut orice popularitate şi că nu se mai menţine decât prin teroare şi prin baionetele SS-ului. Aceasta întrucât priveşte situaţia internă, căci pe front, armata continuă să-şi facă datoria...

Ce o mai fi, vom vedea — căci e începutul sfârşitului, *în plin de data asta...*

Despre prezenţa lui Mussolini în Germania, ni se spune că a venit să inspecteze cele patru divizii italiene care au fost constituite pe teritoriul Reich-ului din elemente fasciste şi să obţie să fie trimise pe frontul italian, împotriva hotărârii Comandamentului German, care,

nefiind sigur de fidelitatea lor în Italia, vrea să le întrebuinţeze... pe frontul Oriental! Mussolini a inspectat aceste divizii între 16 şi 20 iunie, le-a vorbit şi şi-a dat iluzia popularităţii faţă de aclamaţiile, bineînţeles „spontane" ale acestor ultimi combatanţi ai „Fasciilor"! În călătoria sa, Ducele a fost însoţit de mareşalul Graziani (aşa afirmă cel puţin telegramele germane) pe care ştirile antifasciste din Italia îl dădeau acum trei zile ca demisionat din postul de ministru de Război şi de şef al Armatei (?) neofasciste...

Ce e mai ciudat, e că mareşalul von Kesserling n-a luat parte la convorbirea Ducelui cu Hitler şi la consfătuirea care a urmat, după atentatul de joi[1]...

Prezenţa lui Mussolini face pe unii să creadă că atentatul a avut loc la Obersalzberg. Nu ni se spune dacă Ducele s-a înapoiat în Italia. În tot cazul, Kesserling încă nu...

Ploieştii, adică dărâmăturile Ploieştilor, au fost din nou obiectul unui atac al avioanelor alaltăieri! Nu se dau amănunte, numai că au fost peste 500 de avioane din care multe au fost doborâte... Mă aştept la ştiri rele de tot de la noi — mi-e inima mai strânsă ca oricând!

De pe front, prost... Nemţii mărturisesc că ruşii înaintează la nord şi la sud de Lemberg — dar că, în dreptul oraşului, forţele Wehrmacht-ului rezistă şi că sovieticii n-au putut pătrunde încă în oraş...

În Franţa şi în Italia, progrese lente, dar progrese, ale Aliaţilor.

Koichi Kido, nereuşind a constitui Cabinetul său, Koiso, care nu e civil, ci general, şi el a format noul Minister la Tokio, împreună cu amiralul Yonai şi cu o droaie de civili... Începe să miroase urât şi în Extremul Orient pentru anexa Axei, bineînţeles...

Nemţii au răspuns, prin canalul Elveţiei, acuzaţiilor lui Eden privitoare la „asasinarea" celor 50 de ofiţeri britanici care au încercat să evadeze din lagărele germane. Au răspuns alandala: ofiţerii n-au fost

[1] La această consfătuire au participat, în afară de Hitler şi Mussolini: Göring, Keitel şi Ribbentrop – din partea Germaniei, Graziani şi Mazzolini (subsecretar la Externe) – din partea Italiei.

asasinaţi, ci ucişi! Şi dl Eden a comis o infamie acuzând pe germani de asasinate, când avioanele anglo-americane, asasinează zilnic zeci şi sute de femei şi de copii pe pământul Reich-ului....

Spillman, faimosul arhiepiscop al New Yorkului, a sosit din nou la Roma... Ce mai vrea?

Paul Morand a şi sosit la Berna... S-a grăbit să scape de bombe şi de români...

Madam Horthy a răspuns „Asociaţiunii Elveţiene pentru Sufragiul Feminin" şi „Aliaţiei Naţionale a Societăţilor Feminine Elveţiene" care protestaseră pe lângă dânsa împotriva persecuţiunilor evreilor din Ungaria — că va face tot ce îi va sta în putinţă pentru ca principiile umanitare să fie respectate...

Mărturisire că până acum nu erau...

Senatorul Harry Truman a fost desemnat candidat al Partidului Democrat la Vice-Preşedinţia Statelor Unite, cu peste 1 000 de voturi contra 60 obţinute de Wallace, actualul Vice-Preşedinte, care a candidat şi el, şi s-a curăţat...

Turcia n-are noroc: submarine străine au pătruns în Strâmtori unde au torpilat câteva vase şi Menemencioglu a alunecat în odaie şi şi-a frânt o coastă. S-a dispus anchetă pentru submarine şi transportarea lui Menemencioglu într-un Sanatoriu.

Ieri, sâmbătă, lume multă la orele 17 pe străzile comerciale ale Genevei, deşi ploua... Oamenii curioşi să vadă ce prăvălii închideau, şi care nu! Căci majoritatea prăvăliaşilor au hotărât să se supună prescripţiunilor legii votate, cu anticipaţiune, fără să mai aştepte termenul admisibilităţii referendumului! Inutil să adaug că cea mai desăvârşită linişte a domnit. Au şi genevezii distracţiile lor!

Ziarele engleze publică o lungă listă a distrugerilor săvârşite de război printre monumentele artistice ale oraşelor Italiei... O jale! Listă lungă, dar putea să fie şi mai rău...

Luni, 24 iulie. Dacă în Franţa şi în Italia rezistenţa germană mai ţine, şi Aliaţii nu înaintează decât pas cu pas — în Rusia retragerea Wehrmach-ului ia din ce în ce forme de "débâcle". Însăşi comunicatele germane mărturisesc că la Est frontul e aşa de încurcat încât în multe locuri forţele inamice se înfruntă "à revers"... Luptele cele mai înverşunate se dau în sectorul dintre Bret-Litovsk şi Lemberg. Bătălia se întinde între aceste două oraşe, pe un front de 250 kilometri, şi armatele sovietice au ajuns în mahalalele acestor două oraşe. Frontul german e complect dislocat în acest sector; Bugul polonez a fost depăşit de mult şi avangardele ruseşti au ajuns la Lublin, între Bug şi Vistula. Se poate deja vorbi de Varşovia şi Cracovia ca obiecte ale ofensivei pentru zilele ce vin. Ruşii au făcut mari progrese şi la sud şi la vest de Tarnopol — iar la extremitatea de nord a frontului au ocupat Pskovul, „evacuat — spun nemţii — fiindcă nu mai e decât un morman de ruine"... Între Dünaburg şi Grodno, în faţa Prusiei Orientale, rezistenţa germană pare să fie mai dârză — dar populaţia acestei provincii e evacuată şi ea pe capete...

Se apropie funia de gâtul nostru. Pella, care mi-a telefonat ieri ca să mă invite la o serată pentru mâine, pretinde că cei de la Bucureşti sunt convinşi (!!!) că nu vom fi atacaţi, dar că negocierile de la Cairo (Ştirbei) *merg foarte încet*. Am impresia că nu merg deloc...

Îngrijorarea la noi trebuie să fie mare[1], căci Biela Duval-Mocsonyi-Stârcea n-a mai aşteptat pe Motaş (plecat din Geneva să o aducă din ţară) şi a pornit cu bagajul Reginei Elena, însoţită de Mironescu, curier ordinar al Ministerului de Externe. Au şi sosit la Viena, şi se zice că vor debarca miercuri aici...

Din Germania ştiri foarte puţine, dar Londra pretinde că suprimarea ofiţerilor anti-nazişti ia din zi în zi proporţii mai mari. O acţiune de exterminare ar fi început şi în aristocraţia germană, mai ales în acea lume a "junker"-ilor care nu s-a împăcat niciodată cu Hitlerismul... Un regim sprijinit pe teroare nu poate dura, însă. Ca în Revoluţia Franceză, după Teroare va veni un Thermidor....

---

[1] Deşi nevastă-mea îmi scrie că cursele de la Băneasa merg în plin, cu mari beneficii!!!

Din ştirile primite la Londra, ar rezulta că, printre alţii, a fost împuşcat şi generalul Fromm iar că Schacht şi von Neurath (fostul ministru de Extrene de la începutul regimului nazist) ar fi arestaţi... La Stuttgart, la Schweinfurt, la Bremen, la München, dezordinele ar continua. Göring ar fi înfiinţat un corp special pentru supravegherea aeroporturilor. Oricât de bine sunt informaţi de obicei englezii, aceste ştiri nu trebuiesc primite decât sub beneficiu de inventar....

Bombele zburătoare au pisat zilele acestea Londra, mai tare decât oricând. O mărturisesc chiar englezii.

Guderian, noul şef de Stat Major german, a comunicat Armatei un ordin de zi al Führer-ului, la care a adăugat din partea sa câteva cuvinte printre care citim cu stupefacţie despre „victoria finală a forţelor germane"! Inconştienţă?

Mai prudent se manifestă generalul japonez Koiso (noul prim-ministru) în proclamaţia sa, declarând „că va face ce va putea ca să stăpânească *situaţia critică actuală* şi să *asigure pacea*, în colaborare cu *naţiunile* aliate"...

Mussolini pare că s-a înapoiat în Italia, căci telegrafiază de acasă Führer-ului, asigurându-l de încrederea sa, de fidalitatea soldaţilor Republicii Italiene *instruiţi în Germania*, şi de nădejdea sa nealterată într-o pace victorioasă!

În schimb, nu se ştie nimic despre Kesserling, care nu s-a înapoiat încă la comandamentul său...

Churchill a fost să fumeze câteva havane în Franţa; a vizitat Caen şi Cherbourg — şi a avut lungi consfătuiri cu Montgomery...

O întrebare: Să fie generalul Montgomery neam cu contele normand Montgomery, care a ucis, fără să vrea, într-un "tournois", pe Regele Henric al II-lea al Franţei?

Trupele americane au pătruns ieri în Pisa, unde se mai dau lupte de stradă. Ce va fi devenit Campo Santo, Domul, Baptisteriul, turnul înclinat şi Santa Maria della Spina? Pare că Florenţa nu va avea de suferit, fiind declarată de nemţi ca oraş deschis şi primită de Aliaţi ca atare...

În Finlanda, rezistenţa finlandezilor s-a întărit şi atacurile ruseşti au slăbit. Situaţia frontului e de câtva timp aproape neschimbată.

Conferinţa de la Bretton Woods s-a încheiat printr-o cuvântare a d-lui Morgenthau. Ministrul de Finanţe al Statelor Unite se declară mulţumit: conferinţa „a plantat un stâlp indicator arătând o cale pe care toţi oamenii de bună-voinţă vor putea păşi cot la cot"...

În afară de constituirea faimosului fond de refacere, rezultatele conferinţei nu ne sunt cunoscute. Nu cunoaştem întreaga inscripţie de pe „stâlpul indicator"... Răbdare!

Afacerile poloneze revin la ordinea zilei... Moscova anunţă că „Comitetul de eliberare Polon" s-a constituit la Varşovia şi că dintr-însul fac parte Wanda Wasilewska (ieşită iarăşi la suprafaţă), generalul Rola Zelenski, generalul Berling, şi Boleslaw Drobner, toţi comunişti notorii din Moscova, afară de generalul Rola Zelenski care se află în Polonia unde comandă din februarie forţele „Rezistenţei"... Ce zic cei de la Londra?

Nu avem până acum decât cuvântul d-lui Kot, ministrul Informaţiilor din Comitetul londonez, care, cu prilejul deschiderii expoziţiei poloneze din Bristol, a exprimat sentimente prieteneşti faţă de Rusia şi nădejdea că Guvernul de la Moscova va da — în momentul pătrunderii forţelor sovietice pe teritoriul polonez — asigurări formale că va respecta independenţa Poloniei...

Mare emoţie pe malurile lacului Leman: nemţii au dat foc satului St. Gingolph (partea franceză) la graniţa Elveţiei dinspre Valais — ca să răzbune atentatele comise de „Rezistenţă" împotriva câtorva soldaţi nemţi, în acea nefericită localitate... Flăcările focurilor şi fumul se vedeau de la Montreux, de la Vevey şi chiar de la Lausanne şi de la Morges... Ziarele elveţiene descriu ororile barbarei distrugeri, pe care cei de la graniţă le puteau urmări cu ochii, la câţiva metri distanţă...

Dejunat ieri la Hotel des Bergues cu Stelian Popescu şi cu Negulescu. Stelian povestea despre nebuniile lui Antonescu (Mareşalul). Între altele, că a cerut lui Buşilă să „facă un lac la Predeal" (!!!). La obiecţia lui Buşilă că la Predeal nu este apă — Mareşalul a răspuns:

„Dar la Geneva, cum e un lac?" — „La Geneva (a răspuns Buşilă), trece Rhon-ul..." — „Ei, a replicat Mareşalul, adă şi d-ta un râu la Predeal!"

De la Negulescu am aflat cum a ajuns Frangulis delegat la SDN. Ştiam că a fost, şi mă miram, căci îl ştiam la cuţite cu Politis[1], tare şi mare la Geneva în sectorul grecesc. Am aflat prin Negulescu, că n-a fost niciodată delegat al Greciei, *ci al Republicii... Haiti*!!! Frangulis era prieten din tinereţe, de la studii în Paris, cu Vincent — şi când acesta a ajuns Preşedinte al Republicei Haiti, a numit pe prietenul său delegat la SDN.!!!

Marţi, 25 iulie. Ştirile oficiale din Germania continuă să fie cât se poate de parcimonioase şi de nelămurite. Două fapte rezumă însă seriozitatea situaţiei: *posibilitatea atentatului* în condiţiile în care a fost săvârşit — şi *violenţa represiunii*, cu execuţiile sumare dar numeroase semnalate pe toată întinderea Reich-ului.

La Londra şi la Moscova se subliniază importanţa izbucnirii conflictului dintre Wehrmacht şi Nazism, care mocnea sub cenuşă, dar ale cărui flăcări nu s-au aprins decât sub influenţa deplorabilei situaţii a fronturilor germane. În ambele capitale se urmăreşte desfăşurarea evenimentelor cu interes, dar se dă precădere operaţiunilor militare, în convingerea că înfrângerea Germaniei va preceda prăbuşirea ei internă, organismul poliţist al Hitlerismului fiind mai rezistent decât puterea Wehrmacht-ului, atins în forţele lui vii.

La Roma, se compară actuala situaţiune a Nazismului cu aceea a Fascismului înainte de prăbuşirea lui în iulie trecut — şi se prevede o desfăşurare analogică a evenimentelor.

Journal de Genève totdeauna bine informat, a publicat eri următorul articol, care zugrăveşte de minune cele ce s-au petrecut şi se petrec în Germania:

"On nous écrit d'Allemagne:

Le général Beck, co-chef de l'État Major Général Allemand, est mort. Dans une déclaration qui rappelle, mot pour mot, celle que le général Göring fit au soir du 30 juin 1934 à la presse ètrangère, à Berlin, pour lui annonce l'exécution du général von Schleicher, abattu par les SS alons qu'il prenais son petit déjouner avec sa feme dans le «frühstückszimmer» de sa villa — le chef adjoint de presse du

[1] Frangulis a fost omul şi protejatul lui Baltazzi, ministru de Externe din Cabinetul Gounaris, asasinat de Guvernul din care făcea parte şi Politis.

ministère de la Propagande, Sundermann, a informé vendredi les correspondants étrangers que le colonel-général Beck «reconu coupable de conspiration contre le Führer et d'intelligence avec l'ennemi a été passé par les armes». Il est donc certain qu'il a été assassiné, dans les environs de la capitale où il s'était retiré, dans les mêmes conditions que von Schleicher. Cette similitude de méthode à dix ans de date reste d'ailleurs dépourvue d'inétrêt, dù que l'on sait que dans les journées du 19, du 20 et du 21 juillet, *des exécutions massives* d'officiers de tous grandes ont eu lieu sur la totalité du territoire allemand. Nous reviendrons sur ce délicat sujet dans quelques instants.

Avant de le faire et dans le dessein de démontrer que nous ne nous aventurons nullement trop loin en parlant des massacres d'officiers qui ont caractérisé les trois journées sanglantes que nous venons s'évoquer, nous tenons a attirer l'attention sur une contradiction fondamentale que révèle le communiqué publiqué par l'agence «DNB» au sujet de la déclaration de M. Sundermann. Dans la première partie de cette allocution à la presse étrangè, le chef-adjoint des services de presse dit textuellement: «Il n'y a pas eu d'incidents nulle part». Dans sa péroraison, en revanche, il dit: «Maintenant que tous les facteurs de troubles (*Stören de Elemente*) ont été écartés, on le seront encore (sic) la conduite de la guerre par l'Allemagne se trouvera raffermie».

Le deux choses l'une: ou bien il n'y a pas eu d'incidents et dans ce cas, il était inutile d'évoquer l'existence de «facteurs de Troubles écartés au à écarter», d'autant plus que l'on peut imaginer que ceux-ci ont certainement fait l'objet de mesures spéciales dont toute violence n'était pas exclue on la peroraison de M. Sundermann repose sur des faits précis et ton affiermation première, selon quoi il n'y aurait pas eu d'incidents, ne supporte pas la confrontation des faits. D'outre part on peut opposer à cette curieuse déclaration destinée, ne l'oublions pas, à l'étranger, les manifestes du maréchal Göring et du grand-amiral Dönitz. Le texte du manifeste de Dönitz à La Marine indique clairement qu'une partie de celle-ci au moins, conteste l'autorité de ses chefs actuels. Quant au maréchal Göring, il déclarer franchement que la Luftwaffe a recu l'ordre d'intervenir contre certains groupes qui ne peuvent être que des formations militaires de quelque importance à moins que l'on admette qu'il soit normal d'envoyer des escadrilles de bombardiers ou de piquets contre de simples particuliers. Au surplus, les communiquès officiels allemands publiés dans la soirée du 20 douent nettement à entendre qu'il y a en pour le moins tentative d'instaurer quelque part en Allemagne — nous ne savons pas encore où — un autre pouvoir gouvernemental qui celui du gouvernemental

que celui du gouvernement national — socialiste actuel. Ou voit donc mal, dans ces conditions, comment M. Sundermann a pu prètendre qu'il n'y avait pas eu l'incidents!

Le général Beck a payé de sa vie les incidents que conteste M. Sundermann. Son compte était bon depuis longtemps. Le jour où le général von Fitsch tomba sous les murs de Varsovie, frappé de deux baller dans la nuque et trois autres projectiles dans le dos, chacun s'attendait à voir Beck, qui l'avait précédé au Grand État Major, le suivre dans la tombe. Beck et von Fritsch avaient ceci de commun qu'ils n'aimaient point le national-socialisme. Beck, que tous les stratèges de talent considèraient comme un «Super-Sudendorf», avait trop d'intelligence et de culture pour n'avoir pas compris que «la guerre ne voyait jamais». Il étais donc un adversaire déclaré de la guerre à la France et à la Grande-Bretagne — ses sympathies françaises étaient notoires! — et partout, un enemi irréconciliable du national-socialism. C'est faire injure à sa mémoire que de tenter de la salir jusque dans la tombe en affirmant qu'il entretenait des «intelligences avec une Puissance ennemie». Comme M. Sundermann ne s'en est pas pris, en l'occurrence, au «bolchèvisme», on peut considérer qu'il a fait allusion à l'une ou l'outre des deux Puissances anglo-saxones. Cette constatation n'est pas sans importance.

En effet, nous ne pensons pas qu'il faille voir dans les événements qui ont abonti, provisoirement, à l'exécution du général Beck la conclusion d'une aventure appelée à rester sans lendemain. Certes, le général Beck était un ennemis du régime national-socialiste, mais il était certainement sans contract avec d'autres organisations infiniment plus puissantés, plus actives, plus redoutables, vont l'action affluera quelque jour, sans que l'on puisse dire quand. Le geste du colonel von Stauffenberg, que beaucoup d'officier interpréteront sans toute comme une ultime tentative de réhabilitation d'une Wehrmacht complice d'une politique et de faits vont il lui sera sans doute difficile de se justifier devant l'Histoire, a premix aux extrémistes du partide déclancher l'action punitive qu'ils méditaient depuis de longues semaines et sont on parlait depuis longtemps, à mots couverts, deux certains milieux de Berlin.

Au 30 juin 1934 a succédé tout simplement un 20 juillet 1944! La seule différence est que cette fois, c'est la Wehrmacht qui a fait tous les fde l'opération. Aujourd'hui la situation a ce mérite d'être notte: sur le front le commandement est entre les mains de la Waffen SS et de ses hommes; à l'intérieur, l'armée de l'intérieur on Heimatarmee est passée, avec tous ses rouages, tout le commandement effectif de la Polizei SS, incarnée par Heinrich Himmler. Il y avait un mois qu'il se demandait

s'il nommerait Himmler ministre de la Guerre ou s'il se contenterais de lui en donner les pouvoir dans la titre. Mais que devient dans tout cela le général Frommer, qui commandais jusqu'ici la Heimatarmee?

Faisait-il lui aussi partie de ces «incidents» dont Sundermann vie l'existence? La Luftwaffe, elle aussi, est passé sous le contrôle direct — dans le Reich où elle devient un organe de police — de Himmler. Ainsi prend fin un conflit qui durait depuis dix-huit mois. Il se termine par la victoire de Henrich Himmler.

Cependant, ce ne sont ni les prémisses, ni l'état actuel d'une crise, dont on ne saurait mesurer l'exacte profondeur, qui doivent retenir notre attention. Rundstedz, suspect de tiédeur, a été éliminé; von Falkenhausen, gouverneur de Belgique et de la Flandre Française, grand ami de Tchang-Kaï-chek vont il fut le conseiller technique avant d'être rappelé par ordre de Tokio, a été écarté. Falkenhausen était une intelligence subtile et un grand cœur. Épris de justice, profondément humain, rebelle aux méthodes nazistes, il se considérait comme le fiduciaire chargé de territoires étrangers confiés à son administration. Souvent il eut maille à partir avec SS et c'est lui qui fit arrêter par la Wehrmacht tout un détachament de SS venu d'Aix-la-Chapelle pour infliger à quelque village de la région de Liège une «punition exemplaire». Il avait pour ami et confident un certain von Harbou qui, en 1914, se signale par le rôle qu'il joua dans la prise de Liège. Von Harbou reste encore quelque temps dans l'armée, puis il passa dans l'industrie où il devient prèsident du conseil d'administration du Syndicat de L'azote. Quand la deuxième invasion de la Belgique eut lieu, von Falkenhausen eu fit le chef de son administration civile. Harbou est maintenant à Lisbonne, en «mission de paix», a t-on dit.

Nous n'hésiterons pas à écrire — parce que nous ne voyons pas aucune démenti — que des certaines d'officiers de tous grades, ont été exécutés au cours des dernières quatre semaines. Quand les murs des prisons de Vienne, de Munich, de Königsberg, de Magdebourg, d'Iugoslave, de Berlin, etc. parleront, la Wehrmacht tout entiére se voiler la face. Au Landgericht ou Granes Haus de la Vienne, dans la deuxiéme prison viennoisé de l'Elisabethpromenade, les exécutions de personnes militaires — *Militärpersonen* — ont en lieu, pour chaque établissement, deux fois par semaine. Au Granes Haus, deux chambres cellulaires ont été effectuées à ces ouvres sanglantes et régulières. Les textes des derniers communiquès officiel allemand sont d'une limpidité parfaité; il y a eu ces derniers jours, tant à l'interiéur que sur le front, des executions massives d'officiers de tous grades!

Peut-on déduire de ces interventions, de ces représailles, qu'elles auront contribué à consolider le régime? Peut-on admettre que la Wehrmacht sanctionnera par son mutisme, son inaction et son inertie, ces exécutions d'officiers généraux et d'officiers supérieurs, peut-on envisager qu'elle accepte de se soumettre entièrement au contrôle de Himmler et des SS? Cela parait difficile. Certes, Stauffenberg est mort, Adolf Hitler est vivant et un nombre impressionnant d'officiers ont été passées, d'une manière ou de l'autre par les armes. Le parti *paraît* avoir remporté un succès. Victoire ephémère s'il en fut, car il est un point sur lequel le doute ne serait permis que si toutes les informations dont on dispose étaient intégralement fausses; le front de l'intérieur est sérieusement ebranlé et le front militaire pourrait subir, à très brève échéance, les contre-coups des Evénements de cés dernièrer journées. Nous ne faisons pas, en ce qui nous concerne, aucune confiance aux généraux putchistes. Les généraux prussiens ne savent pas que commander au abéir. Si vous leur enlevez la possibilité de commander, il font immèdiatement figures de Sansons Londres. Cependant, nous savons aussi que, contrairement à ce qui s'est passé en 1934 et en 1939, l'armée allemande tressaillement d'indignation s'un bout a l'autre des fronts quand elle apprendra qu'elle est passé sous le contrôle de Heinrich Himmler et que les meilleurs de ses représentants, ceux en qui elle avait mis précisément la plus grande partie de sa confiance, ont été exécutés parce qu'ils entendaient qu'il soit un mis fin à une épreuve qu'ils jugent déformais totalement inutile.

Le parti, lui, pour des raisons qui lui sont propres et que nous comprenons, sans plus, veut continuer la guerre. Mais le parti peut-il continuer la guerre sans la Wehrmacht? Les répercussions des événements auxquels nous assistons sur les fronts et à l'intérieur du Reich ne se feront pas attendre longtemps. Aux craquements succéderont immanquablement les déchirements et un avenir tres prochain apportera la preuve que le geste du jeune colonel von Stauffenberg n'aura été qu'une note — peut-étre même une fausse note — d'une gamme tragique dont l'amplitude retentira à travers le monde entier".

Ieri către seară, iar am avut o veste bună: Bucureştii au fost din nou bombardaţi. Cele două aeroporturi (presupun Băneasa şi Pipera...) şi cartierele populare ("populeux") au fost atinse — ne spun emisiunile radio şi depeşele. Şi nimic mai mult; prin "quartiers populeux", să înţelegem periferiile, mahalalele — sau centrul?

Şi Ploieştii, după ce au fost bombardaţi sâmbătă, au fost bombardaţi încă o dată duminică după amiază, odată cu Bucureştii. Stelian Popescu, care vine de acol, spune că apărarea antiaeriană de la Ploieşti e atât de eficace încât sileşte avioanele inamice să arunce bombele de foarte sus şi prin urmare fără precizie. Aşa se explică faptul că deşi Ploieştiul a fost bombardat de 12 ori, tot mai sunt rafinării intacte...

Veşti din Bucureşti dau amănunte asupra „evadării" lui Auschnit şi consorţi. Fugarii n-au plecat cum s-a spus din Bucureşti şi cu un avion german „în încercare". Au decolat de la Galaţi, noaptea. Matei Ghica-Cantacuzino primise ordinul să plece pe front cu bombardierul românesc pe care-l conducea. A plecat, dar nu pe front, şi cu Max Auschnit, Sandu Racotă şi Hurmuzescu în carlingă! Curtea Marţială a condamnat la moarte şi la 12 ani recluziune (!!!) pe căpitanul de rezervă Matei Ghica-Cantacuzino şi pe locotenenţii de rezervă Racotă şi Hurmuzescu, pentru dezertare la inamic — iar pe Auschnit la aceleaşi pedepse pentru pregătirea şi ajutarea dezertării... Cei patru condamnaţi la moarte beau vin de Cipru în insula divinei Venere — "et s'en foulent de foudres dirigées contre eux"!

Didina Cantacuzino nu putea să lase acest prilej fără să se acopere, ca de obicei, de ridicol. A scris o scrisoare — dată publicităţii — prin care îşi manifestă indignarea şi cerea cea mai aspră pedeapsă pentru nepotul său (Ghica-Cantacuzino)...

"Les rieurs sont du côté des arbres..."

E de mirare cum a scăpat Hitler: ziarele germane, tot fără a preciza locul, publică o fotografie a sălii unde a avut loc explozia, fotografie din care se vede că tavanul s-a prăbuşit şi că mobilele au fost în cea mai mare parte distruse... Trei din cei prezenţi în sală în momentul atentatului, şi care au fost răniţi, au sucombat în urma rănilor lor: generalii Korten şi Brandt — precum şi un ofiţer de Stat Major. Corespondenţii de presă fascişti, comunică din Berlin că Führer-ul a fost uşor rănit la mână şi la umărul drept; arsurile au ajuns până în ceafă... Starea Führer-ului nu prezintă însă nicio gravitate.

Publicarea armistiţiului semnat în septembrie 1943 de către Badoglio în numele Italiei, hotărâtă după strămutarea Guvernului Bonomi la Roma, a fost amânată pentru vremuri mai prielnice... Această amânare a im-

presionat opinia publică italiană care a văzut într-însa dovada că armistiţiul conţine clauze teribile, aproape imposibil de mărturisit... Pentru liniştirea opiniunei publice, ministrul Gasperi, unul din şefii Partidului Democrat Creştin, s-a folosit de prilejul unei cuvântări publice pentru a declara că „armistiţiul nu conţine nicio clauză care să poată fi socotită drept fatală pentru Italia. Armistiţiul nu compromite viitorul ţării...". Italienii s-au mai liniştit.

E evident că Spillmann este iar însărcinat cu o misiune din partea lui Roosevelt. A avut deja două audienţe la Papa, care au ţinut câte două ceasuri... Se zvoneşte la Roma, iarăşi, că Papa ar fi dispus să încerce o mediaţiune pentru pace şi că ar fi întrebat pe ambasadorul Reich-ului pe lângă Sf. Scaun (fostul secretar de Stat Weiszäcker) dacă Germania ar fi dispusă să primească asemenea sugestii. Ambasadorul a răspuns că chestiunea păcii e în mâna Aliaţilor, nu a Germaniei...

John A. Paris, corespondentul lui "United Press", afirmă că a văzut lista celor condamnaţi la moarte de Comitetul Rezistenţei în Franţa. Mareşalul Pétain nu figurează pe dânsa, dar va trebui să dea socoteală despre politica sa, dupe război. Pe listă, primele nume înscrise, şi în ordinea următoare, sunt ale d-lor Pierre Laval, Joseph Darnand, Marcel Déat, Jacques Doriot, Jean Bichelonne, Maurice Gabolde, François de Brinon. Urmează altele mai puţin cunoscute.

Dl Ley, şeful organizaţiunilor muncitoreşti din Reich, a publicat un violent articol în ziarul *Angriff* împotriva „aristocraţiei" şi „reacţionarilor" din Germania, şi cere exterminarea lor. Dată fiind importanţa situaţiei ce ocupă Ley, articolul a făcut mare senzaţie şi e socotit ca o prefaţă la viitoare acte de teroare...

Am luat o masă cu Ley, la Comnen, pe când acesta era ministru de Externe. Dl Ley mi-a făcut impresia unei desăvârşite bestii...

Bătălia de la St. Gingolph a impresionat adânc pe elveţieni, fiindcă a fost o adevărată bătălie şi s-a petrecut la graniţa lor. Partizanii au vrut să cucerească oraşelul şi să facă din el un „cap de pod" la frontiera Elveţiei. Au atacat unica garnizoană germană, şi au ucis şase soldaţi. Nemţii au venit de la Thonon cu maşinile şi au izgonit pe „Magnişti" — iar ca răzbunare au dat foc caselor şi au executat câţiva nenorociţi locuitori... Focul mai arde şi azi...

Un incident banal, în anarhia ce domneşte în Franţa, dar impresionant prin vecinătatea lui...

Joi, 27 iulie. S-au împlinit eri zece ani din ziua nenorocită în care am dus pe scumpa mea mamă în cripta de la Breasta... Am pierdut tot în acea zi, şi de atunci am trăit şi zile bune şi zile rele, dar parcă nu mai era viaţa mea, parcă se depăna în faţa ochilor mei *viaţa altuia*, străin între oameni. O astfel de legătură sufletească ca între mine şi mamămea, cred că n-au mai fost multe pe acest pământ. Şi astăzi, la vârsta mea, când mă gândesc la *mama*, nu o pot face decât cu un suflet curat de copil din care se alungă de la sine tot ce este necurat...

Dumnezeu, care este milostiv, m-a scos tocmai în aceste clipe grele din Geneva, pentru 24 de ore, şi nu m-a lăsat să mă cufund în negură...

Pella mă poftise să asist, marţi seara, la o audiţie a lui Lipatti, pentru care convocase la Legaţia din Berna vreo 50 de persoane din „lumea aleasă" a „localităţii"... M-am dus, şi am făcut bine, căci am ieşit din gândurile mele...

Berna şi Geneva, la două ore de distanţă, sunt două lumi diferite — atât de diferite încât par depărtate cu mii de kilometrii una de alta... Geneva, rectilinie, rece, cu arhitectura şi uliţele monotone şi banale e prototipul unui aşezământ de oameni otrăviţi şi sterilizaţi prin nebunia catastrofală a calvinismului distrugător şi tâmpit. Dacă n-ar fi lacul şi frumuseţea naturală a malurilor lui, Geneva ar apărea ca o necropolă a tuturor simţămintelor omeneşti. Meschin, şi cu suflet zbârcit, acest oraş al tuturor falimentelor se înfăţişează ca un loc de sinucidere morală, la sfârşitul unei vieţi dezamăgite... De trei luni de când trăiesc în el, trăiesc numai cu gândul în trecut şi am impresia că fac un stagiu în purgatoriu...

Berna în schimb, cu uliţele sale întortochiate şi pline de veselă viaţă, cu caracterul ei rezumativ al unor străduinţi mărginite dar pasionate, e o adevărată grădină sufletească. Cu cât drag m-am plimbat pe sub boltele umbrite înveselite de susurul apelor ce curg din nenumăratele fântâni medievale cu formele lor amuzante pline de fantezie şi de omenitate! Nu e stradă, în vechea cetate, în care un colţ neaşteptat să nu atragă ochiul şi să nu-l mângâie... Şi apoi la Berna *nu e lac*, ceea ce pentru Elveţia, e o plăcută schimbare de orizont... E singurul oraş mare din întreaga Confederaţie, în care nu eşti tentat să te îneci!

Pella "a bien fait les choses", până la pianul închiriat, cam hodorogit... Un bufet excelent, saloane simpatice, terasă pe grădină răcoroasă, dame (soţia şi mama ministrului) amabile şi primitoare. Mediu plăcut, pentru mine anonim, în afară de câţiva români cunoscuţi. M-am culcat la orele 1, ceva ce nu mi s-a mai întâmplat decât o dată de când sunt în pribegie, în seara în care m-am încurcat cu „Carmosina"... Din păcate, Lipatti — fie pianul hodorogit de vină, fie că nu era dispus în acea seară — n-a fost la înălţimea lui obişnuită, şi mi-a părut rău pentru reputaţia lui şi pentru... a noastră!

Pe la sfârşitul concertului, a mai sunat şi alarma, şi cei de pe terasă au pretins că au auzit fâşâitul avioanelor... De fapt, au trecut în noaptea de marţi spre ieri multe avioane peste Elveţia, de la vest spre est şi apoi de la est spre vest — dar nu a aterizat niciunul...

Concertul lui Pella a fost pretextul deplasării mele, dar interesul ei a fost Berna, pe care aproape nu o cunoşteam şi cu care m-am familiarizat în cele câteva ceasuri în care am putut hoinări singur, în după-amiaza zilei de marţi... Şi marea bucurie care mi-a luminat întunericul, mi-a dat Dumnezeu să o resimt ieri, pe neaşteptate, în persoana d-nei K. [Elena Kerciu] cu care am vizitat Fribourgul... O întâlnisem la Geneva, şi în treacăt îmi făcuse o plăcută impresie. Vorbind seara la Pella despre intenţia mea de a mă opri a doua zi în drum spre Geneva, la Fribourg — oraş care mă atrăgea, de când sunt în Elveţia, prin catolicismul, prin bisericile şi prin minunata lui poziţie — d-na K. s-a asociat cu avânt la proiectul meu şi mi-a cerut să mă însoţească; am primit bineînţeles cu mare plăcere.

Şi a fost o zi minunată. Mărturisesc însă că descoperirea d-nei K. a lăsat în urmă pe a Fribourgului! Tânără, zveltă şi frumoasă de pică, d-na K. m-a surprins prin inteligenţa ei şi printr-o cultură neaşteptată de la o femeie — despre care mi se vorbise cu totul altfel... Fribourgul m-ar fi încântat şi singur — dar d-na K. mi-a înfrumuseţat această zi prin drăgălăşenia ei, şi îi rămân adânc recunoscător şi devotat... Cei 73 de ani ai mei şi cei 25 ai ei exclud orice „idee subversivă", dar la orice vârstă poţi să treci cu plăcere pe lângă o floare frumoasă, chiar fără să o culegi...

Fribourgul e delicios în „ansamblul lui"; posedă în biserica St. Nicolas un giuvaer ce poate sta alături de cele mai frumoase catedrale ale Franţei, şi în palatul Cantonal un exemplu de arhitectură civilă de o impresionantă fantezie medievală — încolo, puţin. Străzi amuzante cu case vechi, şi privelişti încântătoare din câteva colţuri asupra văii Sarinei...

Dejun excelent la "Aigle Noir", cu păstrăvi proaspeţi şi vin vechi de Johanisberg... Şi apoi, d-na K., delicioasă...

Seara la Geneva, am reintrat în întuneric...

———

În lumea multă de marţi seara n-am putut sta decât puţin de vorbă cu Pella. Mi-a povestit — "à batons rompus" — din ţară, unde în afară de bombardamente şi de boceală, nu mai există nimic pentru nenorociţii care trăiesc în groaza zilei de azi şi în teama zilei de mâine... În ce priveşte neîncheierea armistiţiului, mi-a dat o lămurire pe care — dacă corespunde realităţilor — trebuie să o consider ca satisfăcătoare. N-am fi încheiat armistiţiul, fiindcă englezii ne-ar fi sfătuit foarte confidenţial prin Ştirbei să nu-l încheiem, căci bineînţeles trebuia să-l încheiem cu ruşii şi aceştia ar fi putut, la pace, să invoce clauzele pe care ni le-ar fi impus, împotriva principiilor „Chartei Atlanticului", la valorificarea cărora anglo-americanii nu au renunţat deloc... *Prin acceptări anticipate din partea noastră*, ruşii ar fi putut opune la pace, aliaţilor lor argumente aproape de neînlăturat...

Să dea Dumnezeu să fie aşa — şi să nu fie mai rău pentru noi! Şi să ne scutească de oroarea luptelor pe teritoriul nostru — dar asta cred că va fi mai greu!

———

Morand şi-a remis ieri scrisorile sale de acreditare, Consiliului Federal. Căci Nunţiul Papei şi ambasadorul Franţei au privilegiul să remită scrisorile lor de acreditare întregului Consiliu adunat, pe când ceilalţi simpli miniştrii plenipotenţiari remit pe ale lor numai Preşedintelui... Sub pretext de vacanţe — dar poate şi fiind dată jalnica situaţie a Franţei şi mai ales sentimentele Aliaţilor (împărtăşite de altminteri de toţi elveţienii) pentru Guvernul din Vichy — Morand n-a fost primit decât de 3 din 7 câţi compun Consiliul Federal. Au fost de faţă: Preşedintele Stampfli, Vice-Preşedintele Pilet-Golaz şi dl von Steiger, nobilul şef al Departamentului Justiţiei...

———

După mai bine de opt zile începe abia să se lămurească drama petrecută săptămâna trecută în Germania. S-a aflat în fine locul unde s-a petrecut: atentatul a fost săvârşit la Berghof, lângă Berchtesgaden, în reşedinţa obişnuită a Führer-ului. Asupra celor întâmplate avem două versiuni: una, oficială, dată aseară la Radio Berlin de către Goebbels — alta, neoficială, comentată astăzi pe larg în *Journal de Genève* şi dată de mai toate ziarele elveţiene care pun mai mult temei pe ea decât pe povestirea lui Goebbels...

Acesta, cu cunoscutul său talent, caută să reducă toată afacerea la un complot datorat câtorva netrebnici, complot care a indignat tot poporul german. Din spusele lui Goebbels rezultă totuşi că complotul

avea oarecare ramificaţii şi că hotărâta atitudine a autorităţilor din Berlin şi a unui batalion de gardă au împiedicat ca dezordinea să ia proporţii...

Dupe versiunea ziarelor, n-ar părea exclus ca toată afacerea să fi fost înscenată de Himmler şi de Gestapo, ca să servească de pretext măsurilor drastice ce s-au luat pentru menţinerea dominaţiei naziste...

Lucrurile încep să se lămurească, dar nu sunt încă pe deplin lămurite. Numirile lui Göring (în fruntea mobilizării „războiului total") şi a lui Goebbels (în fruntea „acţiunii de partid"), pot fi considerate ca ciudate după numirea lui Himmler ca şef al tuturor puterilor Reich-ului, în cuprinsul frontierelor germane. Aceste numiri, cam fac "double emploi"; poate că numirile lui Göring şi Goebbels să fie menite să liniştească anumite susceptibilităţi — căci în Partidul Nazist sunt mai multe curente şi Himmler e departe de a fi popular în toate sferele Hitlerismului...

Interesante ştirile relative la eroarea colonelului von Stauffenberg, care a luat pe agentul Gestapo-ului, Berger (singurul ucis la explodarea bombei) drept Hitler, cu care seamănă ca două picături de apă, şi care primise rolul de a „figura" în locul Führer-ului (ipoteza atentatului „provocat") — precum şi cele relative la faptul că „Dumnezeu a scăpat pe Führer", aşezat la doi metri de generalul Korten, decedat în urma rănilor primite (declaraţiile lui Goebbels). Interesante de asemenea amănuntele lui Goebbels relative la încercarea „complotiştilor" de a da ordine în Capitală, la prezenţa lui Hitler în Berlin patru ore dupe atentat, la arestarea, *la judecarea, la condamnarea de către Consiliu de Război întrunit imediat* şi la executarea celor vinovaţi...

Goebbels a profitat de prilejul cuvântării sale ca să anunţe „că faţa războiului se va schimba, că a văzut, *el*, noile arme menite să dea victoria — arme teribile care l-au înspăimântat şi faţă de care bomba V_1 nu e decât o timidă încercare"... O fi crezând Goebbels că convinge pe cineva?

În tot cazul, nu pe generalii prizonieri din Rusia, adunaţi în jurul lui von Seydlitz, care au lansat un nou manifest către poporul german spre a-l invita să ceară pace ca să mai scape ce mai e de scăpat. Generalii din Moscova îndeamnă de asemenea pe soldaţii germani *să nu mai asculte de ordinele ce primesc şi să nu se mai bată...*

De când ruşii au pătruns în Polonia, chestiunea poloneză s-a încurcat şi mai rău. E drept că Moscova n-a recunoscut *ca Guvern*, Comitetul de Eliberare Naţională, constituit sub auspiciile ei, compus numai din

comunişti, printre care a strecurat şi pe Witos, fostul prim-ministru ţărănist ca *să facă faţadă* — ci numai ca „autoritate auxiliară" pentru administrarea provizorie a teritoriilor ocupate de armatele sovietice. Şi e drept iarăşi că cei din Londra caută o formulă de împăcare, că Mikolajczyk a făcut o lungă vizită lui Eden şi ar fi dispus „să meargă să vorbească" la Moscova. Dar adevărul este că Moscova vrea să transforme „Comitetul Provizoriu", pe nesimţite, în „Guvern definitiv" şi că polonezii din Anglia nu vor să audă de comunişti... Anglia pare că nu e dispusă să se amestece în conflict, decât ca timidă mediatoare — şi că ar vrea să câştige timp ca să dejoace până în cele din urmă planurile sovietice...

Un important comunicat al generalului Mihailovici: după ce dă seama despre ultimele sale succese împotriva nemţilor, şeful naţionaliştilor sârbi afirmă *că însemnate grupuri din armata bulgară* au trecut de partea sa şi că luptă contra forţelor germane pe valea Vardarului...

Reprezentantul sovieticilor în Sofia a făcut o lungă şi ameninţătoare vizită primului ministru bulgar, cerându-i o radicală schimbare de atitudine în politica Bulgariei...

Şi în Turcia e fierbere... Pe de altă parte se anunţă o campanie în ziarele moscovite prin care Guvernul turcesc e învinuit că nu se ţine de cuvânt şi că continuă să exporte în Germania, şi chiar să sporească exporturile sale. Se mai anunţă şi o probabilă vizită a lui Molotov la Ankara, pentru lămurirea definitivă a situaţiei.

Iar se vorbeşte despre o intervenţie a Papei pentru pace... Se adaugă probabilitatea unei vizite a lui Roosevelt şi a lui Churchill, la Roma... Puţin probabil!

În schimb, a sosit Regele George al Angliei la Napoli. Scopul: călătorie pe front, pentru animarea combatanţilor britanici...

Bombele Aliaţilor au dărâmat frumoasa catedrală din Nevers... Să-i răsplătească, Dumnezeu, pe barbarii care comit asemenea orori!

Primit în fine ştiri de la Breasta: o scrisoare de la prietena mea Marie M. Sunt toţi bine, şi toate bune! Breasta a devenit un centru: pe lângă prefect, sub-prefect — inspectorul general al Olteniei cu familia, s-au adăugat oaspeţilor mei (Marie M. cu sora şi nepoata ei, avocatul meu Gabrielescu cu soţia, Mioara Giuriadi). Biata mea fiică „face onorurile" cu multă amabilitate şi bună-voinţă. În sat s-au refugiat croitori, cismari, coafori de dame şi de bărbaţi, un curăţitor de pete (!!) şi mulţi alţii... Toţi fugiţi din Craiova, de frica bombelor! Parcul e în toată splendoarea! De ce nu mă pot face păsărică — fie şi cioară bătrână — şi zbura până acolo! Voi mai vedea eu o dată, Breasta mea dragă?...

Ca să simbolizeze stăpânirea Nazismului asupra Armatei, Göring a propus, şi Hitler a aprobat, ca salutul militar să fie înlocuit prin salutul hitlerist cu mâna întinsă! Fleac, dar "massage bend", cum zic nemţii...

Şi în America de Sud s-au încurcat lucrurile cu Argentina. Washington-ul a cerut celorlalte State Sud-Americane să nu recunoască Guvernul din Buenos Aires şi şi-au retras ambasadorul. Guvernul argentinian pledează, şi caută să dovedească că nu e vândut nemţilor...

Vineri, 28 iulie. Pe frontul rusesc situaţia forţelor germane devine din zi în zi mai tragică. În câteva zile, trupele sovietice au ocupat pe rând oraşele Stanislau, Lemberg, Cholm, Lublin, Brest-Litovsk şi Bialystok în Polonia şi au ajuns pe Vistula şi în apropierea Varşoviei pe care nemţii o evacuează în grabă şi par că renunţă să o mai apere; în Lituania, bătăliile se dau în regiunea Kowno (Kaunas) şi drumul către Prusia Orientală stă deschis cazacilor; în Letonia, trupele germane au evacuat Dünaburgul şi la graniţa Estoniei, Narva, pe care inamicul le-a ocupat imediat..."C'est une débâcle" — scriu gazetele elveţiene, şi încep să se întrebe dacă armata germană nu e cumva pe frontul Oriental în plină demoralizare şi descompunere... Căci, lucru ciudat, aproape nu sunt lupte; retragerea germană e atât de rapidă încât forţele ruseşti abia se pot ţine de dânsa... Sunt şi experţi militari care pretind că prăbuşirea frontului german în Est este datorată copleşitoarelor superiorităţi sovietice în aviaţie. Pe lângă aviaţia lor, ruşii mai dispun şi de cele 12 000 avioane puse la dispoziţia Comandamentului Sovietic de Aliaţi, pe când nemţii au trebuit să mute pe frontul de Vest o bună parte din escadrilele lor. Se mai adaugă şi faptul că continua pilonare a Reich-ului a distrus o bună parte din producţia aeronautică

germană şi mai cere şi o concentrare din zi în zi mai mare a avioanelor de apărare, în spaţiul intern.

Prăbuşirea germană pe frontul de Est e cu atât mai impresionantă, cu cât forţele Reich-ului rezistă perfect pe celelalte două fronturi în Franţa şi în Italia. În Normandia, forţele engleze au fost respinse în regiunea Caen, iar preamăritul succes al americanilor la sud de St. Lô, se reduce la nimica tot...

În Italia, forţele lui Kesserling (care se zice că ar fi fost uşor rănit, împrejurare ce ar explica absenţa numelui său în dările de seamă ale ultimelor evenimente), continuă să dea înapoi încet şi sistematic spre aşa-zisa linie gotică. Aliaţii au ajuns aproape de Florenţa, pe care nemţii au declarat că nu vor să o apere, ca să nu fie distrusă. De fapt, trupele lui Kesserling s-au şi retras din oraş, spre nord.

Planul ruşilor se sesizează din ce în ce. Pe de o parte, atacă cu cea mai mare vigoare la centru, spre graniţele Germaniei, prin Varşovia — pe de alta, caută să pătrundă la sud prin Galiţia în Ungaria şi în Cehoslovacia, iar la nord, prin Lituania până la Marea Baltică, ca să despartă în trei sistemul de coordonare al forţelor nemţeşti şi să le bată pe rând...

Cu pătrunderea ruşilor în Polonia, soluţionarea problemei politice poloneze a intrat într-o fază acută.

La Londa, ca şi la Washington, se constată enervare. Guvernul provizoriu polonez din Londra nu a făcut nici un pas, fără să consulte pe Aliaţi, prin d. d. Churchill şi Eden, care au considerat totdeauna acest Guvern provizoriu ca Guvernul legitim al Poloniei şi au fost foarte afectaţi de autoritatea pe care Sovietele au dat-o, prin singura lor hotărâre, Comitetului de Eliberare Naţională, deşi au avut grijă să nu-i dea titlul de „Guvern". Londra împinge acum pe Mikolajczyk să meargă la Moscova să se înţeleagă cu Stalin. Dar Moscova pare să considere că această vizită vine cam târziu, şi că astăzi tot ce ar putea face ar fi să pună pe preşedintele de la Londra Mikolajczyk în contact cu preşedintele Comitetului de Eliberare...

Interesante sunt părerile exprimate la Moscova asupra greutăţilor de înţelegere cu polonezii de la Londra. Ruşii socotesc că cei de la Londra consideră Polonia ca un bastion al civilizaţiei europene îndreptat împotriva barbariei orientale, pe când politica Kremlinului vrea să facă din Polonia un Stat puternic şi independent, acţionând însă în deplină înţelegere şi în strânsă colaborare cu URSS-ul...

Cam aşa e, şi sunt două puncte de vedere greu de împăcat...

Nicio preciziune cu privire la un nou bombardament al României, ce ar fi avut loc ieri... Telegrama de aseară era cam în doi peri, poate să nu fi fost nimic...

Nemţii se aşteaptă la o nouă debarcare a Aliaţilor în Italia, între Spezia şi Genova. Luptele cu partizanii, în nordul Italiei, au ajuns la o violenţă de nedescris...

În Franţa barem, e război civil pe faţă...

La St. Gingolph, partizanii au atacat pe nemţi, nemţii au contraatacat pe partizani — bătălii nemiloase, care au ţinut până ieri.

În Elveţia s-a deschis o subscripţie pentru reconstruirea oraşelului pe de-a întregul distrus...

"DNS" anunţă că generalii la care a făcut aluzie Goebbels în discursul său, fără să îi numească, sunt: generalul Beck care s-a sinucis, generalul Olbricht care a fost executat şi generalul Hoeppner care n-a fost încă judecat. Aceşti trei generali ar fi fost organizatorii complotului...

Ziarul *Tribune de Lausanne* de marţi, publică un lung articol intitulat "La Roumanie et la Paix". Cu portretul lui Guţă Tătărescu... Aţi priceput!

Articolul descrie starea de spirit din România, vorbeşte de constituirea „Coaliţiei Naţionale Democratice"[1], şi aşează pe dl Guţă în jurul căruia militează 80% din Partidul Liberal (!) în fruntea ei...

Articolul nu ne e defavorabil. Laudă cam mult pe Tătărescu — dar e plin de perfidii la adresa lui Maniu... Pe Dinu Brătianu îl tratează cu respectul datorat unei momâi...

Că e scris de banda lui Tătărescu, nu încape îndoială. Franasovici pretinde că nu e el, şi că n-a avut nicio cunoştinţă despre această publicare...

A doua zi miercuri, Gafencu a pus pe Payot să reabiliteze acţiunea lui Maniu, şi să pună lucrurile la punct. Toate pier în ţara noastră, dar Fanarul rămâne neatins!

Duminică, 30 iulie. Năvala ruşilor s-a mai potolit, se vede că-şi regrupează forţele înainte de a porni spre „bastionul" Germaniei...

[1] Formula mie dată de Ralea, la plecarea mea, cu Tătărescu în plus şi în frunte!

Frontul trece acum, pornind de la vest de Colomeea şi de Stanislau, pe la Sud de Lemberg (aproape de Borislav), la vest de Przemysl şi de Iaroslav, de-a lungul Vistuliei în regiunea vest — Lublin, la vest de Bialystok, de Grodno şi de Kowno — face un intrând spre Marea Baltică, în Lituania, la vest de Kowno, între în Letonia lângă Dünaburg (la apus de acest oraş) şi de acolo se îndreaptă spre Pskov şi lacul Peipus...

Intervievat, noul şef al Marelui Stat Major german, generalul Guderian a recunoscut superioritatea numerică a ruşilor, a ironizat siguranţa lor de victorie şi a afirmat că foarte curând „asaltul sovietic se va prăbuşi şi că hordele moscovite vor fi alungate *din toate regiunile* pe care azi le devastează în modul cel mai brutal"... Inconştienţă, sau copilărească propagandă?

În Franţa, americanii, după St. Lô, au ocupat şi Constances, şi au ajuns la mare. În Italia, Aliaţii sunt pe punctul de a intra în Florenţa...

Telegrame americane, neconfirmate de nemţi, anunţă moartea lui Rommel, pe front. Unele ştiri vorbesc de o schijă de bombă, altele de un accident de automobil... Rommel ar fi fost rănit în ziua de 17 iulie – ori, la 27, buletinele germane au publicat un ordin de retragere „pe poziţiuni mai bune", în regiunea St. Lô — semnat de Rommel. Să nu fie cu Rommel ca cu Henriot, care nici nu s-a gândit să moară...

Telegramele engleze mai anunţă că Regele Angliei era să piară în Italia: o mină a explodat, prin neglijenţa unui soldat (care a fost făcut pâzdări) la 300 de metri de locul unde Regele dejuna cu generalul Clark şi cu... monseigneurul Spillman! Niciunul din comeseni n-a fost atins!

Şoferul lui Şoneriu a telefonat din Bucureşti lui stăpânu-său că casa mea a scăpat şi de astă-dată... O bombă ar fi căzut în Batiste, pe cinematograful „Fantasio", şi explozia ar fi fost atât de tare încât cărămizi ar fi fost aruncate până pe biserica Anglicană, la Icoană! Greu de crezut!

„Zeiţa" a primit şi ea veste telefonică (pare-se de la dl Ică) că nemţii încep să plece din România... Unde e norocul!

Stalin a fost decorat de Kalinin (!) cu „Ordinul Victoria", cea mai înaltă decoraţie sovietică... Merită!

Marți, 1 august. Azi e sărbătoarea națională a elveților, zi radioasă. Toată Geneva e în flamuri. Generalul Guisan, "le général", a vorbit ieri poporului — prin intermediul gazetarilor — a dat lămuriri asupra siguranței "réduit"-lui[1] și a liniștit sufletele declarând că Elveția e gata să facă față oricărei eventualități, deși nu crede să fie atacată de nimeni... Fericită țară!

La ordinea zilei — de trei zile — e Balcanul... Toate ziarele sunt pline de știri din Ankara, din Londra, de pretutindeni — după care Turcia își va hotărî soarta mâine. Mâine, 2 august, se întrunește Adunarea Națională, și se pretinde că Președintele Inönü va supune votului Parlamentului ruptura relațiilor diplomatice cu Germania. După unele știri, von Papen mai luptă pentru menținerea neutralității turcești, după altele ar fi renunțat, și își face bagajele ca toți nemții din Turcia...

Și la noi, și în Bulgaria, pare că e vorba să se întâmple ceva... Soția mea, într-o scrisoare datată din 26 iulie și primită ieri (adusă de curierul Nenițescu) — un record de rapiditate — îmi spune: "Ici il y a *une grande vague d'optimisme,* et tout le monde croit que l'armistice est très proche, que Dieu fasse que cela soit ainsi.." Și mai adaugă: "Je regrette de ne pouvoir pas commenter avec toi les événements, mais je n'ose le faire...". Nevastă-mea e foarte sceptică din fire, și până acum mi s-a arătat foarte pesimistă în scrisorile sale. Ca să-mi scrie astfel trebuie să știe ea ceva.

Confruntând aceste știri cu cele care au fost telefonate vineri seară „Zeiței" [Elena Kerciu], cu toate câte le-au publicat ziarele geneveze duminică și ieri (retrageri de forțe germane din Bulgaria și România, creare de consulate sovietice la Varna și Burgas etc.) și punându-le în legătură cu cele ce sunt pe punct să se întâmple în Turcia — fără să mai țin seamă de înaintarea continuă a rușilor pe front, catastrofală pentru nemți — îmi vine și mie să cred că suntem în ajunul unor mari evenimente care să schimbe rosturile, în nenorocita noastră țară... (s-a vorbit chiar zilele trecute pe aici, de un Guvern Maniu cu generali (!), gata să fie constituit!

Dar cum să împăcăm știrile optimiste cu următoarea telegramă "Reuter", din Londra, publicată azi-dimineață de ziarele elvețiene, sub titlul: "Des sondages de paix des partis politiques roumains aura échoué"? Iată textul telegramei:

[1] În caz de atac sau de încercare de invazie, armata elvețiană se va retrage într-un "réduit" constituit de cantoanele centrale și muntoase unde sunt îngrămădite toate depozitele, armament și aprovizionare.

"Le correspondant du *New York Times* à Istanbul apprend que les pourparlers de pain entrepris du coté roumain avec les Alliés ont échoué. Les nègociateurs roumains envoyés en Turquie et en Égypte ne représentaient pas le gouvernement Antonescu, mais bien les partis roumains, y compris les communistes. Ces representants feuraient obtenir de meilleurs conditions, Le Prince Stirbey, soumit aux autorités anglo-américaines en Égypte des propositions roumaines, qui furent transmises par les Alliés au reprèsentant de l'URSS. Moscov refoussa ces propositions.

Plus tard, le démocrate (!) Constantin Vișoianu reçut les pleins pouvoirs pour nègociér tant avec les anglo-saxons qu'avec les russes. M. Vișoianu proposa que la Roumanie obtenue de nouveau La Transylvanie et le contrôle sur Le Delta du Danube. D'autre part La Bassarabie et La Bucovine septentrionale seraient cédées par La Roumanie. Si ces conditions étaient acceptées, La Roumanie romprait avec les allemands et passerait dans le camp de Alliés. Les russes repoussérent ces propositions. L'URSS exigera le paiement d'une indemnité, dont le montant serait fixé plus tard. D'autre part, aux termes des propositions de Moscou, une armèe d'ocupation russe *devrait rester en Roumanie jusqu'au moment où la somme en question aurait été versée.*

Une partie des groupes politiques roumains refuser des conditions, de sorte que les pourparlers n'allèrent pas plus loin".

S-au înecat corăbiile? Această telegramă "Reuter" ar putea fi și un mijloc de presiune... ca să ne facă să primim condițiunile Moscovei. Să ne mai legănăm cu nădejdi? Dar de ce optimismul *din ultimele zile* de la București, când condițiunile Kremlinului ne erau de mult cunoscute? În tot cazul, pentru prima dată, în depeșele agențiilor, se vorbește pe față de negocierile noastre de la Cairo și de la Ankara...

Dârzenia rușilor împotriva noastră e cu atât mai puțin explicabilă cu cât politica externă sovietică o duce, în stăpân absolut, Vîșinski, ministrul de Externe adjunct al URSS-ului, care, după câte povestește Gafencu, ni se arăta foarte binevoitor, chiar după declararea războiului, în 1941. Vîșinski a spus de nenumărate ori lui Gafencu, că în afară de revendicarea Basarabiei, Sovietele n-au nicio pretenție împotriva României, pe care o vor chiar tare, ca un element serios de luptă împotriva Germaniei. „Noi nu uităm că am contribuit la eliberarea României de jugul turcesc"..., a subliniat într-o zi adjunctul lui Molotov — și la întrebarea lui Gafencu: „Dvs.? sau regimul țarist?", Vîșinski a ripostat cu un surâs: „Noi, rușii!"... Pe lângă inteligența și cultura lui, Vîșinski mai are la activul său faptul de a fi fost procuror general în procesele

împotriva troţkiştilor şi de a fi scăpat pe Stalin de troţkişti şi de generalii răzvrătiţi. Dar dacă Vîşinski e tare şi mare, de ce nu pune niţică apă în vinul lui Stalin?

Cu toată intransigenţa pe care o manifestă ruşii, cu toate ştirile puţin încurajatoare pe care le dau anglo-americanii, e ceva în aer — o spun toţi cei care vin din ţară şi toţi cei care au putut vorbi zilele acestea la telefon cu Bucureştii...

Şi optimismul e acolo atât de tare, încât ultimele bombardamente aproape n-au impresionat... Să fie acest optimism în legătură cu hotărârea ce se aşteaptă de la turci, sau cu prăbuşirea continuă de pe frontul de Est, unde ruşii au ajuns la Varşovia şi la Mitau?

Şoneriu mi-a citit o lungă notă, primită de la Ică, cifrată, prin Legaţia de la Berna, notă pe care reprezentantul nostru a citit-o ieri în şedinţa Comitetului Internaţional al Crucei Roşii, după cum fusese însărcinat. Conţinutul acestei note e de-a dreptul ruşinos. Regimul care a ucis atâţia evrei, care i-a scos din casele lor, care i-a stors şi i-a umilit cât a putut — se dă acum drept protectorul evreimii, aruncând vina trecutului asupra altora, arătând câţi ovrei au fost scăpaţi din Ungaria, toate binefacerile ce se revarsă zilnic asupra acestei rase, până şi proiectele de legi ce se prepară pentru restabilirea legală a drepturilor nesocotite „din ordinul cotropitorului". E vorba până şi de gradele în armată, ce urmează să fie restituite!

Şoneriu îmi povestea aseară că a citit nota cu „jenă", şi că, la sfârşit, reprezentantul Statelor Unite a observat cu un surâs sarcastic: „Pare că în România situaţia ovreilor e mai bună ca la noi"!

În legătură cu această schimbare la faţă provocată de schimbarea vântului, Stelian Popescu mi-a povestit două lucruri de necrezut. Se ştie că Aristide Blank a fost dat de trei ori afară din casa lui, că toate intervenţiile pe care le-a făcut au fost zadarnice şi că a ajuns să se refugieze la mahala, la fostul său şofer... Acum o lună, d-na Rica Antonescu a chemat pe Aristide la telefon şi a început să-l plângă că i s-a luat casa şi că n-are automobil... „Dar, a răspuns Blank, toată lumea ştie aceste lucruri de ani de zile!" — „Vai, domnule Blank, dar n-am ştiut nimic! Dacă aş fi ştiut! Am să vorbesc cu Mareşalul, şi vei primi şi casa înapoi, şi un automobil!" Stelian Popescu nu ştia dacă coana Rica s-a ţinut de cuvânt — dar mi-a mai povestit una cu d-na Capon (una din Capoancele lui Mauriciu Blank). Această d-nă Capon a făcut pe vremuri afaceri de import-export de mode în tovărăşie cu d-na Rica, pe când aceasta nu era încă soţia lui Antonescu, ci cu un deget în gură

şi cu altul altundeva... Ajunsă persecutată şi muritoare de foame, d-na Capon s-a adresat în zadar d-nei Rica... Acum însă, d-na Rica şi-a adus aminte de d-na Capon, şi i-a făcut o pensie!

Bombardamentul Bucureştilor din 27 iulie a fost foarte tare. Între altele ar fi fost lovite imobile numeroase între Batiştе şi Grădina Icoanei, Banca Naţională, Palatul Poştelor, Patriarhia şi multe case de-a lungul cheilor...

Ieri după-amiază a mai fost bombardat Ploieştiul, şi încă o dată Bucureştiul, dar numai la periferie: depozitul de produse petrolifere „Distribuţia", şi rafinăria „Prahova", de la bariera Griviţei...

Reprezentanţii Angliei şi Statelor Unite în Comitetul Internaţional al Crucei Roşii, au asigurat ieri-dimineaţă pe Şoneriu *că România şi Balcanii nu vor fi atacate de ruşi, cel puţin pentru moment...* Să dea Dumnezeu să fie aşa!

„Zeiţa", care s-a ţinut cu Ică şi a aflat de la el multe, afirmă că Veturia Goga a pus mâna, la moartea lui „Tavi", pe numeroasele milioane de lei („Zeiţa" vorbeşte de 150 milioane — dar îmi pare cam mult!) remise de nemţi „Şefului" pentru propaganda Partidului Naţional-Creştin...

Costică Orghidan a fost scos de la „Titan-Nădrag" şi din toate consiliile dependinte de această societate. În legătură probabil cu fuga lui Auschnit, fără să fi lăsat lui Orghidan autorizaţia să treacă acţiunile sale în sertarele regimului...

Miercuri, 2 august. Deşi ruşii sunt la porţile Varşoviei, la 15 kilometrii de graniţele Prusiei Orientale, aproape de Marea Baltică, deşi în Franţa, americanii şi englezii au înaintat bine — atenţiunea generală a părăsit pentru o clipă orizonturile fronturilor şi e toată concentrată pe terenul diplomatic...

Azi se aşteaptă hotărârile Turciei. Până şi în Germania nu mai e nicio speranţă în menţinerea neutralităţii turceşti şi nemţii din Ankara îşi fac geamantanele.

Dar până să se hotărască Turcia, s-a hotărât Finlanda. Lovitură de teatru: Mareşalul Mannerheim, declarând că nu mai poate continua războiul, a luat locul lui Ryti, ca să facă pace — înţeles cu opoziţia şi cu o parte din Guvern, căci primul-ministru Linkomies a propus chiar el Parlamentului legea prin care mareşalul e proclamat Preşedinte al Republicii, în locul demisionarului Ryti, fără să se mai procedeze la alegerile legale...

După cum se vede, oportunismul politic a rămas în picioare. Iată un Stat democratic care trece la dictatură ca să se înţeleagă cu Puterile ce luptă pentru democraţie, împotriva Puterilor totalitare!!!

Nemţii sunt fierţi şi încep să mărturisească că le merge prost. Anularea angajamentelor „Ribbentrop" de către noul regim din Finlanda e viu comentată. Asemenea şi „evenimentele" posibile în Ungaria, Bulgaria şi România. Papen ar fi fost primit într-o lungă audienţă de Hitler. La Berlin se crede totuşi că bulgarii vor face tot ce le va sta în putinţă ca să nu intre în război. Demisia Guvernului din Budapesta a creat o stare de criză în Ungaria, care pare totuşi că va fi înlăturată, forţele Wehrmacht-ului ocupând întreaga ţară. Pentru România, se afirmă că n-ar fi pericol, *trupele germane fiind în măsură să împiedice orice acţiune politică* (!!!)...

Totuşi, concluziile generale, la care s-a ajuns în cercurile diriguitoare naziste, s-ar putea rezuma în modul următor: în cursul lunii august sunt de aşteptat: 1) intrarea Turciei în război împotriva Germaniei; 2) armistiţiul Finlandei cu ruşii; 3) o răsturnare complectă a politicei bulgare; 4) puternice mişcări antigermane în România şi în Ungaria...

Gafencu, întâlnit ieri (nu se cunoştea încă lovitura din Finlanda) mi-a spus confidenţial că are şi el ştiri de la „englezii" lui, că la noi lucrurile merg bine — şi mi-a arătat telegrama "Reuter" după care Turcia, rupând relaţiile cu Germania, nu le va rupe totuşi cu aşa-zisele State satelite ale Germaniei (România, Bulgaria, Ungaria, etc.). Foarte bine.

Şi Crucea Roşie Internaţională comunică că a intervenit în favoarea evreilor din Ungaria, şi că a obţinut de la Horthy multe îndulciri în soarta persecutaţilor...

Berlinul dezminte categoric ştirile despre uciderea lui Rommel. Nu ar fi fost nici măcar rănit...

Ieri, 1 august, sărbătoarea naţională a elveţienilor — aniversarea unirii celor dintâi cantoane (1 august 1921, jurământul de la Grutli) — s-a petrecut în linişte şi veselie, pretutindeni, dar mai ales în Geneva. Discursuri pe câmpia de la Plainpalais, concursuri de tot felul, defilări şi seara, iluminaţie...

Un incident tragic, totuşi: primarul comunei Pregny (lângă Geneva, castelul Rotschild), dl Robert Martin, a căzut mort pe tribună pe când îşi rostea discursul în faţa asociaţiilor locale... Dl Martin era primar la Pregny de 30 de ani...

Joi, 3 august. Conform prevederilor, Turcia a rupt ieri relaţiile diplomatice cu Germania, şi numai cu Germania, deocamdată... E probabil că la primul act de ostilitate pornit de anglo-americanii de pe teritoriul turcesc, Germania se va declara în stare de război cu turcii. La Berlin se comentează cu acreală, dar cu demnitate, hotărârea luată ieri la Ankara, şi, pentru public, se vorbeşte cu milă de uşurinţa turcilor care au părăsit, în dauna lor, şi sub presiunea anglo-americană, vechea lor politică tradiţională alături de Reich-ul german...

Papen a părăsit Ankara cu avionul şi s-a oprit în Sofia, căci şi acolo pare că lucrurile se încurcă... Se va opri şi la noi? Poate...

În Finlanda se procedează la instalarea lui Mannerheim, după care va urma fără îndoială încheierea unui armistiţiu cu Rusia. Telegrame din Anglia şi din Statele Unite dau ştiri după care se poate conchide că Moscova nu se va arăta intransigentă faţă de finlandezi...

În Bulgaria, fierbere mare. În Ungaria se vorbeşte despre posibilitatea constituirii unui Guvern de „uniune naţională" cuprinzând toate partidele, Guvern ce s-ar forma tot sub preşedenţia lui Sztójay (!?) dar din care n-ar mai face parte actualul ministru de Interne, făcut răspunzător pentru persecuţia evreilor! Şi în Slovacia au început oamenii să se agite, dar nemţii au prevenit Guvernul slovac, că orice mişcare de eliberare ar fi pedepsită printr-o ocupare totală militară a ţării...

De la noi, nu avem decât ştirile ziarelor, dintre care unele sunt ridicole, ca de pildă informaţia dată de *Daily Telegraph* din Londra, după care Mareşalul Antonescu ar fi încercat să formeze un Guvern de coaliţie naţională cu „Şeful ţăran Maniu"(!!) şi cu „fraţii Brătianu" (!). Această combinaţie ar fi fost încercată după atentatul împotriva lui Hitler, dar n-a reuşit. Ziarul londonez adaugă că Antonescu a devenit cât se poate de impopular... Poveste veche!

După alte telegrame de la Moscova, Kremlinul ar fi dispus să încheie armistiţiu şi înţelegeri cu România şi cu Bulgaria, chiar sub Antonescu şi sub actualul regim dictatorial bulgar...

Mai important pentru noi e ce a spus Churchill, în importantul discurs pe care l-a rostit ieri la Camera Comunelor. Nu ne-a mai amenințat. A vorbit despre noi cu bunăvoință. A spus că trebuie să ne înțelegem cu Rusia care ne-a oferit condițiuni de armistițiu foarte acceptabile. Churchill nu se îndoiește că poporul român ar primi aceste condițiuni *cu gratitudine* (!!) „dacă diriguitorii lui nu ar avea în ceafă revolverul prusian"...

Ce e sigur, e că trăim zile de o importanță covârșitoare — și nu știm ce ne va aduce ceasul... În această lună a lui august se va hotărî și soarta noastră...

Churchill a vorbit ieri prelung, dar n-a spus nimic nou. Discursul său a fost o liniștită mărturisire de încredere în victoria țării sale; primul-ministru britanic, fără nicio exagerare de niciun fel, a constatat că armatele germane sunt bătute pe toate fronturile, și a exprimat nădejdea că războiul se va termina mai înainte decât se putea crede acum câteva săptămâni. Ceea ce nu însemnează însă că poporul englez a ajuns la sfârșitul încercărilor sale — reacțiunile inamicului putând încă pricinui sacrificii mari...

Churchill a vorbit despre toate fronturile, făcând istoricul operațiilor pe fiecare, a lăudat pe Stalin, a subliniat tulburarea echilibrului sufletesc în Germania și în Japonia, a exprimat nădejdi de înțelegere între Polonia și Rusia, a spus câteva vorbe despre România și despre Grecia, a felicitat pe turci pentru hotărârea luată — *dar n-a spus nimic despre Ungaria*...

De subliniat cuvintele adresate Franței și lui de Gaulle... Mulți comentatori au revăzut granițele Franței transportate pe Rin...

Un comunicat german mărturisește în fine că Rommel a fost rănit de o schijă de bombă, că și-a pierdut cunoștința — dar că s-a restabilit pe deplin...

Vineri, 4 august. După prăbușirile diplomatice de alalteieri (Turcia și Finlanda), Germania a mai înregistrat ieri înfrângeri crude pe cele două fronturi mari. În Franța, unde până acum rezistența nemților se arătase mai dârză, americanii, după ce ocupaseră Avranches și Granville în zilele precedente, au împins la vest spre Dol și Dinan, iar la sud, forțe motorizate au pătruns până în Rennes... E un succes însemnat.

Americanii au calea deschisă spre Nantes și St. Nazarre, iar pe de altă parte, izgonirea nemților din Bretania, cu baza înaintată în Atlantic, de la Brest, se înfățișează ca o chestiune de zile..

Pe frontul rusesc, armatele sovietice au ajuns la Varșovia și au trecut Vistula în regiunea Sandomir. În direcția Prusiei Orientale, forțele rusești sunt la granița Reich-ului iar mai la nord, la miază-zi de Riga, au ajuns la mare și au ocupat o bună porțiune a litoralului... În Galiția rușii înaintează spre Cracovia...

Nu știm încă nimic despre reacțiunea provocată la noi de evenimentele din Ankara și Helsinki. Pare însă că fierberea e mare la București, ca și la Sofia...

Regele Angliei s-a înapoiat la Londra. La Roma, a fost primit într-o lungă audiență „privată", de Papa... De notat prezența la Roma, în același timp, a prietenului lui Roosevelt, Bullitt — fostul ambasador american la Paris. Pe lângă Taylor și arhiepiscopul Spillmann, ar avea și Bullitt o misiune de îndeplinit... Se fierbe ceva și la Vatican...

Contele Jordana, ministrul de Externe al Spaniei, a murit subit la San Sebastián. E o mare pierdere pentru generalul Franco, căci era un bun sfetnic...

„Torpilele umane" nemțești au scufundat, la răsărit de promontoriul Havre-ului, 13 vase cu un tonaj total de vreo 50 000 tone... Cei 10 „torpilori", care s-au propus ca „voluntari" pentru această expediție au pierit cu toții...

Bombardările orașelor germane continuă cu nemiluita... Dar și „bombele zburătoare" cad tot mai năpraznice asupra Londrei...

Englezii publică lista „victimelor civile" căzute pradă în Anglia, bombardamentelor aeriene. *De la începutul războiului*, au fost înregistrați 53 747 de morți și 68 798 de răniți... E o cifră...

Ziarele elvețiene dau amănunte îngrozitoare asupra uciderii prefectului departamentului francez Isère — dl Philippe Frantz, un prieten

personal al ministrului Darnant. Dl Frantz a fost masacrat împreună cu mai mulţi prieteni, de combatanţi ai Comitetului de Eliberare, înarmaţi cu mitraliere...

Şi în Japonia situaţia e foarte tulbure. Pierderile din Pacific, imposibilitatea obţinerii unei decizi în China, superioritatea americană dovedită în ultima vreme, pe mare ca şi în aer, au enervat opinia publică japoneză. Partizanii războiului "à tout prix" au pierdut mult teren, şi dacă pacifiştii n-au putut impune Ministerul civil Koichi Kido, au izbutit totuşi să răstoarne regimul Tojo, propovăduitorul războiului total. Deşi prezidat de un general, Koiso, Guvernul actual reprezintă o tendinţă mai împăciuitoare, care nu exclude eventuale pertractări... Pentru viitor, Japonia poate deveni în mâinile anglo-americanilor, o carte de jucat împotriva ruşilor în cazul în care aceştia — toate se pot întâmpla — nu s-ar încadra în planurile făurite la Londra şi la Washington.

Sâmbătă, 5 august. Pe frontul de Vest, după ce forţele engleze şi americane au bătut pasul cam pe loc, săptămâni şi săptămâni, în Normandia — „bătălia Franţei", a început. Operaţiunile au luat, în Bretania, forma unor lupte de mişcare. În cursa lor spre Atlantic, coloanele blindate ale generalului Bradley, în urma ocupării oraşului Rennes au ajuns în regiunea Ploërmel-Redon, la vreo 60 kilometri nord de St. Nazaire, precum şi la Barenton, la 10 kilometri sud-est de Mortain. O altă coloană a pătruns la Saint-Malo. În Normandia, nemţii au contraatacat în regiunea Aunay, între râurile Orne şi Vire, ca să uşureze sectorul de la est de Avranches unde situaţia este critică pentru Wehrmacht. O coloană americană, plecată de la Fougères progresează în direcţia Alençon-ului pe Şoseaua Parisului. Anglo-americanii au adoptat, după cum se vede, tactica germană din campania Franţei din 1940, profitând de superioritatea lor în blindate şi avioane...

Dar poate că faptul cel mai important din zilele din urmă *e că nemţii s-au predat la Rennes fără să lupte, ieşind cu braţele ridicate înaintea inamicului.* Începe demoralizarea şi pe frontul de Vest?

Pe cel de Est, înaintarea masivă a ruşilor s-a cam oprit, din necesităţi de regrupare, afară de regiunea Galiţiei unde forţele sovietice înaintează repede spre Cracovia. Bătălia pentru ocuparea Varşoviei e însă în plin. Pe când partizanii, conduşi de generalul Bór combat pe străzile capitalei poloneze — luptă fără milă, căci nemţii nu recunosc combatanţilor indigeni calitatea de „beligerant" — blindatele mareşalului Rakossowski supun mahalalele aşezate pe malul oriental al Vistulei...

În Italia, Florenţa a fost în sfârşit ocupată de Aliaţi. Pare că oraşul n-a suferit nicio stricăciune — să o constatăm spre cinstea ambilor beligeranţi. Nemţii n-au dărâmat decât podurile peste Arno, respectând pe singurul artistic, "Ponte Vechio". Ni se ia o piatră de pe suflet!

Din Germania răzbesc zilnic, fel de fel de ştiri şi de comentarii privitoare la atentatul împotriva lui Hitler şi la consecinţele lui. Din ele reiese încordarea conducătorilor „partidului" de a strânge rândurile în jurul Führer-ului, a cărui popularitate, orice s-ar zice, s-a dus...

Azi ni se anunţă, că o „Curte de Onoare", constituită de Hitler „pentru a satisface dorinţa Armatei" (!!!) şi compusă din mareşalii Keitel şi von Rundstedt, colonelul-general Guderian, generalul de infanterie Schrott, loc.-general Specht şi ca supleanţi generalul de inf. Kriebel şi loc. general Kirchheim — s-a pus pe „epurarea" corpului ofiţeresc... Comisia a exclus din armată pe mareşalul von Witzleben (ce o fi zicând Witzleben al meu, din Bucureşti, deja atât de îndârjit împotriva naziştilor?), pe generalii Fellgiebel, von Hase, Stieff şi von Tresckow — pe colonelii Hansen şi Bernardis, pe maiorul Hayessen etc. precum şi pe toţi ofiţerii executaţi după atentat ca şi pe cei ce s-au sinucis...

Printre cei vii e şi un locotenent von der Schulenburg; o fi neam cu fostul ambasador care a luptat cât a putut la Moscova contra războiului? Orice legătură cu armata a fost ruptă pentru cei osândiţi. Cei morţi vor fi şterşi din controale, iar cei vii daţi în judecata „tribunalului popular"... Interesantă mărturisirea că generalul Lindemann şi maiorul Kuhn au fost „şterşi" ca dezertori, fiindcă au trecut la bolşevici...

Pe de altă parte, un Congres al şefilor nazişti, ai gauleiterilor etc. a fost ţinut în prezenţa lui Himmler, lui Goebbels etc., sub preşedenţia lui Bormann, şeful Cancelariei Reich-ului — pentru întărirea sufletelor...

După un comunicat oficial publicat de gauleiterul de la Linz, generalul de SS Eigruber, mareşalul von Witzleben s-ar fi proclamat Şef al Statului în seara de 20 iulie. Generalul Fromm, comandantul armatei de rezervă şi alţi doi generali (pe care comunicatul nu îi numeşte) ar fi fost complicii lui Witzleben. Aceşti generali, şi alţi şefi germani, prizonieri la ruşi, urmăreau o alianţă cu ruşii (pretinde Eigruber) şi în acest scop, Hitler trebuia ucis şi puterea executivă în Stat preluată de armata germană (??)...

Mikolajczyk, împreună cu Römer (ministrul de Externe polonez de la Londra) şi cu Grabski (membru în Consiliul Naţional Polonez tot din Londra), au fost succesiv primiţi la Moscova, de către Molotov şi de către Stalin. Convorbirea cu Stalin — la care a asistat şi Molotov — a durat mai bine de două ore. Mikolajczyk a părăsit Kremlinul "de bonne humeur" — spun telegramele — şi a declarat gazetarilor că nu are nicio declaraţie de făcut, dar că probabil va vorbi astăzi sâmbătă.

Recepţia polonezilor ar fi fost cordială, iar faptul că oficialitatea sovietică n-a ieşit la aeroport întru întâmpinarea lor — fapt subliniat de agenţia germană "DNB" — se lămureşte de ruşi prin împrejurarea că URSS-ul nu mai întreţinea niciun raport oficial cu Comitetul Polonez din Londra...

Presa englezească e optimistă, şi speră că la Moscova se va desăvârşi o înţelegere între cele două Comitete Poloneze...

Nemţii au pus în funcţiune pe frontul de Vest o nouă armă: un avion dublu, compus dintr-un bombardier şi un „vânător". Un singur om ocupă carlinga „vânătorului" şi la un moment dat, desprinde bombardierul încărcat numai cu explozive şi-l îndreaptă, prin unde hertziene, spre obiectivul ales... Explozia ar fi teribilă, dar englezii pretind, că această armă poate fi uşor combătută prin alte unde hertziene, care tulbură mişcarea şi direcţia avionului automat. Deocamdată alte lămuriri nu se dau despre această nouă armă...

Petrecut ieri o seară minunată, pe lună, lângă lac, la Kaetsch, simpaticul restaurant al Donei Pasquita, de la Bellerive. Bineînţeles cu „Zeiţa", a cărei frumuseţe, al cărui păr bălai se încadrau de minune în peisaj... Înainte de masă, am trecut pe la Gafencu, care mi-a spus că consulul general bulgar a venit la dânsul *în scopul de a colabora politica noastră, în desfăşurarea evenimentelor faţă de Reich*... Interesant!

Luni, 7 august. Mulţămită ploii cu băşici, care m-a pironit ieri după amiază în Geneva, am fost la „potiniera" lui Frangulis. Le datoram de două luni o vizită... Acolo am dat peste fostul Kediv, peste o droaie de refugiaţi de toate neamurile şi peste un francez deştept, René Gillouin, însoţit de o blondă zvăpăiată, ce pare a fi soţia lui. Gillouin a fost mâna dreaptă a Mareşalului Pétain, până la înscăunarea lui Laval. El compunea discursurile Mareşalului, îl susţinea în rezistenţă împotriva nemţilor — şi ura pe Laval şi politica lui, ca şi Pétain. Când acesta a fost silit să se supună şi să înghită pe Laval, Gillouin a părăsit postul său şi s-a refugiat la Geneva, unde scrie prin gazete articole anonime dar bine documentate — mai ales asupra Rusiei.

Comentându-se ştirile despre care nemţii ar intenţiona să mute Guvernul Pétain de la Vichy la Vittel — de teama Aliaţilor — şi eventual şi mai departe, pe teritoriu german, Gillouin povestea că Mareşalul a prevăzut demult această eventualitate. A chemat (acum mai bine de un an) câţiva înalţi funcţionari şi generali şi le-a spus: „Dacă Guvernul va fi mutat de la Vichy la Vittel să ştiţi că faptul a fost săvârşit fără voia mea, şi că mă voi considera ca prizonierul nemţilor"... Reprezentantul lui Hitler pe lângă Mareşal, aflând despre această declaraţie, a cerut să vadă imediat pe Pétain ca să obţie explicaţii asupra acestei ieşiri. Mareşalul a refuzat să-l primească. Omul s-a dus la Laval şi „a reclamat" împotriva acestui refuz. Laval a avut un moment de neaşteptată independenţă şi a răspuns neamţului că Mareşalul e liber să primească sau să nu primească pe cine vrea...

Se mai povestea la Frangulis, că după execuţiile din Alger, nemţii au oferit „pentru represalii" pe Mandel, pe Blum şi pe Daladier — dar Laval i-a refuzat. Mandel a fost totuşi adus la Paris şi ucis de SS după cum se ştie... Despre înalţii deţinuţi politici francezi din Germania, „potiniştii" lui Frangulis, de obicei bine informaţi, spuneau că sunt bine trataţi, afară de Yvon Delbos, închis într-o fortăreaţă, fiindcă a înjurat trivial pe Hitler, la începutul războiului. Ceilalţi sunt prin castele, în Stiria şi în Tirol. Generalul Weygand n-a murit, e în Stiria, într-un excelent hotel, împreună cu Borotra, faimosul jucător de tenis! Chiar Blum (deşi a fost „oferit" lui Laval pentru represalii) este bine tratat. Exprimând dorinţa să se căsătorească (pentru a treia oară) cu o evreică cu care se ţinea în momentul în care a fost ridicat — nemţii i-au adus ibovnica, cu un vagon special!

Tot la Frangulis am aflat — ceva ce nu părea a rezulta din ziare — că mareşalul von Witzleben a zburat în Rusia, ca şi generalul de artilerie Lindemann, care nu trebuie confundat cu generalul de infanterie Lindemann, comandantul trupelor germane din Letonia.

Toţi musafirii lui Frangulis mi s-au arătat foarte pesimişti cu privire la viitor — dar toţi erau convinşi că războiul nu va mai ţine mult.

Ultimele scrisori de la soţia mea (datate din 26 şi 27 iulie) conţin mult optimism. La o poftire, pe care i-o făcusem să vie cu Dinu în Elveţia, îmi răspunde că, după o lungă consultare cu Ralea, *s-a convins*

că nu era cazul să plece... Ieri însă mi-a telefonat din Berna Hélène Morand, abia sosită din Sinaia, unde văzuse pe soţia mea *joia trecută* — şi care-mi spune *că moralul era foarte deprimat la mine în vilă*... Să se fi schimbat situaţia, sau soţia mea să-mi fi scris cum mi-a scris ca să nu mă îngrijesc peste măsură de soarta lor? Oribile momente...

În Franţa, Aliaţii — mai ales americanii — au luat-o razna şi „motorizatele" lor au ajuns, pe de o parte, până la Brest, care a fost ocupat, pe de alta, până pe Loire, la trei kilometri vest de Nantes. Nemţii nu mai opun aproape nicio rezistenţă pe frontul francez, ca şi pe cel rusesc...

În afară de Galiţia — unde ruşii înaintează spre Carpaţi (la sud de Lemberg) şi spre Cracovia — frontul de Răsărit s-a mai liniştit. Rezerve germane aduse, sau regrupare a forţelor ruseşti? În Varşovia, lupte aprige între partizanii generalului Bór şi nemţi...

Hitler, primind pe fruntaşii partidului, după Congresul Gauleiterilor, le-a adresat un discurs în care, după ce a făcut istoricul complotului, a vorbit iarăşi *de victorie germană totală*! E nebun!

Parlamentul turcesc a votat ratificarea convenţiilor comerciale cu Bulgaria şi cu România... Semn bun, semn că turcii nu se gândesc să rupă relaţiile cu noi. Numai să nu ne forţeze mâna nemţii, nouă... Pare că pe această chestiune cel puţin, Antonescu e destul de hotărât să reziste...

Cu Florenţa, telegramele aliate au cam exagerat: oraşul nu e încă ocupat de anglo-americani, care n-au pătruns decât în cartierele sudice ale minunatei cetăţi... Până acum, nu se poate prin urmare afirma încă, că tezaurele de artă adunate pe malurile Arno-ului au fost salvate.

În satul Morgins, din Valais, au căzut ieri câteva bombe aruncate de avioane germane. Sunt câţiva răniţi... Pare că avioanele germane, care voiau sa bombardeze „partizani" francezi în Savoia, nu şi-au dat seamă de graniţă, şi au greşit... Mare emoţie în presa elveţiană...

Marţi, 8 august. Pella a telefonat ieri-dimineaţă lui Şoneriu ca să îi comunice că a vorbit tot telefonic la Bucureşti, în afacerile Crucei Roşii, şi cu acest prilej i-a spus că domnii de la cabinetul lui Ică erau încântaţi, *fiindcă mergem* (?) *cu Turcia în plin*, şi tratăm prin Ankara înţelegerea cu Aliaţii, înţelegere, care, la data asta, are toţi sorţii să izbutească... Să vedem...

În Finlanda, situaţia s-a lămurit fără să se lămurească. Mannerheim fiind numit în afară de Constituţie, a trebuit votată o lege în trei şedinţe consecutive. Mareşalul nu a depus jurământul decât vineri. Linkomies şi-a dat demisia, dar noul Guvern n-a fost constituit încă, Mannerheim dorind să împace toate caprele finlandeze cu toate verzele. Nu încape îndoială însă, că se merge spre o pace între Rusia şi Finlanda. Se crede că noul Cabinet va fi prezidat de Antti Hackzell, membru al Partidului Conservator şi fost ministru de Externe de la 1932 la 1936.

Posturile britanice de radio anunţă că Guvernele din Londra, Washington şi Moscova au terminat negocierile pentru fixarea clauzelor comune de armistiţiu pe care Naţiunile Unite le vor impune Reich-ului. Acordul, care priveşte numai clauzele militare a fost aprobat fără greutate. Rusia va ocupa regiunea de Est a Germaniei, Statele Unite pe cea din Sud iar Marea Britanie pe cea din Nord. Berlinul va fi ocupat de contingente din partea celor trei armate. În acest mod se poate considera terminată „cursa spre Berlin" între Eisenhower şi Stalin, căci clauzele armistiţiului nu mai sunt dependente de câştigurile teritoriale ale fiecărei armate... De subliniat că în ocuparea Germaniei s-a făcut o parte şi Franţei căreia i se va da — probabil pentru mulţi ani — controlul Renaniei...

La Moscova, tratativele cu polonezii sunt încă în curs. Mikolajczyk n-a făcut încă declaraţiile pe care le anunţase pentru sâmbătă...

Criza din Ungaria s-a rezolvat prin ieşirea d-lor Andor Jarosi (ministru de Interne), Béla Imrédy (ministrul Economiei Naţionale) şi Antal Kunder (ministrul Comunicaţiilor) din Guvernul Sztójay. Bonczos, subsecretar la Justiţie a fost numit ministru de Interne; pentru celelalte două departamente: interimate — nemţii rămân stăpâni pe situaţie...

Miercuri, 9 august. Evadarea lui Witzleben în Rusia nu s-a confirmat: s-a confirmat în schimb că a fost... spânzurat! Ziarele elveţiene de aseară şi de azi-dimineaţă dau amănunte — oficial comunicate de agenţia "DNB" — privitoare la procesul „trădătorilor" care s-a desfăşurat la Berlin, în faţa Tribunalului Popular, proces care a durat două zile şi s-a terminat prin condamnarea la moarte a mareşalului von Witzleben, a colonelului-general Hoepner, a generalului Stieff şi a ofiţerilor von Hagen von Hase, Bernardis, Klausing şi Yorck von Wattenburg. Interogatoriul mareşalului e reprodus *in extenso*. Câteşiopt inculpaţii au fost condamnaţi la moarte, şi spânzuraţi două ore după citirea sentinţei... Teribil!

Afacerile Iugoslave s-au încurcat din nou... Tito nu s-a ţinut de vorbă, n-a făcut declaraţiile de credinţă monarhică pe care le făgăduise şi a pornit contra... sârbilor!

Guvernul Subasicì nu mai reprezintă lucru mare... Pe Tito nu l-a putut împăca; pe sârbi cu atât mai puţin cu cât sunt toţi contra croaţilor (şi prin urmare contra lui Tito) şi merg strâns uniţi cu generalul Mihailovici... Dar nici Macek, şeful celui mai popular partid din Croaţia nu se înţelege cu Tito! Încurcătură mare, de unde acum câtva timp toate păreau descurcate...

În Turcia mobilizare generală a tuturor bărbaţilor de la 16 la 60 de ani...

Zvonuri tot mai consistente despre o schimbare radicală în politica din Balcani... La noi, fierbere, în Bulgaria, de asemenea; în Turcia intenţii ferme de a se înjghebea o acţiune a Statelor balcanice în sensul politicii adoptate de Guvernul din Ankara... Scrisoare de la nevastă-mea, din 1 august, optimistă.... Dacă nici acum nu ajungem la ceva, apoi nu mai ajungem până s-o sfârşi...

După ştiri din izvor anglo-american, nemţii au început să evacueze părţile de sud-vest ale Franţei... La Londra domneşte convingerea că războiul se va termina înainte de iarnă...

Senatul italian a fost dat în judecată (!!) pentru colaborarea sa cu regimul fascist! Din 420 de senatori, 309, numiţi sub regimul fascist, au fost destituiţi de către veninosul Sforza, înaltul comisar al „epuraţiei"! Lucru ciudat, senatorii albanezi n-au fost destituiţi! În cercurile monarhice, consternare mare, căci zişii senatori au fost la urma urmelor numiţi de Rege, şi sunt toţi oameni devotaţi Coroanei...

Tomasz Arciszewski, preşedintele Comitetului Executiv al Partidului Socialist Polonez a fost numit „Succesor desemnat" al Preşedintelui Republicii Polone, în locul generalului Souskowski. Numirea a fost făcută de către Comitetul din Londra. Arciszewski a părăsit Varşovia acum trei săptămâni şi s-a întâlnit cu Mikolajczyk la Cairo, înainte de a continua drumul spre Londra. Numirea sa e un succes al Moscovei, care nu a vrut niciodată să stea de vorbă cu Souskowski.

Noul Guvern finlandez s-a construit sub preşedenţia lui Hackzeell. Paasikivi nu face parte dintr-însul. Finlanda merge totuşi spre pace...

Vineri, 11 august. Enervarea e din ce în ce mai mare. Faţă de năvalnicele înaintări ale Aliaţilor în Franţa, toată lumea se aşteaptă la întorsături decisive ale evenimentelor — cu atât mai mult cu cât situaţia internă în Germania şi anarhia din ce în ce mai vădită în teritoriile ocupate de "Wehrmacht",indică lămurit că agonia celui de-al III-lea Reich a început... Zvonurile cele mai de necrezut, nu numai că circulă din gură în gură, dar sunt chiar radiodifuzate sau publicate de ziare. Astfel ieri, Radio Londra a anunţat, de două ori, că Himmler a fost asasinat, iar foile geneveze au anunţat arestarea lui von Papen, la sosirea lui în Germania!

Telegrame engleze mai vestesc că în Bulgaria o schimbare radicală de politică e pe punctul să fie săvârşită, că oraşul Bordeaux a fost cucerit de „partizani", că în Varşovia trupele generalului Bór nimicesc pe nemţi în aşteptarea ruşilor — şi câte şi mai câte!

Comunicatele oficiale sunt însă cam nelămurite. Ele anunţă că, după ocuparea oraşelor Nantes şi Angers, trupele anglo-americane se îndreaptă repede spre Alençon şi spre Chartres — dar mărturisesc că nemţii au reocupat înapoi oraşul Mortain şi că în Bretania porturile Brest şi Lorient rezistă încă...

După o ştire — neoficială însă — Guvernul Bagrianov ar trata la Sofia pacea, prin intermediul ministrului Sovietelor şi ar fi dispus evacuarea coastei Mării Negre şi a porturilor Varna şi Burgas, de către nemţi...

De pe frontul rusesc, nimic important. Să fi oprit forţele germane pe ruşi, sau să se fi oprit aceştia singuri ca să-şi regrupeze unităţile?

Din Finlanda, nimic. Lipsa lui Paasikivi şi a lui Vnori (şeful socialiştilor) din noul Guvern a decepţionat cercurile pacifiste din Stockholm — dar se presupune că aceşti doi oameni de Stat au fost rezervaţi pentru conducerea negocierilor de armistiţiu către care regimul Mannerheim se îndreaptă, fără îndoială...

Toată lumea se miră de telegrama de felicitare trimisă de Hitler lui Mannerheim, după numirea acestuia în postul de Preşedinte al Republicii. Naivitate sau ironie?

În Ungaria, agitaţia politică ia proporţii. Incidente sângeroase între naţional-socialiştii maghiari şi partidele de opoziţie. Morţi şi răniţi; 324 persoane arestate. Social-Democraţii, Partidul Ţăranilor, Sindicaliştii şi Liberalii au constituit un front comun...

Mikolajczyk a mai fost primit o dată de Stalin şi a părăsit Moscova, însoţit până la aeroport de Vîşinski. Negocierile sale cu Comitetul de Liberare au fost întrerupte pe neştire de neînţelegeri de ordin constituţional. Comitetul de Eliberare din Kholm cere repunerea în aplicare a Constituţiei din 1921, pe când cei din Londra vor menţinerea Constituţiei autoritare din 1935. Londra şi Washingtonul cred însă că negocierile vor fi luate, după consultarea Comitetului din Londra de către Mikolajczyk — şi că se va ajunge la o înţelegere. Ar fi bine, şi pentru noi!

Sâmbătă, 12 august. Emoţie mare, ieri după-amiază în colonia noastră românească. *Tribune de Genève* a apărut cu „demisia Mareşalului Antonescu" în manşetă şi cu următoarea telegramă în corpul ziarului: New York 11, "Reuter". "«Le New York Times» publie une dépêche disant qu'à en croire des renseignements dignes de foi, le marèchal Antonesco, premier ministre de Roumanie, aurait donné sa démision au roi Michel. On croit que son gouvernement *cessera son activité d'ici en quelque jours*" (Avec les réserves d'usages).

Pella, fiind în Geneva de ieri-dimineaţă, m-am repezit la Hotel des Bergues, să văd dacă ştia ceva. Nu ştia nimic. Vorbise însă la telefon în cursul nopţii (joi spre ieri) cu Snagovul, şi din cele ce i se comunicase nu rezulta că vreo schimbare să fie în curs... Nici Gafencu, prins la telefon, nu ştia mai mult decât sta scris în *Tribune*. Ziarele de azi-dimineaţă nu mai vorbesc despre România...

Evident că telegrama din New York nu corespundea faptelor. Că se fierbe totuşi ceva la Bucureşti, nu încape nicio îndoială. Nu e admisibil ca Bulgaria şi Ungaria să fie în fierbere, şi la noi să domnească liniştea. Se pregăteşte ceva, evident. Ajută-ne Doamne, să se sfârşească cu bine!

Noi aci nu ştim nimic; nu ştim nimic din ce se întâmplă în Germania, alături de graniţa elveţiană — cum am şti ce se petrece tocmai la Dunăre? Ce e sigur e că am intrat în faza finală a războiului. În Germania, orice ni s-ar spune pe cale oficială, complotul din 20 iulie a avut rădăcini adânci, şi a zguduit tot edificiul celui de al III-lea Reich: desfăşurarea evenimentelor e încă în curs. Ofiţerimea germană va fi şi mai îndârjită, după ruşinoasa condamnare la moarte a celor opt complotişti, printre care un mareşal... Complotul n-a fost opera unei „clici limitate" cum ni s-a spus la început, ci rezultatul unei mişcări care fierbe de mai bine de un an, şi care va continua să fiarbă... Ştirile senzaţionale ce se răspândesc, ca cele despre uciderea lui Himmler, despre arestarea lui Papen sau despre înconjurarea „Gestapo-ului" din Paris de către trupele Wehrmacht-ului în ziua atentatului, înconjurare urmată de sinuciderea şefului acelui "Gestapo" — dovedesc enervarea spiritelor. Teroarea care domneşte atât în Germania cât şi în Italia neofascistă, cu sute de împuşcături zilnice, arată că regimul Hitlerist ca şi cel Fascist au intrat în agonie...

Şi cum ar putea fi altfel când sărăcia şi disperarea domnesc înăuntru şi înfrângerile şi dezastrele se înregistrează pe toate fronturile?

Prăbuşirea Axei nu poate duce şi la noi decât la prăbuşirea regimului Antonescu. Nu e astăzi, va fi mâine — dar trebuie să ne aşteptăm din ceas în ceas la mari schimbări şi în Bucureşti...

Pella mi-a dat ca sigură ştirea că, invitat de nemţi să rupă relaţiile cu Turcia, Antonescu a refuzat categoric... Nemţii n-au mai insistat — dovadă că nu mai pot sili pe nimeni să-i urmeze...

Stelian Popescu povesteşte că fiul său a stat de vorbă la Berna cu gazetari englezi şi americani, şi că aceştia i-ar fi spus că turcii vor face o serioasă presiune asupra noastră, şi că va trebui să ne decidem...

Ploieştii au fost din nou bombardaţi ieri şi alaltăieri... De ce vor fi căşunat aşa anglo-americanii asupra noastră? Găsesc că ruşii nu sunt destul de pretenţioşi?

Pella pretinde că Parisul e foarte ameninţat. Morand (retour de Vichy) i-ar fi spus că nemţii au fortificat fiecare casă din capitala Franţei, că vor să facă din ea un nou Stalingrad, sub cuvântul că dacă a fost distrus Berlinul să fie distrus şi Parisul (la Londra au grijă bombele volante...)... Ar fi o nemaipomenită porcărie!

Din Finlanda, ştiri încurcate. Mannerheim a dat o proclamaţie către armată, cerând fiecărui om să dea tot ce poate... Pe de altă parte, se spune că Helsinki ar fi luat contact cu Moscova, în vederea armistiţiului. O telegramă ne mai informează că două divizii ruseşti au fost complect distruse pe frontul finlandez... Pare că regimul Mannerheim vrea să trateze, dar nu în numele unei ţări învinse, ci în al unei armate încă gata de luptă... Pe cine vor finlandezii să înşele?

Americanii înaintează nebuneşte, cu formaţiunile lor motorizate, spre Paris şi spre Orléans... Ştiri încă contradictorii. De aşteptat 2-3 zile, pentru a se putea face punctul...

Ca să nu fie distrusă, pare că nemţii evacuează Florenţa...

Printre complotiştii de frunte din Germania e şi Oberbürgermeisterul oraşului Leipzig, Goerdeler. În caz de reuşită, acesta trebuia să fie numit Cancelar al Reich-ului. Goerdeler s-a ascuns şi n-a putut fi arestat. Au fost în schimb arestaţi numeroşi funcţionari ai oraşului Leipzig precum şi mari industriaşi din regiune. Elevii Şcolii Militare din Leipzig (şi ăştia?) au fost reţinuţi ca ostatici până va fi prins primarul Goerdeler... Complotul are rădăcini adânci...

Churchill ar fi sosit în Italia. Se vorbeşte iar de o întâlnire cu Roosevelt şi se speră la Roma într-o îndulcire a condiţiunilor armistiţiului...

La Vatican se dezminte oficial ştirea dată de presa internaţională, după care Moscova ar fi propus o colaborare cu Biserica Catolică. Stabilirea unor raporturi diplomatice între Soviete şi Vatican e însă

posibilă, pe baza scrisorii trimise acum un an de Stalin Papei (aflăm abia acum despre această scrisoare...), scrisoare prin care Mareşalul Joseph afirmă că URSS nu hrăneşte nicio vrăjmăşie faţă de Biserica Catolică, nici înăuntru, nici în afară de Rusia... "Tout arrivé"!

Duminică, 13 august. Telegrama din New York nu corespunde faptelor, ea este în tot cazul prematură. Stelian Popescu a putut vorbi de dimineaţă cu ginere-său Lugoşianu, care — pe cât se poate vorbi la telefonul controlat — i-a spus „că nu s-a schimbat nimic", dar că este mare fierbere şi că i-a scris... A vorbit şi Şoneriu ieri-seară cu Nicu Penescu (fostul senator carlist) şi acesta i-a spus acelaşi lucru. A mai adăugat că Mareşalul Antonescu a fost (vineri, sâmbătă şi duminica trecută) la Berchtesgaden[1], că la înapoierea sa s-a zvonit despre concedierea lui Ică — dar că nimic nu s-a făcut... Se mobilizează pe capete, lumea e în panică, şi toţi care pot (câţi pot?) părăsesc ţara...

Impresia generală e totuşi că ceva se învârteşte la Bucureşti. Nu e admisibil ca un popor întreg să se lase să fie sacrificat de o clică lipsită de orice popularitate. Poate că forţele germane sunt încă prea numeroase în ţară, şi că se aşteaptă să mai plece din nemţi, căci pare că exodul lor a început şi la noi...

Ziarele elveţiene, care nu au vorbit ieri despre România, publică azi-dimineaţă următoarea telegramă: Istanbul, 13 "Reuter" — "Les pourparlers de paix entoncés au Caire il y a cinq mois par le prime Stirbey, personalité roumaine de premier plan, se poursuivent avec les représentants de L'URSS, de l'empire britanique et des Etats Unis. Les entretiens ont, depuis l'arrivée du nouveau négociateurs roumain, M. Vichoyans, qui récemment sèjourna á Istanbul, venant de Bucarest, *pris un tour plus animé*[2]. On croit que M. Vichoyans répresente les quatre partis roumains de tendances démocratiques et libérales consistant l'opposition".

Nu e fum fără foc. Faptul că Vişoianu a fost autorizat să meargă la Cairo, faptul că "Reuter" vorbeşte de „negocieri mai animate", faptul că Ică n-a fost debarcat după vizita Mareşalului la Marele Cartier German — sunt atâtea indicii că se fierbe ceva şi la noi, în sensul pe care-l comandă simplul bun simţ...

Tragedia războiului a ajuns în tot cazul la punctul ei culminant. Com. Teodoru (cumnatul lui Puiu Dumitrescu), care a sosit la Geneva

---

[1] Se zvonise aşa ceva şi pe aici, dar oficial nu se spusese nimic.
[2] Subliniat de mine.

de la Berlin, unde a stat câteva săptămâni pentru afacerile serviciului Maritim — povesteşte că în Germania depresiunea e mare, dar că regimul se pregăteşte de o rezistenţă nemaipomenită în analele istoriei. Copii, femei, bătrâni — toată lumea a fost mobilizată pentru apărarea graniţelor Reich-ului. Sute de mii de oameni lucrează la întăriri, pe linia Siegfried şi spre Rusia. De o capitulare nici vorbă... Dar Teodoru recunoaşte că teroarea domneşte pretutindeni, şi ne istoriceşte cum, venind cu trenul, a fost dat jos la ultima staţie înainte de Basel — el şi toţi pasagerii trenului — şi supuşi la cel mai amănunţit control. Trenul cu care a venit a fost dat pe o linie laterală, şi alt tren a venit să ia pe pasagerii controlaţi şi să-i ducă la Basel — numai să nu se poată ascunde cineva sau ceva prin vagoanele primului tren! Un regim poliţist, în care coeziunea nu e menţinută decât prin teroare, este însă menit prăbuşirii...

Trăim zile grele, şi nu ştim ce ne rezervă soarta; în tot cazul, nimic bun...

Ştirea dată de ziare, dupe care Mareşalul Mannerheim ar fi prevenit oficial pe nemţi că a cerut un armistiţiu ruşilor, e oficial dezminţită, ca prematură... Pare însă că negocieri cu Moscova au început, din partea finlandezilor, prin dl von Gripenberg, ministrul Finlandei la Stockholm, şi totdeodată nepotul Mareşalului Mannerheim...

Două ştiri simptomatice: în Ungaria, primul-ministru Sztójay „a obţinut" un concediu de trei săptămâni (pretext: o gripă ce trebuie îngrijită) şi a fost provizoriu înlocuit prin ministrul de Finanţe Reményi-Schneller — iar în Bulgaria, legile contra evreilor au fost suspendate în aplicarea lor...

Florenţa a fost ocupată de Aliaţi... Pare că n-ar fi suferit prea mult de brutalităţile războiului...

Churchill a avut conferinţe cu generalii săi şi cu Bonomi — şi a fost primit de Papă... Se zice că e aşteptat la Florenţa. Deşi s-a vorbit de o întâlnire cu Roosevelt, acesta n-a apărut până acum pe teritoriul italian. În schimb a venit... Tito, la Roma!

Joi, 17 august. De duminică n-am mai pus mâna pe condei. Am fost copleşit de căldură (31° la umbră, ca la Bucureşti!) şi de... dor!!!

În acest răstimp două mari evenimente: debarcarea Aliaţilor în sudul Franţei, şi propunerea secretă făcută lui Gafencu, *de Guvernul Antonescu*, de a merge la Moscova să trateze pacea...

Pentru noi, acest din urmă eveniment e covârşitor şi dovedeşte în fine că Guvernul din Bucureşti păşeşte, deşi prea încet şi prea târziu, pe singura cale ce ne-ar putea permite de a mai salva ceva...

Propunerea făcută lui Gafencu a fost transmisă prin Pella: acesta a fost rostul vizitei de vineri a ministrului nostru din Berna, care nu s-a deschis nimănui afară de Gafencu, şi cred că Gafencu n-a vorbit cu nimeni afară de mine... Gafencu a răspuns afirmativ, punând însă anumite condiţiuni, şi anume: 1) Să fie însoţit de un general, ca expert militar şi ca *plenipotenţiar al armatei*, şi a cerut pe generalul Sănătescu *din preajma Regelui*; 2) Să i se alăture un diplomat în curent cu toate negocierile de până acum, şi având încrederea Guvernului (Gafencu a sugerat desemnarea lui Niculescu-Buzeşti, înaintat de curând ministru plenipotenţiar şi „omul" lui Ică); 3) Pe timpul negocierilor eventuale din Moscova, *să înceteze orice altele*, şi în special cele duse de Ştirbei la Cairo şi de Creţianu la Ankara.

Gafencu mi-a cerut sfatul, şi n-am putut decât să aprob răspunsul pe care l-a dat. Am adăugat totuşi că, dacă i se cere, trebuie să primească să meargă la Moscova *în orice condiţiuni*. Gafencu a fost şi el, pe acest punct, de acord cu mine...

Să fi sunat ceasul marilor hotărâri şi pentru noi? În Bulgaria fierberea e mare, şi pare că contactul luat cu ruşii e serios. Dupe ştirile din Ankara, Muşanov, unul din şefii opoziţiei ar fi sosit acolo cu condiţiile definitive pentru ieşirea Bulgariei din război. La Ankara se crede că în curând hotărâri mari se vor lua la Sofia. Pe de altă parte, ziarul bulgăresc *Garda sud-orientală*, organul armatei germane, publică un articol foarte ameninţător, prin care se dezmint „informaţiunile comuniste" după care trupele germane ar părăsi Bulgaria... Şi totuşi!

Pentru noi, punctul nevralgic continuă să fie la Sofia. O înţelegere a bulgarilor cu Aliaţii ar permite acestora să vie până la Dunăre, şi soarta noastră s-ar schimba cu totul!

Petrecut ziua de ieri la Montreux, la prietenii mei Embericos — pe o temperatură de baie rusească!

Alaltăieri, marţi seara, serată foarte animată şi reuşită la Bellerive, la Madi Geblescu — de S-ta Maria... Madame de Beaumont şi Madame Férier, foarte simpatice!

În locul lui Jordana, a fost numit ministru de Externe al Spaniei, Lequerica, până acum ambasador la Vichy.

Ce mai poţi să crezi sau să nu crezi? S-a spus că Papen era ameninţat să fie arestat la sosirea sa în Germania, ba că fusese chiar arestat! O telegramă oficială anunţă însă că a fost decorat de Hitler cu cea mai înaltă decoraţie, pentru serviciile aduse Reich-ului în Turcia, de la începutul războiului!

Vineri, 18 august. Că se coace ceva la Bucureşti, nu mai încape nicio îndoială — căci, mai întâi prin Şoneriu, şi apoi azi la telefon, Pella direct m-a rugat cu mare insistenţă să-i trimit până diseară (ca să o cifreze şi să o expedieze pe mâine Ministerului) părerea mea asupra unor eventuale negocieri directe cu Sovietele, *la Moscova.*

În legătură cu cele vorbite marţi cu Gafencu, şi pentru a întări eventualitatea întrebuinţării lui, am redactat şi trimis la Berna prin viceconsulul Mărgăritescu următoarea notă:

„Cred că armistiţiul ar fi trebuit să fie încheiat acum trei luni, oricât de grele ne-au părut atunci condiţiile impuse. Astăzi, Aliaţii nu mai au acelaşi interes să ne scoată din luptă, şi condiţiunile vor fi şi mai grele. Vor fi acele ce ni s-ar impune şi fără armistiţiu, la sfârşitul războiului. Din acest punct de vedere, utilitatea încheierii unui armistiţiu s-ar putea contesta.

Cred totuşi că încheierea unui armistiţiu se impune, din următoarele motive:

1) Interesul de a ieşi de pe terenul militar al războiului şi a trece pe terenul diplomatic al discuţiilor cu Aliaţii în vederea ameliorării, în tratatul de pace, a condiţiunilor eventual primite prin convenţiunea de armistiţiu.

2) Posibilitatea unei acţiuni comune cu Turcia şi cu Bulgaria.

3) Evitarea bombardamentelor aeriene, atât de distrugătoare.

Cred că convenţia de armistiţiu ar trebui încheiată de actualul Guvern.

Ea ar trebui să fie însă negociată la Moscova de către o personalitate reprezentativă a opiniei noastre publice sau de către delegatul calificat al acestei personalităţi.

Trimisul nostru la Moscova neputând prin urmare fi ales din sânul actualului regim, şi nefiind în consecinţă la curent nici cu situaţia reală a armatei noastre, nici cu negocierile duse în ultimele luni la Cairo şi la Ankara — ca să nu mai vorbesc de alte încercări — ar trebui să fie

însoţit de un general perfect la curent cu cele relative la apărarea noastră naţională şi de un diplomat care să posede toate firele celor discutate până acum. Aceşti doi adjuncţi ai trimisului nostru la Moscova ar urma deci să fie aleşi printre persoanele de încredere ale actualului regim.

Cred că discuţiile de la Moscova ar trebui duse în numele Regelui şi al Mareşalului Antonescu, sprijiniţi pe toată opinia publică românească.

Şi cât mai iute, cu atât mai bine.

Numai după încheierea armistiţiului, se va putea sta de vorbă cu Aliaţii asupra soartei definitive a Ţării Româneşti.

Geneva, în 18 august 1944
(ss) *C. Argetoianu*"

Ploieştii au fost iarăşi bombardaţi ieri-dimineaţă de bestii americane. Pare că Bucureştii au scăpat şi de data asta neatacaţi...

Sâmbătă, 19 august. Ieri către seară s-a răspândit zvonul că Aliaţii au ocupat Parisul! A fost o nebunie, cu atât mai mult că această ştire senzaţională urma de aproape ocupara oraşelor din Savoia din preajma Genevei (Annemasse, Thonon, Evian, St. Gingolph etc.) de către forţele „Rezistenţei" — ocupare ce restabilea raporturile zilnice şi intime, de atâta vreme întrerupte, între rude şi prieteni de o parte şi de alta a graniţei... Azi-dimineaţă aflăm oficial, că Aliaţii sunt numai la Menton (!) — dar că probabil ocuparea şi eliberarea Parisului e chestiune de ceasuri!

În Franţa, evenimentele merg vertiginos. Forţele blindate americane înaintează pe patru direcţii, şi după ce au trecut dincolo de Loire, după ce au ocupat spre est Vendôme, Orléans, Chartres, Dreux — au ajuns pe Sena, şi iată vârful lor la Menton! Armata lui Kluge, prinsă în punga de la Falasse e aproape sfărâmată, şi numai grupuri istovite au putut scăpa spre est...

La sud, debarcarea Aliaţilor se săvârşeşte fără opoziţie serioasă din partea nemţilor, care nu par să dispună în partea locului decât de două divizii şi de foarte puţină aviaţie... Aliaţii au prins picior solid de la Toulon până la Cannes, şi au înaintat adânc în munţi, concentrându-se actualmente la Draguignan! Dacă ritmul nu se va schimba, ocuparea

Franței întregi de către Aliați, ajutați de forțele FFI (Forces Françaises de l'Interieur) nu va ține decât câteva săptămâni. Se va reface frontul probabil pe liniile din 1914, și se pune întrebarea dacă nemții vor putea rezista și pe această linie, dată fiind zdrobitoarea superioritate a anglo-americanilor în aviație și în forțele motorizate...

În schimb, pe frontul de Est, situația este de câtva timp staționară. În linii generale. e greu de precizat dacă rușii s-au oprit ca să-și regrupeze forțele sau dacă ofensiva lor a fost stăvilită prin rezerve aduse de nemți. Fapt este că aceștia au dat chiar o contra-ofensivă în dreptul Varșoviei, și că liniile sovietice au fost date cu un număr de kilometri înapoi. Rușii anunță astăzi, însă, că au recâștigat terenul pierdut, și că mai la sud, la confluentul Vistulei cu Sanul, au cucerit orașul Sandomir (pe malul stâng al Vistulei), nod important de comunicații, și centru de aprovizionare german. Pe de altă parte, rușii se mai laudă — dar nemții neagă — că au ocupat o bandă de teritoriu în Prusia Orientală de-a lungul granitei.

Posturile de radio ne aduc azi știrea că rușii au atacat frontul nostru în regiunea Nistrului și că au fost respinși „de trupele românești". Comandamentul Sovietic ar fi adus și rezerve importante la nord de Iași. Ni se spun în același timp că Ploieștii și Câmpina au fost bombardate trei zile la rând — joi, ieri și azi-dimineașă... Aceste știri de pe frontul nostru mă îngrijorează: să fie o presiune ca să sosim mai iute la Moscova, sau se urmărește scopul de a face orice negociere inutilă?

Ceea ce e sigur e că evenimentele „se precipită", ca să adoptăm formula cunoscută...

Mareșalul Keitel a făcut o vizită Mareșalului von Mannerheim — probabil o supremă tentativă pentru a reține Finlanda în război. Deși nu se dau amănunte, se zice însă că tratativele Finlandei cu Sovietele sunt destul de înaintate.

Pentru noi, de o importanță capitală sunt declarațiile făcute de primul-ministru bulgar în Sobranie. Prăzarul a afirmat că *Bulgaria a fost atrasă în războiul dintre Marile Puteri fără voia ei, și că a avut mult de suferit de pe urma acestei politici* (tot fără voia ei a ocupat Macedonia și Epirul, și a masacrat pe sârbi și pe greci — ca să nu mai vorbim de Cadrilater?) și că *Guvernul va face tot ce îi va sta în putință pentru a ajunge la starea de pace dorită de întreg poporul...*

O mai lămurită indicație despre iminenta schimbare de politică a Bulgariei nu se putea da... Numai să nu se prea piardă timp!

Se dă ca sigură o nouă întâlnire între Roosevelt și Churchill. Acesta din urmă a asistat de pe un vas britanic la debarcarea în Franța a trupelor aliate...

Săptămâna viitoare vor începe importante discuții anglo-ruse-americane, la Dumbarton Oaks, lângă Washington, cu privire la constituirea unui organism care să înlocuiască după război Societatea Națiunilor. Aceste discuțiuni vor fi urmate de altele anglo-ruso-americane în vederea organizării Extremului Orient.

Un acord a fost semnat la Londra de Eden și Massigli, cu privire la administrarea teritoriilor liberate din Franța. Un acord analog va fi semnat de generalul Eisenhower și de generalul francez Kœnig, pentru a se evita ratificarea Senatului American, care ar cere timp prea mult.

Ziarele neofasciste publică, mulțămită unei indiscreții, textul Convenției de armistițiu dintre Italia și Aliați, text care conține într-adevăr clauze foarte grele — și a cărui publicare oficială a fost amânată din motive de oportunitate politică. A surprins clauza prin care Italia se obligă a ceda Franței teritorii la granița Alpilor și... insula Elba! Dar poate că cele scrise în ziarele neofasciste să nu corespundă adevărului. Mai știi?

La Florența, după ocuparea orașului de către Aliați, au avut loc lupte teribile de stradă, între „guelfi și ghibelini" — ca pe vremea lui Dante — adică între fasciști și neo-fasciști! Italienii s-au înapoiat la vremurile dinainte de Renaștere!

A impresionat manifestul mareșalului von Paulus, ilustrul prizonier de la Stalingrad... Paulus n-a trecut de partea lui von Seydlitz și împotriva lui Hitler decât după spânzurarea lui Witzleben și a celorlalți ofițeri... Unde e vremea — și n-a trecut mult — când eroicul nostru Paulus saluta telegrafic pe Führer de pe ruinele Stalingradului, înainte de a muri sau de a fi capturat de ruși...

Semn al timpurilor: ziarele germane fac mare publicitate în jurul apelului adresat de Führer „tuturor germanilor", invitați să-și spună părerea și să propună măsuri asupra conducerii războiului — păreri și propuneri ce urmează să fie adresate unui post special, „oficiul poștal nr. 08000" !!! Rău a ajuns nenea Hitler...

Luni, 21 august. Zvonul că trupele FFI au ocupat Vichy-ul, se confirmă! Ritmul succeselor aliate nu s-a modificat. La sud, trupele debarcate au ajuns în mahalalele Toulon-ului — iar la nord, americanii sunt pe malurile Senei şi în împrejurimile Parisului. Se zvoneşte că nemţii sunt hotărâţi să se retragă pe linia Maginot, sau chiar pe linia Siegfried — şi odată acolo, să întrebuinţeze *orice mijloace de apărare*, adică gazele... Cred că e mai mult vorba de o intimidare în ce priveşte gazele, căci Germania ar fi mult mai crud lovită într-o asemenea încercare...

La Est, ruşii au reînceput să înainteze şi s-au apropiat de Cracovia şi de Lódz la sud — de Prusia Orientală mai la nord... Atacul anunţat pe frontul românesc nu s-a confirmat, din fericire.

Presa elveţiană comentează viu atitudinea Bulgariei. Pare că vecinii noştrii sunt hotărâţi la pace. Faptul reiese şi din comentariile reticente ale Berlinului... Nemţii mărturisesc că raporturile lor cu Sofia sunt „încordate", şi că sosirea unei delegaţii bulgare, în frunte cu Kulişev, la Roma, se confirmă. Această delegaţie s-ar fi întâlnit cu Tito în Iugoslavia, şi ar fi trecut cu dânsul Adriatica ca să ia contact cu Churchill...

În legătură cu atitudinea Bulgariei, Pella mi-a telefonat *„că acţiunea noastră e în curs"*...

În ce curs?

Tot la Berlin se spune că negocierile Finlandei cu Moscova se desfăşoară la Stockholm şi sunt destul de înaintate. Vizita lui Keitel la Helsinki ar fi avut de scop evacuarea trupelor germane din Finlanda. Ce e mai ciudat, e că Hitler a profitat de călătoria lui Keitel pentru a decora pe Mareşalul Mannerheim cu foile de stejar la Crucea de Cavaler a ordinului Crucii de Fier!!!

Generalul von Arnim, prizonier şi el, a aderat la manifestul lui von Paulus. În total, 24 de generali germani au aderat la acţiunea lui von Seydlitz. Pe de altă parte, generalul von Brauchitsch, „limojat" la mijlocul campaniei din Rusia şi unul din cei mai stimaţi comandanţi germani, scrie un articol în *Völkischer Beobachter* în care stigmatizează actul din 20 iulie şi preamăreşte pe Hitler... Mă întreb până la ce punct iniţiativele lui Seydlitz, Paulus etc., pe de o parte, şi a lui Brauchitsch, pe de alta, nu sunt rezultatul presiunii şi terorii... Articolul lui Brauchitsch e răspunsul Führer-ului la manifestul lui von Paulus...

La Paris, pare să fi fost mişcări populare provocate de FFI, căci altfel nu s-ar explica măsurile drastice luate de nemţi şi de trei ori succesiv anunţate la radio...

Generalul Montgomery a declarat că Parisul nu va fi atacat (pentru evitarea distrugerilor), ci impresurat şi, eventual, izolat până la evacuarea lui de către nemţi.

Se zice că Guvernul de la Vichy s-ar fi instalat la Belfort — probabil cu Mareşalul Pétain, deşi despre aceasta nu se ştie nimic...

Azi de dimineaţă ştirea unei viitoare întâlniri între Churchill şi Roosevelt...

Ieri, lungă vizită a Elencuţei Romniceanu. Ea spune că e în legături cu elemente foarte serioase moscovite. Pare în curent cu acţiunea noastră de înţelegere cu ruşii. Pretinde că lucrurile merg bine, că ruşii ne sunt foarte binevoitori (!!!) şi a venit să mă întrebe dacă aş fi dispus să merg la Moscova (!) şi să tratez pacea. "Comme il ne faut pas décourager personne", am răspuns că sunt la dispoziţia ţării mele, dar că nimic nu depinde de mine, ci de alţii...

Asupra stărilor de la noi din ţară mi-a părut foarte slab informată.

Miercuri, 23 august. De trei zile, zvonuri răzleţe, vestiri succinte la Radio Londra ne anunţau că ofensiva ruşilor a reînceput în Moldova. Până ieri după-amiază, am mai sperat că nu era nimic serios, deoarece şi comunicatele ruseşti şi cele nemţeşti nu spuneau lucru mare... Ieriseară, lovitură de măciucă: Iaşul a fost evacuat (de trupele germane, spun comunicatele) şi ocupat de sovietici... Tot frontul a înaintat spre sud, şi alte atacuri au fost date pe Nistrul superios, fără mult succes — pare-se până acum... Pe de altă parte, din tot ce putem afla aci, „acţiunea continuă" cu privire la încheierea unui armistiţiu! Priceapă cine vrea, eu unul nu mai pricep nimic!

Şi în Bulgaria lucrurile par încurcate. După discursul senzaţional şi atât de lămurit al lui Bagrianov (primul-ministru) în faţa Parlamentului, iată altul al ministrului de Externe Draganov — cam în doi peri...

Să aşteptăm, resemnaţi, să ni se îndeplinească soarta!

Ieri la amiază a apărut o ediţie specială a ziarului *Journal de Genève* prin care ni s-a adus la cunoştinţă că Mareşalul Pétain a fost ri-

dicat duminică de la Videy, de către nemți, și dus nu se știe unde. Se zvonește de Belfort, de Nancy și chiar de Wisbaden. Știrea e confirmată azi de toată presa... Mare senzație în cercurile franceze. Mareșalul se consideră ca prizonier, și înainte de a părăsi Vichy-ul a lansat un manifest prin care cere tuturor francezilor să fie uniți.

Se confirmă, pe de altă parte, că orașul Vichy e în mâna Rezistenței. Birourile Guvernului au fost evacuate în estul Franței, împreună cu miniștrii. Despre Laval nu se știe nimic, și după unele știri ar fi fost și el ridicat odată cu Pétain... De fapt, Guvernul de la Vichy aproape nu mai există... Corpul diplomatic, după multe știri, ar fi rămas la Vichy, după altele, ar fi fost evacuat la Nancy sau Vitel...

În Franța, Aliații continuă înaintarea lor vertiginoasă. Au trecut Sena, au invertit Parisul, și în direcția sud-vest, după ce au ocupat Angoulême, ar fi ajuns aproape de Bordeaux... În sud, au ocupat Ain, și sunt la câțiva kilometri de Avignon și de Marsilia...

La Paris, lupte crâncene de stradă între organizațiile FFI și nemți...

Știri din Germania sosite pe cale particulară în Elveția descriu situația ca disperată. Măsurile radicale și draconice ce se iau dovedesc fie o hotărâre de rezistență nemaicunoscută până acum în istorie, fie o nebunie colectivă. Orice activitate neîndreptată spre un scop de apărare națională e interzisă. Niciun teatru, niciun cinematograf, nicio întreprindere de artă nu mai funcționează: toată lumea, în uzinele de armament. Nicio carte, nicio revistă, nicio publicație nu se mai scoate. Fiecare om, bărbat, femeie sau copil, trebuie să-și dea contribuția *direct* la apărarea țării. Descrierea regimului de muncă în marile centre de fabricare e înfiorătoare... Subalimentație, muncă istovitoare — și la cea mai mică abatere, împușcare! Și toate degeaba, căci războiul e pierdut...

Lui Brauchitsch i s-a încredințat din nou un mare comandament. Răsplată pentru articolul din *Völkischer Beobachter*?

După o știre de la Chiasso, nemții ar fi bombardat Florența cu tunurile și ar fi distrus o treime din monumentele istorice, omorând și vreo 10 000 de oameni. Numărul morților pare exagerat, să dea Domnul să fie exagerată și știrea despre distrugerile materiale...

A murit cardinalul Maglione, secretarul de Stat — despre a cărui boală s-a vorbit în timpul din urmă pentru a fi apoi dezmințită...

A murit și Alain Gerbault, navigatorul singuratic, lovit de o bombă — el și mica lui corabie — pe undeva prin Pacific... Ce căuta pe acolo în vremuri ca astea?

S-au sărbătorit ieri 80 de ani de la întemeierea Crucii Roșii, la Geneva.

Atacurile Londrei cu bombe volante a sporit în intensitate, după chiar mărturisirile englezești. În Franța, Aliații împing cât pot armatele lor, ca să ajungă la bazele de lansare ale bombelor, și să le distrugă...

Conferința de la Dumbarton Oaks (lângă Washington) s-a deschis luni dimineață. Cordell Hull, ca și ambasadorul Sovietelor, au declarat *că discuțiunile se vor desfășura în cea mai deplină înțelegere între cele trei Mari Puteri Aliate*... Luăm act!

Ziarul *La Suisse* publică o știre senzațională de la Berna: la Departamentul Federal Politic s-ar fi declarat, că „raporturile de drept între Franța și Elveția ar fi încetat și că nu mai există decât raporturi de fapt" — cu alte cuvinte, Elveția ar considera că Guvernul de la Vichy nu mai există. Știrea nu are nevoie de confirmare. Walter Stucki, ministrul Confederației la Vichy ar fi fost invitat să se înapoieze la Berna; dacă e adevărat, situația lui Paul Morand devine foarte precară...

Ora 13. Comunicatul rusesc anunță că armatele sovietice au înaintat în regiunea Iașilor, ca și peste Nistrul inferior cu 30–40 de kilometrii, că artileria românească a fost ca și distrusă și că noi am fi pierdut 25 000 de oameni... Comunicatul adaugă, că până în opt zile armatele rusești vor fi în câmpia Bucureștilor... Constanța și Sulina au fost greu bombardate, de ruși de astă-dată...

Lucru ciudat, Șoneriu a telefonat azi-noapte și a vorbit la București cu Coculescu și cu alții — care păreau liniștiți, și vorbeau *de evenimente*, ce se așteaptă din zi în zi... Capitulare? Ce e și mai ciudat, e că Coculescu spune că pleacă *vineri* ca să vie încoace, ca și cum nimic catastrofal nu ar fi de așteptat...

Joi, 24 august. În fine! Noapte istorică, pentru noi cel puţin — şi poate cu repercuţiuni mari pentru lumea întreagă!

Aseară pe la ora 10, emisiunile de radio şi ştirile telefonice mi-au adus la cunoştinţă evenimentele din Bucureşti!

Nimic de zis asupra formării noului Guvern. Era indicat ca cele patru partide să fie reprezentate prin Maniu (naţional–ţărăniştii), Dinu Brătianu (liberalii), Titel Petrescu (social–democraţii) şi Pătrăşcanu (comuniştii). Alegerea lui Sănătescu, excelentă. Se arată în plus, astfel, că Regele e în fruntea mişcării. Numirea lui Dombrovscki (primar al Capitalei), foarte bună. Cam de mirare a generalului doftor Nae Marinescu, care nu a lăsat la Ministerul Sănătăţii amintiri foarte bune... Poate s-a căutat să se dea o satisfacţie masacraţilor de la Jilava!

Numirea lui Niculescu-Buzeşti la Externe se explică prin necesitatea prezenţei unui om în Guvern care să fie în curent cu toate negocierile din ultimele trei luni. Nu-l cunosc pe Buzeşti, dar are reputaţie de inteligenţă. Arivist, a fost omul lui Ică, dar cu perdea, şi în acelaşi timp al Regelui... Apoi mai are legături şi cu „Mica Dinastie", căci se zice că „se ţine" cu Caterina Ştirbei, fata mai mică a lui Barbu!

În fine, pentru noi războiul s-a terminat — acum începe „coşmarul" păcii!

Nu cunoaştem încă aci reacţiunea nemţilor. Sunt mulţi la noi? Sunt în stare să mai ridice armele împotriva noastră?

Ştiri contradictorii ne sosesc. După unele, forţele germane se retrag în grabă peste Carpaţi. Un post de radio german comentează un manifest al nemţilor către saşi şi şvabi şi le cere să se răscoale împotriva trădătorilor români, *conform ordinelor secrete trimise din timp*! Manifestul mai anunţă că legionarii din Germania sosesc în România şi că au primit ordin *să-şi ia posturile în primire*... Dacă ar fi numai atât, n-ar fi nimic. Saşii şi şvabii, afară de câţiva nebuni, sunt oameni paşnici şi supuşi şi nu se vor mişca, iar cele câteva sute de legionari vor fi exterminaţi fără greutate. Numai armata germană — dacă mai poate ceva la noi în ţară — să nu se mişte, căci în acest caz vom avea de furcă cu ea şi *vom da pretext ruşilor să ne ajute*...

După o telegramă, trupele noastre ar fi şi intrat în Ardealul cedat ungurilor şi ar fi ocupat Sf. Gheorghe, fără mare rezistenţă din partea maghiarilor.

Condiţiunile armistiţiului n-au fost publicate, dar se zice că nu sunt mai grele ca acum trei luni. Manifestul Regelui subliniază că armistiţiul e semnat cu ruşii, englezii şi americanii, că independenţa României e garantată, că devenim „cobeligeranţi cu Aliaţii" şi că „dictatul" de la Viena e anulat...

Să ne ajute Dumnezeu!

Mare fierbere printre românii de aci; vor toţi să se manifeste printr-o telegramă de lealitate faţă de Rege şi de solidarizare cu noua politică. Am propus ca telegrama să fie semnată de foştii miniştri în numele tuturor, şi s-a însărcinat Gafencu să o redacteze...

Mi se telefonează că la Sofia cei doi Regenţi "ad latus" vor demisiona azi, că va rămâne Prinţul Civil singur Regent şi că va proceda imediat la „schimbarea la faţă" a Guvernului bulgar, care a consimţit în fine să-şi retragă trupele din Macedonia şi din provinciile greceşti...

La Budapesta, fierbere mare! Orice ar face ungurii, le-am luat-o înainte, şi Aliaţii ne-au recunoscut drepturile asupta Transilvaniei... "*Pour une fois, les hongrois ont perdu la coche*!"

Foarte frumos şi mişcător manifest adresat de Mareşalul Pétain francezilor. Ziarele elveţiene-l publică "in extenso"... Bătrânul vorbeşte de sus, dar ca un părinte duios copiilor săi, şi le cere unirea.

Paul Morand a recunoscut că nu mai reprezintă nimic, a declarat că misiunea sa s-a terminat, şi a părăsit Berna. Probabil ca să se mute într-un sat vecin, căci nu cred că ar avea curajul să meargă acum în Franţa.

Aşa se explică şi se confirmă declaraţiile Departamentului Federal din Berna, pe care le-am notat ieri...

Parisul e complect în mâna Aliaţilor şi al trupelor FFI. Au fost ceva lupte de stradă, dar nu prea grele. Mare eveniment, de o covârşitoare importanţă simbolică...

Şi Marsilia a fost ocupată de Aliaţi...

Vineri, 25 august. Ieri toată ziua a domnit cea mai mare enervare în colonia românească, fiindcă nici la radio nici în depeşe nu a apărut

semnarea armistițiului nostru. Faptul că Maniu și Dinu Brătianu au intrat în noul Guvern, Manifestul atât de lămurit al Regelui, precum și comentariile atât de favorabile ale Londrei, ca și manifestările filoromâne de la Roma și Ankara — nu mai lăsau nicio îndoială că armistițiul s-a încheiat. *Dar Moscova tace*, trupele rusești anunță cu surle ocupări de orașe românești, iar puținele știri germane sunt în doi peri...

Am avut azi-dimineață prin Pella dezlegarea enigmei, și situația s-a lămurit cu totul. Armistițiul e de fapt încheiat, condițiunile primite de o parte și de alta, dar actul de armistițiu nu va fi dat pe față *decât după ce țara va fi curățată de nemți*. Până atunci, declarații *unilaterale*. România și-a concretizat declarația sa prin Manifestul Regelui, atât de precis și de categoric. Rușii au dat aseară publicității, la rândul lor, următoarea Declarație[1]:

"Le gouvernement de l'URSS considère que le rétablissement de la souveraineté de la Roumanie est d'une nécessité urgente. Si la Roumanie suspend ses opèrations militaires et tourne ses armes contre l'ennemi, pour reconquérir la Transylvanie, le gouvernement soviètique accordera à la Roumanie toute l'aide nécessaire à cette lutte. Mais la guerre ne pourra pas être suspendu sur le territoire roumain que lorsque les allemands auront évacué le pays. Le gouvernement soviétique considére comme superflu de rappeler la déclaration qu'il fit en avril dernier".

E vorba de declarațiile lui Molotov în preziua atacului granițelor românești... Și ca să întărească și mai mult aceste declarații, Comisariatul Sovietic al Afacerilor Străine, adaugă la declarația de Guvern de mai sus, următorul Comunicat:

"En avril dèja, le gouvernement soviétique a assuré qu'il n'a pas nullement l'intention d'acquérir *une partie quelconque du territoire roumain*[2], de modifier l'ordre social existant en Roumanie au même de porter atteinte à l'independance de la Roumanie. Le gouvernement Soviètique considerè d'un nécessité urgente de retablir l'indépendance de la Roumanie en libèrant le pays du joug fasciste allemand. Si les troupes roumaines suspendent leur opérations militaires et veulent mener contre les Allemands une guerre de libération pour l'indépendance de la Roumanie *ou contre la Hongrie* pour la libèration de la Transylvanie, l'armée Soviétique est disposée à accorder son appui. L'armée soviétique aidera donc la Roumanie par tous les moyens à l'accomplissement de sa tâche d'honeur".

[1] O reproduc pe franțuzește după ziarele elvețiene.
[2] Subliniat de mine.

La lumina acestor declarații, evenimentele se lămuresc. Pricepem de ce trupele rusești continuă să înainteze în Moldova și pentru ce anunță că „au eliberat" succesiv, după Vaslui, Bârladul, Huși, Romanul și Bacăul...

Primim puține știri directe din România, și cele pe care le primim sunt încă încurcate... Dar pare cert că trupele noastre s-au ciocnit în mai multe locuri cu cele germane, că au fost incidente sângeroase la București, la aeroporturile din Băneasa și Pipera, la Ploiești — între nemți și români.

Încolo numai zvonărie... După știrile nemțești s-ar fi constituit un Guvern „de apărare împotriva bolșevizării țării" — dar nu se spune unde nici cu cine! După un zvon, l-ar fi constituit Mareșalul Antonescu — dar lucrul e imposibil. Poate Sima, și poate în Germania! După alte zvonuri, Antoneștii ar fi arestați, iar după altele, încă ar fi fugit în Germania! Nu se știe nimic precis...

Avem încă un mare hop de trecut: curățirea țării de nemți. Ajutați apoi de ruși, vom recuceri lesne Ardealul cotropit, cu atât mai ușor cu cât probabil ungurii se vor sfii să se bată împotriva rușilor...

Nu se știe încă precis dacă am intrat în Transilvania sau dacă așteptăm ajutorul rusesc. Să sperăm că armatele rusești care ne vor veni în ajutor, vor trece mai departe în Ungaria, și că nu vor mai rămâne în România decât ocupările aliate prevăzute de armistițiu...

Mi se spune că postul de Radio „Dunărea" (post nemțesc de la Viena) a înjurat azi-noapte cât a putut pe Regele Mihai și pe unii oameni politici, printre care mi-a făcut cinstea să-mi dea și mie un loc de onoare...

Radio Moscova a adresat de trei ori consecutiv, un apel pe nemțește muncitorimii germane, cerându-i să organizeze greve ca să puie sfârșit măcelului inutil, căci Hitler și Germania sunt definitiv învinse, și cu cât va dura războiul, cu atât condițiile păcii vor fi mai grele...

Chestiunea cu depeșa:

Un text foarte frumos a fost redactat ieri de Gafencu, spre a fi trimis Regelui. Urma să fie semnat de foștii miniștri și înalți demnitari aflători în Elveția, cu mine în frunte ca cel mai vechi ministru, ca fost prim-ministru și fost președinte de Senat. Toți am primit cu entuziasm, dar până seara și-au retras unul câte unul semnăturile, preferând probabil să telegrafieze de unul singur și să nu se piardă în gloată! Afară

de mine, care am toate ambiţiile mele moarte, toţi aceşti oameni urmăresc numai interese personale, vor să se pună înainte şi se mănâncă ca şacalii...

Cum nu luasem nicio iniţiativă, m-am conformat celei din urmă hotărâri a compatrioţilor mei, după cum mă conformasem celei dintâi — şi am trimis, personal, Regelui, următoarea scurtă şi cuprinzătoare depeşă:

„Rog pe Majestatea Voastră să creadă în neclintitul meu devotament"...

Cred că în bună parte, colegii mei au fost manevraţi şi de Pella, care nu vedea cu ochi buni o manifestaţie în afară de dânsul, şi în tot cazul voia să ne-o ia înainte. Aseară a telefonat lui Şoneriu să mă roage să amân până azi trimiterea depeşei, ceea ce mi-a fost cu atât mai uşor cu cât hotărâsem să nu o trimit decât azi! „Aşteptaţi până mâine, căci mâine dimineaţă se va întâmpla ceva"! — a telefonat Pella lui Şoneriu. Acesta era foarte buimăcit şi intrigat şi s-a întrebat, ca şi mine, ce eveniment nou putea să survină! Evenimentul, am putut să-l constatăm azi-dimineaţă în ziarele elveţiene: era următorul comunicat dat de Excelenţa Sa şi publicat în toate ziarele elveţiene:

"Le ministre de Roumanie à Berne, ainsi que tous ses collaborateurs, ayant pris connaissance du texte de la proclamation de S. M. le roi Michel 1er, diffusé par la radio roumaine (ultimă precauţiune!), considérent que cette proclamation définit le devoir de tous les roumains".

Dl Pella apărând astfel pe piaţă înaintea noastră, nu a mai avut nicio obiecţie împotriva telegramei Gafencu, şi mi-a telefonat pentru a se pune la dispoziţia mea pentru transmiterea ei! A făcut acest gest cu atât mai uşor că ştia deja că telegrama nu se va mai trimite, deoarece diferiţi semnatari retraseseră adeziunea lor. Am mulţumit şi am expus ministrului nostru de la Berna, situaţiunea. Pella mi-a propus atunci să-i trimitem telegrama fără semnături, să facă dânsul uz de ea, ca reprezentând sentimentele întregii colonii române din Elveţia... Scârbit, am lăsat pe Gafencu să termine această afacere cum o vrea...

Valahii din Elveţia nu se puteau lăsa de obiceiul lor şi să piardă această ocazie de a pune numele lor înainte. Cel puţin unii din ei, Franasovici, Gafencu şi... Prinţul Nicolae au publicat „tartine" în *Gazette de Lausanne* de azi, luându-se la întrecere pe calea banalităţii şi a încrederii în sine! La acest concurs n-a luat încă parte — şi mă mir — Jean Th. Florescu! Gazetarii au venit să-mi ceară şi mie "un papier". Am refuzat net.

Măsura luată la Bucureşti de noul Guvern de a desfiinţa lagărele de concentrare, pe lângă că constituie un pas serios pe calea eliberării conştiinţelor, a mai rezolvat în mod elegant problema punerii comuniştilor în libertate, probabil cerută de ruşi. Lagărele erau pline de comunişti şi de legionari. Comuniştii devin stăpânii noştrii, iar legionarii nu mai reprezintă, fără protecţia SS-urilor germane, niciun pericol...

"DNB" comunică „că un Guvern român de rezistenţă naţională" a fost constituit pentru a lupta împotriva Regelui trădător Mihai şi „a unei infime clici" care vrea să dea ţara pe mâna bolşevicilor. "DNB" publică chiar un manifest idiot al acestui Guvern-fantomă, dar nu dă niciun nume cu privire la compunerea lui, şi nici nu arată locul unde s-a constituit. Se presupune că ar fi o adunătură de legionari scoşi din lagărele germane, şi că funcţionează — dacă funcţionează — undeva în Germania...

Aseară, Wickham Steed, cunoscutul filoromân, a vorbit frumos la radio despre noi. Eden şi-a exprimat în Camera Comunelor mulţumirea sa despre cele întâmplate în România, trăgând concluzii pentru situaţia Germaniei. Şi Cordell Hull şi-a expus părerea cu simpatie pentru România, care a intrat pe calea pocăinţei şi-şi va regăsi rostul alături de Aliaţi...

La Londra ca şi la Washington, efectul hotărârilor noastre e considerabil. România e acum considerată ca principalul "atout" al Aliaţilor în sud-estul Europei...

N-a spus încă nimic Jean Th. Florescu, dar a vorbit în schimb ex-Regele Carol... Banalitate, suficienţă şi iluzii...

Dezorientare mare în Ungaria. Toate partidele au fost dizolvate: sistem cam rudimentar prin care Guvernul caută să deprime orice opoziţie...

În Bulgaria — se aşteaptă hotărâri decisive... Agenţia "Reuter" informează că Muşanov a cerut ambasadorului britanic din Ankara condiţiunile de pace ale Angliei şi ale Statelor Unite (cu Rusia, Bulgaria nu se află în stare de război). Knachbull Hughessen a transmis cererea la Londra, care va trimite la Ankara instrucţiunile Puterilor anglo-saxone.

Berlinul e plin de amenințări la adresa noastră — dar e prididit de nenorociri din toate părțile...

René Payot publică un articol favorabil României, în *Journal de Genève* de azi. Totuși câteva inexactități, și grija salariatului Budapestei, de a insinua că rușii, în Transilvania, nu vor combate pe unguri, ci pe nemți — și că România e dispusă să se înțeleagă cu maghiarii, ca să contribuie la „pacificarea" sud-estului european!!!!

Se continuă să nu se știe unde este Mareșalul Antonescu — cel puțin nu se știe aci la Geneva. Despre Ică, se zvonește că ar fi fost primit ca refugiat la castelul regal din Sinaia!!!

Despre putorile feminine ale regimului nu se știe de asemenea nimic!

S-a mers cam iute cu știrile despre liberarea Parisului. Nemții sunt încă în unele cartiere ale capitalei Franței și dau lupte crâncene. Aliații au trimis trupe motorizate în ajutorul forțelor FFI.

Încolo, retragerea nemților continuă, pretutindeni în Franța.

Se știe acum că Mareșalul Pétain a fost internat în castelul de la Morvillars, aparținând senatorului Vieillard și situat între Belfort și granița elvețiană.

Laval, Darnand și de Brinon și un amiral sunt găzduiți în casele d-lui Fontaines, în fața castelului de la Morvillars. Și ei se consideră ca prizonieri ai nemților, deoarece au fost siliți să părăsească Vichy-ul și Parisul, de către autoritățile ocupante...

La București, stare de asediu și nimeni nu poate circula între 8 seara și 5 dimineața... (Din cauza posibilităților de ciocniri între nemți și români).

Opinia publică e unanimă în a aproba încheierea armistițiului. Se cântă La Marseillaise. Entuziasm nu e însă, căci fiecare știe că clipele ce vin, vor fi din cele mai grele pentru țara noastră...

Guvernul Bonomi a recunoscut legitimitatea „Comitetului de Eliberare" (Rezistența) din Italia de Nord și a intrat în legătură cu el pentru coordonarea mișcărilor.

Se spune că trupele FFI ar fi găsit la "Hôtel Matignon" (președinția Consiliului de Miniștri) documentarea unei importante achiziții făcute de Laval (care e foarte bogat) în Portugalia. E vorba de o frumoasă proprietate lângă Oporto, în care oamenii lui Laval s-au și instalat. Laval contează să se refugieze în această proprietate, și ar fi obținut de la nemți făgăduiala că un avion va fi pus la dispoziția sa, în momentul oportun.

Tânărul Cișmigiu mi-a confirmat azi știrea că socru-său Șeicaru „s-a aranjat" cu Titel Petrescu pentru conducerea *Curentului*. Cișmigiu era cam îngrijorat, căci dl Titel, devenind ministru, nu va mai putea figura în fruntea gazetei, și se întreba cine urma să-l înlocuiască. Să n-aibă dl Cișmigiu nicio grijă: dl Pamfil a regulat el toată chestiunea cu dl Titel. Să n-aibă nicio grijă de soarta lui socru-său și-a soacră-si la Berlin. Pamfil Șeicaru „se va învârti" în orice situație, și va cădea tot în picioare!

Avem o presă extraordinară, neașteptată. De la Moscova până în America, nicio notă discordantă — bineînțeles în țările aliate și în cele neutre — căci nemții ne înjură de ne spurcă, dar nici ungurii, nici bulgarii, căci și unii și alții vor să se pună bine cu rușii și cu anglo-saxonii... Postul de Radio al Franței liberate a difuzat că între Franța și România, sentimentele de frăție n-au suferit niciun moment de eclipsă, și că Franța eliberată își însușește toate revendicările noastre! Chiar Moscova, atât de rezervată până acum, ne vorbește numai de bine și ne asigură de tot concursul Sovietelor! Numai să nu ne îmbrățișeze prea tare, și să ne înăbușe cu dragostea!

*

[... Lipsă perioada 26 august – 3 decembrie 1944 — *nota editorului Stelian Neagoe,*]

*

Luni, 4 decembrie. Până azi la orele 15, când scriu aceste rânduri, suntem tot în întuneric cu privire la cele ce se întâmplă la București. Țara noastră e pusă sub obroc... Nici ziarele elvețiene de ieri, de azi-dimineață și de azi la amiază — nici posturile de radio nu ne dau vreo lămurire. Londra mută, Radio Moscova a anunțat aseară că Regele Mihai a primit pe d. d. șefi de partide Maniu, Brătianu, Pătrășcanu și Titel Petrescu și că dl Maniu a consiliat un nou Minister Sănătescu. Știre în contradicție cu o telegramă "Reuters" de ieri-dimineață care pretindea că după audiența comună a celor patru șefi (ce pare să fi avut loc sâmbătă-seara), Regele ar fi însărcinat pe generalul Rădescu cu formarea noului Cabinet, în acord

cu zişii patru şefi. Radio Moscova mai adaugă că între Maniu şi Brătianu, pe de o parte, şi între şefii socialişti, pe de altă parte, neînţelegerea e complectă — fără să arate de ce parte merg sim-patiile sovietice şi fără să mărturisească imboldul rusesc în manifestarea acestei neînţelegeri.

Amestecul englezilor în politica internă în Italia şi în Belgia, a dat nas ruşilor, care s-au crezut în drept să intervină şi ei, pe faţă sau după perdea, în ţările în care au acces. Dar, pe când englezii intervin pentru ordine, ruşii intervin pentru dezordine. În România pe faţă; în Grecia, în Belgia, în Italia, în Franţa — de după perdea, încurajând nucleele comuniste locale la răzvrătire.

Cea mai mulţumitoare reuşită — pentru dânşii — au avut-o în Grecia, unde oamenii se mai omorau încă azi-noapte pe străzile Atenei... În Belgia, pare că lucrurile s-au mai calmat, iar la Roma cele şase partide ale blocului se îndrumează spre o nouă înţelegere pentru formarea unui nou Guvern Bonomi. Vor lăsa însă sfredeluşii Moscovei apele să se liniştească?

Ce e mai frumos e că Statele Unite, care nu spun nimic despre acţiunea Kremlinului, găsesc cuvinte de blam pentru intervenţia Angliei „în afacerile interne ale ţărilor eliberate"!... O frumuseţe a democraţiei integrale! Burghezia capitalistă e stupidă şi se joacă cu focul!

Ca să satisfacă opinia publică americană, englezii s-au grăbit să declare că soldaţii britanici — afară de Belgia, considerată ca zonă de front — nu se amestecă în politica internă a ţărilor ocupate!!!

Iar pentru a face pe plac ruşilor, presa londoneză a primit foarte rece noul Minister polonez şi socoteşte zilele lui numărate, fiindcă nu vrea să se înţeleagă cu Moscova şi fiindcă n-a putut să obţină colaborarea lui Mikolajczyk şi a Partidului său Ţărănist. Se ştie că acest partid e favorabil unei înţelegeri cu Kremlinul...

Înaintarea ruşilor în Ungaria (mai ales la sud) e impresionantă. Armata lui Tolbuhin câştigă 20–30 kilometri pe zi, în adâncime, în direcţia Balaton–Dunăre... Dunaföldvár, St. Lorencz şi nenumăratele localităţi între Balaton şi Dunaföldvár au fost ocupate. La nord, armatele lui Petrov şi lui Malinovski şi-au dat mâna şi ameninţă Kassa. Miscolc, a cărei ocupare a fost deja prematur anunţată acum câteva zile, a căzut în fine în stăpânirea ruşilor. Frontul, lung de 470 kilometri, merge

acum de la Balaton la Dunăre, la nord-vest de Dunaföldvár, apoi în sus de-a lungul Dunării până în mahalalele meridionale ale Budapestei şi de aci prin Hatvan şi Miscolc, pe la est de la Kassa până în Carpaţi... Mai bine de jumătatea Ungariei e în mâinile armatelor sovietice...

În Iugoslavia, oraşul Knin a fost ocupat de forţele lui Tito, care se îndreaptă acum spre Slovenia, în direcţia Laibach. În Balcani, totuşi, situaţia pare încă încurcată, căci au rămas o serie de pungi ocupate de nemţi şi pe care bandele lui Tito, cu tot sprijinul Aliaţilor, nu parvin să le reducă...

Pe frontul de Vest, luptele au întrecut în virulenţă orice închipuire, fără rezultate sensibile pentru Aliaţi, care au însă pretutindeni iniţiativa operaţiilor. Rezistenţa germană e încordată şi mai mare decât se putea crede...

Cele ce se petrec în România sunt cam greu de deslușit. Pe când ruşii dictează şi comunismul se infiltrează pretutindeni, dl Vişoianu — care totuşi trece drept un simpatizant şi un agreat al Moscovei — îşi dă aere de independenţă faţă de noile curente. Cel puţin aşa ar dovedi-o un incident petrecut, ce e drept, cu o zi înainte de demisia lui Sănătescu... Iată incidentul:

O mână de comunişti (mai toţi evrei din România) s-au înstăpânit, cum se ştie, asupra câtorva încăperi în Legaţia noastră din Paris. Igiroşanu, singurul funcţionar diplomatic român lăsat la Paris şi însărcinat cu Afaceri de fapt dacă nu de drept (căci n-a fost încă recunoscut ca atare de către Guvernul de Gaulle), s-a temut să insiste prea mult, din propria lui iniţiativă, pentru evacuarea localului, de teamă să nu fie şi el „evacuat" din post pentru exces de zel, de către stăpânii din Bucureşti. Şi cum nu putea telegrafia în alb de la Paris, a venit la Berna să ceară prin Legaţia românească din Elveţia (care funcţionează), instrucţiuni. Instrucţiunile au venit, semnate de Vişoianu: „Evacuaţi imediat Legaţia *şi uzaţi de toată energia împotriva derbedelor care o ocupă*". Poate că Vişoianu să fi prevăzut demisia Guvernului Sănătescu şi să-şi fi închipuit că nu va mai face parte din noul Cabinet...

Tribune de Genève a publicat joia trecută o foarte interesantă corespondenţă din Stockholm. Autorul corespondenţei dă amănunte asupra evoluţiei politice şi sociale din Rusia. URSS-ul a trecut de la forma unui Stat comunist (tip Lenin) la forma unui Stat militarist. Panslavismul şi imperialismul s-au înstăpânit asupra opiniei publice şi spiritul ţarist de

cucerire şi dominaţie a înlocuit utopiile sociale de acum 15–20 de ani. De unde înainte militarii şi mai ales ofiţerii erau urâţi şi disprețuiţi, acum armata *şi în special ofiţerii* sunt ridicaţi în slăvi. *Pravda*, *Izvestia* şi în general ziarele sovietice publică zilnic articole ditirambice asupra „ofiţerimii sovietice". „Un ofiţer sovietic e tot ce e mai frumos *şi mai nobil* pe lume" — scrie *Pravda*! Mania epoleţilor s-a revărsat şi asupra elementelor civile; *toţi funcţionarii civili poartă uniforme cu epoleţi* şi nu poate fi cinstire mai mare pentru un înalt funcţionar sovietic *decât atribuirea unui grad militar*... Toţi înalţii funcţionari sovietici au primit prin asimilare grade de colonel sau de general... Aşa se explică numirea lui Stalin în gradul de mareşal! Jdanov, desemnat ca succesorul dictatorului, a primit gradul de locotenent-general şi toţi „Comisarii Poporului" apar în uniformă, cu epoleţi!

Ofiţerii au vagoane rezervate pentru ei; în gări săli de aşteptare speciale — căci purtătorii de epoleţi nu se pot amesteca cu „proletariatul"! Ofiţerii se bucură de toate favorurile sociale, sunt admirabil plătiţi şi sunt obligaţi să se prezinte elegant îmbrăcaţi şi să ia atitudini de „matamori", ca odinioară ofiţerii prusaci!

E de necrezut, dar foarte interesant. Stalin ar fi spus că comunismul nu e pentru Rusia marfă de export. Dimpotrivă, azi comunismul nu mai face parale în Rusia, *şi este numai o armă de dezagregare în străinătate*...

Interesant, interesant!

De Gaulle "continue à être fêté" la Moscova. După masa care i-a dat-o Stalin în persoană, mare reprezentaţie de gală la Operă. Tot corpul diplomatic şi toată „aristocraţia" sovietică de faţă, în uniforme somptuoase (vezi nota de mai sus!). Azi-noapte (?) lungă conversaţie între Stalin şi generalul francez...

A reapărut odioasa Geneviéve Tabouis. Trimite din Statele Unite, unde fugise, articole la ziarul francez *Aurore*. Dar putoarea nu prea are succes, fiindcă înainte de „victorie", pe vremea insucceselor aliate, atacase violent pe de Gaulle...

Nahas-Paşa, supărat pe Regele Farouk, a hotărât să nu se prezinte în alegerile viitoare, el şi partidul său. Cum "Wafdul" e cel mai însemnat partid din Egipt se tulbură apele şi pe valea Nilului...

Aliaţii pretind că nemţii au sub arme şase milioane de oameni, cuprinzând toate elementele din armata de uscat, din marină şi din aviaţie, toate contingentele fiind adunate de la flăcăi sub 17 ani până la oameni de peste 47. Armata de luptă ar fi de forţa a 275 până la 300 divizii...

În cifrele de mai sus nu e cuprins Landsturmul.

Şi Statele Unite şi-au publicat mica lor statistică de război. Cifrele sunt fantastice, poate chiar şi fanteziste. Au construit până acum, de la începutul războiului, 6 800 000 tone pentru marina de război şi 41 500 000 tone (?) pentru marina de comerţ; 383 000 tunuri de toate calibrele, 203 000 tancuri, 230 000 (?) avioane, 1 800 000 vehicule automobile (mai multe camioane), 729 000 000 proiectile... Cheltuielile de război ale Statelor Unite (contabilizate până acum) se urcă la 208 miliarde dolari (!!!). Anglia a cheltuit 25 miliarde lire...

Andrien Lachenal, preşedintele Consiliului de Stat genevez, a fost desemnat de Partidul Radical din Vaud şi Geneva, candidat la locul vacant în Consiliul Federal prin demisia lui Pilet-Golaz. Dacă primeşte candidatura (a mai refuzat-o o dată), alegerea sa de către Consiliul Naţional din Berna e asigurată — căci toată lumea e de acord asupra alegerii unui "romand". Lachenal ar lua locul lui Steiger (Justiţia) iar acesta ar trece la Departamentul Politic, deşi e foarte rău văzut de socialişti. Sau poate tocmai pentru aceasta..

Marţi, 5 decembrie. Ruşii au găsit o excelentă formulă pentru a lua poziţie faţă de Statele neutre anticomuniste şi a se repezi — deocamdată cu gura — asupra lor, fără a vorbi de comunism. Le învinuiesc de ajutorul dat Germaniei în cursul războiului, fiecare tun şi fiecare kilogram de materii prime fiind considerate ca „aporturi" în favoarea fascismului şi împotriva „democraţiei"... Despre comunism bineînţeles, nicio vorbă!

După ce presa sovietică a atacat fără nicio cruţare Elveţia, iată că se aruncă acum, zgomotos asupra Spaniei şi Portugaliei învinuite şi de a fi sprijinit Germania... Bineînţeles că legile şi reglementările neutralităţii nu există pentru Moscova...

Dar Kremlinul nu a adoptat numai faţă de ţările neutre această metodă ocolită de a sprijini revendicările comuniştilor. Aceleaşi argumente sunt întrebuinţate şi în ţările „eliberate" sau „cucerite"... Se urmăresc oamenii de dreapta şi de centru, clasele burgheze şi avute, nu pentru

părerile sau pentru bogăţiile lor, ci pentru atitudinea avută faţă de nemţi. Şi dacă procedeul se mai poate susţine în ţările cu adevărat „eliberate", la noi el apare nu numai ridicol, dar şi odios: se uită într-adevăr *că noi n-am fost cuceriţi de nemţi* şi că nemţii n-au fost inamicii noştri, ci aliaţii noştri, alături de care ne-am bătut...

Dar ce le pasă ruşilor de logică!

Nicio ştire de niciun fel despre mersul crizei ministeriale la Bucureşti...

Adrien Lachenal a refuzat candidatura la succesiunea lui Pilet-Golaz. Politicienii elveţieni caută un alt candidat şi sunt plictisiţi, căci niciunul din cei ce s-ar putea propune nu împacă simpatiile tuturor...

New York Times publică ştirea că Ribbentrop s-ar retrage. Ziarul american pretinde că e bine informat şi că ştirea e serioasă. În locul lui Ribbentrop ar urma la Ministerul de Externe al Reich-ului, Scyss-Inguart, fostul ministru austriac şi până acum în urmă guvernator al Olandei. Nemţii speră poate — dacă ştirea e adevărată — că un austriac ar putea mai repede sta de vorbă cu Aliaţii, decât un "Reichsdenticher"...

Grecii continuă să se ucidă între ei... Mâna Moscovei e lungă!

Miercuri, 6 decembrie. Felicitat telegrafic pe Prinţul Niculae, la Lausanne. După întrevederea pe care am avut-o cu dânsul, am socotit gestul ca o politeţe naturală...

Elena Romniceanu pretinde că Didina Cantacuzino, ca şi Marcela Catargi, s-au sinucis, ca să scape „de ce le aştepta"... Se poate, dar de unde ştie Elena Romniceanu, când nimeni nu ştie nimic despre cele ce se întâmplă la noi? Şi totuşi, Elena Romniceanu afirmă că 13 cucoane germanofile din Bucureşti s-au sinucis... Şi că Bichi Lupu-Kostache, prietenul lui Gerstenberg... şi al meu (!)... a fost arestat...

Tot ce ştim de la Bucureşti e că generalul Rădescu a fost însărcinat cu formarea noului Guvern (a spus-o Radio Moscova), că prefectul de

Ilfov, colonelul nu ştiu cum, a fost înlocuit şi că se pregătesc alegeri comunale în Capitală (!!!) — o spune Radio România...

Ieri am primit o telegramă de la soţia mea: sunt toţi bine, şi la Sinaia...

Raporturile între Aliaţi sunt evident din cele mai cordiale... Dovadă:

Departamentul de Stat din Washington a împărtăşit Angliei şi Italiei nădejdea sa de a vedea noul Guvern italian constituit „fără influenţă din afară"... În această comunicare se subliniază că compunerea Guvernului italian e treaba italienilor şi numai a lor — în afară de numirile ce ar putea exercita o înrâurire militară puternică... Guvernul american nu şi-a însuşit, pe de altă parte, întru nimic „veto"-ul englezesc cu privire la participarea lui Sforza la noul Guvern.

Comunicarea Statelor Unite e considerată la Roma ca răspunsul Washingtonului la declaraţiile atât de dure pentru Italia făcute de Eden în Camera Comunelor. Italienii aşteaptă şi de la Moscova o declaraţie identică cu cea americană...

Aceste intervenţii de neînţeles nu contribuie la accelerarea constituirii unui nou Guvern italian. Că ruşii pot avea interes să se întindă anarhia în Italia, se poate înţelege, dar americanii?

Cu toată lipsa de solidaritate dintre Aliaţi, cu toate că Londra capitulează în această chestiune şi afirmă *că n-are nicio intenţie să se amestece în politica internă a altor ţări* — armata engleză şi generalul Scobie au intervenit în Grecia, unde situaţia a devenit deosebit de gravă. Grecii, neavând ce să mănânce, se mănâncă unii pe alţii. Grupările de stânga, SAM şi ELAS îşi fac de cap; comuniştii fac ce vor. Până acum ar fi peste 400 de morţi în luptele de stradă, la Atena şi la Pireu. Greva generală s-a întins peste tot...

Situaţia s-a înrăutăţit şi mai mult în urma ultimelor evenimente politice. Papandreu şi-a dat demisia şi toate grupările politice care semnaseră coaliţia din Liban, inclusiv comuniştii au primit constituirea unui Guvern sub preşedinţia lui Temistocle Sofulis, un bătrân de 80 de ani... Englezii n-au primit însă această combinaţie; ei impun lui Papandreu să rămână la Guvern şi sunt hotărâţi să-l apere cu armele în mână, "malgré et contre tous"...

Pierre Benoit şi Abel Hermant sunt în puşcărie, ca colaboraţionişti...

Dl Xavier de Gaulle, fratele generalului şi inginer de mine, a fost numit consul general al Franţei la Geneva. Nepotismul nu moare niciodată...

Aliaţii au ocupat Ravena, evacuată de nemţi, „ca să nu fie distrusă"... Pare că toate monumentele sunt intacte...

Dl Max Huber, unul din oamenii cei mai bogaţi din Elveţia, şi-a dat demisia din preşedinţia Crucii Roşii Internaţionale, demnitate pe care o ocupa de la moartea lui Gustave Ador, în 1928. Motivul demisiei: împlinirea vârstei de 70 ani. Demisia fiind irevocabilă, Consiliul Crucii Roşii a desemnat în locul d-lui Huber pe Carl Burckhardt, cunoscut de pe vremea când a fost comisar al SDN-ului la Danzig, membru în Comitetul de Direcţie al Crucii Roşii din 1933 şi soţ al unei soţii fâşneţe, care trece de frumoasă, dar nu e — deşi o apreciază Prinţul de Monaco şi alţii...

Făcut ieri cunoştinţa fetei faimoasei frumuseţi londoneze, Mrs. Kappel, ultima pasie — aproape scandaloasă — a defunctului Rege Eduard al VII-lea... Fiica, lady Michelham nu e frumoasă, dar e deşteaptă...

După ce am luat ceaiul la dânsa, am luat un "cocktail" la d-na Chantal, cunoscută actriţă şi cântăreaţă, în deliciosul ei "grenier", din Grand Mézel. Femeie încă frumoasă, simpatică şi deşteaptă, „se ţine" cu Mme Barbeg... Deşi actriţă şi „gusă", toată Geneva „morală" era la dânsa...

Joi, 7 decembrie. În fine, „ceva" din România. O ştire proastă, dar în fine o ştire. Ne-o dă *La Tribune de Genève* de aseară, în termenii următori:

"*La crise roumaine. Les difficultés du général Radesco*".

„Bucarest, 6 décembre. Le général Radesco, désigné par le roi pour former un nouveau gouvernément, rencontre des difficultés du coté des partis d'extrême-gauche. Le général Radesco a été choisi parceque le roi le considére comme un homme énergique qui jouit d'une grande popularité (!!!) ayant été emprisonné par le maréchal Antonesco à la suite d'une lettre ouverte que la général avait écrite a Manfred von Killinger, ancien ministre d'Allemagne. Le général Radesco s'était élévé contre des remarques déplaisante que le diplomate allemand avait faites sur l'armée roumaine[1]; il terminait sa lettre en disant: «Je vous garantis que vous ne sortirez pas vivant de ce pays»! (Inexact,

[1] Inexact: Killinger înjurase într-un discurs la Braşov pe toţi românii care nu dau un concurs leal lui Antonescu şi nu luptau alături de nemţi...

Rădescu n-a ameninţat întru nimic pe Killinger, în scrisoarea sa...). Et l'on sait que M. von Killinger s'est suicidé à Bucarest.

Malgré sa popularité (!!!) le général Radesco n'arrive pas à mettre les partis politiques d'accord pour deux raisons:

1. La clause de l'armistice qui réquisitionne pour la Russie des machines agricoles est d'application délicate;

2. Des réparations en nature exigent que les machines et installations industrielles roumaines soient démontées pour être transportées en Russie. On ne peut guère trouver d'homme d'État roumain qui accepterait de démanteler l'industrie roumaine au moment même où l'importation de l'étranger est exclue.

Au cas où le general Radesco échouerait, ou pense que le roi chargera à nouveau le général Sanatesco de formes un nouveau Cabinet. Et si la formule d'un président du Conseil militaire n'aboutit à rient, *il ne restera plus alors qu'à confier cette mission à un membre des partis d'extrême-gauche* su à un homme politique sympathisant avec eux".

Apoi aci vrea să ne aducă Moscova! Dacă va mai ţine mult „furtuna", nu ştiu cum vom trece prin ea!...

Szálasi a făcut o vizită lui Hitler şi Ribbentrop i-a dat o masă camaraderească... Presa germană face mare vâlvă în jurul acestei vizite, ca să dovedească neutrilor şi inamicilor că Hitler e în viaţă şi se ocupă cu îndrumarea generală a războiului... Despre cele hotărâte nu se publică nimic. Se crede numai că Guvernul unguresc va rămâne pe teritoriul maghiar, chiar dacă Budapesta va cădea, deoarece ruşii nu vor putea trece de linia Balaton-Bakony, foarte serios întărită...

Până acum, ruşii au ocupat două treimi din teritoriul Ungariei...

În Grecia, adevărat război civil. La Atena, la Pireu, la Salonic, la Patras — pretutindeni — lupte sângeroase între bandele EAM-ului, ELAS-ului şi forţele guvernamentale. Papandreu şi-a retras demisia şi trupele engleze au intrat în luptă contra rebelilor: o nouă cucerire a Greciei la ordinea zilei!

Că e mâna comuniştilor la mijloc reiese şi din manifestaţiile Partidului Comunist Englez, la Londra... Democraţii anglo-saxoni sunt în fierbere! Ziarele „democrate" blamează imixtiunea forţelor engleze în „luptele politice" (!!!) greceşti şi la Camera Comunelor se prevede pentru azi o şedinţă agitată... Rău a ajuns lumea şi nebunii în capul bucatelor!

De Gaulle continuă să fie sărbătorit la Moscova... Mese, conferinţe, vizite, serbări lanţ — şi la Paris şi în Franţa nemulţumire mare! Moscova a ajuns să fie buricul lumii!

După o telegramă din Chiasso, mareşalul Kesselring ar face sondaje de pace... Greu de crezut!

Ora 15. Ştiri din ţară:

Gazette de Lausanne de azi-dimineaţă publică următoarea radiogramă:

"La crise politique continue. Le général Radesco Nicolas, qui a été chargé de former le nouveau Cabinet, rencontre de nombreuses difficultés. Le journal *Era Nouă* écrit dans son éditorial: «Quatre mois aprés le coup d'État roumain, les biens des Juifs n'ont point encore été restitués . L'épuration dans les cadres administratifs d'éléments dont eux (?) on pro-nazis (!) n'a pas été mis au point, ce qui entraine un retard dans l'accomplissement des conditions d'armistice. Les milieux politiques affirment que l'on peut arriver à la constitution d'un Cabinet de techniciens. En tout cas, la crise devrait être résolue ces jours-ci, la situation étant trop tendue pour pouvoir se prolonger sans danges»".

În oarecare contradicţie cu această ştire pesimistă în ce privea constituirea unui Cabinet Rădescu, *Journal de Genève* apărut la amiază dă sub titlul "Les nouveaux ministres roumains" următoarea laconică telegramă "Reuters":

"Londres, 2 décembre: — Radio Bucarest a donné connaissance d'une liste de nouveaux ministres qui comprend les nomes que voici: premier ministre et ministre de l'Interieur, général Nicolas Radesco; vicepremier ministre, M. Petru Groza; Affaires Étrangères, A. Constantin Vişoiano; Guerre, général de corp l'armée Ion Negulesco; ministre de la Production de Guerre, Constantin Bratiano".

Şi atât, fără niciun comentariu. Imposibil să prind la radio postul Bucureşti. Va trebui, pentru amănunte şi complectarea listei ministeriale, să aşteptăm publicări complementare în ziarele elveţiene...

Presa aliatofilă e foarte impresionată de intervenţia lui Stettinius la Roma, ca să zic aşa în favoarea lui Sforza. Această intervenţie constituie un blam nedeghizat la adresa Guvernului englez... Începe să scârţie şi între Anglia şi SUA? Ruşii au izbutit să creeze în Occident credinţa

că orice amestec al armatelor aliate (afară de a lor) în treburile ţărilor eliberate constituie o atingere a principiilor democratice! Şi la umbra acestui principiu, comunismul îşi face drumul şi pe urma lui influenţa pravoslavnică!...

Vineri, 8 decembrie. Ziarele elveţiene de aseară anunţă constituirea definitivă a Ministerului Rădescu şi dau câteva succinte amănunte...

Şi anume: noul Minister e tot vechiul Minister Sănătescu cu următoarele modificări: în locul generalului Sănătescu, la preşedinţie, generalul Rădescu, care a mai preluat şi portofoliul Internelor în locul lui Penescu, ieşit din Guvern — şi la Război, un nou ministru, generalul Ion Negulescu. Încolo, tot miniştrii cei vechi. Portofoliile sunt împărţite astfel între diferitele grupări: partide de stânga (comunişti şi socialişti), şase portofolii; naţional-ţărăniştii, cinci, şi liberalii, patru... Mă aşteptam la mai rău, dat fiind vântul care suflă! Câştigând timp, tot câştigăm ceva!

De câteva zile, interesul general s-a mutat de pe câmpurile de luptă (unde operaţiile stagnează, chiar în Ungaria) pe terenul diplomatic...

Ieşirea de neînţeles a americanilor împotriva acţiunii britanice la Roma (cu subînţelesuri tot atât de ciudate în ce priveşte evenimentele din Grecia) a adus consternare în lagărul simpatizanţilor Aliaţilor. Impresia tuturor e că, pentru debuturile sale la Secretariatul de Stat, Stettinius a pus picioarele în străchini... Că comuniştii — adică Kremlinul — au făcut tot ce au putut ca să arunce untdelemn pe foc, nu încape îndoială, dar nu e admisibil ca o putere capitalistă şi burgheză ca cea din Washington să se fi făcut pur şi simplu instrumentul comuniştilor. În gestul lui Stettinius trebuiesc căutate preocupări meschine de ordin intern şi mai ales teama Statelor Unite *de a fi atrase în noi complicaţii şi noi conflicte.* Rezultatul intervenţiei americane este însă dezastruos: faţă de acţiunea Rusiei, singură şi inteligentă (din punctul de vedere moscovit), unirea anglo-americană a primit o lovitură crudă şi apare ca foarte fragilă...

Pe când Stalin pecetluieşte la Moscova o alianţă intimă cu Franţa, Anglia şi Statele Unite apucă pe cărări divergente... E de nepriceput cum Churchill, care s-a arătat atât de bine informat până acum, a făcut paşii cunoscuţi în Italia cu Sforza (sau mai exact contra lui Sforza) şi în Grecia alături de Papandreu, fără să fi prevăzut izbucnirea americană, atât de brutală. Sau poate că a prevăzut-o şi a voit să crape abcesul? În tot cazul, nu Anglia, *ci Rusia* iese întărită din aceste incidente...

De Gaulle continuă să fie sărbătorit la Moscova... Mese, conferinţe, vizite, serbări lanţ — şi la Paris şi în Franţa nemulţumire mare! Moscova a ajuns să fie buricul lumii!

După o telegramă din Chiasso, mareşalul Kesselring ar face sondaje de pace... Greu de crezut!

Ora 15. Ştiri din ţară:

Gazette de Lausanne de azi-dimineaţă publică următoarea radiogramă:

"La crise politique continue. Le général Radesco Nicolas, qui a été chargé de former le nouveau Cabinet, rencontre de nombreuses difficultés. Le journal *Era Nouă* écrit dans son éditorial: «Quatre mois aprés le coup d'État roumain, les biens des Juifs n'ont point encore été restitués . L'épuration dans les cadres administratifs d'éléments dont eux (?) on pro-nazis (!) n'a pas été mis au point, ce qui entraine un retard dans l'accomplissement des conditions d'armistice. Les milieux politiques affirment que l'on peut arriver à la constitution d'un Cabinet de techniciens. En tout cas, la crise devrait être résolue ces jours-ci, la situation étant trop tendue pour pouvoir se prolonger sans danges»".

În oarecare contradicţie cu această ştire pesimistă în ce privea constituirea unui Cabinet Rădescu, *Journal de Genève* apărut la amiază dă sub titlul "Les nouveaux ministres roumains" următoarea laconică telegramă "Reuters":

"Londres, 2 décembre: — Radio Bucarest a donné connaissance d'une liste de nouveaux ministres qui comprend les nomes que voici: premier ministre et ministre de l'Interieur, général Nicolas Radesco; vicepremier ministre, M. Petru Groza; Affaires Étrangères, A. Constantin Vişoiano; Guerre, général de corp l'armée Ion Negulesco; ministre de la Production de Guerre, Constantin Bratiano".

Şi atât, fără niciun comentariu. Imposibil să prind la radio postul Bucureşti. Va trebui, pentru amănunte şi complectarea listei ministeriale, să aşteptăm publicări complementare în ziarele elveţiene...

Presa aliatofilă e foarte impresionată de intervenţia lui Stettinius la Roma, ca să zic aşa în favoarea lui Sforza. Această intervenţie constituie un blam nedeghizat la adresa Guvernului englez... Începe să scârţie şi între Anglia şi SUA? Ruşii au izbutit să creeze în Occident credinţa

că orice amestec al armatelor aliate (afară de a lor) în treburile ţărilor eliberate constituie o atingere a principiilor democratice! Şi la umbra acestui principiu, comunismul îşi face drumul şi pe urma lui influenţa pravoslavnică!...

Vineri, 8 decembrie. Ziarele elveţiene de aseară anunţă constituirea definitivă a Ministerului Rădescu şi dau câteva succinte amănunte...

Şi anume: noul Minister e tot vechiul Minister Sănătescu cu următoarele modificări: în locul generalului Sănătescu, la preşedinţie, generalul Rădescu, care a mai preluat şi portofoliul Internelor în locul lui Penescu, ieşit din Guvern — şi la Război, un nou ministru, generalul Ion Negulescu. Încolo, tot miniştrii cei vechi. Portofoliile sunt împărţite astfel între diferitele grupări: partide de stânga (comunişti şi socialişti), şase portofolii; naţional-ţărăniştii, cinci, şi liberalii, patru... Mă aşteptam la mai rău, dat fiind vântul care suflă! Câştigând timp, tot câştigăm ceva!

De câteva zile, interesul general s-a mutat de pe câmpurile de luptă (unde operaţiile stagnează, chiar în Ungaria) pe terenul diplomatic...

Ieşirea de neînţeles a americanilor împotriva acţiunii britanice la Roma (cu subînţelesuri tot atât de ciudate în ce priveşte evenimentele din Grecia) a adus consternare în lagărul simpatizanţilor Aliaţilor. Impresia tuturor e că, pentru debuturile sale la Secretariatul de Stat, Stettinius a pus picioarele în strâchini... Că comuniştii — adică Kremlinul — au făcut tot ce au putut ca să arunce untdelemn pe foc, nu încape îndoială, dar nu e admisibil ca o putere capitalistă şi burgheză ca cea din Washington să se fi făcut pur şi simplu instrumentul comuniştilor. În gestul lui Stettinius trebuiesc căutate preocupări meschine de ordin intern şi mai ales teama Statelor Unite *de a fi atrase în noi complicaţii şi noi conflicte.* Rezultatul intervenţiei americane este însă dezastruos: faţă de acţiunea Rusiei, singură şi inteligentă (din punctul de vedere moscovit), unirea anglo-americană a primit o lovitură crudă şi apare ca foarte fragilă...

Pe când Stalin pecetluieşte la Moscova o alianţă intimă cu Franţa, Anglia şi Statele Unite apucă pe cărări divergente... E de nepriceput cum Churchill, care s-a arătat atât de bine informat până acum, a făcut paşii cunoscuţi în Italia cu Sforza (sau mai exact contra lui Sforza) şi în Grecia alături de Papandreu, fără să fi prevăzut izbucnirea americană, atât de brutală. Sau poate că a prevăzut-o şi a voit să crape abcesul? În tot cazul, nu Anglia, *ci Rusia* iese întărită din aceste incidente...

Răfuiala din Camera Comunelor va avea loc abia azi... Opinia publică e împărţită şi în presă, trâmbiţaşii „democraţiei integrale" fac jocul Moscovei, cu sau fără intenţie... *Times* a publicat un articol foarte sever la adresa Guvernului... În Camera Comunelor va fi furtună; soarta Guvernului nu va fi pusă în discuţie, dar autoritatea lui Churchill va ieşi scăzută, cu atât mai mult că frontul de Vest nu poate opune succese serioase zgomotoaselor izbânzi de pe frontul de Est, în Ungaria...

Stalin tace, şi-şi freacă mâinile! Zile grele pentru oamenii de ordine, în lumea întreagă...

În Grecia, luptele iau proporţii; s-a ajuns la un adevărat război civil. Forţele engleze au trebuit să intre în lanţ, cu tancuri şi avioane. Bestiile EAM-ului (conducere comunistă) şi ale ELAS-ului (formaţiunile naţionale de rezistenţă) şi-au dat mâna şi, mânaţi de comunişti, de nemţii care au mai rămas ca o a 5-a coloană în Grecia şi de exaltaţi, vor capul lui Papandreu şi al oamenilor de ordine...

Cum pot confunda oamenii de bună credinţă din Anglia o acţiune pentru restabilirea ordinii cu o acţiune de intervenţie politică în afacerile interne ale unei ţări eliberate? Eliberată din mâinile nemţilor, dar nu şi din ale derbedeilor...

Pare că Bonomi izbuteşte să reconstitue Guvernul coaliţiei! Deşi — ca şi în Grecia — entuziasmul e mare pentru americani, pare că avertismentele englezilor tot şi-au făcut efectul... Până acum, patru din cele şase partide ale fostei coaliţii (creştini-democraţii, liberalii, Partidul Muncitoresc-Democrat şi comuniştii) şi-au dat asentimentul la formarea unui nou Guvern Bonomi. Cel mai hotărât „colaboraţionist" cu Bonomi este Togliatti, şeful comuniştilor! Se crede că şi socialiştii vor intra în combinaţie. În tot cazul, ei aprobă deja acţiunea de concentrare a forţelor democratice dusă de Togliatti.

A murit Valerio Valeri, fostul nunţiu la Bucureşti şi la Paris. N-avea decât 61 ani; era unul din cei mai tineri desemnaţi la cardinalat... Om cumsecade, diplomat de valoare...

Radio Moscova înjură cât poate noul Guvern polonez din Londra şi pregăteşte recunoaşterea Comitetului din Lublin ca Guvern naţional polonez...

Sâmbătă, 9 decembrie. Răfuiala pe direcţia „intervenţionismului" Angliei, ce trebuia să aibă loc joi, amânată cu 24 de ore, a ţinut toată şedinţa de ieri în Camera Comunelor şi s-a terminat printr-un vot de încredere în Guvern care a obţinut 279 de voturi, contra 30. Au fost multe abţineri, în rândurile laburiştilor...

Eden a făcut o expunere amănunţită a evenimentelor din Grecia mai ales şi a situaţiei Angliei în ţările ocupate de trupele britanice.

Churchill a vorbit de sus şi cu curaj. A declarat, între altele, că dânsul nu confundă democraţia cu bandele *de comunişti* care desfăşoară o activitate de gangsteri! Pentru Moscova... *Democraţie înseamnă regim politic întemeiat pe sufragiul universal, iar nu Guvern prin violenţă şi prin siluirea conştiinţelor sub cuvânt de îndrumare spre stânga*! Tot pentru Rusia?

Churchill a mai afirmat că nu poate admite ca partizanii „rezistenţei", înarmaţi de Aliaţi pentru combaterea nemţilor, să uzeze de armele ce li s-au încredinţat ca să-şi ucidă adversarii politici... Pricepe pedepsirea „criminalilor de război", *în număr restrâns, prin judecată constituţională iar nu populară*, dar nu desfiinţarea partidelor sub cuvânt de „acţiune patriotică"... Lucruri simple şi evidente, dar pentru afirmarea cărora, în atmosfera de azi, otrăvită de propaganda comunistă, trebuie curaj...

Churchill a repetat că nu se amestecă *în politica* ţărilor ocupate, libere să-şi aleagă un Guvern de stânga sau de dreapta (dar *nu* un regim fascist), dar că are nevoie de ordine în spatele armatelor britanice şi că, această ordine o va menţine... Faţă de Sforza, Churchill a fost crud spunând „că nu face nicio comparaţie între de Gaulle, *care este un om de onoare şi-şi ţine cuvântul* şi Sforza! În ce priveşte criza din Italia, Guvernul britanic nu are nicio obiecţie ca zisul Sforza să facă parte din el, ca preşedinte sau ca ministru de Externe, dar nu crede că o asemenea soluţie ar fi favorabilă situaţiei internaţionale a Italiei... Pentru care, de alminteri, a avut cuvinte de simpatie, dorind să o vadă cât mai repede în rândul beligeranţilor...

Nu poate fi vorba de răsturnarea lui Churchill, căci personalitatea lui se impune pentru continuarea războiului — dar fisura creată între Anglia şi Statele Unite prin nepolitica declaraţie a lui Stettinius *a tulburat* şi mai mult raporturile dintre cele două ţări anglo-saxone şi slăbeşte, orice s-ar zice, acţiunea Aliaţilor...

Am impresia, pe de altă parte, că englezii nu vor uita multă vreme că comuniştii au ucis soldaţi britanici în Grecia...

Deşi luptele de stradă nu s-au terminat încă în Atena şi în Pireu, pare că Guvernul, ajutat de forţele engleze, e stăpân pe situaţie şi că ordinea va fi repede restabilită: comandamentul ELAS-ului a cerut deja condiţiile de capitulare...

În Belgia, liniştea e aproape complectă, iar în Italia, Bonomi e ca şi gata cu Guvernul său, *din care Sforza nu va face parte*...

La Moscova, ieri, o nouă şi a treia întrevedere între de Gaulle şi Stalin... Nu s-a dat încă niciun comunicat, dar tehnicienii au lucrat zilnic între ei şi pare că s-a încheiat o convenţie militară între Franţa şi Rusia...

În *Tribune de Genève* de aseară a apărut un lung articol scris de Du Bochet sub inspiraţia lui Assan, asupra politicii româneşti în preajma războiului, în timpul războiului şi după lovitura din 23 august. Articol bun, documentat şi foarte favorabil pentru noi...

În acelaşi ziar, a apărut, sub titlul "Les buts de M. Radesco", următoarea telegramă din Bucureşti:

"Le général Radesco a proposé le programme suivant avant la constitution du Cabinet:

1) Application intégrale et immédiate de la Convention d'Armistice;
2) Rétablissement de l'ordre dans le pays;
3) Maintien de la discipline et de l'autorité dans les usines;
4) Désarmement immédiat des *gardes civiques* et de *l'Union des patriotes*;
5) Application de la Réforme agraire (??), abrogation des lois raciales et réorganisation des transports et des communications;
6) Maintien de l'autorité de l'État dans les administrations publique départementales et communales.

Le point principal de mon programme, a-t-il dit, est ma ferme résolution de renforcer à l'extréme nos relations amicales avec la Russie. Nous devons chercher par tous les moyens à réparer nos fantes pour parvenir à ce résultat. Je me fais un devoir de respecter les clauses de l'armistice sans fléchir et avec une pleine fermeté".

Acest program rezumat, dacă nu ne spune tot, ne face să ghicim multe... Vasăzică e dezordine în ţară, dacă „ordinea trebuie restabilită" — şi pare că disciplina şi autoritatea în fabrici să fie şi ele grav compromise... Mai pare că judeţele şi unele comune şi-ar fi făcut de cap... Dar ce vor fi „gărzile civice" şi „Uniunea patrioţilor" ce trebuiesc *dezarmate*? Şi despre aplicarea *cărei* reforme agrare vorbeşte generalul?

Prin aceste câteva rânduri o mică crăpătură s-a făcut în perdeaua care acoperă pentru noi toate cele întâmplate în România de trei luni...

Dar crăpătura e mică şi noi stăm mai departe în necunoştinţa celor ce se desfăşoară în casa noastră...

Journal de Genève de azi publică o foarte bună dare de seamă a şedinţei Camerei Comunelor de ieri:

"La Chambre des Communes a eu vendredi une séance comme on n'en voit pas souvent à Westminster. M. Churchill a défendu sa politique en Gréce, en Beligique et en Italie. Il a remporté la victoire prévue, mais c'est une victoire à la Pyrrhus. Il a reçu des applaudissements dus à un rude et magnifique jouteur, mais tout bien considéré, la choses en sont exactement au point où elles étaient avant qu'il prenne la parole. Il convient de se dire tout d'abord aux Communes, ce n'est pas le scrutin.

Dans cette Chambre, qui dépasse depuis bientôt cinq ans le terme du mandat que lui avait confié les élécteurs, qui est composée d'une énorme majorité conservatrice et où l'oposition travailliste est amorphe et importante, M. Churchill est toujours sûr d'obtenir un vote le confiance. Dans le cas présent, du reste, l'amendament[1] soumis à l'Assemblée était assez maladroitement formulé, et puis, il y a ce fait qu'un matiére de politique extérieure, la Parlement britannique hésite toujours à donner un semblant de désaveu à son gouvernement. Cela dit, on peut affirmer que la discours «pro domo» de M. Churchill ne change rien à rien; la Parlement et la nation sont, comme devant, divisés en deux écoles: celle qui approuve pour ainsi dire sans réserve l'attitude britannique en Gréce, en Italie et en Belgique, et celle qui demeure persuadée, malgre toutes les explications du premier ministre; que les autorités britanniques se sont immiscées dans les affaires intérieures l'autres pays, ont engagé les forces armées et la diplomatice britanniques sur la voie de la réaction contre les mouvements populaires et démocratiques des autres nations.

Au point du vue purement objectif, tout le monde admire, certes l'exposé du premier ministre. Ce qu'on a vu hier ce n'est pas un homme d'Etat pondéré soucieux de ne pas se départir de son sang-froid et de taire triompher une thése parfaitement étayée sur un raisonnement serré: c'est un lutteur qui se jette avec tongue dans l'aréne parlémentaire, d'escrimeur qui riposte de taille et d'estoc avec une rapiére redoutable

[1] Amendamentul propus de opoziţie la moţiunea de încredere şi cerând ca Anglia să nu se mai amestece în politica internă a altor State.

et qui mêle habilement les saillies amusantes et les propos amers, les remarques à l'emporte pièce et la verve désarmante.

On aurait cru, par moments, en tendre le Churchill d'il y a trente aux surtout quand il lançait des phrases personnelles comme celle-ci: «La démocratie n'est pas une prostituée que ramasse au coin d'une rue un individu armé d'une mitraillette». On lorsqu'il parlait «d'escroquerie démocratique», on encore quand il disait: «Ce sera bien malheureux si l'Europe, aprés cinq ans de tyrannie allemande, est liquéfiée et plongée dans une série de guerres civiles, sociales et brutales».

M. Churchill, hardiment, a défendu sa cause anssi bien dans le cas de la Gréce que dans celui de la Belgique on encore du comte Sforza. Il a stigmatisé les éléments de discorde belges et de l'EAM avec ses ELAS pour qui il a été vraiment terrible[1]. Et pourtant, il fait demeure qu'il n'a pas dissipée par un démonstration absolument convaincante des inquiétudes de sont peuple même.

C'est sans doute que par bien des cotés, sa justification était parfois trop superficielle, comme par exemple lorsque, oublient en apparence son propre discours d'il y a quelques mois, et il affirm qu'il n'a pas défendu le général Franco, on lorsqu'il donne l'impression que M. Papandréou ne pourrait pas être remplacé que par la libre vote de tout la peuple grec, sans péciser son attitude dans le cas de M. Sophoulis".

O fiţuică comunistă elveţiană acuză pe d-na Georgescu (divorţată de opt ani de dl Ică Antonescu) şi pe d-na Kerciu de a fi transportat în Elveţia opt milioane de franci elveţieni (fiecare câte patru!) din însărcinarea fostului vicedictator al României... Întâmplarea face că cunosc bine pe amândouă damele sus-citate şi că ştiu că n-au transportat nimic, că n-au nimic şi că trag — cum se zice — pe dracul de coadă!

Fiţuica, care combate cu violenţă pe De Weck (ministrul Elveţiei în România) mai învinueşte şi pe acesta că a dat „vize" unor germanofili

[1] Iau fraza vizată aci în traducerea franceză a discursului: "La démocratie n'est nullement représentée par cette populace formée d'une bande de gangsters qui veut se frayer, les armes à la main, un chemin à l'interieur des grandes villes pour s'emparer des postes de police, des centres gouvernementaux importants, pour établir enfin un régime totalitaire..." Şi adaug un pasaj care ar trebui meditat de „ţările eliberate", dar mai ales de Franţa: "Les criminels de guerre et les traitres à leurs pays doivent, *dans les cas les plus grades* (subliniat de mine), être traduits devant les tribunaux, et *peutêtre* (id.) même condamnés à mort. Mais il faut espérer que les tribunaux qui auront à traiter de pareils cas, seront des tribunaux constitutionnels et non pas des *institutions* issues de la populare et des disscusions politiques".

Câte vorbe, atâtea perechi de palme şarlatanilor care în numele democraţiei, al patriotismului şi al pedepsirii trădătorilor, vor să se înstăpânească pe Guverne...

notorii ca Argetoianu(!), Stelian Popescu (!), N. Lahovari şi alţii... Ce să mai zicem? Pezevenghi pretutindeni.

În toată Elveţia, dar mai ales în Valais, ploile torenţiale din ultimele zile au produs adevărate dezastre. Căi de comunicaţie întrerupte, case luate de ape, vite înecate şi câte şi mai câte! Din 1899 nu s-au mai înregistrat asemenea catastrofe!

Duminică, 10 decembrie. Pe când pe frontul de Vest. Aliaţii continuă să înainteze cu kilometrul şi chiar cu jumătatea de kilometru — pe frontul unguresc ruşii înregistrează succese impresionante. Pornind de la Hatvan, forţele lui Malinovski au străpuns frontul nemţesc pe o lărgime de 120 km şi în adâncime de peste 60, au ajuns la cotul Dunării (la nord de Budapesta), au ocupat oraşul Vacz şi o serie de localităţi. La sud de Budapesta, Dunărea a fost asemenea trecută de ruşi, dar nemţii pretind că aci atacurile sovietice ar fi fost respinse. În regiunea Balatonului, Wehrmacht-ul rezistă... greu.

Cu toate ştirile favorabile unei împăcări între forţele ce se combat în Grecia, din ultimele 48 de ore, războiul civil continuă cu virulenţă în nenorocita Eladă! Pentru englezi, se pune problema unei noi recuceriri a peninsulei...

Guvernul Bonomi nu s-a constituit încă... Sunt dificultăţi de amănunt şi de program. De Gasperi, conducătorul Partidului Democrat Creştin, va fi probabil ministru de Externe.

Londra şi sudul Angliei continuă să fie bombardate prin bombele V_2. Se dau următoarele amănunte asupra acestor „maşini infernale": viteza lor e de 4 500 kilometri pe oră şi ele vin aşa de iute încât ajung înaintea sunetului care merge mult mai încet şi nu sunt astfel semnalate prin niciun zgomot! Trase în sus, vertical, ele pot să se urce până la *92 de kilometri* (!!) în atmosferă şi în stratosferă şi de la acea înălţime un aparat automatic le dă direcţia voită! Aceste bombe duc o încărcătură de 1 tonă explozibile speciale, de o putere înspăimântătoare; lungimea lor e de 6-7 metri şi greutatea totală a bombei e de 5-6 tone...

După tractări şi pertractări despre refuzul lui Adrien Lacheuval şi altora din Vaud, Partidul Radical Elveţian a hotărât să prezinte pe dl Petitpierre din Neuchâtel la alegerea pentru postul vacant din Consiliul Federal. Succesiunea lui Pilet-Golaz este astfel lichidată, Partidul Radical fiind determinant în alegere.

O a 4-a întrevedere a avut loc între Stalin şi generalul de Gaulle...

Între Halifax (ambasadorul Angliei) şi Stettinius, alte întrevederi — pentru aplanarea diferendului dintre cele două Mari Puteri occidentale, provocat prin incidentul Sforza. Pare că lucrurile s-ar fi lămurit...

Se vorbeşte iar de iminenţa unei întâlniri între Churchill, Roosevelt şi Stalin — după ce această întâlnire fusese amânată pentru primăvară: e vorba de punerea la punct urgentă a diferitelor neînţelegeri ivite în ultima vreme între cei trei Mari Aliaţi, cu privire la problemele politice europene...

Luni, 11 decembrie. Ruşii au găsit o formulă excelentă pentru urmărirea scopurilor lor în ţările Europei: tot ce nu e comunist, *e fascist*! *Şi în numele „democraţiei"* cer exterminarea tuturor elementelor „fasciste" şi „germanofile", căutând astfel să facă loc elementelor comuniste, despre care, bineînţeles, nu se vorbeşte!!! Şi anglo-saxonii au căzut în capcană! *Până acum*, căci ultimul discurs al lui Churchill la Camera Comunelor dovedeşte că, în fine, cel puţin englezii, încep să se deştepte...

În Grecia, războiul civil în plin. Deşi generalul Pisdamesis, comandantul forţelor ELAS-ului se declară subordonatul generalului englez Scobie şi gata să-i execute ordinele (!!!), luptele continuă înverşunate în Atena, în Pireu şi pretutindeni... Britanicii şi Guvernul Papandreu au curăţit centrul Atenei, dar periferiile oraşului fierb... La Salonic, rebelii sunt stăpâni...

Moscova tace.

De Gaulle şi ai lui au părăsit ieri-dmineaţă Moscova, după ce au semnat un tratat de alianţă cu Kremlinul. Conţinutul acestui tratat va fi dat în vileag *mai târziu*... De Gaulle s-a declarat încântat de rezultatele conferinţelor, care au durat mai bine de opt zile...

În Italia, Guvernul Bonomi s-a constituit în fine, cu Togliatti (comunist) şi Rodino (democrat-creştin) ca „supleanţi" ai primului-ministru. Alcidio de Gasperi (şeful democraţiei creştine) e ministru de Externe. Niente Sforza... Din cele şase partide care au constituit blocul pe care se sprijinea primul-Minister Bonomi, două — Partidul Socialist şi Partidul „Acţiunii" (Sforza) — au rămas în afară de noul Guvern. Au intrat în Guvern trei comunişti, patru liberali, patru democraţi-creştini, patru muncitori-democraţi (partidul lui Bonomi) şi un ministru fără partid (amiralul de Courten, la Marină).

Constituirea Ministerului Bonomi cu excluderea lui Sforza e considerată ca un succes britanic şi ca o dare înapoi a americanilor... Vom vedea ce va aduce ziua de mâine...

În Ungaria, ruşii continuă succesele lor, în regiunea Budapestei, care e aproape încercuită pe malul stâng al Dunării. Trupele sovietice au ajuns la câţiva kilometri de oraş. Guvernul Szálasi ar fi părăsit Capitala...

În regiunea dintre Balaton şi Drava, forţele germane rezistă cu îndârjire, ceea ce dovedeşte că acea parte a frontului interesează mai mult Wehrmacht-ul decât Budapesta...

Marţi, 12 decembrie. Avem câteva ştiri din ţară. În afară de programul de guvernământ, generalul Rădescu a mai publicat un manifest prin care cere muncitorilor din fabrici *să se liniştească* şi să lucreze în ordine şi disciplină — iar de nu se vor supune, va interveni dânsul cu măsurile trebuincioase... Această ştire a fost difuzată la Radio Bucureşti, duminică-seara la orele 23 şi auzită de Dan Geblescu. Avem astfel confirmarea oficială despre tulburări pe care nu le cunoscusem şi pe care le întrevăzusem mulţumită anumitor alineate din declaraţia ministerială... Tot prin emisiunea de duminică, am aflat că Dombrovski, primarul, a dat un mare bal de adio (!!!) lui Vîşinski, care a petrecut mai bine de o lună în desfătările capitalei noastre. Balul a avut un succes complect — spune radio — şi Vîşinski a plecat *încântat* (!). Trebuie să presupunem că Vîşinski a stat la Bucureşti atât de mult ca să pună la cale Guvernul Rădescu — şi tot restul — şi să sperăm că a plecat la Moscova destul de mulţumit ca să nu se mai înapoieze şi să ne fericească cu un nou Guvern mai... comunist!

Dan Geblescu a mai prins din această emisiune că un conflict între lucrătorii fabricilor Eforiei Spitalelor (?) şi zisa Eforie a fost aplanat; că generalul Sănătescu a fost numit şef al Marelui Stat Major în locul

lui Rădescu, care i-a luat „postul" de prim-ministru; că Regele Mihai a dat un mare dejun în cinstea ministrului Statelor Unite[1] — duminică...

Gazette de Lausanne de ieri-dimineață, în fine, dă o scurtă telegramă din București din care reiese că ultimul discurs al lui Churchill a fost publicat și comentat de ziarele din România *cu mari laude pentru modul în care premierul britanic apără democrația*... Faptul că cuvântarea lui Churchill a putut fi reprodusă în ziarele noastre, și că a putut fi comentată cum a fost, constituie cea mai îmbucurătoare știre din câte am primit până acum... *Le diable ne serait-il pas aussi noir qu'il en a l'air*?

Rușii anunță că sunt pe punctul de a ocupa Budapesta. Capitala Ungariei e evacuată pe capete, de nemți și de autoritățile maghiare, prin singura cale rămasă deschisă, spre Komárom și Györ...

Forțele lui Malinovski înaintează acum și la nordul Dunării și amenință orașul Esztergom! Numai între Balaton și Drava, înaintarea sovieticilor a putut fi momentan oprită. Pare că nemții se tem mai mult de tăierea liniei Südbahn-ului (care alimentează frontul italian) spre Marburg și Graz, decât de înaintarea rusească de-a lungul Dunării...

Pe frontul de Vest, pe frontul din Italia, Aliații continuă să bată apa în piuă.

Deși nu pot avea o acțiune decisivă asupra războiului, bombele armelor *V* plictisesc enorm pe englezi, omorând lume multă și producând pagube și perturbații mari... E drept că și anglo-americanii pilonează zilnic Germania, de o rup... Trăim în plină barbarie...

Alianța încheiată la Moscova trebuie considerată ca un mare succes diplomatic rus. Kremlinul a știut să-și lege Franța de interesele sale înaintea Angliei și a Statelor Unite. Blegăria democratică a anglo-saxonilor și-a pierdut vremea discutând recunoașterea lui de Gaulle și a Franței ca Mare Putere, pierzând astfel simpatiile pe care francezii le nutreau pentru englezi și pentru americani... Muscalul, mai repede la hotărâre, a luat locul întâi în raporturile internaționale ale Franței renăscute... Anglo-saxonii vor trebui acum să lupte ca să recâștige timpul și terenul pierdut...

---

[1] Probabil că nu e vorba de un ministru acreditat pe lângă Suveran, ci de șeful Misiunii americane ce participă la controlul aplicării Armistițiului...

Sforza a întrunit ieri pe corespondenții ziarelor străine și a răspuns la învinuirile ce i-au fost aduse de Churchill... A negat tot.

Presa socialistă și chiar, în parte, cea comunistă (deși comuniștii fac parte din Guvern) au început să atace violent Guvernul Bonomi. Moravuri democratice!

Totalul datoriei publice franceze (consolidată și flotantă cu termen lung, mijlociu și scurt) se urca la 31 iulie 1944 la suma de 1 507 568 milioane franci! Adică peste 1 500 miliarde, față de circa 450 la 31 august 1939...

„Curtea Supremă", instituită pentru judecarea miniștrilor și înalților funcționari ai regimului de la Vichy, a început să funcționeze la Palais-Bourbon. Sunt acuzați, 68 de miniștri și subsecretari de Stat, de înaltă trădare! Dintre aceștia, 26 sunt în libertate, 19 sunt arestați și 12 sunt fugiți în Germania...

La Atena și în Grecia, luptele continuă... Englezii aduc forțe noi...

Vâlva făcută în jurul faimoaselor declarații ale lui Stettinius, cu privire la amestecul Angliei în politica internă italiană, nu s-a liniștit încă, mai ales în presa americană. Cu atât mai mult cu cât declarațiile lui Stettinius au fost întărite prin păreri în același sens emise de Roosevelt, ceea ce ia inițiativei Secretarului de Stat din Washington orice caracter de imprudență sau vreo nesocotință. Declarația — spune acum presa americană — a fost făcută după matură chibzuință și în plină conștiință despre vâlva ce se va face — și care a fost dorită. Statele Unite sunt foarte nemulțumite, sunt chiar alarmate, de politica pe care marii lor aliați, Rusia și Anglia, încearcă să o introducă în țările îngenunchiate prin rigorile războiului — politică ce tinde la crearea „zonelor de influență" în dauna libertății și independenței fiecărei națiuni. Roosevelt e alarmat mai ales de acțiunea Rusiei în Polonia, în România, în Balcani — acțiune ce nu se poate întemeia decât pe idei de dictatură și imperialism, pe când amestecul Marii Britanii în Belgia, în Italia, în Grecia mai poate fi explicat și prin necesitățile *momentane* ale fronturilor și ale războiului. *Roosevelt și americanii rămân credincioși principiilor exprimate în Charta Atlanticului, deși nu mai vorbesc de*

acest document. Americanii nu fac colosalul efort de război pe care-l fac *pentru a înlocui o dictatură prin altă dictatură.* Ei înțeleg ca acest oribil război să ducă omenirea pe o treaptă de libertate și de fericire mai înaltă. Și n-au intervenit în fața încercărilor de stăpânire rusești *ca să nu se creadă că erau împinși numai de spiritul anticomunist*, așteptând un prilej în care această bănuială să nu poată fi ridicată. Prilejul s-a prezentat în ziua în care Anglia a opus un veto categoric la formarea unui Minister italian sub conducerea contelui Sforza... În realitate, gestul de la Washington n-a fost — o spun tot americanii — un gest inamical față de Anglia, *ci exprimarea unui principiu și unei hotărâri la care Statele Unite nu vor renunța.* Washingtonul a vorbit englezilor ca să priceapă rușii...

Cu englezii, *care în fond gândesc ca americanii*, lucrurile s-au lămurit. Rămâne să vedem reacția Sovietelor, care probabil că nu vor renunța așa de ușor la politica lor de expansiune...

Elveții nu mai primesc, de aproape un an, refugiați. O viză de pașaport elvețiană a ajuns să fie o afacere de Stat. Ca să se ia bine cu Puterile democratice după piciorul în posterior primit de la Moscova — Berna a autorizat o ceată de 1 384 ovrei din Ungaria să intre pe teritoriul federal și a hotărât să-i interneze la Caux, lângă Montreux. Dar cum vor fi izbutit nenorociții aceștia să scape din Ungaria și din Germania? Trebuie să îi fi costat scump...

Printre acești „salvați" sunt personalități cunoscute, ca renumitul radiolog dr. Fancisc Polgar, scriitorul Béla Zsolt, dr. Szondy și alții.

Miercuri, 13 decembrie. Pilet-Golaz și-a cântat ieri cântecul lebedei în fața Consiliului Național (Camera Elvețiană). Mâine, 14, va avea loc alegerea succesorului viu. De rămas bun, Pilet-Golaz a făcut în fața Parlamentului Federal un amplu expozeu al politicii sale în ultimii patru ani.

Șeful demisionar al Departamentului Politic a început prin incidentul refuzului Sovietelor de a relua raporturi cu Elveția și a pus lucrurile la punct. A încheiat această parte a cuvântării sale afirmând că demisia sa n-a fost motivată prin acest eșec, "qui n'a pas été la cause de mon départ, *mais tout au plus une occasion qui m'a permis de m'eu aller...*". Foarte frumos, dar dacă e așa, ar fi făcut mai bine să aștepte câteva săptămâni cu demisia și să nu dea rușilor satisfacția pe care le-a dat-o...

În partea a doua a cuvântării sale, în care politica Elveției de riguroasă neutralitate, în cursul războiului, a fost magistral expusă, Pilet-Golaz a arătat că, deși n-a făcut o politică personală, ci „politica Elveției", era bine ca în noua fază a conflictului mondial, oameni noi să vină să facă aceeași politică, tocmai ca să demonstreze că politica Elveției nu era o politică personală, ci politica țării întregi... Pilet-Golaz a vorbit limpede, concis, precis și frumos și a avut un mare succes... Cariera lui politică este însă considerată ca sfârșită.

Pentru alegerea de mâine, doi candidați vin în frunte: Petitpierre de la Neuchâtel și Vodoz din Lausanne (Vodoz e președintele Consiliului de Stat al Cantonului Vaud). Vodoz, fiind cel „mai bine" din doi, e probabil că va fi ales Petitpierre — căci așa vor riturile democrației...

Secretarul de Stat Stettinius a definit politica externă americană — așa cum înțelege el să o aplice cu aprobarea Președintelui Roosevelt — într-o ședință ținută ieri, de către Comisia Afacerilor Străine a Senatului Statelor Unite.

Această politică se sprijină pe cinci puncte:

1) Înarmarea cea mai desăvârșită a forțelor americane pentru ca războiul să se termine cât mai repede.

2) Demersuri ce vor trebui întreprinse pentru ca Germania și Japonia, după ce vor fi învinse, să nu mai fie în stare să-și reclădească puterea militară și să provoace un nou război agresiv.

3) Stabilirea, *cât mai repede posibil*, a unei Organizații a Națiunilor Unite, care să fie în măsură de a menține pacea, timp de generații — acest rezultat urmând să fie obținut, de va fi nevoie, chiar prin forță.

4) Măsuri pentru o mare dezvoltare a comerțului exterior american, în scopul de a înlătura orice șomaj în Statele Unite. Colaborarea cu ceilalți membri ai Organizației Națiunilor Unite, pentru a se putea realiza o eră de sporire continuă a producției și a consumului în scopul ridicării nivelului traiului popoarelor.

5) Încurajarea raporturilor internaționale spre a se ajunge pretutindeni la dezvoltarea instituțiilor libere și democratice, în conformitate cu nevoile și cu năzuințele fiecărui popor.

Aceste puncte, așezate ca temeiuri ale politicii americane, lămuresc și intervenția Washingtonului în incidentul cu Sforza și puținul entuziasm pe care americanii l-au arătat față de semnarea tratatului franco-rus. Washingtonul vede asigurarea păcii *numai într-o înțelegere generală și în instituții la care vor participa toate națiunile* — convingere

ce nu se poate înfăptui nici cu politica „zonelor de influenţă", nici cu convenţiile bilaterale de securitate... Vor fi Statele Unite destul de puternice pentru a impune punctul lor de vedere Angliei şi mai ales Rusiei?

În Grecia războiul civil continuă, dar EAM-ul (care conduce şi ELAS-ul) a lăsat-o ceva mai moale. Conducătorii mişcării au trimis pe dl Porphyrogenitus, ieri-dimineaţă, la generalul Scobie ca să-i ceară condiţiile de „împăcare". Pe de altă parte, mareşalul Alexander şi ministrul britanic Harold Macmillan, care se afla la Roma, trimişi de Guvernul englez ca mediatori şi cu „instrucţii", au avut lungi conferinţe cu generalul Scobie. După aceste conferinţe, generalul Scobie a pus următoarele condiţii „de împăcare", dlui Porphyrogenitus:

1) Trupele ELAS-ului trebuie să execute ordinele sale (ale lui Scobie), căci sunt puse sub comandamentul său prin convenţia de la Caserta; aceste ordine prevăd evacuarea Atticei.

2) Trupele ELAS-ului trebuie să depună armele, încetând orice rezistenţă.

3) Îndată ce aceste condiţii vor fi îndeplinite, mareşalul Alexander va ordona măsurile necesare pentru a da grecilor libertatea democratică, fără siluirea nimănui. Primul pas pe această cale va fi dezarmarea tuturor trupelor cu caracter neoficial.

Dl Porphyrogenitus s-a dus să supună răspunsul generalului Scobie comitetelor EAM-ului...

Trupele sovietice au intrat în mahalalele Budapestei, pe la nord-est. Oraşul e sub tunurile ruseşti. Strada care duce de la suburbia Rákos spre centru, a fost rasă...

Pe frontul de Vest, înaintând un milimetru, forţele americane au ajuns la 1 kilometru de Düren şi au ocupat în Alsacia oraşul Haguenau...

Bombardamente violente pe tot cuprinsul Reich-ului. La Viena, Opera şi Burgtheater-ul au fost incendiate... Câte amintiri din viaţa mea sunt legate de aceste două teatre! Parcă Dumnezeu vrea să mă desprindă din astă-lume, dărâmând pe rând tot ce am cunoscut şi iubit...

La Paris s-a răspândit ştirea dată de Maura şi de ceilalţi exilaţi spanioli, că generalul Franco e *gata* să cedeze Guvernul unei formaţiuni de împăcare. Maura a declarat chiar că va lua contact la graniţa spaniolă cu un emisar al Falangei. La Londra nu se primise până ieri nicio informaţie de la Madrid care să justifice o asemenea ştire — iar generalul din Madrid a dat ieri-dimineaţă o dezminţire categorică fanteziilor lansate de Maura şi de consorţii săi.

Pare însă că Franco se simte foarte izolat şi că sub presiunea anglo-americană ar vrea să facă ceva, dar nu ştie pe unde să-şi scoată cămaşa. În lagărul republican, pe de altă parte, domneşte zâzania, după obiceiul democratic. Negrin, ultimul prim-ministru republican de la Barcelona, se socoteşte încă în funcţiune (e refugiat în Statele Unite) şi nu voieşte nici să demisioneze, nici să meargă la Mexico pentru constituirea unui nou Guvern. Maura se crede stăpân pe situaţie, şi mai sunt şi alţii...

Geneva a celebrat ieri, cu steaguri şi cu surle, a 342-a aniversare a „Escaladei" — noaptea memorabilă din 11 spre 12 decembrie 1602, când bandele Ducelui de Savoia au încercat „să escaladeze" prin surprindere zidurile cetăţii şi au fost sângeros respinşi de către cetăţenii genevezi. Episodul cu "la mère Royaume", cârciumăriţa care aruncă căldări de apă fiartă din susul zidurilor asupra asaltanţilor e cunoscut... Unul din cele mai „şic" restaurante din Geneva poartă şi azi numele de "Mère Royaume"...

Serbarea n-a fost favorizată de vreme frumoasă. S-a defilat totuşi şi s-au ţinut discursuri — după ce s-a citit o proclamaţie — în piaţa du Bourg de Four, în inima cetăţii vechi... Serbarea s-a terminat prin cântarea imnului vechi genevez (în dialect savoyard) "*C'é qè l'ainô*"...

Beneş vrea să deporteze două milioane de sudeţi germani (cei care i-au făcut buclucul în 1938) din teritoriul viitoarei Cehoslovacii... Multe mai vrea şi Beneş! Mai vor fi şi nemţi de mutat din viitorul teritoriu al Poloniei; unde vor putea fi adăpostiţi toţi aceşti indezirabili când teritoriul Reich-ului e ticsit şi va mai fi redus încă, ca suprafaţă?

Bugetul elveţian pe 1945 a fost alcătuit. Sunt două bugete, unul ordinar şi altul extraordinar. Elveţienii au reuşit ceea ce am încercat eu în 1931... Amândouă bugetele la un loc se soldează cu un deficit de circa 450 milioane franci! E ceva... Şi neutralitatea costă, pentru a fi menţinută! Deficitul total e mai mare ca bugetul ordinar!

Cabinetul polonez de la Londra (Arciszewski) a fost complectat cu patru miniştri, patru şefi ai mişcării clandestine din Polonia. Aceşti patru şefi au făcut parte din Guvern de la înfiinţarea lui în ziua de 29 noiembrie trecut, dar numele lor n-au fost date în vileag pentru motive „speciale". Azi aceste nume — sau mai exact nume împrumutate care acoperă adevăratele personalităţi — se dau publicităţii. Cei patru miniştri sunt d. d. Sobolewski, viceprim-ministru (fără partid, fost democrat creştin), Opolski (Partidul Ţărănesc), Walkowicz (naţional-democrat) şi Traugutt (socialist). S-a întârziat cu publicarea acestor nume şi fiindcă nu se avea răspunsul purtătorilor lor, aflaţi în teritoriul Poloniei ocupate. Câteşipatru au primit sarcina ce li s-a încredinţat.

Dl Opolski, făcând parte din partidul lui Mikolajczyk, dl Arciszewski socoteşte că are cel puţin sprijinul ţărăniştilor care se află în Polonia...

Cei patru miniştri din Polonia, pe lângă adeziunea lor, au mai trimis, la Londra, ştirea că dânşii prepară un memoriu cu soluţii acceptabile în conflictul ruso-polon...

Faimosul general Leclerc, comandantul diviziei blindate care a intrat întâi în Paris şi în Strasbourg, nu e Leclerc! Leclerc e un nume de împrumut al căpitanului Philippe de Hauteclocque, făcut prizonier în 1939 de nemţi, evadat şi trecut la de Gaulle în Anglia! Cum luase numele de Leclerc ca să se poată strecura neidentificat în Franţa, Leclerc a rămas! De Gaulle l-a trimis în Africa, unde a făcut minuni şi din căpitan a ajuns general, dar tot Leclerc!

Laburiştii îşi ţin congresul lor anual la Londra. Şedinţele au fost deschise printr-un discurs al Preşedintelui Laski, care a spus că coaliţia actuală cu Partidul Conservator trebuie să dureze până ce Germania va fi învinsă dar că, în viitoarele alegeri, Partidul Laburist va lupta pe baza unui program separat. Discuţiile nu păreau să ducă la o periclitare a majorităţii ce susţine Guvernul Churchill, când iată că *un* cuvânt într-o moţiune ameninţă să răstoarne totul! În moţiunea propusă se introdusese un alineat prin care „*se regreta*" imixtiunea Guvernului Majestăţii Sale în politica internă a Greciei şi astfel moţiunea ar fi mers. Sindicatele căilor ferate şi ale comunicaţiilor au cerut însă ca cuvântul „*se regreta*" să fie înlocuit prin cuvântul „*se dezaprobă*". Congresul nu s-a pronunţat încă — dar dacă ar primi această schimbare, coaliţia parlamentară conservatoare–laburistă s-ar duce dracului!

Reportaj:

Gazette de Lausanne de azi-dimineaţă publică următoarea telegramă din Bucureşti:

"Vendredi après midi[1], M. Andrei Ianuarievici Vyshinski, premier Commisaire adjoint aux Affaires Étrangères de l'URSS, accompagné de ses collaborateurs, a quitté Bucarest après un sèjour d'un mois dans la capitale roumaine. Dans une allocution prononcée lors d'un déjeuner offert par le général Dombrovski (Vasăzică a fost dejun, nu bal cum s-a zis?), M. Vyshinski a déclaré: «Je suis heureux, chargée par mon Gouvernement, d'avoir pu participer aux efforts déployés autant du coté roumain que russe dans le courant de se mois, pour l'exécution des clauses de l'armistice. On peut dire que pendant ce temps l'exécution de ces clauses a fait de grande progrès.

Bien qu'il reste encore des questions sur lesquelles nous devrons encore nous entendre, on peut exprimer l'espoir qu'à l'avenir nos rapports se consolideront de plus en plus et que le Gouvernement roumain, se basant sur les forces démocratiques, réussira à réunir le peuple roumain autour du probléme de l'exécution des conditions d'armistice signées le 12 septembre (!!) et qui ouvrit la voie d'un rapprochement entre la Roumanie et les Nations Unies[2]...». En concluant, M. Vyshinski a laissé entrevoir des signes favorables pour les relations russo-roumaines. Avant le départ de M. Vyshinski, le Gouvernement roumain sous la présidence du général Radesco, lui a rendu visite". (Tot Guvernul?).

Vorba francezului: "Embrassons-nous Folleville!" — Dar tot sub obroc!

.....

.....

Iar în *Tribune de Genève* de aseară se putea citi:

"*À propos du nouveau Cabinet roumain, Bucarest, la 11 décembre.* On donne encore les précisions suivantes sur de remaniement ministeriel roumain:

La Vice-présidence du Conseil continue d'être assurée par M. Petru Groza, ancien membre du Parti du Peuple et ancien ministre des Affaires Transylvaines dans la Gouvernement Averesco[3]. M. Groza a organisé depuis lors, dans quelques départements de Transylvanie «le front du laboureurs» (Frontul Plugarilor, în Hunedoara şi puţin în Banat), groupement politique nettement orientée vers la gauche.

---

[1] Vineri, 8 decembrie.

[2] Bine că n-a vorbit şi de *alte* „execuţiuni" şi că a vorbit şi de *Naţiunile Unite*!

[3] După câte îmi aduc aminte inexact: a fost ministru al Lucrărilor Publice.

Les représentants du Parti National Paysan, principal parti politique roumain, dont la chef est M. Maniu, et ceux du Parti Libéral conservent également leurs portefeuilles dans la nouvelle formation gouvernamentale. Enfin, le Ministère des Affaires Étrangères garde son chef, M. Constantin Vişoianu, ami personnel de M. Maniu et ancien collaborateur de Nicolas Titulesco.

Il est partisan d'une politique fondée sur un rapprochement sincère avec la Russie ainsi qui sur les principes de l'indivisibilité de la paix et de la sécurité collective".

Să fie şi ruşii de acord asupra acestui din urmă principiu?

Se zvoneşte că putores Edda, văduva împuşcatului Ciano, ar fi pe punctul să se remărite... Putoarea, internată undeva în Elveţia, ar lua un elveţian... Vai de el!

Joi, 14 decembrie. Întrunit azi-dimineaţă la ora 8^{30}, Consiliul Naţional a ales în locul vacant din Consiliul Federal, cum era de aşteptat, pe dl Petitpierre din Neuchâtel (radical).

Rezultatul scrutinului a fost următorul: Petitpierre, 122 voturi; Perrci (socialist), 67; Vodoz, liberal, 26 şi Rappard, 9. Un număr de 3 voturi s-a pierdut pe trei nume diverse...

Dl Petitpierre a mulţumit în termenii următori:

"J'accepte ces fonctions que je n'a pas ni sollicites, ni désirées. Je reporte l'honneurs qui m'est fait sur mon canton, le canton de Neuchâtel. Je mettrai toutes mes forces au service du pays. Je chercherai avant tout à fair signer, dans une Suisse indépendante, la paix intérieure, qui est la condition de la véritable liberté".

Democraţia aristocratică, democraţia elveţiană, nu e lipsită de eleganţă...

Dl von Steiger a fost ales Preşedinte al Confederaţiei pentru anul 1945. După Constituţia elveţiană, rolul de Preşedinte este ocupat în fiecare an, succesiv şi la vechime, de câte un consilier federal, care-şi păstrează, pe lângă Preşedinţie, şi direcţia unui Departament. E probabil că von Steiger va trece în locul lui Pilet-Golaz la Departamentul Politic şi că Petitpierre va lua locul lui von Steiger, la Justiţie.

De familie franceză foarte veche, von Steiger e universal stimat, dar nu e iubit. Până la vârsta de 59 ani, până în 1940, nu depăşise onorurile cantonale... Particula şi atitudinea lui aristocratică nu-l prea recomandau democraţilor — politicienii de stânga îl considerau prea autoritar, dar

pe de altă parte cei de dreapta îl socoteau prea „suplu"... Din 1940 şi până azi situaţia lui s-a tot întărit — şi a ajuns în fine la prima magistratură a ţării sale...

Budapesta a ajuns câmp de bătaie... Tunurile ruseşti trag într-însa cu nemiluita. Nu una, ci *trei* străzi care duc de la Rákos în centru au fost rase... Oricât de rezervaţi trebuie să ne arătăm faţă de pătrunderea Sovietelor în centrul Europei, subconştientul meu îmi dictează o mare satisfacţie faţă de pedepsirea vanităţii şi spurcatelor ambiţii ungureşti! A venit în fine şi ceasul de suferinţă al vrăjmaşilor şi asupritorilor noştri seculari!

Comunicatele ruseşti ne previn însă că Budapesta nu va fi luată cu una cu două. Nemţii şi naziştii maghiari au pregătit mari întăriri în oraş, pe care sunt hotărâţi să-l apere cu înverşunare. Cu atât mai bine, să simtă bestiile ce e războiul! Ruşii spun că nu vor ataca oraşul propriu-zis până nu va fi complect investit... Deocamdată l-au înconjurat din trei părţi, căci sunt stăpâni şi pe insula Csepel. Guvernul unguresc s-a mutat provizoriu la Sopron, dar e probabil că se va duce mai departe, căci nemţii nu sunt siguri nici de Viena, în cuprinsul căreia au început să ridice întăriri şi bastioane de luptă. Dacă şi Viena ar urma să fie distrusă, mi-ar părea grozav de rău...

În momentul de faţă ruşii duc tot efortul lor între Vacz şi Esztergom la nord — ca să pătrundă în câmpia slovacă şi între Balaton şi Drava, unde nemţii rezistă din toate puterile...

De pe frontul de Vest, Aliaţii se laudă că sunt la 15 kilometri de Karlsruhe, după ocuparea localităţii Haguenau. Numai că între ei şi Karlsruhe curge Rinul şi trece linia Siegfried...

În Düren, tot n-au pătruns...

Dacă pe fronturile lui terestre Reich-ul se ţin încă bine, pe frontul aerian e un dezastru... Oraşele sunt distruse unul după altul. Goebbels a ţinut, în ruinele unuia din aceste oraşe, o cuvântare disperată, în care a cerut tuturor nemţilor să moară până la unul pentru apărarea Patriei. Ce apărare?...

Criza ce ameninţa soliditatea Guvernului Churchill, în Congresul laburiştilor, a trecut. Cu o majoritate zdrobitoare (2 445 000 de voturi contra 137 000) congresul a votat o moţiune prin care „se regreta situaţia deplorabilă din Grecia" şi „se invita Guvernul să facă demersurile necesare pentru restabilirea păcii în Elada, pace care să permită *tu-*

tur-or grupurilor poporului grec care au luptat împotriva agresiunii fasciste şi naţional-socialiste să se *înţeleagă* în vederea constituirii unui Guvern provizoriu a cărui sarcină va fi să organizeze cât mai repede alegeri generale şi libere". Laburiştii se declară astfel de acord cu Churchill...

Totuşi, 150 000 de „dockers" şi de lucrători din fabricile din vestul Scoţiei îşi vor manifesta nemulţumirea lor printr-o grevă de protestare de 24 ore... a cărei dată nu a fost încă fixată...

În Grecia, situaţia e neschimbată. La condiţiile puse de generalul Scobie, EAM-ul a răspuns prin condiţiile lui de împăcare:

„1) Generalul Scobie să renunţe, cu efect imediat, la orice ingerinţă în afacerile politice interne ale Greciei;

2) Generalul Scobie să ordone tuturor trupelor de sub comandamentul său să înceteze focul;

3) Remanierea Guvernului Papandreu — şi reconstituit pe baze realmente democratice (!);

4) Urmărirea şi pedepsirea oricărei persoane vinovată de „declanşarea" războiului civil (codiţa Moscovei);

5) Epurarea administraţiei publice şi înlocuirea fasciştilor (iarăşi codiţia Moscovei!) prin şefi populari conştienţi de răspunderea lor (!!!);

6) Reorganizarea complectă a armatei naţionale greceşti care să n-aibă altă sarcină decât apărarea ţării împotriva inamicilor din afară şi dinnăuntru (?).

Faimosul general Plastiras, exilat de atâta vreme, s-a înapoiat în Grecia şi ar interveni ca mediator. Se zice că s-ar bucura din nou de mare popularitate. În realitate, e un încurcă-lume...

Se mai vorbeşte şi de intervenţia americanilor, ca mediatori...

Presa americană face mare vâlvă în jurul încurcăturilor din Polonia, Belgia, Italia şi Grecia, datorită intervenţiilor Marilor Puteri Aliate (Anglia şi Rusia) şi ia poziţie hotărâtă în favoarea totalei libertăţi ce trebuie garantată fiecărei naţiuni...

Bun, bun — excelent — pentru noi, deşi România nu e pomenită printre victimele „intervenţionismului". La noi, ruşii au lucrat mai cu perdea şi au împins lichelele noastre înainte. Şi apoi, noi ne declarăm încântaţi de regimul ce ni s-a impus!

Democraţia nu se jeneză: Ministerul Bonomi s-a întrunit şi a desemnat 20 de subsecretari de Stat!

"Plus ça change, et plus c'est la même chose"!

Miniştrii italieni şi-au luat cu acest prilej angajamentul să nu ridice nicio chestiune constituţională. Au luat cunoştinţă şi de textul convenţiei de Armistiţiu, semnată în septembrie 1943...

Generalul de Gaulle a ajuns ieri la Teheran, pe drumul de înapoiere acasă...

Direcţia Poştelor elveţiene ne-a anunţat că primeşte scrisori recomandate "par avion" (cu începere de ieri) pentru România pe ruta: Germania – Suedia – Anglia – Portugalia – Africa de Nord – Egiptul – Turcia!!! Am scris numaidecât o lungă scrisoare soţiei mele — dar m-aş mira să ajungă! Drum lung şi etapa prin Germania, periculoasă! Dar în fine... nu costă nimic! Adică costă 1 fr 05 centime de fiecare cinci grame greutate; scrisoarea mea a costat 3 fr 15 centime (circa 2 700 lei!)...

Vineri, 15 decembrie. Buturuga mică răstoarnă carul mare! Să fie cazul cu Grecia? Presa engleză, înfeudată Moscovei, atacă cu violenţă pe Churchill, pe temeiul evenimentelor din Atena... Între alţii, cunoscutul scriitor Wells semnează un articol virulent în revista socialistă săptămânală *Tribune*. Wells acuză pe Churchill că vrea să devină un fel de "Führer" britanic; că şi-a cristalizat concepţiile politice pe când era în garnizoană, în Italia şi în Africa de Sud; că are „fasoanele" caselor mari aristocratice şi spune *prostii fără rost* (!). După Wells, Churchill n-a făcut niciodată dovadă de gândire adâncă, nici de vreo capacitate ştiinţifică sau literară. „Să plece, să plece! Să plece până nu se vor uita serviciile pe care le-a adus ţării şi şi pe care astăzi nu le mai poate aduce"!

Şi în Camera Comunelor, voci laburiste se ridică împotriva premierului încolţit de toate forţele puse în mişcare de „Internaţionala" de la Moscova — care a fost suprimată!

Churchill, impasibil, face faţă furtunii şi aşteaptă ceasul să poată vorbi şi *face*... În Cameră, răspunsul său, la cele câteva voci răzleţe şi arţăgoase, a fost simplu şi scurt: „Am spus Camerei tot ce aveam de spus şi nu mai am nimic de adăugat"!

În Grecia, situaţia neschimbată; ba da, *rebelii au ucis trei soldaţi englezi pe care îi făcuseră prizonieri*! Acum Anglia nu mai poate da înapoi...

Gazette de Lausanne anunţă că pe ziua de azi se lansează la Bucureşti marele împrumut intern, pentru întâmpinarea cheltuielilor impuse de Armistiţiu. Caracteristica împrumutului, care poartă o dobândă de 5 %, e că *subscriitorii vor primi ca primă monezi de aur ce se vor bate dinadins de 20 lei valoare nominală.* Ziarul din Lausanne nu precizează quantumul subscripţiei care dă drept la una din aceste noi monezi de aur, dar arată că aceste piese *vor fi libere să circule.* De fapt, nu vor circula, ci se vor ascunde imediat, *dar e totuşi prima încercare de liberă circulaţie a aurului de la celălalt război* — şi e interesant că am luat noi această iniţiativă, cei dintâi! Aurul nu va circula, va fi tezaurizat, dar e deja un prim pas *că a fost pus în libertate*, în loc să zacă inutil în pivniţele Băncii Naţionale... Dată fiind devalorizarea leului–hârtie, e posibil că se va subscrie mult la împrumut pentru a se obţine, oricât de scump, aur! La urma urmei e o legalizare a bursei negre, în beneficiul Statului...

Noul împrumut nu va mai fi bazat pe *titluri nominale*, ca urmare a suprimării legilor şi măsurilor de ordin etnic; titlurile vor fi la purtător şi subscriitorii nu vor avea astfel nevoie să iasă la iveală. Profitorii de război îşi vor putea plasa în linişte beneficiile...

Persoane care au legături cu Viena, între alţii Hurmuzachi, dezmint distrugerea Operei şi Burgtheater-ului din acel oraş; ştirea publicată de ziare, după care aceste două teatre ar fi fost atinse de bombe şi incendiate, ar face parte din bagajul „propagandei" germane, menit să indigneze lumea împotriva barbariilor Aliaţilor...

Postul de Radio Bucureşti n-a mai putut fi auzit zilele acestea din cauza vremii rele. Dan Geblescu a putut totuşi să prindă că o delegaţie de bănăţeni s-a prezentat ministrului Instrucţiunii şi a cerut înfiinţarea unei Universităţi la Timişoara. În fruntea acestei delegaţii se afla generalul Dragalina, ceea ce dovedeşte că fostul guvernator al Bucovinei n-a fost nici condamnat, nici măcar arestat, cum se zvonise...

Din Londra se dezmint toate ştirile privitoare la o schimbare de regim în Spania. Marea Britanie nu e desigur favorabilă lui Franco, dar preferă pe Franco dezordinei... Ştirile despre o schimbare iminentă au fost răspândite de Maura şi de republicani, puşi probabil la cale *de cei care încearcă acum pretutindeni o ofensivă roşie.*

Pare că „marea armată" republicană concentrată la poalele Pirineilor, în Franţa, a dispărut... Poate că nici n-a existat vreodată...

Sâmbătă, 16 decembrie. Churchill a vorbit din nou în faţa Camerei Comunelor, de data asta asupra afacerilor Poloniei. Discursul acesta îmi place mai puţin; oarecare pesimism şi un efort vădit de a capta bunăvoinţa Kremlinului reies vădit din cuvintele primului ministru britanic.Churchill a redus la două problemele dificile în chestiunea Poloniei: diferendul asupra graniţei cu Rusia şi diferendul între Guvernul polonez din Londra şi Comitetul Naţional din Lublin.

În ce priveşte primul punct, Churchill, după ce a reamintit că Anglia şi-a riscat propria ei soartă pentru menţinerea integrităţii Poloniei — integritate pe care o va apăra-o până la sfârşit — după ce a reamintit că a fost, în ultima sa întrevedere de la Moscova, de acord cu Stalin asupra reclădirii unei Polonii independente şi puternice — a declarat că niciodată Anglia nu a garantat Poloniei graniţa ei din est (?), că în 1919 linia Curzon a reprezentat punctul de vedere britanic cu privire la graniţa ruso-polonă şi că niciodată de asemeni Anglia nu a aprobat anexarea Wilnoei. Pe de altă parte, URSS-ul e în drept să ceară *securitatea* frontierelor sale dinspre vest... Dacă Polonia va pierde la pace — căci Guvernul britanic e de părere şi azi *ca problemele de gra-niţă să nu fie rezolvate decât la pace* — dacă Polonia, la pace, va pierde şi Lwówul şi regiunile din sudul Lwówului, atunci va primi în schimb Prusia Orientală întreagă cu oraşul şi portul Danzig, căci e drept ca Germania, care a provocat războiul, să plătească oalele sparte...

Cu privire la conflictul dintre cele două Guverne poloneze, Churchill a afirmat: Ministerul Arciszewski n-a fost constituit după principii aprobate de Cabinetul din St. James[1], că Mikolajczyk şi prietenii săi *sunt singurii oameni politici care pot reprezenta azi Polonia* şi că din nefericire Guvernul Arciszewski a năruit orice speranţă de împăcare cu Sovietele... Dacă polonezii s-ar fi înţeles cu Mikolajczyk, împăcarea cu Moscova s-ar fi făcut, pe când astăzi, orice speranţă în acest sens s-a spulberat...

---

[1] Guvernul Arciszewski n-a avut până acum niciun contact oficial nici cu Churchill, nici cu Foreign Office-ul. Situaţia lui e din cele mai precară, chiar şi în ce priveşte relaţiile sale cu englezii...

Şi fiindcă era la capitolul decepţiilor, Churchill a adăugat că s-a mai năruit o nădejde: aceea a întâlnirii celor trei şefi de guvernământ Aliaţi înainte de sfârşitul anului. Premierul englez a destăinuit totuşi că negocieri diplomatice sunt în curs şi că dânsul ar fi încântat ca întrevederea, când va avea loc, să aibă loc în Anglia, singura Putere care luptă de la începutul războiului contra Germaniei...

După o telegramă sosită din Washington şi publicată cu caractere groase de ziarele elveţiene de azi, pare totuşi că întâlnirea între Stalin, Churchill şi Roosevelt va avea loc mai repede decât se crede. Probabil că Churchill, în clipa în care a pronunţat cuvântarea sa nu avea cunoştinţă despre această ştire...

În Grecia, luptele s-au mai domolit. Întăriri britanice au fost debarcate pe calea aerului şi o înţelegere, acum, nu mai e exclusă. Rebelii par că se vor mulţumi cu o amnistie complectă şi bineînţeles cu retragerea lui Papandreu...

Se vorbeşte mult despre o Regenţă ce ar fi încredinţată mitropolitului Atenei. Cel puţin aşa ar reieşi dintr-o comunicare adresată prin radio de către generalul Sarafis (comandantul ELAS-ului) generalului Scobie...

Cu grecii, lucrurile sunt însă greu de prevăzut... Şi mai e şi „codiţa" Moscovei...

Pe frontul de Vest, rezistenţa nemţilor continuă să fie înverşunată. Terenul câştigat de Aliaţi, de săptămâni întregi, se reduce la puţin lucru. Ba în Alsacia de sud, nemţii au şi contraatacat dinspre Colmar şi era cât pe aci să străpungă forţele franceze şi să dea mâna cu unităţile Wehrmacht-ului încercuite în Vosges... Pare totuşi, după ultimele telegrame, că această încercare de străpungere n-a reuşit...

În Ungaria, ruşii au atacat cu violenţă în cotul Dunării, la nord de Budapesta, şi-au străpuns în şesul slovac. Budapesta e bombardată violent, dar se pare că ruşii nu încearcă încă să o ocupe, preferând să fixeze acolo cât mai multe forţe germane pentru apărare — forţe ce altfel ar deveni disponibile pentru alte părţi ale frontului...

În cercurile din Zürich se vorbeşte *cu insistenţă* despre tratative de pace între Anglia şi Germania, tratative ce ar fi duse la Lisabona de comisari ai lui Himmler... Hitler şi chiar Göring ar fi fost puşi la o parte (?) şi Himmler ar fi acum singurul stăpân al situaţiei în Germania. Zvonuri...

Totuşi şi telegramele din Stockholm vorbesc despre „îngrijorare" la Moscova faţă de tratative de pace *posibile* între Anglia şi Germania... Iar mareşalul von Paulus a semnat, împreună cu 50 generali germani prizonieri în Rusia, un nou manifest către populaţia Reich-ului, manifest prin care îi cere să înlăture pe Hitler şi să facă pace... Paulus invocă precedentul lui Hindenburg şi al lui Ludendorff în 1918 şi cere nemţilor să asculte de generali...

Oraşul cel mai nenorocit din Franţa e Le Havre. Oraşul a fost aproape complect distrus de bombele Aliaţilor, iar portul de nemţi, înainte de plecarea lor. Din instalaţiile portuare nu a mai rămas nimic, iar peste 150 vase mari au fost scufundate, obturând toate bazinele...

Dl Petitpierre nu-şi va lua postul de consilier federal în primire decât la 1 februarie. Îi trebuie şase săptămâni să-şi lichideze afacerile. După 1 ianuarie, Consiliul Federal se va întruni pentru împărţirea departamentelor. E probabil că von Steiger va lua Departamentul Politic (în acest caz, Petitpierre va trece la Justiţie), dar nu e încă de tot sigur.

Duminică, 17 decembrie. În Grecia, deşi palicarii continuă să-şi mănânce urechile, lucrurile merg spre liniştire. Englezii sunt dârzi, iar măslinarii au început să se tocmească. În tocmeală măslinarii sunt tari şi lungesc vorba.

Şansele mitropolitului Damaskinos, ca viitor Regent cu misiunea de a forma un nou Guvern „naţional" sunt în creştere... A vorbit şi Plastiras poporului: vina „revoluţiei" o au după stratigosul voinicos... Metaxas şi Regele George!!

Tous des emmerdeurs!

Ruşii se revarsă în câmpia slovacă, cu lozinca şi cu strigăte de „înainte spre Viena"!... Am impresia că se depărtează prea mult de bazele lor comiţând aceeaşi greşeală ca nemţii în Rusia... Şi nemţii *aveau* căi de comunicaţie în spatele lor, pe când ruşii nu au, sau au prea puţine şi proaste! Să nu întâlnească şi domniile lor în drum un „Stalingrad", cum ar fi de pildă Bratislava...

Monsieur de Gaulle s-a înapoiat "dans sa bonne ville de Paris"... A fost primit la aeroport ca un triumfător, de către întreg Guvernul. Abia debarcat, a afirmat că a desăvârşit lucruri mari şi că e foarte mulţumit. Actele semnate vor fi publicate. Toate.

Nebunia franceză: pe listele de dare în judecată — şi de condamnare — pe lângă Pétain, Laval şi toţi "Vichy"-ştii mai figurează foştii prim-miniştri Chautemps (refugiat în Statele Unite) şi Flandin (arestat). Apoi oameni ca generalul Weygand, Huntziger (decedat), Noguès (refugiat în Portugalia), ca amiralul Decoux, fostul guvernator al Algeriei Châtel şi alţii mai mărunţi...Făgăduielile făcute lui Stalin?

Presa din Roma publică cu titluri de o şchioapă, dări de seamă despre o conferinţă ţinută „undeva", într-o ţară neutră (precizări nu se dau), de către delegaţi italieni, francezi, olandezi, polonezi, cehoslovaci, iugoslavi, danezi, norvegieni şi nemţi anti-nazişti — conferinţă având de scop înfiinţarea unei „Federaţii a Statelor Europei"...

Conferinţa s-ar fi terminat prin acordul desăvârşit al celor prezenţi, convinşi că o asemenea Federaţie ar rezolva uşor (!) toate problemele de graniţe. Germania ar urma să fie dezarmată, controlată şi... redată democraţiei! Toţi delegaţii au fost de părere că se pot sprijini pe simpatiile americane, în alcătuirea planului lor...

Ceva trebuie să fi fost, căci Radio Roma a consacrat o emisiune comentariilor acestei conferinţe, iar Partidul Democrat Creştin, al cărui şef e ministru de Externe, susţine ideea federaţiei europene, prin presa sa. Toate forţele armate ale Europei ar fi să fie puse la dispoziţia exclusivă a Guvernului federal...

Poate că această conferinţă să fi dat naştere la zvonurile de pace ce s-au răspândit cu atâta insistenţă de zece zile...

Asistat aseară la filmul rusesc „Stalingrad"... Formidabilă înfăptuire cinematografică, de un realism îngrozitor, de o documentare impresionantă şi de o execuţie artistică perfectă...

În arta cinematografică, ruşii sunt meşteri neîntrecuţi...

Publicul a manifestat mare simpatie ruşilor, în tot timpul spectacolului...

Pare că radomontadele lui Maura tot aveau o bază. Se zice că generalul Franco a supus „Juntei" Partidului Falangist o propunere a republicanilor emigraţi, tinzând la o înţelegere. Generalul a declarat în acelaşi timp că nu crede oportun să se ia o asemenea propunere în consideraţie... Pusă însă la vot, propunerea a fost acceptată cu o mare majoritate! Supărat, Franco a părăsit şedinţa şi a plecat... la vânătoare!

"Madame, il fait grand vent et j'ai tué six loups"![1]

După toate aparenţele, fierbe ceva şi în Spania... Falanga începe să nu mai aibă încredere în Franco şi viceversa! Şi restaurarea Monarhiei nu prea pare să aibă sorţi de izbândă...

Luni, 18 decembrie. Nemţii, nu numai că rezistă pe frontul de Vest, dar au declanşat ieri şi o contraofensivă în stil mare, de la malurile Meusei până la sud de Luxemburg, pe Mosela. Au atacat cu forţe blindate considerabile, cu un mare număr de paraşutişti lăsaţi în dosul frontului aliat şi cu un număr de avioane ce nu se mai văzuse de mult în operaţiunile lor. În regiunea Malmedy au izbutit să străpungă frontul american şi luptele se dau acum pe teritoriul belgian... Tocmai o zi după ce Cartierul General al lui Eisenhower anunţase cu mândrie că toate armatele anglo-americane sunt trecute de graniţa germană şi combat în liniile Siegfried!

Alte două străpungeri ale frontului aliat au fost realizate mai la sud... Intenţia vădită a Wehrmacht-ului e de a face o breşă la nord şi la sud de Armata I-a americană şi de a izola astfel această armată de armatele vecine.

Succesul german e cert; e puţin probabil ca să întoarcă mersul războiului, dar e un mare succes moral şi încă o întârziere pentru armatele aliate care deja nu mai înaintau decât cu metrul...

În Ungaria, ruşii înaintează în schimb mereu şi armata lui Petrov, complect reînarmată şi motorizată, a pornit spre ocuparea oraşului Kassa (Kaschau) — toate celelalte operaţiuni fiind „în continuare"...

Un comunicat român, publicat în ziarele elveţiene de ieri şi difuzat azi-dimineaţă de postul Radio Londra, ne informează că trupele noastre (Armata a II-a română) înaintează şi ele în părţile muntoase ale Slovaciei şi că au ocupat zilele acestea peste 60 de localităţi...

În Italia, după ocuparea Firenzei, trupele engleze au pornit spre Imola, pe drumul Bolognei...

---

[1] Victor Hugo, "Hernani"...

Din țară, o singură veste indirectă: Radio Moscova anunță că ceferiști români au făcut să sară în aer trei trenuri sanitare rusești, la Iași și la București — fără să dea alt amănunt...

E probabil — dacă vestea e exactă — că atentatele au fost comise de rămășițele legionarilor, rămase în libertate...

S-a publicat la Paris Tratatul de alianță franco-rus, semnat la Moscova, opt articole cu cunoscutele clauze, devenite banale în asemenea materie. De notat următoarele puncte:

1) Declarație formală că ambele națiuni vor continua să lupte împreună *și alături de Națiunile Unite* până la înfrângerea Germaniei (art. 1).

2) Idem, că ambele părți contractante „nu vor primi să intre în negocieri separate cu Germania și să încheie, *fără un mutual consimțământ*, un armistițiu sau un tratat de pace, fie cu Guvernul hitlerist, fie *cu orice alt Guvern sau autoritate formată în Germania în scopul de a prelungi sau de a întreține politica de agresiune nemțească*" (art. 2) (acest articol poate da loc la interpretări...).

3) Tratatul (semnat pe 20 ani) va intra în vigoare îndată după ratificare (dar nu se spune *cine* va ratifica... Se va aștepta oare în Franța alegerea unui nou Parlament?)...

Tratatul, salutat cu entuziasm în presa franceză, a fost primit cu mare mulțumire (cel puțin aparentă) de către presa engleză și cu... tăcere (cel puțin deocamdată) de către presa americană...

La Berlin, semnarea tratatului se consideră ca un succes al Rusiei care „a pus mâna pe Franța" și ca o înfrângere a Angliei...

Presa germană consideră că Churchill a suferit în ultima vreme trei mari înfrângeri, înfrângeri al căror beneficiar e URSS-ul:

1) În chestiunea tratatului cu Franța în care Stalin i-a luat-o înainte, smulgându-i din mână „cartea franceză";

2) În chestiunea reconstituirii Guvernului italian, în care, Churchill, deși a obținut capul lui Sforza, n-a putut împiedica noul Minister Bonomi să fie pus sub influența comunistă reprezentată prin dinamicul vicepreședinte al Consiliului, Togliatti;

3) În chestiunea grecească, care a vrăjmășit toate elementele de stânga din Anglia, cu până acum atotputernicul prim-ministru al Majestății Sale...

În Grecia, la Atena, situația este mai puțin încordată, pertractările dintre reprezentanții ELAS-ului și generalul Scobie urmându-și cursul.

În schimb, lupte sângeroase au fost semnalate ieri la Pireu.

După unele informații din izvor britanic, Partidul Socialist și Uniunea Democratică Populară s-au despărțit la Salonic de EAM. Șefii acestor două partide au fost arestați de ELAS și o grevă generală a fost proclamată în port...

În Spania, focul a reînceput să mocnească sub cenușă... Popularitatea lui Franco e adânc zdruncinată. Șefii militari au declarat însă că se vor opune cu armele la o eventuală încercare republicană, fie și condusă de către Maura.

Un grup de generali, printre care generalii Aranda, Varela și Orgaz, a afirmat nemulțumirea lor pentru faptul că Franco n-a rupt legăturile Spaniei cu Axa, dar a declarat totodată că va lua armele pentru a împiedica o restabilire a regimului republican...

Adunarea Consultativă franceză, de frica comuniștilor, de o parte, de frica "maquisard"-ilor, de alta, a dat un vot de blam ministrului Justiției, de Menthon... Fiindcă nu condamnă destulă lume la moarte!

În ce hal a ajuns Franța, dacă un Thorez poate fi om reprezentativ al opiniei publice!

Marți, 19 decembrie. Ofensiva germană, în stil mare, neașteptat, pe frontul de Vest, aruncă în umbră toate celelelate știri și constitue marele centru de cristalizare în opinia publică.

Frontul american a fost dat peste cap pe o distanță de mai bine de 100 kilometri, începând din sudul Luxemburgului și mergând spre nord — și pe o adâncime de peste 30 kilometri. Ieri-seară se vorbea de trei străpungeri principale, azi se comunică că alte 12 au fost realizate. Orașul Montmédy a fost ocupat de nemți, care au pătruns în Belgia și, mai la sud, au izbutit să ocupe cea mai mare parte a Luxemburgului...

Nemții au atacat cu forțe masive, ca în 1940; care blindate au deschis calea, urmate de divizii de infanterie motorizate. Contingente însemnate ale parașutiștilor au fost coborâte mult la spatele trupelor americane și au distrus căile de comunicație, tulburând adânc dislocarea trupelor de rezervă și transportul materialului. O puternică aviație, cum nu s-a văzut de la debarcarea Aliaților pe continent, sprijină mișcarea și caută să obțină prin lupte aeriene supremația aviatică. Se vorbește și de o a treia armă secretă, nouă — un fel de bolid înflăcărat, de o rară precizie de lovire — dar nu se dau amănunte oficiale...

Nu ne mai aflăm în faţa obişnuitelor contraofensive tactice, ci în faţa unei ofensive cu caracter general strategic ce poate duce la rezultate surprinzătoare...

De partea Aliaţilor ca şi de a nemţilor, ştirile sunt date cu mare parcimonie, cum se întâmplă de câte ori o mare operaţie este în curs... Trebuie să aşteptăm câteva zile spre a putea bine judeca situaţia pe temei de date precise.

La Londra nu se ascunde că situaţia *trupelor americane* (!) e foarte serioasă şi îngrijorătoare şi nu se pricepe cum comandamentul Armatei I-a SUA a putut fi surprins nepregătit pentru a primi lovitura... Cum nimeni nu crede că soarta finală a războiului poate fi schimbată, printre puţinele rânduri pe care le primim din Anglia pare că încolţeşte o uşoară satisfacţie faţă de acest „eşec" al aliatului care nu mai e prea simpatizat şi care şi-a permis în ultima vreme să atingă prestigiul britanic în judecarea evenimentelor din Italia, din Anglia şi din Grecia... Dacă ofensiva germană va reuşi, desigur că va spori rezistenţa morală a poporului german şi va întârzia astfel deznodământul războiului. O răsturnare a situaţiei nu este însă de prevăzut, dată fiind zdrobitoarea superioritatea numerică, în oameni, material şi aviaţie a Aliaţilor — afară numai dacă o armă misterioasă şi miraculoasă va intra în joc[1]...

Berlinul e mut, ca în zilele victorioase ale înaintărilor fulgerătoare din 1940 şi 1941... Presa aliată şi filoaliată, în schimb, latră şi... explică! După ştiri din Londra, întreaga ofensivă e condusă de mareşalul von Rundstedt, având în subordine pe mareşalii Model şi Student. După unele voci, Hitler în persoană ar îndruma tot, Hitler, care până ieri era dat ca jumătate mort!

După ultimele ştiri, sosite de la Marele Cartier Aliat, forţele americane au parvenit să nimicească aproape toate grupurile de paraşutişti debarcaţi iar în aer au izbutit să doboare de trei ori mai multe avioane decât au pierdut... Să vedem!

În ultimul număr al ziarului elveţian *Illustré* (ediţia franceză) a apărut un portret înspăimântător al lui Mussolini. Slab, desfigurat, cu o manta cazonă prea largă în spinare, Ducele se înfăţişează ca un muribund scăpat din spital. Portretul ilustrează un reportaj anonim, al unui gazetar Svitzer, primit de Mussolini în audienţă în vila pe care o locuieşte pe Lacul de Garda. După spusele Svitzerului, Mussolini, păzit de gărzi, de ofiţeri şi de agenţi germani, ar fi aproape inconştient de ce

[1] O anunţă Mussolini într-o cuvântare pe care a ţinut-o ieri la Milano...

se petrece în Italia şi în Europa, nefiind ţinut în curent cu nimic şi neavând altă preocupare decât crampele intestinale care îl torturează... Am fost adânc impresionat privind poza şi citind articolul...

Spre marea mea mirare, citesc azi în ziarele elveţiene că Ducele a fost la Milano, că a ţinut un viguros discurs într-o mare întâlnirea în Teatro Lirico, că a vorbit de la balcon mulţimii, că pare foarte bine şi sănătos, că s-a plimbat prin străzile oraşului, că a gustat o supă într-un restaurant popular, că a fost aclamat!

Pe cine să crezi?

Între altele, Ducele a spus că 687 mii de soldaţi italieni, instruiţi în Germania, sunt gata să intre în luptă, că în curând nemţii *vor restabili echilibrul* pe câmpul de luptă *graţie armelor lor secrete* (de victorie n-a mai vorbit), că Aliaţii au nenorocit Italia „Bonomiană", că neofascismul va apăra Valea Padului până la ultimul om!

E primul discurs al Ducelui de la nenorocirile sale din 1943 — dar pare că nu a convins pe nimeni...

Văzut azi pe Salmanovici, înapoiat din călătoria sa din Franţa şi Belgia. Mare maher al ravitalierii aliate, Salmanovici a văzut mai ales „economic" dar a vorbit cu multă lume. Se înapoiază foarte optimist, *dar crede că războiul va mai dura* (s-a înapoiat înainte de ofensiva germană). A fost de acord cu mine că prelungirea războiului, cu toate suferinţele pe care le provoacă, nu e o nenorocire — considerând lucrurile dintr-un punct de vedere mai înalt. Acest război — un război cu faze: am trecut prin faza de noroc a nemţilor, prin faza de noroc a anglo-americanilor — acum suntem în faza de noroc a ruşilor... Dacă va mai ţine războiul, va trece şi asta şi va fi mai bine pentru toată lumea...

Salmanovici a stat câtva timp la Anvers; portul e în plină activitate. Bombe volante V_1 şi V_2, cad însă pe oraş şi produc enorme stricăciuni; victime multe. Cum bombele sunt lipsite de precizie, niciuna nu a căzut până acum în port! Norocul englezilor! În Belgia domneşte linişte complectă. Ştirile publicate despre tulburări ar fi fost *foarte, foarte* exagerate. N-a fost mai nimica, criză politică şi atâta tot. Dacă englezii au exagerat amploarea tulburărilor, a fost *ca să priceapă* alţii, mai ales francezii şi să se potolească în veleităţile lor de a provoca mişcări revoluţionare...

Salmanovici e convins că atât în Franţa cât şi în Belgia, ordinea nu va fi tulburată "mais il y aura un certain glissement à gauche..."[1]

---

[1] În contrazicere, pentru Franţa, cu impresiile culese la Paris de Gafencu.

În Grecia lucrurile s-au mai liniştit; palavrele continuă şi continuă şi împuşcăturile, dar mai cu moderaţie. Generalul Scobie e stăpân pe situaţie. Regenţa popei Damaskinos nu s-a înscăunat încă; Guvernul a propus-o în unanimitate, dar răspunsul Regelui George — căruia s-a cerut aprobarea — n-a sosit încă...

La Washington, Stettinius a făcut declaraţii importante cu privire la Polonia. SUA crede că chestiunile de fruntarii trebuie rezolvate la pace; dar nu are nicio obiecţie de făcut dacă părţile se înţeleg dinainte... *În niciun caz însă, America nu va garanta* vreo graniţă în Europa... Guvernul din Washington ar fi încântat dacă Polonia s-ar înţelege cu Rusia, căci o asemenea înţelegere ar facilita războiul contra Germaniei...

Londra se declară satisfăcută cu aceste declaraţii, care, fără să aprobe cesiunea Prusiei Orientale către Polonia, nu se ridică împotriva ei...

Ruşii anunţă un mare succes pe frontul unguresc: armata lui Malinovski a dat peste cap pe nemţi şi pe unguri şi a pătruns cu 30 kilometri în Slovacia, în direcţia Bratislava. Mai la nord, armata lui Petrov a ajuns la câţiva kilometri de Kassa (Kaschau)...

Elveţia a cerut de curând agrementul Franţei pentru numirea d-lui de Toronté ca ministru la Paris. Un ziar (*Tribune de Genève*?) a comis indiscreţia să dea numele în vileag... Mare indignare la Berna! Nu se face! Dl de Toronté nu va mai fi numit...

În realitate aflu că „indiscreţia" a fost înscenată... Dl de Toronté, consilier de Legaţie la Vichy, s-a prezentat într-o zi la Ministerul de Externe francez cu o cerere. Cererea n-a putut fi satisfăcută şi dl Toronté, supărat a exclamat: "Faut-il que je me adressé aux Allemands"? Francezii s-au supărat la rândul lor şi sunt lucruri pe care nu le iartă... Primind cererea Departamentului Federal pentru agrementul la numirea d-lui de Toronté, Ministerul de Externe francez a respins-o pe loc... cu motivare. Berna, ca să scape obrazul, a înscenat farsa cu indiscreţia, ca să nu mărturisească refuzul francezilor!

Miercuri, 20 decembrie. Ofensiva germană continuă să fie preocuparea fiecăruia şi fiecare face pronosticuri după pofta inimii. Aproape

toată lumea este însă de acord că, oricare ar putea fi succesul lui Rundstedt, faţa lucrurilor nu se mai poate schimba în ce priveşte soarta finală...

Deocamdată însă nemţii împing cu forţă. De o parte şi de alta, ştirile relative la situaţia exactă a frontului sunt foarte reduse. Luptele fiind în curs nu se dă oficial nimic, aşa încât suntem reduşi la informaţii de mâna a doua şi a treia. Dar şi acestea sunt foarte confuze şi contradictorii. Din ele pare a rezulta că americanii au stăvilit mai mult sau mai puţin atacul german în afară de regiunea Montmédy, unde nemţii, după ce au ocupat acest oraş, au luat-o înainte şi ameninţă acum Liège şi Namur... În aceste oraşe şi până la Bruxelles domneşte panica; exodul populaţiei, spre vest şi sud-vest a început din nou, ca acum patru ani...

Şi nemţii şi americanii bagă în foc tot ce au; lupta e teribilă, cum n-a mai fost până acum între anglo-saxoni şi germani. Mai ales luptele aeriene... Despre armele noi şi secrete nu se ştie nimic precis. Peste câteva zile vom avea toate lămuririle. *Dar unde vor fi ajuns nemţii atunci*?

Ruşii, opriţi la sud, merg înainte la nord — în Ungaria. Şi ocupă localităţi, cu zecile — după comunicatele lor. „Chestiunea Budapestei e regulată..." Spunea buletinul moscovit de ieri. Am impresia că ruşii încep să vorbească mai mult decât fac...

După o ştire necontrolată din Stockholm, Hitler s-ar afla în castelul Plessheim, în Bavaria, tot bolnav, dar mult mai bine. Ştirile răspândite că ar fi fost pe front, că ar fi făcut planul ofensivei în curs n-ar fi întemeiate. În schimb, se afirmă că Himmler ar fi în fruntea atacului declanşat în Alsacia, în regiunea Colmar-ului (!!!). Se mai spune că un atentat ar fi fost încercat în timpii din urmă împotriva lui Hitler, la Plessheim — atentat care n-a reuşit însă...

Gazette de Lausanne descrie, după ziarele care i-au parvenit de la Budapesta, situaţia din Ungaria ca, catastrofală. Ceea ce n-a distrus inamicul a fost demontat de nemţi şi transportat, împreună cu toate proviziile şi depozitele, în Germania. Soldaţii şi ofiţerii dezertează pe capete, lumea moare de foame şi de frig — regimul Szálasi nu se menţine decât prin teroare. Toate acestea, bineînţeles, nu sunt povestite

de către ziarele maghiare, dar reies din măsurile guvernamentale ce se iau, din sfaturile de liniştire şi din ameninţările propagandei oficiale... Plătesc acum ungurii toate porcăriile lor. Să fie o dreptate a lui Dumnezeu?

Tribune de Genève de aseară publică următoarea telegramă din Bucureşti:

"M. Vyshinski, délégue du gouvernement Soviétique, ayant exprimé sa confiance dans les mesures prises par la Roumanie pour l'application des clauses de l'Armistice, on considére d'ores et déjà que ce délicat problème est maintenant politiquement résolu.

De plus la réception donnée au Palais Royal en l'honneur du ministre des États-Unis a établi officieusement des relations diplomatiques avec les Nations Unies. On attend d'ailleurs l'arrivée d'un représentant diplomatique du Gouvernement français, la France ayant désigné un jeune diplomate, fort apprécié en Roumanie où il a déjà séjourné avant la guerre[1].

Ainsi les problèmes politiques roumains se stabilisent, le Gouvernement a pensé mettre en chautier un plan économique et financier. Le gouvernement va lancer un grand emprunt intérieur dont les conditions de souscription paraissent ingénieuses étant donné le marché monétaire. Le projet prescrit l'anonymat complet des souscriptions *ainsi qu'une exonération fiscale totale*[2]. De plus, pour chaque souscription dépasant 250 000 lei il sera accordé une prime gratuite d'un napoléon. Cette distribution gratuite d'or prouve que la stock de la Roumanie est intact".

Confirmarea unor ştiri pe care le cunoşteam deja. Dar un pol de fiecare 250 000 lei — cam slabă atracţie! Tot mai bine la bursa neagră!

După câte au ajuns până aci, o mare greutate cu ruşii o alcătuia pretenţia lor de a ne impune predarea şi transportarea la matcă a tuturor refugiaţilor basarabeni; or mulţi din ei nu vor să retreacă Prutul. Dacă într-adevăr aşa stau lucrurile, mă întreb cum a fost rezolvată problema?

Vineri, 22 decembrie. Davos. Plecat ieri-dimineaţă la 9 din Geneva, am sosit la 5[12] p.m. la Davos-Platz pentru a petrece Crăciunul cu Pi-

[1] După câte am aflat aci în Geneva, ar fi vorba de Paul-Boncour, nepotul caraghiosului "à la crinière de lion"...

[2] Subliniat de mine.

sicuţa [Ileana Kerciu]. Coborât la hotel Belvédère, excelent. Din nenorocire, am adus ceaţa cu mine, din Geneva. Davosul trebuie să fie foarte frumos, dar prin fereastră nu văd nimic.

O telegramă publicată ieri de ziarele elveţiene ne informează că dl Petru Groza a fost victima unui atentat, în holul „unui mare hotel din Bucureşti". Doi tineri „proprietari rurali" (aşa sună telegrama) Ionică Miclescu (fiul lui Jean Miclescu, cumnat cu Carp?) şi Constantin Pilat, au tras asupra trădătorului burgheziei... Telegrama nu spune dacă preţioasa persoană a puşlamalei din Deva a fost atinsă, dacă e mort, rănit sau teafăr... Cu siguranţă însă că nu e mort, căci s-ar fi spus...

Între cele Trei Mari Puteri Aliate, scârţâie rău... Pare că înţelegerea nu se menţine decât asupra unui singur punct: combaterea Germaniei până la definitiva ei îngenunchiere. Pare, căci şi asupra acestui punct, inactivitatea totală rusească pe frontul Poloniei şi Prusiei Orientale ar putea părea suspectă. Unii susţin că Moscova, sigură acum că Germania va fi bătută şi voind *să slăbească* forţele anglo-saxone în ajunul negocierilor de pace, s-ar fi înţeles cu Berlinul şi ar fi făgăduit linişte pe sectorul frontului care ameninţa Germania de la est, spre a permite Wehrmacht-ului să se arunce spre vest... În schimb, Berlinul ar fi acordat ruşilor ocuparea Ungariei... Zvonuri...

În ce priveşte raporturile politice, puţinul ce ni se spune nu ne lămureşte decât într-atât, că ne dăm seama că Puterile vorbesc limbi diferite... Şi gesturile şi declaraţiile lor sunt uneori direct contradictorii... Astfel, Statele Unite afirmă, pe de o parte, sus şi tare, drepturile fiecărei naţiuni, cât de mică, să-şi croiască în toată libertatea soarta viitoare şi se laudă *că au impus Rusiei respectarea Constituţiilor din România şi Bulgaria* — iar pe de altă parte, Roosevelt mărturiseşte că Charta Atlanticului, neconstituind un document contractual, ci numai protocolul unui schimb de vederi, *nu are niciun caracter obligatoriu* (!!!)...

Sovietele afirmă şi ele că comunismul nu e marfă de export şi au suprimat Kominternul, dar în acelaşi timp informează lumea că au creat la Kemerovsk o universitate cu 36 de cursuri în care se predau elementele necesare pentru agitaţia comunistă! Ca şi când oamenii care au organizat mişcările din Spania şi, acum în urmă, din Belgia, Grecia şi Bulgaria, ar avea nevoie de şcoală!

În realitate, Statele Unite nu pot ierta Rusiei atitudinea ei față de Japonia și Anglia nu va ierta Sovietelor acțiunea comunistă întreprinsă în țările supuse influenței britanice... Și mai e chestiunea petrolului din Iran și mai sunt și altele!

Ziarele elveține anunță că toți membrii englezi și americani ai Comisiei pentru Controlul Armistițiului au sosit în București... Astfel complectată, Comisia a ținut o ședință și a *decretat libertatea publicațiilor, a transmiterii de vești și a corespondențelor particulare...* Dacă această hotărâre se va aplica, România va înceta să mai fie sub obroc, cum o puseseră rușii...

Monseniorul Valerio Valeri n-a murit, cum s-a spus, și a avut o întrevedere cu generalul de Gaulle! În locul lui, a fost numit nunțiu la Paris monseniorul Roncalli, până aci delegat apostolic la Constantinopol.

Negocierile cu Turcia relative la deschiderea Strâmtorilor pentru vasele britanice au fost amânate "sine die" din cauza nemulțumirii Rusiei, care nu vrea să audă de flota engleză în Marea Neagră...

Partidul Comunist a fost desființat în Elveția pe baza legii deplinelor puteri acordate Guvernului Federal, la începutul războiului. Vântul schimbându-se, o moțiune a fost depusă în Consiliul Federal pentru revenirea asupra acestei măsuri...

Partidul fiind desființat prin măsură guvernamentală (aprobată ulterior de către Consiliul Național), revenirea la vechiul regim trebuie să urmeze aceeași cale. Adică Guvernul Federal trebuie întâi să decreteze că ridică interdicția, iar Consiliul Național va fi chemat să se pronunțe asupra acestei hotărâri, ulterior. Moțiunea a fost trimisă la Comisia specială iar o intervenție parlamentară, în cazul când s-ar manifesta una, n-ar putea veni la ordinea zilei înainte de martie...

Se zice că, în cazul în care s-ar permite iar comuniștilor să constituie un partid, s-ar înăspri Codul Penal spre a se permite acțiuni judiciare împotriva celor ce ar amenința ordinea de Stat stabilită sau drepturile democrației burgheze pe care se întemeiază Constituția elvetică...

Sâmbătă, 23 decembrie. Vreme splendidă dar s-a pus pe frig. Aseară, când ne-am înapoiat de la cinematograf erau – 12°. Către dimineață, trebuie să fi fost vreo – 18°... La cinematograf, sală infectă, dar amuzantă. Plină de internați americani, care comentau tare (se vede că e obiceiul american) și râdeau cu hohote, ca proștii, la fiecare glumă a filmului — un film mediocru, presărat cu „spirite" yankee... Pisicuța, încântată...

Ofensiva germană continuă, în Belgia și Luxemburg mai ales, cu aceeași vigoare dar cu efecte mai puțin caracterizate. Știrile sunt puțin conturate și oarecum contradictorii. Nemții pretind că înaintarea continuă, că pierderile americanilor sunt „colosale"... Aliații mărturisesc că n-au putut încă opri năvala, dar că i-au rupt avântul. Și mai recunosc că nemții au înaintat cu 13 kilometri, că Liège și Namur continuă să fie amenințate, *că toată situația de pe front s-a schimbat*, deoarece forțele lor au trebuit să fie retrase de la Düren, de la Bachen și din Sane, ca să se facă față punctelor slabe din sectoarele lovite...

Aliații pretind totuși (știrile din Londra, ca și cele de la Marele Cartier al lui Eisenhower) că situația nu e periclitată pentru dânșii și că numai marea ofensivă pe care o pregăteau (!!!) e amânată...

Nemții înregistrează câteva succese și față de ruși, în Ungaria, în regiunea Budapestei și între Balaton și Capitală. Recunosc însă și dânșii că rușii înaintează în Slovacia...

În Grecia lucrurile merg încet spre liniștire... Englezii au curățat o treime din Atena, drumul de la Atena spre Pireu, prin Faler și portul Pireului, unde o serie de vase au putut fi descărcate. S-au putut astfel împărți aprovizionări populației, care nu se mai arată alarmată. Ar mai fi totuși vreo 20 000 de răzvrătiți înarmați în Atena și în jurul Atenei. Regele George n-a trimis încă răspunsul său cu privire la Regența mitropolitului Damaskinos...

Important e că, grație ofensivei germane de pe frontul de Vest, izvorul de excitare comunist a secat, la Moscova și la Londra...

Sforza a trimis o scrisoare lui Bonomi din care rezultă că a renunțat la postul de ambasador al Italiei la Washington. Prezența lui acolo — spune oropsitul — ar putea da naștere la frecături între americani și englezi cu repercusiuni în ce privește Italia...

Americanii, care au obiceiul să pună toate în cifre, socotesc că ofensiva germană va amâna sfârşitul războiului cu 6 luni... Numai cu atât? N-ar fi nimic...

Duminică, 24 decembrie. Diferenţele de temperatură sunt de necrezut, aci la munte. Ieri am dejunat la Schatzalp (circa 1900 m) unde m-am urcat cu funicularul să văd şi eu exerciţiile de ski. Am luat masa în aer, pe terasă, pe un soare minunat: termometrul arăta + 20°! Azi-noapte au fost – 27°! Sportul skiului mi-a părut searbăd şi brutal...

Ştirile de pe frontul de Vest, tot confuze şi contradictorii. Nemţii pretind că merg bine „conform planului", iar Aliaţii, că deşi ofensiva lui Rundstedt n-a fost încă oprită, nu mai există pentru ei pericol de dezorganizare a frontului. Totuşi, nemţii au împins o breşă până la 38 kilometri de Sedan...

Geblescu (Şerban) îmi telefonează de la Geneva că afacerea cu atentatul împotriva lui Petru Groza a fost năbuşită. Groza pare să fi fost foare uşor atins şi ruşii nu vor „încurcături" în România... S-a pus atentatul în sarcina legionarilor, iar Miclescu şi Pilat au dispărut... Nu cunosc pe Pilat, dar Miclescu (e într-adevăr vorba de fratele lui George, pilotul) numai legionar nu era...

Tot Geblescu îmi telefonează că Troianos s-a înapoiat de la Paris şi că nu e deloc încântat de ce a văzut acolo... Nici un semn de normalizare economică şi socială... Anarhie pretutindeni! În drum (Troianos s-a dus şi s-a întors cu automobilul), aşa-zisele autorităţi franceze — adică FFI-ştii — nu voiau să ţină nicio seamă de vizele oficiale şi de cele engleze... Fiecare stăpân, fiecare de capul lui...

O telegramă oficială din Berlin anunţă moartea lui Farinacci... Se spune că a pierit „într-un accident" dar nu se dă niciun amănunt. Nu se spune nici măcar de ce soi a fost accidentul... Pentru politica neofascistă, evenimentul e foarte important. Nebunul devenise animatorul noii mişcări şi concurentul lui Mussolini, invalid şi impotent... E ciudat că moartea lui Farinacci coincide cu reapariţia Ducelui pe scena politică!

În regiunea Atena–Pireu situaţia e mai liniştită, dar în nordul Greciei luptele continuă între partizanii EAM-ului (ELAS-ul) şi EDES-ul (armata partidelor de ordine). Trupe noi engleze au debarcat la Pireu şi activitatea portului s-a normalizat.

Ziarele elveţiene vorbesc acum pe faţă de „încercarea de revoluţie comunistă în Grecia" şi arată că Guvernul Papandreu s-a ţinut scrupulos de angajamentele semnate în Liban şi că marea majoritate a poporului grec e cu dânsul... Majorităţile sunt însă incerte şi dinamismul minorităţilor determină totdeauna curentele politice revoluţionare...

Miercuri, 27 decembrie. Duminică, în ajunul Crăciunului, am avut o seară feerică de lună plină... Din balconul nostru, o adevărată viziune de basm. Munţii înzăpeziţi sclipeau sub razele lunii, iar toată valea semănată cu lumină luase aspect de boltă cerească răsturnată, cu stele la picioarele noastre... Până şi Pisicuţa, insensibilă la frumuseţile naturii, a rămas încremenită!

Zilele se scurg şi ele în acelaşi ritm într-adevăr aiuritor: – 27–30° şi 10–15 peste zero, ziua, între orele 11 şi 3, când bate soarele...

„Radio Sotteus" a dat aseară o ştire bizară: Churchill ar fi avut o conversaţie de trei ore *la Atena* cu conducătorii politicii greceşti! Churchill la Atena? Nicio ştire de acest fel nu fusese dată şi e greu de presupus că de "Christmas", premierul britanic să fi părăsit Londra... Dar, în fine, „Radio Sotteus" este o oficină serioasă!

De altminteri, tot „Sotteus" anunţă că luptele nu s-au potolit în Grecia, că forţele engleze au curăţat Atena şi Pireul dar că învălmăşelile continuă în nordul Eladei, unde partizanii ELAS-ului şi EDES-ului se împuşcă reciproc!

Gazette de Lausanne de ieri pretinde că răsculaţii au primit să evacueze Attica cu condiţia ca Guvernul Papandreu să facă loc unui Guvern naţional (adică sub influenţă comunistă). Acelaşi ziar pretinde că "Hôtel Grande Bretagne" din Atena (unde se află Statul Major englez şi Papandreu cu miniştrii săi) era să sară în aer, dar că atentatul a fost descoperit la vreme... O fi fost şi amicul Churchill acolo?

Pe toate fronturile, luptele n-au scăzut din intensitate pe timpul Crăciunului, nici bombardamentele aeriene. Ce sărbători pentru nenorociţii de pe front şi pentru nenorociţii din oraşele supuse bombardamentelor!

Ba chiar de Crăciun, nemții au făcut o surpriză englezilor: au bombardat pentru prima oară orașul Manchester cu bombe V_2... Din Londra se anunță că Manchesterul a suferit mult: case dărâmate și sute de morți! Și Milanul a fost teribil bombardat... Au avut și elvețienii partea lor: în cantonul Schaffhausen au căzut iarăși bombe: câteva case dărâmate și câțiva morți...

Pe frontul de Vest pare că ofensiva germană a fost mai mult sau mai puțin oprită, cel puțin în partea de nord și de sud. Mai greu merge pentru americani la centru, unde nemții, după ce au ocupat partea septentrională a Ducatului de Luxemburg, au trecut în Luxemburgul belgian și împing tare în regiunea orașului Bastogne. Din Alsacia, știri confuze, de fiecare parte se anunță succese...

În Ungaria, rușii strâng Budapesta și înaintează mai încet pe celelalte sectoare ale frontului. Radio Londra de ieri a transmis un ordin dat prin difuziune în capitala Ungariei, ordin prin care se cerea tuturor posesorilor de autovehicule și de alte vehicule, cu orice tracțiune, să se prezinte în anumite locuri, în termen de o oră, conducătorii având cu ei hrană pe trei zile. Din acest ordin englezii deduceau că autoritățile maghiare au hotărât să evacueze definitiv Capitala...

Nemții afirmă că au oprit înaintarea rușilor spre Kassa; în schimb, ei mărturisesc că forțele sovietice au înaintat în regiunea Székesfehérvár (Fünfkirchen), la vest și la nord-vest de Budapesta (în regiunea Gran?).

În Italia, zăpada mare a încetinit și a oprit, chiar pe alocuri, operațiunile militare.

Un Guvern filorus, adică „democratic" maghiar s-a constituit la Debrețin, sub președinția generalului Miklós. O „adunare națională" a fost convocată în același oraș...

Nu-mi place!

Deși moartea lui Farinacci a fost anunțată „oficial" de la Berlin, *Gazette de Laussane* află de la Chiasso că nimic nu e adevărat: n-ar fi fost nici accident, nici atentat și Farinacci ar fi teafăr și sănătos... Fără importanță de ordin internațional!

Joi, 28 decembrie. Primit telegramă de la soția mea că sunt toți bine... Barem atât! Tot e ceva!

Vizita lui Churchill la Atena s-a confirmat oficial. Ba încă că a fost cu Eden... S-a confirmat de asemenea atentatul, sau mai bine zis încercarea de atentat, pusă la cale de bestiile EAM-ului împotriva hotelului Grande Bretagne. O bombă foarte puternică fusese așezată în subsol, sub holul hotelului... Bomba a fost descoperită cu câteva ceasuri înainte de momentul când trebuia să explodeze... Se poate zice că Churchill a scăpat "de justesse"...

Cu toată emoția cauzată de sinistra descoperire, Churchill a ținut ca, conferința să se întrunească la ora fixată. După știrile pe care le dau ascultătorii de radio, pare că conferința n-a dat niciun rezultat, cu toată prezența lui Churchill. EAM-ul, înfeudat Moscovei, are probabil instrucțiuni să lupte până în pânzele albe...

Mă întreb dacă intervenția Churchill–Eden la fața loculuiu n-a urmărit decât un scop: să dea dovadă de toată bunăvoința Angliei de a mijloci o înțelegere, înainte *de a se proceda fără cruțare*... Prestigiul Angliei cere o liniștire totală a tulburărilor din Grecia. Deplasarea miniștrilor englezi mai dovedește că la Londra, situația din Grecia e judecată ca foarte importantă în desfășurarea planurilor britanice...

Sub titlul: "La trève entre partis roumains", *Gazette de Lausanne* de ieri publică următoarea radiogramă din București:

"La situation politique de la Roumanie reste calme. L'armistice conclu entre les partis laisse entrevoir la posibilité d'une collaboration entre tous les partis afin de poursuivre une activite législative propre à décider quelles seront les conditions de l'armistice[1].

Au cours du dernier Conseil des Ministres, une commission interministerielle a été nommée en vue d'élaborer une loi déterminant quels sont ceux qui doivent être considérés comme criminels de guerre ainsi que les responsables du désastre dont a pâti le pays[2].

Pendant ce temps, les partis politiques poursuivent la réorganisation de leurs cadres. Les nationaux-paysans ont nommé le secretere genéral du parti en la personne de M. Nicolas Penesco, ancien ministre de l'Intérieur, remplaçant M. Gheorghe Popp (Ghiță) actuellement ministre des Cultes, qui a déclaré ne plus pas avoir le temps d'assumer les fonctions de secrétaire général du parti. Chez les nationaux-libéraux, nous assistons à une scission — M. Gheorghe Tătăresco, ancien premier ministre et ancien ambassadeur à Paris, qui, jusqu'a maintenant,

---

[1] Mai exact "de la paix", căci condițiile armistițiului sunt cunoscute. Sau poate că e vorba de aplicarea lor...

[2] !!! vor fi probabil cuprinși toți cei ce nu sunt indicați ca simple instrumente ale Moscovei...

s'était tenu sur la réserve, a annoncé qu'il constituait un nouveau parti libéral sous sa présidence. La programme de ce parti est de permettre à tout individu de mettre en valeur ses capacités en vue de donner une juste valeur aux mots «liberté, justice et propriété» (!!!!). Il prévoit aussi l'égalité des droits pour les femmes (!!!!). La raison de cette rupture entre les deux leaders libéraux est que M. Tataresco est accusé par M. Constantin Bratiano d'avoir soutenu la dictature de l'ancien roi Carol. On assiste la prochainement au déclenchament d'une lutte politique entre ces deux fractions de parti, M. Tataresco ayant affirmé qu'un grand nombre de ses amis se sont groupés autous de lui pour mener à bien les destinées du nouveau parti placé sous sa présidence.

Dans les partis de gauche, formant par le front national-démocrate (composé de communistes, de sociaux-démocrates, d'agrariens et des syndicats unis) on doit reconnaître l'unité dans la directive politique.

La ministre des Affaires Étrangères, M. Constantin Vishoianu a annoncé dernièrement, qu'il compte mener la politique extérieure de la Roumanie sur les trancés suivres par feu Nicolas Titulesco dont il fait le principal (!!) collaborateur, et que cette politique est fondée sur des rapports de bon voisinage et d'amitié sincère avec la Russie.

Afin de prouver le désir réel de la Roumanie d'une entente amicale avec la Russie, une réception a été donnée au ministére de M. V. S. Kemenov, président de l'Association Générale des Relations Culturelles de l'URSS, qui se trouve actuellement à Bucarest".

„Radio Sotteus" dă azi o informaţie interesantă din Statele Unite: postul de radio din Boston ar fi difuzat că americanii nu s-au putut opune la transportarea maşinăriilor rafinăriilor româneşti de petrol în Rusia, *deoarece delegatul Statelor Unite în Comisia de Armistiţiu nu a fost lăsat de ruşi să ajungă la Bucureşti...* Această informaţie trebuie să fie întemeiată pe reclamaţii mai vechi, deoarece delegaţii americani au sosit deja de câteva săptămâni în România. Şi probabil că e vorba despre instalaţia româno-americană de la Teleajen... Oricât de perimată ar fi ştirea, pentru noi e interesantă, fiindcă indică *temperatura* relaţiilor între Washington şi Moscova... Intervenţia americană nu e rea deloc pentru noi...

„Sotteus" a mai dat azi la amiază ştirea că Conferinţa de la Atena a fost *întreruptă sine die*, că luptele cu nebunii au luat un caracter acut şi că pretenţiile ELAS-ului nici nu au fost examinate de englezi...

Budapesta e în flăcări! Ruşii au pătruns în oraş, nemţii şi ungurii lui Szálasi apără stradă cu stradă... Budapesta — spun ziarele din Zürich — va cunoaşte soarta Stalingradului şi Varşoviei... Poate că se exagerează, dar nu e rău să cunoască o dată şi maghiarii farmecul războiului! Până acum au fost cruţaţi de asemenea orori...

După o informaţie de la Moscova, culeasă de la prizonierii germani din ultima vreme, nemţii ar lansa în curând o nouă armă secretă. Un V_3 ar arunca bombe „somnifere" al căror conţinut ar putea *adormi* pentru şase ore un regiment sau chiar o divizie, în conţinutul unei singure bombe.. Să o vedem şi pe aceasta!

Sâmbătă, 30 decembrie. *St. Moritz.* Plecat ieri la orele 16½ din Davos şi sosit cu Pisicuţa, la orele 7 (19) la St. Moritz. Descins la Palace Hôtel. Tipul Palasurilor luxoase, confortabile, dar lipsite de orice gust. Plin. O lume de caraghioşi. Caraghios şi eu...

Drumul de la Davos (schimbare de tren la Filisur) prin privelişti impresionante de munte. Râpe, culmi ridicate spre cer, pâraie îngheţate — aspecte sinistre ce duc gândurile spre o altă lume, pustie. La St. Moritz am ajuns pe lună plină şi pe un frig supărător. În odaie foarte cald...

Priveliştea din balcon, peste lacul îngheţat şi mărginit din toate părţile de munţi înalţi, se înfăţişa în lumina lunii, feerică...

Churchill şi Eden au ţinut conferinţe două zile, la Atena — fără să ajungă, pare-se, la un rezultat de împăciuire. Churchill a făcut în prima zi declaraţii pe care le-a dat publicităţii. Dânsul a afirmat că şi-a luat sarcina unei organizări a Greciei pe baza unei înţelegeri avute cu Roosevelt şi cu Stalin. Guvernul britanic îşi va urmări sarcina până la capăt şi va restabili ordinea în Grecia "envers et contre tous".

Englezii ar fi de acord cu o Regenţă în trei prezidată de mitropolitul Damaskinos. Prim-ministru ar fi să fie numit Sofulis... Dar deocamdată ELAS-ul continuă luptele cu un maximum de îndârjire; se bat oamenii pe capete, mai în toate oraşele Eladei. Şi nu poate fi altfel, când Stat-Majorul ELAS-ului se află la Üsküb, sub directa înrâurire a ruşilor...

Pare că evenimentele din Grecia vor grăbi proiectata întrevedere între Churchill, Roosevelt şi Stalin, *căci, aşa, lucrurile nu mai merg*:

ruşii îşi fac de cap cu armele şi cu aprovizionamentele furnizate de americani şi de englezi. Şi Londra şi Washingtonul au început să se sature...

În afară de atentatul de la Hôtel Grande Bretagne, un alt atentat a fost încercat împotriva lui Churchill: un EAM-ist a tras cu o mitralieră asupra lui, în stradă. Churchill nu a fost atins, dar o femeie a fost ucisă la câţiva metri de dânsul...

Pe frontul de Vest, impresia culeasă din diferite comunicate e că ofensiva germană a fost stăvilită, dacă nu oprită. Poate că nemţii vor mai înainta, pe aici, pe colea, cu câţiva kilometri — dar de o străpungere sau întoarcere a frontului aliat nu mai poate fi vorba. Ţintele strategice ale ofensivei lui Rundstedt n-au fost atinse şi în linii generale ameninţarea aliată împotriva graniţelor Reich-ului va rămâne neschimbată. Afară numai dacă o nouă ofensivă germană (în acest război toate sunt posibile) sau o armă secretă miraculoasă nu va răsturna toate prevederile omeneşti.

Budapesta e în flăcări... Ruşii au intrat în oraş, nu de la est, cum se prevăzuse la început, ci prin atacuri concentrice din sud, vest şi nord. Nu Pesta, ci Buda a fost mai întâi ocupată... Tunurile ruseşti trag acum de pe înălţimile Budei, în cartierele moderne din Pesta... Distrugeri mari sunt de prevăzut...

Ieri, la amiază, am văzut trecând pe cerul albastru 4–5 escadrile americane care se înapoiau în Italia, probabil după „o operaţiune" în Germania... Sclipeau avioanele de argint, pe cerul albastru, tocmai ca la Sinaia în ziua Paştilor trecute... Numai că de data asta ameninţarea nu era pentru noi, cei care priveam de jos...

Primit ieri două telegrame de felicitare din ţară: una de la fiică-mea, de la Craiova (probabil de la Breasta) — alta semnată "Marie et les Geishas"! (E vorba de scumpa mea Marie Mirea, de sora ei, Elena Costescu şi de fiica acesteia, Marinca). Am aflat astfel că fiică-mea cu copilele ei e tot cu domiciliul principal în Breasta şi că scumpa mea prietenă, cu ale ei, s-au înapoiat în Bucureşti... Ce dor îmi e de toţi ai mei! Telegramele, ca şi aceea a soţiei mele deunăzi, m-au mişcat adânc...

Duminică, 31 decembrie. Vremea, care a fost radioasă, rece noaptea şi caldă ziua, de când am părăsit Geneva — s-a stricat azi. E înnorat şi ninge din când în când. Sinistrul 1944 termină în negură; de ar putea începe 1945 cu o rază de soare...

Eu personal nu mă pot plânge; am trecut teafăr prin bombardamentele din Bucureşti, am fost expediat peste graniţă în cele mai bune condiţii, am ajuns în Elveţia după o călătorie fără niciun incident, am găsit la Geneva prieteni mai devotaţi decât ar fi putut fi copiii mei — şi am găsit şi o rază de soare ce-mi încălzeşte sfârşitul agitatei mele vieţi.

Dar de biata mea ţară, să nu mai vorbesc... Să dea Dumnezeu să nu se prăbuşească tot şi să mai rămână ceva din cât au clădit ultimele generaţii...

Din câte citesc prin gazete — singurele mele izvoare de informaţie pe culmile pe care mă aflu — pare că Crăciunul şi sfârşitul anului au fost pretutindeni posomorâte... La Aliaţi, se spera un Crăciun vesel, cu sfârşitul războiului dacă nu realizat, cel puţin în apropiată perspectivă — dar ofensiva germană de pe frontul de Vest a dărâmat toate nădejdile... Nu numai că pacea nu e „cu voie", dar nu se poate nici măcar prevedea cât va mai dura războiul! La nemţi, încordare, disperare, bombardamente zilnice şi luptă încordată!

Cel mai teribil Crăciun l-au avut însă ungurii, cu Capitala lor în flăcări şi cu două treimi din ţară pustiite...

Şi evenimentele din Grecia au amărât rău opinia publică, arătând în ce anarhie ne va rostogoli pretutindeni războiul, mai curând sau mai târziu...

Anul se sfârşeşte cu prespective foarte negre pentru omenire. Cei atotputernici ai zilei de azi — Roosevelt, Churchill şi Stalin — nu numai că nu se înţeleg, dar nici nu ajung să se întâlnească!

Să nu pierdem totuşi orice nădejde!

După ştirile ce vin de pe frontul de Vest, pare că ofensiva germană a fost definitiv jugulată. Nemţii s-au oprit şi au început chiar în unele locuri să dea înapoi. Dar după informaţiile Aliate, o nouă lovitură ar fi în pregătire, din partea mareşalului Rundstedt, în regiunea Aix-la-Chapelle... Nemţii vor să dovedească că graniţele Reich-ului sunt intangibile, să sporească prin succesele locale obţinute prestigiul armatei şi să ajungă la o pace mai puţin umilitoare decât ar fi cea dictată de pe teritoriul Reich-ului...

În Budapesta — luptă de distrugere. Podurile au fost rupte, cele mai însemnate edificii dărâmate şi se luptă din casă în casă... Corespondenţii de ziare pretind că de la Stalingrad nu s-a mai văzut asemenea

nimicire. Cred că ştirea e exagerată, dar desigur că stricăciuni formidabile au fost săvârşite...

Plătesc ungurii pentru toate păcatele lor...

La Moscova ar fi să sosească o delegaţie a Guvernului unguresc democratic din Debreţin, în vederea încheierii armistiţiului...

Forţele ruseşti au pornit spre graniţele Austriei şi carele de asalt ar fi ajuns deja în direcţia Györ până la 30 kilometri de graniţă (?)...

Se zice că ruşii, îndată ce vor intra în Austria (vor intra?), se vor grăbi să instituie undeva un Guvern austriac democratic în vederea armistiţiului. Condiţiile acestui armistiţiu ar fi deja hotărâte între Rusia, Anglia şi Statele Unite, după cum (*o spune chiar Moscova*) condiţiile armistiţiului cu Ungaria au fost hotărâte tot *în trei*...

Luat aseară masa la *Chesa Veglia*, („Casa veche" în limba "romanche"), un restaurant cu culoare locală, foarte vesel. În timpul mesei şi după masă, muzică şi bal... M-am sacrificat câtva timp şi am lăsat apoi pe Pisicuţa să danseze şi să petreacă — e de vârsta ei!

La o masă, namila de osânză cunoscută sub numele de Aga Khan (sau mai nimerit Caca Khan), cu noua lui soţie, înaltă, frumoasă şi anostă, cu o ceată de „putores" şi de derbedei... Halal de şef de biserică! Şi când mă gândesc la milioanele de credincioşi care-l acoperă cu aur! Câtă prostie mai e şi în omenirea asta! Ne meritäm soarta!

Înapoiat la Londra, Churchill a primit după Consiliul de Cabinet de vineri, la Downing Street, pe Regele George al Greciei. Întrevederea a fost lungă, e probabil că s-a vorbit despre Regenţa de instalat în Grecia — dar nu s-a dat nici comunicat, nici informaţii...

Vigurosul publicist Henri Béraud, care a dus atâtea campanii politice şi care în anii ocupaţiei a colaborat la *Gringoire*, a fost condamnat la moarte... Democraţia stupidă, adică demagogia se răzbună! Ce porcărie!

Pentru a se restabili o aparenţă de ordine, în Franţa se mobilizează pe capete; în fiecare zi mai e chemat un contingent sub arme... Revelionul, la Paris, trebuie să fie lipsit de veselie!

Pe la orele 17 s-a ridica un vânt puternic, care se înteţeşte din ce în ce... Terminăm anul în mijlocul vijeliei, chiar în paşnicul St. Moritz!

1945

1 ianuarie. În lunga mea carieră, nu petrecusem "un réveillon" în mijlocul „sarbedei populaţii a Palasurilor", pentru care, o viaţă întreagă n-am avut decât profund dispreţ... Am ajuns, la sfârşitul existenţei mele şi la această înjosire, ca să fac plăcere Pisicuţei. Intru în 1945 ca un caraghios, om de 74 de ani dus de nas de o făptură de 25 de ani! Dar e atât de frumoasă, unic de frumoasă! Cu ochii sunt la ea, dar cu gândul la ai mei, acolo departe, unde nu ştiu ce se întâmplă... Mă simt aproape de cele veşnice şi Pisicuţa mă ajută să trec pragul. Să mă ierte Dumnezeu!

Masă lungă şi proastă, în sala mare de serbări a Palace-ului, cu lume multă, orchestră, dans şi... numere! O anostie! Am stat până la ora 1 şi ¼ — Pisicuţa până la ora 2! „Et cela s'appelle entrer joyeusement dans l'Année Nouvelle!" Mai bine în puşcărie, cel puţin acolo e linişte şi... mai puţine feţe patibulare!

Vremea s-a îndreptat ceva, dar e tot posomorâtă. A scăzut cel puţin vântul...

Ultimul număr al anului din *Journal de Genève* conţine un articol de fond semnat de Stelling-Michaud şi intitulat "Vers une Hongrie nouvelle". E un articol perfid, în care, fără să se vorbească pe faţă de revendicările teritoriale ungureşti, se caută să se facă atmosferă favorabilă maghiarilor, sărmane victime ale unei clici impopulare!!! Se vorbeşte în acest articol de turci, de secolul al XVI-lea, de 1848, de compromisul din 1867 („un provizorat") şi se îndrăzneşte această frază stupidă! "Après la Première Guerre Mondiale, le Traité de Trianon, *certainement dolosif* (?!!!), accula le pays à la misére *et blessa profondément l'âme hongrosie*". E bună, nu? Dreptul Ungariei la despotism asupra popoarelor de neam străin nu putea fi mai naiv formulat!

Ştiam de mult că *Journal de Genève* era vândut ungurilor — dar totuşi!...

Vineri, 5 ianuarie. Plecat alaltăieri, miercuri, la orele 10^{20} din St. Moritz, am călătorit fără întrerupere până la Geneva unde am sosit la orele 20^{30} — cu schimbare de tren la Chur şi la Zürich.

Frig cumplit până la Chexbres, geamurile vagonului îngheţate de nu se vedea nimic prin ele. Pe câmp, zăpadă mare. Îndată ce am început să coborâm de la Chexbres spre lacul Leman, temperatura s-a muiat, geamurile s-au dezgheţat — iar pe coaste, numai un praf de zăpadă.

La Geneva, ieri temperatura 1–2 grade peste zero. Zăpadă, deloc. Dar aseară a început să ningă şi iată azi şi Geneva sub zăpadă...

Atitudinea generală s-a îndepărtat în ultimele zile de la front şi s-a concentrat în jurul neînţelegerilor dintre Aliaţi. Toate ziarele sunt pline de comentarii cu privire la „răceala" raporturilor dintre Statele Unite şi Anglia. Washingtonul ar dezaproba cu desăvârşire politica de „amestec intern" pe care Churchill o urmăreşte în Italia şi în Grecia. Ziarele londoneze, până şi *Times*, comentează cu aprecieri diverse, atitudinea Americii. O polemică violentă s-a încins în jurul destăinuirii unei note confidenţiale trimise de ambasadorul britanic Halifax, Secretariatului de Stat din Washington. Această notă a fost divulgată şi publicată în ziarul *New York Daily Mirror* de către gazetarul Drew Pearson. Secretariatul de Stat american a ordonat o anchetă severă asupra acestei „evaziuni". Se vorbeşte de reformarea întregului departament. În nota sa, Halifax protesta împotriva intenţiilor Washingtonului de a trece la o politică mai amicală faţă de Italia (protestări şi regrete la Roma, faţă de atitudinea Guvernului englez!!!) şi ameninţa Statele Unite cu grave consecinţe dacă s-ar trece, în această direcţie, de la vorbe la fapte!!

Pare însă că toată această afacere să fie numai o înscenare, că raporturile între Washington şi Londra sunt foarte bune, ca şi în trecut, şi că scopul urmărit *e să priceapă Rusia* — despre care nu se vorbeşte... încă!

Adevărul este că şi Londra şi Washingtonul sunt forate îngrijoraţi de întinderea influenţei ruseşti în centrul şi în sud-estul Europei şi nu îndrăznesc să-şi spună nemulţumirea pe faţă, în neputinţa în care se află de a se opune încălcărilor moscovite...

Determinantă în atitudinea anglo-saxonilor a fost proclamarea independenţei Macedoniei... Pusă la cale la Üsküb, sub influenţa directă a ruşilor, independenţa Macedoniei, ca Stat de sine stătător, a surprins opinia publică de pretutindeni. Toată lumea ştie că Anglia nu va lăsa niciodată Rusia să ajungă la Mediterană, fie şi printr-un Stat satelit — şi mai ştie că Marea Britanie a garantat Greciei fruntariile sale din

1939. Or, Macedonia fără Epir şi Salonic nu se poate concepe... Ca să dea aparenţele unui acord general, regizorii loviturii au recurs la un caraghioslâc: Roosevelt, Churchill, Stalin şi... mareşalul Tito au fost proclamaţi *preşedinţi de onoare* (!!!) ai noii republici! Roosevelt şi Churchill trebuie să fie foarte măguliţi de tovărăşia aventurierului Tito! Pe de altă parte, au lăsat *în vag* chestiunea fruntariilor noului Stat, ca să nu provoace o reacţie imediată a grecilor... Cei ce vorbesc astăzi în numele Bulgariei şi Serbiei s-au declarat entuziaşti, faţă de crearea noului Stat; în Grecia, în schimb, opinia publică înspăimântată a început să se deştepe şi să revină spre Anglia... Londra şi Washingtonul n-au spus încă nimic cu privire la noua stare de lucruri — "mais n'en pensent pas moins"... Acum apare mai lămurit rostul deplasării lui Churchill şi Eden la Atena: n-a fost vorba numai de pacificarea Greciei, dar mai ales de evenimentele ce se pregăteau la Üsküb...

Raporturile între anglo-saxoni şi ruşi s-au mai răcit şi prin recunoaşterea Comitetului din Lublin ca singur Guvern polonez, din partea Moscovei... Londra şi Washingtonul au reacţionat imediat şi au declarat că pentru Guvernul britanic, ca şi pentru cel american, singurul Guvern polonez *rămâne* cel din Londra...

La Berlin, zâzania dintre Aliaţi, adăugată la succesele locale germane pe frontul de Vest ca şi în direcţia Budapestei, unde o armată nemţească pornită de la Komárom a refulat pe ruşi şi caută să libereze capitala Ungariei — a ridicat mult moralul... Nemţii încep să devină iarăşi optimişti!

În asemenea condiţii, o întrevedere între Roosevelt, Churchill şi Stalin se impune, pentru lămurirea situaţiei. Pare că va şi avea loc; se zice că la începutul lui februarie...

Pe frontul de Vest, luptele continuă înverşunate, cu succese diverse, după sectoare. La nord, în Belgia, pare că ofensiva germană a fost definitiv oprită şi anglo-americanii atacă la rândul lor intrândul german din direcţia Meusei, unde nemţii au început să se retragă. În schimb, aceştia continuă să înregistreze succese ofensive în Lorena (regiunea Sarre) şi mai la sud, în Alsacia.

În Ungaria, centrul luptelor e în oraşul Budapesta, unde ruşii cuceresc bloc după bloc şi stradă după stradă... După ştirile publicate, pare că mai toate edificiile publice, ca şi podurile peste Dunăre, au fost distruse, sau cel puţin grav atinse... Pentru Budapesta, fala maghiarilor, dezastrul e complect.

Pe frontul de Vest, după ştirile de azi, Comandamentul Aliat a fost împărţit în două: la nord de Luxemburg, Montgomery a fost numit în fruntea tuturor forţelor, engleze şi americane — iar la sud de Luxemburg, comanda generală s-a dat americanului Bradley. Această modificare a Comandamentului Suprem Aliat, pare să fie o "capitis diminutio" a lui Eisenhower... care plăteşte astfel insuccesele anglo-americanilor faţă de ofensiva lui Rundstedt...

În Grecia lucrurile s-au liniştit... Regele George a numit pe mitropolitul Damaskinos Regent; un nou Guvern neutru s-a constituit sub preşedinţia generalului Plastiras — iar generalul Pangalos (un alt caraghios) a primit comandamentul forţelor armate... Forţele ELAS-ului s-au retras în munţi... Probabil că după ce au proclamat constituirea Statului macedonean, ruşii n-au mai avut nevoie de „revoluţie" la Atena, care să împiedice pe greci să intervină în treburile vecinilor...

Lloyd George, în vârstă de aproape 90 de ani s-a retras din Camera Comunelor şi a fost făcut Conte şi trecute în Camera Lorzilor...

E sfârşitul unei cariere mai mult zgomotoasă decât fecundă..., Lloyd George a mai fost poftit o dată în Camera Lorzilor — dar a refuzat; acum a primit...

A murit, octogenar, Romain Rolland, autorul romanului "Jean Cristophe" şi a volumelor asupra lui Beethoven. Născut în Nièvre (Franţa), Romain Rolland a fost silit să se expatrieze în Elveţia, din cauza simpatiilor sale comuniste şi a trăit două decenii la Villeneuve (lângă Montreux). Cu schimbarea vântului, se înapoiase în Franţa, unde s-a dus să moară...

Mai mulţi scriitori francezi şi politicieni au cerut înhumarea lui în Pantheon...

Şoneriu s-a întors de la Paris, unde a petrecut trei săptămâni şi povesteşte lucruri foarte interesante. Pe drum (au dormit o noapte la Annecy, alta la Auxerre) — au mers cu automobilul lui Igiroşanu — au găsit mâncare excelentă şi vinuri de soi, fără greutate şi fără nevoie de „cupoane". Ordine relativă, cu atât mai accentuată cu cât se apropia de

Paris. La Paris, pentru străini, viaţă normală, cu excepţia mijloacelor de transport. Nu există "taxis"; câteva trăsuri cu cai şi vehicule speciale, inconfortabile, trase de ciclişti — mai mult în tandem. Metropolitanul funcţionează normal, dar e atât de plin, încât aproape nu poate fi utilizat. Transporturi în comun la suprafaţă nu există...

Faţa Parisului e neschimbată. Nicio distrugere în raionul frecventat de străini... Dărâmările din suburbii, nu se duce nimeni să le vadă... Pentru indigeni, viaţa e grea din cauza lipsei de combustibil şi greutăţii de aprovizionare în afară de târgul negru... Parizienii urăsc pe americani (englezi aproape nu sunt), căci au venit fără parale şi nu cumpără nimic... "C'était mieux sous les allemands..." — spun mulţi, fiindcă nemţii cumpărau pe capete şi făceau dever! Cât au coborât sufletele francezilor în cei patru ani de ocupaţie inamică! Din cauza fluctuaţiilor monetare, viaţa la Paris e extrem de ieftină dacă se calculează preţurile în monedă elveţiană, pe baza cursului clandestin de schimb. Şonerii aveau o splendidă odaie cu alcov, cabinet de baie şi anticameră pe preţul de 4 fr. elveţieni pe zi! Restaurantele mari sunt toate deschise; se mănâncă perfect, fără cartelă. O masă cu stridii, homar, friptură, brânză (brânzeturile de aceeaşi calitate ca înainte), cafea fină şi şampanie tot timpul — 3 până la 4 fr. elveţieni de persoană! Costumele de damă, ce se plătesc 7–70 fr. elv. la Geneva, se pot avea în cele mai bune case pe 100–150 fr. elveţieni... şi aşa mai departe.

Teatrele şi cinematografele deschise şi pline (o lojă 4 fr. elveţieni) — dar *neîncălzite*. Şi multe restaurante sunt neîncălzite: se pun cărămizi calde sub masă şi clienţii mănâncă cu paltoanele pe ei şi cu mănuşi în mână.

Legaţia României a fost în fine curăţită de comunişti, "manu militari". Impresia lui Şoneriu e că ar fi fost curăţită demult dacă Igiroşanu ar fi fost mai energic; dar i-a fost frică şi de umbra lui şi n-a cerut serios evacuarea.

De Gaulle are autoritate. Îi stau însă atâtea greutăţi în cale încât nu se ştie dacă va izbuti să le învingă... Sentimentul dominant în Franţa *e ura*. Francezii urăsc pe nemţi, urăsc pe americani şi pe englezi şi se urăsc între ei... Nemţi nu mai sunt; contra americanilor şi englezilor nu pot nimic — rămân răzbunările între francezi...

Şonerii s-au înapoiat tot cu automobilul; Jeana Ghica (Răteanu) a cumpărat două automobile de ocazie, aproape noi, cu cauciucuri intacte şi a plătit fiecare maşină 1 500 fr. elveţieni! O maşină a cumpărat-o pentru dânsa, alta pentru Motaş, viceconsulul nostru din Geneva (care stă bine căci mai are aci două maşini!).

Şonerii au văzut la Paris pe Spitzmüller[1] rechemat în Administraţia Centrală şi care a părăsit Bucureştii în noiembrie. Spitzmüller povesteşte că Bucureştii au fost groaznic bombardaţi de nemţi, după semnarea armistiţiului nostru cu ruşii, în august. Trei zile, bombardările n-au contenit. Palatul Regal ar fi fost complect distrus; jumătate din ce mai rămăsese din Athénée Palace a fost de asemenea doborât. Prăbuşită cupola Ateneului, de asemenea Ministerul de Război, Teatrul Liric, Facultatea cea nouă de Drept — şi mai toate imobilele între Cişmigiu şi Cotroceni... Jockey-Clubul, casa mea, casa lui Şoneriu ar fi rămas neatinse după spusele franţuzului. N-a fost deportat nimeni: Antoneştii, putoarea de Veturia, miniştrii arestaţi (printre care cu siguranţă Atta Constantinescu) etc. sunt toţi închişi la Malmaison, transformată în închisoare politică...

Ordinea domneşte în Bucureşti, însă ruşii sunt foarte duri şi nimeni nu poate mişca. Pentru a se ieşi din Bucureşti — sau în general, dintr-un oraş — trebuiesc nesfârşite formalităţi. Astfel Spitz. citează cazul lui Fulga care n-a obţinut decât după o lună şi jumătate de demersuri voia să meargă la Valea Călugărească să aducă pe soacră-sa în Bucureşti...

Max Auschnitt se bucură de cea mai mare influenţă pe lângă ruşi... şi a cerut divorţul de nevastă-sa (care dă din c.. în Spania sau în Portugalia). Un alt om influent pe lângă ruşi e... colonelul Rusescu (!!!) fostul şef de cabinet al lui Urdăreanu!!!

Băiatul lui Leonte a murit fără glorie: în automobil, cu o puşcă mitralieră între picioare, s-a încurcat în trăgaci şi arma a pornit şi l-a ucis. Despre Marcela Catargiu, Spitzmüller povesteşte că după zvonuri s-ar fi sinucis, dar oficial se dă versiunea că ar fi murit de peritonită...

Câte ar fi putut să spună Spitzmüller, dar fie că Şoneriu nu l-a întrebat, fie că l-a întrebat şi nu vrea să repete ce a auzit — eu numai cele notate mai sus le-am aflat...

Să ne mulţumim şi cu firimituri...

Am primit următoarea telegramă de la Barbu Catargiu, colegul meu la preşedinţia Jockey-Clubului:

„Comitetele şi toţi colegii vă urează sănătate, la mulţi ani cu bine!

(s) *Catargiu*".

Telegrama mi-a adus o clipă de fericită mulţumire: am aflat astfel că Jockey-Clubul, instituţia cea mai aristocratică din Bucureşti *n-a fost suprimată* şi că prieteniile mele mi-au rămas credincioase! Telegrama

[1] Consilier al Legaţiei Franţei din România pe timpul domniei Antoneştilor...

este pe româneşte; e prima, pe româneşte, pe care o primesc; de când suntem sub ruşi!

A avut şi Anul Nou ceva bun: prin telegramele pe care le-a prilejuit am aflat că noul regim n-a distrus tot ce reprezenta trendul (Jockey-Club), că ai mei sunt toţi în viaţă, că scumpa mea Marie şi ai ei trăiesc, că Buşilă nu e arestat... Fie Domnul binecuvântat!

Duminică, 7 ianuarie. Sf. Ion! Pe vremuri, era zi de sărbătoare în casa mea... Ce o fi azi?

Am făcut ieri cunoştinţă cu teribila "bise" de iarnă a Genevei! Oribil...

Cu mesajul adresat ieri de Roosevelt Congresului se încheie seria discursurilor de Anul Nou... A vorbit întâi Regelei Angliei — banal; a vorbit apoi Hitler (care nu mai vorbise demult), cu fantezie şi cu vădită încordare de optimism. După dânsul, faptul că Aliaţii n-au putut obţine victoria în 1944, cum făgăduiseră, constituie un mare succes pentru Germania. Această victorie nu o vor obţine nici în 1945, fiindcă Germania e invincibilă (Cum se vede, jonglerie de cuvinte!) şi dacă ar fi ca războiul să se termine în acest an, acest sfârşit nu s-ar putea obţine decât prin victoria nemţilor, căci fiii Reich-ului nu vor putea fi niciodată siliţi să depună armele...

Cel mai serios discurs a fost al lui Roosevelt. După ce face istoricul eforturilor Aliate, Roosevelt recunoaşte „reversul" de pe frontul de Vest din ultimele săptămâni, dar afirmă că victoria finală a Naţiunilor Unite e asigurată. Chestiune de timp... Preşedintele recunoaşte că există divergenţe între Aliaţi, *dar aceste divergenţe nu vor ajunge niciodată la despărţiri... Statele Unite vor lupta până ce toate naţiunile vor dobândi dreptul să-şi aşeze viaţa politică aşa cum vor...* Problemele Poloniei şi Greciei sunt grele — dar soluţii se vor găsi *în cadrul Chartei Atlanticului* — care, o constatăm cu plăcere, vine iarăşi la suprafaţă...

În rezumat, Roosevelt a rostit o cuvântare sinceră, viguroasă şi optimistă...

Deşi Roosevelt a subliniat în cuvântarea sa *încrederea desăvârşită* în Eisenhower, nu încape îndoială că directiva *efectivă* pe frontul de Vest a trecut în mâinile lui Montgomery... Această schimbare a fost ob-

ţinută de Churchill, care s-a deplasat în acest scop la Marele Cartier Aliat din Franţa... Dinamismul acestui bătrân e formidabil!

De pe frontul de Vest se anunţă o nouă mare ofensivă germană, la sud de Luxemburg, între Alsacia şi regiunea Sarrului. Rundstedt ar fi aruncat 10 divizii noi în luptă, în acest sector, şi ar fi „culbutat" a 7-a Armată americană...

La nord în schimb (în intrândul german cu vârful la Bastogne), Montgomery atacă de la nord şi de la sud şi ameninţă vreo 30 de divizii germane cu încercuirea...

La Budapesta, luptele în oraş continuă sângeroase şi ruşii se înstăpânesc treptat pe toate cartierele. O armată de ajutor germană a pornit spre Budapesta şi deocamdată ruşii rezistă greu atacurilor îndreptate împotriva lor...

La Londra, mare agitaţie în jurul recunoaşterii Guvernului polonez din Lublin de către ruşi... Englezii şi Statele Unite au declarat că rămân pe terenul recunoaşterii numai a Guvernului polonez din Londra. Pare că ruşii, în dorinţa lor de a pune pe Aliaţi în faţa faptelor îndeplinite înainte de conferinţa celor Trei Şefi — au mers cam tare... Să vedem cum se vor lămuri lucrurile!

Independenţa Macedoniei nu e luată deocamdată în serios de către anglo-saxoni...

Presa americană a început o campanie violentă împotriva Elveţiei pe tema furniturilor acestei ţări către Germania şi pe a transporturilor efectuate între Germania şi Italia. Presa din Londra se miră de această campanie şi se arată mai înţelegătoare faţă de Elveţia...

Elveţienii, a căror revitaliere depinde în mare mare de America, se arată totuşi cam speriaţi... Şi au şi luat o măsură de ordin financiar: cu începere de ieri, nicio sumă de bani nu mai poate intra în Elveţia, nici ieşi... Bine de noi!

Franasovici a renunţat să mai plece în România. A fost prevenit de Vişoianu că, cu toate silinţele ce şi-a dat, n-a putut obţine pentru dânsul posibilităţi de călătorie... Imposibilităţi *de ordin tehnic*!!

Luni, 8 ianuarie. Colonia românească — cât a mai rămas în Geneva, căci protipendada e încă pe munţi, unde s-a dus de sărbători — e în fierbere: vine generalul Dămăceanu, cu ştiri din ţară!

Dămăceanu a fost numit la Berna, ce nu se ştie (ce ştim noi de la Bucureşti?), dar a fost numit. Se ştie chiar cum vine: cu un avion, via Istanbul, Grecia, Roma, Lyon — căci Crucea Roşie a fost prevenită să trimită cu acest avion — care se înapoiază în România — medicamente... Nu ştie nimeni dacă misiunea lui Dămăceanu e de ordin politic, militar sau economic; nu se ştie de asemenea dacă această misiune e mărginită la Elveţia sau dacă se întinde şi asupra ţărilor apusene...

Generalul Dămăceanu a fost, după Pălăngeanu, aghiotantul Voievodului Mihai (sub Regele Carol al II-lea), după lovitura din august, a fost subsecretar la Interne. E omul Regelui Mihai şi un ofiţer foarte distins, neamestecat în politică...

Printr-însul — dacă va vorbi — vom afla în fine mai precis cele ce se petrec la noi...

De pe front, ştiri amestecate. Dacă Montgomery a luat iniţiativa pe sectorul de nord al frontului, pe toate celelalte sectoare, iniţiativa e încă în mâna nemţilor... Detaşamente ale Wehrmacht-ului au trecut Meusa la nord de Venlo şi Rhinul la nord de Strasbourg. Acest oraş pare ameninţat să fie recucerit de către forţele germane...

Şi în Ungaria, încurcături. Ruşii luptă în Budapesta, dar au fost siliţi să evacueze Esztergom, sub presiunea forţelor germane de ajutor ce caută să libereze Capitala...

Optimismul domneşte la Cartierul General Aliat, dar trebuie recunoscut că rezistenţa germană e încă neînfrântă...

Se comentează mult o telegramă „*Reuters*" din Londra prin care se aduce la cunoştinţa lumii că Guvernul polonez din Anglia *a fost autorizat* să publice un comunicat lămuritor asupra recunoaşterii Guvernului polonez din Lublin de către Moscova. Comunicatul precizează că această recunoaştere nu va înlesni dezlegarea problemei poloneze şi rezervă toate drepturile poporului polonez, oricare ar fi „consimţămintele" celor de la Lublin... De pus în legătură cu declaraţiile *formale* făcute la Washington şi la Londra, după care Guvernele din Statele Unite şi Imperiul Britanic *continuă* să recunoască autoritatea Guvernului polonez din Londra...

Se confirmă tot mai mult că întrevederea dintre Roosevelt, Churchill şi Stalin va avea loc în prima jumătate a lunii februarie... Până va veni o amânare nouă sau o dezmințire!

Simptomatic: la Moscova s-a decretat o amnistie pentru toți muncitorii care au părăsit fără voie fabricile de armament şi de muniții! Un decret din decembrie prevedea condamnări până la opt ani de recluziune pentru asemenea dezertări, care se înmulțesc în ultima vreme...

Alt simptom: senatorul Wheeler a propus în Senatul american *să se reanunțe* la clauza capituluării fără condiții, față de Germania. Viu comentată, propunerea lui Wheeler a stârnit proteste oficiale... Wheeler propune ca în locul faimoasei clauze, să se ceară Germaniei îndepărtarea lui Hitler şi a regimului nazist...

Rebelii EAM-ului n-au dezarmat încă; au părăsit Atena şi Attica dar s-au retras în munți, luând cu ei mii de ostatici şi toate proviziile pe care au putut pune mâna...

Primul-ministru Plastiras declară printr-o proclamație că reconstituie o armată elenă. Dacă EAM-ul dezarmează, această armată va fi menită să apere granițele țării — iar dacă nu dezarmează, el, Plastiras, îşi ia angajamentul să nimicească, cu această armată, pe toți răzvrătiții...

Grecii au ştiut totdeauna să vorbească frumos!

În şedința sa din 4 ianuarie, Consiliul Federal a atribuit Departamentul Politic, vacant prin demisia lui Pilet-Golaz, lui Max Petitpierre, ultimul ales în zisul Consiliu de către Consiliul Național. Această desemnare a mirat pe mulți dar n-a surprins pe cei inițiați. Postul ar fi revenit în mod firesc lui Steiger, care a preluat la 1 ianuarie şi președinția Consiliului şi a Confederației. Dar von Steiger n-a vrut să abandoneze Departamentul Justiției şi Poliției şi acordul în Consiliu s-a făcut asupra persoanei lui Petitpierre...

Se zice că şi Bouna, directorul Afacerilor Străine în Departamentul Politic, va primi o Legație şi va fi înlocuit în postul său la Berna.

Se vorbeşte şi de sosirea în Elveția a unuia din frații Karmitz. Nu se ştie dacă va veni cu Dămăceanu, sau altfel, dar va veni. Vine să cumpere medicamente, între altele o specialitate nouă elvețiană, un praf

care face minuni în materie de despăduchere. Tifosul exantematic ar bântui într-adevăr cu putere la noi, mai ales în Moldova, unde mortalitatea ar fi mare...

Din câte s-a putut afla, în București e mare lipsă de combustibil şi mor oamenii de frig. Transporturile noastre au suferit din cauza transformării liniilor noastre principale, cărora s-a dat lărgimea liniilor rusești — vagoanele şi locomotivele rusești rămânând exclusiv în serviciul armatei sovietice... Grație lui Vîşinski s-a revenit în mare parte la tipul normal pe liniile noastre şi transporturile au reînceput — dar târziu...

Marți, 9 ianuarie. Destindere între Statele Unite şi Elveția. Secretariatul de Stat din Washington, ca să curme campania de presă începută împotriva Confederației, a dat un comunicat prin care constată că negocieri economice sunt în curs în Elveția de mai multe luni, că aceste negocieri decurg favorabil şi că se vor încheia probabil pentru satisfacția ambelor State.

Cu acest prilej, Departamentul de Stat declară:

1) Că Elveția, țară cu neutralitate garantată, trebuie să-şi mențină relațiile diplomatice cu ambii beligeranți, față de care joacă şi rolul de putere protectoare a intereselor fiecăruia. (Ce s-ar face şi unii şi alții dacă nu ar mai avea unde să-şi depună banii?).

2) Că în raporturile dintre Statele Unite şi Elveția contează mai ales regimul democratic al Confederației, *atât de apreciat în America* precum şi *amiciția tradițională* a ambelor țări.

3) Că o diminuare a livrărilor de material din partea Elveției în favoarea Germaniei ar fi în avantajul atât al Statelor Unite cât şi al Elveției (?) şi ar fi primită cu satisfacție de către Națiunile Unite...

Elveția poate acum să se liniştească: Statele Unite n-au intenții rele față de dânsa...

Americanii prevăd posibilitatea unui atac german, cu bombe V_1 şi V_2, asupra New Yorkului şi Washingtonului — fie prin avioane, fie prin submarine. Amiralul Ingram, comandantul coastei Atlanticului previne populația să se aştepte *la orice*, în termen de 30 până la 60 zile! N-ar fi rău să vadă şi americanii *cum e războiul*...

Regele Victor Emanuel ar fi grav bolnav, în reşedinţa de la Ravello, lângă Salerno. Toţi prinţii Casei Savoia aflători în Italia liberată au fost chemaţi la căpătâiul bolnavului. Nu se spune de ce boală suferă...

În Italia se formase un mic partid (cu foarte puţini aderenţi) în flancul stâng al Partidului Democrat-Creştin. Acest partid a luat întâi numele de „Comunist Catolic (!)", apoi de „Mişcarea Stângii Creştine". Vaticanul dezaprobă acum pe faţă această mişcare şi se ridică o dată mai mult împotriva comunismului. Atitudinea Vaticanului va avea probabil influenţă în toate ţările catolice asupra psihozei „pro-comuniste" care începuse să se întindă în Franţa, în Spania, în Belgia, în Polonia etc.

Dar această atitudine mai dovedeşte că Biserica Catolică a tăiat legăturile sale cu Biserica Creştină primitivă — mişcarea lui Christos fiind cea dintâi încercare de comunism în lumea noastră...

La Budapesta, ruşii au ocupat clădirea Parlamentului... Pe fronturi, în general, situaţie neschimbată. Nemţii se apropie la vest de Strasbourg şi la est de Budapesta. Aliaţii caută să le bareze drumul, de o parte şi de alta...

Complicaţii şi cu sârbii... Regele Petru — împins de ai lui — n-a aprobat, contrar aşteptărilor, convenţia încheiată între Şubaşici şi Tito! Regele şi anturajul său vor un Guvern compus din „vechile cadre" şi prin urmare înlocuirea lui Şubacici... Mâna Angliei!

Capitolul arhiepiscopatului Canterbury a ales ca primat al Angliei, în locul defunctului Temple, pe Geoffrey Fisher, episcop al Londrei. Alegerea a fost sancţionată de Rege. Va începe şi Fisher, ca predecesorul său, o campanie de predici în favoarea Sovietelor? Pe predecesorul său, Dumnezeu l-a rechemat „în sânul său", ca să-l pedepsească, numai după doi ani şi jumătate de păstorire...

Miercuri, 10 ianuarie. De pe frontul de Vest, ştirile publicate în ziarele de aseară erau mai bune, erau chiar bune. Azi-dimineaţă sunt din nou amestecate. În unele sectoare atacă cu înverşunare anglo-americanii, în altele, cu aceeaşi înverşunare, nemţii... Dar în total, situaţia

pare că se întoarce în favoarea Aliaţilor. Ofensiva lui Rundstedt n-a dus la cine ştie ce rezultate strategice — şi din acest punct de vedere n-a îmbunătăţit soarta Germaniei — dar a izbutit să dărâme planul de atac al lui Eisenhower şi astfel să întârzie sfârşitul războiului...

Faptul este mărturisit şi de Roosevelt care, într-un mesaj adresat Congresului (chestiuni bugetare) mărturisteşte că războiul va dura încă *cel puţin* până la sfârşitul anului 1945 — de unde până acum augurii Naţiunilor Unite îl anunţaseră că se va termina în primăvara anului în curs...

În Ungaria, ruşii ocupă încetul cu încetul Budapesta, unde sunt stăpâni pe mai bine de jumătatea oraşului. În afară de Budeapesta, pare că înaintarea sovietică a fost întrucâtva stăvilită. În fruntea trupelor române care luptă în Ungaria se află generalul Nicolae Şova, fost ministru al Aerului sub Antonescu (!!). De altminteri un om foarte cumsecade...

Generalii americani vorbesc "it's our fort"... Generalul Bradley a vorbit reprezentanţilor presei şi i-a încredinţat că va relua comanda trupelor americane trecute sub ordinele mareşalului Montgomery, *îndată ce faza critică a operaţiilor va fi trecut*!!!...

Un „comitet naţional" grec s-a constituit pe teritoriu german sub preşedinţia lui Hector Tsironikos (cine o fi?), dintr-însul fac parte fostul guvernator al Cretei Papadakis şi Gulas, şeful mişcării naţionale greceşti... Nu era destulă încurcătură în Grecia!

În Grecia, forţele engleze au ocupat Teba, până acum Cartierul general al ELAS-ului. Pare că Plastiras "n'y pas de main morte"! Laburiştii au hotărât să readucă, cu zgomot, chestiuna grecească în Camera Comunelor...

Vila în care locuieşte Mussolini pe Lacul di Garda a fost bombardată de către avioanele aliate. Mai mulţi morţi şi stricăciuni... Ducele a scăpat teafăr! Se zice că Mussolini ar vrea să-şi mute reşedinţa în Milano, dar nemţii se opun...

Abia a încetat presa americană să înjure Elveţia şi a reînceput Moscova. Radiodifuziunile sovietice de ieri afirmă că Germania ar fi fost

deja învinsă dacă n-ar fi fost furniturile din Spania şi din Elveţia... Şiretenie comunistă: nu se mai loveşte în Statele de ordine pe bază de propagandă comunistă, ci pe temeiul argumentelor patriotice şi strategice...

Bouna a fost numit ministrul Confederaţiei la Atena şi în locul său, în fruntea Direcţiei Afacerilor Străine din Berna, dl Walter Stucki, fostul ministru elveţian la Vichy. Dl Stucki şi-a luat imediat postul în primire, deşi şeful Departamentului nu va intra în funcţie decât la 1 februarie (e vorba de dl Petitpierre). A trebuit două luni pentru ca Pilet-Golaz să fie înlocuit; pentru Bouna au fost de ajuns câteva zile...

Starea Regelui Victor Emanuel s-a ameliorat. Tot nu se spune de ce boală suferă...

Omorurile... rituale în Franţa, continuă. Paul Chack a fost executat; Angelo Chiappe, fratele fostului prefect de poliţie, a fost condamnat la moarte. În curând va fi condamnat şi Charles Maurras — procesul lui e în curs...

După o informaţie a *Gazetei de Lausanne*, Maniu ar fi serios bolnav. Ar fi fost internat într-un sanatoriu din Sibiu.

Din aceleaşi ziare aflăm că simpaticul Max Auschnitt, până mai ieri puşcăriaş (!!), e preşedintele Uniunii Generale a Industriaşilor Români (UGIR-ul) prezidat în august de Penescu–Verts. În noua sa calitate, ca şi în aceea de administrator al „Reşiţei" (post pe care l-a reluat, de asemeni), Auschnitt a fost însărcinat cu reglementarea importului şi exportului românesc... UGIR-ul devine astfel un adevărat Minister al Economiei Naţionale... Delegaţi ai lui vor însoţi pe ministrul Economiei, inginer Tudor Ionescu (?), în călătoria pe care o va face în Turcia, în scop de reaprovizionare cu materii prime... Auschnitt e cel puţin un om inteligent şi priceput în materie...

Am primit o telegramă de felicitare pentru Anul Nou din partea fraţilor Nicolae şi Alexandru Penescu. Arivişti, copoi cu nas subţire, lipsiţi de orice caracter, fraţii Penescu s-au alipit repede şi „definitiv" de fiecare regim ce s-a înscăunat în ultimii ani în România. Membri ai Frontului Renaşterii sub Carol, au trecut numaidecât în septembrie

1940 cu Legionarii, apoi cu Antoneştii... De patru ani nu îmi mai dăduseră semn de viaţă, după ce fuseseră „oamenii mei"... Telegrama lor mă face să cred că în ţară nu mă găsesc printre cei mai oropsiţi — şi mă bucur...

Dl Strochlin (sau aşa ceva) a scris de Anul Nou unei mătuşi ale sale din Geneva (dl Strochlin e secretar al Legaţiei Elveţiei din Bucureşti), relatându-i că în Bucureşti alimentarea e foarte bună şi nu e supusă niciunei restricţii... Combustibil suficient pentru diplomaţi, dar lipsă mare pentru populaţie... Dl Weck şi dânsul petrec foarte bine la Principesa Bibescu (Martha) — probabil că locuiesc încă la Mogoşoaia, pusă la dispoziţia lui de Weck, de Martha — şi în general *viaţa la Bucureşti e agreabilă* (!). Ocupaţia rusească e corectă şi blândă (!) şi mult mai puţin sâcâitoare ca cea germană (!!)... Aşa scrie junele Strochlin mătuşii sale.. Mătuşa e o prietenă a Elencuţei Romniceanu, care mi-a dat aceste amănunte...

Joi, 11 ianuarie. Roosevelt a făcut conducătorilor Congresului declaraţii foarte interesante, dar până la un punct, echivoce. A început prin a spune că va merge la viitoarea întâlnire cu Churchill şi Stalin, dar că nu va lua *niciun angajament* (?) cu privire la problemele politice europene... Şi a mai sus *că nicio tentativă* nu a fost făcută la Québec şi la Teheran spre a se ajunge la un acord pe placul Moscovei cu privire la graniţele Poloniei (???)...

Unul din şefii democraţi, prezent la aceste declaraţii, a afirmat că Preşedintele se găseşte pe o poziţie solidă în această din urmă privinţă, căci este sprijinit de întreg poporul american. Dar poporul american nu trebuie să se arate divizat, în aceste zile critice, pe temeiul unor evenimente ca cele petrecute în Grecia şi în Polonia...

New York Herald Tribune subliniază că politica americană rămâne *„fermă"* faţă de URSS. Statele Unite cer Rusiei *să facă concesii*, nu în interes propriu, ci în interesul lumii de după război. Sarcina Preşedintelui e să obţină din partea URSS-ului *aprobarea planurilor sale, astfel cum sunt expuse în Charta Atlanticului sau în proiectele de la Dumbarton Oaks. Trebuie mai ales cerut Rusiei să renunţe la orice pretenţii teritoriale* (!!??)...

Radio New York pretinde că întâlnirea între cei Trei Şefi va avea loc încă în ianuarie, fără să poată preciza unde...

În Senatul american au început dezbateri asupra politicii externe a Statelor Unite. Senatorii republicani Shipstead şi Ferguson au propus ca Senatul american să confirme din nou şi cu energie principiile Chartei Atlanticului, a căror aplicare numai ar putea feri lumea de un al 3-lea război, război ce ar putea duce la nimicirea civilizaţiei.

Ferguson a anunţat că va prezenta Senatului „o rezoluţie" ce va dezvolta următoarele 5 puncte:

1) Statele Unite trebuie să intervină pentru ca o Organizaţie a Naţiunilor Unite să fie desăvârşită cât mai repede posibil pe temeiul principiilor de la Dumbarton Oaks;

2) Statele Unite să ia partea lor de răspundere în ce priveşte securitatea mondială şi să facă uz de forţele lor pentru împiedicarea unor noi agresiuni;

3) Statele Unite să nu renunţe la principiile lor istorice şi să facă tot posibilul ca să le pună în practică, astfel cum sunt expuse în Charta Atlanticului;

4) Statele Unite să îndrume politica lor de după război, pe terenul diplomatic şi cel economic, în aşa fel încât aceste principii să fie acceptate de lumea întreagă;

5) Un Consiliu al Naţiunilor Unite să fie înfiinţat, prin iniţiativa Statelor Unite, Consiliu care să rămână în funcţiune până în momentul în care acordul privitor la viitoarea organizaţie mondială permanentă va fi realizat. Consiliul Naţiunilor să aibă drept de control în toate ţările liberate până ce Guverne definitive vor putea fi liber constituite prin voinţa liber exprimată a popoarelor...

Pe când aceste manifestaţii, vădit îndreptate împotriva samavolniciilor moscovite, sunt semnalate peste Ocean, la Londra, în Camera Comunelor, s-au ridicat voci conservatoare în favoarea Poloniei şi împotriva lui Stalin şi a Sovietelor... Deputatul Bower a declarat că admiră efortul militar al poporului rus, „dar că mareşalul Stalin e un rece realist care socoteşte că adevărul, onoarea, sinceritatea *sunt calităţi burgheze ce nu pot fi utilizate decât atunci când pot fi întrebuinţate în favoarea comunismului*" — şi a conchis că imperialismul sovietic e pe cale de a arunca în estul Europei sămânţa unui al 3-lea război...

Încep ochii orbilor să se deschidă... Bine, bine, bine!

În Filipine, americanii au debarcat şi în insula Luzon...

La Saitre de azi-dimineaţă publică următoarea telegramă din Bucureşti (întârziată cu patru luni!) cu privire la arestarea Antoneştilor!

"C'est en sortant du Palai-Royal, dans l'après midi du 23 août 1944 que le maréchal Antonesco et ses collaborateurs futur remis entre les mains de la garde patriotique (?) formée de jeunes patriotes socialistes et communistes[1]. Au moment de son arrestation, le maréchal Antonesco demanda avec émotion si on avait l'intention de le fussiller. La réponse négative lui rendit son sang-froid. L'ancien «conducător» et son État Major furent ensuite conduits dans le plus grand secret dans un faubourg de Bucarest, où ils furent internés dans une maison particuliére[2] pour y demeurer jusqu'au moment de leur remise à la Commision Internationale. Ils n'avaient aucun contact avec la monde exterieur, mais furent cependant bien traités, car ils avaient la possibilité d'écouter la radio, la lire les journaux et de se faire nourrir par un restaurateur. Tandis que le maréchal Antonesco et le général Pantazi gardaient le controle de leurs nerfs durant toute cette période d'internement, M. Michel Antonesco s'éffondra littéralement et demeura dans un complet état de prostration".

Ieri a circulat cu presistenţă zvonul că un al 3-lea fiu al lui Brâncoveanu a fost rănit pe front şi că a orbit... D-na Noguerra, soţia consulului Braziliei, ar fi citit vestea într-un ziar, acum câteva zile..., nu-şi mai aducea aminte care! Eu n-am citit nimic în această privinţă... Dacă e adevărată, nenorocită familie! Din patru băieţi, doi au căzut ca aviatori şi iată şi al 3-lea infirm pentru restul zilelor sale... Dacă faptul se adevereşte nu poate fi vorba decât de Constantin, căsătorit cu Marina Ştirbei, căci Matei (cel mai mare) era la apărarea antiaeriană, în birouri...

În cercurile sârbeşti din Londra, fierberea continuă: pare că suntem în faţa unor încurcături serioase...

Radio Moscova continuă să înjure Elveţia... Elveţia nu răspunde — decât cu înlocuirea lui Bouna prin Stucki!

Regele Italiei suferă de cord. În fine, am aflat şi noi. Starea sa e serioasă, dar nu disperată... Cord şi 75 ani (împliniţi la noiembrie trecut) — "il n'y a pas de quoi se réjouir"!

---

[1] Nu corespunde cu informaţiile noastre din septembrie, după care arestarea Guvernului şi a Antoneştilor a fost „operată" de către armată.

[2] Confuzie cu „Malmaison"?

Journal de Genève de ieri publică următoarea telegramă din Bucureşti; sub titlul semnificativ de "Quelques nouvelles de la Roumanie" (!!).

Le gouvernement roumain vient de lancer un grand emprunt intérvieur, dont la particularité est que les souscripteurs reçoivent une prime en monnaie ou titre Napoléon[1]. Les partis politiques continuent de travailler en harmonie dans le gouvernement et leur prèoccupation première *est l'épuration*[2]. La loi punissant les criminels de guerre a été appliquée jusqu'à maintenant in environ quatre mille personnes (!) et ces arrestations sont jugées encore bien insuffisantes. La lutte contre le sabotage économique et la spéculation continuee.

Le président du Conseil M. Jules Maniu a fêté son soixante douzième anniversaire. Il est probable *qu'il se retirera la Parti National Paysan à cause de présidence sur divergences; cependant il ne quittera pas la vie politique.*

Les membres de la Légation Hongroise à Bucarest se déclarent solidaires du nouveau Gouvernement hongrois démocratique en général Miklos.

Les cercles économiques roumains parlent de la possibilité d'envoyer en Suisse une délégation des Chemins de Fer Roumains pour négocier la location de camions suisses qui faciliteraient les transports en Roumanie.

La semaine prochaine part pour la Turquie la délegation économique présidée par le ministre Tudor Ionesco. Ces négociations porteront sur l'échange de marchandises et de matieres premiéres.

Le ministre roumain du Communications, M. Gheorghiu, est déjà à Moscou.

În Geneva se vorbeşte de posibilităţi de schimburi între Elveţia şi România. Ar fi vorba să se trimită petrol şi derivate elveţienilor, contra unelte şi produse manufacturate. Posibilitate ar fi, căci am recuperat vasele noastre „internate" la Constantinopol — dar se pare că ruşii nu dau voie acestor vase să iasă din Marea Neagră...

Un comunicat al PTT-ului elveţian informează că nu se mai primesc telegrame pentru Ungaria...

Delegaţia specială a Guvernului din Debreţin continuă să aştepte la Moscova condiţiile armistiţiului... Probabil că ruşii aşteaptă şi ei complecta ocupare a Budapestei, ca să încheie armistiţiul cu Guvernul Miklos...

---

[1] Ştirile din România sunt atât de rare, încât ziarele repetă şi informaţiile deja publicate şi cunoscute...

[2] Mâna Rusiei?

Aflăm că de Anul Nou, Regele Mihai a rostit o cuvântare în care laudă pe ruşi „aliaţii noştri"...

Gazette de Lausanne de ieri publică ştiri vechi din Bucureşti, care nu ne descoperă nimic nou...

După o telegramă „United Press" publicată în *Journal de Genève* de azi, întâlnirea Roosevelt – Churchill – Stalin va avea loc între 20 ianuarie şi 10 februarie, *undeva* în Mediterana orientală. În niciun caz la Londra... E probabil că înainte de această întâlnire va avea loc o conferinţă între miniştrii de Externe Eden, Stettinius şi Molotov.

Tot din *Journal de Genève*:

"Une correspondance privée de Moscou, publiée dans le journal suédois *Afton Tidningen,* reproduit l'opinion de M. Ermakov, portparole officiel russe, soulignant la nécesité *de rendre absolu le blocus de l'Allemagne.*

Le moment est venu d'agis et il faut agir vite — dit il. Lorsque des soldats russes, anglais, français et alliés versent leur sang dans l'âpres combats, il n'y a aucune raison d'allonger ces lutter alors qu'il y a d'autres moyen pour réduire d'Allemagne à l'impuissance.

Il est absolument inadmissible qu'on laisse des fenêtres ouvertes sur l'Allemagne par où elle peut recevoir du ravitaillement. Ces fenêtres sont la Suisse et l'Espagne: ces ouvertures doivent être fermés *de façon effective.*

M. Ermakov s'en prend à la Suisse en des termes violents et dit:

Il este surprenant qu'un pays aussi démocratique[1] continue ses livraisons à l'Allemagne, de machines et d'instruments en recevant en paiement des produits que les Allemands ont pillés dans d'autres pays de l'Europe. *Ces faits n'ont pas provoqué aucune indignation en Suisse dont l'attitude est celle d'un recileur...*"

Vineri, 12 ianuarie. Din toate ştirile publicate de o parte şi de alta a frontului, pare acum dovedit că ofensiva lui Rundstedt, dacă a urmărit scopuri strategice de natură a schimba faţa lucrurilor — a ratat. Nu numai că forţele germane au fost oprite în avântul lor, dar în multe sectoare — ca de pildă în cel mai important, în Belgia şi Luxemburg —

[1] Nota patriotică şi „strategică... Acum nu mai e vorba de anti-democratismul Elveţiei!

ele au început să bată în retragere. Nu rămâne alt câştig pentru ofensiva Wehrmacht-ului din decembrie decât de a fi întârziat cu câteva luni invazia Germaniei. Desigur că tot e ceva.

Din Ungaria, ştirile sunt contradictorii. Ruşii, care se zbat şi se bat de 15 zile ca să ocupe Budapesta, afirmă că succesul întreprinderii lor e asigurat şi tot vorbesc de o cât de proximă pătrundere pe teritoriul austriac — pe când nemţii pretind că au pus stavilă înaintării sovietice şi că vor libera probabil şi Budapesta...

Să mai aşteptăm...

Revista engleză *Cavalcade* ar fi aflat din izvor foarte sigur planurile lui Stalin cu privire la politica europeană. Stalin ar fi alcătuit un memoriu în vederea viitoarei Conferinţe în Trei. La acest memoriu ar fi colaborat Molotov, Litvinov, Mikoian, Rîşkov şi Maiski. Proiectele lui Stalin sunt bazate pe politica sferelor de influenţă şi pe controlul micilor State din partea Marilor Puteri. Ruşii recunosc tutela Marii Britanii asupra Greciei şi Mediteranei — precum şi a Statelor Unite în Pacific...

Roosevelt şi Churchill au pregătit însă alte planuri şi vor fi greu de adus la punctul de vedere moscovit...

Urmările ocupării Filipinelor: insula şi portul Singapore au fost bombardate cu succes de aeroplanele americane. Japonezii pretind că au doborât două şi avariat 14 din cele 20 avioane americane care au săvârşit bombardarea şi că pagubele suferite de ei sunt minime. Americanii în schimb anunţă că efectele bombardării au fost foarte serioase, că apărarea a fost inexistentă şi că *toate* avioanele lor s-au înapoiat neatinse la bazele respective...

Cancelaria Curţii Regelui Petru a publicat aseară un comunicat cu privire la treburile sârbeşti. Regele începe prin a declara că aprobă principiile democratice puse la baza acordului Tito–Şubşici, precum şi libera hotărâre a popoarelor iugoslave în ce priveşte stabilirea regimului viitor politic şi, după ce trage limbi ruşilor şi lui Stalin — face două obiecţii acordului, *obiecţii esenţiale*, după însişi termenii comunicatului:

Prima e relativă la forma proiectată a Regenţei (Tito şi Şubaşici au căzut de acord asupra unei Regenţe în trei compusă din trei netoţi, toţi partizani ai lui Tito) — a doua e îndreptată împotriva dispoziţiilor după care Consiliul de Eliberare Antifascist îşi atribuie puteri legislative

nelimitate până ce Adunarea Constituţională (care nu e încă aleasă!) *îşi va termina lucrările*... Ar fi să se dea ţara pe mâna minorităţii comuniste... Regele cere un Guvern în care *toate* partidele să fie echivalent reprezentate şi o Regenţă care să inspire încredere tuturor...

Are şi Regele Petru (adică anturajul său) dreptate...

Şi mai e o obiecţie despre care Regele nu vorbeşte: crearea unei Macedonii independente (instrument al Moscovei) şi dărâmarea unităţii naţionale...

De două zile s-a lăsat asupra Elveţiei un frig neobişnuit. În cantonul Neuchâtel s-au înregistrat până la – 30°! La Geneva, au fost ieri-noapte şi azi-noapte – 15°! Ziua – 5°, – 7°.

Să fim fericiţi: dl Xavier de Gaulle, "fratello" al domnului general, numit consul general la Geneva, a sosit în mijlocul nostru, ieri...

Presa elveţiană dă ca posibilă numirea arhiepiscopului New Yorkului, Spillmann în postul de secretar de Stat al Sfântului Scaun, post rămas vacant de la moartea cardinalului Maglione[1]. Date fiind tradiţiile Vaticanului, o asemenea numire e puţin probabilă. Se poate însă ca monseniorul Spillmann să primească din partea Papei o însărcinare cu caracter diplomatic în vederea unei intervenţii pentru pace...

Aliaţii au dat drumul la multe trenuri pentru transportarea aprovizionărilor elveţiene ce se aflau de atâta vreme în suferinţă la Marsilia şi la Cerbère... Un răspuns la propunerea Moscovei de a se „strânge şurubul" Elveţiei?...

Pare că starea sănătăţii Regelui Victor Emanuel a fost prezentată sub culori negre de cei interesaţi să încurce ţele politice. Ştiri precise de la Roma ne aduc la cunoştinţă că n-a fost vorba decât de o uşoară indispoziţie, că familia n-a fost convocată la căpătâiul bolnavului şi că Regentul Umberto nu s-a mişcat din Capitală...

---

[1] S-au dat ca făcute, succesiv, mai multe numiri, dar niciuna nu s-a realizat.

Procesul Regenților și miniștrilor își urmează cursul, la Sofia. Acuzații se apără cum pot; Principele Kyril spune că *nu* știe cum a ajuns Regent, căci el n-a făcut niciodată politică!

Sâmbătă, 13 ianuarie. Iarna continuă, cumplită. Mai ales nopțile sunt foarte reci. Termometrul cade sub – 15°, ceea ce e foarte rar la Geneva... Și lipsa de combustibil e complectă. Noroc că am o odaie mică și că pot răzbi cu un radiator electric să aduc temperatura în care dorm, mă îmbrac și lucrez la + 15–16°...

Berlinul anunță că rușii ar fi început o ofensivă în stil mare împotriva Cracoviei și Sileziei Superioare. Atacul ar fi pornit, pe un front de 100 kilometri, între Sandomir și Jaslo. De atâtea ori s-a anunțat începutul unei ofensive rusești pe frontul Poloniei, fără să fi fost urmat de nimic serios, încât trebuie așteptată ziua de mâine...

Henri Béraud, condamnat la moarte, a fost grațiat de magnanisimul de Gaulle. În schimb, a fost arestat la Nanrescy fiul lui Georges Claude (arestat deja) pe motivul că ar fi propus lui Hitler un plan de Confederație europeană!!!

Ziarul *Petit Parisien*, suprimat la Paris, va apare în Germania... O greșeală...

Cu toată ofensiva lui Rundstedt — ratată de altminteri — nemții sunt la mare ananghie. După știri de la Berlin, e vorba să fie înrolați în armată toți străinii (francezi, iugoslavi, italieni, polonezi, unguri) care s-au refugiat în Germania de teama Aliaților și a bolșevicilor... În sferele burgheze germane domnește teama că regimul nazist, în disperarea lui, va recurge la războiul cu gaze; oamenilor le e frică de represalii...

Suntem amenințați de un nou conflict între două mari Puteri: Rusia și Beneș. Rusia vrea să anexeze Rutenia Subcarpatică (preluată de la unguri cu prilejul lichidării Cehoslovaciei) și Beneș nu vrea...

Generalul Scobie a semnat împreună cu reprezentanții EAM-ului și ELAS-ului o convenție de „armistițiu". În realitate e o simplă capitulare a răzvrătiților, după cum reiese din textul publicat. Singura satisfacție dată derbedeilor e că capitularea a fost botezată armistițiu...

Evenimentul a fost primit cu atât mai multă satisfacție la Londra, cu cât uneltirile sovietice încep să fie date la lumină. Se știe astăzi că ELAS-ul a fost înarmat la Üsküb, de către reprezentanții Moscovei... I se dă în fine dreptate lui Churchill...

Francezii se miră că de Gaulle n-a fost convocat la viitoarea conferință a celor Trei Mari. Moscova, înțeleasă cu Franța, ar dori prezența acesteia la dezbateri. Rămâne de văzut dacă vor consimți englezii și americanii...

Anglo-americanii comit aceeași eroare în nordul Italiei, pe care au comis-o în România. Prin bombardări stupide de orașe, prin mitralierea oamenilor pe șosele de la mică înălțime — englezii și-au alienat toate simpatiile de care se bucurau. De unde la începutul lui 1943 toți italienii erau anglofili, azi nu mai e unul... Și la conducerea războiului e nevoie de inteligență...

Marți, 16 ianuarie. Pella povestea ieri din amintirile lui de astă-vară. Nu știu dacă „se deschide", acum că a rămas pe dinafară sau dacă mai brodează, dar ceea ce spune e interesant.

„Din convorbirile avute de dânsul, cu prilejul ultimei sale călătorii în România (iunie 1944), Pella a rămas convins că, în ce privește încheierea armistițiului, a fost o cursă de întrecere între Mihai Antonescu și Regele Mihai cu anturajul său, fiecare *negociind separat*. Antonescu ținea în curent pe Rege și pe Maniu cu tratativele sale, dar Regele nu comunica nimc din ale lui Vice-Președintelui Consiliului.

Un rol foarte urât l-a jucat licheaua de Niculescu-Buzești. Creat de Mihai Antonescu (care i-a dat trei grade într-un an și a făcut dintr-însul adevăratul conducător ascuns al Ministerului de Externe, Buzești n-a ezitat a trăda pe binefăcătorul său. S-a legat la Palat cu Stârcea și cu Ioanițiu (secretarul Regelui) și au format astfel un «triumvirat» care ducea de nas pe Rege. Buzești, știind de la Mihai Antonescu că armistițiul era pe punctul de a fi încheiat, s-a înțeles cu Stârcea și cu Ioanițiu și au explicat câteștrei Regelui că, dacă lasă pe Mareșalul Antonescu să încheie armistițiul, situația lui, a Regelui, va rămâne neschimbată și, mai departe, supusă autorității Mareșalului... Regele s-a convins, și așa

se lămureşte de ce a dat lovitura în secret, de ce n-a ştiut nimic Antonescu, trădat de Buzesti; aşa încât a rămas trăsnit! Dar ruşii, la curent bineînţeles cu intenţiile Antoneştilor — căci tratau şi cu ei —, au ţinut seamă de aceste intenţii şi, în loc să depărteze sau chiar să facă să dispară pe Mareşal şi pe Ică, s-au mulţumit să-i interneze la Malmaison, unde i-a tratat bine... În schimb, ruşii au plătit polita trădătorului Buzeşti: când s-a remaniat Guvernul din august, Regele a lăsat pe Buzeşti la Externe, dar ruşii au şters numele lui şi l-au înlocuit prin Vişoianu...

Că armistiţiul era gata să fie iscălit şi de Antonescu, o dovedeşte lui Pella o telegramă pe care a primit-o — zice el — în ziua de *21 august*, şi în care, într-un limbaj convenit, era prevenit că evenimentul fusese sorocit într-una din cele cinci zile următoare...

La întrebarea mea, cum se face că Killinger şi nemţii n-au ştiut nimic şi n-au putut împiedica lucrurile, cum au făcut-o la Budapesta şi la Sofia — la Sofia, unde ar fi rămas stăpâni, ca la Budapesta, dacă n-ar fi fost defecţiunea noastră — Pella îmi dă neaşteptatul răspuns: «*Au fost cumpăraţi*»! Pella e convins, într-adevăr, că Killinger — şi poate şi alţii — au primit bani şi că sinuciderea ministrului Germaniei se datoreşte faptului *că trădarea lui a fost descoperită de agenţii Berlinului* şi că, prin urmare, în tot cazul, zilele sale erau numărate...

Pella povesteşte într-adevăr că a fost la Maniu, la Snagov, unde Şeful se afla ca oaspe al lui Manuilă, că a fost la Maniu, trimis de Ică spre a-i face o comunicare, şi că acolo a dat peste multă lume, partizani ai d-lui Prezident, ceea ce l-a făcut să se teamă că vizita sa va fi denunţată la Legaţia Germană, refugiată şi ea la Snagov. Făcând parte lui Mihai Antonescu despre temerea sa, acesta [Maniu] i-ar fi răspuns: «N-ai nicio grijă, *Killinger şi cei din jurul lui sunt oamenii mei*»! Aşa s-ar explica o sinucidere care n-a fost lămurită până acum...

Pella mai povesteşte despre situaţia lui Gafencu. A fost trădat la ruşi şi el de către Buzeşti, care a trimis la Moscova toate notele lui, atât cele de pe vremea misiunii sale în Rusia, cât şi cele trimise din Geneva. În toate aceste note, Gafencu se arăta, cu dreptate, anglofil convins şi cam rece faţă de sovietici... De la Geneva, Gafencu trimitea informaţiile sale lui Ică Antonescu, ca să-i înlesnească negocierile pentru armistiţiu, la care era convins că fără Antoneşti nu se putea ajunge... Buzeşti a prezentat însă ruşilor pe Gafencu ca un trădător, ce dăduse mâna cu Antoneştii... Prost cu ruşii, Gafencu sta prost şi cu Maniu, care — atunci la Sangov — a spus textual lui Pella: «Nu pot ierta pe cine a păşit contra intereselor ţării (aluzie la concursul dat Regelui Carol) şi contra *democraţiei* (!!!)»...

Pella pretinde că ar fi aflat astă-vară la Berna, prin ministrul Angliei, că ruşii au consimţit la menţinerea Comisiunii Europene a Dunării, şi că au renunţat la posesia gurilor fluviului (????)"...

Gazette de Lausanne de ieri publică următoarea radiogramă de la Bucureşti:

"Pour marquer l'attachement de la Roumanie aux Nations Unies, combattant contre l'hitlérisme, les journaux de Bucarest publient un ordre du jour lance par le maréchal soviétique Malinowski à l'occasion de la percée du front hungaro-allemand en face de Bucarest. Cet ordre du jour cité le commandant de la 4me Armée roumaine, le général de Corps d'armée Avramesco[1], et le remercie lui-même et les soldats roumains placées sous ses ordres pour la consciencieuse exécution des ordres donnés pour les opérations exécutées aux cotés de l'Armée Rouge.

Le ministre des Affaires Étrangères de Roumanie, M. Const. Vişoiano a déclaré à notre correspondent que la Roumanie poursuit une politique de rapprochement avec l'URSS afin d'obtenir une entière confiance de la part de son grand voisin. Il nous faut — conclut-il — un appui complet de la part de notre allié, l'URSS, afin de démonter notre boune volonté en ce qui concerne toutes les questions politiques qui préoccupent les Nations Unies".

.....

.....

Aflu abia acum că printr-un decret *s-au anulat la noi toate decoraţiile date în timpul războiului contra ruşilor* (1941–1943)... Un act de o platitudine şi de o tâmpenie ce trece orice măsură! Nu cred să fi cerut ruşii aşa ceva... Dar cum rămâne cu decoraţiile nemţeşti distribuite soldaţilor şi ofiţerilor români? Nemţii nu le vor anula — şi atunci luptătorii români vor rămâne decoraţi de nemţi, dar nu şi de Regele lor!!! De necrezut... Şi înaintările au fost recompense de război; vor fi şi ele anulate? În ce grad de înjosire am ajuns...

Ziarul *Universul* ar fi fost suspendat pe trei săptămâni fiindcă a publicat ştirea morţii fiului „doamnei Maria Mareşal Antonescu" (din căsătoria ei cu Cimbru...)... Exagerat!

---

[1] Generalii Şova, Stoenescu şi Dragalina sunt prin urmare sub ordinele lui Avramescu... Avramescu a fost decorat şi înaintat pentru luptele pe care le-a dat alături de nemţi, împotriva ruşilor!!!

Ardealul recucerit de la unguri n-a fost predat României şi continuă să fie administrat de ruşii... De ce? N-au semnat ruşii în actul de armistiţiu „că vor ajuta România să recucerească Ardealul"? Şi pentru ce se bat atunci soldaţii noştri în Ungaria??

Generalul Rădescu, virtuosul nostru prim-ministru, s-a supărat contra bucureştenilor, care, după un vechi obicei continuă cu chefurile, în loc să observe o decentă reculegere, în mijlocul ruinelor şi nenorocirilor noastre. Generalul a ordonat ca niciun restaurant să nu mai servească decât o ciorbă şi un fel — *şi a închis toate localurile de noapte*... Pentru ce?

Ruşii au declanşat în fine marea lor ofensivă de iarnă, pe frontul de Est. În ziua de 12 ianuarie, au pornit un viguros atac în regiunea Sandomir şi au înaintat pe o adâncime de 40 kilometri şi pe o lărgime de 65. În acelaşi timp, au pornit alte două ofensive în regiunea Prusiei Orientale şi înspre Kassa, la sud de Carpaţi. În ziua de 14 ianuarie, alte două atacuri s-au declanşat la nord de Varşovia şi în regiunea Pulawy...

Astfel, frontul de Est s-a aprins de la Memel până la sud de Carpaţi... Ruşii afirmă mari succese; azi ni se anunţă că oraşul Kielce, în Polonia, a fost ocupat şi că linia Cracovia–Varşovia a fost tăiată... Nemţii nu neagă impetuozitatea atacului rusesc...

Pe frontul de Vest, iniţiativa a trecut din nou de partea Aliaţilor, în toate sectoarele. Rundstedt îşi retrage forţele înaintate şi se laudă că a putut salva trupele ce fuseseră ameninţate cu încercuirea în „ieşindul" de la Bastogne... Numai în Alsacia mai încearcă nemţii să atace...

Budapesta e *aproape* toată în mâinile ruşilor... şi distrusă!

Germanii au transformat fiordul de la Bergen (Norvegia) într-o mare bază de submarine. Peste 300 de submarine ar fi acolo, gata să pornească din nou războiul sub valuri...

Se zice că, cu prilejul conferinţei în Trei, Roosevelt va face o vizită şi la Paris...

Deocamdată, la Paris, s-au introdus restricţii mari în consumul gazului, din cauza lipsei cărbunilor...

După veşti de la Londra, conferinţa Şefilor va începe în trei (Roosevelt, Churchill şi Stalin) şi va continua apoi în cinci (cu adausul lui de Gaulle şi a unui chinez!)...

La Belgrad, poliţia a pus la cale manifestaţii împotriva Regelui Petru... Dacă Tito crede că poate ademeni astfel pe sârbi, se înşeală.

Miercuri, 17 ianuarie. O telegramă publicată în *Basler Zeitung,* expediată din Bucureşti, dă câteva amănunte asupra proiectului de decret-lege privitor la definiţia „crimelor de război". Proiectul prevede că orice persoană a semnat vreo convenţie internaţională *dăunătoare intereselor României,* sau a îngăduit intrarea trupelor germane pe teritoriul românesc, sau a declarat război Naţiunilor Unite — e „criminal de război"...

Cum se vede, proiectul vizează anumite persoane: pe Antoneşti înainte de toate, pe Gigurtu, pe Manoilescu şi pe Valer Popp în subsidiar... Lege cu caracter personal, prin urmare lege detestabilă! Dar în categoria tratatelor dăunătoare intereselor României intră şi cesiunea Basarabiei! Aş vrea să o văd şi pe asta, sub ocupaţie sovietică, să fim condamnaţi, Tătărescu şi cu mine, fiindcă am semnat cedarea Basarabiei către Rusia!!!

După ziarul din Basel, sunt mai departe, după proiectul românesc, criminali de război cei care:

1) N-au respectat regulile internaţionale ale războiului; 2) Au maltratat prizonierii şi ostaticii; 3) Au maltratat populaţia teritoriilor ocupate; 4) Şi-au apropriat bunurile populaţiei din teritoriile ocupate; 5) Au ordonat internarea în lagăre a evreilor şi a adversarilor politici; 6) Au maltratat evrei sau adversari politici; 7) Şi-au folosit situaţia oficială pentru a se îmbogăţi în dauna adversarilor politici sau a evreilor; 8) Au pregătit sau au decretat legi rasiale sau hitleriste (!!!); 9) Şi-au vândut Germaniei serviciile lor (?); 10) S-au refugiat în Germania ca să se pună în serviciul acestei ţări şi să sacrifice interesele economice (?) ale României, intereselor germane...

Pedepsele prevăzute pentru aceste crime merg de la închisoare, confiscare a bunurilor şi pierderea cetăţeniei — până la pedeapsa cu moartea... Judecarea ar fi încredinţată unui „tribunal popular" ai cărui membri ar fi să fie numiţi de Guvern dintre membrii diferitelor partide politice...

Supus Consiliului de Miniştri, proiectul a fost respins şi trimis înapoi Comisiei de redactare, pentru refacere. Respingerea în Consiliul de Miniştri se datoreşte miniştrilor liberali şi naţional-ţărănişti... Rădescu, care nu pricepe lucru mare, a fost pentru; sau poate că a fost „pentru" fiindcă *ştia* că proiectul tot va fi respins...

Gazette de Lausanne de ieri publică câteva lămuriri privitoare la acest proiect (tot prin radiogramă de la București):

"La Commission Interministérielle, composée des représentants du Parti National Libéral, et du Front National Démocratique a élaboré une loi concernant le châtiment des responsables du désastre de la Roumanie et des crimes de guerre. On a pris 1938 comme point de départ pour ce qui concerne la responsabilité de la conduite politique; c'est en effet en 1938 que le pro-nazis commencèrent leur compagne pour attacher la Roumanie à l'Axe..."

Aceeași telegramă din București reproduce știri din Sofia, sosite în capitala României, știri după care Regele Boris n-ar fi murit de moarte naturală, ci asasinat de nemți, după cum o afirmă Prințul Kyril în depunerea pe care o face în procesul său.

Tot prin telegrama *Gazetei de Lausanne* aflăm că evreii, scăpați din Budapesta și sosiți la București, povestesc despre atrocitățile comise împotriva neamului lor de către nemți și unguri — și laudă umanitatea turpelor ruseşti și a românilor care tratează cât se poate de bine pe fugarii evrei...

După știri din Washington, Roosevelt ar avea intenția să convoace — după înapoierea sa de la Conferința Tripartită — un fel de Congres al Națiunilor Unite, care să pună temeliile noii organizații a lumii, după încheierea păcii...

După o telegramă din București publicată de *Tribune de Genève* de aseară, în curând va avea loc o remaniere a Cabinetului Rădescu, cu prilejul complectării Ministerului. Național-țărăniștii au drept, după câte ni se spune, la patru portofolii și n-au ocupat decât trei, portofoliul Agriculturii fiind încă vacant... Pare că nu se bat oamenii la noi pe portofoliul Agriculturii! Pricep și eu...

După același ziar, „o razie" formidabilă a fost operată la București în lumea „burselor negre". Peste 500 arestări au fost înregistrate și sume mari, în aur și în devize, au fost sechestrate.

Un acord comercial provizoriu a fost încheiat între România și Bulgaria.

Rușii au declanșat un nou atac la sud de Varșovia, au pătruns adânc în dispozitivul de apărare german și au ocupat orașul Radom.

Toate ofensivele din zilele trecute progresează în mod satisfăcător pentru ruși, precum reiese din însăși mărturisirile comunicatelor germane.

Agenția "TASS" dă o categorică dezmințire știrilor publicate după care Sovietele ar fi cerut participarea Franței la viitoarea Conferință Tripartită, precum și destăinuirii unei înțelegeri între Stalin și de Gaulle împotriva Angliei și a Americii...

După corespondentul diplomatic (!!) al ziarului englez *Daily Worker*, sunt doi ofițeri sârbi, maiorul Knezovici și generalul Mirkovici, care exercită asupra Regelui Petru o desăvârșită influență. Acești doi militari (primul direct, fiind sosit de la Lisabona, al doilea prin scris) determină actele Regelui și l-au împins la atitudinea sa împotriva acordului Șubașici–Tito. Guvernul englez a declarat pe cei doi ofițeri „indezirabili", a îndepărtat de Regele Petru pe Knezovici și este pe urmele lui Mirkovici...

De când nu se mai află sub influența directă a lui Knezovici, Regele și-ar fi îndulcit atitudinea și a primit în audiență pe Șubașici, pe care a refuzat să-l vadă până acum... La Londra se speră că o schimbare în hotărârile Regelui Petru nu e exclusă...

Un cetățean genevez (de altminteri, orb), dl Ed. Dressler a împlinit 100 de ani. După o veche tradiție, Președintele Consiliului de Stat genevez i-a făcut o vizită și i-a oferit... un fotoliu!

În Sicilia, tulburări prin multe locuri din cauza chemării generale a mobilizării... Sicilienii nu mai vor să audă de armată și se răscoală... Probabil și puțină propagandă comunistă!

Joi, 18 ianuarie. Rușii înaintează vertiginos, în spre granițele Germaniei, prin teritoriul Poloniei... Au ocupat succesiv Varșovia (În fine! După ce au lăsat pe apărătorii ei să fie decimați, după ce au privit de peste Vistula, din Praga, timp de patru luni de zile cum distrugeau nemții tot și masacrau forțele generalului Bór...) și o serie de orașe spre vest până inclusiv Cracovia și Czestochowa (lângă granița Sileziei) — au înaintat cu zeci de kilometri dincolo (spre vest) de Vistula și de

Narev şi se apropie de „fortăreaţa Reich-ului". Înaintează atât de vertiginos, încât nu poate fi vorba de cucerire: e vădit că nemţii se retrag, abandonează Polonia şi ruşii nu fac decât să ocupe teritorii evacuate de inamic... Acest lucru e dovedit prin faptul că *nu se semnalează lupte*, că nu se vorbeşte de prizonieri, nici de armate distruse, nici de material capturat. Hotărâţi să treacă la faza de apărare a graniţelor Reich-ului, nemţii şi-au mutat liniile spre aceste graniţe... Când e existenţa Reich-ului în joc, de ce ar mai încerca nemţii să apere mocirlele Poloniei? Vom vedea ce vor face ruşii când vor ajunge la liniile pe care Wehrmacht-ul e hotărât să le apere. Deocamdată vedem că în Prusia Orientală ruşii nu pot pătrunde, deşi atacă de luni de zile în acest sector...

Ocuparea Poloniei este totuşi pentru ruşi un mare succes — chiar un succes politic mai mult decât un succes militar...

Pe când ruşii înaintează cu zeci de kilometri pe frontul lor, anglo-americanii recuceresc greu, kilometru cu kilometru — aproape metru cu metru — terenul pierdut în urma ofensivei lui Rundstedt din decembrie... Aci nemţii se luptă, şi-şi apără ţara pas cu pas, nu ca în Polonia...

Francezii fac o prostie: cu posteriorul belit şi încă în noroi, s-au apucat să-şi reformeze regimul monetar şi să-şi plictisească contribuabilii deja istoviţi prin toate încercările prin care au trecut... O serie de măsuri arbitrare: evaluarea ridicată a aurului, obligaţia tuturor (francezilor ca şi străinilor) de a declara până la 1 martie depozitele şi numerarul de care dispun (cu drept de prelevare a 20 % pentru Stat), declararea depozitelor franceze din străinătate etc. etc. O serie de măsuri vexatorii şi care nu vor duce la nimic, fiind premature. Mai bine s-ar fi decretat confiscarea, pur şi simplu...

Salmanovici îmi povesteşte că a vorbit cu un elveţian, plecat din Bucureşti la 12 decembrie. Situaţia României *ar fi bună, şi ar merge din ce în ce, îmbunătăţindu-se* — din punct de vedere economic, bineînţeles... Ocupaţia rusească nu e câtuşi de puţin apăsătoare... Pretutindeni funcţionează numai funcţionari români — afară de porturi (la mare şi pe Dunăre), în care administraţia e în mâna ruşilor, din cauza aprovizionării armatelor din Ungaria, aprovizionare ce se face mai ales pe Dunăre... Ruşii nu se amestecă în administraţia ţării, dar vor totuşi să fie consultaţi pentru luarea hotărârilor mai importante... Ei nu comunică autorităţilor româneşti, niciodată, părerile sau hotărârile lor; *în scris* — ci totdeauna şi numai *verbal*...

După veşti demne de încredere, tot centrul Nürnbergului, cu vechile sale biserici, cu casele şi podurile sale medievale, ar fi fost *complect distrus*... Te întrebi, cui va folosi o asemenea barbarie!

Printr-o telegramă sosită lui Troyano de la Skanavi, aflăm încetarea din viaţă, la Bucureşti, a lui Georges Negroponte... Bietul nostru prieten suferea de doi ani de zile de o grea boală de cord... Se duc, unul după altul, toţi contemporanii mei!

Vineri, 19 ianuarie. Churchill a rostit ieri în Camera Comunelor un mare — adică lung — discurs. I se ceruse o expunere a situaţiei, înainte de întrunirea celor Mari Trei. Premierul s-a executat, dar cuvântarea sa a fost mai puţin reuşită ca cea de acum câtva timp. Cauza poate să fie şi guturaiul de care suferă şi care îi răpeşte din mijloacele sale... după cum a mărturisit-o el însăşi...

Cuvântarea a început printr-o violenţă la adresa Italiei şi a... Spaniei: „Aş vrea să spun o dată pentru totdeauna că nu gândim la nicio combinaţie politică, în Europa sau aiurea, bazată pe prezenţa Italiei ca partener. Nu avem nevoie de Italia, ca şi de Spania, fiindcă nu urmărim scopuri de atins cu sprijinul *unor astfel de naţii*..." — a spus textual dl Churchill, cuvinte grele care au mai fost subliniate prin întrebarea ironică dacă Italia s-a predat Aliaţilor sau Aliaţii, Italiei...

Churchill, trecând apoi la Iugoslavia, s-a declarat prietenul lui Tito, „singurul om în jurul căruia se poate strânge poporul sârbesc" şi a preconizat un Guvern Tito–Şubaşici.

Cu acest prilej (situaţia din Iugoslavia), Churchill a făcut o importantă declaraţie, anume că Aliaţii înţeleg să lase în ţările eliberate şi în satelitele pocăite să se instituie *Guverne ale poporului, prin popor şi pentru popor, constituite pe bază de sufragiu universal liber exprimat*... Atât reproduc din cuvântare ziarele elveţiene. Românii, care au auzit ieri Radio Londra, afirmă însă că Churchill ar fi adăugat că *Anglia s-a înţeles cu Moscova pentru ca să se lase o complectă libertate politică internă Poloniei şi României.* Dacă Churchill a spus într-adevăr aşa ceva, să ne bucurăm...

După Iugoslavia, Churchill s-a ocupat foarte pe lung de Grecia, a rezumat tot ce s-a întâmplat acolo şi cu acest prilej a făcut o formidabilă ieşire *împotriva comunismului*, singur vinovat de evenimentele de la Atena şi din restul Eladei... Ca să nu se strice însă definitiv cu Moscova, Churchill la un moment dat a spus: „Dar să nu mai vorbim

de comunism, ci de troţkism, fiindcă troţkismul e urât şi în Rusia...". Nu ştiu dacă această glumă va fi apreciată de Stalin...

După ce a expus în toate amănuntele şi în toate consecinţele ei criza grecească, Sir Winston a trecut la fronturi, a fost ditirambic faţă de americani, recunoscător faţă de trupele britanice şi politicos faţă de cele sovietice. A declarat o dată mai mult că faţă de Germania formula „capitulare fără condiţii" rămâne, dar că ea, dacă ar fi aplicată, ar cuprinde mai puţine suferinţe pentru nemţi, decât vor avea să îndure dacă vor continua războiul...

Churchill a sfârşit prin a anunţa „foarte apropiata" conferinţă în Trei, la care va lua parte însoţit de toţi experţii necesari...

De pe fronturi.

Ruşii continuă înaintarea lor spre graniţele Germaniei, dar cu un „tempo" ceva mai potolit. Nemţii declară că evacuările lor s-au făcut în ordine şi că aşteaptă pe ruşi, pe poziţiile dinainte pregătite.

Pe frontul de Vest, iniţiativa trece din nou şi tot mai mult, de partea Aliaţilor, dar lucrurile merg greu.

Apare acum lămurit că Aliaţii s-au înşelat în planurile lor, că au subevaluat puterea Germaniei de rezistenţă şi că s-au încrezut prea mult în superioritatea lor aviatică şi în a armelor lor blindate... Ei recunosc acum că le trebuie şi o mare superioritate de efective combatante. America fiind însă foarte angajată în Pacific şi Anglia având nevoie de armată de apărare pe teritoriul ei — s-a ajuns la concluzia că trebuie pusă pe picior de război o serioasă armată franceză. Pare că s-a revenit astfel asupra hotărârii anglo-americane de a nu se înarma decât opt divizii franţuzeşti, de teama unor lupte intestine. S-a şi dispus înarmarea altor opt divizii (care vor fi gata în mai) şi se vor mai înarma şi altele...

La Budapesta, distrusă, luptele sunt pe sfârşite...

Pravda a publicat un articol prin care se plânge că „epuraţia" Universităţii din Bucureşti nu s-a făcut încă *cum trebuie* (??), acuză Comisia Interaliată de slăbiciune *şi cere sancţiuni împotriva ei...* Şi asta se cheamă să nu te amesteci în politica internă a „ţărilor eliberate sau pocăite"!

Aceeaşi *Pravda* atacă din nou Elveţia, cu cea mai mare violenţă...

În Franţa, pare că orientarea politică se îndreaptă din nou spre Anglia şi că entuziasmul faţă de Rusia s-a cam slăbit... De Gaulle a luat măsuri drastice împotriva comuniştilor... Pare că şi noile măsuri monetare şi financiare să fie mai ales îndreptate împotriva lor...

De Gaulle spera că graţie Rusiei să fie chemat la conferinţa celor Trei, care să devină astfel Patru... Nechemarea lui a produs mare decepţie şi deziluzie în ce priveşte influenţa sovietică.

S-ar fi format două Comitete de rezistenţă austriacă: unul la Viena şi altul la Moscova... Cel de la Viena s-ar fi pronunţat deja împotriva restabilirii Habsburgilor şi împotriva unei alipiri sau federaţii a Austriei cu Bavaria...

Generalul Sosnkowski, polonezul sacrificat antipatiilor ruseşti, a fost primit cu mare alai şi cu banchete, în Canada... Ce vor zice cei de la Moscova?

Sâmbătă, 20 ianuarie. Ruşii continuă să înainteze în Polonia, spre Germania mitocăneşte, fără nicio jenă. Ocuparea Cracoviei şi a Lódzului sunt azi oficiale şi în câteva puncte forţele sovietice au ajuns până la graniţa Sileziei. La Berlin se fac comentarii savante şi se afirmă că scurtarea frontului devenise necesară după ce ruşii aduseseră nenumărate divizii şi dispuneau de o vădită superioritate numerică faţă de Wehrmacht. Berlinul mai adaugă că măsurile necesare au fost luate pentru ca puhoiul să fie oprit la frontierele Reich-ului. O spune tocmai în momentul în care ruşii anunţă că armata Cerniakovski a rupt frontul în dreptul Prusiei Orientale şi a pătruns pe teritoriul Reich-ului pe o adâncime de 45 kilometri şi pe o lărgime de 60, ocupând oraşele Pilkallen şi Ragnit şi ajungând până la Breitenstein!

Cu toată pătrunderea în Prusia Orientală, pare că rezistenţa germană pe tot frontul, nulă până acum, începe să se manifeste...

La Budapesta, nemţii recunosc că ruşii au ocupat tot oraşul de pe malul stâng (oriental) al Dunării.

Pe frontul de Vest, nemţii nu mai au iniţiativă decât în Alsacia, la nord de Strasbourg, unde continuă să atace. Chiar de ar lua Strasbourgul din mâinile francezilor, un asemenea succes, mai mult moral, n-ar fi susceptibil de dezvoltări militare serioase. Se semnalează şi un atac german în regiunea Nimeguen. Reacţie locală, fără consecinţe strate-

gice. Se poate spune că anglo-americanii au recâştigat trei sferturi din teritoriile ocupate de nemţi cu prilejul ofensivei Rundstadt...

Roosevelt depune azi al 4-lea jurământ (cu suprimarea alaiului obişnuit) şi inaugurează a 4-a sa Preşedinţie.

Semnul vremurilor: Anglia începe să reacţioneze faţă de samavolniciile moscovite. În Camera Comunelor, deputatul conservator Lloyd a exprimat convingerea că primul-ministru va şti să aducă la cunoştinţa aliatului rus nevoia de a arăta mai mult respect pentru ceva ce englezii înţeleg prin democraţie... Tot în Camera Comunelor, Eden a mărturisit că „organele de direcţie" ale Alianţei Naţiunilor Unite *lasă de dorit* în funcţionarea lor şi că o reformare a lor se impune...

În fine, în afară de Parlament, „Liga pentru libertatea europeană" a început campania ei de întruniri. În cea ţinută ieri, Ducesa de Atholl şi doi deputaţi din Camera Comunelor au luat apărarea generalului Mihailovici şi au cerut Guvernului englez să facă în Iugoslavia ce a făcut în Grecia, adică să distrugă *forţele obscure care lucrează ocult în toată Europa*... S-a atacat în fine Guvernul polonez de la Lublin... Manifestaţie antisovietică, în toată puterea cuvântului. Cam ridicolă, se poate, dată fiind personalitatea protagoniştilor, *dar Anglia e o ţară în care lucrurile ridicole prind*...

Despre boala Regelui Victor Emanuel se află în fine că ar suferi de o paralizie facială, care nu îi pune viaţa în pericol.

Duminică, 21 ianuarie. Ştiri despre cele ce se petrec la noi:

După o telegramă din Moscova, reprodusă în *Tribune de Genève*, URSS şi România au semnat un acord cu privire la pagubele de război pricinuite pe teritoriul URSS-ului *de către trupele Mareşalului Antonescu* (sic). România va plăti Uniunii Sovietice conform art. 11 o sumă de 300 milioane dolari americani. Această plată se va efectua în cursul unei perioade mergând de la 12 septembrie 1944 la 12 septembrie 1950, câte 50 milioane dolari pe an. Acordul prevede furnitura de produse petrolifere pentru o sumă de 150 milioane de dolari, cereale şi lemne pentru 54 milioane, vase şi material feroviar şi altele pentru 93 milioane. Valoarea furniturilor va fi determinată de preţurile din 1938

(!) sporite cu 15 % pentru vase, utilaj şi material ferioviar şi cu 10 % pentru celelalte produse... Un dezastru, cum se vede!

Telegrama moscovită adaugă că negocierile s-au desfăşurat într-o atmosferă de sinceră cordialitate şi de comprehensiune mutuală!!!!!

Acordul a fost semnat de către mareşalul Malinovski, pentru URSS, şi de primul-ministru, generalul Rădescu, pentru robii români...

După altă telegramă, din Bucureşti, publicată de ziarul *La Suisse* de azi învăţământul religiei a fost suprimat în şcolile româneşti *şi înlocuit printr-un curs de „morală socială"* (!!!). Nu se spune dacă cu aceste cursuri vor fi însărcinaţi exclusiv comunişti...

Proaste zile, sau începutul sfârşitului?

Roosevelt şi-a inaugurat a 4-a magistratură printr-un mesaj adresat poporului Statelor Unite... Fraze; dreptate, pace, fericire — după victoria totală...

Moscova anunţă că s-a semnat în Kremlin armistiţiul cu Ungaria (cu Guvernul din Debreţin). Negocierile au fost duse, de o parte, de Molotov, de Dekanozov, de un general şi de un amiral rus (în prezenţa ambasadorului american Harriman, a însărcinatului cu Afaceri britanic Balfour şi a unui reprezentant militar al Statelor Unite) — iar de alta de către Iános Gyöngös, ministru de Externe la Debreţin şi de către colonelul general Ianos Börös, ministrul Apărării Naţionale în acelaşi Guvern.

Textul armistiţiului, semnat ieri de Voroşilov (vasăzică acesta nu e executat sau dizgraţiat, cum s-a pretins...) va fi publicat în curând.

Luni, 22 ianuarie. A nins peste toată Elveţia cum nu a nins, zice-se, de mulţi ani. De altminteri, e iarnă grea pretutindeni, ca să mai uşureze suferinţele martirilor de pe fronturi...

Textul Convenţiei de armistiţiu cu Ungaria (Guvernul din Debreţin) a fost publicat concomitent la Moscova (unde a fost semnat), la Londra şi la Washington. Condiţiile sunt dure. Pe noi ne interesează numai art. 2 şi 13...

„Art. 2. La Hongrie évacuera toutes les troupes hongroises et les fonctionnair des territoires tchécoslovaque, yougoslave et roumain qu'elle occupait, en respectant les limites frontières hongroises teller

qu' elles existaient en date du 31 décembre 1937. Elle annulera toutes les dispositions d'ordre législatif et administratif concernant l'annexion ou l'incorporation à la Hongrie des teritoires tchécoslovaque, yougoslave ou roumain...

Art. 13. La sentence arbitrale de Vienne du 2 novembre 1938 (atribuirea Rusiei Subcarpatice, Ungariei) et la sentence arbitale de Vienne également du 13 août 1940 (Transilvania) *sont déclarées nulles et non avenues...*"

Plăteşte Ungaria, cu vârf, toate porcăriile ei.

Suma de 300 milioane dolari impusă Ungariei ca despăgubiri e egală cu cea impusă nouă — dar mijloacele noastre de plată sunt mult mai mari (jumătate din această sumă o plătim numai cu petrol) ca ale Ungariei. Ungaria va ieşi din război istovită, redusă la situaţia ce îi fusese impusă la pacea din 1919, cu Capitala distrusă, cu industria ei desfiinţată şi cu amorul ei propriu călcat în picioare de toată lumea...

Ruşii înaintează mereu prin Polonia spre teritoriul Reich-ului. După ultimele ştiri, trupele mareşalului Konev au intrat în Silezia Superioară şi ar fi pătruns cu 30 kilometri în adâncime pe un front de 90 kilometri, ocupând oraşele Kreuzburg, Rosenberg, Guttentag, Landsberg şi Pitschen — toate puncte importante de sprijin germane pe drumul Breslaului...

La nord, trupele lui Cerniakovski au ocupat Gumbinnen în Prusia Orientală, au ajuns la Tannenberg şi ameninţă Königsbergul...

Berlinul pretinde că *s-au luat măsuri* de rezistenţă, pe linii dinaiante pregătite, dar se pune acum întrebarea dacă aceste linii vor fi în stare să reziste...

Deschiderea drumului prin Dardanele pentru vasele comerciale Aliate n-a fost subliniată cu destulă insistenţă în presă. E un fapt covârşitor, care poate avea consecinţe nemărginite... Strâmtorile au fost *în drept* deschise vaselor comerciale tot timpul războiului dar, *în fapt*, vasele Puterilor Aliate nu puteau folosi această cale, deoarece nemţii erau stăpâni pe insulele de la intrarea Dardanelelor şi, cu vaselor lor submarine, împiedicau orice circulaţie inamică. Marea Egee fiind acum complect eliberată de controlul german, s-au deschis şi Strâmtorile anglo-saxonilor. Căci Turcia nu permite decât vaselor sub pavilion aliat să treacă... Pentru noi, vor fi poate rezolvate în viitor, pe această cale, multe probleme *şi chiar de ordin politic...*

Se zice că Guvernul cehoslovac din Londra se va muta la Koşiţe (Kassa, Kaschau), oraş slovac eliberat de către armatele ruseşti acum două zile... Numai ministrul de Externe cehoslovac ar rămâne la Londra "pour les besoins de la cause"...

Cu Guvernul polonez din Lublin mutat la Varşovia şi cu cel cehoslovac la Koşiţe, Moscova va fi stăpână pe Guvernele indigene ale celor două ţări slave vecine — care vor scăpa astfel tot mai mult influenţei anglo-saxone... Sferele de influenţă!

În Italia ocupată, anarhia domneşte aproape pretutindeni. Tâlharii atacă lumea în ziua mare, până în oraşe. Politicienii se ameninţă cu moartea prin ziare şi prin cafenele... În Sicilia, în fiecare zi alt oraş se răscoală! Şi, în asemenea condiţii, Guvernul Bonomi îşi închipuie că anglo-americanii îi vor da arme ca să mobilizeze o armată! Ca să se întâmple ca în Grecia?

După o informaţie din *Journal de Genève,* Regele nostru Mihai a primit într-o lungă audienţă pe mareşalul Malinovski însoţit de Vinogradov, delegatul sovietic la Comisia Interaliată pentru aplicarea Armistiţiului (aflăm cu acest prilej că tovarăşul Vinogradov a fost numit „locotenent-general"). Audienţa ar fi fost lungă şi *cordială*, subliniază foaia lui René Payot.

Marţi, 23 ianuarie. Articolul substanţial, judicios scris şi bine documentat (cu portret) asupra lui Maniu, publicat în prima pagină a ziarului *Tribune de Genève* de sâmbătă — a fost făcut de George Assan...

Pe fronturi, acelaşi ritm. Ruşii au ocupat Insterburg în Prusia Orientală, precum şi Allenstein; o serie de oraşe mai mici înspre Poznan şi înspre Silezia Superioară. La Budapesta, bat apa în piuă, iar la sud-vest, spre Székesfehérváry au mâncat puţin bătaie...

Pe frontul de Vest, Aliaţii au reluat iniţiativa la nord de Strasbourg, unde nemţii atacă viguros şi înaintează. Au ajuns la 13 kilometri de Strasbourg...

Regele Petru al Iugoslaviei „a demisionat" pe Şubaşici, împotriva sfaturilor *date pe faţă* ale Guvernului englez... E probabil că Şubaşici,

împreună cu Tito, va instala Guvernul său la Belgrad, pe când Regele Petru va forma un altul la Londra... Vor fi două Guverne şi în Iugoslavia, din care unul sub influenţa Moscovei... Stalin trebuie să-şi frece mâinile! Cum am scăpat noi?

Macaronarii sunt extraordinari: au uitat că au fost învinşi şi că au capitulat şi se plâng, prin ziarele din Roma, de controlul aliat care îi împiedică să-şi facă treburile!

Miercuri, 24 ianuarie. Serbarea Unirii, la noi... Ce o fi la Bucureşti?

Politica de război a Germaniei e greu de priceput: pe când ruşii intră tot mai adânc în Prusia Orientală şi în Silezia şi aproape nu întâlnesc rezistenţă — von Rundstedt atacă în Alsacia unde pregăteşte o nouă ofensivă şi sacrifică lume degeaba, căci oricâte succese ar putea avea între Rin şi Vosges, războiul tot e pierdut pentru nemţi...

Propaganda ungurească este extraordinară, cel puţin în Elveţia. Toate simpatiile sunt, *în presă*, pentru aceşti huni a căror istorie nu e decât un lung şir de tiranii şi de nedreptăţi.

La armistiţiul nostru, doar că presa elveţiană nu s-a bucurat de loviturile pe care le primeam. Acum, cu prilejul armistiţiului cu Ungaria, numai lacrămi... Toate ziarele, mai ales cele normande, insinuează că condiţiile armistitiului, în ce priveşte garanţiile, *nu pot fi decât provizorii*, că nedreptatea de la Trianon nu poate fi repetată, că trei milioane de unguri au rămas în afară de teritoriul Patriei... De unde vor fi luat bestii plătite ca René Payot (*Journal de Genève*) şi Baume (*La Suisse*) cele trei milioane de unguri?

Gafencu scoate o nouă ediţie a cărţii sale, la Paris. A scris pentru această ediţie o prefaţă specială, pe care a publicat-o şi în *Journal de Genève*. Cam multă teorie, şi încercare de „capacitare" a sovieticilor...

Conflictul iugoslav bate în plin. Regele Petru publică comunicate şi Şubaşici altele... Deşi Regele Petru „a demisionat" pe Şubaşici, *toate* punţile nu sunt încă rupte. Dar ca şi...

Între Aliaţi:

Sub titlul „Zona rusească", cunoscutul ziar englez *Economist* publică un articol consacrat situaţiunii din Europa Orientală...

„Un val opac acoperă regiunile ocupate de ruşi" — spune foaia britanică.

După ce face o comparaţie între situaţia din Grecia, pe de o parte, şi din România, Bulgaria, Polonia şi JIugoslavia de alta — din punctul de vedere al controlului opiniei publice, *Economist* intră într-o lungă polemică cu privire la planurile economice şi politice ale Sovietelor, pe care Kremlinul vrea să le aducă la îndeplinire prin acţiunea nucleelor comuniste din ţările subjugate. Bine că încep şi englezii să deschidă ochii...

Joi, 25 ianuarie. *La Suisse* de azi-dimineaţă publică cu caractere groase o telegramă de la Paris, după care *s-ar şti* la Ankara că von Papen a fost însărcinat de către Guvernul Reich-ului să sondeze la Madrid condiţiile eventuale în care Germania ar putea cere pacea. Von Papen s-ar bucura actualmente de încrederea desăvârşită a cercurilor militare germane, care-l consideră ca personalitatea cea mai indicată pentru a duce la bun sfârşit asemenea conversaţii...

Nu e pentru prima dată că von Papen a fost indicat ca „emisar al păcii" — dar de astă-dată *poate* să fie ceva adevărat în zvonurile care circulă, căci situaţia Germaniei apare ca disperată...

Într-adevăr, puhoiul rusesc n-a putut fi oprit până acum *şi a atins linia Oderului*, fără o reacţie serioasă din partea Wehrmacht-ului. Se pune astăzi întrebarea *dacă* există vreo linie de rezistenţă — despre care s-a vorbit atât — la estul Reich-ului. Comunicatele ruseşti de aseară şi de azi-dimineaţă anunţă într-adevăr că Kalici, Ravici, Trachtenberg şi Oppeln pe frontul Silezian — Lyck, Nenendorf şi Biala pe al Prusiei Orientale au fost ocupate. Comunicatele mai spun *că centrul industrial din Silezia a fost atins*, că Breslau e sub bătaia tunurilor şi *că Oderul a fost trecut* stabilindu-se un cap de pod rusesc pe malul occidental al fluviului...

Pe frontul de Vest, lucrurile nu merg mai bine pentru nemţi, chiar în Alsacia, unde francezii au înregistrat mari succese. Pare că armata germană nu va avea nici efemera satisfacţie de a reocupa provizoriu Strasbourgul...

Doamne, Doamne, ce ne va aduce ziua de mâine?

În Camera Comunelor, un deputat (ziarele elveţiene nu îi dau numele — dacă ar fi fost vorba de unguri, i-ar fi dat şi biografia!) a pus Guvernului întrebarea despre contribuţia României în războiul contra nemţilor. Eden a răspuns că contribuţia României, *care a mobilizat 14 divizii*, e foarte apreciată şi a adăugat vorbe bune la adresa noastră...

Emisiunile de radio ne-au dat ieri senzaţionala ştire că în conflictul iugoslav, *Statele Unite sunt de partea Regelui Petru*... Adjunctul lui Stettinius, subsecretarul Joseph Grew a declarat gazetarilor că atitudinea Statelor Unite şi a Marii Britanii cu privire la Iugoslavia , *„nu sunt necesarmente identice"*. Probabil că această atitudine adoptată la Washington, ca şi îndemnurile de înţelegere pornite de la Foreign Office, au împins pe Şubacici să mai ia contact cu Regele Petru, care de altminteri a chemat ieri de două ori pe fostul său prim-sfetnic... În momentul de faţă, o înţelegere, deşi pare anevoioasă, nu este exclusă...

Înlocuirea ministrului Comerţului Jesse Jones prin Wallace e viu discutată în presa americană şi mai mult dezaprobată...

Un englez sexagenar, Henderson, luat ca ostatic de către bestiile ELAS-ului a murit în urma relelor tratamente suferite. Grav... pentru greci!

O serie de soldaţi americani, care s-au dedat în Franţa la speculaţii de bursă neagră şi la vânzări de efecte militare, au fost condamnaţi până la 25 ani muncă silnică...

Armată adunată cu arcanul!

Procesul lui Charles Maurras — o ruşine pentru Franţa — a început ieri, la Lyon. Maurras are 77 de ani şi e surd...

Tribune de Genève de aseară publică următoarea telegramă din Bucureşti:

"Après de longues négociations, les partis politiques roumains ont établi un accord avec le gouvernement au sujet du jugement des personnalités impliques dans le procés ouvert contre l'ancien régime.

La formule apparaît ingénieuse. Il a été que les accusés seraient divisér en trois catégories: criminels de guerre, profiteurs de guerre et coupables d'actes politiques (*adhésion à l'Axe*).

Les tribunaux seront présidés *par des magistrats de carrière*[1] assistés d'un délégué du peuple. Ces délégués seront chois par une commission mixte forme de représentants des trois partis, national-paysan, libéral et front démocratique. Cette même commission décidera dans quelle catégorie seront classé les accuses".

Modă nouă!

Vineri, 26 ianuarie. Reproduc — în textul francez cum mi-a fost comunicat de către Agenţia telegrafică din Berna — decretul-lege relativ la „pedepsirea criminalilor de război şi a celor responsabili pentru dezastrul României". Acest text n-a fost reprodus de niciun ziar elveţian (pentru ce?). Câteva foi s-au mulţumit să dea titulatura celor trei capitole ale decretului (vezi pg. 75-76)...

"*Sont considérés comme criminels de guerre ceux qui*:

Ont infligé des traitements inhumains aux prisonniers de guerre;

Ont commis ou ordonnée des actes d'oppression au d'extermination au détriment de la population civile dans les territoires occupés;

Ont ordonnée ou exécuté les ordres visant à la suppression ou à l'extermination des individus ou des collectivités;

Ont ordonnée des déportations ou des internements[2] pour des raisons raciales ou politiques;

Ceux qui, en qualité de directeurs, surveillants ou gardiens des camps d'internement, de déportation ou de travail forcé, ont en une attitude inhumaine envers les personnes en leur pouvoir;

Ceux qui, en leur qualité d'officiers de la police judiciaire, ont pourchassé des personnes à cause de leur opposition contre la guerre ou contre le régime;

Ceux qui, en leur qualité de procureurs ou juges, ont contribué à donner une apparence légale à la violence;

Se sont mis au service du hitlérisme ou de la Garde de Fer et ont attaqué le pays par leurs paroles, leurs écrits ou leurs actes;

N'ont pas respecté de loi internationale, ni le droit des gens;

Ont réalisé des fortunes ou des gains illicites.

---

[1] Câte lichele sunt şi printre „magistraţii noştri de carieră"...

[2] Vor fi pedepsiţi şi ruşii care au comis aceleaşi samavolnicii?

Sont considérés comme profiteurs de guerre ceux qui:

En leur qualité d'officiers de l'armée on eu toute autre qualité, ont réalisé des bénéfices illicites par les livraions de guerre ou grâce à la situation de guerre, par l'abus ou par la violence de caractéres hitlérien[1] ou légionnaire — ont réalisé des fortunes ou des gains illicites.

Sont considérés comme responsables pour le désastre du pays, ceux qui:

Ont instauré ou ont aidé à l'instauration du régime de dictature, qui ont conclu ou ont aidé à conclure l'alliance avec l'Allemagne hitlérieane et qui ont déclanché ou ont aidé à déclancher la guerre contre l'Union Sovietique (!) ou les Nations Unies (!!);

Ont appelé les Allemands dans le pays ou ont aidé à leur venue;

Ont été coupables en militant en faveur d'une politique exterieure philo-allemande, ou par des actes ou par la terreur ont facilité une politique philo-allemande;

Ont activé dans la but d'asservir la Roumanie à l'Allemagne.

Les peines suivantes sont prévues pour ceux coupables de ces trois crimes:

a) Pour les criminels de guerre et pour ceux coupables du désastre du pays:

1. Condamnation à la mort;
2. Travaux forcés à perpétuité.

b) Pour toutes les trois catégories:

1. Condamnation à la mort;
2. Travaux forcés à perpétuité;
3. Travaux forcés de 5 à 20 ans;
4. Réclusion de 5 à 15 ans;
5. Pénitencier correctionnel de 5 à 10 ans.

Pour le jugement de ces criminels seront constitués:

1. *Une Cour Spéciale* formée des juges désignés exprès par le ministre de la Justice (!!), parmi les juges à la haute Cour d'Appel de Bucarest et des juges désignés par les partis politiques: par le Parti National-Paysan 10, par le Parti Libéral 10 et par le Front National 20. Seront désignés les cours spéciales formées de: 3 juges désignés par le ministre de la Justice et 4 juges désignés par les partis politiques[2]. Ils auront tous les attribute des Hautes Cours de Justice.

2. *Un Tribunal Spécial*, fomél de juges désigné sur la même base qu'au N° 1. Les Tribunaux Spéciaux[3] désignés par les partis politiques.

[1] (?)

[2] Cam încurcat: aceste Curţi să fie altele decât cea dintâi, sau secţii ale ei?

[3] Vasăzică vor fi mai multe, nu „unul"...

Des Accusateurs Publics seront nommés par le Ministre de la Justice, ils seront investis avec tous les droite des procureurs et des juges d'instruction, ainsi qu'avec ceux du Ministére Public.

Les Mandats d'Arrêt seront lancés par la Présidence du Conseil des Ministres".

Nota Agenţiei elveţiene se termină cu informaţia că, în acelaşi timp cu promulgarea acestui decret, primele mandate de arestare au fost lansate şi persoanele vizate au fost imediat arestate. Agenţia nu spune care sunt aceste persoane...

Date fiind timpurile, moravurile noi juridice şi... stăpânirea căreia suntem supuşi, putea să fie şi mai rău...

Nemţii ar fi construit un V_4 a cărui bombă zboară cu o viteză de *9 000* kilometri pe oră şi se ridică în stratosferă până la *190* kilometri înălţime!!! Toate fanteziile lui Jules Verne, care mi-au desfătat copilăria, sunt întrecute! Se zice că cu acest V_4, care din fericire nu poate fi construit în serie, nemţii vor să bombardeze New Yorkul!!...

Am avut ieri şi alaltăieri momente de emoţie la cinematograf! A rulat un film ONC, cu vederi din exploatările româneşti — şi un „jurnal" englezesc în care a fost filmată intrarea ruşilor în Bucureşti, după armistiţiu... O sumă de colţuri din Bucureşti, cu „blocurile" familiare, intacte! Şi ce e mai interesant *entuziasm*, *delir*, *fraternizare* între soldaţii ruşi şi populaţia noastră! Document "pris sur le vif", nu mai poate tăgădui nimeni că ruşii au fost primiţi în Bucureşti cu braţele deschise. Priveliştile „urâtului" nostru Bucureşti mi-au zguduit inima!

Generalul de Gaulle a făcut declaraţii politice gazetarilor din Paris. A descris toate mizeriile prin care trece poporul francez şi prin care va mai trece anul acesta: refacerea ţării e asigurată, dar până la normalizarea lucrurilor va trebui un timp... Generalul a afirmat că Franţa va ocupa malul stâng al Rinului (la pace) fiindcă nu mai poate tolera o a treia năvălire inamică pornită din acest „cap de pod". Guvernul francez a cerut să fie reprezentat la conferinţa celor "Big Three" — şi aşteaptă un răspuns. Conferinţa nu are de altminteri sorţi de izbândă *decât dacă va fi bine pregătită*. De Gaulle a mai declarat că doreşte un pact de alianţă cu Anglia, şi — mai târziu — colaborare cu Italia...

Se zvoneşte că din cauza operaţiilor în curs pe frontul de Est, operaţiuni pe care Stalin le urmăreşte de aproape, întâlnirea celor „Big Three" va fi amânată până la sfârşitul lui februarie şi va avea probabil loc — atunci — în Rusia...

"Quod erat demonstrandum"!

Gazette de Lausanne a publicat ieri următoarea telegramă din Bucureşti:

"M. Vishoianu, ministre roumain des Affairés Étrangrès, a déclaré: La question de Transylvanie *une fois réglé*, la Roumanie sera toujours prête à se réconcilier *avec une Hongrie démocratique et pacifique ayant renoncé à ses ambitions de conquêtes dans le bassin du Danube.* Le gouvernement roumain a pris acte avec satisfaction de la déclaration du gouvernement italien considérant nul l'arbitrage de Vienne et la nation roumaine voit avec joie cette décision des Nations Unies *confirmée par l'armistice signé a Moscou avec le gouvernement démocratique hongrois.*

De son côté le peuple roumain exécute loyalement les clauses de l'armistice, ce dont il a déjà fourni de larges preuves, considérant que cette exécution est la meilleure base pour la reprise des relations normales avec les Nations Unies, particulièrement avec l'URSS.

La presse et les milieux politiques roumains commentant avec satisfaction la signature de l'armistice avec la Hongrie *et notamment l'annulation de la sentence arbitrale italo-allemande* attribuant à la Hongrie, le 31 août 1940, la Transylvanie septentrionale. *Le retour à la mère-patrie de cette contrée* soulève un grand enthousiasme. Les cercles roumains autorisée assurent que de l'aveu même des staistiques officielles hongroises, la majorité de la population se cette région est roumaine".

Dat fiind regimul sub care trăim în România, declaraţiile lui Vişoianu n-au putut fi făcute *decât cu aprobarea ruşilor*, ceea ce le dă o importanţă covârşitoare.

Prietenii noştri care au văzut originalul telegramei din Bucureşti adaugă că *Gazette de Laussane*, şi ea maghiarofilă ca toată presa elveţiană-romandă, a tăiat toată partea finală a comunicării, în care Vişoianu vorbea de atrocităţile comise de unguri împotriva românilor, atrocităţi pe care noi ne-am abţinut să le comitem la ocuparea ţinutului, în spirit de răzbunare...

Sâmbătă, 27 ianuarie. Pare că pe frontul de Est, rezistenţa germană s-a mai încordat pe Oder. Totuşi, ruşii au putut trece fluviul şi stabili capete de poduri în vreo 10 locuri. În ce priveşte luptele, ştirile nu prea lămuresc situaţia, căci pare că nemţii au rămas cu „pungi" în care au lăsat trupe, în dosul năvalei ruseşti. Ce e foarte grav pentru potenţialul de război al Reich-ului e că — după câte se pare — regiunea industrială a Sileziei e astăzi, în cea mai mare parte, în mâinile ruşilor care anunţă că au ocupat Beuthen, Gleiwitz, Hindenburg şi alte localităţi din Silezia Meridională... Comunicatele sovietice mai anunţă că trupele lui Rossokowski au ajuns la golful Danzigului şi că au tăiat astfel complect Prusia Orientală de Reich... Şi mai anunţă că forţele care atacau spre Posen, au trecut la sud şi la nord de acest oraş, în direcţia Frankfurt pe Oder — şi n-ar mai fi decât la 160 kilometri de Berlin.

Ştirile din Berlin confirmă evacuarea marilor oraşe din Silezia şi Prusia Orientală (e vorba de evacuarea femeilor, infirmilor şi copiilor) — şi valul de refugiaţi din est care a înecat Berlinul contribuie mult la dezorganizarea serviciilor şi la nutrirea panicii... La Berlin, aprovizionările au scăzut şi, pentru economie de cărbuni, s-a suprimat gazul în mai toate locuinţele... Şi toate pe o iarnă cumplită; ce suferinţe pe bieţii oameni!

În Vest, preponderenţa anglo-americanră se restabileşte pe fiecare zi. Chiar în Alsacia, unde nemţii loveau până ieri tare, lucrurile încep să meargă prost pentru dânşii... Începutul sfârşitului?

După ziarele din Stockholm, inventatorul maşinii V_4, un oarecare inginer Hartmann, s-ar fi certat cu naziştii, ar fi trecut în Suedia şi ar fi intrat în vorbă cu agenţii sovietici pentru a-şi „închiria" activitatea Rusiei... O fi?

Matura frumuseţe, Marie Marquet, de la Comedia Franceză, arestată astă-toamnă pentru „înţelegere cu inamicul", a fost pusă în libertate din lipsă de probe...

Se aşteaptă venirea în Elveţia a d-lui Currie (care n-a descoperit radiul), ca trimis a lui Roosevelt, pentru a trata reducerea exporturilor elveţiene în Germania.

Şubaşici şi Regele Petru continuă să „pertracteze", la Londra...

Duminică, 28 ianuarie. Geneva românească a avut şi ieri o zi de fierbere. Fiindcă biata noastră ţară e sub obroc şi nu ştim ce se întâmplă acolo; emisiunile de radio din Bucureşti nu dau decât ştiri administrative, după care nu se poate judeca nimic — câteodată mai vorbeşte de câte un decret, al cărui conţinut îl publică de altminteri şi foile de aci. Ori alaltăieri, *Radio Bucureşti* a dat un comunicat politic, ca să ne informeze *„că opinia publică e foarte mulţumită de comunicatul Preşedinţiei Consiliului prin care se dezminţea categoric că Regele Mihai a vrut să părăsească ţara, după cum anunţase un ziar românesc* (fără să spună care)". *Radio Bucureşti* adăuga că Regele n-a vrut *niciodată* să părăsească ţara, că în curând *un foarte important colaborator va arăta rolul preponderent pe care Regele l-a jucat cu prilejul încheierii Armistiţiului din august 1944, armistiţiu a cărui iniţiativă au luat-o d. d. Ştirbei şi Vişoianu*"...

Lumea şi-a zis că de vreme *ce se dezminte*, a fost ceva; că era foarte ciudat ca „un ziar românesc" să fi publicat o asemenea ştire sub regimul cenzurii şi câte şi mai câte. Imaginaţiile au mers la galop, cu atât mai dezordonat cu cât *nimic* nu apărea în ziarele străine şi că *Radio Moscova* şi *Pravda* luaseră iar în primire pe Maniu, *acuzându-l de complicitate cu Garda de Fier, pe temeiul acordului electoral*[1] *din decembrie 1937*!!

O telegramă *nesolicitată*, primită de la nevastă-mea ieri "*Tous bien, embrassons*", ca şi cum ar fi scăpat dintr-un pericol serios, m-a tulburat şi pe mine...

Dar aseară *Radio Bucureşti* ne-a mai liniştit: revenind asupra „informaţiei" cu bucluc a arătat că Regele a fost acuzat că voia să părăsească ţara în 1943 (!!) — şi bineînţeles a insistat asupra dezminţirii date...

Pare că nu a fost nimic, prin urmare şi să dea Dumnezeu să fie aşa! Telegrama soţiei mele trebuie, prin urmare, interpretată în sensul strict al cuvintelor, al cărui scop nu ar fi fost altul decât să mă liniştească asupra stării celor de acasă...

Ceea ce a contribuit mult să enerveze pe românii noştri din Elveţia a fost că în acelaşi timp o telegramă "Reuters" anunţa că Statele Unite s-au plâns de atitudinea ruşilor în România şi în Bulgaria. Informaţii

[1] Acest acord, pe care l-am semnat şi eu!, avusese de scop *numai poliţia* ultimelor alegeri Tătărescu – Franasovici şi partidele care l-au semnat *au specificat lămurit că nu înţeleg* prin pactul în chestiune nicio colaborare ideologică, fiecare partid păstrându-şi programul. Era vorba numai de poliţia operaţiilor electorale...

luate, această plângere se referă la stânjenirea circulaţiei şi la expulzarea *unor ofiţeri americani* (ruşii au răspuns că au provocat represalii pentru vexaţiuni identice suferite de ofiţeri sovietici în sudul Italiei!)...

Radio Bucureşti ne-a mai permis aseară să ridicăm un colţ din perdeaua ce s-a întins la graniţele României, informându-ne că *trocul* este autorizat la ţară pentru toate produsele, afară de făină şi de oleaginoase... **Bine trebuie să stea lucrurile în comunele noastre rurale, dacă s-a ajuns la troc!!**

Ruşii au cerut Statelor Unite un împrumut de *6 miliarde* de dolari şi italienii unul de 60 milioane!... Ştire excelentă, în ce priveşte prima parte!

Pe de o parte se dezminte (din Berlin) ştirea că Papa ar fi în Spania şi că ar negocia o pace — pe de alta, telegramele din Stockholm, Ankara şi Madrid răspândesc din nou zvonul că Germania umblă după un armistiţiu, de data asta cu Rusia... Zvonuri tendenţioase, manevre diplomatice, sau glas de agonie?

Guvernul din Lublin a trebuit să renunţe la hotărârea de a-şi muta sediul la Varşovia, deoarece nu s-a găsit în capitala Poloniei *nicio casă* în stare să-l adăpostească... Varşovia e complect distrusă...

Ruşii continuă să înainteze în Est. Însuşi Berlinul mărturiseşte că au pătruns adânc în bazinul industrial al Sileziei. Trei sferturi din Prusia Orientală sunt ocupate de ruşi, care, între cele două armate ale lor, ar fi izolat 20–30 de divizii (?) germane... Trupele lui Konev au ajuns la graniţa Brandenburgului; o mare bătălie se aşteaptă în regiunea Oderului...

Nici la Vest nu le merge nemţilor mai bine: ofensiva Rundstedt pare complect lichidată şi până şi atacul din Alsacia, de la Haguenau (până ieri foarte ameninţător) a fost zădărnicit... Zilele care vin ar putea fi decisive, pentru soarta războiului...

Ruşinea Franţei: Maurras a fost condamnat la închisoare pe viaţă (are 77 de ani!) şi Pujo la 5 ani — iar la Nimes, Chiappe fratele fostului prefect de poliţie a fost executat...

Berlinul dezminte dezertarea inginerului Hartmann, cel cu V_4. Nici nu există vreun Hartmann care să se îndeletnicească cu construirea acestor aparate — şi nemţii ţin întreaga informaţie drept o mistificare...

Armata română se bate cu vitejie, în masivul Tatra şi urmăreşte cu dârzenie forţele germane...

Pare că mergem spre un compromis în conflictul iugoslav, mulţumită intervenţiei împăciuitoare a Statelor Unite...

Comisia Economică a Senatului american s-a pronunţat prin 14 voturi contra 5 împotriva numirii lui Wallace la Ministerul Comerţului.

Faptul e fără precedent în analele politice ale Statelor Unite... Chestiunea va veni în faţa plenului Senatului, în care Roosevelt dispune de mare majoritate...

Luni, 29 ianuarie. *Radio Bucureşti* a difuzat aseară că măsura luată de a se suprima învăţământul religios, a fost revocată „din cauza *neduMirilor* (!!) ce produsese în opinia publică"! Măsura fusese luată de Ministerul Muncii şi numai pentru şcolile depinzând de acest departament. Iniţiatorul ei a fost ministrul Muncii, un anume Voitec, pare-se comunist... [în fapt, Ştefan Voitec era ministrul Educaţiei Naţionale iar ministru al Muncii era Lotar Rădăceanu — ambii socialişti] Mi-am închipuit de la început că ne aflam în faţa unei năzbâtii de diletant...

Tot *Radio Bucureşti* a mai anunţat aseară că Savel Rădulescu, preşedintele Comisiei pentru aplicarea Armistiţiului, a oferit o masă lui Vinogradov şi lui Vişoianu şi că „cordialitatea" a domnit tot timpul ospăţului!

Fericită ţară!

Mare vâlvă în Franţa în jurul vizitei d-lui Hopkins, trimis special al Preşedintelui Roosevelt la Paris. Se zice că Hopkins, între altele, ar avea misiunea să invite pe de Gaulle la conferinţa celor "Big Three"...

Această conferinţă — se spune acum — ar fi să se întrunească zilele acestea, înainte de 1 februarie, la Roma... Roosevelt ar fi şi plecat din America şi Stalin de la Moscova... La Roma emoţie mare... Zvonuri!

Un articol din *Army and Navy* (Washington), în care se spune că ruşii au intenţia să contituie un Guvern provizoriu german, în teritoriile ocupate ale Reich-ului, face senzaţie... Acest Guvern ar fi să fie constituit din generalii germani prizonieri în Rusia (Paulus, Seydlitz etc.), care toţi au păstrat relaţii cu comandanţii din Wehrmacht. Guvernul provizoriu ar încheia (ca cel unguresc din Debreţin) un armistiţiu *şi cu dânsul s-ar trata pacea.* Concomitent, Guvernul provizoriu ar avea sarcina să obţină sabotarea apărării Reich-ului şi a îndruma astfel lucrurile spre înlocuirea nazismului şi pacificarea Germaniei... Alte zvonuri?

Înaintarea ruşilor continuă... Trupele lor au ocupat în Silezia industrială Kattowitz, Königshütte, Siemianowitz şi Beuthen (luat de ruşi, reluat de nemţi şi acum definitiv ocupat de ruşi) — mari centre industriale în care Wehrmacht-ul se apăra cu îndârjire împotriva valurilor sovietice năvălitoare. La nord, ruşii au ocupat Memel, iar la sud, în Carpaţi — Poprad. Comunicatul rusesc pretinde că forţele lui Jukov au pătruns 50 kilometri în provincia Brandenburg...

Ducele de Gloucester, numit (cam de mult deja) guvernator al Australiei, a sosit în fine, cu ducesa, la Sidney...

Quisling, primul-ministru colaboraţionist al Norvegiei, a sosit la Marele Cartier al lui Hitler. Acesta i-a promis marea cu sarea, *după victorie*! Interesantă conversaţie!

Miercuri, 31 ianuarie. Înaintarea ruşilor pe frontul de Est continuă... Încordarea forţelor germane pentru apărarea liniei Oderului nu s-a adeverit, cel puţin la nord şi la sudul liniei... Frontul rusesc a lăsat acum regiunea industrială sileziană în dosul lui şi trece spre apus de Oder; de la Oppeln şi până la Glogan urmează linia fluviului, când pe un mal, când pe celălalt; de la sud de Glogan o ia spre nord, taie râurile Obra, Wartha şi Netze, apoi pe la Scheidemrihle ajunge la mare la vest de Danzig şi de Gdynia. Trupele sovietice operează acum la nord de Wartha şi de Netze, în Brandenburg şi în Pomerania, la 140 kilometri de Berlin şi la 80 de Stettin... Oraşele Posen, Bromberg şi Thorn, încercuite, au rămas ca „poziţii arici" în dosul liniilor ruseşti iar în Prusia Orientală, între Elbing (vest), Königsberg (est) şi Rastenburg (sud) sunt încercuite 20–30 divizii germane...

Pe frontul de Vest, lucrurile nu merg mult mai bine pentru nemți, care se retrag pe tot frontul, pe linia Siegfried...

În această situație quasi disperată, când se vorbește de strămutarea Capitalei de la Berlin la München, când dr. Ley, șeful muncitorimii naziste, declară că „poporul german se bate în fața Berlinului, în Berlin și în dosul Berlinului", când fugarii degerați și nemâncați sosesc în puhoi din regiunile orientale ale Reich-ului și sporesc mizeria Capitalei — în aceste momente ce vestesc prăbușirea, Hitler a găsit curajul să mai vorbească *de victoria finală* a poporului său!

Führerul a luat ieri cuvântul, cu prilejul celei de a 12-a aniversare a „preluării puterii" (30 ianuarie 1933) și a scos din magazinul său de accesorii toate argumentele cunoscute. Lupta între Europa și Asia, pericolul bolșevic care amenință lumea întreagă (doar vor auzi anglo-americanii), prepotența ovreilor etc., etc. De data asta a mai adăugat un paragraf special în care a analizat și preamărit binefacerile nazismului în cei șase ani de pace de la începutul domniei... Și la fiecare trei fraze a invocat pe Dumnezeu și protecția divină, ceea ce nu făcea pe vremea atotputerniciei sale...

Concluzia: cum era de așteptat, victoria complectă și *sigură* a Germaniei. Deocamdată însă, Victoria și-a ales domiciliul în lagărul adversarilor ei... Vorbe, vorbe, vorbe goale! Să mai fie oameni în Germania care să se lase convinși de elocința acestui neînduplecat luptător?

Dl Harry Hopkins, „omul lui Roosevelt" a cărui vizită la Paris a fost viu comentată, a făcut o scurtă vizită și la Roma — după ce începuse cu Londra. Se zice că vizitele lui în cele trei capitale occidentale sunt în legătură cu conferința în Trei. Opinia acreditată e că conferința va avea loc în curând, că se va ține la Roma și că va fi scurtă, deoarece Stalin nu poate lipsi prea mult de la Cartierul său general. Se mai crede că Roosevelt și Churchill (Stalin, nu) vor vizita pe Papa, că de Gaulle va lua parte la *ședințele finale*, că Tito și Plastiras vor participa la discuțiile relative la Iugoslavia și la Grecia... "Qui vivra verra"...

Cascada tronurilor: Regele Petru s-a împăcat cu Șubacici și cu Tito — adică a capitulat. Șubacici și-a dat demisia, Regele a primit-o și l-a reînsărcinat cu formarea unui nou Cabinet, pe baza „înțelegerii Tito–Șubașici". Regele s-a mulțumit cu un succes moral, acela că consimțământul său — pe care l-a dat — pentru instituirea unei Regențe până ce „poporul se va pronunța", a fost socotit necesar. Și a mai obținut ca generalul Radici (pe care Petru nu voia să-l primească în

ruptul capului) să fie înlocuit la Ministerul de Război! Radici va fi înlocuit în noul Guvern prin însăși Șubașici...

Depoziția lui Suvich (fostul subsecretar de Stat la Externe și ambasador, sub Mussolini) în procesul generalului Roatta ce se dezbate la Roma a confirmat că Ante Pavelici și toți complicii săi croați în asasinatul Regelui Alexandru au fost adăpostiți de Duce în persoană, într-un lagăr care a devenit o școală practică de terorism sub protecția dictatorului italian... O știa toată lumea — lipsea însă o confirmare oficială...

Se dă o nouă versiune a atentatului împotriva lui Hitler din iulie trecut. Se spune că conducătorii Wehrmacht-ului ar fi luat anumite contacte cu inamicul pentru încheierea armistițiului și că ar fi împins înainte pe mareșalul von Witzleben (și pe complicii civili ai acestuia) pentru negocieri. Aceste negocieri — despre care Göring și Himmler au fost zilnic ținuți în curent — neducând la nici un rezultat, Himmler a înscenat lovitura din iulie, ca să scape de cei compromiși, iar dânsul și Göring cu fața curată... Hitler n-ar fi știut nimic despre toate aceste intrigării și înscenări sângeroase...

Se spune că fabricile din Silezia au fost salvate de lucrătorii străini, care, la apropierea rușilor, s-au răsculat, au ucis pe muncitorii nemți puțini la număr și i-au împiedicat să distrugă uzinele, conform ordinelor primite...

Dl Jacques Maritain, profesor universitar catolic, „filosof și teolog" (!) a fost numit ambasador al Franței pe lângă Sf. Scaun.

Academia Goncourt a rămas fără domiciliu: restaurantul Drouant (Place Gaillon), unde își ținea ședințele, de la fundație, a fost închis fiindcă a fost prins cu operațiuni de "masché noir"... Sic transit!

Din *Tribune de Genève* de aseară:

"*Les criminels de guerre roumains.* On s'attend à la publication prochaine du décret – loi concernant les criminels de guerre[1]. *La liste*

[1] Probabil un decret suplimentar reglementând amănuntele procedurii, pentru această categorie de învinuiți.

des personnes doivent être arrêtés a été établie personnellement par le général Radesco, président du Conseil. Elle est examinée actuellement par le Roi Michel. *Il s'agirait de plus d'un millier de personnes*"...

Vineri, 2 februarie. *La Chandeleur*! (2 februarie) ni s-a arătat soarele! Vine iarna din nou! De-abia se încălzise de trei zile şi se topise zăpada prin oraş... Are să vină alta!

Ruşii continuă să se apropie de Berlin! Trupele lor înaintate au ajuns la Zielenzig şi la Küstrin pe Oder, la nord de Frankfurt (pe Oder), pe care l-au învestit. Mai puţin de 50 kilometri îi mai despart de Berlin...

La Berlin, haos şi panică. Se pregăteşte apărarea oraşului, se sapă tranşee şi se construiesc baricade... Ştirea evacuării Ministerelor se dezminte — şi oficial se afirmă că „se va rezista pe Oder"... Dar după alte zvonuri, ar fi fost evacut şi întreg Corpul diplomatic. Nimeni nu cunoaşte exact situaţia din capitala Reich-ului — dar trebuie să fie o jale! Patru milioane de oameni, dintre care mulţi fără adăpost şi lipsă de aprovizionări pe toată linia... Îmi închipui ce trebuie să fie în sufletul lui Hitler...

Şi pe frontul de Vest iniţiativa a trecut în mâinile Aliaţilor. Azi, pentru prima oară, de şase săptămâni, telegramele nu mai vorbesc de St. Vit, pe care americanii l-au recucerit, în fine. Aliaţii au reluat iniţiativa, chiar în Alsacia de Jos (Strasbourgul a scăpat de orice ameninţare), dar nemţii rezistă, înverşunat: americanii şi englezii înaintează cu 300 metri pe zi... Ce deosebire cu frontul de Est!

Conferinţa în Trei pare să fi început *undeva*, în bazinul Mediteranei (se crede că la Cairo) dar locul se ţine secret pentru siguranţa participanţilor... Cert este că nu se ţine la Roma...

Prin *Radio Bucureşti* s-a aflat că prima listă de acuzaţi pentru „criminali de război" (peste 1 000 de nume!) a apărut în *Monitorul Oficial*. Nu se spune cine e pe listă şi ziarele elveţiene nu spun nimic în această privinţă. Nu ştiu pe ce cale românii din Geneva au aflat un singur nume de pe listă: pe al scriitorului Brătescu-Voineşti! Brătescu-Voineşti s-a adeverit o lichea, sub regimul Antonescu — dar faptul că e o lichea nu e suficient pentru a fi dat în judecată pentru „crimă de război"! Oricum, Brătescu-Voineşti a fost unul din cei mai talentaţi scriitori români — şi un om paşnic...

Ziarul *La Suisse* de ieri publică următoarea notiţă:

"Bucarest, 1 février. Le Front National Démocratique, qui groupe les partis de gauche et d'extréme gauche roumains *a publié une proclamàtion* critiquant violemment l'attitude des partis national-paysan et libéral. Le Front National Démocratique *réclame le pouvoir* affirmant «qu'il est seul aujourd'hui capable de remédier à la situation».[1]

La proclamation du Front National Démocratique a provoqué de vives réactions dans les partis national-paysan et liberal, qui comptent huit réprésentants au sein du Gouvernement Radesco"...

Şantaj, frământări interne, mâna Moscovei? Numai această din urmă ipoteză ar fi îngrijorătoare...

Nu ştim nimic. Constatăm că, pe când religia se suprima în învăţământul nostru, la Moscova, mitropoliţii şi episcopii felicitau pe Stalin care îi încredinţa de bunăvoinţa sa... Nu numai că nu ştim nimic, dar nici nu mai pricepem nimic... Faptul că măsura antireligioasă din România a fost revocată ne mai permite puţină nădejde... dar nu multă!

După ştiri parvenite la Stockholm, Schacht ar fi fost din nou arestat, iar von Schulenburg ar fi fost ucis în închisoare... Fiindcă ar fi fost un martor periculos al negocierilor care au precedat declaraţia de război a lui Hitler împotriva Rusiei... Sunt însă veşti neconfirmate.

Desbons, avocatul lui Ante Pavelici în procesul asasinatului Alexandru–Barthou, a fost arestat şi închis la Fresnes... Meseria de avocat a devenit, cum se vede periculoasă...

Circulă în Geneva o glumă a lui Stalin: la plecarea lui de Gaulle din Moscova, Mareşalul Roşu ar fi spus francezului, jumătate serios, jumătate râzând: „Când ai să spânzuri pe Thorez?"

Se non e vero, e ben trovato!

---

[1] !!!

Am primit ieri, prin Crucea Roşie, o telegramă a fiicei mele, expediată din Craiova *la 23 septembrie trecut*!... Bine că avem Crucea Roşie!!

Boşorogii din Academia Franceză au declarat vacant fotoliul lui Maurras, ca consecinţă a condamnării sale...

Suflete de eroi!

Sâmbătă, 3 februarie. Ruşii continuă înaintarea lor spre vest, dar într-un ritm mai puţin vijelios. Pare că acţiunea defensivă a nemţilor s-a mai încordat de-a lungul văii Oderului. Ruşii atacă mai ales pe Oderul inferior, între Frankfurt/Oder şi Küstrin, oraşe care constituie primul obiectiv al Sovietelor. Un alt atac viguros a pornit spre Stettin.

Şi pe frontul de Vest, Wehrmacht-ul e în retragere pe linia Siegfried. Şi pericolul din Alsacia a fost înlăturat de către Aliaţi...

În Italia, mai nimic — iar la Budapesta continuă "en ralenti" luptele pentru definitiva ocupare a Budei...

Pare că întâlnirea „familiei Big" s-a săvârşit undeva, în bazinul mediteranean. Secretul e însă aşa de bine păstrat, încât nimeni nu ştie unde. Desigur, nu la Roma. Poate la Cairo. Ieri, telegrame publicate în ziarele elveţiene dau ca probabilă întâlnirea la Bucureşti! Azi, aceleaşi ziare vorbesc de Constanţa...

Ar fi miraculos să fie la noi; *să vadă lucrurile la faţa locului şi englezii şi americanii*... Dar nu-mi vine să cred, să avem noi un aşa noroc!

Alaltăieri ni s-a anunţat la radio că foştii Regenţi bulgari (cu Prinţul Kyril în frunte) au fost condamnaţi la moarte de către „tribunalul popular" din Sofia. La moarte şi toţi preşedinţii de Consiliu de Miniştri din epoca colaborării cu nemţii — afară de vreo doi, trei... Aseară, *Postul Sotteus* (Elveţia) ne-a informat că condamnaţii ar fi fost executaţi joi seara...

Oribil! Şi un foarte prost exemplu pentru noi...

Regele Petru a numit pe cei trei Regenţi ce îi vor ţine locul în Iugoslavia; aceştia sunt: generalul Simovici (fostul îndrumător al ridicării sârbilor împotriva nemţilor în 1941), dr.-ul Juraj Şutej (membru

al noului Cabinet iugoslav) şi Duşan Sernec (fost guvernator al Croaţiei). Aceşti candidaţi ai Regelui, ce înlocuiesc pe cei trei pârliţi desemnaţi prin acordul Şubaşici–Tito, rămâne să mai fie agreaţi şi de Majestatea Sa Tito... Se pare însă că Tito nu va face dificultăţi. Şi astfel criza sârbească va fi *momentan* înlăturată.

Dl Leo T. Crowley, administratorul Comerţului Extern al Statelor Unite, a făcut următoarele declaraţii:

„Armatele sovietice folosesc milioane de tone de muniţii şi de echipamente fabricate în America şi livrate de Statele Unite pe baza legii «Loan and sale».

De la promulgarea acestei legi şi până în decembrie 1944, Statele Unite au livrat peste 331 000 vehicule cu motor ce servesc la transportul a mai mult de jumătate din ravitalierea armatei sovietice pe anumite fronturi. Până în noiembrie 1944, SUA a furnizat pe temeiul aceleiaşi legi 1 045 locomotive, 7 164 vagoane pentru tancuri. SUA a trimis Sovietelor 1 120 000 tone oţel...

Statele Unite au înlesnit de asemenea Sovietelor recontruirea şi reechiparea industriei lor de război distrusă prin invazia germană. Am trimis 60 trenuri cu instalaţii electrice pentru a înlocui izvoarele de potenţial, ca de pildă barajul distrus de la Dnieprostroi — şi mai avem altele gata de expediat. Aceste trenuri se compun din unităţi de generatoare cu aburi montate pe vagoane-platforme..."

Au cu ce se lăuda americanii!

Reprezentanţii EAM-ului, continuă să trateze, într-o vilă lângă Atena, o împăcare definitivă cu Guvernul grec, dar nu se prea înţeleg...

Roosevelt ar fi elaborat — după informaţiile lui *Journal de Genève* — un program pentru „după război", pe baza următoarelor puncte:

1) O alianţă solidă între Statele Unite, Anglia, Franţa şi Rusia, înlăturând în acelaşi timp o concurenţă deşănţată pe terenul armamentelor, ca şi pe cel economic;

2) Punerea la punct a unui potenţial militar comun suficient pentru împiedicarea oricărei agresiuni din partea unei a cincea Puteri;

3) O procedură paşnică pentru eliminarea „cauzelor mai adânci ale războaielor", prin creaţia unor orgnanisme internaţionale pentru chestiunile economice şi sociale.

Planul admite şi încheierea de pacte bilaterale sau regionale.

Radio Bucureşti a dat aseară un supliment de „acuzaţi" la prima listă publicată în *Moniforul Oficial*, listă despre care noi, aci în Elveţia, nu am putut încă afla nimic. „Suplimentul" se compune din d. d. general Dobre, colonel Borcescu (ce om cumsecade!) şi colonelul Marţian (magistrat)... Şi alte câteva nume necunoscute...

Se pare că la Bucureşti s-a ţinut un Congres al sindicaliştilor... Nimic de zis! Dar Congresul s-a ţinut în aula Adunării Deputaţilor şi la deschidere ar fi asistat tot Guvernul şi... Corpul diplomatic (Care Corp diplomatic?)!!! În aceste două privinţe ar fi mult de zis!

Marţi, 6 septembrie. De câteva zile, ruşii n-au mai înaintat pe niciun front. Uşoare câştiguri, după telegramele ruseşti — toate atacurile respinse, după cele germane. Pe frontul german se pot face două ipoteze: una, că măsurile defensive ale Wehrmacht-ului au putut opri puhoiul pe linia Oderului — alta, că ruşii au frânat înaintarea lor pentru a-şi regrupa forţele, aş reface stocurile de aprovizionamente şi a curăţi pungile inamice rămase în dosul frontului lor... Până la 10–12 februarie vom fi lămuriţi asupra situaţiei şi ne vom putea da seama dacă războiul merge repede spre sfârşit sau dacă va mai ţine...

După aproape două luni de lupte, Budapesta tot nu e încă toată cucerită; nemţii mai rezistă încă în unele sectoare din Buda...

Pe frontul de Vest, iniţiativa a trecut cu desăvârşire în mâinile Aliaţilor, care rod linia Siegfried, metru cu metru...

În Italia, nimic, în Iugoslavia, lupte fără importanţă.

Conferinţa Roosevelt–Churchill–Stalin e în plină desfăşurare, *dar nu se ştie unde.* Secretul locului de întâlnire a fost păstrat cu o desăvârşită strictеţe. Nimic n-a transpirat. S-a vorbit succesiv de Roma, de Bucureşti, de Constanţa, despre un port rusesc din Marea Neagră, despre Cairo... S-ar părea totuşi că întâlnirea are loc la Cairo...

Nimic, asemenea, despre mersul Conferinţei. *Pare* că a început joi sau vineri şi lunga ei durată dovedeşte că discuţiile sunt serioase şi grele...

De Gaulle a radiodifuzat ieri o cuvântare menită să fie auzită de cei trei Domni — cuvântare excelentă, în care arată cu demnitate şi cu curaj ceea ce Franţa e hotărâtă să obţină. Absenţa Franţei de la Conferinţă e subliniată prin constatarea ei şi prin ferma decizie a Guvernului francez de a nu aproba nicio hotărâre, în ce priveşte pacea, care n-ar fi fost discutată cu dânsul şi aprobată de dânsul. În ce priveşte conducerea războiului, Franţa va şti să impună în ce priveşte frontul de la graniţa ei, deciziile strategice cele mai nimerite, *după cum a făcut-o deja în ultima vreme...*

De Gaulle se ocupă în cuvântarea sa şi de politica internă, propăvăduind concilierea tuturor cetăţenilor şi colaborarea lor pentru refacerea ţării...

De notat următorul judicios pasaj referitor la situaţia Germaniei:

"Sur l'Oder et le Rhin les armées alliées sont maintenant au contact du corps proprement germanique. En dépit des revers terribles que l'ennemi continue d'essuyer, il faut prévoir cependant qu'il va s'acharner à la résistance. Les dirigeants de l'Allemagne ne doutent certainement pas que la guerre soit perdue pour eux. Mais ils persistent à estimer qu'ils pourront faire durer la lutte jusqu'à ce qu'un événement vienne susciter, parmi leurs adversaires la division ou la lassitude et où les allemands trouveraient une issue. Pour le cas où il leur manquerait cette chance de salut, ils prèparent tout au morus une politique du pire, comptant que la chaos allemand, au mileu du monde épuisé et en désaccord, pourrait entraîner chez les autres des secousse et des oppositions qui les mettraient à la même enseigne.

Enfin, Hitler et ses gens, mesurant l'étendue des malheurs de leur pays, tiennent à conserver jusqu'au bout la figure de chefs indomptables, dont le nostalgique souvenir viendrait, quelque jour peut-être, hanter à nouveau les rêves d'un grand peuple désespéré. Dans cette phase suprême de la lutte, *comme dans la paix qui suivra*, les droits et les devoirs de la France sont au premier rang de tous les droits et de tous les devois".

De Gaulle afirmă fără înconjur că *drepturile* Franţei sunt de „a fi prezentă" de-a lungul întregului mal al Rinului, din Elveţia şi până în Olanda, *precum şi în regiunea industrială a Ruhr-ului...*

E o luare de poziţie netedă, faţă de cei "Three Big"...

Cunoscutul scriitor François Mauriac publică în *Figaro* un inimos articol intitulat "La descente de croix" în care adjură Partidul Comunist de a adopta ca cuvânt de ordine *reconcilierea franceză.*

"Réconciliation d'abord, rééducation ensuite", declară Mauriac.

"Si vous osiez inscrire ces deux mots en texte de votre programme (vous seuls pouvez le faire justement par ce que vous êtes le parti des

fusillés), vous seriez étonnés de l'immense cri d'espérance qui monterait vers vous du sein du peuple français, torturé depuis cinq ans et qui a bien mérité que vous le descendiez de la croix"!

Încep să se ridice voci şi în Franţa împotriva barbariei timpului şi a băii de sânge în care se scaldă lumea.

E interesant de constatat că asemenea voci se ridică chiar de unde nu le aşteptai. Astfel, ultimele două discursuri ale lui Thorez, secretarul general al Partidului Comunist, au minunat opinia publică franceză prin spiritul lor de conciliere. Împăcare, unire a tuturor, colaborare sunt lozincile focosului revoluţionar de odinioară. Se observă de altminteri o evoluţie a întregului Partid Comunist Francez; din internaţionalist şi antimilitarist a devenit naţionalist şi militarist. „Războiul până la capăt şi înainte de toate, restabilirea Franţei în situaţia ei de Mare Putere, amânarea oricăror reforme sociale, împăcare, fraternizare, unire" — sunt temele dezvoltate de oratori în întrunirile comuniste din Franţa! Multă *lume* e însă convinsă că această atitudine e numai o manevră de oportunitate pentru captarea voturilor mulţimii şi o mărturisire de slăbiciune electorală...

Totuşi e ceva schimbat şi acest „ceva" vine din Rusia. Politica sovietică a evoluat, odată cu succesele care au ridicat prestigiul Moscovei. Un articol foarte documentat din ultimul număr al excelentului hebdomadar elveţian *Weltwoche* arată cum s-au schimbat de doi ani metodele sovietice în ţările ocupate. Executările şi deportările din Galiţia şi din Polonia, din Letonia şi din Estonia în 1940 şi 1941 au fost înlocuite printr-o politică de toleranţă şi de încredere, nu numai în ţările ocupate acum în urmă, dar şi în ţinuturile mai sus enumerate.

Articolul descrie într-un paragraf viaţa actuală din Bucureşti... Liniştea domneşte, lumea petrece[1], damele plimbă blănuri şi giuvaere prin locurile publice — *şi niciun rus nu se vede*! (Nu se vede, asta e, dar se văd rezultatele prezenţei lor!) Soldaţii au cantonamente periferice unde trăiesc izolaţi; ofiţerii au şi ei cazinourile lor, şi niciun moscovit nu se amestecă — sau cel puţin aşa pare — în viaţa publică sau în daraverile particularilor... Lasă lichelele nostre să lucreze! Lumea bucureşteană n-a luat contact cu ofiţerii ruşi decât cu prilejul marii recepţii date de Rege în cinstea lor: au venit toţi spilcuiţi, eleganţi, plini de decoraţii, şi au plecat cum au venit, plini de politeţe şi cu surâsul pe buze!...

Comunismul l-au lăsat pe seama lui Petre Groza şi a tovarăşilor lui Ana Pauker,..

---

[1] Ar petrece şi mai bine dacă nu ar fi „ai noştri" cu ameninţările lor demagogice!

Ultimul atac (săptămâna trecută) săvârşit de RAF asupra Berlinului a fost îngrozitor. Se zice că ar fi întrecut tot ce s-a văzut până acum. Tot centrul Berlinului (Ministerul Aerului, Palatul Reichskanzlerului, imobilele între Leipziger Strasse, Wilhelmstrasse şi Spree), gara Friedrichstrasse etc. — cât mai rămăsese, a fost făcut prâzdări... Călători sosiţi la Basel povestesc orori de neînchipuit despre cele ce se petrec la Berlin... Zeci de mii de fugari veniţi din est, lipsa de locuinţe, lipsa de mâncare, lipsa de combustibil şi peste toate, bombardamentele...

Mi-aduc aminte de Kaizerul Wilhelm trecând călare pe Unter den Linden, cu o droaie de uniforme după el! Lumea era a lor! Şi acum!!!

Mizerie pretutindeni: Pribişevici descrie într-un articol din *Statesman and Nation* mizeria populaţiei din Iugoslavia... Ţi se face părul măciucă când citeşti câte poate îndura omul...

Mitropolitul Leningradului, Alexis, a fost ales patriarh al Bisericii Ortodox ruseşti. Alexis, în vârstă de 67 ani, s-a purtat pe placul boşlevicilor în timpul asediului Leningradului şi a fost chiar decorat cu un ordin sovietic!

Radio Londra a reprodus o ştire de la Ankara privitoare la evenimentele din România. După această ştire — şi după alte câteva emisiuni notate de ascultătorii români din Geneva — ar fi fost daţi în judecată ca „criminali de război" Gigurtu, Manoilescu, Valer Popp, Mareşalul Antonescu, Mihai Antonescu şi *toţi* miniştrii regimului Antonescu, Radu Lecca, generalul Cârlionţ (fost guvernator al Bucovinei) — iar ca „autori ai dezastrului României", Maria Mareşal Antonescu (!!) şi *Tătărescu* (!!!) cu câţiva din miniştrii săi (Cabinetul din noiembrie 1939). De când s-a cules această ştire, Gafencu nu mai doarme! Mă întreb dacă în ce priveşte pe Tătărescu ştirea este exactă: să nu fie vorba de frate-său Ştefan Tătărescu, un aventurier-escroc, care a făcut pe nazistul... Dacă este adevărată, ea ar dovedi că instrumentele Sovietelor au ordin să distrugă orice rezistenţă burgheză: Maniu, pe de o parte, şi Guţă Tătărescu, pe de alta, reprezintă astăzi punctele de cristalizare ale burgheziei româneşti. Maniu grupează în jurul lui toate forţele naţionale — iar Tătărescu se străduie să refacă o virginitate Partidului Liberal... Maniu, în afară de orice activitate guvernamentală de

mai bine de 12 ani, n-a putut fi arestat sub niciun pretext şi îl atacă *Pravda* şi *Radio Moscova* de-a dreptul; pe Tătărescu, sub cuvânt „că a pregătit dezastrul" (il y a du vrai dans cette affaire), l-au înhăţat...

Ce mă miră şi mă face să mă mai îndoiesc de autenticitatea ştirii, e că Franasovici a primit acum *două zile* o telegramă de la Severin, prin care era anunţat „că toată organizaţia liberală din Mehedinţi merge alături de dânsul *cu Gheorghe Tătărescu*"... Atunci? Încurcată treabă — să aşteptăm să se lămurească.

Din cele ciupite prin emisiunile de radio, ascultătorii noştri au auzit că Partidul Liberal a desemnat în Curtea Populară de Judecată (care?) pe V. Iamandi, de la Iaşi — şi naţional-ţărăniştii pe Ion Botez (profesor de Geologie), tot de la Iaşi. Printre magistraţii desemnaţi în aceeaşi instanţă, Horia Bogdan (ginerele lui Aristide Blank) şi un preşedinte de Curte, Petrescu...

La Braşov ar fi fost numit primar un ovrei, Ritter...

Moş Ghiţă Mironescu şi George Brătianu ar fi fost scoşi din învăţământ, ca „nedemni" (?)...

În Anglia se dau tot felul de versiuni asupra atentatului împotriva lui Hitler din 20 iulie 1944. Care de care mai fantezistă. După una din aceste versiuni, mareşalul Rommel ar fi fost printre complicii complotului!

Gafencu a publicat un foarte frumos articol în *Journal de Genève* de ieri sub titlul "Le droit et ses convenances". E privitor la rolul Franţei în trecut şi în viitor — şi reaminteşte situaţia de la Congresul de la Viena, în 1815, unde, deşi învinsă, Franţa, reprezentată prin Talleyrand, a jucat un rol covârşitor. Gafencu nu se îndoieşte că un rol covârşitor îl are de jucat şi azi Franţa, eterna propăvăduitoare a dreptului printre naţiuni...

Articolul lui Gafencu de ieri a fost confirmat prin declaraţiile lui de Gaulle de azi... Franţa e ultima nădejde a micilor naţiuni!

Miercuri, 7 februarie. Cu toate că forţele sovietice sunt pe frontul german în plină regrupare şi reaprovizionare, armata mareşalului Konev a trecut Oderul la sud-est de Breslau şi a format un cap de pod lung de 80 kilometri şi adânc de 20, după ce a ocupat oraşele Ohlau, Brieg, Grottkau şi Löwen...

Unde sunt nemţii?

Pe frontul de Vest, mai nimic — căci acolo, anglo-saxonii, cu toată formidabila lor înarmare, nu parvin să câştige decât 30 metri pe zi şi încă nu pretutindeni...

Misterul continuă să învăluiască Conferinţa celor "Three Big". Se ştie numai că sunt întruniţi undeva (ultim zvon, Ialta în Crimeea) şi nu se ştie nimic despre discuţiile lor. La Londra se publică fantezii, în jurul acestor pertractări, iar presa franceză e foarte amărâtă de nepoftirea Franţei...

Manchester Guardian (organ de nuanţă liberală) e de părere că corespondenţii de presă aliaţi ar trebui să fie autorizaţi să meargă în ţările sub control rusesc.

În editorialul său de ieri, ziarul spune: „Viitorul Europei se decide în ţările liberate ca şi în sfaturile celor «Three Big». Evenimentele în Franţa, Belgia şi Grecia ocupă tot atât loc în foile mondiale ca marile bătălii ce se dau şi e bine să fie aşa — *dar ce se petrece în ţările* liberate de ruşi: *în România, în Bulgaria, în Iugoslavia, în Polonia şi în Ungaria? Nimeni nu ştie.* Sunt aceste evenimente mai puţin importante? *Desigur nu.* Oare viaţa acolo e atât de liniştită încât nu sunt ştiri de dat? E greu de crezut. Trei foşti Regenţi au fost executaţi în Bulgaria săptămâna trecută[1] — un eveniment de oarecare interes, chiar aiurea decât în Balcani!

Adevărul este *că pe temeiul unei politici greşite, ce nu poate dăuna decât propriilor lor interese, autorităţile militare ruseşti au exclus până acum corespondenţii aliaţi* (afară de rare excepţii) *din ţările sub controlul lor.* E o eroare ce trebuie îndreptată pentru binele înţelegerii între Aliaţi.

Nicio ţară nu poate fi considerată ca integral liberată dacă nu poate da liber acces reprezentanţilor presei mondiale. Poate că d. d. Roosevelt şi Churchill, care pricep importanţa acestui lucru, vor spune un cuvânt la urechea cui trebuie...".

În fine, o voce autorizată britanică şi în favoarea nenorociţilor de noi!

---

[1] Au fost 63 condamnări la moarte şi numai 3 la închisoare! Toţi condamnaţii au fost executaţi, cu Prinţul Kyril şi Filov în frunte; un adevărat masacru şi o ruşine pentru omenire!

Nenorocitul de Brasillach, fostul director al ziarului *Je suis partout*, fost critic literar la *Action française* şi autor al unei serii de romane bune — condamnat la moarte — a fost executat...

Numai în ianuarie au fost 471 condamnări la moarte în Franţa, condamnări politice! O baie de sânge! Ce nebunie! Bietul de Gaulle nu parvine să o oprească, cu toate sforţările sale...

Legaţia României din Paris a fost evacuată de comunişti — dar Igiroşanu n-a avut curajul să o ocupe în numele Guvernului şi s-au pus peceţi pe uşi!!

Raidul de sâmbătă asupra Berlinului a fost catastrofal într-adevăr, peste 20 000 de morţi! Mai ales, au pierit refugiaţi, care nu aveau unde să se adăpostească...

Tito a refuzat să primească pe Regenţii desemnaţi de Regele Petru... Era de aşteptat! Probabil că va reuşi să impună lichele de ale lui!

În România vor avea loc alegeri comunale! Nu vor vota minoritarii germani şi unguri — şi alegerile nu vor avea loc şi în Transilvania de Nord, redobândită de la unguri şi ocupată de către ruşi... Comuniştii vor încerca să-şi impună, prin mijloacele cunoscute, candidaţii lor şi, dacă vor reuşi, vor păşi mai departe la alegerea unui Parlament care să dea o ratificare legală regimului pe care-l pregătesc...

Joi, 8 februarie. După opt zile de aşteptare, în fine, azi-dimineaţă, un comunicat oficial referitor la Conferinţa celor Trei.

Aflăm astfel că Conferinţa se ţine — nu s-a terminat încă — undeva în „regiunea Mării Negre", că cei Trei s-au pus de acord pe chestiunile militare şi că problemele politice şi economice în legătură cu pacea au fost puse în discuţie...

Să aşteptăm comunicatul final. Deocamdată, în primul comunicat să subliniem că nu se mai vorbeşte de „pacea fără condiţii" ci de „faza finală a războiului contra Germaniei *naţional-socialistă*", că se caută soluţii la problemele europene şi că se examinează propunerile relative la *o organizaţie internaţională*, menită să asigure pacea...

Discuţiile asupra acestor probleme sunt, cum se vede, lungi — şi probabil foarte anevoioase...

Şase înalţi funcţionari de la Foreign Office şi patru ofiţeri englezi, plecaţi cu un avion din Londra pentru a merge la locul de întrunire al Conferinţei, s-au prăbuşit cu aparatul în care se aflau şi şi-au găsit moartea... Sunt şi câţiva răniţi. Trăim într-o vreme când viaţa oamenilor nu mai contează!

Se zice că Roosevelt, la înapoiere, se va opri în Roma să facă o vizită Papei. Cercurile aliate insistă asupra faptului că vizita, dacă va avea loc, va fi *pentru Papa*, iar nu pentru Guvernul şi poporul italian... Această precizare nemulţumeşte şi întristează cercurile politice din Roma, care au uitat că Italia e ţară învinsă...

Nevoind să lipsească prea mult de acasă, Roosevelt a declinat invitaţia făcută de Regele şi de Regina Angliei de a se opri şi la Londra, împreună cu d-na Roosevelt... Se începuseră chiar pregătiri de primire, la Buckingham Palace... Vizita perechii prezidenţiale la Londra a fost amânată pentru la toamnă...

În Belgia, criză ministerială în plin. Regentul a primit demisia pe care dl Pierlot a dat-o deja de câteva zile. Se vorbeşte de un Minister Acker. Van Acker e socialist şi a deţinut Ministerul Muncii în Cabinetul Pierlot.

În Grecia, delegaţii EAM-ului au renunţat la orice pretenţie de a face parte din Guvern. Acordul s-a făcut asupra necesităţii de a se recurge la un plebiscit peste 5–6 luni... Prin urmare, deocamdată pace!

O delegaţie americană (prezidată de dl Currie) şi una britanică (prezidată de dl Dingle Foot) sosesc la Berna pentru negocieri economice. Aceste negocieri vor avea o importanţă covârşitoare căci e vorba să se ajungă la o înţelegere între Puterile anglo-saxone şi Elveţia pe chestiunea atât de gingaşă a exporturilor elvetice în Germania. Printre cei desemnaţi de Guvernul federal pentru a negocia cu anglo-americanii, cel mai de seamă e profesorul W. Rappard, din Geneva.

Dl Currie e purtătorul unui mesaj special trimis de Roosevelt Preşedintelui Confederaţiei.

La Londra s-a întrunit un Congres al sindicaliştilor din ţările Aliate şi din cele neutre. Un număr de 240 de delegaţi reprezintă peste 50 milioane de lucrători...

De data asta, delegaţii Sovietelor nu au mai ridicat niciun incident faţă de delegaţii Elveţiei, Spaniei şi Suediei — ba chiar au făcut un călduros apel la unire acestor „spurcaţi"! Attlee, în lipsa lui Churchill, a salutat Congresul, în jurul căruia presa engleză face vâlva pe care odinioară o făcea în jurul congreselor diplomatice...

Bineînţeles, din acest congres nu va ieşi nimic... Un atac la adresa lumii capitaliste şi atîta tot. Un pas mai departe spre prăpastie...

Americanii au reocupat în Filipine oraşul Manila. Le merge prost şi japonezilor...

După o ştire publicată de *Journal de Genève*, Mareşalul Antonescu a fost exclus din armată... Până să-l excludă Tribunalul Poporului şi din rândul celor vii...

Franţa are accese de nebunie dar bunul simţ nu-şi pierde niciodată drepturile... Se semnalează un început de reacţie contra masacrelor atât de inutile şi de ruşinoase puse la cale de bestiile Rezistenţei...

Circulă, cu mai mult sau mai puţină insistenţă, tot felul de zvonuri despre schimbări iminente în Germania. Astfel se spune că Hitler va abandona titlul de Reichskanzler păstrând numai pe cel de „Führer" — Reichskanzler urmând să fie numit von Papen, „omul păcii"... Schacht ar urma să fie scos din închisoare şi numit ministru de Finanţe, iar Brauchitsch ministru de Război... Se mai spune că complicii atentatului din 20 iulie trecut, care n-au fost ucişi, vor fi puşi în libertate şi vor primi chiar posturi oficiale... Toate pentru înlesnirea unor eventuale negocieri de armistiţiu şi de pace!

Zvonuri, zvonuri, zvonuri — şi multă fantezie!

Prietenul nostru, generalul Catroux (le 3me mari de Gotte, ca d'Humières) a fost numit ambasador al Franţei la Moscova şi a plecat să-şi ia postul în primire.

Vineri, 9 februarie. Misterul în jurul Conferinţei în Trei continuă. Se crede că locul de întâlnire e sau Varna sau Constanţa. În jurul discuţiilor s-a brodat atât, s-au spus atâtea lucruri neîntemeiate, încât Guvernele aliate s-au văzut nevoite să publice un prim comunicat (cel apărut ieri-dimineaţă). Faptul că s-a publicat acest comunicat îndreptăţeşte presa engleză să afirme că Conferinţa va fi lungă. După unele informaţii, cei Trei n-au început să discute decât luni dimineaţă. Până atunci, au discutat cele trei State-Majore între ele şi au căzut de acord asupra operaţiilor viitoare de război. Planul lor a fost supus Trinităţii, care l-a aprobat.

Pare cert că soarta viitoare a Germaniei şi „planul de securitate" după terminarea războiului sunt în miezul discuţiilor.

La Londra domneşte pesimism cu privire la rezultate, în ce priveşte problemele politice şi economice — căci şi cele economice sunt luate în discuţie... Să aşteptăm sfârşitul Conferinţei...

Odată cu Conferinţa a început o agitaţie serioasă la Roma pentru modificarea condiţiilor de armistiţiu şi primirea Italiei în rândul „naţiunilor unite". Această mişcare e sprijinită în Statele Unite, unde elementele electorale imigrate din Italia se bucură de oarecare influenţă. Cererea ministrului italian de Externe, de Gasperi, în sensul unei revizuiri a actului de armistiţiu, e sprijinită în Statele Unite de multe ziare importante şi, un membru al Congresului (de origine italiană), Marcantonio Vito a şi depus o moţiune în acest sens... Dl Grew, subsecretar de Stat, a declarat că, fără să fie modificată, convenţia de armistiţiu cu Italia poate să nu fie aplicată în integralitatea ei... Ea nu se poate publica încă din motive militare... Statele Unite sunt gata să ajute Italia pe toate căile...

Grew nu putea vorbi altfel, căci Anglia şi Franţa sunt împotriva unei schimbări a poziţiei Italiei...

Printre toate câte se spun, să notăm zvonul că Roosevelt nu vrea ca ocupţia Germaniei prin *trupe americane* să dureze mai mult de un an după încetarea ostilităţilor. Ocuparea de lungă durată ar rămâne în sarcina Angliei, Rusiei şi Franţei. Statele Unite ar fi însă oricând gata să intervină cu armată pentru menţinerea păcii (!)...

Guvernul olandez a demisionat ca să permită Reginei să constituie unul nou, după ce o parte din Olanda a fost liberată.

În Belgia, van Acker şi-a început negocierile, deşi nu a fost încă oficial însărcinat cu formarea Guvernului. Dânsul ar fi declarat că speră să constituie repede un Guvern de concentrare al tuturor partidelor. Greutatea mare e că Partidul Catolic nu vrea să audă de comunişti în Guvern...

Agenţia "Reuters" dezminte ştirea dată după care perechea Roosevelt ar fi fost invitată la Londra. O asemenea invitaţie nu s-ar fi putut încadra în situaţia actuală...

Acordul francez-american (Statele Unite) referitor la aplicarea legii „Împrumut şi închirieri" şi la un ajutor mutual (!eufemism!) — a fost semnat. Monnet şi-a luat zborul de la Washington spre Paris, cu actele în ghiozdan...

Ascultătorii de radio care au putut prinde (greu) emisiunile din Bucureşti spun că nu s-a comunicat decât un singur lucru important zilele acestea; dansul a fost autorizat din nou în localurile de noapte... Tot e ceva: dacă lumea are poftă de dans e că treburile noastre nu merg încă prea rău!

Mare agitaţie în rândurile populaţiei elveţiene din cauza unei noi şi severe raţionări a gazului aerian... Nimic de făcut, căci nu mai sunt cărbuni, şi din Germania, care îi furniza, nu mai vin!

Porcării pretutindeni: la Florenţa a fost arestat marele scriitor Giovanni Papini, ca fascist! A fost arestat şi Hugo Ojetti, scriitor şi academician şi el, (dar mai puţin mare!) pentru motive identice...

Sâmbătă, 10 februarie. România e sub obroc şi despre biata noastră ţară avem ştiri rare şi nelămurite... Dar câteodată primim câte una, de obicei ca o lovitură de măciucă. Pe ziua de azi am primit următoarea, pe care o citesc în *La Suisse* sub titlul "En Roumanie, vague «democratique» contre la «réaction»":

"Moscou, 10 février. *Radio Moscova* annonce:

On est à la veille d'importants événements politiques en Roumanie. Un nouveau gouvernement va être constitué dans ce pays sur la base du programme du «Front National Démocratique» publié le 28 janvier[1]. Une démonstration organisée par les communistes, les socialistes et les syndicats et à laquelle ont pris part plus de 300 000 ouvriers à Bucarest a réclamé la constitution immédiate d'un nouveau gouvernement. Les manifestations organisées dans les fabriques roumaines tendent vers le même but.

Le Front National Démocratique réclame en outre comme la classe ouvriérs, de meilleures conditions sociale, la réalisation immédiate de la réforme agraire, la réorganisation de l'armée roumaine, la démocratisation du corps des officiers et du commandement (?), ainsi que la constitution d'un front politique commun (?).

La leader paysan Maniu, le chef des libéraux Bratiano, et d'autres milieux réactionnaires s'élèvent ouvertement, dans leurs organes de presse, contre le Front National Démocratique. C'est pour cette raison que les ouvriers de plusieurs imprimeries se sont refusés à imprimer les journaux des cercles réactionnaires".

Ne lămurim şi din nenorocire lămurirea e teribilă... Vedem limpede ce vrea Moscova — şi niciun ajutor de nicăieri! Cea mai mare catastrofă se pregăteşte pentru ţara noastră...

Vai de noi!

Pe când scriam aceste rânduri, mi-a telefonat Motaş că o amazoană a sosit ieri-seară de la Bucureşti, cu un avion american! E soţia lui Bragadiru (cumnata d-nei Costandache), născută Caragea, care a plecat ieri-dimineaţă din Bucureşti şi a sosit ieri-seară în Geneva!!! Motaş nu o văzuse încă, dar ştie că se întoarce peste câteva zile la Bucureşti cu acelaşi avion şi că fusese aseară la Gafencu, care a stors-o ca pe o lămâie! Am telefonat imediat lui Gafencu, care mi-a confirmat faptul şi mi-a spus cât a putut şi cât a vrut, prin telefon. D-na B. ar fi avut călătoria aranjată de americani, *în al căror serviciu pare a fi*... Gafencu n-a vut să fie mai lămurit la telefon şi am rămas înţeleşi să ne vedem „ca să-mi povestească"...

Mi-a spus totuşi, şi la telefon, că, din câte spune d-na B., e mare zarvă politică la noi... *Ai noştri* se agită şi ruşii ar căuta să-i folosească (?). Comuniştii au devenit foarte pretenţioşi, simţind pe ruşi în spatele

[1] (?)

lor — iar în fața lor partidele burgheze se arată incapabile să se hotărască la ceva. Maniu continuă *să fie negativ de curentele de stânga, după cum a fost negativ față de cele de dreaptea și nu vrea să ia nicio răspunderea*... La liberali, Dinu Brătianu e obosit și prea ocupat cu pritocirea vinului său de la Drăgășani, ca să ia el o hotărâre virilă...

A rămas Gafencu să mai spună "de vive voix" ce a mai aflat de la d-na B. ...

Gafencu crede că emisiunea de la *Radio Moscova* ar fi mai mult o presiune asupra partidelor burgheze ca să facă concesii celor de stânga...

Nenorocul României — tot după Gafencu — e că în afară de Maniu și de Brătianu, nu e nimeni care să poată ține frunte extremiștilor de stânga...

Pare că Montgommery a început o serioasă ofensivă în regiunea dintre Meusa și Rhin, la sud de Nimègue și că americanii atacă și ei viguros în restul frontului...

De Lattre de Tassigny anunță că „campania Alsaciei" s-a terminat și că trupele engleze și americane ocupă tot malul Rhinului, până la nord de Strasbourg. Punga germană de la Colmar a fost definitiv lichidată...

În jurul Conferinței celor Trei, fanteziile presei internaționale sunt mai deșănțate ca oricând...

Tot nu se știe *unde* se ține Conferința: acum se vorbește de rada Sevastopolului...

Laval își scrie memoriile, la Sigmaringen...

Duminică, 11 februarie. A 79-a aniversare a detronării lui Cuza-Vodă... Ce agitație trebuie să fi fost a doua zi în București! Dar pe lângă tragedia de azi, o simplă operetă!

Șerban Geblescu a stat ieri-dimineață mult de vorbă cu Tanda (!) Bragadiru și a venit ieri la ora 3 să-mi povestească...

Fata, cunoscută ca o zvăpăiată, s-a schimbat cu totul (au schimbat-o împrejurările?), s-a cuminți și vorbește cu miez... Cu Geblescu n-a atins ipoteza unei misiuni, dacă cumva ar exista așa ceva (ceea ce nu cred); asupra acestui punct rămâne să fiu lămurit de Gafencu...

Nu este adevărat că a plecat vineri dimineață din București, cum s-a spus. A părăsit Bucureștii în ziua de 18 ianuarie, cu un avion american. Misiunea americană din România e instalată în casa Bragadiru, din Aleea Modrogan și pare că juna Tanda e în termenii *cei mai intimi* cu șeful acestei Misiuni. Simple legături *femeiești*, sau înrolare în Serviciul American de Informații? De lămurit...

Americanii au un aeroport *al lor* lângă București, *necontrolat de ruși sau de români* și Tanda a fost expediată la Caserta în Italia, cu un avion, *ca curier*. De la Caserta, unde spune că a fost foarte bine primită — și că a stat chiar de vorbă cu mareșalul Alexander — d-na Bragadiru a fost dusă cu automobilul la Roma, unde a mai stat două zile (povestește despre țigănia dintre politicienii italieni, printre care a stat cu foarte mulți de vorbă — țigănie mai mare ca la noi, "et ce n'est pas peu dire"!) — și de la Roma a zburat cu alt avion american (!) la Paris. A stat câteva zile la Paris și, tot grație americanilor (de români aproape n-a dat, România nefiind reprezentată prin nimeni!), un avion a transportat-o la Dijon, de unde un automobil a adus-o la Berna. Călătoria Paris–Berna a fost efectuată tot grație americanilor (!!!) și de la Dijon la Berna a fost foarte obositoare... Tânăra Tanda a spus lui Geblescu că a venit „pentru afacerile" lui bărbatu-său... Doborâtă de tribulațiile periplului său, a plecat ieri la ora 3 la Gstaad să se odihnească, împreună cu cumnată-sa Nica Costandache; se înapoiază mâine, luni la Geneva și sâmbătă reia — tot pe calea aerului — drumul spre București.

Iată ce povestește dânsa despre cele de la noi:

Acum (adică până la 18 ianuarie, când a plecat dânsa) în România e ordine și liniște și convietuirea cu rușii nu prezintă niciun dezagrement. Dar la început n-a fost așa: invazia armatelor lui Malinovski și lui Tolbuhin a fost teribilă. *Soldații* ruși au furat tot ce le-a dat mâna, au spart casele oamenilor ca să devalizeze și au violat femei pe capete. Fără să se uite la vârstă: Tanda pretinde că și mumă-sa Caragea, care se afla la țară (între Ploiești și Băicoi) a fost jefuită și n-a scăpat de viol decât ascunzându-se o noapte întreagă într-o pădurice... A doua zi dimineață a dat de un ofițer rus, care a luat-o sub protecția lui, a intervenit pentru restabilirea ordinii și un consiliu de război a judecat pe loc, în sat, soldații tâlhari iar patru din ei au fost imediat împușcați, *d-na Caragea fiind invitată să asiste la executare*!!!...

Pe cât au fost soldații de păcătoși, pe atât *s-au purtat toți ofițerii de bine* și continuă de altminteri să se poarte. Foarte bine s-au purtat și prizonierii ruși aflați în România și împărțiți pe la muncă: au apărat, pe cât au putut, proprietățile împotriva năvălitorilor...

Nu este adevărat (articolul lui *Weltwoche*) că ofiţerii şi soldaţii ruşi nu se văd prin Bucureşti. Se văd şi se prea văd. După trecerea valului Malinovski şi Tolbuhin, chiar şi soldaţii care au rămas s-au purtat foarte bine — iar ofiţerii şi Comandamentul superior în mod exemplar. Mai toţi ofiţerii vorbesc câte o limbă străină, franţuzeşte, nemţeşte, englezeşte şi chiar româneşte. Foarte mulţi dintre ei şi-au adus şi soţiile, femei foarte amabile, poliglote, cultivate. Ofiţerii şi damele lor circulă prin localuri, se introduc în societate şi caută pe toate căile să câştige simpatia cercurilor româneşti, fără să se amestece câtuşi de puţin în politică... (Vădit, damele sunt menite să constituie a 5-a coloană în România). La un moment dat, tineri ofiţeri ruşi s-au cam dedat — după obiceiul strămoşesc — la băutură... Au fost câteva scandaluri: atunci s-au închis localurile de petrecere — dar după ce lucrurile s-au potolit, s-au redeschis iarăşi. Comandantul militar al Bucureştilor e un om foarte cumsecade şi se poartă foarte bine, ca şi Vinogradov, despre care nimeni nu se plânge, dimpotrivă.

După încheierea Armistiţiului, bombardamentul Bucureştiului de către nemţi a fost teribil: a durat valuri-valuri, timp de 36 ore, până au venit americanii cu avioanele lor şi au distrus toate aeroporturile nemţeşti. Palatul Regal a fost distrus, corpul din mijloc cu sala Tronului şi aripa nouă dinspre Episcopie, încă neterminată; aripa dinspre Kreţulescu (partea veche refăcută) şi vila din dos (locuinţa Regelui) au rămas intacte. Ateneul a fost complect distrus, ireparabil (nicio pagubă...) şi multe imobile. S-au făcut deja multe reparaţii: Capşa a fost refăcut pentru a 4-a oară şi este restaurantul la modă. Athénée Palace e aproape în întregime reparat...

Nu este adevărat că Regele şi Regina au scăpat cu fuga de bombardament: au rămas în Bucureşti şi au stat în adăpostul de la Palat. Maniu, prezent în Bucureşti, era să fie ucis. A scăpat adăpostindu-se sub o masă solidă: tavanul odăii s-a prăbuşit şi Maniu a fost găsit teafăr sub masă! Toate zvonurile despre boala lui Maniu sunt inexacte: e bine sănătos şi e incontestabil, cu Regele, omul cel mai popular — mai ales în popor, care aşteaptă de la dânsul toate, căci burghezia e mai puţin entuziastă reproşând domnului Prezident lipsa lui de energie faţă de revendicările extremiştilor...

Un avânt neaşteptat l-a luat personalitatea Regelui Mihai, care nu mai e de recunoscut. E pe primul plan, ţine cap ruşilor în pretenţiile lor, ca şi extremiştilor români. Copilul a devenit un bărbat energic, plin de voinţă!!! *S-a despărţit "en cinq sec"de Ionel Stârcea şi de domnul Buzeşti*!!! Aceşti doi domni se credeau stăpâni pe situaţie şi se vedeau deja, unul „ambasador" la Londra, celălalt la Washington! *Acum nu mai sunt nimic*!

Maniu s-a stricat cu ruşii în urma unui discurs rostit la Braşov în care a vorbit despre „hoardele de bolşevici"! A încercat bietul Iuliu să lămurească că apostrofa fusese îndreptată împotriva „alor noştri" nu împotriva ruşilor — dar efectul asupra celor de la Moscova nu s-a şters...

Pătrăşcanu e un teoretician: vrea să înveţe „comunism" pe ruşi! E lipsit de autoritate şi mai ales de cadre... Ruşii încep să fie sătui de dânsul; *ei vor ordine şi producţie* şi nu aprobă — cel puţin pe faţă „politicianismul" românesc... *Moscova e gata să dea situaţia pe mâna oricui ar garanta ordinea şi munca* şi au deocamdată deplină încredere în generalul Rădescu... Ruşii dezaprobă manifestaţiile puse la cale de comunişti şi de frontul popular, *căci manifestaţiile constitue ore de muncă pierdute*... Pe Pătrăşcanu, ruşii îl numesc „umbrelă", fiindcă în fruntea unei manifestaţii de derbedei, pe ploaie, a cerut o umbrelă — şi toţi derbedeii au început să urle: „Jos umbrela, jos umbrela!" Pătrăşcanu mai are o nenorocire: d-na Pătrăşcanu, ambiţioasă, o agitată, o încurcă lume — care face „mare tort" soţului ei... Mult mai bine se prezintă Groza, care caută să împace toate caprele cu toate verzele şi a ştiut să obţină încrederea ruşilor...

Toate ştirile de arestări date până la 18 ianuarie (când a plecat Tanda din Bucureşti) nu corespund adevărului. Până la 18 ianuarie nu se arestaseră decât: Mareşalul Antonescu, Mihai Antonescu, generalul Pantazi, generalul Piki Vasiliu, generalul Topor, colonelul Elefterescu (*toţi duşi la Odessa*) şi Gigurtu, Manoilescu, Valer Pop, închişi în Bucureşti... Se zicea că militarii vor fi judecaţi de militari, civilii de civili. Partidele au delegat din membrii lor ca să ia parte la judecată — dar a fost foarte greu de găsit oameni, nimeni nu vrea să primească o asemenea delegaţie şi în general să facă parte din orice comisie...

Misiunile străine lucrează în plină înţelegere între ele şi între ele şi România. Totuşi, americanii nu se jenează să sfătuiască pe români *să reziste* la cererile ruseşti (ca de pildă transferări de fabrici în Rusia, rechiziţii etc.). *Americanii vorbesc pe faţă*; englezii (al căror şef e mai întruna beat!!) sunt mai rezervaţi — dar şi unii şi alţii *şi chiar ruşii nu pot să sufere platitudinea din politicienii români*. „Fiţi demni şi rezistaţi; dacă veţi rezista veţi ieşi bine, *situaţia e în mâna d-voastră*!" — aşa vorbesc americanii oamenilor politici români...

În general, americanii sunt mai dinamici ca englezii, dar şi unii şi alţii sunt în admiraţie faţă de *fondul moral* al poporului român, în indignarea lor împotriva bulgarilor, sârbilor şi grecilor care calcă numai în sânge şi din crime în crime. Banditismele EAM-ului, executările de

la Sofia au fost viu înfierate şi unul din americani a povestit cu oroare cum a asistat la Belgrad la următoarea grozăvie: judecaţi într-un al 6-lea etaj, nenorociţii condamnaţi la moarte au fost executaţi prin aruncare pe fereastră, de la acea înălţime!

Ardealul e în întregime ocupat milităreşte (de ruşi), nu numai partea luată de la unguri. E foarte greu de pătruns peste Carpaţi... La Braşov, la Sibiu, mai merge, dar încolo, „vax"! *Ruşii au ridicat pe toţi saşii* (bărbaţi între 15 şi 45 de ani, femeile între 15 şi 35), i-au pus în vagoane şi i-au expediat în Rusia la muncă... Atât pe saşii (şi şvabii) din Ardeal, cât şi pe cei din Vechiul Regat (biata Käthe a nevesti-mi, or fi luat-o şi pe ea?). Pe toţi nemţii pe care i-au mai găsit în ţară, ruşii i-au nimicit, *căci au o ură de moarte împotriva lor...*

În ţară, mizeria e mare. Lipsă de pâine pretutindeni. La sate mai ales e teribil, căci ţăranii n-au avut vreme, la venirea ruşilor să-şi ascundă bucatele şi tot a fost prădat sau rechiziţionat. *La Bucureşti totuşi cine are parale trăieşte perfect, în abundenţă şi chiar în lux... O porţie* de nisetru, la restaurante costă *12 000* lei, iar un kilogram de icre 100 000 (nu e scump, în comparaţie!). La oraşe, lucrătorii, care câştigă între *50 000* şi *100 000* lei pe lună o duc relativ binişor; funcţionărimea însă şi micii rentieri mor de foame. Căci sporurile la lefuri şi pensii sunt relativ mici...

Transporturile încep să se amelioreze şi traiul se va resimţi de acest progres.

Dacă nu s-ar mânca politicienii şi partidele, ca câinii, în ţară ar fi o linişte completă. Ţăranii nu se mişcă deloc — n-au nicio încredere în reformele promise (vede oare clar d-na Tanda?) şi *cumpără* pământ pe capete...

Toată lumea burgheză munceşte şi aşteaptă. Tanda cita cazul tinerilor Costandache, Candu Săulescu şi Mircea Solacolu (care se ţine cu o rusoaică!), în „plină activitate"!!!

În rezumat, pentru moment, deşi comuniştii latră despre Guvern şi vor să pună mâna pe el, Rădescu ar fi sigur de situaţie... E drept că d-na Bragadiru e rudă cu generalul şi poate că vede prin ochelarii rudeniei — când nu se uită prin ai „prietenului" american... Amazoana noastră recunoaşte totuşi că generalul „are dificultăţi". Când a fost chemat, n-a primit Guvernul decât cu condiţia unui armistiţiu între ziarele ce reprezintă diferitele curente politice. Acest armistiţiu a fost păstrat câtăva vreme dar de prin decembrie au început iar înjurăturile şi prin urmare şfâşierile între partide...

D-na Bragadiru mai spune că pe front suntem departe de a avea 15 divizii — ci numai trei sau patru cel mult...

Luni, 12 februarie. Ieri s-a răspândit zvonul că de Gaulle a fost poftit la Conferinţa celor Trei. S-au publicat chiar telegrame în acest sens, în ziarele elveţiene. Până seara, ştirea a fost oficial dezminţită, din Paris...

De la Conferinţă, nicio ştire. Misterul continuă să domnească.

Misiunile, americană şi engleză, însărcinate să trateze cu Guvernul elveţian problemele internaţionale de ordin economic — au sosit ieri la Berna. În total vreo 18 persoane. Misiunile, conduse de Currie şi Dingle Foot au fost primite la graniţa Verrières de către ministrul Angliei la Berna, Norton şi de către însărcinatul cu Afaceri american şi de şeful protocolului elveţian. La Berna, le-a ieşit înainte la gară, Stucki. Azi, şeful delegaţiei americane, Currie, va remite Preşedintelui von Steiger mesajul lui Roosevelt. Delegaţiile vor fi apoi oficial primite de către Consiliul Federal, reprezentat prin d. d. von Steiger, Preşedintele Confederaţiei, Petitpierre şi Stampfli.

O delegaţie franceză va sosi mâine la Berna pentru a lua parte la negocieri.

Gaga-Khan, care se instalase în Elveţia, împreună cu ultima sa damă (o "miss France" monumentală) şi cu odrasla lui — a părăsit Geneva cu familia şi s-a dus în p. m. (portul Marsiliei) spre a se îmbarca acolo pentru Cairo. De la Cairo, va continua drumul spre Indii, înot...

Bine că am scăpat de el. Nu-l cunoşteam, dar mă izbeam de dânsul pretutindeni şi acest sac de osânză îmi era antipatic.

În Belgia s-a constituit azi-noapte Guvernul van Acker. Fac parte din el şase catolici, cinci socialişti, patru liberali, doi comunişti şi un independent. Pierlot nu figurează. Spaak e vicepreşedinte şi ministru de Externe.

Marţi, 13 februarie. În fine! Conferinţa celor Trei s-a terminat şi prin Comunicatul final aflăm că s-a ţinut la Ialta, în Crimeea... Îmi pare rău că n-a fost Constanţa; ceva din suferinţele noastre ar fi putut ajunge până la urechile americanilor şi englezilor...

A fost mai mult decât o Conferinţă, a fost un adevărat Congres; în afară de cei Trei au mai luat parte miniştrii de Externe ai celor trei

Puteri, şefii de Stat Major, comandanţii de arme (uscat, marină, aer) şi fiecare din aceştia însoţiţi de o droaie de experţi şi de „consilieri". S-au discutat toate problemele, măsurile militare pentru terminarea războiului, problemele postbelice, situaţia actuală în toate ţările şi soluţiile de adus conflictelor.

Comunicatul final e lung şi cuprinzător; în general, putem fi mulţumiţi de rezultatele obţinute — s-a ajuns la tot ce se putea într-un regim de democraţie, neputincios prin definiţie. Asupra problemelor militare s-a ajuns repede la un acord desăvârşit; cele hotărâte nu se vor da în vileag şi se vor vedea pe măsură ce vor intra în execuţie. Se afirmă însă că ele sunt menite să scurteze războiul. Se menţine formula „capitulării fără condiţiuni" — dar în corpul comunicatului se dau totuşi multe din cele ce vor fi impuse Germaniei. Scopul Aliaţilor e desfiinţarea nazismului şi militarismului în Germania (se specifică că nu se vrea distrugerea poporului german); se indică că Germania va fi ocupată pe zone, de forţele aliate, ai căror comandanţi respectivi vor forma un Comitet de Control Aliat cu sediul la Berlin... Franţa va fi invitată să ocupe şi ea o zonă în Germania (zonele vor fi exact delimitate prin înţelegere între cele *patru* Puteri) *şi e poftită de pe acum să ia parte la Consiliul Interaliat din Londra, ca a patra Mare Putere.*

Fiecare din cei trei parteneri a avut satisfacţia lui: Roosevelt a obţinut recunoaşterea principiilor de la Dumbarton Oaks (concluziile la care s-a ajuns în această Conferinţă n-au avut un caracter obligatoriu) şi o nouă conferinţă internaţională a fost fixată pentru 25 aprilie la San Francisco pentru hotărârile definitive şi obligatorii privitoare la securitatea postbelică. Stalin a obţinut linia Curzon ca graniţă cu Polonia. Churchill, în fine, a avut satisfacţia să semneze cel dintrâi protocolul şi comunicatul, mulţumită ordinei alfabetice...

Problema poloneză şi cea iugoslavă au fost rezolvate prin compromis...

Noi să ne bucurăm de două lucruri:

1) S-a reînviat „Charta Atlanticului" (altă satisfacţie pentru Roosevelt);

2) *S-a hotărât ca intervenţiile în fostele State satelite (ale Germaniei) să nu se facă decât pe bază de înţelegere între cei Trei Aliaţi şi responsabilitatea lor comună.*

Cu privire la această din urmă chestiune s-a semnat *o declaraţie specială* şi Comunicatul spune: „ ...*Confirmăm prin această declaraţie încrederea noastră în principiile Chartei Atlanticului* etc. etc..."

În paragraful final se revine asupra Chartei Atlanticului: ... „Securitatea şi o pace durabilă, *care în termenii Chartei Atlanticului* n-ar putea fi asigurate etc., etc."

În rezumat şi date fiind împrejurările, se poate spune că Conferinţa celor Trei *a dat roadele aşteptate...* Rămâne să vedem *în ce spirit* vor fi aplicate cele hotărâte...

Journal de Genève de ieri a dat o telegramă de la Ankara (United Press) după care o criză de Guvern ar fi fost iminentă în România, „criză ale cărei consecinţe ar putea să fie grave". Corespondentul Agenţiei "Anatolia" din Bucureşti anunţa în acelaşi timp — continua telegrama — că autorităţile sovietice (?) erau nemulţiumite de politica Guvernului român, care n-ar fi îndeplinit până acum unele clauze ale Convenţiei de Armistiţiu.

Probabil că această telegramă a motivat şi ieşirea ziarului *Gazette de Lausanne* de ieri-dimineaţă, care, în editorialul său, pune chestiunea: "à quand la République Soviétique Roumaine"? (Tendinţele anti-sovietice şi anti-comuniste ale foii din Lausanne sunt cunoscute.)

Împotriva celor afirmate prin informaţiile de la Ankara, se ridică un viguros discurs rostit de generalul Rădescu *alaltăieri, duminică*, la amiază, într-o mare întrunire ce a avut loc la Bucureşti, în sala cinematografului „Scala", cu mii de oameni în jur, pe bulevarde...

Discursul a fost redat la Radio, emisiunea de duminică seară din Bucureşti, şi acest fapt întăreşte părerea că Rădescu n-a putut vorbi decât cu învoiala ruşilor, care, altfel, ar fi zădărnicit radiodifuziunea. De altminteri, generalul, care a vorbit tăios, *a afirmat că e complect înţeles cu Aliaţii...*

Ascultătorii noştri de radio mi-au rezumat în următorul fel cuvântarea lui Rădescu:

Generalul a început prin a afirma că armata noastră luptă şi va lupta voinicește alături de ruşi împotriva nemţilor şi a nazismului şi că colaborarea noastră e foarte apreciată de Aliaţi. Apoi generalul a trecut la politica internă, a înfierat energic agitaţiile, certurile şi calomniile ce se răspândesc împotriva Guvernului. În această privinţă a subliniat eroarea ce se face afirmându-se că Aliaţii nu ne acordă „beligeranţa" şi ruşii nu ne lasă să intrăm în Ardealul de Nord[1], fiindcă n-au încredere în Guvernul nostru actual. Beligeranţa — a spus generalul — se obţine pe bază de dovezi militare şi ne va fi acordată pe baza lor iar intrarea în Ardeal *e un drept al nostru*, a cărei realizare nu e în legătură cu persoana celui ce conduce Guvernul..."

[1] Am aflat astfel, în mod oficial, ceea ce bănuiam deja, că nu suntem încă consideraţi ca *beligeranţi şi că Ardealul* recâştigat de la unguri, în bună parte prin sacrificiile noastre de sânge, continuă să fie ocupat de ruşi...

Rădescu a vorbit despre „epurație" și despre dările în judecată ce s-au efectuat „cu unanimitatea Guvernului" și s-a întins asupra reformei agrare *care nu poate și nu trebuie* realizată în momentele actuale când atâția cultivatori sunt pe front și când *singura noastră lozincă trebuie să fie sporirea producției ca să putem face față obligațiilor Convenției de Armistițiu și nevoilor de hrană ale populației.* Generalul a exprimat nădejdea că agitații[1] ca cele provocate de inconștienți nu vor mai fi tolerate și că incidente ca cele puse la cale de tipografi care au refuzat să tipărească unele gazete, nu vor mai avea loc. În tot cazul, dânsul e hotărât să mențină ordinea netulburată și să înlesnească pe muncitorii cinstiți să-și facă datoria. *Această declarație, o face în perfect acord cu Aliații...*

Primul-ministru a încheiat cu un călduros omagiu la adresa Regelui, a cărui atitudine „cavalerească" a subliniat-o, și adunarea *ca și strada* au răspuns printr-o formidabilă manifestație la adresa Suveranului...

E probabil că telegrama de la Ankara, ca și agitațiile din fabrici și răzvrătirea tipografilor sunt opera comuniștilor noștri, care vădit luptă din răsputeri să preia puterea. Singuri însă nu pot și, după Declarația semnată la Ialta, e puțin probabil ca rușii să impună ei, la București, un Guvern comunist...

Să nu pierdem încă toată nădejdea și încrederea!

Din cuvântarea lui Rădescu reiese că s-a însămânțat foarte puțin astă-toamnă în țară... Spectrul lipsei, dacă nu al foametei se arată!

Printre delegații ruși la Ialta a fost și Vîșinski, care a petrecut astă-toamnă o lună la București și care nu ne e vrăjmaș și e un om inteligent...

Văzut ieri pe Gafencu. Nu e adevărat că d-na Bragadiru a obținut un avion și a venit de capul ei. Avionul a venit — și nu se va înapoia la București — cu șeful Biroului de Informații American de la București, și d-na Bragadiru n-a făcut decât să însoțească pe americani, cu care se găsește în legături de... prietenie. D-na Bragadiru n-are nicio misiune, a venit să se distreze, a adus multe scrisori (niciuna pentru mine!) dar

[1] Vasăzică tot a fost ceva...

niciuna oficială... Așa spune Gafencu... Gafencu nu mi-a spus mai mult decât îmi spusese Geblescu. D-na Bragadiru povestește ce a văzut și ce a auzit, mai ales de la americani, în serviciul cărora este și ca funcționară... De altminteri, ce spune dânsa se brodește cu hotărârile ce par să se fi luat la Ialta: soarta României în mâinile românilor... D-na Bragadiru pleacă sâmbătă și ia scrisori. Am să pot în fine da știri despre mine la ai mei. Dar ce păcat că nu mi-a adus nimic de la ei!

Miercuri, 14 februarie. Părerea că până la 10–12 februarie soarta războiului va fi fixată era întemeiată. Armatele rusești, a căror ofensivă împinsă aproape fără întrerupere într-o adâncime de peste 1 000 kilometri, aveau dreptul să se oprească pe Oder, să se regrupeze, și să primenească, să ia noi puteri. În acest caz — în ipoteza că oprirea ar fi durat câteva săptămâni — nemții ar fi avut timpul să organizeze o apărare serioasă și războiul ar mai fi putut să dureze mult. Dar rușii nu s-au oprit pe Oder; miraculoasa lor ofensivă a trecut înainte. Au trecut de Burizlau în direcția Dresdei, atacă în spre Stettin, la nord și în spre Danzig — și aliniază frontul pe o linie Stettin–Frankfurt–Dresda și pare că sunt hotărâți să ajungă la Berlin. Dispozitivul german e dat peste cap la nord — iar la sud, prin terminarea bătăliei de la Budapesta și ocuparea completă a capitalei Ungariei, drumul Vienei s-a deschis forțelor lui Malinovski și Tolbuhin. Se poate acum spune, cred, că războiul merge spre un repede sfârșit...

Căci și pe frontul de Vest rezistența germană a scăzut mult și înaintări serioase, mai serioase decât ocuparea orașului Clèves — se pot prevedea...

S-a sfârșit, un comunicat al Mareșalului Stalin ne anunță că Budapesta întreagă e în mâinile rușilor, după lupte care au durat o lună și jumătate, au costat pe nemți 40 000 morți și 110 000 prizonieri și au dus la distrugerea orașului...

Rușii au trecut dincolo de Budapesta și au ocupat spre vest și nord-vest de oraș o serie de localități... Istoria ne-a răzbunat...

Impresia Comunicatului final al Conferinței din Crimeea e mai pretutindeni foarte bună, afară de cercurile poloneze din Londra, de Italia — și bineînțeles din Germania. Deși cercurile oficiale germane pretind că sunt mulțumite și ele deoarece Comunicatul va avea drept efect să îndârjească și mai mult pe luptătorii lui Hitler și să-i strângă în

jurul şefului lor... Italienii, care se cred buricul pământului, sunt adânc decepţionaţi că Conferinţa nu s-a ocupat de ei, or numai de ei. Iar polonezii din Londra (cel puţin cea mai mare parte din ei) pretind că hotărârile de la Ialta constituie o a 5-a împărţire a Poloniei, protestează împotriva ei şi nu acceptă arbitrajul celor Trei... Şi totuşi, altă soluţie nu era...

Noi să ne bucurăm că de acum înainte vom fi sub autoritatea celor Trei Aliaţi şi nu a unuia singur şi să citim cu băgare de seamă următoarea telegramă publicată azi-dimineaţă de ziarul *La Suisse*:

"Ankara, 14 ("United Press"). Selon des informations arrivées de Bucarest. M. Maniu, chef des paysans, aurait guitté le gouvernement[1] des graves divergences ayant surgi dans son parti.

On apprend en outre, que tous les partis roumains *à l'exception des comunistes*, ont conclu un «armistice interieur» en s'engageant à suspendre pour le moment leurs attaques contre le gouvernement".

Un asemenea „armistiţiu" n-ar fi fost posibil, cu izolarea comuniştilor, înainte de Comunicatul Crimeei, când toţi ochii erau îndreptaţi numai asupra Moscovei...

La Ialta s-ar fi hotărât o „unitate de comandament" pentru războiul din Europa. Ca în 1918, la început mai mult o bună intenţie decât o realitate, căci unitatea nu e reprezentată încă printr-un comandant unic, ci printr-un comitet (!), compus din şefii Statelor Majore, mareşal Vasilevski[2] (Rusia), mareşal Alan Brook (Anglia) şi general Marshall (SUA), sau mai exact din reprezentanţii lor, căci zişii şefi funcţionează la mii de kilometri unii de alţii. Despre organizarea acestei unităţi de comandament, nu ni se spune, de altmiteri, nimic...

Stettinius, invitat de Molotov, a sosit la Moscova... Probabil ca să viziteze Kremlinul!

Despre Roosevelt şi despre Churchill nu s-a dat încă nimic şi nu se ştie încotro au apucat. Pare puţin probabil ca Roosevelt să se mai fi oprit la Roma, cum se anunţase că va face.

Ni se spune că înainte de Conferinţă, Roosevelt şi Churchill s-au întâlnit la Malta, în ziua de 2 februarie şi au avut o lungă consfătuire cu privire la războiul din Pacific. Vor mai fi vorbit ei şi despre altceva...

Interesant de constatat că Comunicatul din Crimeea e mut asupra Pacificului. Se spusese că Roosevelt „va pune chestiunea" lui Stalin.

[1] Parcă a mai demisionat o dată, şi chiar de câteva ori?
[2] Ce rol mai joacă Şapoşnikov, nu se mai ştie...

Se vede că n-a pus-o sau, dacă a pus-o *în intimitate*, că n-a ajuns la nimic şi că s-a crezut inoportun să se mai amintească despre ea în comunicat... "On n'avoue pas le échecs...".

Moscova anunţă că marile uzine Hermann Göring (fostele Witkowitz) au căzut în mâinile armatei ruseşti, intacte. S-au găsit acolo peste 100 000 muncitori şi muncitoare străini, trataţi cu adevărată barbarie — şi au fost liberaţi.

Războiul civil din Grecia s-a terminat... Bineînţeles, dacă ruşii n-au mai încurcat ţele!

Sârbii au întocmit lista lor de criminali de război unguri, în frunte cu Horthy. Se ştie că ungurii au comis atrocităţi de nedescris în teritoriile iugoslave pe care le-au ocupat, mai ales în Bacika.

Secretarul Legaţiei noastre din Berna, Rădulescu–Pogoneanu, a scris două excelente articole, dintre care unul, asupra situaţiei Ungariei după armistiţiu — cu totul remarcabil. Acest din urmă articol a fost publicat în ziarul elveţian *Express*. Celălalt, împărţit în copii pe la oamenii cunoscuţi. Propagandă bună...

Times publică sub forma unei corespondenţe de la Madrid, un articol foarte favorabil lui Franco, care a salvat Spania de anarhie şi a împiedicat pe nemţi de a ajunge la Gibraltar... Semn al vremurilor? Până acum *Times* ducea o politică pro-sovietică şi ataca cu patimă „dictatura spaniolă"...

După socoteli făcute de americani, războiul a costat până la sfârşitul anului 1944 peste opt milioane de vieţi!!!

Cea mai mare contribuţie au dat-o ruşii şi nemţii...

Congresul sindicaliştilor din Londra face zgomot mult. Sub impulsionarea lui Citrine sindicaliştii vor să întemeieze o nouă internaţională,

care să-şi spună cuvântul în toate problemele politice... Nu apare încă clar dacă e o iniţiativă anticomunistă, sau o nouă haină pentru propaganda sovietică. În tot cazul, pare că mişcarea să fie încurajată de Guvernul britanic, cel puţin de către secţiunea lui laburistă...

Elveţienii fac mare vâlvă în jurul negocierilor economice de la Berna şi simpatiile foarte calde pe care le arată Confederaţiei atât delegaţii americani cât şi cei englezi ar constitui „o revanşă" pentru maltratarea suferită din partea ruşilor... Ziarele sunt pline de fotografii, articole sublinind simpatiile anglo-saxone şi de „curtoazie" cu care sunt duse negocierile.

A sosit la Berna şi delegaţia franceză, în frunte cu dl Charguerand. Preşedintele Conferinţei, profesorul elveţian Keller fiind bolnav, a fost înlocuit prin profesorul W. Rappard — care şi-a văzut visul cu ochii...

Se zice că înţelegerea se va face repede şi că conferinţa nu va dura mult. Elveţia va da Aliaţilor toată satisfacţia pe tărâmul exporturilor sale în Germania, care vor fi aproape suprimate, după cum şi Germania a suprimat — din nevoie — pe ale ei în Elveţia.

Cu privire la Conferinţa Crimeei (acesta rămâne titlul oficial al ultimei întrevederi între cei Trei Mari), *Journal de Genève* publică următoarea telegramă din Londra:

"Après huit jours bien remplis, M. M. Roosevelt, Churchill et Stalin ont publié un communiqué sur ce qu'on appelle officiellement la Conférence de Crimée et non la Conférence de Ialta. On dit à Londres que les discussion se déroulérent dans une atmosphère de franchise et de cordialité en preinté du désir sincère de tous les participants d'abouter à un accord complet au pris des concessions mutuelles et dans le but d'assurer aprés la guerre la colaboration étroite maintenue durant les hostilités. Le communiqué, certes, ne dit pas tout. Il ne fait allusion qu'en passant aux Balkans et pas du tous à l'Extrême Orient, ce qui d'explique par le fait que la Russie n'est pas en guerre avec le Japon. Néanmoins on suppose qu'aucune question n'a pas été laissée de coté et on retient en tout cas que la date du 25 avril fixée pour la conférence sur l'organisation future de la nouvelle Société des Nations est aussi cette de l'expiration du Traité russo-japonais.

Le communiqué ne dit pas rien d'explicite au sujet des frontières futures de l'Allemagne à l'est et à l'ouest, mais ce sera la tâche de la Conférence de la Paix. En revanche il exprime beaucoup de choses

relatives à l'Allemagne et à l'Europe, et cela dans des termes qui respirent une confiance qui, pour être tranquille, n'est pas moins résolue.

Ce document historique qui est le plus précis qu'on ait encore en depuis le début de la guerre, est, de toute évidence, le résultat d'une longue étude et de consultations préalables, et il est si claire, il répond si bien aux aspirations générales des peuples alliées que les commentaires du moment sont presque exclusivement des approbations et ne comportent que quelques réserves de détail. C'est le coup de grâce donné aux espoirs de l'Allemagne hitlérienne, mais non au peuple allemand lui-même .

On note que le communiqué ne fait pas mention de l'Autriche, mais on rappelle à Londres que la conférence de Moscou a promis l'indépendance aux Autrichiens et rien ne permet de croire que cette promesse ait été retirée. Ce qu'on relève particulièrement à Londres, c'est l'invitation faite à la France. Celle-ci a été tenue éloignée de la Conférence de Crimée, mais elle n'a pas été oubliée. Elle pourra obtenir une zone d'ocupation, prendre part aux travaux du Comité de Coordination et de Contrôle qui sera installé á Berlin et qui déterminera sans doute le régime des diverses zones occupées, participer à la Conférence de San Francisco, le 25 avril, avec la Grande Bretagne, les Etats Unis, la Russie et la Chine[1] pour mettre au point d'organisation mondiale de sécurité sur les bases recommandées à Dumbarton Oaks. En outre elle contribuera à l'élaboration des mesures de restauration des pays européens délivrés et tout fait croire qu'éventuellement elle sera représentée aux consultations des États Majors et aux réunions régulières des ministres du Affaires Étrangères dont il est parlé dans le communiqué ainsi qu'à la Commission des réparations en nature qui siégera à Moscou.

Dans l'ensemble donc, la France, bien que n'ayant pas pris fast aux délibérations de Crimée, est invité à coopérer à la mise en application du plan qui doit assures la paix et la sécurité et on espére vivement à Londres que malgré le dépit qu'elle a pu en éprouver, elle ne sera pas tentée de refuser, par un souci de prestiges son assentiment aux décisions qui lui donnent en somme toute possibilité de reprende sa place et de réaffirmer toute son influence dans le concert mondial.

À propos de la Yougoslavie, on ne peut rien dire, puis qu'aussi bien le communiqué ne fait qu'approuver l'accord Tito–Choubachitch. Quant au problème polonais l'on dit à Londres, que la solution indiquée est peut-étré la meilleure. Au sujet des frontières les Britanniques sont

[1] Eroare. Nu numai aceste patru ţări vor fi participat la Conferinţa din San Francisco, ci şi toate Naţiunile Unite.

depuis longtemps acqui à l'idée de la ligne Curzon; on croit que Lwów restera à la Russie, mais par ailleurs, il y aura des rectifications en faveur de la nouvelle Pologne. Celle-ci sera en definitive déplacée de l'est vers l'ouest jusqu'à un point qu'il appartiendra à la Conférance de Paix de fixer. La Pologne aura un nouveau gouvernement, un peu à la maniére que nous indiquions la semaine dernière, et la solution s'inspire visiblement de la sugestion de Mikolajczyk. On remarquera que la communiqué n'a pas dit un mod du gouvernement polonais de Londres. Cela signifie que dès que la nouveau gouvernement sera formé, la Grand Bretagne et les États Unis retireront leur reconnaitrance à ce gouvernement, tout comme la Russie retirera la sienne au gouvernement de Varsovie.

En attendant, au reste dans le «statu quo» et on prépare le réglement de questions telles que celles des crédits alloués par les grands Alliée occidentaux et le gouvernement de Londres à l'armée polonaise qui se bat sur les théatres occidental et mediterranéen, l'organisation des élections libres en Pologne sera effectuée sous l'égide des trois Puissances et non pas uniquement sous la direction de la Russie. *Il devra en aller de même dans les autres pays libértés de l'Europe*, si la besoin s'en faisait sentir. Il semble donc y avoir là une garantie supplémentaire pour les polonais...".

Joi, 15 februarie. După o ştire publicată de *New York Times*, Stalin şi-ar fi păstrat dreptul de „veto" la hotărârile viitorului Consiliu al Naţiunilor. La Dumbarton Oaks nu se ajunsese la niciun rezultat fiindcă ruşii pretindeau unanimitatea voturilor, în acest Consiliu. Necesitatea unanimităţii paralizase însă Consiliul fostei Societăţi a Naţiunilor şi anglo-americanii nu o mai primeau, cerând „vot prin majoritate". Fără să se dea niciun amănunt, Comunicatul final al Conferinţei Crimeei arată că s-a ajuns la o perfectă înţelegere asupra acestui punct, astfel încât nimic nu mai stă în calea Conferinţei de la San Francisco, convocată la 25 aprilie. Foaia republicană din New York pretinde a şti că soluţia admisă de Stalin e într-adevăr votul majoritar, *dar în grupul majoritar trebuie să figureze cele cinci Mari Puteri*: *Anglia*, *Rusia*, *Statele Unite*, *Franţa şi China*... Rusia ar avea astfel în mână votul! Ştirea publicată în *New York Times* face senzaţie, ea nu poate însă fi exactă, căci nici Roosevelt, nici Churchill nu sunt nebuni...

În realitate republicanii sunt nemulţumiţi de succesul lui Roosevelt, care de fapt a prezidat şi condus deliberările de la Ialta. Acest fapt e dovedit prin susţinerea revendicărilor poloneze intransigente şi prin

atitudinea senatorului Vandenberg, purtătorul de cuvânt al Partidului Republican, care, întrebat dacă va primi să figureze în delegaţia americană la San Francisco, a răspuns că nu ştie...

Churchill, înapoindu-se la Londra, s-a oprit la Atena şi a rostit un mare discurs în piaţa Consituţiei! Conţinutul discursului nu s-a comunicat încă. Erau de faţă, pe lângă miile de măslinari, Eden, Macmillan, mareşalul Alexander — tot Guvernul grec şi Regentul Damaskinos...

Congresul sindîcalist din Londra a poftit la şedinţe o delegaţie a sindicatelor italiene. Această delegaţie a şi părăsit Roma cu avionul.

Dresda, care fusese până acum ferită de dezastru, a fost de două ori bombardată, pe rând, noaptea de englezi şi ziua de americani... Aliaţii mărturisesc că au aruncat 650 000 bombe asupra frumosului oraş şi că au atins fabrici şi noduri feroviare. Nemţii pretind că a fost lovit centrul oraşului şi că renumitele focare de artă, care făceau admiraţia lumii, au fost distruse... Să fie aşa? Toate sunt posibile în acest război nebun care a aruncat lumea cu zece veacuri înapoi, în barbarie!

Sâmbătă, 17 februarie. *Tribune de Lausanne* publică următoarea telegramă:

"Ankara, 17 février ("Éxchange"). On apprend que des manifestations tumultueuses se sont déroulés ces derniers jours à Bucarest et dans d'autres villes roumaines, contre le gouvernement.

La dernière séance du Conseil des Ministres n-a pas duré moins de quatre heures. Elle a été possiblement tumultueuse. Le premier ministre Radescu fait tous ses efforts pour maintenir l'unité de son Gouvernement. Il a adressé un message dans ce sens á tous les chefs de parti en faisant appel à leur patriotisme pour soutenir l'action du gouvernement et maintenir l'union dans le pays dans cette période crtique de son histoire.

Les difficultés entre les divers partis se sont produites au sujet du traitement à appliquer aux criminels de guerre. La droite et les modérés, dont les porte-parole au sein du gouvernement furent deux anciens ministres du Cabinet Sanatescu, reprochent au ministre communiste de la Justice, Pătrăşcanu, d'avoir édicté une loi qui prévoit de nouvelles catégories de justiciables et de pretendre traduire ces inculpés devant les cours martiales et les tribunaux extraordinaires.

Le journal *Curierul*[1] attaque violemment le ministre de Justice et constate que par cette loi ce sont les communistes seuls qui sont autorisés à décréter quels sont les citoyens qui peuvent être accusés de crimes de guerre.

L'ancien president du Conseil, Petrescu (?)[2], s'est aussi exprimé, dans de même sens, dans la presse. C'est à la suite de ces attaques que les communistes ont organisé dans les principales villes du pays des manifestations destinées à faire pression sur le gouvernement. *La situation est des plus critique et l'on ne voit pas comment M. Radescu pourra rétablir le calme et l'union dans le pays*".

Începtul sfârşitului, sau crăparea abcesului? Vom vedea acum dacă cele hotărâte la Ialta au fost sincer hotărâte, sau vor rămâne literă moartă... Nu e admisibil însă ca Rădescu şi tot Guvernul de comunişti să fi luat atitudinea pe care au luat-o *fără să cunoască părerea Aliaţilor şi în special pe a ruşilor*... Cine ştie dacă ruşii nu sunt şi ei învoiţi să se dea peste botul comuniştilor români, care, tulburând ordinea şi posibilităţile de producţie, nu sunt pe linia trasă de Moscova şi de Stalin — pentru moment cel puţin... În tot cazul, ora e gravă şi cele mai cumplite nenorociri ne ameninţă...

Dacă ar fi să credem în comentariile ce se fac la Washington cu privire la hotărârile de la Ialta, n-ar trebui să ne temem de cele ce se petrec la Bucureşti. În cercurile politice americane — ne spun depeşele — se socoteşte că aceste hotărâri constituie o foarte lămurită reacţie împotriva „sferelor de influenţă" politică ce părea cristalizată în art. 18 al convenţiilor de armistiţiu încheiate cu România, cu Bulgaria şi cu Ungaria, precum şi în acordurile anglo-ruse privitoare la Iugoslavia.

Conferinţa Crimeei — subliniază americanii — a arătat că Aliaţii sunt decişi să înlocuiască un sistem de acţiuni unilaterale prin „decizii concertate". Comisii de ambasadori aliaţi ar urma să fie constituite la Bucureşti, Sofia, Atena şi Budapesta... Pentru adoptarea acestei politici, Churchill şi Eden au convins pe Stalin de necesitatea de a „introduce şi Statele Unite în circuitul răspunderilor"! (!!). Mai iute de crezut că Churchill de acord cu Roosevelt au cedat Rusiei graniţele cerute de Moscova pentru Polonia şi că în schimb au obţinut de la ruşi „colaborarea" în ţările ocupate...

---

[1] *Curierul* e fostul *Curentul* lui Şeicaru şi e condus de Titel Petrescu, socialistul. Interesant că şi socialiştii — Titel Petrescu e purtătorul lor de cuvânt — se ridică împotriva comuniştilor...

[2] Cine o fi? Poate Sănătescu, poate Tătărescu — sau poate că e vorba tot de Titel Petrescu, care n-a fost însă prim-ministru, ci numai ministru, de când s-a ridicat proletariatul şi la noi...

Faptul că de la Ialta, cei Trei Mari nu au mai adresat un apel de supunere poporului german, precum se anunţase că vor face — a surprins cercurile germane care se aşteptau la un asemenea apel şi voiau să se folosească de dânsul pentru a întări solidaritatea germană...

Personajul cel mai important din Londra este în momentul de faţă Sir Walter Citrine, secretarul general al Uniunii Sindicaliste Britanice şi preşedintele Uniunii Internaţionale Sindicaliste... Ziarele engleze sunt pline de comentarii privitoare la Congresul Sindicaliştilor — iar sindicaliştii întruniţi în Congres pretind o parte activă la conducerea politicii internaţionale şi negocierile păcii de mâine...

"Il n'y a en a plus que pour eux", toată lumea le face curte, Regele şi Regina Angliei au primit solemn în audienţă o numeroasă delegaţie a Congresului şi până şi delegaţia Sovietică şi-a luat aere de independenţă primind invitaţia delegaţiei elvetice de a face o vizită în Şviţera... Ce va zice Stalin?

Mergem oare spre un regim politic sindicalist?

Beneş şi Jan Masaryk vor părăsi în curând Londra şi se vor instala în Kassa (Kaschau), în Slovacia, unde se va muta Guvernul independent cehoslovac...

Din toate Guvernele-fantomă ce funcţionau la Londra, nu vor mai rămâne în capitala Angliei decât Guvernul olandez, cel norvegian şi cel... luxemburghez. Celelalte au reintegrat sau vor reintegra ţările lor respective, liberate.

Şubaşici a pleat la Belgrad pentru alcătuirea definitivă a Guvernului iugoslav după formula Ialta. Probabil că Tito va lua preşedinţia noului Guvern, Şubaşici rămânând numai ministru de Externe. După alcătuirea noului Guvern, se vor numi şi Regenţii, în înţelegere cu Regele Petru.

Dresda a fost o a treia oară grav bombardată. Oraşul în flăcări e aproape evacuat...

Americanii au bombardat de două ori pe rând, cu efecte distrugătoare, Tokyo. Peste 1 000 de avioane au luat parte la aceste raiduri... Încep încercări grele şi pentru japonezi...

Van Acker a cerut Parlamentului belgian, şi a obţinut, depline puteri legiferante, pentru a putea face faţă situaţiei.

S-a pierdut urma lui Roosevelt. S-a spus că se oprise în Marsilia, pe drumul de înapoiere acasă, dar faptul s-a dezminţit. Probabil că se înapoiază în America în etape, dar itinerariul său se ţine secret din motive de siguranţă.

Ce e sigur e că vizitele la Roma şi la Paris, despre care s-a vorbit, au fost suprimate...

Camera Reprezentanţilor, cu o mică majoritate, Senatul, cu una mare, au aprobat numirea lui Wallace (atât de discutată) ca ministru al Comerţului Statelor Unite...

Arhiereii de la Moscova au intrat în polemică cu Vaticanul, acuzându-l că favorizează „fascismul" şi „nazismul"! Boii! D'abia le-a dat Stalin drumul să trăiască şi şi-au şi luat nasul la purtare!

Şeicaru ar fi parvenit să scape din Germania, împreună cu nevastă-sa, şi ar fi luat drumul Suediei...

Toto Brăiloiu a ţinut aseară o conferinţă la Ateneul din Geneva, asupra icoanelor ardeleneşti zugrăvite sub sticlă... Lume destulă, proiecţii, expunere slabă şi anostă...

Radio Bucureşti ne informează că Patriarhul Nicodim a adresat o epistolă tuturor preoţilor cerându-le să îndemne pe săteni să facă semănături de primăvară, căci au rămas două treimi din ogoarele de toamnă nemuncite...

Iar ministrul de Război a dat un ordin prin care se informează că niciun ofiţer nu va putea demisiona până la sfârşitul războiului... Să fi fost ofiţeri care n-au vrut să mai servească?

O telegramă din Washington anunţă că Strâmtorile au fost deschise nu numai vaselor de comerţ *dar şi transporturilor militare.* Mari transporturi

de material de război au fost îndreptate spre porturile Mării Negre, româneşti şi ruseşti...

Transporturile prin Vladivostok au devenit şi ele foarte active, *flota japoneză nemaiputând bara drumul din America spre Siberia...*

Duminică, 18 februarie. Energicul discurs al lui Rădescu, de la „Scala", de duminica trecută, a fost provocat între altele — şi poate mai ales — printr-un interviu acordat de tovarăşul Georgescu, subsecretar de Stat la Interne şi comunist, interviu în care Guvernul era violent atacat. To-varăşul afirma în interviul său că „Situaţia" cerea un Guvern omogen al Frontului popular, că numai cu un astfel de Guvern vom putea ajunge la pace *ca aliaţi* ai învingătorilor şi că altfel ne vom prezenta la masa verde ca învinşi. Faptul că nu ni se acordă nici rangul de beligeranţi, nici dreptul de a intra în Ardealul recucerit era dovada lipsei de încredere a Moscovei în generalul Rădescu şi în Guvernul său... Urma o serie de învinuiri personale! Acest subsecretar de modă nouă înjură pe şeful său direct (Rădescu deţine Ministerul Internelor!) fără măcar să aibă buna cuviinţă să-şi fi dat întâi demisia...

În asemenea împrejurări, declaraţiile lui Rădescu iau o importanţă şi mai mare, căci nu e admisibil să fi răspuns, cum a răspuns subsecretarului comunist, fără să fi luat în prealabil contact cu Aliaţii şi în special cu ruşii...

Totuşi *Radio Moscova* a reprodus interviul lui Georgescu (solidaritatea comunistă!) după câteva zile şi a înjurat copios pe... Maniu şi Partidul Naţional Ţărănesc pentru „reacţionarismul" său!

Însoţitorii lui Roosevelt care au sosit deja la Washington afirmă că paragraful din Comunicatul de la Ialta, relativ la „tutela în Trei" a Statelor liberate *şi foste satelite*, a fost redactat de însuşi Preşedintele Statelor Unite, care va controla de aproape executarea celor convenite. La Moscova au şi început negocierile pentru instituirea noului Guvern polonez, negocieri duse de Molotov şi de ambasadorii Statelor Unite şi Angliei... Numai să se ţină tare nenea Franklin şi toate vor fi bine!

Întâlnit ieri în fine, la Dan Geblescu, pe tânăra Bragadiru. Mi-a plăcut, plină de bun simţ şi deşteaptă. Vădit spune ce a auzit de la americani *şi e foarte optimistă pentru soarta noastră.* E convinsă că până în mai-iunie mă voi putea înapoia în ţară! Americanii nu ne lasă. La

Bucureşti telefoanele funcţionează normal, caloriferele merg, *au combustibil*, ceea ce lipseşte (din cauza transporturilor) sunt lemnele... A văzut pe nevastă-mea două săptămâni înainte de a pleca; sunt toţi bine *şi instalaţi la Bucureşti*... Mihai (al 2-lea fiu al soţiei mele din prima sa căsătorie) e într-adevăr înapoiat în ţară, bine şi voios! Din Bucureşti nu se prea poate ieşi, decât cu automobilele aliate, din lipsa mijloacelor de transport, nu că n-ar fi voie... Prefect de poliţie e Bubu Ghica, primar tot Dombrowski. Încolo, d-na Bragadiru mi-a confirmat cele pe care le spusese deja lui Şerban Geblescu şi lui Gafencu. D-na D. Ghiorghiu (suferindă de cancer) a murit. Pe la Crăciun a murit şi G. Negroponte... Am dat d-nei Bragadiru o scrisoare pentru soţia mea, prima pe care am putut să i-o trimit de la august!

Tokyo a fost din nou bombardat. La Dresda au pierit 50–70 000 oameni, oraşul, deliciosul oraş, e aproape distrus. Un general ungur bănuit de înţelegere cu ruşii a fost spânzurat de nemţi. La Veneţia, tulburări serioase şi ciocniri între „rezistenţă" şi nemţi... Un convoi american ce se îndrepta spre Murmansk a fost aproape distrus de către submarinele germane... Se zice că Argentina e pe punctul să declare război Germaniei.

Guvernul Federal a blocat depozitele nemţilor de prin băncile elveţiene. Se dă ca motiv nevoia de a se şti ce sume sunt depuse. O măsură analogă a fost luată în 1940 şi în anii următori pentru depozitele supuşilor Belgiei, Danemarcei, Estoniei, Franţei, Greciei, Ungariei, Italiei, Croaţiei, Letoniei, Lutuaniei, Luxemburgului, Norvegiei, Olandei, Slovaciei, Rusiei Sovietice şi Iugoslaviei... Posesorii sumelor blocate pot dispune din ele pentru exerciţiul profesiilor lor normale şi pentru trai. Măsura s-a luat, cum se vede, pentru toate ţările ocupate de inamic. România, nu ştiu pentru ce, nu e încă pe listă (armistiţiu?) şi Rusia a rămas sub măsura luată, deşi nu mai este ocupată...

Se vorbeşte cu insistenţă despre retragerea trupelor germane din Italia... Sau cel puţin dintr-o parte a Italiei. În acest caz, Piemontul şi Liguria ar urma să fie abandonate...

Grecii împăcaţi (?!) au hotărât să ridice o statuie lui Churchill! Tot caraghioşi, măslinarii!

Americanii au încercat două mici debarcări în Japonia (în insula Iwo Jima), dar n-au reuşit... În schimb au reuşit să pună piciorul în insula Corregidor, în golful Manilei...

În Germania, armata lui Konev înaintează meru în direcţia Dresdei şi a ajuns aproape de Cottbus, pe Spree!

Pe frontul de Vest, nimic nou — vorba ăluia...

D-na Bragadiru dezminte *categoric* divorţul lui Auschnitt, despre care s-a vorbit ca fiind sigur. Omul nu se desparte uşor de coarnele pe care le poartă şi care i-au adus — relativ — noroc!

Luni, 19 februarie. Ziarul *La Suisse* dă senzaţionala ştire că generalul de Gaulle a refuzat să se întâlnească cu Roosevelt pe drumul de înapoiere al acestuia din Crimeea. Roosevelt invitase pe de Gaulle la o întâlnire la Alger ca să-l pună personal în curent cu cele hotărâte de la Ialta şi să se înţeleagă asupra participării Franţei la convocările de făcut pentru Conferinţa de la San Francisco. Generalul ar fi răspuns *foarte ferm* că prima întâlnire după Ialta ar fi trebuit să aibă loc în Franţa, la Paris; că avea nevoie de câtva timp pentru *a studia* deciziile luate la Conferinţă; că dânsul nu putea părăsi Franţa continentală în momentul de faţă etc. etc...

Acest schimb de politeţe a fost ţinut secret de către Consiliul de Miniştri francez şi indiscreţia — în jurul căreia se face mare vâlvă şi se protestează la Paris — a fost comisă de către ziarul american *New York Herald Tribune*... *La Suisse* şi *Gazette de Lausanne* ne mai spun că ambasadorii Angliei, Statelor Unite şi Rusiei au remis lui de Gaulle două note şi un memoriu, prin care se cerea Franţei să adere la propunerile relative la convocarea Conferinţei din San Francisco, la hotărârile luate cu privire la ocupaţia Germaniei şi să-şi reia locul de Mare Putere alături de cele Trei. Cu privire la remiterea acestor note se ceruse Guvernului francez mare discreţie... Destăinuirea ziarului american a produs mare nemulţumire în cercurile politice franceze, americane şi engleze... Nu se ştie cine a comis indiscreţia...

Dar refuzul lui de Gaulle de a întâlni pe Roosevelt e o consecinţă a adâncii jigniri aduse Franţei prin nepoftirea ei la Conferinţa din Ialta...

Dar supărarea va trece, căci e vremea rece...

Beneş Curcanul a rostit ultima sa cuvântare înainte de a părăsi Anglia şi a-şi instala Guvernul în Slovacia. Beneş ne informează că îndată ce va sosi la Kassa îşi va complecta Guvernul cu elemente care n-au părăsit Cehoslovacia (evitând astfel greşeala făcută de Pierlot, care a nesocotit elementele rezistenţei locale din Belgia), că va conduce şi va organiza din Slovacia până ce Guvernul va fi reinstalat în Praga. Se vor face atunci alegeri, pentru ca ţara să-şi spună cuvântul, şi el Beneş, îşi va depune mandatul... Probabil că speră un strălucit succes electoral...

Generalul Cerniakowski (de neam, ovrei), comandantul grupului de armate din Prusia Orientală, a fost ucis pe front...

Până şi în Londra se pune întrebarea dacă era nevoie să se distrugă Dresda, «acest frumos oraş reprezentativ al culturii şi civilizaţiei europene din al XVIII-lea secol»...

Bombardările de represalii asupra Londrei cu armele *V* au reînceput, violente...

Ministrul Angliei la Berna, Norton, a dat un bal „de binefacere" în cinstea delegaţiilor anglo-americano-franceze sosite în Elveţia (conferinţa economică). La acest bal, armistiţiul nefiind considerat după dreptul internaţional ca stare de pace, personalul Legaţiei noastre n-a fost invtat. A fost invitat în schimb Gafencu, care s-a dus. La înapoierea sa în Geneva, Principesa Magda Sturdza (de ce principesă, şi de ce Sturdza — căci a divorţat şi trăieşte cu George Assan?) l-a repezit şi i-a spus: "Si mon père (C. Diamandi) avait vécu il n'aurait pas fait la faute d'accepté cette invitation...". Furios, Gafencu i-a răspuns: "Si votre père avait vécu, il vous aurait fessée!...".

Adversarii s-au împăcat a doua zi pe terenul prielnic al unui dejun intim!

Radio Bucureşti a anunţat că lista „criminalilor" de război ("première fournée!") s-a complectat cu vreo 130 de militari şi funcţionari care s-au dedat la nelegiuiri în Bucovina, Basarabia şi Transilvania...

Radio Dunărea a anunţat că dulcea Veturia Goga, *care se află bolnavă la Karlsbad* a făcut declaraţii interesante asupra Guvernului Antonescu (nu se spune care). Vasăzică putoarea e refugiată în Germania; aşa se explică că n-a fost încă arestată...

Radio Moscova înjură zilnic pe Maniu, acuzându-l că face propagandă fascistă „nu numai printre români (!!!) dar şi printre străini" (!!!)... Probabil o aluzie la raporturile sale cu englezii şi cu americanii...

Marţi, 20 februarie. În presă continuă vâlvă mare în jurul refuzului lui de Gaulle de a întâlni pe Roosevelt. Polemica a trecut şi în presa anglo-saxonă. Ziarele engleze pricep supărarea generalului de a nu fi fost convocat la Ialta — dar respectă incidentul. Ziarele americane vorbesc fără înconjur de *ofensă* făcută Statelor Unite. Ruşii tac, şi se războiesc cu Maura pe chestiuni spaniole!

E probabil că toate se vor aranja şi că Franţa va fi reprezentată la San Francisco ca Mare Putere...

Ziariştii au calculat că azi e a 2 000-a zi de la începutul războiului! Lumea e excedată şi tot felul de zvonuri de armistiţiu şi de pace circulă iarăşi...

Dacă ştirile senzaţionale au venit ieri din Franţa, azi vin din Germania. Generalul Guderian, şeful Marelui Stat Major german, ar fi fost destituit şi arestat — încă din ianuarie — fiindcă a lăsat Silezia Superioară fără apărare. Guderian e acuzat că s-a înţeles cu ofiţerii germani prizonieri şi răzvrătiţi de la Moscova şi că a lucrat în înţelegere cu ei, lăsând pe ruşi să pătrundă în districtul industrial al Oderului... Acum, comandamentul suprem pe frontul de Est l-ar avea pe Himmler iar toate posturile din Statul Major sunt ocupate de ofiţeri SS ...

Deşi înaintarea ruşilor, de la Est, s-a cam oprit şi nemţii au putut relua prin contraatacuri trei oraşe (Guben, Sommerfeld şi Sovan) — situaţia în Germania e pe zi ce trece mai critică. O dovedeşte, între altele, faptul că se pregătesc două "réduit"-uri de rezistenţă, unul în Bavaria, celălalt între Hamburg, Kiel şi graniţa daneză în Iutlanda...

Pare că în Germania e acum lipsă mare de carburant. Din şase fabrici mari de benzină sintetică, cinci au fost distruse. Sunt 25 de fabrici subterane în construcţie, dar nu vor fi gata decât la sfârşitul anului — şi de unde se vor lua cărbunii, dacă regiunile Ruhr-ului, Sarre-ului şi Silezia nu vor mai fi disponibile?

Berna dezminte ştirea dată de *Radio Paris* că Schacht (cel închis şi chiar condamnat, după spusele gazetarilor!) ar fi în Elveţia, trimis de Guvernul german pentru negocieri economice...

Aflu abia acum (prin Tanda Bragadiru) că Sabina Cantacuzino, pe care am lăsat-o bolnavă de cancer la esofag, a murit în august trecut, două zile înainte de încheierea armistiţiului aşa încât n-a văzut invazia... A părtinit-o Dumnezeu!

Churchill s-a înapoiat la Londra, unde a sosit ieri-seară, după trei zile de popas în Cairo şi o vizită în Grecia.

Debarcarea americanilor în insula Iwo Jima a reuşit. Iwo Jima şi insulele Mariane. De la Iwo Jima la Tokyo sunt numai 1 200 kilometri. Iwo Jima va deveni o bază aeronautică importantă...

Generalul Cerniakowski, căzut pe câmpul de luptă, a fost cinstit de sovietici după metodele lumii capitaliste: funeralii naţionale, decoraţii post-mortem, recompensă şi pensie văduvei şi copiilor... Evoluţie!

Guvernul provizoriu unguresc din Debreţin se mută la Budapesta...

Joi, 22 februarie. Incidentul de Gaulle–Roosevelt continuă să provoace penele gazetarilor americani şi englezi. La Paris s-au oprit orice comentarii de presă. Un comunicat oficial a fost dat la Paris şi altul la Washington. Comunicatele se abţin de la orice apreciere, expun pe scurt faptele şi sunt redactate în spirit împăciunitor.

Presa anglo-saxonă regretă incidentul, dar nuanţe deosebite îşi fac drum. La Londra, abia mărturisite, simpatiile sunt pentru de Gaulle „care nu putea să se lase tratat ca Negusul", poftit pe un vapor în Canalul Suez, ca să primească lămuriri şi instrucţiuni... În America, se recunosc Franţei toate drepturile dar se reproşează generalului francez „impulsiuni cu caracter personal"...

Se dau acum Franţei, *prin cancelarii*, toate lămuririle dorite şi se subliniază rolul important pe care această ţară urmează să-l joace, atât în ocuparea viitoare a Germaniei, cât şi în concertul european, *îndată după înfrângerea definitivă a Germaniei*...

După Ialta, au avut loc întrevederi importante la Alexandria, în Egipt — la Cairo şi la Port Said. Mai întâi conferinţe între Roosevelt şi Churchill privitoare la războiul în Pacific, care — după cum se spune — n-a putut fi pus la ordinea zilei în Crimeea, dată fiind situaţia Rusiei de Putere neutră faţă de Japonia.

Apoi s-a tratat chestiunea Orientului Apropiat şi în special chestiunea arabă. Şefii arabi au fost convocaţi pe rând. Regele Ibn Saud a părăsit pentru prima oară în viaţa sa Arabia şi s-a întâlnit cu şefii anglo-saxoni la Fayum, unde au avut loc recepţii şi schimburi de daruri ca în poveşti...

A fost primit şi Negusul Abisiniei, însoţit de rasul Kassa, pe un vas în Canalul de Suez... Numai întrevederea cu „Rasul" de Gaulle la Alger a dat greş!

Pe frontul de Est înaintarea spectaculară a ruşilor s-a cam oprit. Ba nemţii — care luptă cu un fanatism de nedescris, după cum o recunosc chiar ruşii — au izbutit să recucerească trei oraşe: Guben, Sovan şi Sommerfeld şi au împins un întrând în liniile ruseşti spre Crossen pe Oder. După ultimele ştiri, pare că ruşii au izbutit să lichideze punga de la Crossen; Sommerfeld a trecut de trei ori dintr-o mână într-alta. Ruşii confinuă ofensiva lor, dar într-un ritm mai potolit...

Pentru moment „bătălia pentru Berlin" pare amânată. Probabil nu pentru multă vreme, dacă trebuie să credem informaţiile ce ne vin din Germania şi care reprezintă situaţia Reich-ului ca disperată.

Pe frontul de Vest, în fine ştiri mai impresionante: Aliaţii au ocupat la nord (între Meusa şi Rhin) oraşul Goch şi la sud, Sarrebourgul...

Se dezminte ştirea „limajării" şi arestării generalului Guderian — dar se confirmă că între acest general şi Himmler a izbucnit un conflict grav. Guderian nu admite controlul lui Himmler şi al SS-ului iar Himmler n-are nicio încredere în Guderian... A rămas ca Hitler, cam neputincios, să arbitreze...

Reşedinţa lui Hitler la Berchtesgaden a fost pentru prima dată bombardată, de avioane americane, fără mare rezultat de altmintreli, pare-se.

Pare-se că la Bucureşti lucrurile sunt încurcate... Ne-o tot spune cel puţin Ankara, care anunţă din nou o apropiată criză de Guvern, adăugând că liberalii nu vor da concursul decât unui nou Guvern în care toate partidele să fie reprezentate... Aluzie vădită la comunişti, împotriva

cărora pare că s-ar fi unit celelalte partide... *Radio Bucureşti* n-a dat decât demisia tovarăşului Georgescu, cel cu interviul. Aceasta ar părea însă să dovedească că generalul Rădescu este încă stăpân pe situaţie (??)...

Aseară, concert simfonic al orchestrei Romande, în care Lipatti a executat un Concerto de Liszt şi o baladă de compozitorul elveţian Martin în mod remarcabil. Lipatti a avut un nemaipomenit succes. Publicul genevez, de obicei atât de rece, l-a aclamat. Presă excelentă şi cinste pentru numele de român...

Englezii caută să împace pe toţi polonezii în scopul formării noului Guvern. Cei de la Londra sunt intransigenţi şi declară că, deoarece totul e pierdut, ei vor cel puţin să-şi salveze onoarea lor... Multe mai are pe cap şi bietul Churchill!

Dl Karl Burckhardt, ales preşedinte al Crucii Roşii astă-toamnă, după demisia lui Max Huber, a fost numit ministru al Confederaţiei la Paris. În 1937, Burckhardt a fost numit Înalt Comisar al SDN-ului la Danzig, funcţie ce a ocupat până la declaraţia războiului. Numirea lui Burckhardt a fost bine primită în Franţa, ca şi în Elveţia.

Mare scandal la Zürich în jurul autorizării de reşedinţă acordată lui Furtwängler, celebrul Kapellmeister. Opinia publică e împărţită: unii socotesc pe Furtwängler ca spion hitlerist, şi prin urmare e indezirabil, alţii sunt de părere că Elveţia nu poate refuza ospitalitatea sa unei personalităţi atât de eminente... Au avut loc manifestaţii de stradă!

Americanii au ocupat aproape toată Iwo Jima şi sunt stăpâni pe aerodromul Metullana. Japonezii pretind că au pricinuit americanilor pierderi însemnate. Aceştia, în tot cazul, au bombardat din nou, în mod teribil, Tokyo...

Vineri, 23 februarie. Sub titlul senzaţional: "En Romanie" şi cu subtitlul: "Sus aux réactionnaires"! ziarul *La Suisse* publică următoarea telegramă:

"Bucarest 23. — Le Front National Démocratique et le mouvement ouvrier ont demandé la démission du président du Conseil et le départ du gouvernement de tous les éléments réactionnaires. Les milieux politiques déclarent que cette décision a provoqué remous politiques".

Alaltăieri, *Le Courrier de Genève*, organ catolic (şi prin urmare filomaghiar) publica un articol prin care deplângea starea haotică din România...

Presa elveţiană, care nu reproduce aproape nimic favorabil României, ne dă din când în când o lovitură de pumnal în spate...

Ştirile aceastea pesimiste nu corespund însă cu ce putem culege de la *Radio Bucureşti*, care ne prezintă viaţa din ţară ca liniştită sub un Guvern ce-şi vede de treabă. Aseară, emisiunea din Bucureşti reproducea una din Washington prin care se aduceau mari laude României, ajutorului pe care armata noastră îl dă Aliaţilor pe front şi ordinei care domneşte în ţară... O agitaţie *revoluţionară* încurajată de ruşi nu s-ar încadra, pe de altă parte, în politica hotărâtă de la Ialta... Cei mai mulţi români din Geneva sunt convinşi că toate aceste ştiri publicate de ziarele elveţiene sunt tendenţioase şi datorită propagandei maghiare, *foarte activă pe aici* — în nădejdea de a tulbura apele...

Să dea Dumnezeu să fie aşa!

Dar de ce tace Bucureştiul, de ce propaganda noastră e inexistentă?

Destindere în raporturile franco-americane: cele trei Cancelarii ale Marilor Puteri au dat Guvernului francez lămuriri cât se poate de satisfăcătoare asupra hotărârilor de la Ialta. S-a precizat pentru Franţa dreptul de ocupare a regiunilor din vestul Germaniei şi s-a lămurit că Franţa, considerată a a 4-a Mare Putere va fi consultată în toate împrejurările ce o pot interesa ca Putere invitantă, iar nu ca Putere ivitată... Participarea Franţei la Conferinţa din 25 aprilie e acum asigurată. Dl Bidault a fost poftit la Londra, pentru pecetluirea unei depline înţelegeri. Dl Bidault va fi primit oficial în capitala Angliei la începutul săptămânii viitoare.

Mare mulţumire la Londra, la Washington şi la Paris pentru destinderea la care s-a ajuns şi pentru graba cu care cererile de informaţii şi de lămurire ale Franţei au fost satisfăcute...

.....

.....

Miercuri, 28 februarie. Vineri, 23, am căzut la pat cu o gripă înfricoşată şi am zăcut 5 zile... Odată cu mine pare că a căzut la pat şi biata ţară românească sub loviturile derbederilor!

Ştirile pe care noi le luam ca tendenţioase şi datorate în mare parte propagandei ungureşti s-au dovedit din păcate ca adevărate şi au fost confirmate la radio de însuşi generalul Rădescu...

În România sunt tulburări serioase, datorită aşa-zisului „front popular", în realitate frontul derbedeilor, dus de mână comunistă...

Iată comunicarea făcută la Radio de generalul Rădescu în ziua de 24 februarie:

„Fraţi Români!

Cei fără neam şi fără Dumnezeu au trădat poporul, au pornit cu foc în ţară peste mormintele eroilor... O mână de inşi conduşi de doi venetici, Ana Pauker şi ungurul Luca caută prin teroare să pună mâna pe neam. Vor cădea însă striviţi. Acest neam, care a ştiut însă întotdeauna să-şi apere fiinţa, nu de câţiva neisprăviţi se va lăsa acum îngenunchiat! Sub masca democraţiei, democraţie pe care la fiecare pas o calcă în picioare, aceste fioroase hiene nădăjduie să ajungă la stăpânirea ţării. Sunt nenumărate blestematele lor fapte pe tot cuprinsul ţării. *Voi avea în curând prilejul* (?) *să vă vorbesc de toate.* Astă-seară voi spicui în treacăt numai pe cele petrecute astăzi, fiindcă vreau să spulber toate infamiile care au început să fie aruncate asupra mea şi asupra armatei în scopul de a se ascunde odioasele lor crime. Din informaţiile mele de până acum, în urma celor petrecute în provincie şi în Capitală, vă aduc la cunoştinţă următoarele: în Craiova, grupuri înarmate au atacat puternic prefectura şi au luat-o cu asalt. La Caracal, mica dar viteaza garnizoană a rezistat cu îndârjire atacului dat, astfel că prefectura a putut fi salvată. În Braşov au devastat o cooperativă iar în Capitală crimele lor nu vor putea fi cunoscute (?) în întregime decât mâine[1]. Au fost trase focuri şi în Palatul Regal, două gloanţe pătrunzând în cabinetul mareşalului Palatului. Au tras şi în Prefectura Poliţiei Capitalei şi au atacat Palatul Ministerului de Interne, unde mă găseam; un glonte a ajuns până la masa mea de lucru. Acum trei sferturi de oră, un grup ce manifesta simpatie şi adeziune Guvernului a fost atacat cu focuri de armă dintr-o maşină şi sunt doi morţi şi 11 răniţi. Acestea sunt pe scurt faptele petrecute astăzi.

Criminalii care săvârşesc aceste nelegiuiri nu au măcar curajul faptelor lor. Vor căuta să arunce vina asupra acelora pe care ar vrea să-i suprime. Îndrăznesc să arunce vina asupra armatei care, după spusele

[1] Nu s-a dat nimic consecutiv în vileag...

lor, ar fi provocatoare. Afirm cu toată tăria că nu poate fi o insinuare mai infamă, că armata a avut ordinul meu categoric să nu atace decât dacă este atacată şi că a făcut ceva mai mult: peste tot unde a fost atacată, a tras în aer numai aşa în scop de intimidare. În ceea ce mă priveşte am făcut tot ce este cu putinţă ca să împiedic orice tulburare. Am interzis adunarea populară proiectată de naţional-ţărănişti şi am lăsat liberă demonstraţia pe stradă a FND-ului (!!!), anunţată dinaninte. Sufletul negru al celor fără neam şi Dumnezeu trebuia însă să se încarce cu noi păcate. Acestea sunt faptele, aceştia sunt oamenii! Putem însă să ne mulţumim numai să constatăm acest lucru fără ca să ne vină atunci pedeapsă de la Dumnezeu? Fără îndoială că nu. Ca un singur om trebuie să ne ridicăm şi să facem faţă primejdiei. Eu şi armata ne vom face datoria până la capăt. Fiţi şi voi cu toţii la posturile voastre!"

De la 24 februarie încoace lucrurile nu s-au liniştit însă. Prefectura Dolj, eliberată, a fost reluată încă o dată şi nu ştim, la depărtarea şi în ignoranţa în care ne aflăm, în a cui mână se află acum.

"Reuters" publică azi la Londra: „Se aşteaptă de la Bucureşti din oră în oră ştiri privitoare la dramatice incidente". Manifestări în toată ţara, cer, — spune *Radio Moscova* — demiterea lui Rădescu. O telegramă a fost trimisă Regelui Mihai cerându-se arestarea generalului Negulescu, a generalului Anton (şeful Poliţiei) şi a lui... Iuliu Maniu! Şi bineînţeles formarea unui Guvern al frontului popular...

Se pretinde că la Braşov, „legionarii" au tras asupra „boborului" de la ferestrele ziarului lui Maniu, *Adevărul*!! S-ar fi găsit la redacţia acestui ziar, obuze (!!), arme şi drapele legionare cu crucea încârligată (!!!!)...

Zarvă şi vraişte în toate oraşele mari! Dar asta n-ar fi nimic dacă am fi lăsaţi să ne descurcăm noi singuri cum vrem noi... Dar iată punctul negru: *nu ştim ce vor face ruşii.* Ştim ce *vor* ruşii, dar nu ştim *ce vor face*... Că e mâna rusească în toate tulburările noastre o dovedeşte zilnic *Radio Moscova* prin atacurile sale, ba în contra Guvernului, ba în contra lui Maniu... Dar poate că această mână rusească *îşi va aduce aminte că a semnat ceva la Ialta* şi nu va îndrăzni să rupă frumoasa înţelegere încheiată! Tocmai în momentul în care Churchill afirma (în discursul său de ieri din Camera Comunelor) că are cea mai mare încredere în "bona-fide" a lui Stalin şi a ruşilor, *care nu-şi calcă cuvântul*...

Cât timp armata rusească nu va propti pe Ana Puker, Ana Puker nu va izbuti la nimic... Or, deocamdată armata rusescă n-a intervenit nici la Craiova, nici la Bucureşti în favoarea derbedilor, ci a decorat pe generalul Paul Antonescu cu cea mai mare docoraţie pentru vitejia Diviziei sale... Iar *Radio Bucureşti*, chiar în ziua în care Rădescu îşi urla manifestul său, a dat următoarea informaţie:

„În ziua de 23 februarie M. Sa Regele a avut invitaţi la dejun pe dl general Vinogradov, d-na Vinogradov, dl ministru Pavlov, d-na Pavlov, dl contraamiral Bodenko, d-na Bodenko, dl consilier de Legaţie Kirkanov, dl prim-secretar de Legaţie Dankulov, d-na Dankulov, d-na Kordova, dl ministru C. Vişoianu, dl ministru Savel Rădulescu — şi Casa civilă şi militară a Regelui...

"On ne déjeune pas avec les gens qu'on veut égorger"!...

Cunoaştem istorioara cu peştele cel mare şi cu peştii cei mici, ştim unde tinde imperialismul pan-slav şi nu ne facem nicio iluzie despre soarta noastră — dar poate că printr-o minune a lui Dumnezeu procesul să mai fie amânat şi cine câştigă timp poate câştiga şi altceva... Poate să mai vină şi altă minune!...

Să nu ne pierdem cumpătul. E rău, dar ar fi putut fi şi mai rău!

Am notat mai sus greşit chestiunea cu Furtwängler. Omul n-a cerut permis de petrecere, ci numai voie de a da cele două concerte pentru care fusese angajat... Municipalitatea Zürich, terorizată, i-a interzis concertele! În schimb, la Winterthur, autorităţile comunale nu s-au lăsat stăpânite de socialişti şi de comunişti şi concertele (două) au avut loc — cu manifestaţii afară, dar linişte în sală. Toată presa elveţiană polemizează asupra cazului şi blamează laşitatea autorităţilor din Zürich...

Pe ziua de mâine (1 martie) Turcia şi Egiptul au hotărât să intre în război, alături de Aliaţi... *„În război defensiv"*(!!) spune hotărârea! Caraghioşi turcii, până la sfârşit... La Londra, această hotărâre "in extremis" n-a dezlănţuit niciun entuziasm...

Consiliul Federal, după ce a consultat Comisia Deplinelor Puteri şi diversele grupări din Consiliul Naţional (formalităţi ce ţin din decembrie), a hotărât în fine să revină asupra decretului prin care funcţionarea anumitor partide era interzisă în Elveţia. De fapt, singurul partid vizat era Partidul Comunist, care de acum înainte va relua fiinţă... Ce să-i faci — aşa suflă vântul!

Churchill a rostit ieri un lung discurs în Camera Comunelor asupra întrevederii de la Ialta.. Nimic nou n-a spus, afară de motivul pentru care Franţa n-a fost invitată: era natural ca cele Trei Puteri care duc

singure tot greu războiului să se sfătuiască singure asupra conducerii lui... Franţa ar fi însă alături de Statele Unite, de Rusia şi de Anglia, a 4-a Mare Putere chemată să ia parte *la toate* hotărârile referitoare la pace. Franţa a înţeles şi toate s-au aranjat...

Churchill a mai afirmat *că are o deplină încredere în cuvântul lui Stalin şi al Sovietelor*, care înţeleg să păstreze nezdruncinată pritenia Angliei şi a Statelor Unite...

Italia a obţinut însemnate îmbunătăţiri în regimul impus prin Armistiţiul semnat în 1943. De acum înainte decretele nu vor mai fi controlate de Aliaţi şi numirile în străinătate nu vor mai fi supuse aprobării Comitetului Aliat... Înţelegerea Guvernului din Roma cu Guvernul francez (înţelegere întemeiată pe renunţarea Italiei la toate pretenţiile ei asupra Franţei, la toate privilegiile şi revendicările în Tunisia) a contribuit mult la această îndulcire a regimului stabilit prin convenţia de armistiţiu.

Şi Franţa a declarat că n-are nicio revendicare pe graniţa Savoiei. Are oare aiurea?

Dl Burckhardt a umplut ziarele cu mutra sa, cu declaraţiile sale, cu intenţiile sale. Câteva zile s-a crezut buricul pământului şi a afirmat rituos că rămâne şi în fruntea Crucii Roşii mai departe... "Je me partagerai entre Paris et Genève...".

Se vede însă că acest „partaj" n-a convenit şi apoi omul prea a încercat să se impună. Azi aflăm că preşedinţia Crucii Roşii a fost preluată *provizoriu* de către fostul preşedinte Max Huber... Şi aşa s-a mai tăiat nasul d-lui Burckhardt, care de altminteri e plin de calităţi — e chiar un elegant purtător de coarne conjugale!...

Sârbii — cu Rege, cu Tito, cu tot şi cu toţi — sunt aproape împăcaţi... Polonezii însă continuă să fie intransigenţi pe liniile lor...

O ultimă ştire din Bucureşti ne aduce pensionarea a 11 ofiţeri „conform regulamentului militar" *fiindcă s-au dedat la manifestări politice*... Printre aceşti ofiţeri e şi Dămăceanu cel desemnat pentru Elveţia!!! E şi un general Creţulescu (fost şef al spionajului sub Antonescu, acum tare şi mare la Interne!), un general Vasiliu Răşcanu (comandantul Corpului II teritorial) — şi alţii, în total opt generali...

Telegrama anunţă în acelaşi timp că procesul a peste 60 de demnitari ai regimului Antonescu a început şi că procesul Mareşalului va începe mâine...

S-ar părea că Guvernul a căzut la o înţelegere cu opoziţia, sau că vrea să se gudure în faţa ruşilor, aruncând, pe de o parte, lest iar dovedind, pe de alta, că execută una din cele mai importante clauze ale armistiţiului...

Numai că ruşii înţeleg prin „criminali de război" tot ce *nu e comunist*!...

Vineri, 2 martie. Pe când — adânc tulburaţi şi noi prin tulburările de la Bucureşti — ne pierdeam aci la Geneva în ipoteze şi în formule şi, faţă de atitudinea atât de falsă şi de pizmaşă adoptată de Moscova împotriva Guvernului Rădescu, ne pierdeam ultimele nădejdi — la Bucureşti evenimentele se precipitau... Emisiunile de miercuri seară ne aduceau la cunoştinţă că reprezentanţii „frontului popular" din Guvern: Groza, Pătrăşcanu, Gheorghiu-Dej (ministrul Comunicaţiilor) şi Rădăceanu (ministrul Muncii) se prezentaseră la Rege în audienţă şi (fără să se dea faptul ca o consecinţă a acestor audienţe) că generalul Rădescu demisionase...

A doua zi (ieri), de unde până atunci România era ignorată de către presa elveţiană, iat-o deodată în fruntea informaţiilor, cu comentarii nesfârşite... Regele primise demisia lui Rădescu, iar Londra anunţa că de acum înainte Guvernul României cădea, în afară de al Regelui şi sub controlul Comisiei *Aliate* din Bucureşti... Lumea aştepta cu înfrigurare, dacă în acest prim şi important „caz" înţelegerea de la Ialta va rămâne în picioare, sau nu — adică, dacă noul Guvern din Bucureşti se va forma sub egida celor trei Aliaţi, sau numai sub influenţa Moscovei. Cu alte cuvinte: avea-vom un Guvern comunist prezidat de Pătrăşcanu *sau* un Guvern tot de coaliţie al *tuturor* partidelor, cum cerea Londra?

Ziua de ieri a fost o zi de aşteptare groaznică... Ştim noi bine cum trebuie să o sfârşim, dar se pune chestiuna dacă ne mai era îngăduit sau nu un răgaz...

În fine, azi-dimineaţă am aflat că acest răgaz ni s-a mai acordat, că mai trăim ca Stat Suveran, că sfârşitul s-a mai îndepărtat: Regele a însărcinat pe Ştirbei cu formarea unui Guvern de concentrare a tuturor partidelor! Faptul e cu atât mai interesant cu cât se petrece în prezenţa lui Vîşinski, sosit cu avionul din Moscova pentru rezolvarea crizei...

Nu ştim dacă Ştirbei va izbuti sau nu (adică dacă va fi lăsat sau nu să izbutească) — dar pentru moment putem face trei ipoteze: 1) Ruşii execută sincer înţelegerile de la Ialta şi admit un Guvern al tuturor partidelor (În ipoteza aceasta, vrăjmăşia rusească faţă de Rădescu ar

trebui pusă în sarcina *nemulţumirilor nepolitice* provocate de fostul Guvern la Moscova!!!); 2) Ruşii nu sunt sinceri faţă de angajamentele de la Ialta şi vor sabota constituirea Guvernului Ştirbei, ca şi a oricărui alt Guvern burghez, pentru a ajunge la o formulă comunistă; 3) Ruşii, deşi nesinceri faţă de angajamentele de la Ialta, vor lăsa să se formeze un Guvern Ştirbei (şi după acesta multe altele) ca să le uzeze şi, uzând astfel pe rând formulele burgheze, să ajungă pe această cale la una comunistă...

De văzut în aceste din urmă două ipoteze care vor fi reacţiile anglo-saxonilor...

Deocamdată aşteptare; avem un scurt răgaz, în toate cazurile!

Istorioare rămase pe urma d-nei Tanda Bragadiru:

La Bucureşti se petrece bine! Localurile sunt deschise până la mijlocul nopţii! La „Melody" tronează zilnic Max Auschnitt, cu damele lui, cu nelipsitul său însoţitor Racottă; după miezul nopţii se continuă petrecerile în casele oamenilor. De pildă la Auschnitt (de Anul Nou a dat un revelion care l-a costat mai multe milioane lei!), la Marin Butculescu (fostul soţ al Liletei) care s-a însurat cu una din d-nele Nicodem (!!). Aceasta e pe cale de a-i da un copil! Lileta a pierdut orice gând de înapoiere în România; trăieşte în Spania (casă la Madrid, vilă la Barcelona) cu Rosado (de care vrea să se despartă) şi cu banii lui Fargwar[1]! Vrea acum să se despartă de Rosado şi să treacă în America! Despre Auschnitt, *care nu divorţează*, se povesteşte că s-a certat cu familea Pordea. Pordea, socrul, şi Pordea cumnatul, după ce Auschnitt a plecat în Egipt, convinşi că nu se va mai întoarce, au vândut toate hainele şi rufele elegantului Max, care nu le-au trebuit! Când s-a înapoiat Max, ia-le de unde nu sunt! Scenă şi expulzare a trocarilor pungaşi!!!

La început ruşii (soldaţii) erau foarte amatori de ceasuri şi de blănuri, încolo n-au făcut niciun rău! Tanda pretinde că s-a bătut cu un soldat rus, în piaţa Sf. Gheorghe, dar că a izbutit să se refugieze într-o prăvălie... Se povestesc tot felul de anecdote cu privire la soldaţii ruşi; ele nu sunt tragice. Oamenii au fost repede potoliţi şi acum totul ar fi în ordine...

Servitorii, pretenţioşi, dar nu refuză serviciul; cer întruna sporiri de leafă, ca oamenii! Tanda plăteşte feciorul său 45 000 lei pe lună! De unde mai iau oamenii banii?

---

[1] Fost consilier la Legaţia Angliei în Bucureşti, putred de bogat — actualmente consul general la Barcelona.

Gheorghe Brătianu ar fi fost într-adevăr scos din catedră şi de la Institutul „Iorga" — din cauza scrierilor lui contra ruşilor... Ce imoralitate!

Unul, Kubovitzki, din Comitetul Mondial Evreiesc, a ţinut o conferinţă la Geneva, hotel Richemond. Subiectul: "L'avenir du peuple juif". A fost să-l asculte tot ce Geneva are mai subţire; în faţa autorităţilor şi notabilităţilor prezente, Kubovitzki a înjurat pe unguri de i-a spurcat şi ne-a lăudat pe noi, românii!! Din nefericire Kubovitzki e ovrei, dar nu e şi rus...

Cu Torronté (despre care s-a anunţat acum câteva luni că a fost numit ministru la Paris, dar că francezii nu l-au primit — fapt care s-a negat cu energie la Berna) tot trebuie să fi fost ceva, căci elveţienii, odată cu numirea lui Burckhardt, l-au înaintat şi pe Torronté ministru plenipotenţiar în Administraţia Centrală (fapt aproape fără precedent, un singur caz cunoscut, al lui Stucki). Torronté a primit astfel o satisfacţie şi şi-a oferit una şi Consiliul Federal, pe care refuzul Parisului îl jignise...

În ultima duminică a lui februarie se ţine, după statute, Adunarea generală a Jockey-Clubului, în Bucureşti. O călduroasă telegramă pornită luni mi-a sosit miercuri-seara — telegramă prin care colegii mei mă salută şi îmi urează sănătate! Din faptul că s-a ţinut adunarea şi din telegramă, trag două concluzii: 1) că lucrurile nu merg tocmai aşa de rău dacă „clubmenii" ţin adunări şi trimit telegrame pribegiţilor; 2) că nu sunt pe listele „criminalilor" de vreme ce domnii mă felicită, *şi semnează*[1]...

Sâmbătă, 3 martie. Împlinesc astăzi 74 ani!!! (În realitate îi împlinesc peste 13 zile, căci sunt născut la 3 martie stil vechi, dar prietenii mei, atât de buni, vor să mă sărbătorească astăzi...). Afară e un soare radios (e „baba" mea!), dar în sufletul meu e beznă...

Ziarele de azi-dimineaţă îmi aduc o veste — de ziua mea! — ca o lovitură de măciucă: „Comunistul" Petru Groza a fost însărcinat cu for-

[1] N-am niciun motiv de a fi pe listă — dar trebuie motive? Şi apoi, deoarece nu sunt comunist, sunt fascist — după noua teorie!

marea Guvernului... Altă ştire nu se dă. Ieri-seară încă se confirma chemarea lui Ştirbei şi iată că în 24 ore combinaţia asta sănătoasă a fost dată peste cap... E drept că ziarele de ieri au confirmat şi sosirea lui Vîşinski de la Moscova... Probabil că a venit cu un veto împotriva omului lui Maniu şi al lui Dinu Brătianu... Cu Groza începe avalanşa: el însuşi nu e comunist sincer, e mai rău, e lichea desăvârşită... Zăgazul este acum deschis în România tuturor posibililtăţilor...

Până unde poate merge nerușinarea: însuşi fiul lui Rădescu acuză pe tată-său de a fi tras în mulţime! Ce scârbă...

Moscova nu ne înjură pentru moment: înjură pe monarhiştii şi pe „reacţionarii" din Italia... La Londra „nimeni nu vorbeşte, *dar toată lumea se gândeşte la România*". Fiecare îşi dă seama că înţelegerile de la Ialta sunt acum puse la o primă şi decisivă încercare...

De la Moscova o telegramă interesantă: „Dl Vîşinski, vicecomisar al Afacerilor Străine al URSS-ului, a sosit la Bucureşti. Comentariile din ultima vreme asupra situaţiei în România nu lăsau nicio îndoială asupra faptului că această situaţie era considerată la Moscova ca serioasă. Războiul nu este terminat. România constituie o zonă dinapoi a armatelor sovietice. *De aceea Moscova socoteşte ca imposibil să tolereze în acea regiune dezordine şi incidente sângeroase provocate de către elementele fasciste în legătură cu agenţii inamici*". (!!!!)

Dezordinea şi incidentele au fost provocate, o ştie lumea întreagă, de către agenţii Moscovei!

După ziarele elveţiene de aseară, Ştirbei a avut o lungă întrevedere cu Vîşinski. Se vede că a priceput că nu era omul dorit de Moscova... Şi nu e el omul care să se înfigă!

Pe frontul de Vest, în fine evenimente considerabile: după ce au izbutit să ocupe Düren şi Mönchengladbach, Aliaţii au cucerit oraşul Krefeld şi au ajuns în mahalalele Düsseldorfului — şi pe Rhin... E în fine o înaintare sensibilă şi satisfăcătoare. Pare că pe Rhinul inferior apărarea germană se prăbuşeşte... Mai la sud, lucrurile merg tot încet, dar oraşul Trier (Trèves) a fost ocupat şi el.

Pe frontul de Est contraatacurile germane au cam oprit înaintarea ruşilor, care se mărginesc deocamdată să-şi consolideze poziţiile, înaintând totuşi la nord spre Marea Baltică...

Duminică, 4 martie. Primit ieri de ziua mea o telegramă de la Valentina, care a pus 24 ore să-mi ajungă...

Radio București anunță oficial că Groza a fost însărcinat cu formarea noului Minister. *Un Minister de unire...*

După știri lăturalnice, Groza s-a adresat Partidului Agrarian (?) și *fracțiunilor* liberale și național-țărăniste. Presupun că e vorba despre grupările lui Tătărescu și dr. Lupu. După alte știri ar fi vorba de întreg Partidul Liberal, ostracizat rămânând numai Maniu.

Unele telegrame pretind că Maniu ar fi declarat că nu dă concurs niciunui Guvern sprijinit de ruși (!!!!) — altele că Moscova a cerut arestarea d-lui Maniu și a generalului Rădescu, amândoi „fasciști"!!!

Radio Moscova declară că hotărârea „de a lichida Guvernul pro-fascist (!!!) al generalului Rădescu" a fost luată de Comisia Aliată de Control, după aprobarea tuturor membrilor săi, *ruși, americani și englezi...*

Poate că englezii și americanii și-au dat seama că, cu zăpăcitul de Rădescu, „nu mai mergea"; poate că nu fac la București decât să țină isonul rușilor... ar fi mai trist!

În Anglia — ca și în America — ochii sunt ațintiți asupra României. *Manchester Guardian* subliniază cât de asemănătoare e situația din România cu cea din Grecia. Și adaugă că, după cum a făcut-o EAM-ul în Grecia, noul Front Național Democratic Român „pare foarte dispus de a provoca demonstrații violente".

„În România — scrie *Manchester Guardian* — rușii, care sunt Puterea ocupantă, au sprijinit însă Frontul Național Democratic și presa sovietică a publicat mai multe articole violente împotriva primului-ministru, generalul Rădescu, acuzându-l că pregătește o dictatură fascistă (!). Generalul a răspuns printr-un remarcabil apel radiodifuzat, atacând oamenii „fără Dumnezeu și fără Patrie", care încearcă să distrugă țara. Dar generalul Rădescu a trebuit să plece. *Este improbabil ca situația să fie mai simplă ca cea din Grecia.* Am vrea să știm, totuși, *cum va juca declarația din Crimeea, în cazul de față...*

Fără nicio legătură, desigur, cu evenimentele din București: dl Grew, subsecretar de Stat, a declarat că Statele Unite n-au modificat atitudinea lor față de Statele Baltice, după Conferința din Crimeea. *Departamentul de Stat continuă să recunoască pe cei trei miniștri ai Estoniei, Letoniei și Lituaniei...* Interesant, foarte!

Dl Henri Hoppenot, diplomat de carieră, a fost numit ambasador al Franței la Berna... Cele povestite de Paul-Boncour la trecerea sa prin Geneva, despre numirile diplomatice, erau mofturi...

Americanii ar propune pe Sapieha, arhiepiscopul Cracoviei, ca președinte al noului Guvern polonez. E prinț, reacționar, are 78 ani — nu-l vor primi niciodată rușii...

Se vorbește de mutarea capitalei Reich-ului la München... La Berlin n-ar fi mai rămas, în mijlocul minelor, decât serviciile lui Goebbels...

Pe frontul de Vest englezii înaintează pe mai multe coloane spre Rhin iar nemții par că se retrag pe malul drept al fluviului... Sfârșitul se apropie...

Rușii înjură pe toată lumea... Acum *Radio Moscova* s-a aruncat asupra „reacționarilor" din Grecia... În România, în Italia, în Grecia — pe când și atacurile „fasciștilor" (adică ale oamenilor de ordine și necomuniști) din Anglia și din Statele Unite? Sovietele au început vădit o campanie politică europeană, alături de ofensiva lor victorioasă în Germania... La Belgrad, pe generalul Mihailovici l-au dat în judecată pentru înaltă trădare...

Rușii au cerut demontarea fabricilor de bere și de spirt Bragadiru, Luther, Czell și transportarea lor în Transnistria în schimbul fabricilor demolate și furate de noi. *Radio București* anunță că reprezentanții ziselor fabrici (pentru Bragadiru, Ghiță Mironescu) au protestat și au fost primiți de Comisia de Control Aliată pentru a-și valorifica drepturile lor — dar că totul a fost în zadar: demontarea a început! Fabricile au recurs pentru indemnizare împotriva Statului român! Paște murgule! Iată dinastia Bragadiru căzută în sărăcie...

Luni, 5 martie. Nimic nou de la București. Totuși o știre engleză, informând că reprezentanții Angliei și Americii *au primit instrucțiuni* în vederea rezolvării crizei. *Ce* instrucțiuni, nu se spune... Să sperăm că nu sunt menite că lase toată situația în mâinile rușilor...

Pe fronturi și între fronturi merge prost de tot pentru nemți. Pe frontul de Vest, de la Colonia în sus, liniile germane se prăbușesc... Aliații

au ajuns în trei puncte pe Rhin şi sunt la porţile oraşelor Düsseldorf, Duisburg, Köln...

Pe frontul de Est, ruşii cam opriţi pe Oder, au înaintat cu 100 kilometri spre nord şi au ajuns la Marea Baltică, între Stettin şi Danzig.

Pe tot teritoriul Reich-ului, bombardamentele aeriene au adus populaţia într-o stare de mizerie, de depresiune şi de apatie bestială, de nedescris... Cele ce se scriu despre stările din Berlin, sunt de-a dreptul îngrozitoare...

Elveţia e în fierbere de ieri şi cu drept cuvânt. Avioane americane au bombardat o suburbie a oraşului Basel, gara de mărfuri Wolf (a oraşului Basel) şi o suburbie din Zürich!!

Sunt în total cinci morţi şi mai mulţi răniţi! Cowboii îşi fac de cap! Mai înţelege cineva o eroare la Basel, căci e la graniţă — dar Zürich-ul! Şi tocmai când comisiile aliate sunt sărbătorite la Berna şi fac prietenie la toartă cu elveţienii!!

López Oliván a fost până la Londra şi Paris. De la Londra, îmi aduce complimentele lui Caramfil, cu care a stat mult de vorbă *şi care e foarte optimist pentru noi*!!! E drept că conversaţia a avut loc acum opt zile...

La Londra, linişte. Oliván a fost izbit *de curentul covârşitor spre dreapta*; se temea de „o alunecare spre stânga"— dar nici vorbă de aşa ceva...

Englezii sunt convinşi despre sfârşitul războiului *european* în vara aceasta... Londra a suferit mult de bombardamentele din 1940/41 — dar V_1 şi V_2 nu fac pagube mari şi nu mai impresionează... (impresionează probabil pe cei pe care îi loveşte!).

Marţi, 6 martie. Nicio ştire directă de la Bucureşti despre străduinţele formării noului Guvern. O telegramă de la Chiasso, publicată în ziarele elveţiene, vorbeşte despre „situaţia confuză" de la Bucureşti şi pretinde că ar fi izbucnit lupte în „cetatea universitară" (?). Bande de legionari (!!) ar străbate străzile şi ar fi deschis focul (!) împotriva imobilelor locuite de către membrii Frontului Democratic (!!). Generalul Rădescu ar da concursul său (?) „insurgenţilor" şi grave stricăciuni au fost săvârşite în „cetatea universitară" (care e aia?)...

Din două una: sau această telegramă e de origine germană şi urmăreşte un scop de propagandă — sau e de la Bucureşti şi atunci e prevestitoare de evenimente grave, căci în acest din urmă caz dezordinele au fost puse la cale de ruşi (la Bucureşti nu mai sunt legionari...) pentru a justifica o lovitură de violenţă în pregătire...

Prelungirea crizei ministeriale nu ne prevesteşte, în tot cazul, nimic bun. Probabil că partidele de stânga pun dinadins condiţii inacceptabile celor moderate, ca să dovedească până şi anglo-americanilor că o înţelegere e imposibilă... Prost, prost!

După o telegramă publicată aseară în *Tribune de Genève*, la Londra se pune deja întrebarea dacă hotărârile de la Ialta nu vor fi din nou puse în chestiune... În afacerile poloneze, ruşii nu vor să audă de niciun compromis şi înjură pe Miklolajczyk, omul englezilor... În România şi în Finlanda tulbură apele şi până şi în Grecia, în Italia vor să zgândăre din nou bubele...

La Londra se spune că punctul esenţial de determinat în momenul de faţă e de a se şti dacă una din cele Trei Puteri, sau chiar fiecare din ele, şi-a rezervat zone de influenţă speciale în Europa — sau dacă reguli noi de drept internaţional, valabile pentru toţi, pot fi puse în picioare...

La Sofia s-a deschis Congresul Panslavist, cu toate surlele şi tobele popoarelor slave, toate reprezentate, până şi polonezii. Stalin, Beneş, Tito şi ceilalţi şefi ai popoarelor reprezentate (pentru Polonia, preşedintele Guvernului din Lublin) au fost numiţi Preşedinţi de onoare ai Congresului, care a fost solemn deschis de către cei trei Regenţi bulgari... Bine de noi!

Generalul Roatta, al cărui proces e în curs şi care se află deţinut în spitalul militar din Roma — a putut să fugă! Mare scandal în cercurile bonomiste! S-a pus preţ un milion de lire pe capul generalului...

Lovitură de teatru: Franţa nu va mai merge la San Francisco ca Putere „invitantă", ci ca Putere „invitată"... Cauza acestei schimbări e o neînţelegere asupra formulei de invitare. Franţa nu înţelege să aprobe modul de votare în Consiliul Suprem, fixat la Ialta, nici să adopte toate hotărârile de la Dumbarton Oaks — şi i s-a părut că formula de invitare conţinea asemenea angajamente. La Londra s-a explicat lui Bidault că nu putea fi vorba de angajamente prealabile, că însăşi Anglia nu ad-

mitea toate propunerile de la Dumborton Oaks. Guvernul francez a cerut totuşi o schimbare în formula de invitare şi cum nu mai era timp pentru negocieri în acest scop (se fixase la Ialta data de 5 martie ca cea din urmă pentru trimiterea invitaţiilor), în cele din urmă Franţa a renunţat să mai „invite" şi s-a mulţumit cu rolul de invitată...

Ştirea a făcut efectul unei „disonanţe" în noul concert european... Al dracului jazz mai e şi concertul ăsta!

Pe fronturi, Aliaţii continuă să progreseze. Anglo-americanii au ocupat aproape Köln iar ruşii curăţă spre Marea Baltică, între Oder şi Danzig...

În nopţile de sâmbătă spre duminică şi de duminică spre luni, aviaţia germană a bombardat rău sudul şi nordul Angliei şi Londra. Avioanele nemţeşti nu mai trecuseră de mult Mâneca...

Şi Germania a fost greu pilonată. Vâlvă mare în jurul bombardamentelor de la Basel şi de la Zürich...

Gazette de Lausanne de azi-dimineaţă publică următoarea radiogramă din Londra, *care pare a da oglinda exactă a situaţiei noastre*:

"Les événements de Roumanie apportent quelques sous discordants à l'harmonie né à Yalta. La presse anglaise fait de grands efforts pour s'en tenir aux «pianissimi». Les quotidiens s'abstiennent de tout commentaire et, à l'exception du *Manchester Guardian*, *n'exposent même pas les fiats en détail.* Peut-être la censure de Bucarest est-il très stricte? Mais on a l'impression que les rédactions (et les autorités dont les redactions acceptent les bons conseils en matière d'affaires étrangères) *trouvent que l'heure n'est pas propice pour une analyse approfondie de l'intervention russe dans les affaires roumaines.* La situation rèsquerait alors *d'être semblable à celle de la Pologne* envers laquelle l'accord de Yalta prévoit une coalition nationale (des démocrates de droite aux comunistes), combinaison qui serait semblable au gouvernement Radescu, qui vient d'être renversé.

M. Alastair Forbes, jeune journaliste brillant qui se distingne par son jugement franc et indépendant, exprime dans l'hebdomadaire *Time and Tide* l'avis que les événements de Roumanie créent un précédent pour les méthodes qui seront appliquées contre les polonais qui auront le courage de rentrer dans leur pays. D'autre part, dans un article redactionnel, cette publication *s'élève vivement contre la procédé russe. Elle accuse l'URSS d'avoir l'intention de forcer pas à pas la Romanie à jouer la rôle du province soviétique.*

De façon beaucoup plus diplomatique, mais ouverte malgré tout, *l'Economist* et *l'Observer* fout part de leur critique. Et le *Times* a publié un message de sont correspondant de Constantinopole qui comparait les récents troubles de Bucarest à ceux survenue en Gréce, *puisque dans les deux cas, une pétite minorité tentait d'imposer sa volonté par la force.* Ce n'est pas sans intention spéciale que le *Times* s'est fait l'écho de l'opinion exprimée en Turquie. *E'est un avertissment à l'adresse de Moscou selon lequel à l'heure actuelle une sovietisation de la Roumanie provoquerait de graves appréhension à Londres. On dit «Constantinople» et ou pause «Londres».*

Mais l'opinion prévoit que les événements de Roumanie, en vertu de l'accord de Yalta *donneront lieu à une consultation des trois grandes Puissance.* Lors de sa dernière visite à Moscou, *Churchill avait deja obtenu de Staline la promesse non officielle de ne pas changer le «statu quo» roumain sans entretien préalable avec Londres.* Il est impossible de dire si une telle consultation est déjà en cours.

Le *Yorkshire Post*, dont ont conait les attaches avec le Foreign Office a écrit, naguère, qu'il ne serait pas étonnant que les américains fissen une démarche à Moscou, la promesse de consultations mutuelles en affaires des pays européens libérés ayant été insérée dans la déclaration de Yalta sur le désir de Roosevelt. Évidemment on estime à Londres *que l'Angleterre doit à Staline beaucoup de considération* non seulement en vertu de la nouvelle harmonie interalliée, mais aussi *en raison de l'attitude réservée adoptée par les russes pendant la guerre civile grecque*".

.....

.....

Miercuri, 7 martie. Răsuflăm! România n-a fost *încă* răpusă, acordul de la Ialta a jucat, anglo-saxonii nu ne-au lăsat pradă ruşilor... Pentru moment am scăpat, şi e mult, Regele a rămas pe Tron, Guvernul s-a constituit dintr-o coaliţie din care au rămas afară naţional-ţărăniştii şi liberalii lui Dinu Brătianu... Au intrat în Guvern liberali de ai lui Tătărescu, cu acesta în frunte, Ralea (în fine!), socialişti, agrarieni şi bineînţeles, comunişti...

Guvernul s-a format astfel: Petru Groza preşedinte, fără portofoliu, Guţă Tătărescu, (!!!) vicepreşedinte şi ministru de Externe; D. Alimănişteanu (liberal) la Finanţe (cu Mircea Durma subsecretar); la Industrie, Ionescu Tudor; la Comerţ (dep. nou creat), Bejan (liberal); la Interne, Teohari Georgescu (probabil comunist) cu Georgel Ghiorghiu

(ginerele defunctului Nicu Teodorescu), liberal, subsecretar; Pătrășcanu (comunist), la Justiție; Constantinescu-Iași (comunist), la Propagandă; Ralea, la Arte (!); Voitec, la Instrucție; Nicolau, Muncă; Gheorghiu-Dej, la Comunicații; la Război, generalul Vasiliu-Rășcanu cu generalul Dămăceanu, ca subsecretar; Rădăceanu, subsecretar la Muncă; Vlădescu Răcoasa, la Cooperație etc., etc.

Prima impresie bună e prezența lui Tătărescu, care, cu toate scăderile lui, reprezintă trecutul; efectul numirii sale va fi excelent mai ales în Occident, unde este cunoscut; a doua impresie, tot bună, e *că suntem încă* pe terenul coaliției sub egida Coroanei...

Impresie rea face rămânerea celor două partide esențialmente burgheze, liberalii brătienişti și partidul lui Maniu în afară de combinație. Primul gând ce vine oricui, e că aceste două partide de baștină au fost eliminate de pe arena noastră politică, grație sforțărilor oamenilor noștri de stânga, sprijinite de Moscova... Vine acum rândul la eliminare al partidelor minore... Dar să câștigăm timp, e mult!

Interesante numirile lui Vasiliu și Dămăceanu; ele dovedesc că acești ofițeri au fost scoși din armată acum 10 zile pentru motive simpatice Frontului Popular, care le-a dat o reabilitare... Nu suntem încă lămuriți asupra acestui incident cu ofițerii eliminați... Să fi vrut într-adevăr Rădescu să încerce o lovitură de Stat, care a dat greș? Dar cu sprijinul cui?

Câte am vrea să știm și nu știm... Deocamdată să răsuflăm; avem în tot cazul puțin răgaz înaintea noastră...

Dar rușii nu se lasă. Deocamdată au întreprins bolșevizarea Finlandei. Mannerheim s-a dat la o parte, invocând vârsta sa (78 ani)... Ce va veni după dânsul? Desigur o alunecare mare spre stânga. Pare că în chestiunea Finlandei, anglo-saxonii au lăsat mână mai liberă rușilor, ca la noi... Îi interesează mai puțin Marea Baltică ca Strâmtorile și Mediterana...

Aliații au ocupat Colonia. Și malul Rhin-ului, pe o lungime de 180 kilometri în josul Coloniei. La sud de Colonia, la est de Luxemburg, coloanele americane au înaintat cu circa 50 kilometri... Au renunțat și Aliații pe frontul de Vest la milimetri ca să treacă la kilometri cu zecile...

Pe frontul de Est, rușii au întărit pozițiile lor spre Marea Baltică, ocupând o serie de localități.

Atacat de *2 400* de ori, Brennerul a fost blocat și prin urmare inutilizabil, toată luna lui februarie...

La Roma, mari manifestări împotriva lui Bonomi, cu prilejul evaziunii generalului Roatta. Puse la cale de comuniști, cu isonul postului de *Radio Moscova*, care atacă violent pe... carabinieri! Se vorbește de un Guvern Sforza...

Un complot împotriva regimului, organizat de generali și amirali, a fost descoperit în Portugalia și zădărnicit...

Joi, 8 martie. După 48 de ore de nedumerire, presa elvețiană și cea anglo-saxonă comentează formarea noului Guvern din România. În general, multă rezervă și puțin entuziasm. Parcă fiecare își dă seama că e vorba numai de *un act într-o piesă lungă* — și procedurile Kremlinului în Finlanda, în Grecia (unde EAM-ul a început iar să se agite[1] ([1] La Atena s-a cerut retragerea Guvernului Plastiras iar la Vols și la Salonic au fost din nou tulburări de stradă...), în Italia — țări în care elementele comuniste „nu se lasă", încurajate zilnic de *Radio Moscova*, dau mult de gândit... În Anglia se subliniază prezența lui Tătărescu în Guvern, lui Tătărescu, care e omul „Aliaților", al *tuturor* Aliaților, căci a publicat de curând o carte în care demonstrează că nu trebuie să ne mai gândim la Bucovina, ci la Transilvania!!! Până unde poate merge oportunismul acestui om! Se insistă la Londra și asupra faptului că la Finanțe, la Industrie și la Comerț sunt industriași de meserie și financiari, care nu se vor lăsa în reforme prea radicale... iar la Economia Națională *un om credincios al Regelui* (generalul Dămăceanu, care nu e subsecretar la Război, ci ministru al Economiei Naționale)...

Mai exactă — deși mai amară, pare aprecierea presei americane. Interesantă e o depeșă difuzată de către "Associated Press", care, ocupându-se de acuzările și de înjurăturile postului de *Radio Moscova* la adresa Guvernului italian (afacerea Roatta) spune că în Statele Unite situația actuală din Roma se compară cu cea din București: „În ambele capitale *comuniștii atacă Guvernul legal.* Această atitudine e de așa natură încât *poate să pună în pericol acordurile celor Trei semnate în Crimeea, cu privire la reglementarea situației interne în Statele liberate*"...

Cu privire la numirile generalilor Vasiliu și Dămăceanu, aflăm că, înainte de constituirea noului Guvern, s-a difuzat la *Radio București*

promulgarea unui decret datorat *inițiativei personale a Regelui*, decret prin care cei 11 ofițeri superiori puși în retragere de Rădescu au fost reintegrați în gradele și funcțiile lor și decorați cu „Virtutea Militară", decorație *care acum* trece înaintea lui „Mihai Viteazul"... Pentru noi, rămâne însă o enigmă ce a vrut să încerce Rădescu și ce au căutat să împiedice ofițerii loviți de fostul prim-ministru...

Tribune de Lausanne de ieri publică un lung articol de comentarii cu privire la semnificația intrării lui Tătărescu în Guvern (cu un portret!), articol de altminteri plin de inexactități... Bineînțeles nu se vorbește de Tatar-Bunar!

Și Londra și Washingtonul regretă foarte mult că Maniu și Dinu Brătianu nu au intrat în Guvern și speră că vor fi în curând (!) și ei ademeniți la o colaborare (ce ar zice Moscova?).

Tribune de Genève de ieri-seară publică o telegramă din București care reproduce declarațiile lui Groza (!) după depunerea jurământului. Groza se declară hotărât să urmărească „politica inaugurată după lovitura din august 1944 — acord complect cu Aliații, cu toți Aliații, prin urmare"... Noul prim-ministru adaugă că orientarea Guvernului se îndreptă mai spre stânga, dar că omogenitatea lui este asigurată, deși comuniștii sunt reprezentați prin nouă iar partidele burgheze prin șapte miniștri. Căci la cei șapte miniștri burghezi (!) se adaugă Ralea, independent, și miniștrii tehnicieni (?) aleși printre elementele moderate... S-ar putea dovedi omogenitatea Guvernului și pe altă cale: *afară de foarte puține excepții*, sunt toți lichele politice, prin urmare oportuniștii cei mai desăvârșiți...

Telegrama din *Tribune* insistă foarte mult asupra numirii lui Dămăceanu; de ce? Ca să compromită pe Rege?

Pe de altă parte, același ziar, în articolul său de fond se bucură de „triumful politicii Atlanticului"! *Ils en ont de bonnes*! ...

Pe când scriam aceste rânduri, îmi sosește vestea că *Radio-București* a dat aseară programul noului Guvern: *reforma agrară imediată și executarea integrală a condițiilor Armistițiului* — în schimbul căreia *vom primi îndată Ardealul de Nord și restituirea prizonierilor români din Rusia*...

Reforma agrară fără partidele lui Maniu și Brătianu! Se confirmă, pe de altă parte, că s-a oferit și lui Maniu și lui Brătianu să intre în Guvern dar că au refuzat. Cred și eu! Gata!...

În Italia, criza ministerială a fost conjurată — după un Consiliu de Miniștri care a ținut o zi întreagă și în care s-a hotărât menținerea coaliției actuale a celor patru partide... Dar comuniștii — adică Moscova — n-au spus încă ultimul lor cuvânt!

Ora 17. *Gazette de Lausanne* a publicat azi-dimineață, în buletinul său, următoarele judicioase aprecieri asupra situației noastre, aprecieri care — cu mici rezerve de amănunt datorate unei greșite informații — merită să fie reținute:

"Une révolution se fait rarement d'un coup. On le constatait hier en relatant les manifestations anti-royales qui se sont déroulées dimanche à Rome, et qui continuent, de plus belle, depuis lors.

On peut faire aujourd'hui la même remarque à l'égard de la Romanie. Mais si la monarchie semble porter en Italie une lourde part de responsabilités dans l'évasion du général Roatta, qui n'est que la suite de certaines faiblesses constatées depuis l'automne 1943, on manque encore de preuves pour accuser la noblesse (?!) roumaine d'impunité.

Disons, en attendant d'être mieux informé, que le roi Michel à défaut de son entourage, a fait preuve de courage, d'abord en signant l'armistice du 23 août dernier et maintenant en décrétent que l'épuration ne peut plus tarder.

Elle a déjà tant tardé que les anciens maîtres du pays, du dirigeant Antonesco au plus obscur tueur de la Garde de Fer vivent dans de confortables villas des environs de Bucarest[1]. Seuls les plus compromis ont rallié l'Allemagne. Et beaucoup ont dissimulé leur fortune trop rapidement acquise.

Mais tout a une fin. Les partis démocratiques roumains, *qui ne sont pas tous orientés vers le communisme,* ont fini par comprendre qu'en n'agissant pas contre les ci-devant colaborationnistes, ils allaient s'attirer les pires ennuis. La Russie d'abord, marquait de l'impatience à leur endroit. Et les masses populaires roumaines, à la campagne aussi bien qu'en ville, se sont fâchées l'autre jour, contre l'inertie des pouvoirs publics, et le rôle que, grâce à leur argent, pourraient encore jouer les profiteurs de l'ancien régime.

Le gouvernement Nicolas Radesco donc balayé, et le roi charge M. Groza de constituer le nouveau cabinet.

M. Groza, comme il se doit dans un gouvernement «à la page», est communiste (!!). Mais, son principal collaborateur est M. Tataresco,

[1] E adevărat pentru toți „profitorii de război" tip Alexeanu...

chef de l'aile gauche du Parti Libéral. M.Tataresco est en fait l'homme le plus marquant de la nouvelle équipe. Son programme politique, qu'il publie en 1943, pourrait être signé d'un démocrate de chez nous. On n'imagine pas qu'il l'ait renié, depuis cette époque difficile où, par l'intermédiaire de quelques amis politiques réfugiés... à Lausanne même, il prenait contact avec M. Molotov et préparait la voie par laquelle la Roumanie allait bientot se retirer de guerre (!!!).

La tâche du nouveau gouvernement est extraordinairement complexe. Il doit en premier bien procéder à l'épuration; cette opération parcequ'elle se fait à retardement, sera d'autant plus malaisée. Il doit ensuite faire comprendre à l'opinion publique que la Roumanie est un pays vaincu, tenu par les clauses d'un armistice, et non pas encore un membre des Nations Unies. *Il doit journellement composer avec Moscou et lutter pied à pied pour conserver à la Roumanie le maximum de libertés politiques et économiques.*

La réforme agraire s'impose (?). Le paysan roumains entend qu'elle soit réalisée, non pas par le kolkhoze qui ne correspond pas à ses traditions, mais par la création de la petite propriété. Enfin la nationalisation des industries — clefs (!) ne pourra pas être évitée. Ce dernier point ne figurait pas dans le programme de M. Tataresco; il est la conséquence des fautes commises par l'ancien capitalisme omnipotent, et la concession que les libéraux font aux communistes.

Et maintenant cet serait pour le mieux *si la Roumanie pouvait être assurée que d'ici deux mois la propagande russe ne fera pas basculer le gouvernement Groza–Tataresco pour le remplacer par une équipe plus docile et plus russophile encore*".

.....

.....

Din lista noului Guvern Groza, complectată:

Generalul Dămăceanu este tot subsecretar la Război iar nu ministru al Economiei Naţionale (acest Minister a fost scindat în două: Industrie şi Comerţ (Bejan) şi Mine (Tudor Ionescu, care ar fi ţărănist şi omul lui Maniu?).

La Agricultură e Romulus Zăroni, de la Huşi (ar fi omul lui Ralea??).

La Culte, pr. Neculcea (?)...

Vineri, 9 martie. Aliaţii au ocupat, după Colonia (încă în curăţare) Bonn şi Godesberg şi au ajuns la câţiva kilometri de Koblenz. La sud de Bonn, pe la Remagen, au trecut chiar Rhin-ul şi au stabilit un cap

de pod pe malul drept al fluviului... Vădit, forţele germane, între Düsseldorf şi Koblenz, se retrag dincolo de Rhin, în grabă. Ele rezistă însă cu îndărătnicie la nord, în regiunea Wesel şi la sud, în dreptul Palatinatului... Priceapă cine poate!

Ruşii anunţă că au ocupat zeci şi zeci de localităţi şi că la sud-vest de Küstrin au înaintat până la 50 kilometri de Berlin...

Hitler, după o ştire de la Stockholm, şi-ar fi adunat colaboratorii, ar fi făcut pe nebunul în faţa lor, ar fi acuzat pe ofiţerii Wermacht-ului de trădare — trădare încă de la început, când l-au împiedicat să debarce în Anglia — şi, recunoscând că Germania e învinsă, ar fi însărcinat pe Himmler să distrugă tot în calea inamicului. „Germania va pieri, dar nu se va da învinsă!"...

Dar câte nu se povestesc...

Conferinţa economică de la Berna, cu Aliaţii, s-a terminat. Presa elveţiană nu se arată prea mulţumită, deşi comunicatele sunt „entuziaste". Ziarele elveţiene susţin că Elveţia a făcut concesii reale (blocarea depozitelor, reglementarea traficului pe Gothard, oprirea exportului în Germania etc.) pe când n-a primit în schimb *decât făgăduieli* şi trebuie să se mulţumească cu „nădejdi". Recunosc însă şi ele că Franţa şi Anglia sunt deficitare în cărbuni şi în alimentaţie şi că reprezentanţii celor trei ţări aliate s-au arătat plini de bunăvoinţă...

În tot cazul, *din punct de vedere politic*, conferinţa de la Berna poate fi considerată ca un mare succes pentru Elveţia, a cărei neutralitate s-a consolidat...

Generalul Spaatz, însoţit de şeful său de Stat Major (generalul Spaatz este şeful aviaţiei americane în Europa) a făcut ieri o vizită la Berna unde a venit să discute măsuri eficace pentru evitarea în viitor a nenorocitelor „erori" ca bombardamentele de la Stein-am-Rhein de la Basel şi de la Zürich...

Nu se spune ce măsuri s-au luat, dar elveţienii sunt măguliţi şi încântaţi de vizita generalului american...

Radio Moscova anunţă că generalul Rădescu s-ar fi refugiat la... Legaţia Angliei „care a crezut nimerit să-i dea ospitalitatea sa...". Să fie adevărat? Semn de „rivalitate" anglo-moscovită la Bucureşti? Ar fi interesant...

Sâmbătă, 10 martie. Telegramă "Reuters" de azi-dimineaţă: „Cercurile oficiale engleze *confirmă* că generalul Rădescu, fost prim-ministru al României, s-a refugiat la Legaţia britanică din Bucureşti, *viaţa sa fiind ameninţată printr-o agresiune posibilă a adversarilor săi politici*".

Ce o fi făcut Rădescu ca să fie astfel urmărit? Şi de cine? Şi de ce îi dau azil englezii în Legaţia lor? Întrebări ce pentru noi, care nu ştim nimic şi ghicim greu, rămân să fie dezlegate...

Cusin (de la Zürich) a venit ieri să mă vadă şi mi-a povestit basme. La Berna şi la Zürich domneşte convingerea că nemţii s-au înţeles cu americanii în vederea unui viitor armistiţiu. Deocamdată se va face un schimb de internaţi civili între ambele ţări. Burckhardt, înainte de a merge la Paris, se va duce în Germania pentru efectuarea acestui schimb... Negocierile ar fi fost duse prin Vatican!

După informaţiile culese, e adevărat că Burckhardt va merge întâi în Germania, dar e vorba de predarea unei cantităţi însemnate de alimente şi efecte destinate lagărelor de deţinuţi aliaţi şi de mutarea unora din aceşti deţinuţi dintr-un lagăr într-altul. Negocierile au fost duse de două luni, de Crucea Roşie...

Frangulis, întâlnit ieri în tramvai, mi-a spus şi el, *că ştie sigur* (!!) că Himmler s-a înţeles cu americanii în vederea „salvării vieţii" sale, a lui Hitler şi a lui Goebbels. În schimbul garanţiei că nu vor fi osândiţi la moarte, Himmler predă 100 de ostatici anglo-americani (?) Crucii Roşii Internaţionale... Luarea în primire a acestor ostatici ar fi scopul călătoriei lui Burckhardt, care a dus toate negocierile... Foarte greu de crezut...

Aliaţii au întărit capul lor de pod de pe malul stâng al Rhinului din dreptul localităţii Remagen. Trecerea, uşurată printr-un pod de cale ferată peste Rhin, găsit intact, a reuşit pe deplin. Artilerie şi forţe blindate considerabile au fost trecute pe malul drept. Capul de pod are acum o adâncime de 16 şi o lărgime de 15 kilometri...

Trupele americane au ajuns la 4 kilometri de Koblenz. Ruşii au intrat în Danzig şi sunt în faţa oraşului Stettin...

Stucki a convocat presa şi a făcut o adevărate pledoarie în favoarea rezultatelor dobândite la Berna. Ziarele elveţiene nu se lasă convinse şi subliniază că traficul de import al Elveţiei era înainte de război de peste şapte milioane de tone pe zi, iar că pe baza convenţiei se va ridica la 2 300 tone pe zi, *îndată ce situaţia căilor ferate din Franţa va permite...*

Ziarele recunosc însă că, din punct de vedere *politic*, situaţia Elveţiei s-a ameliorat mult...

Vizita generalului Spaatz a făcut cel mai bun efect...

Am putut telefona ieri lui Puricelli, la Wengen... Emoţie! Mă voi duce să-l văd, el n-are voie să se mişte...

Se dau ştiri confuze despre o încercare de „rapt" a lui Mussolini. În fruntea complotului ar fi fost Buffarini-Guidi, ministrul de Interne al Ducelui şi omul de încredere al nemţilor. Buffarini a fost arestat, dar nemţii cer eliberarea lui. Strămutarea domiciliului lui Mussolini de la Gardone la Monza, pare să fie în legătură cu acest „rapt" încercat sub îndemnul lui Himmler, pentru a face loc lui Farinacci... Ce încurcătură!

La Roma, pare că Bonomi a înlăturat criza, dar agitaţia în jurul dispariţiei lui Roatta continuă... Se zice că o Mare Putere (Anglia) a sprijinit fuga generalului, ca să împiedice destăinuiri neplăcute, în rapoturile anglo-saxone, privitoare la politica dusă de englezi în Iugoslavia, pe vremea comandamentului lui Roatta, omul lui Badoglio...

La Stockholm, după ştiri quasioficiale sosite din Londra, domneşte convingerea că până la sfârşitul lui mai, cel mult al lui iunie, războiul în Europa va fi terminat... Să dea Domnul! Unde e norocul!

Duminică, 11 martie. Mare bucurie ieri-seară printre românii din Geneva, care au ascultat *Radio Londra* la orele 15¼: România a fost lăudată pe toate laturile, pentru cumînţenia poporului (!), pentru politica Regelui şi a conducătorilor politici (!), pentru contribuţia armatei pe front! Şoneriu a auzit cu urechile lui că Aliaţii au obţinut de la Stalin să ne remită imediat administraţia Ardealului de Nord, să ne dea prizonierii *şi că vom fi recunoscuţi ca beligeranţi*!!!

Ziarele elveţiene de azi-dimineaţă confirmă ştirea cu Ardealul; administraţia noastră a şi intrat ieri la Cluj... Pentru rest, tăcere... Dar, de obicei, Londra nu minte!...

În fine, puţină bucurie în trudita noastră soartă...

Berlinul a fost bombardat şi azi-noapte — a 19-a noapte consecutiv... Oribil!!

Aseară, la 17½, lungă şi searbădă conferinţă a lui Brăiloiu, la *Radio Geneva* — asupra muzicii populare româneşti, cu discuri... Lume multă. Păcat de băiatul ăsta; e inteligent şi posedă bine subiectul său, dar vorbeşte ca o piftie...

Luni, 12 martie. Ascultătorii postului de *Radio Bucureşti* mi-au confirmat ieri ştirile privitoare la Ardealul de Nord şi la prizonieri. Cu deosebirea că *n-am* intrat încă în Cluj, cum s-a spus: abia în cursul săptămânii *acesteia*, departamentele ministeriale din Bucureşti vor trimite *comisii* în Ardealul de Nord pentru a prelua „stăpânirea"... În ce priveşte recunoaşterea calităţii de beligerant, ascultătorii afirmă că postul din Bucureşti n-a spus nimic. M-ar mira ca Aliaţii să ne ridice la rangul de beligeranţi, când n-au făcut-o încă pentru Italia şi mai ales pentru Grecia...

Zilele acestea s-a răspândit în Geneva, tras la şapirograf, un fel de manifest al *ungurilor* şi al românilor democraţi (!!!) prin care se înjură „fasciştii" din România şi în special Maniu, care împiedică „poporul român" (!!) să-şi valorifice drepturile! Porcăria subliniază că nimeni n-a fost încă condamnat în România (pe când în Bulgaria s-au săvârşit hecatombe de „colaboraţionişti"), că Guvernul român a refuzat ca judecătorii şi prefecţii să fie aleşi de popor, cum se face (*de pildă* !!!) în Elveţia democratică şi câte altele! „Grupul" român semnatar se intitulează „Secţiunea *elveţiană* a Frontului Popular Democratic"... Cum rămâne chestiunea cu o grupare străină ce pretinde să funcţioneze pe teritoriul elveţian? S-a trimis un exemplar la Berna, pentru ca Guvernul federal să hotărască...

Dar ce să mai spunem de „românii" care nu s-au dat înapoi să semneze un manifest politic alături de unguri? După informaţiile noastre şi ungurii şi românii (!) care au semnat ar fi comunişti evrei...

Îndată după Conferinţa de la San Francisco, va avea loc o şedinţă a Societăţii Naţiunilor, la Geneva, pentru lichidarea definitivă a SDN-ului. Acesta într-adevăr e încă un mare bogătaş: pe lângă Palatul de la Ariana, care a costat 50 milioane franci elveţieni, fiertata SDN mai posedă vreo şapte milioane de dolari *aur* în Statele Unite (de care Reserve Bank nu s-a atins când a rechiziţionat tot aurul din bănci) şi vreo câteva milioane de franci elveţieni la Zürich şi Geneva. Tot acest activ va fi

împărţit între Statele rămase membre ale SDN-ului în momentul declarării războiului, vreo 49 la număr, dacă nu mă înşel (au fost la un moment dat 57...). Va fi o înmormântare de clasa a 3-a, a nenorocitei şi impotentei instituţii care a pricinuit atâta agitaţie şi a dus la rezultatele pe care le vedem...

Pentru sediul noii asociaţii a popoarelor, nu s-a hotărât nimic încă. Roosevelt şi americanii ar voi ca noua instituţie să se plimbe din ţară în ţară şi din sesiune în sesiune, ca să ajungă şi în America. Churchill şi Stalin vor un sediu fix, dar pe când cel din urmă ar vrea Viena, Churchill propune Bruxelles şi în lipsă Londra...

Obiectându-se lui Roosevelt că abandonul Genevei ar însemna o pagubă de 50 milioane franci aur (costul Palatului SDN, palat ce va deveni inutilizabil), Preşedintele Statelor Unite a răspuns cu duh: „Ei bine, vom termina războiul cu o jumătate de oră mai devreme, ca să recâştigăm această sumă!"...

Curtea de la Haga va rămâne deocamdată în fiinţă. Preşedintele Guerero şi diferiţi judecători ce s-au refugiat în Elveţia abia aşteaptă ceasul să se înapoieze la iesle...

Fragulis pretinde că a putut citi o copie de pe memoriul de apărare depus de Flandin în faţa Curţii de la Alger, chemată să-l judece. În acest momoriu se găseşte reprodusă convenţia semnată în toamna anului 1940 de către Polonia şi de către dânsul, Flandin, (pe atunci ministru de Externe) *cu Churchill, convenţie prin care se prevedeau măsurile ce Guvernul de la Vichy se obliga să ia pentru facilitarea debarcării englezilor în Africa de Nord şi pentru sabotarea evetuală a flotei de la Toulon.* În acest scop a şi fost trimis generalul Weygand în Africa... Textul convenţiei e adnotat pe franţuzeşte de Churchill, *cu greşeli de ortografie*... Dacă mai târziu, în 1942, Guvernul din Vichy s-a opus debarcării Aliaţilor, schimbarea se datoreşte numai influenţei lui Laval...

Flandin a pus Curţii din Alger întrebarea dacă „a fi colaborat cu Guvernul din Vichy, instituit legalmente prin votul Adunării Naţionale (Camera şi Senatul întrunite) poate fi considerat *ca un act de trădare*"— şi Curtea a răspuns: *nu.* În urma acestui verdict, procesul a fost strămutat la Paris şi Flandin în închisoarea de la Fresnes...

Dar de atunci a mai curs apă sub poduri... Dl de Menthon, ministrul Justiţiei, e de partea celor care în Franţa sunt sătui de politica de răzbunare înscăunată de bestiile din FFI. Ca şi toţi oamenii cu minte, începând cu de Gaulle. Zisul ministru a declarat că decretul prin care s-a făcut din „colaborare" o crimă de Stat şi s-a dat în judecata unor instanţe

ad-hoc *nu a fost aplicabil decât timp de cinci luni de la debarcarea Aliaților, conform unor dispoziții generale ale unui alt decret concomitent.* Așa încât după acest termen — care a trecut — oamenii nu pot fi dați în judecată decât pentru adevărată crimă de trădare, *prevăzută în codurile și legile franceze* (care nu vorbesc nicăieri de „colaborare" ca o crimă) *și în fața instanțelor legale* (Înalta Curte de Justiție).

Pe când în Franța oamenii se străduiesc să ajungă la o pacificare a spiritelor, bestiile de bulgari au mai condamnat la moarte 50 de nenorociți, care n-au altă vină decât că ar fi văzut altfel fericirea țării lor decât prin prisma tovarășului Dimitrov...

Bulgaria e însă atât de aproape de noi; dacă nu ne-ar impune rușii să urmăm sângeroasele pilde de peste Dunăre...

Aflat ieri prin consulul general al Turciei de aci, că prietenul Suphi Tanriöver, ambasadorul Ankarei la București, și încercatul nostru amic și-a dat demisia după încheierea armistițiului nostru. Tanriöver se considera ca prea descoperit prin relațiile sale cu Ică Antonescu, deși a servit cauza cea bună... E acum deputat la Ankara. În locul său a fost numit consilierul Ambasadei, al cărui nume îmi scapă...

Pare că Hitler a înnebunit.

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de la reintroducerea serviciului militar în Germania, a ținut o cuvântare în care a exaltat fanatismul nemților — nimic de zis. Dar a încheiat că *„Armata germană trebuie să continue să bată pe inamic, până ce acesta, istovit, va pricepe că e învins"*!

De necrezut, când Wehrmachtul mănâncă în fiecare zi bătaie, pe un front și pe celălalt...

În Pacific, în ultima vreme, evenimente covârșitoare: americanii au mai debarcat în Filipine, au bombardat atât de crunt Tokyo, încât jumătate orașul e în flăcări și au tăiat aproape pe mare calea japonezilor spre Indiile Neerlandeze. În schimb, japonezii au dezarmat trupele franceze din Indochina și au obținut de la Imperiul Anamului (sub control francez) să se declare independent... Britanicii, pe de altă parte, s-au reînstăpânit pe drumul spre China ce duce prin Birmania și pot din nou ravitalia pe Chiang Kai-shek...

În *Gazette de Lausanne* de azi, un articol *ditirambic* — și poate cam exagerat — la adresa lui Lipatti, care a dat un concert în capitala Cantonului Vaud. În tot cazul, Lipatti e un mare artist și ne face cinste.

Marți, 13 martie. *Tribune de Genève* de aseară ne dă vestea că s-au organizat mari festivități, în toate orașele României, ieri, azi și mâine, pentru sărbătorirea reintrării noastre în posesia Ardealului de Nord... Bine că le mai arde oamenilor de chef!

Radio București a dat aseară la ora 5, pe franțuzește, o cuvântare a eminentului Vîșinski. Omul Kremlinului s-a lăudat că a salvat pentru a doua oară România, pe care încăpățânarea lui Maniu și *a vechilor partide* au încercat să o ducă la pieire. *„Acești oameni nu-și dau seama că refuzul unei țări învinse față de învingători sub cuvânt de politică internă poate duce la grave consecințe"*...

Vîșinski a adăugat că în ce privește România, acordul celor Trei Aliați, *care merg mână în mână*, e perfect. În fine, România se va bucura de toată solicitudinea Aliaților... și câte și mai câte! Un avertisment sever și o momeală... Pare că Maniu și ai lui *s-au dat prea pe față cu englezii, contra rușilor... Va suna și ceasul lui Maniu*!

Beneș (Președintele Republicii Cehoslovacia), Schramek (primul-ministru) și Jan Masaryk (ministrul de Externe) au părăsit Londra cu avionul. Beneș va merge întâi la Moscova și apoi se va instala împreună cu ceilalți la Kassa (Kaschau). Schramek și-a dat demisia. Beneș va pune la cale la Moscova noul Guvern, din care vor face parte și doi comuniști (unul la Apărarea Națională). Comuniștii au cerut trei portofolii, dar Beneș a refuzat să dea pe al 3-lea. Vom vedea dacă nu va ceda la Moscova...

Ziarele vorbesc de o nouă armă secretă germană, V_5. E vorba de un aparat, de dimensiuni reduse, ce se poate ușor fabrica în serii și care, aruncat de la înălțime (dintr-un avion, de pildă) produce șuierături și sunete ascuțite care *tâmpesc* pe cei asupra cărora cad. Ar fi vorba de acțiunea anumitor unde sonore asupra labirintului urechei... Invenția ar fi fost încercată asupra unor lagăre de prizonieri, cu efecte îngrozitoare... Oamenii pierd cunoștința, pentru ceasuri întregi și cad tâmpiți... Să fie adevărat? Pare un basm... Și apoi nu se poate pune ceară în

urechi? E puţin probabil — dacă nu suntem în domeniul fanteziei — ca nemţii să obţină cu V_5 rezultate mai eficace decât cele obţinute cu V_1 şi cu V_2.

După ştiri necontrolate din Stockholm, la Berlin ar fi izbucnit mişcări tumultuoase. Oamenii exasperaţi, mai ales femeile, au manifestat strigând: „Suntem sătui, vrem pace, vrem Berlinul declarat oraş deschis"! Dacă ştirea s-ar adeveri, ar fi gravă...

Generalul Roatta, care n-a putut fi încă prins, a fost condamnat la închisoare pe viaţă, în lipsă. Mă miră că n-a fost condamnat la moarte, ca Anfuso, ambasadorul lui Mussolini la Berlin... Cu uşurinţa cu care se ucid azi oamenii...

Cei mai de seamă muzicanţi din Elveţia au semnat o protestare colectivă împotriva interzicerii concertelor lui Furtwängler de către autorităţile municipale din Zürich. Protestul califică acest act de samavolnicie ca un atentat împotriva artelor şi a libertăţii gândirii...

Ziarele vorbesc despre o ultimă ofensivă aeriană germană asupra Londrei, ce ar fi în pregătire... Ar fi vorba să se arunce asupra capitalei Angliei un val de gaze toxice... ca represalii! Apoi, întâmple-se ce se va întâmpla!

Miercuri, 14 martie. Ieri a avut loc la Cluj comemorarea realipirii Ardealului de Nord. *Radio Bucureşti* a dat toată şedinţa, care a avut loc la Teatrul Naţional, în prezenţa şi sub preşedinţia Regelui. Maniu, absent. Au asistat Guvernul, autorităţile locale, generali şi ofiţeri superiori. Groza a sosit împreună cu Tătărescu şi *cu Vîşinski* (tutorele nostru) şi au luat loc câteştrei, unul lângă altul pe estradă... Regele s-a mulţumit să deschidă şedinţa şi a dat cuvântul lui Groza, care a vorbit ca un bâlbâit, înşirând lucruri banale, patriotice şi laude la adresa ruşilor... N-a făcut comunism. A vorbit *de frăţia între românii şi ungurii din Ardeal* şi a mărturisit cât s-a bucurat auzind cu un ceas înainte, în piaţa mare a oraşului, români aplaudând cuvântările ungurilor şi ungurii aplaudând

pe ale românilor!!! Am înţeles că condiţia pusă de ruşi pentru a ne restitui Ardealul a fost „menajarea minorităţilor" — condiţie pe care ne-a revelat-o ieri în *Journal de Genève*, Payot, stipendiatul ungurilor...

Descriind ceremonia, *Radio Bucureşti* a subliniat „animata conversaţie" între Ralea (devenit personajul important, în fine) şi Titel Petrescu... Şi am mai putut, cu acest prilej, rectifica numele unor miniştri (sunt toţi aşa de necunoscuţi!) şi afla încă existenţa a doi subsecretari. La Culte nu e ministru părintele Neculcea (cum ni s-a anunţat după constituirea Ministerului), ci un părinte Burducea (!!) şi la Agricultură, ministrul se numeşte Zăroni (!!) şi nu Tiron şi e *ţăran plugar*!! La Interne mai sunt doi subsecretari de Stat: faimosul Vântu (liberal) şi Burcă (trebuie să fie la stânga de tot...).

Cele mai de sus au fost culese la radio de Şoneriu. *Tribune de Lausanne* de azi dă informaţii puţin diferite despre cele întâmplate la Cluj. Citez ziarul din Lausanne:

"*Bucarest, 13 mars* ("Reuters"). Les cérémonies pour célébrer le retour de la Transylvanie du Nord à la Romanie ont eu lieu mardi à Cluj. Elles se sont déroulées *à la préfecture*, en présence du Roi Michel, des membres du Cabinet roumain et de divers invités, y compris des représentants roumains et transylvains. Le Roi Michel pénétra dans le hall de la préfecture en compagnie de M. Groza, premier ministre, *du chef de la délégation soviétique, M. Vichinsky, et des généraux de l'armée soviétique membres de la délégation envoyée à cette cérémonie.*

M. Groza rappela les événements de ces dernières années en Transylvanie *et remercia* le maréchal Staline pour le retour de cette partie de la Transylvanie à la Roumanie. Il ajouta: «lorsque le gouvernement roumain demanda le retour de l'administration roumaine dans le nord de la Transylvanie, *le chef de l'Union Soviétique insista pour qu'un traitement égal soit accordé à tous les citoyens sans différence de nationalité ou de religion.* L'intention du Gouvernement roumain est que chaque citoyen se sente chez lui et vive dans la dignité. La population hongroise vivant ici pourra faire usage de sa propre langue, porter ses propres costumes nationaux et avec la population roumaine agissant de même, cela deviendra une concurrence pacifique» (?!).

Le ministre des Affaires Étrangères, prenant à son tour la parole dit: «La Roumanie n'avait pas de gouvernement capable d'assurer l'ordre (nu era *el* în Guvern!!!), le calme et la discipline dans le pays. Aujord'hui, à la suite des efforts du peuple roumain (!!), cette dernière condition a finalment été remplie. Le gouvernement démocratique roumain *s'est maintenant aligné sur le Gouvernement soviétique et sans hésitation*

(!!! Guță tot Guță!). Il a fait passer dans les faits la politique indiquer par le premier ministre dans sa lettre au maréchal Staline[1]»."

Tribune de Lausanne mai publică și următoarea telegramă:

"*Cluj, 14 mars.* M. Petru Groza, président du Conseil, parlant devant une délégation des Roumains de Transylvanie du Nord expulsés pendant l'occupation hongroise, a exprimé sa sympathie pour la fraction de magyars de la population transylvaine. Les Roumains et les Hongrois se sont combattus au cours des siècles. Les victimes et les sacrifices causés par ces luttes stériles ont été innombrables. Cela ne peut plus continuer sans mettre en péril l'existence même de la nation roumaine et de la nation hongroise. Nous revenons, dans notre Transylvanie du Nord, avec la ferme résolution d'y créer un climat politique de réelle et sincère collaboration entre la majorité roumaine et la minorité magyaré".

După cum se vede, pupătură în c-r pe toată linia și față de unguri și față de ruși! Amar pahar mai trebuie să înghițim...

René Payot a publicat ieri în *Journal de Genève* un editorial asupra „Experienței Române". Articol slab, banal și perfid... Stipendiatul ungurilor trage o singură concluzie din „spiritul de înțelegere" manifestat de români sub impulsul Moscovei: probabilitatea unei rectificări de graniță în favoarea maghiarilor!... Bestia!

Aliații ocupă acum tot malul stâng al Rhin-ului, de la Nimègue la Koblenz — și în dreptul lui Remagen au trecut și pe malul drept, formând un important cap de pod. Armata a 7-a germană (ce a mai rămas dintr-însa) este încercuită acum între Ahrweiler, Daun și Mayen — și va scăpa cu greu...

Joi, 15 martie. Englezii au început să mârâie:

Răspunzând la o întrebare, Eden a făcut în Camera Comunelor o expunere asupra situației politice din România, prin care a căutat să potolească nemulțumirea publică britanică față de amestecul prea apăsat al Rusiei în treburile interne ale țărilor „liberate". Eden a vorbit în detaliu despre compunerea noului Guvern român, destăinuind că autoritățile sovietice informaseră Guvernul din Londra că o remaniere ministerială era necesară în România, fiindcă Guvernul generalului

[1] Groza a scris la formarea Ministerului său câte o scrisoare șefilor de Guvern din Rusia, Anglia și Statele Unite. Nu avem aci la Geneva cunoștință despre textul acestei scrisori... Păcat.

Rădescu *se arătase incapabil de a menține ordinea* într-o țară ce constituie "hinterlandul" Armatei Roșii...

Guvernul sovietic a comunicat în afară de aceasta că Guvernul Rădescu nu luase nicio măsură pentru a pune capăt în România *la activitatea elementelor prohitleriste și fasciste* (!!!). Guvernul rusesc nu putea admite mai multă vreme o asemenea stare de lucruri (!!!)... Formarea unui nou Guvern capabil de a garanta ordinea publică și de a îndeplini condițiile Armistițiului devenise, *din punctul de vedere sovietic*, o necesitate urgentă. În acest scop, Guvernul rus „a cerut Regelui României aprobarea pentru constituirea unui nou Guvern sub direcția d-lui Groza".

Eden a mai spus: „Generalul Rădescu a cerut adăpost la Legația britanică. Dat fiind *că autoritățile britanice din București n-aveau nicio cunoștință că generalul Rădescu ar fi fost compromis personal în încercări antialiate, adăpostul a fost acordat de Legație.*[1] În ce privește situația generală, *un schimb de note are loc actualmente între Guvernul britanic, american și sovietic*".

Ministrul de Externe britanic a căutat să justifice și măsurile (care?) luate împotriva corespondenților englezi de ziare din București. Aceste măsuri (care?) au fost luate de autoritățile românești, dar se pricepe că au fost cerute de autoritățile sovietice. Eden a precizat că în România se află acum trei corespondenți englezi și doi din Palestina (!!!); că autoritățile sovietice au stabilit o cenzură severă și că acest fapt se pricepe, dat fiind că România e în spatele trupelor ce se bat în Ungaria...

Nemulțumirea care a provocat întrebările din Cameră și-a făcut drum și în presa britanică. Până și sovietofilul *Times* își exprimă nedumerirea asupra evenimentelor întâmplate în România și, legându-le de atitudinea Sovietelor în afacerile poloneze, se întreabă ce valoare au acordurile de la Ialta... Nedumerirea ziarului *Times* o exprimă în termeni foarte fericiți, deși cumpătați, *Gazette de Lausanne* de azi-dimineață...

Guvernul Groza „se aliniază" — după fericita formulă a lui Gutius Tătărescu. O telegramă din București ne vestește că localurile Partidului „Agrar" (!!) al lui Maniu și ale Partidului Liberal de sub șefia lui Dinu Brătianu au fost închise... (nu e pentru prima dată!) Ambele partide sunt învinuite de acțiune „periculoasă", înăuntrul României *și afară*. Coborâm repede panta...

---

[1] Pe de altă parte, ni se spune că reprezentanții celor Trei Puteri în București (Anglia, Statele Unite și Rusia) au declarat că iau asupra lor apărarea vieții generalului Rădescu...

Se confirmă prezența lui Burckhardt la Berlin, dar un comunicat oficial din Berna informează că deplasarea președintelui Crucii Roșii e în legătură cu revitalierea prizonierilor și internaților din Germania *și cu nimic altceva...*

Circulă zvonuri de tentative de capitulări parțiale ale unor mari unități germane. Probabil numai zvonuri — dar încordarea începe să se manifeste între Werhmacht și Partid, tot mai mult. Naziștii acuză pe unii militari de trădare, ca să explice unele înfrângeri, și de pildă constituirea capului de pod american de la Remagen...

Se zice că mareșalul von Rundstedt ar fi fost destituit și înlocuit prin Model. Se mai zice că von Papen ar fi fost făcut prizonier în proprietate sa din Sarre... Această din urmă știre are în special nevoie de confirmare...

Funcționarii români au intrat în Transilvania de Nord și au preluat „dominiul", cum zic frații de dincolo... Sărind după obiceiul nostru dincolo de cal, *profesori unguri au fost autorizați să predea cursurile lor la Universitatea din Cluj, pe ungurește*!!!

A fost entuziasm mare, marți, în Cluj! Regele a fost primit la gară de un detașament român și unul rusesc, care au prezentat armele... Poporul a aclamat pe Rege, apoi pe Roosevelt, pe Churchill, pe Stalin! Te Deumul a fost celebrat de Patriarhul Nicodim asistat de episcopul Nicolae al Clujului și de mitropolitul Bălan al Ardealului... Pe lângă Vîșinski a fost de față și generalul Susaikov, reprezentantul permanent al Comisiei de Control... Se vor fi întrebat bieții clujeni unde era Maniu?

Papa a hotărât să nu mai numească cardinali, cât va ține războiul, fiindcă nu puteau veni cardinalii străini la consistorii. Numărul cardinalilor a scăzut însă la 43 din 70 câți trebuie să fie și o sumă de demnități sunt vacante, de pildă cea de Camerling (Camerlingul girează Biserica Catolică în timpul vacanței Tronului Pontifical.) fără să vorbim de cea de secretar de Stat în care defunctul Maglione n-a fost încă înlocuit. Ultima boală a Papei, deși a fost ușoară, a îngrijorat pe cardinali... Se atribuie lui Pius al XII-lea, pe de altă parte, intenția să majoreze numărul cardinalilor străini. Până acum tradiția era ca italienii să fie în Sfântul Colegiu în număr dublu față de colegii străini. Acum,

din 43 cardinali în viață, 17 sunt străini... Dacă într-adevăr Pius al XII-lea ar vrea să dea Sfântului Colegiu un caracter mai universal și să desființeze majoritatea italiană (reminiscență de pe vremea Statului Papal) — am ajunge în viitor iar la Papi străini, ceea ce n-ar fi rău deloc...

Bădărău s-a înapoiat de la Paris și povestește că capitala Franței e ca înainte de război. Străzile sunt intacte și forfotesc de automobile engleze, americane și franceze. Prăvăliile mai puțin elegant asortate, dar cu de toate. Restaurantele mai puține, dar localuri de petrecere multe. Prin bursa neagră se pot procura de toate. Bădărău a mâncat la mai mulți prieteni — masă excelentă. Desigur, francezii au pierdut din veselia lor și par preocupați de un singur lucru: să-și procure ce le trebuie. Aspectul străzii și al localurilor amintește războiul trecut, la sfârșit: pretutindeni soldați americani — și ofițeri americani, englezi și ruși. Americanii — soldații și ofițerii și chiar și femeile în uniformă din serviciul auxiliar — *sunt mai toți beți*, fac scandal și bătaie și sunt urâți de francezi. Ofițerii englezi *și mai ales cei ruși* (soldați nu prea sunt) au o ținută impecabilă...

De Gaulle se bucură de o situație excepțională — *Guvernul său, nu.* Înăuntru, de Gaulle vrea împăcare, normalizare și nu înțelege deloc să încline spre comunism. În afară, vrea să redea Franței poziția de Mare Putere și, pentru aceasta, *să se repună în fruntea micilor națiuni*, ca, cu ajutorul lor, să se impună Americii, Angliei și Sovietelor. De Gaulle nu înțelege să fie *secundul* nimănui, și al Sovietelor, mai puțin decât oricui.

Cu Statele Unite, opinia publică e tare încordată. N-a supărat atât opoziția americanilor că nu s-a ținut seamă de observațiile franceze pentru invitațiile de la San Francisco. A supărat în schimb grozav invitarea lui de Gaulle la Alger de către Roosevelt. Dacă Roosevelt ar fi spus că e suferind sau prea obosit ca să vină la Paris (unde fusese invitat) *și ar fi cerut Guvernului francez să-l invite în schimb la Alger care era pe drumul lui*, de Gaulle ar fi consimțit numaidecât la această schimbare de program *și ar fi primit* pe Roosevelt cu alai în capitala Algeriei. Dar că Roosevelt, să invite *el* pe de Gaulle într-un oraș francez (ca și cum ar fi fost la el acasă) — iată ce de Gaulle și întreg poporul francez n-au putut pricepe... În realitate, americanii nu iubesc pe de Gaulle. Voiseră să se înțeleagă cu Pétain, căruia trimiseseră chiar un ambasador (pe amiralul Leahy), apoi cu generalul Giraud (care le promisese baze navale și aeriene în Africa), pe care l-au susținut cât au putut împotriva lui de Gaulle... Mai sunt și francezi în America, ca

Chautemps şi Léger, care nu pot suferi pe de Gaulle şi care întreţin antipatia lui Roosevelt şi a oamenilor săi...

Pentru noi e interesant *că Franţa vrea să devină protectoarea şi îndrumătoarea popoarelor mici şi oropsite*, ca în cursul secolului al XIX-lea. Să dea Dumnezeu să izbutească!

În tot cazul, noi, la Paris, avem, după spusele lui Bădărău, o situaţie excelentă...

Vineri, 16 martie. Citesc cu stupefacţie (după ştirile pline de încredere şi de euforie ale Guvernului Groza, din zilele trecute) următoarea telegramă publicată (cu un semn de întrebare) de către *La Suisse* de azi-dimineaţă:

"Guerre civile en Roumanie"? (Titlu cu caractere de o şchioapă...)

(Service special de *La Suisse*)

"Bucarest 16. Dans différentes régions de la Roumanie, de sanglants incident se sont déroulés, que *le gouvernement considère comme le début de la guerre civile.* Le ministre de l'Intérieur s'est adressé au peuple *par radio pour demander* que des mesures draconiennes soient prises pour assurer *la protection du gouvernement* et l'exécution des mesures prescrites. On a constaté qu'il y a une recrudescence alarmante des cas de typhus. A Bucarest, en Transylvanie et en Moldavie des mesures d'urgence ont dû être prises, hier soir. On considère la situation comme trés critique, dans tout le pays".

Conţinutul acestei telegrame, cu Guvernul care recunoaşte războiul civil, cu ministrul de Interne care cere la radio apărarea Guvernului — îmi pare atât de bizar (şi atât de neaşteptat după serbările pentru realipirea Ardealului), încât mă întreb dacă nu e o născocire. Poate un produs al propagandei ungureşti, care bagă într-un sac război civil, tifos exantematic etc. Spre a se răzbuna de pierderea definitivă a Ardealului... De notat că ziarele *Gazette de Lausanne* şi *Tribune de Lausanne* (de obicei mult mai bine informate ca toate celelalte în Elveţia, despre evenimentele din România şi care ieri şi alaltăieri au scris mult despre noi) nu dau azi-dimineaţă nimic... Însăşi *La Suisse* publică telegrama „Serviciului său special" (?) cu un mare punct de întrebare...

În tot cazul, *dacă e ceva*, nu poate fi vorba de un război civil în adevăratul înţeles al cuvântului. Poporul român e bleg şi nu face război civil. Dacă sunt tulburări în ţară, le provoacă ruşii ca să dovedească că niciun Guvern nu poate menţine ordinea *şi să vină ei* să ocupe ţara şi să o guverneze. În acest caz, zic că mai bine ar fi aşa: în loc să facă

miniştrii bolşevism, mai bine să facă ei — căci vor lua cu ei bolşevismul când vor pleca. Căci vor pleca. Nu pot lăsa anglo-americanii România în mâinile ruşilor... România în mâinile ruşilor ar însemna Europa întreagă şi, prin urmare, Lumea, bolşevizată...

Să vedem ce ne aduce ziua de mâine...

Ziarele elveţiene de ieri au comentat pe lung declaraţiile lui Eden şi îşi arată îngrijorarea faţă de amestecul rusesc în afacerile interne din România şi din Polonia. Unde e înţelegerea de la Ialta, întreabă ele, când Maniu nu se mai consideră în siguranţă în România, când Mikolajczk este ostracizat şi când Beneš merge la Moscova să-şi alcătuiască noul Guvern? S-ar putea răspunde că Maniu, veşnic negativ, şi-a cam croit soarta, că Beneş, înainte de a merge la Moscova, s-a înţeles la Londra, şi că întârzierea în soluţia Guvernului polonez dovedeşte tocmai că Kremlinul negociază şi că, prin urmare, vrea să se înţeleagă cu Londra... S-ar putea răspunde cu afirmaţiile lui Eden (cam în doi peri, ce e drept) că înţelegerea de la Ialta e în picioare... Dar cine nu cunoaşte făţărnicia moscovită şi dârzenia sovietică? Adevărul este că Stalin nu urmăreşte decât întărirea Rusiei: rămâne de văzut ce va cântări mai mult în ochii lui: România, Ungaria şi Iugoslavia de pus în buzunar — sau prietenia, colaborarea şi ajutorul englezilor şi, mai ales, al americanilor...

Churchill a vorbit în faţa Partidului Conservator şi a anunţat alegeri generale îndată după înfrângerea Germaniei în cursul anului acesta încă...

Amiralul Esteva a scăpat cu viaţă: condamnat la închisoare pe viaţă, va fi probabil amnistiat, îndată ce se vor potoli nebuniile războinării în Franţa...

Subsecretarul Grew a vorbit în faţa comisiei bugetare din Camera americană şi, între altele, a spus că Statele Unite „vor sprijini în domeniul internaţional *tot ce este compatibil cu viaţa liberă şi democratică a popoarelor şi cu moravurile şi dorinţele lor...*"

Americanii nu pierd nicio ocazie să bată şeaua ca să priceapă iapa.

Ziarul *Der Bund* din Berna ne dă cheia informaţiei alarmante din *La Suisse* de azi-dimineaţă, publicând adevăratul text al telegramei din Bucureşti ("Exchange") ce a fost răstălmăcit de răuvoitorii României.

Nu e vorba de război civil. Telegrama arată că în mai multe părţi ale ţării s-au comis şi se comit acte de banditism (ca întotdeauna în epoci tulburi). Încurajate de opoziţie, aceste acte au sporit de la instituirea Guvernului Groza. Ministrul de Interne a dat un manifest la radio, nu ca să ceară „apărarea Guvernului", ci dimpotrivă, ca să previe că se vor lua măsurile cele mai severe pentru restabilirea ordinii pe unde se vor ivi încercări de tulburare. Ministrul spune:

„Trebuie să punem fără întârziere capăt jafurilor şi delictelor, care au sporit în ultimele zile. Aceste delicte nu sunt săvârşite numai de către elemente criminale. Dimpotrivă, avem toate motivele să afirmăm că inamici ai poporului şi-au luat sarcina să discrediteze prin orice metode Guvernul nostru popular. Se încearcă crearea unei atmosfere de teroare şi de nesiguranţă generală. Acest atac împotriva României Noi, pe care bărbaţi ca Groza şi Tătărescu vor să o ridice, îl vom zădărnici prin toate mijloacele. Vom lovi nu numai în răufăcătorii de meserie, ci, cu mână de fier, mai ales pe toţi aceia care vor încerca să îngreuieze înfăptuirea noului program de guvernământ. Provocarea îndreptată împotriva Guvernului, o vom pedepsi. Poporului însă dăm sfatul să păşească în contra banditismului, cu hotărâre şi neslăbită severitate şi să trateze în acelaşi fel pe cei ce încearcă să stânjenească acţiunea Guvernului".

Cum era să vorbească un ministru de Interne, în ziua de azi, ministru care mai e şi un comunist, ca dl Georgescu?

Agenţia "Exchange" mai arată că opoziţia speculează împotriva Guvernului epidemia de tifos exantematic ce bântuie necruţător Bucureştii şi unele părţi din Moldova şi din Basarabia, deşi Guvernul, poate cu drept, pretinde că nu putea stârpi o epidemie în câteva zile. Tot împotriva Guvernului se speculează, în cercurile proprietarilor rurali, reforma agrară, ale cărei principii au fost hotărâte într-un Consiliu de Miniştri care a durat patru ore. Nu se cunosc amănunte, dar se zice că se va limita maximumul de proprietate la 50 de hecatre!

Tot în *Der Bund* o telegramă „Rador" anunţă că în Piaţa Palatului a avut loc o mare manifestaţie după înapoierea Regelui de la Cluj şi că Regele Mihai, ieşit pe balcon, a fost aclamat zece minute de o imensă mulţime...

Cei care au ascultat *Radio Bucureşti* aseară pretind că postul nostru oficial a adăugat că strigătele „Trăiască Stalin", „Trăiască Ana Pauker" au dominat pe celelalte! Ar fi o dovadă că manifestaţia a fost compusă mai ales de haimanalele de la Griviţa...

Mult mai importante decât aceste ştiri din Bucureşti sunt două altele ce ne vin din America (pe calea radiodifuziunii):

Una oficială: Guvernul din Washington s-a adresat Guvernului din Londra şi din Moscova cerând *o reexaminare a situaţiei din România.*

Şi alta, oficioasă: Statele Unite consideră că Guvernul Groza nu reprezintă totalitatea opiniei publice din România...

Atitudinea Statelor Unite e netă; să vedem acum urmările... Vorbe, numai, sau şi acte?

Se vorbeşte iar mult de armistiţiu cu Germania. Dar de data asta pare că sunt mai mult decât zvonuri. Se vorbeşte de o încercare făcută direct pe frontul de Vest, de către comandamentul militar german — şi se vorbeşte de alte încercări la Stockholm între agenţi germani şi personalul Legaţiilor engleză şi americană. Că trebuie să fi fost ceva, cel puţin pe front, pare a o dovedi un comunicat american, prin care se spune răspicat că de armistiţiu nu poate fi vorba, *mai ales pe un singur front*, ci numai de capitulare fără condiţii. O capitulare s-ar primi şi pe un singur front, armatele aliate continuând în acest caz executarea planului lor de ocupare al Germaniei.

Marţi, 27 martie. Plecat sâmbătă 17 martie din Geneva, am petrecut 10 zile la munte, întâi la Arosa, apoi la Wengen, unde am fost să văd pe prietenul Puricelli. Pretutindeni acolo, soare minunat. Înapoiat aseară la Geneva, am fost întâmpinat de ploaie...

M-am urcat şi la Kleine-Scheidegg (de la Wengen) şi am suportat foarte bine înălţimea (peste 2 000 metri).

Puricelli mi-a povestit cum a scăpat, punând şase zile ca să ajungă de la Lumnago la graniţa elveţiană (câţiva zeci de kilometri), ascunsându-se pe la partizani ziua şi umblând noaptea...

Mi-a povestit orori, despre nemţii şi zbirii lor neofascişti... Dacă ar fi fost numai împuşcări, n-ar fi fost nimic, dar torturi îngrozitoare, bătăi cu lanţuri, sâni tăiaţi, unghii smulse — se face părul măciucă... Şi mi-a dat cu „patrioţii" în sus şi cu „patrioţii" în jos! „Patrioţii", aşa le zice antifasciştilor rezistenţei italiene...

În lipsa mea din Geneva, evenimentele de pe fronturi (mai ales de pe cel din Vest) au făcut paşi mari şi în România s-au întâmplat multe.

Pe frontul de Vest, Aliaţii au curăţat tot terenul la stânga Rhin-ului, al cărui mal occidental îl ocupă în întregime şi au mai trecut fluviul într-o serie de puncte. O mare ofensivă e în plină desfăşurare dincolo de Rhin. Montgomery, după ce a ocupat Wesel, a pornit spre Ruhr. Mai la sud, pornind în capul de pod de la Remagen, Aliaţii se îndreaptă spre Limburg şi spre Wetzlar pe valea Lahnului. Trupele care au trecut între Worms şi Ludwigshafen au ocupat Darmstadtul şi ieri Frankfurtul pe Main şi au ajuns la Aschaffenburg! Înaintarea e fulgerătoare. Nemţii opun o slabă rezistenţă: de la 1 la 24 martie au căzut circa 250 mii prizonieri în mâinile englezilor şi americanilor! Între linia frontului de Vest şi aceea a frontului de Est (rusesc) distanţa s-a redus la 400 kilometri...

Rezistenţa germană pare prăbuşită; Kesselring, numit în locul lui Rundstadt (rezervat ca şef suprem al armatei pentru momentul negocierilor de pace?), nu pare în stare să galvanizeze apărarea Germaniei, devenită din ce în ce mai grea prin distrugerea mijloacelor de comunicaţie şi a fabricilor. Superioritatea aviatică aliată e prea covârşitoare...

Ruşii n-au mai înaintat pe linia Oderul, dar în schimb a împins mult în Ungaria, în direcţia graniţei austriece şi au ajuns aproape pe Raab...

Până la sfârşitul lui mai, războiul va fi terminat... dacă lucrurile vor merge tot aşa!

Din România, aflu că „reclamaţiile" lui Roosevelt n-au produs nicio schimbare până acum; că Vîşinski a părăsit Bucureştii la 14 martie după ce a oferit un mare banchet membrilor Guvernului; că, deşi aceştia se ceartă, au promulgat la 20 martie un decret de expropriere prin care ni se lasă câte 50 de hectare (tot e bine, numai să rămână aşa!!) iar pământul luat ni se va plăti *de ţărani* (!!) în 20 ani (!!!); că oamenilor de pe front li s-au trimis „diplome" de împroprietărire (!!!!), că Exc. Sa Pătrăşcanu a promulgat un nou decret prin care „profitorii de război" sunt trecuţi în categoria „criminalilor" idem (!)... şi ajunge deocamdată!

Era să uit esenţialul: dl Guţă Tătărescu s-ar fi împăcat cu Dinu Brătianu. Acesta rămâne şeful liberalilor, iar dl Guţă reia postul de Secretar general al partidului...

D-na Tanda Bragadiru, amazoana care ne-a vizitat la Geneva, s-a înapoiat în România şi a sosit în Bucureşti. Sper că şi cu scrisoarea mea!

Ziarele de azi-dimineaţă publică moartea lui Lloyd George, autorul responsabil al războiului de azi prin sabotarea păcii de ieri (Versailles) — şi a mareşalului Şaposnikov, organizatorul armatei sovietice şi autorul planurilor strategice cu care se făleşte Stalin. Se vede că Şaposnikov era bolnav de câtva timp şi astfel s-ar explica înlocuirea lui prin Vasilevski, înlocuire al cărui rost nu-l pricepuse nimeni...

Beneş Curcanul a sosit la Moscova la 18 martie şi a fost primit la aeroport cu „onoruri" — dar nu de Stalin...

Vineri, 30 martie. (*Vinerea Mare*). Înaintarea Aliaţilor continuă, fulgerătoare, în Germania, pe frontul de Vest. Pare că pe acest front, apărarea germană s-a prăbuşit de tot... Aproape fără să întâmpine rezistenţă (în afară de regiunea Ruhr-ului), englezii, şi mai ales americanii (în centrul şi în sudul frontului), pătrund cu zeci de kilometri pe zi în inima Reich-ului...

Montgomery a impus tăcere cu privire la operaţiunile sale. Din puţinul ce se află, pare a reieşi că nemţii evacuează Olanda în grabă, că formaţiunile engleze motorizate au ajuns în regiunea Dortmundului, că Duisburgul a fost ocupat şi că toată Valea Ruhr-ului e pe cale să fie cucerită. Mai la nord. blindatele britanice au ajuns până aproape de Münster.

La centru, Valea Lahn-ului a fost curăţită de nemţi. Limburg, Wetzlar, Gresse, Marburg au fost ocupate şi forţele venite dinspre Koblenz s-au unit cu cele ce au trecut Mainul la Hanau şi prin Nauheim, au ajuns la Gresse. Toate aceste divizii se îndreaptă acum spre Cassel.

Trupele lui Patton, după Frankfurt (care n-a fost ocupat *definitiv* decât ieri), au ajuns în înaintarea lor, la 35 kilometri dincolo de Würzburg. Armata a 3-a americană se află la 225 kilometri, în interiorul Reich-ului.

Mai la sud, alte forţe care au trecut Rhin-ul au ocupat Mannheimul.

Pe frontul de Est, la nord, rezistenţa germană e mai dârză — dar în Ungaria ruşii au înaintat năvalnic, au ocupat toată regiunea între Balaton şi Dunăre, au pus stăpânire pe Györ şi au ajuns la graniţa Austriei...

Bietul Filotti a fost scos din Secretariatul general al Ministerului de Externe şi înlocuit prin Stoica! Un inconştient...

Ni se spune că la cererea dr.-ului Angelescu, a lui Dovlecel Dimitriu şi a lui Bebe Brătianu, Dinu Brătianu a consimţit să se împace cu

Tătărescu. Partidul Liberal s-a unificat astfel, Dinu rămânând şef iar Tătărescu redevenind secretar general al partidului (telegramă a lui Tătărescu primită de Franasovici).

Pe când Partidul Liberal se întregeşte, Partidul Naţional Ţărănesc se frământă. Maniu s-a declarat bolnav, şi-a dat demisia din şefie şi a însărcinat un triumvirat (Lugoşianu, Ghiţă Popp şi un al treilea) cu conducerea partidului. Congresul partidului, întrunit imediat, a respins demisia lui Maniu. Dr.-ul Lupu şi ai lui s-au rupt de partid, şi au format Partid Ţărănesc Independent... *Radio Moscova* tratează pe Maniu de fascist! Şi pe Mihalache tot aşa: l-au declarat şi pe el fascist!!!

Pravda înjură pe latifundiarii români (!!! unde îi vede?) şi unguri care împiedică „poporul" să se înstăpânească pe pământ! Noi, care am făcut reforma (idioată, de altminteri!) din 1919 suntem puşi în acelaşi sac cu ungurii, care într-adevăr s-au opus până acum la reformă!!! Bine ne tratează „amicii" noştri ruşi!

În realitate, ruşii urmăresc *să creeze tulburări* în România ca să poată interveni ei... Altfel nu se poate explica o reformă care, luând ce a mai rămas din proprietatea ne-ţărănească, nu va putea satisface nici a o suta parte din cererile cultivatorilor lipsiţi de pământ... Se vor bate zece pe un pogon şi va veni rusul să îi potolească pe toţi, băgându-i în kolhozuri...

Nu cunoaştem în amănunte decretul de expropriere. După ştirile publicate în ziarele elveţiene, pare că nu se vor atinge proprietăţile regale, că se vor face discriminări în legătură cu categoriile fermelor şi cu situaţia juridică a proprietarilor... Se zice că vor veni şi cu o lege pentru exproprierea pădurilor şi viilor!!

Zvonuri de mişcări agrare *anticomuniste* în Bulgaria... Zvonuri!

Ziarul comunist francez *L'Humanité* atacă violent pe Rappard şi pe Stucki, care, în negocierile de la Berna, s-ar fi dovedit „fascişti"!!!

Sâmbătă, 31 martie. Ziarele elveţiene şi *Radio Sotteus* anunţă că Vaida a fost arestat, motivul: „a organizat Garda de Fier"!!! După asta, orice e posibil în România... Vaida a dat, ca ministru de Interne, parale lui Zelea Codreanu, după îndemnul Regelui, care voia să menajeze şi capra şi varza — dar atâta tot. În realitate, ruşii vor să cureţe, în Ardeal, ca şi în Vechiul Regat, orice element de rezistenţă... Maniu e fascist şi

Vaida gardist! Mă vor da poate şi pe mine în judecată sub cuvânt că am instalat pe Mussolini la Roma!...

Argentina a declarat război ţărilor Axei (Germania şi Japonia)... "Le coup de pied de l'âne"!

Siria şi Libanul au fost poftite la San Francisco, de unde Spania, Suedia, Elveţia şi toate ţările ce au luptat alături de Germania au fost excluse!

Frumoasă pacificare a lumii au întreprins d.d. Stalin, Roosevelt şi Churchill!

Văzut pe Roosevelt la cinematograf (jurnalul Conferinţei de la Ialta) şi m-am speriat de halul lui: cu un cap de stafie, are aerul de muribund... E pe ducă, mă întreb cine va putea să-l înlocuiască în conjunctura actuală...

Faţă de înaintarea Aliaţilor, francezii colaboraţionişti reţinuţi în Germania au mutat Cartierul lor general, de la Sigmaringen la Garmisch, în Alpii bavarezi... Vai de bieţii oameni, nu-i văd bine!

Aflăm abia acum că Vîşinski a acordat *2 ore* Regelui Mihai ca să aprobe sau nu constituirea Guvernului Groza. Bietul Rege s-a supus... Putea oare să facă altfel?

Din informaţiile lui Gafencu, *situaţia Rusiei e considerată la Paris ca foarte slabă.* După cei de la Paris, aşa s-ar explica că Stalin cedează faţă de toate cercurile anglo-saxonilor şi că, între altele, a abandonat imediat Franţa în chestiunea revendicărilor ei la San Francisco. Rusia ar fi total sleită din punct de vedere economic şi distrugerile săvârşite de nemţi n-ar putea fi reparate fără concursul Americii. În afară de armata de pe front, toate ar merge prost în Rusia... Să fie aşa, sau să fie lucrurile mai mult văzute prin prisma nemulţumirilor franceze?

O telegramă din Bucureşti — fără a da nume şi amănunte — anunţă că „epuraţia" continuă şi că o serie de oameni au fost arestaţi, în afară de Vaida...

Duminică, 1 aprilie. Paştele Catolic — sosit cu soare şi vreme primăvăratică, să dea Dumnezeu să fie semn bun, pentru nenorocita omenire...

Tehnica modernă a războiului nu mai îngăduie profanilor să urmărească poziţia exactă a armatelor pe fronturi. Tancurile şi infanteria motorizată, pe de o parte, trupele aeropurtate şi paraşutate, pe de alta (la începutul ofensivei actuale a lui Montgomery, *40 000* de soldaţi au fost paraşutaţi peste Rhin, în dosul liniilor germane!), pătrund adânc în dispozitivul inamic şi crează o stare de lucruri cam încurcată. Astfel, grupurile motorizate americane ajunseseră acum câteva zile la Würzburg şi înapoi lupte crâncene se mai dau în Frankfurt pe Main... O linie reală a frontului nu se mai poate marca pe hartă...

Ceea ce apare însă din toate ştirile ultimelor zile e că, pe frontul de Vest, puterea armată germană s-a prăbuşit. Pătrunderea motorizatelor, distrugerea căilor de comunicaţie prin aviaţia anglo-saxonă covârşitoare, lipsa de carburant, şi poate şi descurajarea morală — au dezorganizat complect mişcările Wehrmacht-ului copleşit şi prin forţe inamice superioare. După calculele specialiştilor nemţii nu mai dispun pe frontul de Vest decât de maximum 50 de divizii reduse la un minimum de efective, din care 5–6 de tancuri — pe când Aliaţii au la dispoziţie cel puţin 85 de divizii cu efective complecte, din care 20–25 de tancuri...

După ştirile de aseară, regiunea Ruhr-ului ar fi înconjurată pe la sud şi pe la nord, aşa încât a fost complect izolată, cu câteva divizii germane prinse în pungă. Ceea ce nu împiedică lupte crâncene să fie încă în curs înapoi, pe malul drept al Rhin-ului între Duisburg şi la sud de Köln...

Vârfurile de atac ale armatelor Aliate au ajuns la Münster, la Kassel, la Marburg, dincolo de Würzburg — şi la sud pe Valea Neckarului la 35 kilometri est de Heidelberg. Acest din urmă oraş a fost ocupat fără să sufere distrugeri. Ieri-seară a fost ocupat şi Duisburgul şi s-a terminat şi drama Frankfurtului... Dar cel mai evident semn al înfrângerii e că trupele germane se predau pe capete; numărul prizonierilor creşte zilnic cu miile şi zecile de mii.

Pe frontul de Est, la nord, se semnalează ocuparea de către ruşi a oraşelor Danzig, Gdynia şi — în Silezia — Ratibor. Pe Danzig, ruşii au arborat drapelul polonez, nu pe cel rusesc... La sud, toată regiunea Ungariei la miazăzi de Dunăre a fost ocupată de trupele lui Tolbuhin, care au pătruns chiar la sud de lacul Neusiedl şi în direcţia Wiener Neustadt, pe teritoriul austriac...

La Viena se semnalează mari tulburări de stradă şi represiuni sângeroase din partea SS-urilor naziste...

S-au cam încurcat iţele Conferinţei de la San Francisco... Mai întâi, neînţelegerea asupra voturilor. Anglia cu Dominioanele sale având şase voturi, Rusia a cerut să aibă şi ea trei (câte unul pentru Rusia Albă şi pentru Ucraina!!). Americanii au răspuns cerând şi ei trei voturi (pe ce bază?). Londra nu s-a pronunţat încă, dar se arată favorabilă cererii ruseşti, probabil ca să excite pe americani!

Mai gravă e neînţelegerea asupra chestiunii Poloniei. Rusia a trimis o notă la Londra şi la Washington, cerând ca Polonia să fie reprezentată la San Francisco prin delegaţi ai Guvernului de la Lublin, dacă până la deschiderea conferinţei un Guvern polonez după formula de la Ialta nu se va putea constitui... Londra şi Washingtonul au refuzat net!

În fine, faptul că Moscova a numit în fruntea delegaţiei ei pe Gromîko (asmbasadorul Sovietelor la Washington) iar nu pe ministrul de Externe, cum au făcut americanii şi englezii, a nemulţumit mult pe Roosevelt, „regizorul" conferinţei. Americanii văd în acest fapt un semn de indiferenţă, dacă nu de ostilitate, al ruşilor — şi sunt furioşi.

În general, domneşte mult pesimism în ce priveşte reuşita Conferinţei, atât la Washington cât şi la New York. Se vorbeşte chiar *de o amânare,* sub cuvânt că situaţia de pe fronturi n-ar permite miniştrilor de Externe, numiţi în fruntea delegaţiilor, să-şi părăsească posturile...

Cu toate acestea pregătirile pentru găzduirea Conferinţei, a delegaţiilor şi a presei sunt împinse cu febrilă activitate la San Francisco, ca totul să fie gata pentru ziua de 25 aprilie.

Informaţia după care Conferinţa din San Francisco, în afară de problema securităţii, ar avea şi sarcina fixării condiţiilor păcii cu Germania — a fost categoric dezminţită, la Londra ca şi la Washington...

Zvonuri neconfirmate:

Kesselring nu şi-a luat în primire postul de comandant suprem pe frontul de Vest... Kesselring şi-a luat postul în primire, dar l-a părăsit imediat, constatând că nu poate face nimic...

Generalul Hansen a fost numit în locul lui Kesselring... Kesselring n-a fost niciodată numit în postul de comandant al frontului de Vest, ci numai „momit" în acest post (!!!) pentru a-l face să părăsească Comandamentul din Italia — unde Mussolini şi neofasciştii nu se mai înţelegeau deloc cu dânsul!!!

În jurul nenorocirilor, imaginaţia oamenilor îşi face drum întotdeauna...

Regele „învârtiţilor":

Aflăm că Pamfil Şeicaru, sechestrat în Germania (cu domiciliul forţat la Salzburg), a izbutit nu numai să părăsească (împreună cu nevasta) Germania, să treacă prin Franţa şi să ajungă la Madrid — *dar încă să fie angajat de "United Press"* (din Statele Unite) *ca expert pentru România şi Balcani, cu leafă bună*!!!

A telefonat din Madrid lui ginere-său Cişmigiu, să vină acolo, ca să plece cu toţii în America... „Am parale berechet, veniţi!"! — a telefonat ţiganul! Extraordinar, ţiganul!

Nostim:

Întrebat asupra activităţii mediocrului Petitpierre (ales şef al Departamentului Politic, în locul lui Pilet-Golaz), Rappard a răspuns: "Stucki[1] à toutes les peines du monde à traiter son supérieur en égale"!

Luni, 2 aprilie. Ieri, zi de Paşi, splendidă zi de primăvară şi azi tot aşa. În câteva zile, cât a fost cald, arborii au început să înverzească şi câmpul să se înveselească. S-a dus iarna, mânca-o-ar focul!

Amabilităţi între Aliaţi:

Reproduc, după ziarul *Tribune de Lausanne*, următorul „comentar" sovietic, asupra situaţiei pe câmpul de război:

"Moscou 1 avril. Le commentateur politique de *Radio Moscou* Iermakov a déclaré:

Il est clair que l'Allemagne hitlerienne ne sera pas à même de faire face à l'assant des Alliés. Des grands progrès viennent d'être réalisés à l'ouest par nos alliés. Il ne faut pas toutefois n'oublier pas que les effectifs allemands à l'ouest, comparés à ceux qu'Hitler a rassemblés

[1] Ministru plenipotenţiar, foarte inteligent, numit directorul Afacerilor Străine, în Departamentul politic.

à l'est *sont insignifiants*. Le front Rhénan s'effondre *parce que les Allemands n'ont pas affaibli celui de l'Oder*. Hitler a concentré en effet des forces extraordinairement puissantes à l'est. Les pertes du armées allemandes en Hongrie et en Prusse Orientale, et notamment au sud-est de Königsberg en font foi. Les pertes allemandes à l'ouest ne pensent pas être aussi elevées, *vu que les Allemands n'ont pas de gros effectifs à l'ouest*. L'Armée Rouge, comme elle le fit dans le passé, est un train s'exterminer les principales armées de l'Allemagne hitlerienne. *Les batailles de l'est amèneront fatalement à l'ouest la défaite de Hitler*".

Ruşii sunt dezamăgiţi. Ei sperau să intre în Berlin, să îngenuncheze Germania înainte ca anglo-americanii să fi pătruns serios pe teritoriul Reich-ului — şi să fie astfel stăpâni pe situaţie, şi să vorbească de sus. Şi iată că au fost opriţi pe Oder, că anglo-americanii au cucerit de două ori atât teren din suprafaţa Reich-ului cât au cucerit ei şi că cei care vor „vorbi de sus" vor fi acum fără îndoială anglo-americanii...

Între liniile comentatorului postului de *Radio Moscova* se poate citi nemulţumirea Kremlinului — cu atât mai nemulţumit cu cât şi englezii şi mai ales americanii au început să mârâie şi să se ridice serios împotriva pretenţiilor şi relei credinţe ruseşti...

Simptomatic e şi un fapt mai mărunt. Cu prilejul arestării lui Vaida, *Radio Moscova* a tratat pe acesta drept „organizator al Gărzii de Fier" — dar Agenţia "Exchange", transmiţând această apreciere, a adăugat că *„Vaida e un bun democrat, care a combătut în toată cariera sa instaurarea dictaturii în România"*... O lovitură peste ambiţiile moscovite!

Radio Bucureşti anunţă că *Adevărul* şi *Dimineaţa* au reapărut. Sub conducerea Anei Pauker?

România continuă să fie sub obroc — şi nimic nu se poate afla din ce se petrece acolo. Agenţiile anglo-americane au căutat să obţină lista celor daţi în judecată pentru „crimă de război" şi n-au putut căpăta nimic... Nici nu ştim cine mai trăieşte şi cine nu!

Periplul lui Şeicaru: aflu de la ginere-său Cişmigiu, că ţiganul a putut trece din Germania în Suedia, că acolo l-au angajat americanii (*"United Press"*) *şi l-au dus la Alger şi de la Alger la Madrid*! Din Madrid va pleca în Statele Unite... Formidabil individ, de un nemaipomenit dinamism...

Mai rămăsese lui Hitler o treaptă de urcat pe calea mărimilor: a urcat-o şi pe asta, fiind pus la Londra, de către Comisia specială însărcinată cu aceasta, în fruntea primei liste a criminalilor de război. O a doua listă cuprinde pe criminalii italieni, o a treia cuprinde pe albanezi, bulgari, unguri şi români. O a patra listă e alcătuită la Chungking (!!) de către o subcomisie specială şi va cuprinde pe japonezi...

Listele nu se publică, spre a nu se îngreuna viitoarele arestări şi pentru a nu se provoca represalii imediate împotriva deţinuţilor aliaţi din Germania, Italia, Japonia etc. S-a admis principiul periculos că faptul de a fi Şef de Stat nu constituie o imunitate şi, principiul şi mai periculos, că executarea de ordine superioare nu constituie o scuză...

Pare că contrar tuturor zvonurilor tot Kesselring comandă actualmente pe frontul de Vest. Se zice că Rundstedt ar fi fost înlocuit fiindcă ar fi făcut sondări de armistiţiu pe lângă comandamentul inamic. Puţin probabil...

În Germania s-a reînfiinţat organizaţia „Werwolf", cu subtitlul de „mişcare de liberaţiune naţional-socialistă". O mişcare „Werwolf" a existat şi după 1918, dar cu rezultate slabe. Acum, Partidul Nazist vrea să o organizeze cum ştie el să organizeze... Scopul mişcării: combaterea şi uciderea ocupaţiei străine, prin orice mijloace şi chiar cu riscul vieţii... Acte de disperare ce nu duc la nimic, odată ce Destinul s-a pronunţat...

Marţi, 3 aprilie. Înaintarea Aliaţilor pe frontul de Vest continuă, aproape nestăpânită. Anglo-americanii au făcut jumătate drumul de la graniţa Germaniei la Berlin, au trecut dincolo de Münster, au ocupat Kassel, sunt lângă Eisenach şi lângă Münster. La sud, francezii înaintează către Heilbronn şi Stuttgart...

Ruşii, pe de altă parte, au ajuns la porţile Vienei...

Rezistenţa Germaniei s-a prăbuşit: „Werwolf"-ul, care posedă acum un post special de emisie — a început să urle, şi într-însul îşi mai pun conducătorii nazismului nădejdea. Slabă nădejde! La Londra se constată că, chiar în regiunile ocupate din Germania, populaţia istovită şi apatică e liniştită, mulţumită că a scăpat de bombe şi nu reacţionează câtuşi de puţin în sensul unei rezistenţe cetăţeneşti...

Vâlvă mare în jurul lui San Francisco, la Londra şi la Washington se vorbeşte pe faţă de „sabotare" din partea ruşilor. Amânarea Conferinţei e din ce în ce mai puţin exclusă...

Madama Churchill a sosit la Moscova! Misiune?? E drept că a fost de mai multă vreme invitată să viziteze instituţiile şi damele sovietice!

O telegramă din Bucureşti ne anunţă (din când în când ni se comunică câte un fleac) că 28 de fruntaşi (!!) legionari au fost arestaţi, printre care Prinţul (!) Nicki Sturdza... „Prinţul" Nicki[1] era mai mult cunoscut ca pederast decât ca gardist... Acum e învinuit că a ajutat 200 de soldaţi germani să se ascundă în Bucureşti, procurându-le false cărţi de identitate... Mai bine decât pe nenorocitul de Nicki, arestau pe „Prinţesa" Zoza Sturdza (soţia lui Lucă) şi pe mamiţica ei, două bestii legionare care ne-au făcut mult rău...

Sub titlul "*Le désaccord entre Russe et Anglo-Américains*" (titlu ce apare pentru prima dată într-un cotidian serios), *Journal de Genève* de azi publică următoarea corespondenţă de la Londra:

"Le contentement général crée en Angleterre par les événements militaires est terni par *les désaccords qui ont surgi entre les Alliés* et qui jettent pour l'instant une ombre opaque entre les Russes, d'une part, et les Anglo-Américains, d'autre part. Comme le remarque un commentateur aujord'hui, l'atmosphère de concorde créer à Yalta s'est rapidement dissipée, sont bien entendu dans les sphères militaires. De toute évidence, la décision de Crimée relative à la formation d'un nouveau Gouvernement polonais, qui serait invité à San Francisco n'a pas été interprétée de la même manière par les Russes, les Anglais et les Américains. Les premiers donnent nettement l'impression d'avoir tout fait pour empêcher on tout au moins pour retarder le succès des ambassadeurs britanniques et américains. En tout cas, un fait indéniable c'est que, jusqu'à présent, pas un seul Polonais de l'extérieur, pas même M. M. Mikolajczyk, ou Römer, ou Granski, n'ont pas été invités à aller à Moscou. En revanche Moscou manœuvre pour faire inviter le gouvernement de Lublin à la Conférence de San Francisco, en employant les grands mots «d'insulte à la Pologne» si elle n'est pas appelée à se faire représenter.

[1] Nicki Sturdza, spre mirarea tuturor, s-a căsătorit acum doi ani cu fata lui Henri Ghica, un filogerman înfocat...

Londres et Washington ont donné la seule réponse possible à la requête soviétique et n'ont certainement pas la moindre intention de retirer leur reconnaissance au gouvernement polonais de Londres pour un gouvernement de Lublin ou de Varsovie. Moscou, vexé par ce refus, a fait savoir que sa délégation à San Francisco aura à sa tête l'ambassadeur à Washington. Cette manifestation de mauvaise humeur risque de compromettre l'importance de la conférence. On se demande si M. M. Eden ou Stettinius iront à San Francisco, ou même si la conférence aura lieu. *Il paraît bien que la Russie se soucie moins de la sécurité mondiale que de ses propres alliances.*

Ce n'est pas tout: à la grande surprise du public, *il a été révélé* pendant ce week-end *qu'à Yalta, M. M. Churchill et Roosevelt avaient consenti à accorder trois voix à la Russie à San Francisco* sous réserve que les États-Unis eux mêmes en auraient trois pour les États-Unis et leurs possessions. Le fait même que ni M. Churchill, ni M. Eden n'en ont soufflé mot dans leurs déclarations antérieures aux Communes, ne peut manquer de pousser bien des parlementaires à se demander *si d'autres accords secrets encore n'ont pas été conclus* et pourquoi celui-là n'a pas été révélé dès le première minute! Mais il y a plus encore: à Yalta les Russes se sont vus concéder qu'a San Francisco, les Britanniques et les Américains appuyaient la requête russe concernant l'Ukraine et la Russie Blanche, *qui entreraient dans la nouvelle organisation mondiale en qualité d'États indépendants.* A présent la Russie veut les faire inviter à la Conférence, *ce qui* serait préjuger les décisions de San Francisco...

Enfin il est indiscutable que malgré les promesses faites à Yalta, les Russes n'ont fourni *aucune indication sur ce qui se passe en Finlande, en Romanie, en Pologne* et dans les autres régions de l'Europe Orientale libérée. *Pour tout dire, le grand public anglais a aujourd'hui le sentiment que les relations russe-anglo-américaines manquent de franchise et autorisent bien des doutes sur les rapports futurs entre les Trois Grandes Puissances.* Ce qui est certain, c'est qu'il ne se trouve pas un seul organe de presse en Angleterre, sauf naturellement le *Daily Worker* communiste qui suit fidèlement les directives de Moscou, pour défendre la politique soviétique".

Journal de Genève e o foaie prea serioasă şi prea bine informată ca să nu credem că această corespondenţă oglindeşte starea spiritelor din Londra. Mulţi se vor bucura de neînţelegerile ce apar tot mai viu conturate între anglo-saxoni şi ruşi — eu unul, *nu.* Sunt convins că pe cale amiabilă, anglo-americanii ar putea obţine mult mai mult de la ruşi decât pe altă cale...

Să dea Dumnezeu să mă înşel!

Miercuri, 4 aprilie. Aniversarea fiicei mele. Telegrafiat...

O telegramă din Bucureşti (ce minune!) publicată în ziuarele elveţiene ne pune în curent cu „epuraţiunea" ce se urmăreşte *metodic* (!!) în România! Regele a semnat un nou decret pe baza căruia *situaţia tuturor funcţionarilor Statului va fi reexaminată.* După cazuri, funcţionarii vor fi eliminaţi sau reintegraţi. Toţi cei care au colaborat cu regimul fascist (!!) sau hitlerian (!!), care vor fi făcut parte dintr-o organizaţie legionară sau se vor fi dovedit vinovaţi de acte antidemocratice (!!!), vor fi destituiţi *fără indemnitate* (şi prin urmare fără pensie?).

Funcţionarii concediaţi vor fi încorporaţi *din oficiu în organizaţii de muncă obligatorie şi internaţi în lagăre speciale.* Cei vinovaţi de „cruzimi" sau de „violenţă" în exerciţiul funcţiunilor lor, vor fi daţi în judecată tribunalelor speciale...

Toţi cei care au fost în serviciu diplomatic în Legaţiile de pe lângă Statele Axei (sau satelite) vor trebui să se prezinte în faţa unei comisii (de la ataşat până la ministru) şi cei care se vor dovedi că au lucrat în interesele politicii Axei (!!!) vor fi scoşi (probabil pe acest motiv a fost scos şi Filotti, fost ministru la Sofia şi la Budapesta...)!

Aceste măsuri sunt monstruoase, căci ce vină are un funcţionar care a executat ordinele stăpânirii sale? Ele dovedesc hotărârea Moscovei *de a desfiinţa România de ieri* şi de a o înlocui printr-un Stat Sovietic... Prin grele încercări mai trecem! Dar sunt convins că vom trece... Mă întreb cum pot sta Anglia şi Statele Unite indiferente faţă de această încălcare sovietică a graniţelor Europei?

Se anunţă arestarea dr.-ului Ilie Rădulescu, fostul proprietar-director al spurcatei foi *Porunca Vremii...* Oricât aş dazaproba regimul de teroare de la noi, nu pot să nu mă bucur de arestarea acestei infecte fiinţe, cea mai mare canalie a presei noastre, din ultimii zece ani...

Ruşii au ocupat Wiener-Neustadt, Neunkirchen şi Gloggnitz (scumpe nume din tinereţea mea matură, legate de atâtea amintiri de pe vreme când făceam cu automobilele mele navete amoroase între Viena şi Semmering!) şi au ajuns la Baden, la 25 kilometri de Viena... Viena este acum ameninţată cu soarta Budapestei... Se duc toate...

După ultimele ştiri pare totuşi că Kesselring a fost numit comandant al frontului de Vest şi că şi-a luat comanda în primire. În locul său, în Italia, a fost numit generalul Vietinghoff.

Joi, 5 aprilie. Deşi rezistenţa germană s-a mai încordat pe frontul de Vest, anglo-americanii continuă să înainteze. La nord, formaţiuni avansate au atins Elba; la centru blindatele americane, dincolo de Meiningen, au ajuns la 100 kilometri de graniţa Cehoslovaciei. La sud, francezii au ocupat Karlsruhe şi înaintează, cu americanii spre Stuttgart...

Evacuarea Olandei de către nemţi e în curs; ea este totuşi stânjenită de către forţele lui Montgomery şi coridorul de scăpare, spre nord-est, se strâmtează din ce în ce...

Pe frontul de Est, nimic important la nord, dar la sud ruşii au ajuns la porţile Vienei dinspre Wiener-Neustadt şi în Slovacia au ocupat Bratislava...

Gazette de Lausanne de ieri a publicat informaţii din România. Unele, ca de pildă arestarea unui mare număr de soldaţi nemţi, rămaşi ascunşi prin sate, sunt de crezut (faptul că se dedau la acte de sabotaj, însă nu) — pe când altele, precum e ştirea că s-au descoperit la Cluj franţuzoiace, englezoaice, sârboaice etc. batjocorite cu sila de nemţi şi „marcate" în spate cu inscripţia: „a făcut parte dintr-o casă de toleranţă", par din domeniul fanteziei... şi al propagandei!

Gazette de Lausanne mai dă şi amănunte asupra reformei agrare ce nu corespun cu informaţiile cvasi-oficiale ce ne-au parvenit... Dar cine poate şti? "Siamo nel buio"...

Tot din domeniul fanteziei pare a fi o informaţie difuzată de *Radio Moscova* cum că s-ar fi găsit dovada în Transnistria că din ordinul Mareşalului Antonescu s-a dat într-un lagăr, de mâncare, *carne de om*!!! Zilele în care se da carne de pisică sau de câine ar fi fost zile de sărbătoare!!! Lagăr de internare de ovrei, bineînţeles... Ce interes are Rusia să ne ponegrească în faţa lumii? Le ghicim cu toţii...

Pe când Moscova ne insultă astfel, trupele noastre se bat vitejeşte, până în Bratislava, o recunosc chiar comunicatele sovietice... Vai de noi!

Pregătirile Conferinţei de la San Francisco continuă să fie anevoioase. Stettinius a declarat totuşi că Conferinţa *nu* va fi amânată. Pare a fi o chestiune de amor propriu pentru Roosevelt... Delegaţia americană e însă ostilă acordării de trei voturi Rusiei... Se caută acum să se obţină renunţarea Moscovei la pretenţiile ei — căci cererea Kremlinului ar fi desigur respinsă de Conferinţă...

Bombele volante au trebuit să plictisească rău pe englezi — faptul reiese din bucuria manifestată acum la Londra, faţă de distrugerea rampelor de lansare din Olanda...

Ce face dl consilier Schnurre la Stockholm? Toată lumea e convinsă că caută să lege un fir „de înţelegere" cu Aliaţii, cu privire la condiţiile capitulării Germaniei...

Agenţia "Reuters" află că se lucrează pe capete la fortificarea "réduit"-ului destinat să apere până la moarte Statul Major al nazismului şi sateliţii lui străini. Acest "réduit" ar avea drept centru Berchtesgaden şi Salzburg şi ar cuprinde în jurul acestor localităţi o regiune de o rază de 50–60 kilometri...

În afară de fortificaţii, se procedează la înfiinţarea de mari depozite de merinde şi de armament, în cercul "réduit"-ului. Peste 500 camioane transportă de toate, de mai multe săptămâni... Planul de rezistenţă e croit pentru un an, cu un efectiv ce nu trece însă de o divizie... Hitler, Himmler, Ribbentrop, Göring, Goebbels, amiralul Dönitz şi alţi cloncani nazişti şi-au instalat cuiburi în limitele "réduit"-ului...

Mussolini s-a instalat sau ar urma să se instaleze la Zürs (Arlberg), Poglavnikul Croaţiei, asasinul Ante Pavelici, la Reutte (?), situat cam la 50 kilometri nord de Innsbruck. Tiso şi Guvernul slovac au părăsit Bratislava şi s-au instalat la Kremsmünster în Alpii austrieci; Guvernul bulgar (!!) şi Guvernul român (!!!) al d-lui Sima, la Kitzbühel... Se ştie că „Guvernul" Laval şi Mareşalul Pétain au fost transportaţi de la Sigmaringen la Garmisch...

Fantezia falimentelor!

În Olanda a izbucnit foamete cumplită...

Duminică, 7 aprilie. Joi seara, posturile de radio au reprodus o ştire oficială şi senzaţională de la Moscova: Molotov a chemat pe amba-

sadorul Japoniei şi a denunţat tratatul de neutralitate încheiat cu Japonia la 13 aprilie 1941... Tratatul a fost încheiat pe cinci ani, adică până la 13 aprilie 1946, denunţabil cu un an înainte de expirare. Acum ruşii l-au denunţat, ceea ce înseamnă că va ieşi din vigoare la 13 aprilie 1946. Considerentele denunţării, date publicităţii, sunt însă atât de „speciale" — şi de jignitoare pentru Japonia, încât nu pare exclus ca Sovietele să considere tratatul de pe acum perimat.

În jurul acestui eveniment, comentarii multe. Londra şi Washingtonul se arată *oficial* încântate — dar presa anglo-americană nu arată atât entuziasm. Se observă că gestul Kremlinului ar fi fost foarte apreciat acum doi ani, dar în momentul de faţă, când Japonia e strânsă cu uşa, o colaborare cu Rusia în Extremul Orient ar costa mai mult decât face... Dar, în fine!

Este însă foarte problematic dacă Rusia va declara şi război Japoniei. *Rusia are interes să iasă din război înaintea Angliei şi Americii*, ceea ce s-ar şi realiza dacă Sovietele se gândesc la războiul european. Nimic nu-i va împiedica apoi să revendice Manciuria şi Coreea, la lichidarea puterii japoneze...

E vădit că această sporire a imperiului Sovietic, pe marginile Pacificului, constituie o preocupare a lui Stalin... Vântul suflă în pânzele sale: după ce s-a întins în Europa, va căuta să se întindă şi în Asia. În Manciuria şi în Mongolia, Moscova va intra în conflict cu China, adică cu Anglia şi cu Statele Unite... Viitorul se arată din ce în ce mai negru — iar noi vom fi striviţi între colosurile ce se vor înfrunta peste biata noastră ţară...

Probabil că denunţarea neutralităţii Rusiei — cunoscută la Tokyo cu câteva zile înainte să fie un fapt săvârşit — a contribuit şi ea la criza guvernamentală japoneză, dar răsturnarea Guvernului a fost esenţială datorită înfrângerilor suferite în Pacific... Mikadoul a însărcinat cu formarea noului Guvern pe amiralul Suzuki, un bătrân moderat de 78 ani şi omul de încredere al Împăratului...

„Primul-ministru" iugoslav Tito, însoţit de Şubaşici (ministru de Externe) şi de alţi câţiva miniştri, a sosit la Moscova "ad limina"... A fost primit cu alai la aeroport de către Molotov şi, cum a debarcat, a pupat în c.r regimul sovietic.

Beneş Curcanul a constituit la Moscova un Guvern de 25 de drotoşi, din care şapte comunişti (printre care ministrul de Interne şi acela al Educaţiei Publice...). Guvernul e prezidat de Fierlinger, fost ministru la Moscova. L-am cunoscut la Bucureşti, un mediocru... Jan Masaryk e ministru de Externe.

După binecuvântarea lui Stalin, Beneš a plecat cu oamenii lui la Koşiţe (= Kassa = Kaschau), în Slovacia unde au şi ajuns şi au instalat Guvernul Cehoslovaciei „liberate"...

În vremuri în care armatele germane încasează numai înfrângeri, Hitler a găsit nimerit să mai facă încă un mareşal: generalul Schörner, comandantul unui grup de armate pe frontul de Est, a primit bastonul supremului grad...

Mendès-France, ministrul Economiei Naţionale din Franţa, a demisionat, pe temei de neînţelegeri programatice... Un ovrei mai puţin în fruntea treburilor franceze, căci locul lui a fost luat de Pleven, ministrul Finanţelor, care va cumula cele două portofolii...

Prins aseară un crâmpei din difuziunea postului de *Radio Bucureşti*. Într-o întrunire a Sfaturilor negustoreşti, licheaua de Niculescu-Ritz (care a fost pe rând carlist, legionar, antonescian şi acum e „democrat") s-a plâns de zvonurile *unei exproprieri urbane*, care dau nesiguranţă comerţului... Ministrul Comunicaţiilor, *comunistul Gheorghiu-Dej, a dat o dezminţire categorică acestor zvonuri, declarând că ziarul care a lansat ştirea „a fost sancţionat"* (frumoasă formulă!). „Guvernul vrea ca toată lumea să muncească cu încredere..." — a spus ilustrul! (Se vede că de aia au făcut noua expropriere rurală!)...

Luni, 9 aprilie. Englezii şi americanii au ajuns la porţile Bremen, la 5 kilometri de Hanovra, au ocupat Sarstedt şi Gronau la sud de Hildescheim şi înaintează în toate sectoarele frontului. În Olanda, pare că nemţii n-au intenţia să evacueze tot ţinutul şi că vor căuta să apere zona inundată dinspre mare, formând astfel o pungă... Ca să mai omoare lume?

Ruşii se bat în Viena, în care au pătruns pe la Simmering, ocupând Arsenalul şi gările de Est şi de Sud — după ce au pus stăpânire pe toate

localităţile în jurul Capitalei... Paşnica şi simpatica Viena cunoaşte acum toate ororile războiului... Ce jale!

Un nou decret al stăpânului (!!) Pătrăşcanu a băgat pe toţi miniştrii lui Antonescu în „crimă de război"... *Toţi* au fost arestaţi... (Ştire dată de Ankara şi reprodusă de englezi...).

Schimb de telegrame cordiale (!!) între Groza şi Stalin. Groza a mulţumit lui Stalin pentru citările armatei române pe câmpul de luptă, iar Stalin a răspuns mulţumind pentru mulţumiri, afirmând din nou vitejia soldaţilor noştri şi exprimând încredere în noi succese... Bieţii noştri soldaţi! Pe când unii se bat în Ungaria şi în Slovacia, restul a fost trimis la câmp pentru întreţinerea semănăturilor şi muncilor agricole... (*Radio Bucureşti*).

Abia acum aflu că Mitropolia Olteniei a fost desfiinţată... Desigur opera mitropolitului Bălan, cel cu maţe pestriţe, care s-a opus totdeauna la fiinţarea Mitropoliei din Craiova, fiindcă îi lua eparhia din Caransebeş... Şi apoi, dorinţa lui ar fi să rămână singur mitropolit în ţara românească! (Să nu se uite că ministrul Cultelor actual e un spurcat de popă ardelean...).

Eu am înfiinţat Mitropolia din Craiova; slabe speranţe să o mai pot reînfiinţa! Nifon a rămas episcop de Vâlcea, cu titlul "ad personam" de mitropolit...

Se zice că Nicodim, Patriarhul, ar fi fost scos din scaun, fiindcă nu s-a dus la întrunirea mitropoliţilor din Moscova — dar ştirea are nevoie de confirmare...

Printre legionarii arestaţi ar fi şi Manoliu, până mai ieri consilier economic la Berna şi gardist pocăit (un oportunist...). Plecat imprudent în august trecut la Bucureşti, şi-a lăsat soţia, o franţuzoaică, aci în Geneva...

Guvernul Suzuki, nou constituit, ar avea după unii misiunea de a încerca o încheiere de pace... Zvon! Americanii declară, că pacea nu poate fi semnată cu Japonia decât pe baza „capitulării fără condiţii" a acestei Puteri...

Madama Churchill a fost primită de Stalin, în prezenţa lui Molotov... Faptul că asista la întrevedere şi Johnson, secretarul Comisiei Britanice

de Ajutor din URSS ar dovedi că madama a avut mai mult o misiune filantropică în Rusia, decât una politică. Dar cine ştie?...

În Grecia, Guvernul Plastiras a demisionat şi Regentul Damaskinos a însărcinat cu constituirea noului Guvern pe amiralul Petros Voulgaris... Nume mai potrivit nu se putea găsi!

Marţi, 10 aprilie. Luptele continuă, cu violenţă sporită, pe toate fronturile, în afară de Italia, unde anunţata ofensivă a Aliaţilor nu s-a declanşat încă. Armata lui Montgomery a pătruns în Bremen, a ajuns în suburbiile Hanovrei, ameninţă Braunschweigul... Scriu şi nu-mi vine să cred! În Viena, ruşii au cucerit aproape tot oraşul, se dau lupte pe Ring... S-a predat şi Königsbergul şi forţele sovietice au pornit asaltul final împotriva rămăşiţelor Breslau-lui, „arici" rămas la 130 kilometri înapoia frontului lui Konev şi apărat cu înverşunare de o mână de SS fanatici...

La Viena domneşte disperarea; se zice că generalul Dietrich, comandantul forţelor de apărare a fost asasinat...

Hitler ar fi reluat comanda Wehrmachtului la care renunţase din ianuarie 1943, după înfrângerile din Rusia...

Nemţii ar fi instalat platforme de lansare a bombelor *V* în Norvegia... Ştire neconfirmată.

În Turcia, nervozitate. După denunţarea Convenţiei din 1925, între Moscova şi Anglia au început negocieri noi. Se zice că ruşii ar voi să regleze chestiunea Strâmtorilor „în doi", în afară de anglo-saxoni şi că cer o rectificare de graniţă în Caucaz. În planul ruşilor, Turcia ar fi să intre sub tutela Moscovei. Turcii tot mai speră în ajutorul englezilor... Situaţia politică a lui Inönü pare ameninţată...

Bevin, fruntaş laburist şi ministru, membru al Cabinetului de Război, a rostit un discurs senzaţional prin care afirmă încrederea sa în Churchill, conducător al războiului, dar nu şi în Churchill, şef al Partidului Con-

servator.... Vâlvă mare. Bevin acuză pe conservatori că nu au pregătit războiul... Conservatorii răspund că laburiştii au refuzat creditele necesare! Ţara e în foc, războiul nu s-a terminat şi sfânta democraţie a şi reînceput certurile stupide şi interesate... Frumoasă e democraţia!

Churchill se declară optimist şi nu se teme de alegeri... E posibil ca actualul Cabinet de coaliţie naţională să se desfacă, chiar în cursul acestei luni, aprilie. Atât ne mai lipsea: anarhie politică în Anglia şi cine ştie ce schimbări. Dar până la sfârşitul războiului, un alt om decât Churchill nu e posibil în Anglia... Vor fi însă zdruncinări, cu repercusiuni — poate — grave...

Impresionant optimismul lui Stettinius, om inteligent totuşi. Secretarul de Stat al Statelor Unite afirmă *că toate merg bine*, că înţelegerea între cele Trei Mari Puteri e perfectă, că San Francisco va fi un succes „colosal", că războiul e câştigat sută în sută... Convingere, atitudine de propagandă, iluziile unui neexperimentat?

Se polemizează mult în jurul dispariţiei a vreo 25 fruntaşi politici polonezi, aderenţi ai Guvernului din Londra, dar doritori de împăcare şi de înţelegere cu Moscova. Aceiaşti fruntaşi au părăsit Polonia cu un avion rusesc şi trebuiau să meargă la Londra să vorbească cu cei de acolo — apoi la Moscova. La Londra n-au sosit şi s-a pierdut urma lor. Ruşii dau ştirea enigmatică „că toţi sunt în viaţă"... Probabil că avionul rusesc, în loc să o ia spre Londra, a apucat direct drumul Moscovei. Ambasadorii Angliei şi Statelor Unite din Moscova nu ştiu însă nimic despre ei... Vor fi fost puşi direct în contact cu oamenii din Lublin... Metode democratice!

La Mühlhausen, Aliaţii au găsit într-o mină de sare (?) tezaurul Germaniei. *Două sute tone* aur, devize, tablouri şi obiecte de artă din principalele muzee germane. După spusele custodelui, depozitul acesta ar fi fost constituit în cursul lunii martie... Iată însă că italienii pretind că din cele 200 tone aur, 117 constituie stocul de aur italian, luat de nemţi de la Banca Italiei, înainte de a părăsi Roma... Guvernul Bonomi a şi făcut demersuri pentru reintrarea în posesie a aurului ridicat de la Roma!

Într-un castel din Germania (nu se dă numele) s-ar fi găsit toate obiectele de artă şi documentele furate în Franţa la diferitele reşedinţe ale familiei Rothschild...

Guvernul italian a lua comanda Ducelui de Aosta (fost Spoleto), contraamiral la Tarento, fiindcă într-o cuvântare s-ar fi pronunţat împotriva Curţii Populare care a condamnat pe generalul Roatta... Deşi Ducele „s-a explicat", măsura a fost menţinută. Asemenea măsuri nu sunt însă menite să ridice prestigiul Dinastiei, deja atât de atacată de toţi "mascalzoni" din cele două Italii...

O nouă telegramă din Bucureşti anunţă demisia lui Maniu din fruntea Partidului Naţional Ţărănesc, ca urmare a campaniei dusă contra lui de *Frontul Democratic*, pe temeiul acţiunii sale politice sub regimul Antonescu (!!!). Ce e mai ciudat e că telegrama pretinde că succesorul lui Maniu va fi dr.-ul Lupu, deşi ni s-a spus acum câteva zile că acesta părăsise partidul şi reînfiinţase Partidul său Ţărănesc...

Continuăm să fim în întuneric asupra celor ce se întâmplă la noi...

Aflăm că Asociaţia Amicală Ruso-Română întemeiată la Bucureşti (din ordin rusesc, probabil) e prezidată de profesorul Stoilov şi vice-prezidată de profesorul Hulubei!! Or, Hulubei a fost rectorul Universităţii sub Antonescu şi a fost înlocuit după răsturnarea acestuia prin Stoilov! Hulubei nu numai că a servit sub Antonescu, *dar a fost şi propagandistul acestuia*, trimis în continuu în străinătate ca „să facă atmosferă regimului"... Ne putem întreba pentru ce Hulubei la onoruri şi miniştrii inofensivi (ca Buşilă, G. Creţeanu, Coti Stoicescu etc.) închişi???

Prezidentul „secţiei muzicale" a Asociaţiei R. R. este George Enescu... Pfui!

A murit subit, ascultând la radio, Elisabeta Bibescu, soţia prietenului Antoine, fiica lui Asquith şi beţivană împărătească! O nenorocită; nu era lipsită de inteligenţă... Scriitoare (engleză) fără valoare...

Miercuri, 11 aprilie. Frangulis foarte rău văzut de intelectualii genevezi, fiindcă ar fi avut raporturi strânse cu Consulatul Germaniei, pe vremea când mergea bine nemţilor...

Englezii au ocupat Hanovra; ruşii au curăţit aproape Viena. După ştiri sosite în Elveţia, clădirile din Viena n-ar fi suferit prea mult. St.

Ştefan, Universitatea, Rathhausul n-ar fi avut decât uşoare stricăciuni. Burgul e intact. La Schönbrunn, intact şi el, şi-ar fi instalat cartierul mareşalul Tolbuhin, pe urmele lui Napoleon!

Duminica trecută au avut loc alegeri în Vaud şi Valais. Rezultatul dovedeşte o sensibilă alunecare spre stânga. În Grand Conseil din Vaud, din 217 locuri, popiştii (adică POP, "Parti Ouvrier Populaire" — citeşte comuniştii) au cucerit 42. În fostul Consiliu n-au avut decât *1*. Cu toate astea, pericol comunist, în Elveţia, nu e. Voturile pe care comuniştii le-au obţinut sunt voturi de nemulţumiţi, căci situaţia economică — şi fiscală — începe să fie grea de tot, şi în Elveţia...

Generalul Antonov a fost numit şef al Marelui Stat Major rusesc, în locul mareşalului Vasilevski, care a preluat comanda Armatei 5 pe front.

A murit la Lausanne, de boală de inimă, Georges Ghica, care s-a ilustrat ca soţ al faimoasei Liane de Pougy. Avea 61 ani, iar frumoasa Liane numără vreo 75 de primăveri... Georges Ghica a fost de o frumuseţe rară; era fiul lui Grigore Ghica, fostul nostru ministru la Paris şi al Marietei Cheşko, soră cu regina Natalia a Serbiei.

După ştiri de la Londra, demisia lui Plastiras a fost provocată prin publicarea unei scrisori adresată de general nemţilor, scrisoare prin care Plastiras oferea „să facă pe samsarul" în războiul greco-italian... Necunoscută, scrisoarea a fost publicată de adversarii politici ai zisului Plastiras... Moravuri greceşti!

Face zgomot mult — cu aprecieri diverse — expulzarea contesei Ciano, mama împuşcatului. Bătrâna se strecurase în Elveţia şi s-a ascuns la Lugano, în vila Soldati, unde a fost descoperită după opt zile. La graniţă, la Chiasso, au fost scene dramatice. Bătrâna plângea şi se ruga, dar elveţienii au fost inexorabili... Acum 50 de ani, dacă s-ar fi spus elveţienilor că vor refuza refugiul unei nenorocite ameninţate cu moartea, s-ar fi indignat... Cum s-au schimbat vremurile!

Propaganda ungurească e tare, trebuie să o recunoaştem... „Amicii Ungariei", o asociaţie elveto-maghiară întreţinută de mai mulţi ani de Budapesta, a înfiinţat comitete în principalele oraşe ale Elveţiei, pentru ajutorarea populaţiei din Ungaria (?) şi publică apeluri ditirambice, în toate ziarele, franţuzeşti sau nemţeşti din cuprinsul Confederaţiei. Cum a putut ajunge această odioasă naţie să câştige simpatii în Elveţia? E greu, şi lesne, de priceput...

De 10 zile n-au mai căzut bombe volante în Anglia... Englezii exultă!

Joi, 12 aprilie. Avangardele Armatei a 9-a americană au ajuns pe malurile Elbei, Wulferstedt, lângă Magdeburg. Lupte în Magdeburg, lupte în Braunschweig — Coburgul ocupat. Aliaţii sunt la 77 km de Leipzig, la 136 km de Berlin. Între forţele anglo-americane şi ale lui Jukov, în Silezia, distanţa e de mai puţin 190 kilometri...

Cu Viena, nu s-a terminat încă, dar aproape...

Se zice...

Se zice iar că Himmler a încălecat pe Hitler — ieri se spunea tocmai contrariu. În Germania, haos — nu se mai ştie nimic precis...

Se zice că Leopold al Belgiei va abdica şi se va instala în Suedia...

Se zice că şi Witos, şeful ţărănist polonez (fost de trei ori prim-ministru) ar fi fost ridicat de „necunoscuţi" şi nu s-ar şti unde e...

Simptomatic: Eden a declarat în Camera Comunelor că „*cele câteva informaţii pe care Guvernul britanic le posedă asupra situaţiei în Polonia permit să se conchidă că acolo politica nu funcţionează normal*!!!! Guvernul britanic se străduieşte să ajungă la un aranjament în ce priveşte şefii democraţiei poloneze ce trebuie să ia contact la Moscova cu Guvernul din Lublin". „Aceşti şefi, a adăugat Eden, au dreptul să meargă şi să discute cu cine vor ei..."

Ministrul de Externe britanic a afirmat încă o dată că Anglia *nu* recunoaşte Guvernul din Lublin...

Despre „şefii polonezi", tot nu se ştie unde sunt...

Stalin a primit, în prezenţa lui Molotov, pe Patriarhul tuturor ruşilor şi a avut o lungă întrevedere cu dânsul... S-a vorbit despre situaţia Bisericii Ortodoxe...

Ziarele elveţiene reproduc o fotografie luată în oraşul german Frankenstein: un cal a căzut mort, lovit de o schijă; patru indivizi, patru burghezi s-au repezit asupra hoitului, să-l spintece ca să ia carnea şi să aibă ce mânca. Oribil! Când un popor a ajuns într-un aşa hal de mizerie şi de sălbăticie, ce se mai poate aştepta de la el?

Se afirmă că Franasovici a fost numit ministru la Berna; s-ar fi cerut agrementul... Ar fi bine să fie aşa (Şoneriu, prietenul lui Fransovici, mi-a confirmat faptul ieri — dar numirea se ţine încă secretă (?)...). Ar fi bine să fie aşa; am avea un om amabil la Berna şi s-ar dovedi mai ales că ruşii încep să ne dea oarecare libertate şi că *oamenii vechi nu sunt toţi ostracizaţi*...

Ziarele povestesc orori despre cele întâmplate în lagărele de internaţi din Germania...

"Exchange" publică o corespondenţă din Bucureşti, impresionantă. Reprezentantul acestei agenţii a fost autorizat să asiste la instrucţia oricărui proces politic din ţară şi să-şi dea seama de regularitatea procedurii... Omul s-a dus la cabinetul de instrucţie în care funcţiona ca judecător d-na Sidorovici(! O fi văduva faimosului Sidorovici de pe vremea lui Carol?) şi în care se cerceta condamnarea la moarte a peste 1 000 evrei, în Cernăuţi... Colonelul Cristescu, fostul preşedinte al Curţii Marţiale din acel oraş, a declarat că a primit ordin de la Antonescu să condamne la *moarte* sau la *deportare* peste 2 000 evrei ce se aflau arestaţi la Cernăuţi şi colonelul n-a găsit altă apărare decât să spună: „Cei deportaţi, *tot rău sfârşeau*, aşa încât tot una era să-i condamne sau nu la moarte..."!!!

Oamenii ăştia, cu Antonescu în frunte, au fost adevăraţi demenţi!...

Vineri, 13 aprilie. Iugoslavii au încheiat un tratat „de amiciţie" şi de mutual ajutor cu ruşii, pe 20 de ani. Tratatul a fost semnat la Moscova, de Molotov şi de Tito.

Spania a rupt relaţiile cu Japonia. Pârţ...

Pentru prima oară din 1940, Steaua României (Societate de petrol) publică "in extenso", în ziarele *Journal de Genève* şi *New Zürcher Zeitung*, convocarea adunării ei generale (pentru 16 mai 1945). A trebuit să vină comuniştii pentru ca capitalul străin să fie iar luat în consideraţie...

Pe cine vor alege preşedinte al Consiliului, pe Ştirbei, pe mine, sau — cum e mai probabil — un comunist?

Dl Raffaele Soldati (şmecherul de la Brown-Boveri), cel cu vila de la Lugano, dă în ziare o dezminţire cu privire la azilul dat d-nei Ciano, mama. Dl Soldati n-a cunoscut pe d-na Ciano, care într-adevăr a venit să-i ceară refugiu, dar n-a stat la dânsul decât *un ceas*, căci a denunţat-o numaidecât la Poliţia Militară locală... Dl Soldati e nu numai un şmecher, dar e şi un laş...

Gazette de Lausanne de ieri reproduce o telegramă "Reuters", din Londra, după care în Germania ar domni un haos complect. Himmler ar fi gonit pe Hitler de la direcţia partidului; acesta, bolnav, n-ar mai avea mult de trăit şi se gândeşte la sinucidere ca să scape de judecată (?)... Confuzia creşte cu înaintarea Aliaţilor. Prăbuşirea militară e revelată şi prin fapte că ocuparea Hanovrei, desăvârşită *de 200 soldaţi*. Nemţii, în cele mai multe locuri nu se mai bat. Execuţii în masă. La 31 martie, 102 ofiţeri din Luffwaffe ar fi fost executaţi. Anume generalul Barber, 16 comandanţi de aeroporturi şi 85 de piloţi...

În Hanovra, *mulţimea a aclamat trupele aliate*. Majoritatea poporului german vrea pacea...

Tot *Gazette de Lausanne*, sub titlul "Les atrocités du régime Antonesco" publică o dare de seamă a procesului început la Bucureşti împotriva celor care au organizat faimosul tren cu vagoane de marfă tixite cu ovrei din Iaşi şi închise ermetic, tren ce a fost plimbat patru zile, fără să se dea nici apă, nici mâncare nenorociţilor. După patru zile, din 2 500 de deportaţi, numai 300 au scăpat cu viaţă şi acum povestesc

oroarea martirajului lor... Ţin minte că Ştef-Văleanu mi-a povestit atunci, îngrozit, că nevastă-sa a văzut trecând trenul prin Târgu-Frumos... Acest „tren al morţii" a fost conceput de bestia de Antonescu... Soarta lui s-a lămurit!

Sâmbătă, 14 aprilie. Deşi îmi dădusem seama la cinematograf că ziele lui Roosevelt erau numărate (îngrozitoarea lui fotografie cu Stalin şi cu Churchill, la Ialta), moartea lui m-a impresionat adânc... Autoritatea lui era mare şi nu era de prisos ca, împreună cu a lui Churchill, să facă echilibru lui Stalin... Dictatorul din Kremlin are prea mult noroc — şi alţii prea mult nenoroc!

Ziarele sunt pline de comentarii asupra evenimentului, dar niciunul — se vede că nu îndrăznesc — nu subliniază punctul de vedere de mai sus...

Nemţii găsesc în dispariţia lui Roosevelt un prilej să încurajeze rezistenţa până la ultimul om; poate vor mai dispare şi alţi inamici ai lor... Socoteala, în stadiul actual al războiului este însă greşită — căci chiar dacă ar pieri şi Churchill şi Stalin şi chiar Hitler, înfrângerea Germaniei e pecetluită... Dispariţia Conducătorilor actuali ar putea numai spori anarhia care, şi cu dânşii, nu lasă lucru mare de dorit!

Succesorul lui Roosevelt, vicepreşedintele nou ales Truman e un necunoscut pentru noi europenii... După fotografia publicată azi-dimineaţă în *La Suisse*, pare om inteligent şi simpatic... Să dea Dumnezeu să fie inteligent, căci sarcina lui e extrem de grea. În cuprinsul Statelor Unite trebuie să facă faţă acriţilor a 12 ani de guvernare autoritară — iar în afară, războiului *şi mai ales păcii*....

Noul Preşedinte a declarat că nu va schimba nimic în aparatul de guvernare şi în politica Statelor Unite. Byrnes, sfătuitorul ocult al lui Roosevelt, e şi un mare amic al lui Truman şi a sosit la Washington pentru a se pune la dispoziţia acestuia.[1] Pe de altă parte Stettinius a afirmat că Conferinţa de la San Francisco va avea loc şi nu va fi amânată...

Moartea lui Roosevelt a coincis cu succese tot mai mari şi mai definitive pe fronturile de luptă... Aliaţii au trecut Elba, au aruncat paraşutişti la 30 kilometri de Berlin, au ajuns la 11 kilometri de Leipzig şi la 60 de Dresda...

Ruşii, pe de altă parte, anunţă ocuparea completă a Vienei şi înaintează în Moravia, iar la sud de Dunăre înspre Linz şi Graz...

[1] Byrnes, după ce a fost multă vreme directorul Mobilizării Resurselor de Război, se retrăsese acum în urmă în Carolina şi rămăsese numai un fel de "Eminence Grise" a lui Roosevelt. În Statele Unite, era poreclit „Preşedinte Adjunct"...

Pare — lucru neaşteptat — că anglo-americanii vor ajunge în Berlin înaintea ruşilor! N-a fost dat lui Roosevelt să trăiască ziua triumfului definitiv, dar a mai putut înregistra înfrângerea completă a Germaniei...

Trăim zile covârşitoare, cum aproape n-au mai fost în Istorie... Ce se va alege cu noi?...

Duminică, 15 aprilie. Moartea lui Roosevelt e adânc deplânsă în Statele Unite, în ţările aliate — mai ales în Anglia — şi chiar în cele neutre. Pentru noi, am spus deja că poate fi considerată ca un dezastru...

Corpul defunctului a fost transportat la Casa Albă; azi funeraliile naţionale la Washington. Înmormântarea va avea loc mâine la Hyde Park. Toate ţările aliate reprezentate prin ambasadorii şi trimişii lor la Washington. Din partea Angliei, a zburat din Londra Eden, care a şi sosit ieri la Washington. Era să meargă Churchill, dar în ultimul moment a renunţat, evenimentele de pe fronturile germane „precipitându-se"... Probabil că Eden e însărcinat să pună la cale o întrevedere imediată între Churchill, Stalin şi Truman...

Truman a debutat printr-un succes (!): a obţinut trimiterea lui Molotov la San Francisco...

Al 3-lea Reich îşi trăieşte ultimele zile. Deşi ştirile oficiale sunt foarte puţin lămurite, nu încape îndoială că întâlnirea armatelor anglo-ame-ricane cu cele ruseşti, că ocuparea Berlinului şi a Pragăi, precum şi desfiinţarea organică a Wehrmacht-ului — sunt o chestiune de zile...

Că ruşii au nevoie mare de americani ca să-şi refacă regiunile devastate şi să-şi echipeze din nou economia, o dovedeşte nu numai faptul că au primit să trimită pe Molotov la San Francisco dar şi atitudinea lor faţă de Transatlatică. O ştire difuzată de Moscova spune textual că „orice rus ce vorbeşte rău de americani *e un trădător şi va fi osândit ca atare*..."!!!

Ziarele elveţiene fac mare caz de faptul că ultima proclamaţie, cerând poporului german să lupte până la ultimul om, e semnată de Himmler, de mareşalul Keitel şi de Bormann — şi trag concluzia că Hitler a fost înlăturat de la conducerea Reich-ului.... Se poate — dar poate că proclamaţia în chestiune a fost semnată de cei trei pe temeiul

funcţiilor ce ocupă; oricum, în sistemul nazist, Hitler e o forţă, şi nu-mi vine să cred că s-a renunţat la dânsa...

Papen a fost făcut prizonier în Ruhr... După amănuntele publicate, am impresia *că s-a lăsat prins*...

Din ultimul articol al lui Goebbels în *Das Recht*, reiese limpede că toate s-au sfârşit pentru nemţi şi mai ales pentru nazişti...

Motaş mi-a confirmat că s-a cerut agrementul la Berna pentru Franasovici *ca ministru plenipotenţiar*. Şoneriu pretinde că şi Pangal ar fi fost numit, dar la Lisabona, nu la Roma, cum s-a spus.

Agenţia "Exchange", biroul din Berna, a început să publice pe baza unui aranjament făcut cu Maximo (ovrei român şi om de afaceri inteligent) un buletin de informaţii cu ştiri din România, cât se poate afla... Nu prea sunt precizări politice, dar tot ne mai vine câte un ecou din nenorocita noastră ţară...

Am aflat astfel că Al. Alexandrino (liberal, fost secretar general) a fost numit subsecretar de Stat (la Preşedinţia Consiliului, pare-se) şi că a depus jurământul. Numirea lui, ca şi a lui Franasovici, care mi-ar fi fost indiferente în alte timpuri, mă bucură acum, căci văd într-însele o dovadă de moderaţie din partea ruşilor...

Mai aflăm că ministrul de Război, general Vasiliu Răşcanu s-a dus să inspecteze trupele române de pe front, care luptă tocmai în Moravia — şi că cu acest prilej *va împărţi soldaţilor diplome de împroprietărire*... Asta e mai greu de priceput şi mă întreb cum s-au putut efectua atât de repede împroprietăririle (nu mai vorbesc de exproprieri) şi determina lotul fiecăruia... Proceduri revoluţionare!

Buletinul ne mai dă informaţii amănunţite asupra unei viguroase campanii sanitare începută în tot cuprinsul ţării, prin mobilizarea medicilor, alocarea de credite însemnate — şi ajutorul unui corp de medici şi de sanitari ruşi (probabil tot atâţia propagandişti!). Ceea ce n-au putut face politicienii noştri (Cât m-am zbătut în această direcţie!) fac comuniştii...

Tot prin buletinul lui Maximo aflăm că ovreii, câţi au mai fost găsiţi prin lagăre în Transnistria, în Polonia şi aiurea — se întorc pe capete în ţară, cu ajutorul transporturilor ruseşti...

Dl Constantinescu-Iaşi, tovarăş-ministru al Propagandei, se străduieşte să pună la cale „o artă democratică" (!) şi ca să atragă pe artişti, îi lămureşte că în Rusia, pictorii şi sculptorii de seamă au dreptul să-şi clădească vile particulare de locuit!

Luni, 16 aprilie. Ştirile extraordinare de pe front, pe care le aşteptam pentru aseară, după afirmaţiile zvoniştilor, n-au sosit. Dimpotrivă, rezistenţa reîncordată a nemţilor pe Elba, la sud de Magdeburg. Totuşi înaintarea anglo-americană serioasă mai la sud, până la oraşul Chemnitz. Americanii au ajuns spre Nof, până la 15 km de acest oraş.

Francezi, americani şi canadieni au atacat „punga" de la gura Girondei; se anunţă că Royan, complect distrus a fost ocupat... S-au cucerit şi localităţi în Ruhr. Ciudat război! Pe când avangărzi aliate au ajuns până în marginea Berlinului (de unde au trebuit să se retragă grabnic, însă), pe când ocuparea Germaniei a ajuns aproape de graniţele Cehoslovaciei, se mai dau bătălii în dosul frontului, în Ruhr, pe Rhin şi până la Bordeaux! Lorient şi Dunkerque sunt încă ocupate de nemţi!

Ruşii au înaintat ceva în Moravia şi au ocupat Sankt-Pölten, la 60 km vest de Viena...

Prizonieri de „marcă" continuă să *cadă* în mâinile Aliaţilor... Le e mai frică se vede *de ai lor* decât de inamici. După Papen, au fost ridicaţi, fără rezistenţă, de prin castele, mareşalul Mackensen (faimosul *nostru* Mackensen, din 1916, ajuns la vârsta de 96 ani!), prinţul Auwi (August Wilhelm de Hohenzollern, nazistul înfocat de ieri) şi Manfred Zapp, fostul director al Agenţiei germane "Transocean", unul din principalii propagandişti ai lui Hitler... Se mai spune că Principesa Mafalda, fiica Regelui Italiei şi soţia Prinţului de Hesse, ar fi fost ucisă în cursul unui bombardament aerian...

Faţă de ştirile contradictorii publicate, ruşii dau următorul bilanţ oficial al stricăciunilor suferite de capitala Austriei: o singură faţadă a Operei a rămas intactă. Burgtheaterul a fost distrus printr-un incendiu aprins de nemţi; Parlamentul şi Rathemsul au fost de asemenea distruşi. Muzeul de Arte ca şi cel din faţă (ştiinţe naturale) au servit nemţilor de cazărmi. Catedrala Sf. Ştefan e în picioare, dar atinsă prin bombardamentele aeriene. Vitraliile sunt sparte. Augustinerkirche, distrusă. Colecţiile Albertinei au fost luate de nemţi — palatul distrus şi el... Hofburgul a servit nemţilor de spital, de şcoală de cavalerie şi de... grajd de vite!

La Schönbrunn, uşoare stricăciuni.

Biata, simpatica, „gemütlicha" Vienă!

Înmormântarea lui Roosevelt a avut loc ieri, duminică, la Hyde Park (iar nu azi, cum se anunţase greşit de către ziarele europene) — cu toată simplicitatea compatibilă cu înalta poziţie a defunctului...

Poporul american continuă să plângă dispariţia omului care, până ieri întrupa toate năzuinţele sale... Truman e însă primit cu simpatie.

Marti, 17 aprilie. Alimănişteanu a demisionat. Probabil că nu s-a împăcat cu poruncile zilei, poate că n-a putut „digera" exproprierea... În locul lui a fost numit Durma. Ca şi caracter, Alimănişteanu e superior lui Durma, arţăgos şi slugarnic. Ca ministru de Finanţe, Durma va fi însă mai la locul lui ca Alimăneşteanu. E priceput, inteligent şi cunoaşte bine toate rulajele Ministerului.

A demisionat şi ministrul de Război, generalul Vasiliu-Răşcanu. Pentru ce, nu ştim. Poate se va fi supărat că a fost trimis pe front să împartă diplome de împroprietărire — sau poate se va fi supărat că nu i s-au dat destule! În locul lui — o neaşteptată fantezie! — a fost numit Ghelmegeanu!!! Ghelmegeanu, ministru al Apărării Naţionale, am trăit să văd şi asta! Şi de ce nu? Regele Carol l-a făcut ministru de Interne, de ce nu l-ar face Regele Mihai (!) ministru de Război? Alunecăm demult pe panta falimentelor morale... Eu, care ştiu însă ce gândeşte despre Musiu Ghelmegeanu, Ralea — constat cu părere de rău că prietenul meu Mişu n-a putut împiedica această ridicolă numire şi că prin urmare influenţa lui în Guvern este minimă. Şi-mi pare rău!..

Strategia Aliaţilor pe frontul de Vest, care ne apărea îndrăzneaţă, dar cam repezită şi confuză, începe să ni se lămurească. Acum ne dăm seama că, în trăsăturile generale, planul Aliaţilor a fost, odată Rhin-ul trecut, să ajungă pe Elba şi aci să se concentreze — apoi să pornească spre Berlin *în acelaşi timp* cu ruşii, pornind de pe Oder. Atacată din două părţi, capitala Reich-ului nu va putea rezista şi armatele anglo-americane odată reunite cu cele sovietice şi Germania tăiată în două, restul se poate prevedea...

Pentru a atinge Elba, Aliaţii au pornit de la vest în trei grupuri. La nord grupul de armate Montgomery, la centru grupul de armate Bradley şi la sud grupul Devers (împreună cu armata franceză comandată de generalul de Lattre de Tassigny). Grupul Bradley avea misiunea să împingă repede prin sudul Ruhr-ului, Kassel şi Fulda spre Leipzig şi Dresda spre a împiedica rocada trupelor germane de la nord spre sud. Grupul Devers trebuia să acopere flancul armatelor Bradley şi să împiedice un

atac german menit să taie operaţiunea de străpungere Bradley. Grupul Montgomery avea la rândul lui misiunea să acopere flancul stâng al lui Bradley, să cucerească porturile germane de pe Marea Nordului şi să libereze Olanda. Câteşitrei grupurile de armate aliate şi-au îndeplinit perfect misiunea — şi acum forţele anglo-americane se concentrează pe Elba pentru a porni atacul conta Berlinului, concomitent cu atacul rusesc de pe Oder, ajungând în regiunea capitalei Reich-ului la o împreunare cu grupul de armate Jukov sau mai la sud, cu al lui Konev.

Germanii n-au opus aproape nicio rezistenţă lui Bradley şi au concentrat forţele lor împotriva lui Devers la sud şi mai ales împotriva lui Montgomery la nord, luptând cu disperare pentru apărarea forturilor. În fapt, Montgomery a izbutit să libereze Olanda, să apere flancul stâng al lui Bradley, dar până azi n-a parvenit să ocupe definitiv Bremen şi n-a ajuns încă la Hamburg...

Bradley însă a ocupat Leipzig (ştiu de aseară), Chemnitz, e la porţile Dresdei şi a ajuns la graniţa Cehoslovaciei. Armatele americane se regrupează pe Elba. O divizie blindată a trecut chiar fluviul, a ajuns până aproape de Berlin, dar a fost decimată şi rămăşiţele ei au trebuit să se înapoieze pe malul occidental al Elbei. Rezistenţa germană s-a întetit serios dincolo de Elba, ca şi faţă de ruşi, pe Oder şi în Moravia.

Forţele ruseşti s-au regrupat şi s-au întărit pe Oder (se vorbeşte de două milioane de oameni şi de 100 000 tunuri motorizate!!) şi aşteaptă ziua determinată pentru pornirea ofensivei spre Berlin, în acelaşi ceas cu americanii, care vor porni de pe Elba...

Armata lui Malinovski n-a putut răzbi spre Brün şi a schimbat direcţia şi a pornit pe Valea Dunării, pe malul de nord al fluviului. În acelaşi timp, armata lui Tolbuhin înaintează pe malul de sud al Dunării şi, după ce a ocupat Sankt-Pölten, se îndreaptă spre Linz...

Aflăm acum că, după ce armatele anglo-americane se vor uni cu armata lui Jukov în regiunea Berlinului, *Eisenhower va declara războiul cu Germania terminat, va acorda 10 zile trupelor germane aflate încă sub arme ca să se predea* (*acordându-li-se toate onorurile războiului*), *iar după acest termen, soldaţii germani care nu se vor fi predat şi vor continua lupta vor fi consideraţi ca "franc-tireuri" şi trataţi în consecinţă...*

Genială formulă şi soluţie — dar al cărui rezultat va fi noi hecatombe de oameni, în acest război care a costat deja atâtea vieţi omeneşti!

Corespondenţii de război care au vizitat lagărele de concentrare germane aflate în zonele de ocupaţie aliată descriu cele văzute în

icoane îngrozitoare. Mintea omenească nu poate pricepe asemenea orori şi cruzimi... René Payot descrie lagărul de la Kleinglattbach lângă Pforzheim şi ţi se face părul măciucă, citindu-l... De secole nu s-au mai văzut asemenea lucruri. Noţiunea de „criminal de război" îşi câştigă astfel tot relieful ei...

Hitler n-a murit, Hitler n-a fost înlăturat, Hitler a vorbit iarăşi! A dat un ordin de zi adresat „combatanţilor din Est", prin care caută, prin cunoscutele sale metode, să galvanizeze fanatismul soldaţilor săi! Ori e nebun, ori crede prea proşti pe cei cărora li se adresează, căci mai vorbeşte de „victorie germană", de „un front solid" şi despre „ceasul decisiv". Bineînţeles, cine nu moare pe poziţii e un trădător şi trebuie împuşcat! Führer-ul cere combatanţilor săi *să ucidă orice ofiţer ar da ordin de retragere sau de predare*!!

De altminteri, o serie de generali şi de ofiţeri (se citează numele lui Brauchitsch, al lui Rundstedt) au fost închişi în fortăreţe. Pare că între Wehrmacht şi SS conflictul devine tot mai acut. Wehrmacht-ul îşi dă seama că nu mai e nimic de făcut — iar SS nu-şi dau seama de nimic sau, dacă-şi dau seama, sunt hotărâţi să se retragă în "Réduit" şi să moară cu Hitler...

Pare că se va ajunge la formarea unui Guvern polonez, după formula Ialta. Ruşii au pus mult vin în apă...

Molotov merge, hotărât, la San Francisco şi va avea înainte o întrevedere cu Truman...

La Londra, satisfacţie...

Truman a rostit primul său discurs în faţa Congresului. Bun. Frumos. Politica lui Roosevelt, în ce priveşte războiul. Mai puţine precizări în ce priveşte politica internă — plimbare pe cărările utopiei în ce priveşte pacea şi securitatea generală...

O frază nenorocită, care va face plăcere la Londra: „Am luat direcţia lumii..." (e vorba de Statele Unite). Truman a terminat cuvântarea sa prin cuvintele: „am o singură ambiţie, să fiu un bun şi credincios servitor al Domnului şi al poporului meu"... Foarte frumos, să îi dea Dumnezeu şi noroc!

Se relevă în ordinul de zi al lui Hitler mai sus pomenit, fraza: „În momentul când destinul a făcut să dispară de pe pământ pe cel mai mare provocator de războaie[1] din toate timpurile (!!) *o cotitură decisivă se va produce în acest război*"!

Paşte murgule, vorba românului! Dar câtă ură, în aceste cuvinte!

Miercuri, 18 aprilie. Corespondenţii de război merg mai iute ca armatele... Nici Bremen, nici Magdeburg, nici Halle, nici Leipzig, nici Chemnitz n-au fost încă cucerite... Ştirile despre ocuparea lor au fost premature: unele din aceste oraşe sunt încremenite, în altele se luptă încă... În schimb, pare că Zwickau şi Plauen au fost ocupate.

Linia frontului — dacă se poate vorbi de o „linie", căci ea se schimbă necontenit — trece acum în Olanda, la vest de Arnhem, Apeldorn şi Zwolle pentru a ajunge la Marea Nordului la miază-noapte de Groningen. Apoi, pe la est de Groningen coboară şi o ia spre răsărit până la Elba (la Stendal) trecând pe la sud de Oldenburg şi Bremen. Urmează cursul Elbei în sus până la sud de Dessau şi de aci, cu variaţii zilnice, trece la vest de Halle, Leipzig şi Chemnitz, atinge graniţa Cehoslovaciei la Hof, apoi pe la sud de Bayreuth, Nuremberg, Crailsheim, pe la nord de Stuttgard, prin Carlsruhe, ajunge pe Rhin în faţa Strasbourgului...

Se pretinde că printre ultimii prizonieri germani făcuţi de anglo-americani se aflau şi soldaţi români... Nu pot fi decât sau legionari refugiaţi în Germania şi înregimentaţi în Wehrmacht, sau saşi şi şvabi care se dau drept „români" în nădejdea unei soarte mai bune...

Ruşii au început iar să înjure violent pe elveţieni, pe care îi acuză că au maltratat prizonierii şi refugiaţii ruşi internaţi în Elveţia! Ziarele elveţiene sunt indignate. Ele explică faptul prin silinţa ruşilor de a zădărnici o eventuală invitaţie la San Francisco. Americanii dorind să vadă şi Confederaţia luând parte la organizarea Europei Noi... Dar ce va fi având Kremlinul de împărţit cu Elveţia? Îl supără pilda adevăratei democraţii pe care o dă Confederaţia elvetică?

---

[1] !!! e vorba de bietul Roosevelt!

Pe când armatele anglo-americane înaintează năvalnic spre Est, s-a început „curăţirea" pungilor rămase în urmă. Cea mai importantă, cea din regiunea Ruhr-ului e aproape lichidată. Se zice că mareşalul von Model, prins înăuntru, s-ar fi sinucis. Punga din Harz, cea din Turingia şi cea de pe Rhin-ul Superior sunt şi ele în curs de lichidare.

În Franţa s-a terminat cu punga de la gura Girondei. S-au aruncat asupra oraşului Royan şi asupra întăriturilor din împrejur, bombe speciale noi „destinate războiului cu Japonia"... Sunt „maşini infernale" îngrozitoare... Bombe încărcate cu un lichid care se aprinde atingând ţelul şi care produce o astfel de căldură încât distruge *tot* într-o rază de 60 de metri... La Royan s-au găsit numai cadavre! Războiul acesta a întrecut toate limitele groazei...

Ştiri rele despre negocierile cu polonezii, la Moscova. La optimismul de ieri şi din zilele trecute, succede iar pesimism... Ruşii ar dori ca Guvernul de la Lublin să fie invitat la San Francisco... Greu, căci anglo-americanii s-au pronunţat categoric!

Cu prilejul morţii lui Roosevelt, la Bucureşti, s-a sărit dincolo de cal; s-a uitat că până mai ieri am fost în război cu Statele Unite şi că aviaţia lor ne-a distrus o bună parte din oraş... Regele Mihai a telegrafiat d-nei Roosevelt şi lui Truman, Tătărescu însoţit de secretarul său general s-a prezentat cu condoleanţe la americani şi ţop după el, s-a înfăţişat cu unghiile în doliu şi cu altă serie de condoleanţe şi tovarăşul Constantinescu-Iaşi însoţit şi dânsul de un secretar general! S-a slujit un "requiem" la Patriarhie, s-a ţinut nu ştiu unde o şedinţă comemorativă, s-au pus toate steagurile „în bernă", s-a decretat doliu naţional, s-a dat ordin tuturor şcolilor să proslăvească pe dispărut! Toate ziarele — doar că n-au apărut în doliu — au plâns pe mormântul lui Franklin Delano şi n-au scris o zi decât despre dânsul! Nu era destul: a mai telegrafiat d-nei Roosevelt şi lui Truman şi caraghiosul de Groza!

Aceste excese pot fi exprimate în două feluri: sau prin manifestare de platitudine —sau, dimpotrivă, s-a preamărit americanul ca să se lovească în ruşi. Această din urmă ipoteză este însă puţin probabilă, dată fiind calitatea guvernanţilor noştri...

"Exchange Maximo", care ne dă ştirile de mai sus, ne mai dă şi altele:

Proprietăţile ex-Mareşalului Antonescu (?) au fost confiscate şi împărţite la ţărani (e vorba mai ales de terenuri, la Mihai Bravul şi aiurea)...

Din instrucţia procesului ex-Mareşalului reiese (Vasăzică Antonescu e la Bucureşti, de vreme ce instrucţia se face acolo?) că războiul contra ruşilor a fost pornit împotriva voinţei ţării şi că România nu poartă nicio vină (Vină: cred şi eu...), că sub niciun regim nu s-a furat atât (desigur), că Guvernul a întrebuinţat oamenii cei mai corupţi pentru a-şi duce politica (desigur)...

La Bucureşti s-a înfiinţat o asociaţie de femei pentru reeducarea poporului în sensul antifascist (!!) şi pentru obţinerea dreptului de vot (!!!). În realitate, e o asociaţie comunistă menită să ajute la bolşevizarea ţării...

S-a format o divizie „Tudor Vladimirescu" compusă din prizonieri din Rusia, toţi bolşevizaţi... Divizia a fost binecuvântată (detaşamente) în curtea Regimentului Mihai Viteazul (săracul Mihai Viteazul!) în prezenţa lui Groza şi a generalilor ruşi, care au procurat armamentul oamenilor aduşi din Rusia... *„Veţi deveni toţi ofiţeri* (sic), a spus tovarăşul Groza *şi veţi învăţa pe ceilalţi cum trebuie să se poarte pentru a crea o Românie nouă democratică... Trăiască Regele* (!!!)". Stăm bine...

Admirabila muncitorime românească e pe cale să transforme ţara într-un adevărat paradis (pretinde "Exchange Maximo")...

Agricultura e mai prosperă ca oricând (informează aceeaşi foaie); s-a cultivat acum în primăvară tot ce rămăsese nesemănat în toamnă; morile şi presele de ulei au fost autorizate să lucreze din nou (afară de cele instalate cu maşinării aduse din Transnistria), care trebuiesc restituite ruşilor...)...

Ce frumos, ce frumos!

Joi, 19 aprilie. În *Tribune de Genève* de aseară a apărut vestea că lui Franasovici i s-a acordat agrementul la Berna şi că noul ministru al României, fiind deja în Elveţia, îşi va lua imediat postul în primire. Telefonând azi-dimineaţă la Lausanne lui Franasovici am aflat că numirea n-a fost încă făcută, că s-a dat numai agrementul şi că informaţia din *Tribune* constituie o supărătoare indiscreţie — Berna fiind foarte susceptibilă... Mi-ar părea rău dacă această indiscreţie ar compromite numirea lui Franasovici, binevenită, întâi fiindcă am avea un prieten pe lângă Guvernul Federeal, apoi, fiindcă ar dovedi că *oamenii vechi* nu sunt încă aruncaţi la gunoi, cu toate nebuniile şi prostiile ce se săvârşesc la Bucureşti...

Ziarele aliate şi neutre continuă să descrie ororile descoperite în lagărele de concentrare din Germania, succesiv cucerite de trupele engleze şi americane.

Se anunţă, azi oficial, că Magdeburgul şi Leipzig-ul au fost în fine ocupate de Aliaţi după lupte teribile, în care fanatismul şi dârzenia copiilor din "Hitlerjugend" este semnalată de toate comunicatele...

Eroism sau nebunie?

Pare că marea ofensivă din două părţi, pentru împreunarea forţelor anglo-americane şi ruseşti, a început. Se anunţă cel puţin, că pe frontul Oderul, trupele lui Konev au pornit...

La Paris, procesul generalului Dentz, fostul comandant al forţelor franceze în Siria şi Liban, a început.

Flandin, de atâta timp arestat şi nejudecat încă, a fost pus în libertate provizorie.

Caraghiosul de Paul-Boncour expune „ideile" asupra viitorului Europei; fără interes.

Se zice că Burckhardt ar fi obţinut de la nemţi eliberarea lui Henriot. Burckhardt e de altminteri foarte atacat de presa comunistă, în Elveţia şi în Franţa. Foaia d-lui Nicolle pretinde chiar că preşedintele Crucii Roşii nu va mai merge la Paris. Berna, indignată, dezminte, şi afirmă că întârzierea plecării lui B. la Paris e datorată cererii Guvernului fran-cez, care a rugat pe zisul B. să termine negocierile sale cu nemţii în scopul eliberării ostaticilor şi internaţilor francezi încă deţinuţi... O fi!

Generalul Spaatz, comandantul aviaţiei americane în Europa, a dat un comunicat senzaţional prin care declară *că bombardările oraşelor inamice s-au terminat* — şi că de acum înainte bombardierele americane nu vor mai fi întrebuinţate decât *în scopuri tactice*... Formula e elastică şi a permis şi astă-noapte bombardarea Berlinului...

Se zice că americanii au început să retragă din rezervele şi din aviaţa lor din Europa şi că le-au trimis în Extremul Orient — situaţia Germaniei nemainecesitând intervenţii suplimentare...

Guvernul cehoslovac a hotărât reluarea relaţiilor diplomatice cu România, şi a numit pe dl Iaroslaw Kraus ministru plenipotenţiar la Bucureşti. Kraus e un devotat al lui Beneş. Se crede că acest prim pas

va fi urmat şi de celelalte Naţiuni Unite... (informaţie dată de "Exchange Maximo"). Iniţiativa reluării raporturilor diplomatice dintre România şi Cehoslovacia a fost luată de Beneş, nu de Guvernul român. Faptul e cu atât mai semnificativ, cu cât se ştie stricta dependenţă a lui Beneş de Moscova. Ceholsovacia, pe lângă interesele politice, mai are şi mari interese economice la noi, Galaţiul rămânând încă multă vreme poartă de aprovizionare pentru regiunile cehoslovace. Pare că gestul lui Beneş, autorizat de Moscova, va constitui un precedent pentru celelalte Naţiuni Aliate... (De pus în legătură cu numirea lui Franasovici...).

Înainte de Conferinţa de la San Francisco, va avea loc o conferinţă între cei patru miniştri de Externe, ai Angliei, Statelor Unite, Rusiei şi Chinei. Ministrul de Externe al Franţei nu va lua parte la această conferinţă, Franţa nefăcând parte din „Puterile invitante" (la San Francisco)... China, da — iar Franţa nu, ce caraghioslâc!

Am început de ieri să scriu "L'insoluble problème", după dorinţa lui Rappard... Nu ştiu dacă voi merge până la sfârşit... Nu mai am gust la nimic!

Vineri, 20 aprilie. Abia ieri a fost ocupat Leipzig-ul. Tot ieri a fost ocupat, înapoi, şi Düsseldorf. Despre Bremen, nici vorbă — abia au ajuns englezii la marginea lui...

Despre luptele din Leipzig se dau acum amănunte înfiorătoare. Oraşul a trebuit să fie cucerit stradă cu stradă; o parte e complect distrusă — alte cartiere au rămas intacte. Populaţia îngrozită prin pivniţe. Luptele cele mai dârze le-au dat copiii de 12–14 ani, înarmaţi cu puşti şi cu mitraliere... Primarul Leipzig-ului a ucis pe soţia sa şi pe unicul lor copil, apoi s-a împuşcat...

Englezii au ocupat oraşul Luneburg şi sunt la 10 kilometri de Hamburg.

Ruşii au început ofensiva lor pe Oder şi la Küstrin, dar nemţii rezistă şi au încercat chiar o contraofensivă. Totuşi ruşii au trecut râul Neisse şi au ocupat oraşele Forst, Muskau şi Weisswasser.

"Reuters" anunţă din Washington că Guvernul american *a respins pentru a doua oară* propunerea rusească de participare a Guvernului polonez din Lublin la Conferinţa de la San Francisco. Poate că din această cauză, se anunţă din Moscova „un reviriment" iminent în afacerea poloneză. Sub directiva lui Vîşinski, cu ajutorul lui Beirut, pre-

şedintele Comitetului Naţional Polonez, cu al lui Morawski, primul-ministru de la Lublin, cu al generalului Rola (comandantul armatei polone) şi al lui Witos — pare că se va ajunge în fine la o înţelegere. Mai e şi conferinţa Truman–Eden–Molotov, în perspectivă la Washington. Pare că Truman ştie să vorbească ruşilor...

Faţă de ororile descoperite în lagărele de concentrare germane, Churchill a declarat în Camera Comunelor că o comisie compusă din opt deputaţi şi doi membri ai Camerei Lorzilor va merge să ancheteze la faţa locului şi să stabilească bilanţul crimelor comise...

Consiliul Federal Elveţian protestează împotriva acuzaţiilor ruseşti, reproduse după un ziar german şi referitoare la maltratarea internaţilor sovietici din Elveţia. Acuzaţia era ridicolă, de altminteri ruşii nu mai vorbesc de ea: înjură pe italieni fiindcă nu condamnă la moarte pe fascişti, pe reacţionari, pe Rege şi pe Badoglio...

Se zice că Berlinul a devenit o adevărată sălbăticiune; nicio autoritate nu mai funcţionează, dezertorii şi nemâncaţii ascunşti prin ruine, ies noaptea şi jufuiesc pe unde mai găsesc ceva — aspectul oraşului e sinistru şi toată lumea aşteaptă sfârşitul dorind ca anglo-americanii să ajungă înaintea ruşilor...

În Olanda au fost până acum liberate şapte provincii din 11. Mizeria poporului olandez e de nedescris...

S-a renunţat la ideea genială de a se proclama sfârşitul războiului cu Germania după împreunarea frontului de Vest cu cel de Est. Dificultăţi de ordin legal şi nemulţumirea opiniei publice anglo-saxone de a *serba* victoria pe când soldaţii britanici şi americani continuă să se bată şi să moară — au determinat această hotărâre. Războiul din Europa va fi declarat terminat numai după ce ultima echipă de luptători germani va fi fost lichidată, în Germania ca şi în teritoriile străine ocupate...

Mai avem de aşteptat...

Aliaţii au început asediul Dunkerque-ului...

Alexandrini n-a fost numit la Preşedinţie, ci la Finanţe, în locul lui Durma, trecut ministru.

Foaia şapirografiată şi confidenţială „pentru români" scoasă de Maximo şi de "Exchange", ne vine aproape în fiecare zi cu ştiri care nu ne dau lucru mare. Tămâierea Guvernului Groza, platitudini la adresa ruşilor, numiri secundare, decrete privitoare la producţie şi la alimente, răbufneli împotriva „fasciştilor şi reacţionarilor". E caracteristică tendinţa comunistă a publicaţiei, deşi cuvintele „comunism" şi „comunişti" nu se întrebuinţează niciodată şi sunt înlocuite prin „democraţie" şi „progres"!! În contradicţie cu aceasta, multă grijă şi laude la adresa americanilor şi în special la adresa lui Truman... Despre Europa şi Churchill, nimic. Iar numele lui Stalin, în continuare asociat cu al Regelui Mihai... O frumuseţe.

Sâmbătă, 21 aprilie. Marea pungă a Ruhr-ului a fost complect şi definitiv lichidată. O bună parte din armata germană a pierit acolo. Aliaţii au făcut 317 000 prizonieri (printre care 24 generali) şi au luat un material imens. Dacă se socotesc şi morţii şi răniţii, se poate spune că nemţii au pierdut în Ruhr peste 500 000 oameni. Şi au pierdut şi cea mai industrială regiune a Germaniei, şi cărbunii...

Şi punga din Harz a fost aproape total redusă. Acolo n-au capitulat încă decât vreo 100 000 oameni. Aliaţii au găsit în Harz, scobită în munte, o imensă fabrică de *V2* — fabrică ce producea cam 100 de aparate pe zi şi în care lucrau 30 000 de prizonieri şi internaţi, în două echipe. Fiecare echipă lucra 12 ore, într-o stare de mizerie fiziologică de nedescris. Nu departe de această uzină se afla faimosul lagăr din Buchenwald, prin care au trecut peste 60 000 de internaţi, din care jumătate au murit...

Tot în Harz, Aliaţii au găsit o arhivă întreagă de acte oficiale, mai ales de la Ministerul de Externe, arhivă pe care nemţii în goana lor n-au avut timpul să o evacueze. Se vede că niciodată nu se gândiseră la posibilitatea pătrunderii inamicului până în citadela Harzului...

Se poate spune că în Germania nu mai există *un* front, ci o serie de fronturi secundare, pe care fanatismul naziştilor încearcă să prelungească zadarnic o agonie...

Până şi Goebbels a încetat să mai cânte victoria. Ultima lui manifestare a fost cuvântarea pronunţată alaltăieri cu prilejul aniversării Führer-ului (20 aprilie), cuvântare frumoasă de altmintreli, prin care talentatul orator a preamărit „tragedia prăbuşirii" celei mai înalte civilizaţii din Europa, pe care nici „cel mai bun şi mai sfânt om (Hitler) n-a putut să o scape"...

Se zice că la München ar fi izbucnit tulburări destul de grave: mari manifestaţii, de femei mai ales, care defilează cu crucea în frunte, cerând pacea...

Generalii germani din Rusia adresează un mişcător apel camarazilor din Wehrmacht şi le cer să nu se mai bată, ca să mai salveze ce n-a pierit încă...

După unele informaţii faimosul Schacht ar fi fost ucis în cursul unui bombardament aerian. Schuschnigg, fostul cancelar austriac ar mai fi în viaţă, internat în lagărul de la Oranienburg, lângă Berlin...

Himmler ar fi rămas la Berlin şi ar fi preluat comandamentul apărării Capitalei asediată de ruşi din trei părţi, de ruşi care nu mai sunt decât la 30 kilometri depărtare...

Armata română se bate straşnic pe Valea Moravei (March) şi ocupă în fiecare zi localităţi noi, înaintând întruna...

„Patrioţii" italieni au înscris pe Mussolini şi pe mareşalul Graziani în fruntea listei criminalilor de război... În acelaşi timp au pus la cale un atentat împotriva Ducelui: două bombe au explodat în locuinţa lui. Ducele a scăpat însă fiindcă plecase în inspecţie! Neofasciştii vor să facă din Valtellina "reduit"-ul lor punându-l în legătură prin pasul din Stelvio cu "reduit"-ul german...

Generalul Dentz a fost condamnat la moarte... O porcărie mai mult în sarcina regimului din Franţa!

Se dezminte ştirea punerii lui Flandin în libertate. Flandin a fost transferat într-o casă de de sănătate, dar sub pază rămânând tot arestat...

Radio Moscova a reluat în primire pe Maniu, pe care-l tratează de reacţionar, de fascist şi de bandit!!! Aşa-zisele „batalioane Iuliu Maniu" sunt arătate ca fiind compuse numai de legionari (!!!). Pare — după spusele tovarăşului Constantinescu-Iaşi — că aceste batalioane s-ar fi dedat la câteva maltratări de unguri (lucrul se pricepe de la sine şi e scuzabil) — dar acum, ca supremă umilire, suntem obligaţi să facem şi „filomaghiarism". Un anume Leibovici a scris într-un ziar *românesc* că ungurii au fost calomniaţi şi n-au persecutat pe românii din nordul Transilvaniei pe timpul ocupării lor (1940–1945) şi că provocatori au fost românii, împinşi de Antonescu şi de nemţi!!!! Tovarăşul Constantinescu-Iaşi a declarat la radio că ungurii vor fi trataţi de acum înainte pe picior de egalitate cu românii.

„*În România nu mai există minorităţi* — a declarat tovarăşul — *ci numai naţionalităţi*, de aceea avem acum un Minister al Naţionalităţilor..."

În Ardeal s-au reînfiinţat Curţi de Apel, la Cluj, la Oradea Mare — şi s-a înfiinţat una la Sighet.

Se fac mari pregătiri în ţară pentru serbarea muncitorească de la 1 Mai... „Va fi ca niciodată"... Cred şi eu: 10 Mai înlocuit prin 1 Mai — am dat înapoi!!!

Aliaţii, pe lângă toate celelalte anchete au hotărât să cinematografieze lagărele de concentrare din Germania, şi bine fac. S-au găsit cărţi legate, în *piele de om*, şi "abat-jour"-uri, idem! Ce oroare! Populaţia germană e plimbată prin lagăre ca să vadă şi nemţii cum tratau naziştii oamenii...

Duminică, 22 aprilie. Ziarele de azi-dimineaţă au apărut cu manşetă mare: "Les russes à Berlin"! Tancurile ruseşti au pătruns într-adevăr în Gross-Berlin, pe la Pankow şi Weissensce, şi se află la 5 kilometri de centrul oraşului... Rezistenţa nemţilor a fost vie, dar n-a putut opri pe muscali... S-a sfârşit! Ruşii vor ocupa Berlinul înaintea englezilor şi americanilor... E păcat!

Pe frontul italian, Aliaţii au ocupat Bologna şi merg înainte... Mareşalul Alexander a dat un ordin de zi felicitând trupele.

Ruşii au ocupat Bautzen şi joncţiunea cu trupele anglo-americane se va face azi sau mâine, în regiunea Dresdei.

Americanii înaintează în Cehoslovacia pe la Asch. Francezii au ajuns la Donaueschingen, la Freudenstadt şi au pornit spre lacul de Constanza.

Îmi aduc aminte cu emoţie de o vară petrecută acum 40 de ani la Freudenstadt, cu toţi ai mei, şi de toate plimbările cu automobilul în Schwarzwald! Dar s-au dus toate...

Churchill a vorbit la Bristol (unde a fost numit cetăţean de onoare) despre viitoarea SDN ... Nimic nou — şi formula cam vagă!

Guvernul provizoriu unguresc s-a mutat de la Debreţin la Budapesta.

Procesul lui Pétain va începe la 25 mai. Că Guvernul francez nu caută să evite această ruşine, e de neînţeles...

În cuvântarea sa din 19 aprilie, Goebbels a spus textual: „Cea mai strălucită cultură care a înflorit vreodată pe pământ[1] se prăbuşeşte în mine..."

Păcat că nu i-a putut răspunde corul celor asasinaţi şi măcelăriţi în diferite lagăre ale Reichului...

Luni, 23 aprilie. Ascultat aseară la ora 10 *Radio Bucureşti*, care nu spune nimic interesant... Numiri, măsuri „antifasciste" şi economice, pupături în c-r ruşilor... Voci de speakers (una masculină, alta feminină) cu accent jidănesc...

Ruşii înaintează în Berlin, prin foc şi ruine... Au ajuns la 2 kilometri de Potsdamer Platz! Mă gândeam la vremurile lui Bismarck şi ale lui Moltke! E o jale pe care, dacă au provocat-o câţiva nebuni, nu o merită harnicul popor german... O înfrângere, da — dar o atât de complectă distrugere, nu!

La sud, franţuschi au ocupat Stuttgartul, Freiburg în Breisgau, Singen şi sunt aproape de Constanţa. Au ocupat şi Sigmaringen... Joncţiunea forţelor sovietice cu cele anglo-americane e probabil la ora aceasta un fapt îndeplinit, în regiunea Dresdei...

---

[1] Dr.-ul Goebbels exagerează...

Molotov a sosit la Washington şi a fost primit de Truman, în prezenţa lui Stettinius. Vor fi vorbit despre un nou Guvern polonez, după formula Ialta — dar cum va fi explicat Molotov pactul încheiat, pe 20 de ani, cu Guvernul din Lublin care a semnat în numele Poloniei? Se vor înclina americanii în faţa diplomaţiei brutale a Moscovei?

Hitler a semnat un ordin de zi către combatanţii din Vest, ordin prin care recunoaşte gravitatea situaţiei şi cere fiecăruia să atace inamicul *în grupe mici* pe unde e mai slab. Pentru prima oară, Führer-ul nu se mai adresează unui front compact, *şi sfătuieşte începutul războiului de guerilă*...

Simptomatic!

Stalin a luat comanda frontului în ofensiva contra Germaniei. Şi va intra triumfător în Berlin, prin Brandenburger Tor (dacă va mai exista un Brandenburger Tor), pe urmele lui Napoleon cel Mare...

Marţi, 24 aprilie. Câte nu s-au spus despre Hitler! Ba că e mort, ba că e bolnav, ba că e scos din circulaţie... În realitate, nu ştim nimic precis despre ce face şi despre unde e. Sau mai bine *nu ştiam*, căci de aseară ştim (comunicat oficial german) că e în Berlin şi că a luat comanda apărării (!) oraşului. Pare că faimosul "réduit" în Alpi (dacă există) nu a fost întărit pentru apărarea lui, ci pentru ultimul refugiu de rezistenţă a Partidului Nazist. După ultimele ştiri — neoficiale — se crede că Hitler va sta în Berlin, şi va duce lupta până la sfârşit, căutând o moarte spectaculară, dacă nu glorioasă... După unii corespondenţi de război, care au stat de vorbă cu refugiaţi şi prizonieri nemţi, nervii Führerului sunt adânc zdruncinaţi şi fiecare dezastru îl aruncă în crize teribile. După trecerea Rhin-ului de către Aliaţi, ar fi căzut într-o criză îngrozitoare, s-ar fi aruncat asupra lui Rundstedt şi i-ar fi smuls epoleţii...

Acum, din Berlin, înconjurat de demnitarii nazismului, strigă: „Trebuie să apărăm Berlinul până la ultimul om, dacă cade Berlinul, Europa e pierdută şi va cădea pradă bolşevismului"...

Hitler a trimis şi un mesaj în acelaşi sens lui Mussolini... Dacă Europa ar urma să fie pierdută după căderea Berlinului — apoi puţină nădejde ne-a mai rămas amice Hitler!

Se zvoneşte că Himmler ar fi fost ucis, în automobilul său, pe autostrada Berlin–Hamburg, unde ar fi fost surprins de câteva tancuri aliate... Un zvon — care aşteaptă confirmare!

Luptele continuă, teribile, în Berlin. Rușii trebuie să cucerească nu numai stradă cu stradă, dar casă cu casă...

Pe restul frontului, forțele aliate înaintează pretutindeni. Pare că jonctiunea între americani și ruși s-a făcut dar nu s-a anunțat încă oficial...

Francezii au ajuns pe lacul Constanza. În Italia, forțele Aliate au ocupat Modena și au ajuns la Po. În direcția Ferrara, sunt la 3 kilometri de oraș...

La Washington, cei trei miniștri de Externe ai Marilor Puteri au ținut mai multe consfătuiri privitoare la chestiunea Poloniei. Până acum niciun rezultat... Dar va trebui să intervină unul repede, căci mâine se deschide Conferința de la San Francisco...

Din foaia lui Maximo:

La 19 aprilie, Comisia Aliată de Control a organizat un concert (!) în cinstea Regelui Mihai. Au cântat minunatele coruri ale grănicerilor ruși... De față Regele, Regina Elena, autoritățile române și generalii sovietici... Dragoste și înfrățire. S-a întemeiat o asociație amicală româno-bulgară (mă c-c pe ea!) în aula Academiei Comerciale. De față tovarășul Constantinescu-Iași, ministrul Bulgariei, Genovski — și printre intelectuali: Sadoveanu (Mihail), Răducanu, Cezar Papacostea (se putea fără el?), Parhon etc. ...

Norocul României e că și-au dat mâna doi oameni mari, Groza și Tătărescu (o spune foaia lui Maximo). Cel dintâi „regulează" politica internă și cel de al 2-lea pe cea externă. Grație lor, perioada critică de după Armistițiu s-a încheiat cu succes, și România va înflori acum înăuntru și își va putea spune cuvântul în afară... Ura!

Ziua de Sf. Gheorghe, tradiționala sărbătoare a Bucureștilor, n-a fost serbată anul acesta... S-a lucrat în Ministere, s-au ținut prăvăliile deschise... Muncă, muncă și iarăși muncă... De ce acest dispreț pentru Sf. Gheorghe? Ca să se rezerve tot entuziasmul pentru 1 Mai?

Prietenia cu rușii se cimentează, după câte se vede, prin muzică. După concertul dat de ruși Regelui — noii noștri prieteni au oferit publicului, la „Aro", un mare festival. De data asta n-au mai cântat grănicerii, ci „s-au produs" vedete de la Moscova, care au stârnit entuziasmul!

Miercuri, 25 aprilie. Azi se deschide Conferința de la San Francisco... Păcat că nu s-a deschis la 3 ianuarie (Sf. Malachia!).

La Washington, cei trei miniștri de Externe n-au ajuns la nimic, în chestiunea poloneză. După un comunicat al Secretariatului de Stat american, Molotov a „expus în mod *clar* (?) pretențiile Moscovei; americanii și englezii au făcut contrapropuneri, pe care Molotov a cerut să le supună Kremlinului". Negocierile între cei trei miniștri vor continua la San Francisco. Dacă nu se vor înțelege, problema poloneză va fi discutată de Conferință... Se speră însă o înțelegere și se crede că Polonia va putea lua parte la discuțiile propunerilor supuse Conferinței, deoarece primele zile vor fi consacrate numai formalităților...

Se știe acum că la Ialta anglo-americanii au acordat rușilor favoarea de a intra ei cei dintâi în Berlin, ca o răsplată a celor suferite din partea nemților și a vertiginoasei înaintări rusești spre vest. Probabil că în acel moment, când trupele anglo-americane erau încă la granița Reich-ului, nici Roosevelt, nici Churchill nu și-au închipuit că ar putea ajunge la Berlin odată cu rușii... S-au păcălit!

Pe toate fronturile luptele continuă. Tragedia Berlinului nu s-a sfârșit. După unele știri, drapelul roșiu fâlfâie deja pe ruinele Reichstag-ului și rușii ar fi deja stăpâni pe gările Anhalt și Potsdam, pe stația „Zoo" a Stadtbahn-ului și pe două treimi din oraș... După alte știri, trupele sovietice ar fi încă în cartierele de nord ale orașului și n-ar fi trecut Spree. Ce e sigur e că falnica capitală a Reich-ului e osândită și că nu va mai rămâne nimic din ea.

Frontul italian a devenit foarte activ. Aliații au ocupat Ferrara și Spezia și toate diviziile lor au ajuns pe Po... Patrioții, pe de altă parte, au pus stăpânire pe Domodossola, pe Pallanza, pe Intra, iar forțe franceze au pătruns în Piemont. Nemții se retrag deocamdată în Lombardia și se îndreaptă spre valea Adigelui...

Ieri pe la amiază s-a răspândit vestea că Pétain a intrat în Elveția, cu voia Guvernului federal. S-a aflat apoi că Mareșalul a hotărât să se prezinte înaintea tribunalului profitorilor nenorocirii Franței și să înfrunte vijelia... Trecerea sa prin Elveția a fost acordată în înțelegere cu Guvernul francez. Mareșalul se va prezenta la granița Franței, îndată ce i se va

fixa punctul în care va putea intra în Patria sa... Gestul acestui bătrân care a salvat Franţa la Verdun şi a împlinit ieri (în ceasul intrării sale în Elveţia!) 89 de ani este frumos, dar ce jale!

Mareşalul a intrat în Elveţia ieri-dimineaţă, pe la Sankt Margrethen, cu soţia şi suita sa. Opt automobile... La graniţă a fost salutat de Abetz, fostul ambasador german pe lângă Guvernul din Vichy...

Laval şi Déat au cerut şi ei să intre în Elveţia, dar au fost refuzaţi. Au înaintat apoi aceeaşi cerere Guvernului din Liechtenstein, dar au fost refuzaţi şi de acesta!... A ajuns şi Liechtensteinul să joace rol istoric!

Qu'est devenu le "droit des gens"? Les cochons l'ont mangé?

Franasovici a primit o telegramă de la Tătărescu (cifrată, prin Legaţie), telegramă prin care îi spune că are dificultăţi „interne" (se vede că comuniştii vor să numească de ai lor!!) pentru numirea şefilor de misiune consimţiţi de Aliaţi, aşa încât se va întârzia „mişcarea". Pe dânsul, Franasovici, îl va numi la Berna chiar săptămâna asta — fără să mai aştepte să facă toate numirile deodată... Se vede că sunt dificultăţi şi cu Polonia. Ruşii şi elementele noastre comuniste cer probabil numirea unui ministru pe lângă Guvernul de la Lublin şi chiar Guţă nu vrea să se compromită faţă de englezi şi de americani...

Foaia lui Maximo e plină de ditirambicele platitudini servite publicului românesc de întreaga noastră presă, cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la naşterea lui Lenin! Lenin a ajuns „sfânt" şi la noi şi *mare organizator*. Lenin este Allah şi Stalin e profetul său!

Prin aceeaşi foaie aflăm că există un subsecretar de Stat la Interne, ce poartă frumosul nume de Ion Burcă! Acest onorabil tovarăş a fost însărcinat cu organizarea serbărilor de 1 Mai în toată ţara...

Orchestra Filarmonică din Bucureşti, Asociaţia Autorilor Dramatici şi Societatea Scriitorilor Români au fost „epurate"! Ce o fi devenit bietul Gogu Georgescu care îşi umpluse atât de bine buzunarele sub Carol şi sub Antonescu?

De când cu comuniştii, Târgu-Jiu s-a îmbogăţit cu o maternitate modernă. Ce n-a putut face gorjanul Tătărescu în patru ani de domnie, au făcut „roşii" în câteva luni!

Dacă n-ar distruge tot, comuniştii ar fi oameni de bine...

Joi, 26 aprilie. Pe fronturi, agonia Germaniei continuă, fără evenimente senzaţionale pe ziua de ieri. La Berlin, rezidenţa nemţilor e tot dârză; se bat acum şi prin tunelele metropolitanului. Londra anunţă că rezidenţa Führer-ului la Salzburg a fost bombardată în plin, prin avioane şi că totul a fost distrus. S-au aruncat bombe de 6 000 kilograme! După amănuntele date pare însă că aviatorii s-au înşelat şi că au distrus Berchtesgadenul — pe când Salzburgul e mai la o parte... Nu se ştie unde e Hitler, dar englezii cred că e la Berlin cu toţi miniştii săi, iar ruşii că e la Potsdam. Fie la Potsdam, fie la Berlin, dacă Hitler e acolo, nu mai poate scăpa viu, căci regiunea Berlinului e complect încercuită, iar aeroporturile nu mai sunt utilizabile...

Mareşalul Pétain cu suita sa e la Weco. Stucki, care a fost ministru al Elveţiei la Vichy, i-a făcut ieri o vizită. Se crede că Pétain va fi remis autorităţilor franceze azi sau mâine. Prezentarea Mareşalului la judecată va cere un supliment de instrucţie şi procesul nu va putea începe la 17 mai, cum se hotărâse. Amânarea va fi de cel puţin două luni. Generalul Debeney şi amiralul Bléhaut, din suita Mareşalului, sunt şi ei daţi în judecată. Se crede că Mareşalul va fi deţinut în fortul Mont-Valérien, lângă Paris.

Generalul de Gaulle a rostit un discurs cuminte, cu prilejul alegerilor municipale care vor avea loc duminica. A făcut bilanţul Franţei, cu mândrie, şi n-a ascuns greutăţile de învins, expunând totodată ce s-a făcut de la liberare şi până azi.

Toată partea de vest al Olandei, în mare parte inundată şi încă ocupată de nemţi, e ameninţată cu foametea. Aliaţii caută s-o aprovizioneze prin avioane...

După ştiri necontrolate de la Chiasso, patrioţii ar fi pus stăpânire pe Novara, Varese şi până şi pe Genova (?)...

Începe să mi se lămurească suprimarea Mitropoliei Craiovei. Nifon mitropolitul nu a fost numit episcop al Râmnicului; a fost numit Atanasie Bârlădeanul (democratic, prin simplu decret!), fost vicar al Mitropoliei din Bucureşti (sau din Craiova) — de unde conchid că toată manevra a fost făcută ca să doboare pe Nifon, care, ce e drept, a avut totdeauna *reputaţie* de legionar (fals, a fost numai oportunist!). Ca să-l elimine, erau două soluţii: să-l scoată din scaun, sau să suprime scaunul! Şmecherii au ales soluţia care le-a părut mai politică: caterisirile au dat totdeauna loc la noi la tulburări şi la scandal...

Nifon a rămas cu rangul de mitropolit, dar fără eparhie... Bălan a fost probabil unealta de care s-a servit Guvernul!

De la Maximo citire:

Mai multe dame conducătoare de ambulanţe-automobile ale Crucii Roşii — printre care d-nele Văitoianu (care? fosta Hönig, probabil) şi J. Soutzo — au fost decorate cu Coroana României cu Spade, ca răsplată a purtării lor pe front...

De 1 Mai se pregăteşte defilare (civilă, adică comunistă) în Piaţa Victoriei urmată de discursuri (trei tribune în faţa Ministerului de Externe!), care simbolice şi... beţie!

Armata română continuă să lupte din greu pe Valea Moravei...

Vineri, 27 aprilie. Spre deznodământ... Deocamdată s-a prăbuşit de tot şi deodată, aproape fără efort din partea Aliaţilor, frontul din Italia. După Modena, Armatele 5 şi 8 Aliate au ocupat Reggio Emilia şi Parma — au trecut Parma şi au intrat în Verona! Mi s-a luat o piatră de pe inimă — a scăpat Verona intactă, căci n-a fost apărată... Trupele germane s-au retras din Piemont şi din Lombardia, în sus pe Valea Adigelui şi în Friui. Partizanii au ocupat fără greutate Torino, Vercelli, Novara, Brescia, Como, Milano şi mai toate oraşele la vest de Ticino. Ocuparea Genovei şi a oraşului Varese, îndoielnic ieri se confirmă şi ele. Pare că nemţii vor să reziste în Veneţia, căci după ce au ocupat Ferrara, Aliaţii au întâmpinat rezistenţă... La Chiasso, nemţii au predat vama de bunăvoie partizanilor, care ocupă acum toată graniţa italo-elveţiană la vest de Chiasso. Francezii au ocupat Ventimiglia şi înaintează...

În Germania, ritmul înaintării Aliaţilor nu s-a modificat. Americanii, după ce au ajuns la graniţa Cehoslovaciei au schimbat direcţia înspre sudul Dunării, în Bavaria şi au ajuns (venind din direcţia Ulm-Augsburg şi Ingolstadt) la 40 kilometri de München. Francezii au ocupat Constanza...

Radio Hamburg (care mai funcţionează) anunţă că Göring, grav bolnav de cord (?) a rugat pe Hitler să-l desărcineze de toate funcţiile sale. În locul său, în fruntea Luftwaffei şi în toate funcţiile anexe (întrucât mai pot fi exercitate!), a fost numit colonelul-general von Greim, care a fost înaintat mareşal (probabil mareşal creat de Führer!).

Haosul în care se zbat nemţii şi italienii dă loc la tot felul de ştiri ce, bineînţeles, nu se pot controla. Aşa se spune că Mussolini după ce a încercat să se înţeleagă cu partizanii şi n-a izbutit, a fugit din Milano, dar a fost prins şi făcut prizonier, pe lacul Maggiore... Se spune că Göring nu a fost bolnav deloc, dar că ar fi cerut lui Hitler să tragă concluziile înfrângerii — îndrăzneală pentru care ar fi fost împuşcat, împreună cu soţia şi copilul său... Alţii pretind că Göring s-ar fi sinucis, după ce şi-a împuşcat soţia şi copilul...

Despre Hitler, unii spun că ar fi în Berlin, unde circulă un fals Hitler care îi seamănă. Se dă chiar numele lui. August Wilhelm Bartholdy, din Plauen. La Londra se crede totuşi că Hitler, Himmler şi Goebbels sunt în Berlin, iar Ribbentrop şi alţi şefi, în împrejurimile Salzburgului...

Ororile din lagărele germane sunt aspru osândite de toată lumea civilizată şi aseară am aflat că, până şi lagărele în care se află închişi diplomaţii noştri din Berlin, Viena şi Bratislava, oamenii n-au fost trataţi mai bine. Pella mi-a spus (informaţie sigură — zice el — prin Crucea Roşie) că Stănescu (bietul consul general la care am dejunat la Viena!) a paralizat, iar că soţia lui Flondor a înnebunit! Ce o fi devenit biata Kitty Măldărescu, spaniola cu nuri?

După ce s-au scremut două luni în faţa lui, ruşii au ocupat în fine Stettinul... La Berlin, au pătruns până aproape de Schloss, la est — dar n-au prea înaintat la nord şi la vest de oraş.

Pétain cu ai lui, a ieşit ieri la orele 19^{20} din Elveţia, pe la Vallorbe. La graniţă l-a aşteptat generalul Kœnig, guvernatorul Parisului, însoţit de ofiţeri şi de "gardes mobiles". Generalul Kœnig a specificat Mareşalului că e arestat şi a refuzat să ia mâna pe care acesta i-o întinsese. O grosolănie inutilă... Mareşalul, ca şi suita sa, a fost urcat într-un tren special şi pornit spre Paris...

Conferinţa de la San Francisco s-a deschis în indiferenţa generală a lumii. Nimeni n-are încredere în ea... După discursul de deschidere banal

şi utopic al lui Stettinius, s-a auzit la megafon (!!) vocea lui Truman, care de la Washington a urat noroc întrunirii. Cuvântare frumoasă, dar utopică şi dânsa... Preşedintele n-a ieşit din „deziderate" şi din „generalităţi", a formulat "des vérités premières" (!) — dar n-a propus nicio soluţie practică.

A făcut senzaţie un gest al lui Molotov. Muscalul a convocat gazetarii la hotelul său şi le-a declarat textual:

„Vom face tot ce e în puterea noastră pentru a rezolva chestiunea poloneză *pe baza aranjamentelor de la Ialta*, fără întârziere, deşi afacerea nu e uşoară. Sunt partizanul reprezentării Guvernului polonez la San Francisco şi nu consider ca posibil să se rezolve chestiunea poloneză fără polonezi!"

? ? ? ?

Chestiunea celor trei voturi ruseşti la Conferinţă e rezolvată. Nimeni nu se opune la cererea ruşilor, aprobată deja de Roosevelt şi de Churchill, la Ialta.

Genevezii sunt încântaţi: au descoperit în fine tot parcursul „Valului lui Caesar", ridicat de marele Imperator ca să apere Galia de barbari. Valul merge din Jura la lac. S-au găsit fundaţii de castre şi urmele Valului, pe tot parcursul lui...

Ultima foaie "Exchange Maximo" ne aduce la cunoştinţă — pe lângă entuziasmul poporului român faţă de Guvernul Groza–Tătărescu (să meargă aşa de rău încât să aibă nevoie de reclamă zilnică?) — că s-au început urmăriri împotriva Mariei Mareşal Antonescu şi a damelor de la Consiliul de Patronaj, „care au furat ca în codru"...

În fine! Dar cum rămâne cu curva Veturia, fugită în Germania?

Patriarhul-pederast Nicodim (despre care se zvonise că a fost caterisit!) a semnat o enciclică ca să recomande credincioşilor serbarea comunistă de 1 Mai şi să ceară oamenilor de la ţară să muncească în acea zi ogoarele mobilizaţilor!

După ce ne garantează că Groza e împotriva măsurilor prea radicale (!) — noua expropriere este evident un gest reacţionar! — "Exchange Maximo" ne mai încântă cu laude la adresa *Tineretului Progresist* întemeiat „ca să lumineze poporul" asupra avantajelor bolşevizării...

Pare că în şcoli s-au suprimat şi vacanţele de Paşti...

Mai aflăm, din foaia precizată, că preţul orzului s-a fixat la 500 lei kilogramul. Nu e mult; când am plecat din ţară, se plăteau 300 lei...

Ieri-seară, la "Maison Internationale des Étudiants", tenorul Jean Th.-Florescu a ţinut o conferinţă cu titlul "La soif de Justice"... Citită, într-o franţuzească cam Keş Ketii, conferinţa n-a fost totuşi atât de tâmpită cum mă aşteptam. Sala, mică, plină de români (solidaritate patriotică) şi de câţiva "rastaquouères". Niciun elveţian...

Sâmbătă, 28 aprilie. Se apropie sfârşitul cu paşi repezi... Joncţiunea între forţele anglo-americane şi cele ruseşti s-a făcut, la Torgau, unde acum aproape 200 de ani, Frederic cel Mare a bătut pe ruşi şi a liberat Berlinul, pe care Todtleben îl ocupase în numele Ţarului...

Joncţiunea s-a făcut, dar nu s-a declarat războiul sfârşit, cum se plănuise. Două comunicate, unul al lui Eisenhower, altul al lui Stalin, anunţă evenimentul. În plus, câte o declaraţie din partea lui Truman, lui Churchill şi a dictatorului din Kremlin...

Războiul nu s-a terminat, dar e ca şi. Germania e aproape toată ocupată, forţele ei, câte au mai rămas, sunt tăiate în două. Berlinul stă să cadă şi generalul Dittmar, crainicul, (ale cărui obiective analize la radio au fost deseori semnalate de Aliaţi) s-a predat, nemaiavând ce să spună... După ce s-a predat (la Magdeburg), Dittmar a declarat că totul se va sfârşi repede, că Berlinul va fi cucerit în 2–3 zile şi că Hitler va muri în Capitala Reich-ului, în fruntea ultimilor luptători...

În Italia, prăbuşirea e completă. Orice rezistenţă a încetat. Aliaţii ocupă pe rând oraşele şi cele pe care nu le ocupă ei le ocupă „patrioţii"...

Se adevereşte că Mussolini a fost arestat, împreună cu Farinacci şi cu Pavolini, la Nesse, după ce încercaseră zadarnic, întâi să se înţeleagă cu „patrioţii", apoi să treacă în Elveţia, unde au găsit frontiera închisă... Şi d-na Mussolini a încercat să treacă în Elveţia, cu cei doi copii ai ei mai tineri, dar n-a izbutit să înduplece vameşii elveţieni...

Mussolini nu sfârşeşte, după cum se vede, "en beauté", ca camaradul său Hitler... Se zice că va fi trimis spre judecată înaintea Curţii Populare din Roma, pe când tovarăşii săi vor fi judecaţi, imediat, la Milano...

Judecata istoriei va fi severă pentru Duce, dar nu va putea să nu recunoască că a făcut mult bine şi că a salvat Italia în 1922. Fără dânsul, anarhia ar fi cuprins atunci toată peninsula... Păcat de greşeala mare pe care a făcut-o în 1940 intrând într-un război în care n-avea ce căuta...

Şi mareşalul Graziani a fost arestat...

La San Francisco lucrurile merg greu. Problema polonă n-a fost rezolvată încă. Admiterea Argentinei a fost anevoioasă şi n-a fost ob-

ţinută decât prin sforţările Mexicului. Eden propunând ca preşedinţa Conferinţei să fie dată lui Stettinius. Molotov era să spargă adunarea ameninţând cu plecarea dacă nu se admite „o preşedinţie în patru", câte un reprezentant al fiecăreia din cele patru Mari Puteri invitante prezidând pe rând... În cele din urmă, Molotov a câştigat partida şi propunerea împătritei preşedinţii a fost făcută Adunării de către Eden... Adunarea a admis şi cele trei voturi pentru Soviete şi invitaţii au fost imediat trimise Rusiei Albe şi Ucrainei...

Francezii au avut un succes: s-a admis limba franceză "ex æquo" cu cea engleză, în dezbaterile Conferinţei... Mă miră că Molotov n-a cerut şi limba rusă, ca limbă oficială!

Corespondenţii de ziare nu se sfiesc să telegrafieze din San Francisco, că „o prăpastie" desparte pe ruşi de ceilalţi aliaţi... Solidaritatea anglo-americană pare însă mai tare ca oricând...

Divizia „Tudor Vladimirescu", constituită din prizonieri români (probabil complect bolşevizată), *care s-a bătut contra nemţilor în Rusia*, s-a înapoiat în ţară, în complectul ei şi a fost încadrată în armata română...

Regele a fost de faţă, cu casa lui militară şi civilă, la ceremonia celebrată în Dealul Spirii cu acest prilej... De asemenea, tot Guvernul, generali ruşi, *reprezentanţii partidelor politice*, autorităţi... Ce o fi fost în sufletul bietului Rege ascultând discursurile? Căci a vorbit Groza şi generalul Susaikov...

„Tovarăşul Petru Groza, socotind că «cariera lui» era puţin cunoscută în ţară şi în străinătate, adică în ţară, *prea cunoscută*, a convocat lume şi s-a spovedit în faţa ei... Citind darea de seamă te întrebi dacă e vorba de o operetă sau de încercările unui şmecher de a arunca praf în ochi stăpânilor... Din destăinuirile d-lui Groza aflăm că d-sa a jucat un rol covârşitor în ţara noastră (!) încă din 1927. D-sa a fost solicitat de Ştirbei şi de Iorga să intre în Guvernele lor (nici vorbă, am făcut parte din ele, ştiu cum s-au format şi că nimeni nu s-a gândit la Groza, inexistent în politică!) — dar a refuzat!!! A meditat şi a studiat (!!!) *şapte ani* fascismul, nazismul şi comunismul şi a ajuns la concluzia că singura salvare a ţării poate fi realizată prin colaborarea ţăranilor, muncitorilor şi... intelectualilor!!!! (a uitat să vorbească de rolul moaşelor!). Dl Groza se mai declară «profund religios» şi devotat Monarhiei...

Amicul Groza, care a escrocat atâtea în viaţa lui, putea-va să escrocheze şi încrederea Kremlinului? O doresc din toată inima, căci după el va veni şi mai rău..."

Mareşalul Pétain n-a fost închis la Mont Valérien, ci în fortul de la Montrouge (din Paris).

Duminică, 29 aprilie. A început lichidarea războiului...

Ieri la amiază *Radio Sotteus* a anunţat că Himmler a propus capitularea, dar numai faţă de englezi şi de americani — de ruşi, *nu.* Anglo-americanii au răspuns că nu pot primi capitularea în aceste condiţii, ea trebuie adresată celor Trei Mari Aliaţi... A fost un freamăt în toată Geneva! "La guerre est finie, la querre est finie"! — se îngâna sau se striga în toate colţurile!

Mai pe seară şi azi-dimineaţă, scandau ştiri complementare... Hitler ar fi pe moarte, în agonie — o lovitură de apoplexie... Himmler ar fi luat direcţia Guvernului, cât a mai rămas din el. Nu mai încape îndoială că Hitler şi Goebbels sunt în Berlin — în Berlinul aproape tot distrus şi cucerit. După noi declaraţii ale generalului prizonier Dittmar, Göring ar fi fost ucis, sau s-a sinucis, dar nu mai este în viaţă. Conducătorii nazişti fug încotro pot... Amiralul Dönitz a demisionat, Ribbentrop a dispărut, fratele lui Goebbels a fost arestat la Düsseldorf, unde se ascunsese...

La München s-a încercat o lovitură de Stat, dar până în cele din urmă gauleiterul local Giesler a învins pe răzvrătiţi. A fost o baie de sânge...

Aliaţii au acordat până marţi lui Himmler, ca să se pună în regulă cu Rusia... La Washington s-a pregătit proclamaţia prin care se va pune capăt războiului... În Italia, revoluţie în plin. Ce nu e ocupat de Aliaţi, e în mâna „patrioţilor", conduşi de generalul Cadorna, fiul mareşalului. Mussolini, arestat, a fost dus la Milano, la Roma s-a emis un mandat de aducere împotriva lui. Farinacci n-a fost arestat împreună cu Mussolini la Nesso (pe lacul de Como), ci la Rovagnate; era într-un automobil împreună cu două cucoane şi cu un ofiţer german. Căuta să fugă spre Sondrio... Spre Sondrio se îndrepta şi Mussolini; era într-un automobil pe care-l conducea el, îmbrăcat într-o manta germană!! Ce trist sfârşit pentru glorioasa lui carieră! În Piemont şi în Lombardia, ostilităţile au încetat; nemţii s-au predat, cerând numai să nu fie daţi ruşilor! Trupele germane care se mai bat s-au retras spre Veneţia şi Friui, urmărite de Aliaţi... Farinacci a fost judecat şi împuşcat, îndată după arestarea lui, în comuna Vimercate, lângă Milano... Crudă soartă, dar meritată! Câţi n-a împuşcat şi el...

Printre fruntaşii fascişti arestaţi, se citează numele lui Starace, al lui Scorza — foşti secretari generali ai partidului — al lui Buffarini–Guidi (ultimul ministru de Interne al lui Mussolini), al lui Bardi, organizatorul neofascismului la Roma, al generalului Mischi etc.

Mai mulţi mari industriaşi, acuzaţi de „colaborationism" (!) au fost daţi în judecata Tribunalului Poporului din Milano. Pe lângă Pirelli şi contele Trecani, a fost din nenorocire dat în judecată şi bunul meu prieten Puricelii, care se află — spre norocul lui — încă în Elveţia, la Brunnen...

„C'est la fin des fins"! Şi acum încep dramele răzbunării şi nenorocirile păcii!!

Laval ar fi la Feldkirch, încolţit şi deprimat...

Se putea altfel? A fost admisă şi limba rusă ca limbă oficială la San Francisco, dar (sistemul compensaţiilor), totodată, şi limba spaniolă şi cea... chineză!!!

Anglo-saxonii au repurtat totuşi un succes asupra ruşilor: în cele din urmă, Stettinius a fost ales singur preşedinte al Adunării şi a fost proclamat ca atare de către Eden... Molotov a ţinut o cuvântare foarte împăciuitoare, în care a insistat asupra necesităţii înţelegerii între Aliaţi (dar pe ce fir, înţelegerea, pe al Kremlinului?). Guvernul din Lublin a rămas definitiv exclus de la Conferinţă şi negocierile continuă pentru soluţionarea problemei poloneze...

Americanii au cerut francezilor să evacueze Stuttgartul, ocupat de dânşii. De Gaulle a refuzat; după ultimele ştiri, conflictul pare să fi fost aplanat, dar nu ni se spune cum...

Evenimentele din Germnaia (cererea de capitulare a lui Himmler) au ridicat orice interes altor ştiri, pe care ziarele le dau azi incomplecte, în mijlocul indiferenţei generale pentru tot ce ni se oferă la sfârşitul războiului...

Pe când lumea e în fierbere, la noi se pregăteşte cu înfrigurare de unii, cu o pasivă indiferenţă de majoritatea poporului, serbarea de 1 Mai... Panouri mari, cu mutrele lui Lenin, lui Stalin, lui Karl Marx, lui Engels, lui Malinovski (mareşalul) au fost spânzurate la toate răscrucile Bucureştiului...

Mai am o nădejde: comunismul pretinde mai ales ca armă de opoziţie; impus de „stăpânire" *şi mai ales de o stăpânire străină şi apăsătoare*, nu încape îndoială că va fi respins de poporul român. Poporul român, obidit, e slugarnic — dar veşnic pornit împotriva *stăpânului*...

Să vedem ce se va întâmpla în lunile ce vin...

Foaia "Exchange Maximo" îmi părea o foaie de propagandă comunistă. Numai aşa se explică ditirambicele laude aduse nu numai Guvernului Groza, dar şi tuturor *exceselor legale* pe care acesta le săvârşeşte sub impulsul Moscovei. Ultima foaie ridică în slăvi măsura luată de a se considera ca „criminali de război" toţi cei care *au contribuit* în trecut la dezastrele de azi ale României... Calificare atât de vagă încât într-însa pot intra toţi cei ce nu sunt comunişti sadea!

Armata română se bate cu succes pe văile râurilor Morava şi Wang. Divizia „Tudor Vladimirescu", din care regimul actual vrea să facă nucleul noii armate române, a sosit în mai multe grupuri, care au fost succesiv gălăgios sărbătorite în Bucureşti. Cu prilejul sosirii ultimului grup din Rusia, a fost adus şi Regele la paradă...

Personalul Legaţiei noastre din Bratislava a scăpat! Au fugit toţi la timp prin Pistyan spre frontul rusesc — şi ruşii i-au adus pe toţi în Bucureşti... Mă bucur pentru Kitty Măldărescu!

Luni, 30 aprilie. Marea dramă a ajuns la sfârşitul ei. Ultimele scene ale ultimului act se desfăşoară în sânge şi groază... Ieri la amiază ne-a sosit ştirea împuşcării lui Mussolini şi, în cursul după-amiezii, amănunte îngrozitoare au venit să o complecteze... Aceleaşi zeci de mii de oameni care aclamaseră în extaz, acum câţiva ani, discursurile Ducelui pe Piaţa Domului, şi-au urlat bucuria — într-o beţie de sânge — în faţa cadavrului, *spânzurat de picioare*, în Piaţa Loreto! L-au pus, suprem oprobiu, în tovărăşia Clarettei Petacci şi l-au scuipat! Starace a fost adus viu şi a fost împuşcat lângă cadavrul lui stăpâne-său... Unde sunt oamenii care strigau „Duce, Duce!" cu însemnele fascismului pe piept. Mussolini, ca şi fascismul, nu merita un astfel de sfârşit ruşinos...

După ştiri neconfirmate încă oficial, în acelaşi moment în care cădea mort Mussolini şi-ar fi dat sufletul şi Hitler la Berlin... Ştirile spun că ar fi murit într-un adăpost, în Thiergarten. Bolnav de inimă, n-ar fi putut suporta şocul dezastrului. Trebuie recunoscut că Hitler moare în erou, în mijlocul Berlinului distrus, cu faţa spre vrăjmaş. Moartea lui

se va putea încadra în legendă, spre deosebire de a lui Mussolini. Bietul Duce n-a ştiut *să sfârşească*. Fuga lui, prinderea lui în tovărăşia curvei, împuşcarea lui şi batjocorirea trupului său au spurcat o viaţă de erou... Păcat!

În cursul nopţii, au venit ştiri — neoficiale, ce e drept, că Himmler a semnat o nouă capitulare adresată de data asta şi Rusiei şi trimisă tot prin contele Bernadotte, nepotul morganatic al Regelui Suediei şi vicepreşedinte al Crucii Roşii suedeze...Deşi n-a sosit încă o confirmare oficială a acestei ştiri, telegrame anunţă că Truman, Churchill şi Stalin sunt în contact telefonic constant şi că Camera Lorzilor şi Camera Comunelor au fost convocate în cursul zilei de ieri, pentru azi, telegrafic...

Chiar dacă capitularea Germaniei faţă de câteştrei Marile Puteri beligerante nu se adevereşte încă, ea nu poate întârzia — şi în tot cazul războiul cu Germania e sfârşit, căci Aliaţii au intrat şi în München, şi din tot teritoriul Reich-ului n-a mai rămas neocupată decât o fâşie în regiunea Hamburg–Kiel–Lübeck. Chestiune de ore...

La Viena s-a constituit un Guvern austriac, sub preşedinţia lui Karl Renner, fostul cancelar din 1934. Noul Guvern austriac e compus din reprezentanţii tuturor partidelor, de la creştini-socialişti (fostul partid a lui Lueger) până la comunişti. Renner e social-democrat. Pare că Guvernul a fost alcătuit în înţelegere deplină a celor trei Puteri, conform hotărârilor de la Ialta...

Trăim ceasuri decisive şi emoţionante pentru soarta Europei...

Marţi, 1 mai. Pare că şi Dumnezeu e cu comuniştii... După patru zile de vreme infectă, azi s-a făcut iarăşi frumos!

La Suisse publică o fotografie cu cadavrele lui Mussolini şi ale tovarăşilor să, spânzurate de picioare — o oroare! Mussolini e atârnat între Clara Petacci şi — după câte spune legenda ilustraţiei — Pavolini...

La ce stare de decadenţă morală pot ajunge oamenii, când patimile întunecă orice alte sentimente...

Aliaţii au luat în stăpânire Milano, şi prima lor grijă a fost să curme spectacolul desfrâului „patriotic". Colonelul Poletti, şeful guvernământului aliat pentru Lombardia, a retras cadavrele din piaţă şi le-a trimis la morgă, unde s-a făcut autopsia Ducelui... Ordine s-au dat pentru încetarea oricărei judecăţi şi executări sumare. Persoanele arestate trebuiesc predate autorităţilor în vederea unei judecări legale... Să fie sfârşitul nebuniei? Să o vedem, ca să o credem...

A fost arestată şi d-na Mussolini, cu copiii ei — dar până acum n-a fost ucisă. La morga din Milano sunt 170 cadavre, victimele „patriotismului"... De, sângele cheamă sânge şi fasciştii, cu Mussolini în cap, au început... Ciano, De Bono şi atâţia alţii au dat întâlnire Ducelui pe lumea cealaltă...

Ieri, zi de aşteptare zadarnică şi înfrigurată: ştirea capitulării Germaniei faţă de *cele trei Puteri* n-a sosit încă... Se zice că ar fi pentru azi! Himmler s-a întâlnit din nou cu Bernadotte, în Danemarca sau lângă Hamburg, şi englezii pretind că neamţul ar fi primit toate condiţiile ce i s-au impus. Dar nimic oficial... La Londra se fac mari pregătiri pentru *proclamarea păcii*. Discursurile, manifestele şi programul serbărilor sunt gata... Anglo-saxonii pregătesc tot dinainte — numai războiul nu-l pregătesc, de obicei!

Deocamdată, pe tot frontul, luptele continuă, în unele locuri dârze. Nemţii nu mai stăpâneau decât trei oraşe mari: Hamburgul (în parte), Kiel şi Lübeck... La Berlin, ruşii merg înainte cu distrugerea şi cu focul... Nemţii nu mai rezistă decât în cartierul Grădinii Zoologice. În subteranele săpate sub grădină s-a retras ce mai există din Stat Majorul Nazist. Acolo ar fi şi Hitler, mort sau viu, nu se ştie. Despre dânsul, ştirile sunt contradictorii, după unele ar fi murit vineri sau sâmbătă, după altele duminică — dar se zvoneşte şi că n-ar fi mort, că e încă în viaţă, paralizat şi mut...

Ceasurile care vin, ne vor lămuri

Ruşii hotărâsc să o sfârşească cu Berlinul de 1 mai — vom vedea până diseară dacă izbutesc... Câtă lume trimisă degeaba la moarte în ceasurile acestea! Pentru ce, când totul este pierdut? *Radio Hamburg* a mărturisit ieri că totul este pierdut pentru Germania! Atunci, pentru ce aceste ultime hecatombe?

Nu se cunoaşte încă precis rezultatul alegerilor comunale din Franţa şi nu se poate încă judeca precis situaţia. Succes cert pentru comunişti, *dar un triumf*, nici chiar în Paris... De Gaulle pare a ieşi întărit din luptă...

Washingtonul nu recunoaşte Guvernul din Viena. Nu că ar avea ceva de obiectat împotriva compunerii lui, care nu e rea, dar fiindcă a

fost constituit de ruşi *fără consultarea Cabinetelor din Washington şi Londra, conform angajamentelor de la Ialta.* Rușii continuă față de Aliații lor politica opunerii faptului îndeplinit şi acest fapt scoate din sărite pe americani şi pe englezi. Între ruşi şi anglo-saxoni "le malaise augmente décidément"... (Ştirea că Guvernul din Viena fusese constituit după prealabila consultare a celor *trei* — era prin urmare lipsită de temei).

Nu se mai ştie nimic despre Goebbels. Ucis, dispărut, sau la căpătâiul muribundului Hitler? Unde o fi?

Tătărescu e la Moscova... "Ad limina"... În lipsa lui Molotov fi-va primit de Stalin — sau de Vîşinski? Poate se va fi dus să se înscrie în Partidul Comunist? În tot cazul, în urmărirea unui şmecherlâc...

Diplomaţii francezi aflători în Elveţia au fost rechemaţi în Franţa şi vor fi refulaţi din Elveţia... Bietul Morand, nu-l văd bine.

Junele Niculescu-Buzeşti, care a zbârnâit o clipă pe orizontul nostru politic s-a căsătorit cu Caterina Ştirbei. Se ţinea cu ea de mai mult timp... Fetele lui Barbu Ştirbei au specialitatea căsătoriilor iditoate!

Pentru a se da serbării de 1 Mai aparenţele unei adevărate bucurii naţionale s-au instituit premii importante pentru cele mai frumos decorate galantare, ferestre şi balcoane. Astfel, premiul I pentru galantare e de 350 000 lei! Or, leul nu e atât de depreciat, deoarece în Ardealul de Nord s-a hotărât schimbarea rublelor pe preţul de 36 lei...

Din ştirile foii lui Maximo reiese că generalul Vasiliu-Răşcanu e tot ministru de Război. Atunci, ce e Ghelmegeanu? Să avem oare un ministru de Război militar, şi unul civil „al apărării naţionale", (titulatură dată în telegramele oficiale la numirea clănţăului)? Toate sunt posibile...

Aceeaşi foaie ne aduce ştirea că între alte proiecte cu care s-a ocupat Consiliul de Miniştri, într-o ultimă şedinţă, este şi acela *al înfiinţării organelor de control civic sub tutela Ministerului de Interne...*

Aţi priceput? Pe de altă parte, generalul Vasiliu-Răşcanu dă un ordin de zi pe armată de 1 Mai şi-l termină cu cuvintele! „Trăiască Majestatea Sa Regele, trăiască Mareşalul Stalin" Cât timp va mai avea Regele cinstea să figureze, tristă epocă, alături de Mareşalul Stalin, adevăratul nostru Suveran?

Miercuri, 2 mai. În grăbitul deznodământ al dramei, fiecare zi ne aduce vestea sa senzaţională. Pe când aşteptam ştirea primei capitulări fără condiţii a Germaniei, ne vine ştirea oficială a morţii lui Hitler, înlocuirea lui ca Führer prin amiralul Dönitz, refuzul oricărei capitulări din partea acestuia şi de dezarmarea lui Himmler şi a încercărilor sale de a pune cu un ceas mai devreme capăt războiului, sau mai bine zis masacrelor inutile — căci războiul, orişicum, este sfârşit!

Evenimentele de ieri rămân însă învăluite în mister — deocamdată.

Postul de radio german care mai funcţionează anunţă într-adevăr *că Hitler a căzut, ieri după-amiază, la postul său de comandă, la Cancelaria Reichului, luptând până şi-a dat sufletul contra bolşevismului şi pentru Germania.* Emisiunea radiofonică a mai adăugat că în *30 aprilie* (adică alaltăieri) Führer-ul *a numit* pe amiralul Dönitz ca succesor al său.

Ştirile lăturalnice complectează această proclamaţie oficială, precizând că Hitler a căzut *sub gloanţele ruseşti*, pe când cobora scara Reichskanzleramt-ului...

Se pune numaidecât întrebarea: cum a putut Hitler, care ne-a fost de câteva zile prezentat ca lovit de paralizie şi muribund, să coboare scara palatului său şi să meargă înaintea gloanţelor şi cum a putut să mai desemneze luni pe Dönitz? Şi se mai pun încă două: cum a prevăzut Himmler, încă de sâmbătă, că Führer-ul *nu va mai trăi peste 48 de ore*[1], şi cum, dacă Hitler nu era la pământ şi mai era în stare să acţioneze (şi încă cum!), a lăsat pe zisul Himmler să propună capitularea?

Poate că cele spuse la radio să corespundă adevărului, dar se mai pot face şi alte ipoteze. Una ar fi că Hitler, hotărât să moară "en beauté", a ales pentru sinuciderea sa ziua de 1 mai (care e şi sărbătoarea naţional-socialiştilor) şi a însărcinat pe Himmler să trateze pacea, socotind că totul era pierdut. În această ipoteză, numirea lui Dönitz ar fi menită numai să „încadreze" dispariţia „eroului", amiralul primind însărcinarea să urle pentru moment „război până la sfârşit împotriva bolşevismului" — iar Himmler pe aceea de a continua, *în sccret*, tratativele...

---

[1] Declaraţia lui Himmler făcută lui Bernadotte.

O altă ipoteză ar fi că Hitler *n-a murit ci a dispărut*, rămânând să reapară mai târziu, la timpul oportun — reapariție pentru facilitarea căreia *legenda morții în fața inamicului* devenea indispensabilă...

Viitorul ne va lămuri. Pentru moment, fapt este că Dönitz a luat cuvântul și a declarat că, numit de Führer succesorul său, va continua lupta până *la moarte*[1] împotriva „valului de bolșevism *și a anglo-saxonilor*, cât timp aceștia *vor sprijini bolșevismul*" — formulă foarte apropiată de propunerea lui Himmler de a capitula numai în fața englezilor și americanilor...

Propunerile lui Himmler au fost anulate (?) de Dönitz și, pentru a da mai multă putere acestei hotărâri, *familia* lui Himmler a fost arestată, dar Himmler (care, să nu se uite, a fost omul de încredere a lui Hitler...) a fost lăsat în libertate...

Cum se explică că Bernadotte a declarat încă luni că „era foarte mulțumit de negocierile sale"? Cum se explică că Himmler a declarat (după înscăunarea cu totul ilegală a lui Dönitz) că „acum generalii vor putea capitula unul după altul, *căci nu sunt legați de Dönitz prin nici un jurământ*"? Cum se explică că Churchill a declarat în Camera Comunelor (după nostima glumă „că situația Angliei pe câmpul de război e mai bună ca acum 5 ani"!!!) că *poate*, în cele patru zile care urmează va avea o declarație *istorică* de făcut Parlamentului?

Mister, mister — mister și încurcătură! Dar totul se va lămuri repede. Două lucruri sunt evidente: că Germania e la pământ și că o asemenea Putere nu-și putea da sufletul fără zvârcoliri și încercări disperate „de a mai salva ceva"...

Deocamdată, pe fronturile germane, luptele continuă. Aliații înaintează pretutindeni și ocupă ce a mai rămas de ocupat din teritoriul Reicului.

În Italia, lucrurile merg spre liniște. Anglo-americanii au luat în mână guvernarea Italiei de Nord (cu toată încercarea Guvernului din Roma de a-și extinde el autoritatea asupra regiunilor nou liberate). Porcăriile și nebuniile au încetat, trupele germane se predau, iar cele aliate împing spre Tirol și Karintia. A mai rămas și Veneto și Friuliul de liberat...

Dar de ce va fi plecat în grabă Principesa de Piemont, cu toată suita ei de la Glion și a trecut în Italia pe la St. Bernard? A trecut cu atâta grabă încât a făcut, sus în munți, o parte din drum pe jos...

Comitetul de Eliberare Italian (de la Milano) a semnat o declarație prin care arată că execuțiile sumare săvârșite *au fost necesare pentru a se dovedi ruptura desăvârșită cu trecutul* — dar că de acum înainte,

[1] Se joacă toți cu moartea!

numai justiția legală va avea să judece pe cei învinuiți... Frumoasă teorie! Era oare necesar să se spânzure cadavrele cu capul în jos? Această rușine va apăsa multă vreme asupra Italiei...

Horthy cu toată familia lui a căzut în mâinile americanilor... Era deținut în castelul Weilheim, în Bavaria...

Despre Göring, Goebbels, Ribbentrop, nicio știre pozitivă... Unde or fi? Morți sau vii?

Pe când Dönitz declara că lupta va continua, *la Londra s-a publicat aseară programul fixat de către Ministerul de Interne pentru serbarea zilei victoriei* — iar Agenția "Reuters" publică următoarea telegramă:

„Cercurile oficiale din Londra invită pe fiecare să dea dovadă de răbdare cu privire la capitularea așteptată a Germaniei. Evenimentul va fi caracterizat prin capitularea fără condiții față de Aliați, *semnată de o instanță germană autorizată.* Pare că se vor mai scurge câteva zile până ce o asemenea declarație să fie făcută".

? ? ? ?

La Geneva, ziua de 1 Mai s-a scurs în liniște. Vremea, frumoasă de dimineață, s-a stricat... E frig ca iarna, de ieri la amiază.

Joi, 3 mai. Față de știrile contradictorii puse în circulație de interesați (Bernadotte a mers până a afirma că n-a tratat cu Himmler!), Departamentul de Stat din Washington dă lămuriri asupra ofertei germane de capitulare. Oferta de capitulare fără condiții față însă numai de anglo-saxoni, dar cuprinzând și forțele germane din Olanda, Danemarca și Norvegia, a fost făcută în ziua de 24 aprilie, orele 23. Truman a căzut de acord telefonic cu Churchill asupra răspunsului în ziua de 25. Textul răspunsului a fost comunicat în aceeași zi lui Stalin, care l-a aprobat și a transmis aprobarea lui Președintelui Truman în ziua de 26 aprilie. În ziua de 27, ministrul Statelor Unite la Stockholm a remis răspunsul Aliaților, Ministerului de Externe suedez. La 2 mai, orele 14, contele Bernadotte a informat pe cei în drept că a remis nota Aliată lui Himmler dar că n-a primit niciun răspuns...

Dacă propunerea Himmler a trecut în rândul lucrurilor moarte, alte evenimente de importanţă capitală s-au desfăşurat de la preluarea puterii (!) de către Dönitz. Ribbentrop „a fost concediat" (sic) şi înlocuit prin ministrul de Finanţe von Schwerin-Krosigk. Krosigk, deşi a fost 12 ani ministrul lui Hitler n-a fost şi nu este nazist. Ca şi Dönitz. Amândoi sunt profitori ai regimului Nazi, dar politiceşte s-au menţinut în afară de partid. Cred nemţii că vor putea ajunge la condiţii mai bune cu doi oameni *neînregimentaţi* în Partidul Nazi, dar totuşi devotaţi regimului defunctului Führer? Pare că acesta este motivul întregii înscenări Dönitz–Krosigk...

Himmler a declarat (pare că partidul s-a despărţit în două, cei ce vor să reziste mai departe cu Dönitz şi cei ce vor sfârşitul, cu Himmler) că generalii, nemaifiind ţinuţi prin jurământul lor şi Guvernul Doenitz fiind o simplă ficţiune ilegală, vor începe să capituleze fiecare în parte, cu trupele lor... Căci Wehrmacht-ul îşi dă seama de inutilitatea continuării luptei... Defecţiunile au şi început. Generalul Vietinghoff, succesorul lui Kesselring, a şi capitulat, cu toate forţele pe care le comanda, în Italia şi în Tirol — prin act formal încheiat la Caserta. Această capitulare e de importanţă capitală (generalul Wolff cu trupele sale din Piemont şi Lombardia a capitulat deja în ziua arestării lui Mussolini), căci aproape un milion de oameni şi un material imens (odată cu nemţii au capitulat şi forţele neofasciste) a căzut în mâinile Aliaţilor, care vor ocupa astfel şi Innsbruckul.

Pe de altă parte, comandantul trupelor germane din Danemarca a cerut şi dânsul să se predea...

Şi războiul continuă totuşi nemilos în alte regiuni... Anglo-americanii au ocupat Lübeck-ul şi în Bavaria au făcut prizonieri pe mareşalii von Rundstedt, List şi von Leeb. Pare că câteştrei s-au lăsat prinşi...

O telegramă de azi-noapte ne anunţă că bătălia Berlinului s-a terminat... Ruşii sunt stăpâni pe tot oraşul şi orice rezistenţă a încetat...

Din Reich, afară de Kiel şi de Hamburg n-a mai rămas aproape nimic neocupat şi ocuparea Austriei merge repede... A rămas nemţilor Boemia. O fi Dönitz la Praga? Despre Goebbels, se zice că s-ar fi sinucis...

După ştirile din America, Hitler ar fi într-adevăr mort, dar n-ar fi murit cum o spune comunicatul oficial german, cu armele în mână, ci de urmările unei congestii cerebrale, aşa cum a prevăzut-o Himmler la Lübeck, în conversaţia pe care a avut-o cu Bernadotte, de faţă fiind şi generalul Schellenberg, care a confirmat spusele lui Himmler...

Pe de altă parte, Fritsch, ajutorul lui Goebbels, făcut prizonier la Berlin, pretinde, în declaraţiile sale, că Hitler s-a sinucis împreună cu Geobbels... Mister, mister...

Ruşii n-au făcut prizonieri la Berlin, după capitulare, decât personalităţi naziste de mâna a doua... N-au găsit, în viaţă sau morţi, nici pe Hitler, nici pe Goebbels, nici pe Göring, nici pe Rosenberg — unde vor fi cei vii, unde vor fi îngropate cadavrele celor morţi?

Sfârşitul se apropie repede, prin capitulări militare, dar poate că mă înşel... Cred că *capitularea politică* nu va fi, dar poate că mă înşel... Dacă aş fi conducătorul Germaniei, aş înceta lupta imediat, aş depune armele, *dar n-aş semna nimic.* Înfrângere şi capitulare de fapt, *dar nu de drept.* Aş declara că luptele au încetat din lipsă de mijloace *dar că starea de război continuă indefinit.* Cu condiţia, bineînţeles, ca să nu se găsească niciun neamţ care să spună altfel. O asemenea situaţie ar plictisi foarte mult pe Aliaţi...

Mussolini a fost îngropat în secret, în cimitirul nemţilor, între Starace şi Clara Petacci...

A fost dată şi d-na Pétain, femeie de 70 de ani, în judecată — şi arestată... Francezii sunt nebuni!

Laval a sosit cu un avion la Barcelona; cu un avion, împreună cu Abel Bonnard, fost ministru al Instrucţiei Publice al Guvernului de laVichy. Şi unul şi altul au fost arestaţi. (Comunicat oficial spaniol).

Scriitoarea Colette, talentata fostă soţie a talentatului Willy — septuagenară — a fost aleasă membră în Academia Goncourt în locul lui Jean de La Varende, colaboraţionist demisionat...

Consiliul Federal a fost pus la grea încercare: ce să facă cu Hitler, după ce comemorase solemn încetarea din viaţă a altui Şef de Stat — Roosevelt! S-a hotărât să nu se facă nimic sub pretextul ororilor descoperite în lagărele de concentrare germane!

Neutralitate, neutralitate — oamenii sunt tot oameni pretutindeni... Deja vechii romani proclamau: "Vae victis"!

În Anglia s-a suprimat alarma contra avioanelor ("black-out"-ul s-a suprimat deja de vreo 10 zile), după cinci ani şi ceva de urlete zilnice ale sirenelor! Dar alarma nu s-a suprimat în Elveţia — şi azi-dimineaţă au răsunat sirenele!!!

Vineri, 4 mai. Prăbuşirea Germaniei e totală. Nu se mai ştie nici unde este Guvernul Dönitz, dacă se mai poate vorbi de un Guvern al Reich-ului, al cărui teritoriu este aproape în întregime ocupat de inamic. Aliaţii au intrat şi în Hamburg şi în Kiel. Într-o ultimă emisiune, *Radio Hamburg* a anunţat încetarea funcţionării sale, oraşul fiind ocupat de inamici. N-au mai rămas în mâinile nemţilor decât Breslau şi Dresda asediate... Trupele germane nu mai luptă şi se predau pe capete... Ştiri contradictorii şi încurcate despre situaţia din Danemarca şi din Norvegia — dar probabil că vor capitula şi acestea. E foarte probabil că nu vom mai avea o capitulare a Guvernului german, nici nu mai există Guvern. Războiul cu Germania se va termina printr-o declaraţie unilaterală a Aliaţilor... În Cehoslovacia, steagul alb a fost arborat în mai toate oraşele, cu toată prezenţa nemţilor, care mărturisesc acum, toţi, înfrângerea. Despre "réduit"-ul din Alpi nu se mai vorbeşte, căci în capitularea din Italia au fost cuprinse şi trupele din Tirol, Salzburg, Carintia şi Carniola.

Trupele britanice (neo-zeelandeze) au ocupat Triestul, căzut acum două zile în mâinile lui Tito... Încurcătură!

Continuă misterul în jurul morţii lui Hitler, a dispariţiei din circulaţie a lui Goebbels, Göring şi chiar Himmler... Morţi, sinucişi, ascunşi? În ce priveşte pe Hitler, la Londra şi la Washington se crede că e mort, şi azi, dar nu se ştie cum şi unde... Ce e sigur, e că s-a sfârşit — pentru moment — cu nazismul...

Au căzut prizonieri şi mareşalii von Sperrle şi von Weichs...

Laval a fost închis la Motjuïc. Nu poate fi vorba de predarea lui americanilor sau englezilor, *fiindcă nu figurează pe lista criminalilor de război.* Londra declară că e o afacere între Spania şi Franţa, Laval fiind urmărit numai în Franţa ca trădător...

Foaia lui Maximo ne aduce ştiri despre serbarea de 1 Mai la Bucureşti... Am impresia că citesc ştiri din 1918, de la Moscova! Poate că vor fi şi exagerări...

Cu toate că numirea lui Ghelmegeanu la Ministerul de Război a fost dată ca oficială, chiar de ziarele elveţiene, pare că nu corespunde realităţilor... Ministru de Război e tot generalul Vasiliu-Răşcanu. Se zice acum că Ghelmegeanu a fost numit preşedintele Comisiei de Armistiţiu (secţiunea română) în locul lui Savel Rădulescu...

La San Francisco, la Washington, la Londra, încordare între anglo-americani şi ruşi...

Români din Geneva pretind că au auzit la *Radio Bucureşti*, că s-ar fi semnat *un decret de amnistie pentru toţi foştii legionari...* Foaia lui Maximo (ca şi ziarele elveţiene) nu spun un cuvânt despre aşa ceva. Nu-mi vine să cred. Dar dacă e adevărat, e o dovadă că au trecut toţi la comunism ceea ce nu m-ar mira...

Din foaia lui Maximo:

Primele premii pentru decorarea faţadelor de ziua de 1 Mai, au fost acordate Direcţiei CFR şi Telefoanelor — iar pentru vitrine la trei firme ovreieşti! Simbolic!

Consiliul de Miniştri a hotărât constituirea „Primului Tribunal al Poporului" pentru judecarea criminalilor de război, cu judecătorii C. I. Stavri şi Voitinovici (amândoi de la Tribunalul Ilfov) în frunte. Delegaţii partidelor democratice (!) — ca juraţi — sunt cetăţenii N. Verila, Gh. Ionescu, P. Brutea, I. Puiu, I. Dumbravă. A. Sinulescu şi Stelian Niţulescu. Primul proces va începe la 14 mai. S-a fixat şi lista „criminalilor" ce vor fi judecaţi în acest prim proces: 46 de necunoscuţi — în afară de generalii Macici şi Calotescu...

Cu prilejul ocupării Berlinului, Groza a trimis o telegramă de felicitare lui Stalin. Slugărnicie de prost grust...

Ministerul de Justiţie a dat o circulară prevenind publicul că numai *magistraţii împuterniciţi pentru aceasta pot face percheziţii, cercetări şi arestări...* Cei necalificaţi trebuiesc numaidecât denunţaţi şi vor fi

imediat internaţi în lagăre... Vasăzică sunt şi de aceştia, *necalificaţi*, care îşi fac de cap? Interesantă informaţie care aruncă lumină asupra regimului...

Sâmbătă, 5 mai. Oficial: trupele germane din partea de nord-vest a Reich-ului, precum şi formaţiunile germane din Olanda şi Danemarca (inclusiv insulele Frisone şi Helgoland) au capitulat în faţa armatei lui Montgomery. Încetarea focului a fost fixată pentru azi-dimineaţă, ora 8. Peste un milion de oameni au depus armele...

Ieri, pe temeiul unei telegrame publicate în litere groase de *Tribune de Genève*, s-a răspândit zvonul că Dönitz se întâlnise cu Montgomery, la Kiel sau în Danemarca şi că capitularea *generală* a forţelor germane era pe punctul să fie semnată. Faptul nu era însă exact; Dönitz n-a semnat nimic şi numai comandanţii forţelor mai sus arătate au capitulat. În Norvegia, situaţia e nelămurită: după unele ştiri, se tratează şi acolo capitularea — după altele, Dönitz s-ar instala cu Guvernul său (!?) la Oslo şi ar continu lupta... Faţă de ruşi, nicio capitulare iar trupele germane care au mai rămas în luptă cu ruşii, pe graniţele Boemiei, caută să se predea anglo-americanilor... Se mai luptă în Boemia, unde *americanii* au ocupat Pilsen şi Şkoda (uzinele), în Austria puţin, şi atât. Garnizoanele din Breslau şi Dresda ar trata şi ele capitularea lor.

Se poate spune că războiul cu Germania *s-a terminat de fapt*. Operaţiunile în curs sunt mai mult operaţiuni de poliţie şi de curăţire împotriva unor încăpăţânaţi izolaţi, care nu vor să priceapă că totul s-a sfârşit...

„Ziua Victoriei" nu va fi totuşi proclamată decât după ce se va sfârşi şi în Norvegia şi cu cele câteva pungi germane care au mai rămas. Chestiune de câteva zile, poate de câteva ceasuri...

Anglo-saxonii au ocupat Salzburg (care s-a predat fără rezistenţă) şi Berchtesgaden, "Versailles"-ul lui Hitler... Şi Innsbruckul şi peste Brenner, au dat mâna cu trupele aliate din Italia... S-a sfârşit!

Se comentează mult faptul că anglo-saxonii au admis capitulările faţă de ei, fără să mai ceară şi capitularea faţă de ruşi. De asemenea faptul că au pus mâna pe Škoda şi că au intrat în Gorizia şi Triest, peste Tito, protejatul Kremlinului... De altminteri, mareşalul Tito a protestat împotriva acestei încălcări, dar a rămas cu protestul lui...

Dar şi mai mare efect a făcut scrisoarea adresată de Churchill Preşedintelui Confederaţiei Elveţiene — scrisoare imediat citită de către Steiger în Consiliul Federal şi comunicată presei. Prin această scrisoare, Churchill mulţumeşte pentru serviciile aduse de Elveţia Aliaţilor,

pentru modul exemplar cum au fost trataţi internaţii aliaţi şi pentru ajutorul dat de Guvernul Federaţiei deţinuţilor aliaţi din Germania... O fi priceput Kremlinul, care a înjurat pe elveţieni pe tema unor maltratări imaginare suferite de internaţii ruşi în lagărele federale? Desigur că da, căci Molotov n-ar face pe mieluşelul la San Francisco...

S-a sfârşit prin urmare războiul şi mă simt adânc tulburat trăind acest ceas pe care — date fiind toate prin câte am trecut — nu mai nădăjduiam să-l văd... Sunt adânc tulburat, dar şi tot de atât de deprimat, ca mai toată lumea de altminteri — căci, dacă s-au sfârşit durerile războiului, *vin acum ale păcii*, care pentru noi românii pot fi şi mai grele de dus în spinare...

Ne vine totuşi o rază de lumină de la San Francisco, unde delegatul american Stassen a depus amendamentele Statelor Unite, rezumând punctele pe care Guvernul din Washington înţelege să le impună.

Iată aceste puncte:

„1. Toată organizaţia mondială trebuie să fie de acord *cu principiul dreptăţii internaţionale*;

2. Ea va fi, de asemeni, conformă cu *legile internaţionale, a căror dezvoltare va trebui să fie favorizată*;

3. *Apărarea drepturilor omului trebuie să fie asigurată şi extinsă*;

4. Măsuri trebuiesc luate în vederea unei ameliorări pacifice a condiţiilor de viaţă în lumea întreagă;

5. Sistemul definitiv de mandate trebuie să fie cuprins în noua „şartă" (charte);

6. *Noua şartă trebuie să cuprindă cele patru libertăţi prevăzute în Şarta Atlanticului*".

Poate de la America să ne vină şi nouă salvarea!

Corpul lui Hitler n-a fost găsit nicăieri la Berlin. Ieri s-a zvonit că n-ar fi murit şi că ar fi plecat cu un submarin.. în Islanda, unde s-a ascuns, împreună cu Goebbels, Ley etc.!! De Valera a fost singurul Şef de Stat care a telegraficat lui Dönitz, condoleanţe pentru moartea lui Hitler...

"Cinebref" anunţă că autorităţile cantonale i-au interzis să ruleze filmul cu ororile de la Milano — spânzurarea cadavrelor lui Mussolini, Starace, Clara Petacci etc. Poate că autorităţile geneveze au avut drep-

tate; nu trebuie dat mulţimii gustul sângelui... Revistele *l'Illustré* (ediţie franceză şi ediţie germană) care au publicat fotografii ale îngrozitoarelor scene au fost cumpărate pe capete, şi după două zile nu s-a mai găsit un exemplar prin chioşcuri... Am putut să-mi procur un număr din revista ilustrată *Er und Sie*, care conţine şi câteva „prize" din Milano... E ceva înfiorător!

Dar bestiile camuflate în patrioţi nu s-au mulţumit cu asasinarea Ducelui şi principalilor săi colaboratori. Continuă şi acum, după capitularea nemţilor, să urmărească şi să ucidă soldaţi germani şi pe foştii neofascişti. Generalul Clark, comandantul forţelor aliate în Italia, dezgustat şi indignat, a dat un ordin de zi împotriva acestor nelegiuiri şi a prevenit pe bestii — care îşi fac de cap şi prin fabrici, contra -muncitorilor paşnici — că le va extermina.

Guvernul elveţian a deschis acţiune publică împotriva lui Nicolle, conducătorul comunist. O corespondenţă a acestuia cu ambasadorul sovietic la Paris a fost interceptată, corespondenţă bazată pe învinuiri false şi având de scop „să cureţe" pe Burckhardt, ministrul Confederaţiei în Franţa. Îndrăzneala „tovarăşilor" a trecut toate marginile...

A fost arestat în Germania, într-un spital unde zăcea bolnav, doctorul Schube. Acesta a mărturisit că a ucis cu mâna lui peste 20 000 persoane şi a contribuit la uciderea altor peste 200 000!!!! Metoda lui: injecţii mortale de morfină. În tot timpul războiului, a fost „specialistul" suprimării persoanelor indezirabile! E de necrezut!

Duminica Paştelor, 6 mai. Paştele cad anul acesta foarte târziu, la noi. Dar aci, în Geneva, nu ne-am dat seama că suntem pe pragul verii: de opt zile tremurăm ca iarna. Ieri s-a încălzit ceva şi azi văd că a ieşit soarele...

Să fi sunat ceasul învierii şi pentru noi? Cred că încă nu...

Războiul s-a terminat, sau ca şi. Trupele germane care mai sunt sub arme se bat împotriva ruşilor, în Carpaţii Occidentali, în Austria, în Iugoslavia — dar faţă de anglo-americani au încetat orice rezistenţă şi depun armele pe capete. Ei execută de fapt propunerea lui Dönitz de a se preda numai anglo-saxonilor şi de a continua (cât vor putea...) lupta

cu ruşii... Trupele din pungile care au mai rămas în teritoriul Reich-ului ocupat de ruşi (la Dresda, între Elba şi Neisse, la Breslau) caută să răzbească prin liniile sovietice ca să se predea anglo-saxonilor... La nemţi e o adevărată teroare de a cădea prizonier la ruşi... Iar ruşii sunt foarte enervaţi de brevetul de barbarie ce li se dă astfel...

Şi mai au şi alt motiv de enervare. Anglo-americanii au întors foaia: nu mai au nevoie de ruşi, căci Germania e definitiv învinsă. Războiul s-a terminat, *dar pacea a izbucnit.* Lucrurile se desfăşoară conform prevederilor... Victoria n-a fost încă proclamată, dar pe ziua de azi constatăm că:

1). *Eden şi Stettinius au rupt negocierile cu Molotov pe chestiunea poloneză*, după ce au aflat, după înseşi mărturisirile lui Molotov că cei 15 fruntaşi polonezi plecaţi la Moscova spre a trata cu Comitetul din Lublin şi care dispăruseră fără urmă, *au fost arestaţi de ruşi.* Aceştia dau ca pretext[1] că zişii fruntaşi au complotat în spatele frontului împotriva armatelor sovietice!!! De notat că Consiliul Naţional Polonez (Comitetul de la Lublin) s-a grăbit să ratifice tratatul polono-sovietic semnat la Moscova, fără consultarea englezilor şi americanilor.

2). Anglo-saxonii se grăbesc a ocupa cât mai repede poziţii-chei în teritoriile concedate influenţei ruseşti. Astfel au ocupat oraşele Linz şi Steyr în Austria şi se grăbesc să înainteze spre Praga, unde partizanii Londrei (care sunt şi oamenii lui Beneş!) cer „ajutor grabnic" forţelor lui Patton. Apoi, îndată ce au aflat că Tito e la Triest, englezii au ocupat oraşul, iar generalul Mihailovici cu forţele sale s-a predat lor, tocmai în împrejurimile marelui port al Adriaticii...

3). Scrisoarea lui Churchill adresată lui Steiger a venit în momentul în care Elveţia nu poate da de urma însărcinatului cu Afaceri la Budapesta, plecat spre Constantinopol după intrarea ruşilor în capitala Ungariei şi care a dispărut în drum...

Pe mine, încordarea raporturilor între anglo-americani şi ruşi, nu mă încântă, ca pe mai toţi românii de aci... Cei mari se ceartă pe spinarea celor mici... Când au venit nemţii la noi, mulţi s-au bucurat zicând că ne vor apăra de ruşi. Am spus atunci că venirea nemţilor e o nenorocire, căci ne vor da pe mâna legionarilor şi aşa a fost. Din experienţa cu nemţii, mai toţi în jurul meu chemau pe Aliaţi ca să ne scape de nemţi. Le-am spus atunci: o să vedeţi voi pe dracul şi l-au văzut...

---

[1] Ruşii afirmă că pe Witos nu l-au arestat şi că în fruntea celor 16 polonezi arestaţi se află generalul Okulicki, cunoscut pentru sentimentele sale anti-sovietice! Kremlinul înscenează acum o acţiune revoluţionară antirusă în sarcina celor 16!!

Acum, iubiţii mei compatrioţi cheamă pe englezi şi pe americani ca să îi scape de ruşi, dar dacă aşa s-ar întâmpla, va fi şi mai rău de noi! Ruşii, dacă vor fi siliţi să părăsească România, nu vor mai lăsa piatră pe piatră... Şi se mai pune şi întrebarea: putea-vor fi siliţi?

S-a împlinit la 26 aprilie anul de când sunt în pribegie în Elveţia... Câte s-au întâmplat de atunci şi cât s-a schimbat situaţia în Europa şi în lumea întreagă! Şi nimeni nu poate prevede încă cum se vor sfârşi lucrurile...

Tristă aniversare, pentru mine...

Luni, 7 mai. S-a înapoiat căldura — să fi venit vara?

Nemţii continuă să se predea anglo-saxonilor, dar pe alocuri mai răbufnesc mici grupuri de SS repede reduse la tăcere. Se aşteaptă capitularea trupelor din Norvegia şi din pungile din Franţa. Cu ruşii însă, nemţii tot mai încearcă să se bată, fie şi numai simbolic, dar totuşi încă destul de dârz pe frontul din estul Boemiei şi din Austria... La Praga, Rezistenţa locală a pus mâna pe jumătate din oraş, dar mai sunt lupte de stradă... Primele blindate americane, pornite de la Pilsen, ar fi ajuns în suburbiile capitalei Cehoslovaciei, de care ruşii sunt încă departe...

Principele de Piemonte s-a aventurat la Milano; era să fie dat gata. Partizanii l-au atacat noaptea în vila în care se afla găzduit. Abia l-au scăpat englezii şi l-au expediat înapoi la Roma...

Jurnalele de la cinematografe dau o idee exactă despre cele petrecute la graniţele Elveţiei. Valuri de fugari, de nenorociţi înspăimântaţi, bat la porţile Confederaţiei ca la porţile raiului, dar prea puţini sunt primiţi. Spectacol jalnic şi impresionant... Văzut sâmbătă seara la Molard spectacolul atroce din piaţa Loreto, la Milano. Interzis, filmul a fost autorizat din nou să ruleze după reclamaţia comuniştilor... Este înfiorător...

Mai toţi deţinuţii politici francezi din Germania au fost eliberaţi — afară de Blum ale cărui urme nu s-au găsit încă.

Radio Praga, care e încă în mâinile nemţilor, anunţă că Goebbels, Bormann, Ley şi Neumann (de la Propagandă) au căzut combatând contra ruşilor, în palatul Cancelariei la Berlin. După alte ştiri, Goebbels s-ar fi sinucis, iar după altele, încă ar fi pierit cu soţia şi cu cei patru copii ai lui... Nu e totuşi exclus să fie cu Hitler în Islanda!

Încordarea între ruşi şi anglo-americani continuă, deşi după ştiri neconfirmate s-ar fi ajuns la un acord. Ar urma să se constituie un Guvern compus din opt de la Lublin, din patru de la Londra şi din patru din Polonia dar partizani ai Guvernului din Londra...

Dl Togo, ministrul de Externe japonez, a făcut declaraţii importante. Dânsul pretinde că, capitulând *numai* faţă de anglo-americani, nemţii au călcat Pactul Tripartit. Or, mai există oare? — şi că în asemenea condiţii, *Japonia va reexamina poziţia sa internaţională*... „Un avans" făcut ruşilor?

Guvernul polonez din Londra afirmă că acuzările aduse de Moscova celor 16 fruntaşi polonezi arestaţi sunt simple invenţii...

Presa londoneză mârâie şi se ridică împotriva politicii ruseşti...

Ziarele ilustrate elveţiene publică o fotografie a vastelor propilee din Nürnberg ridicate pentru manifestările de partid naziste. *Treptele propileelor sunt în întregime acoperite cu bocanci soldăţeşti, pentru camuflare*!!! Ciudată metodă de camuflare!

Pop, de la Legaţia noastră din Berna, a primit o telegramă de la socru-său Coti Stoicescu, din care rezultă că fostul ministru de Justiţie sub Antonescu *nu e arestat.*

Grigori Ghica a dejunat la Paris cu un sas, cetăţean austriac, sosit din Bucureşti. Acesta povesteşte că la Bucureşti lumea petrece, joc mare în coconet, chefuri etc., ca în vremea bună şi că ruşii se poartă foarte bine...

Dar cum se poartă ai noştri?

Ducesele de Aosta, ridicate de nemţi şi reţinute în Germania, au fost eliberate şi au sosit la Berna, în drum spre Italia...

Marţi, 8 mai. Toate ştirile de ieri-dimineaţă făceau să se prevadă capitularea necondiţionată a tuturor forţelor germane — dar toate concordau în părerea că această capitulare nu se va face înainte de câteva zile din cauza ezitărilor lui Dönitz şi a „dificultăţilor tehnice".

Care a fost surprinderea mea, înapoindu-mă pe la ora 3½ de la Chêne-Bougeries, unde dejunasem cu Şerban Geblescu la sanatoriul Sismondi, să găsesc "les rues Basses" în ebuliţie... "Les rues Basses", piaţa Molard, rue du Rhône forfoteau de lume şi la toate ferestrele se aşezau în grabă steaguri! Mi-am zis numaidecât: "ça y est"! şi am fost cu atât mai surprins cu cât la orele 14[45] *Radio Sotteus* anunţa încă noi amânări! La orele 15 soseşte într-adevăr şi în Elveţia ştirea capitulării semnate la Reims (Marele Cartier al lui Eisenhower) în cursul nopţii...

Decoraţia *spontană* a oraşului şi forfoteala pe străzi a mers crescând până seara. Rar am văzut o asemenea manifestaţie de bucurie! Ca şi când ar fi scăpat Elveţia din ghearele morţii! Paşnicii genovezi chicoteau şi cântau pe străzi — aproape tot oraşul ieşise să se bucure. Vremea caldă şi frumoasă, încălzea şi ea sufletele... Cafenelele, barurile, restaurantele s-au umplut până seara şi zaiafetul... a ţinut până noaptea târziu. La miezul nopţii, uliţele şi localurile gemeau încă de lume şi toată după-amiaza şi seara, grupuri-grupuri de studenţi şi de şcolari au parcurs oraşul în monoame şi cântece patriotice, continuu întretăiate prin strigăte de "Vive la France"! Nu numai prin aceste strigăte dar şi prin decoraţia străzilor — drapele franceze în număr enorm, printre cele elveţiene, genevèze şi, pe ici pe colea, câte unul englez sau american — se dovedeau o dată mai mult legăturile sufleteşti dintre francezi şi genevezi...

Niciun drapel roşu comunist! Am aflat seara târziu că un grup de vreo 20-30 de nicolişti s-au dus la Consulatul Statelor Unite (rue du Mont Blanc) cu un steag roşu şi au cerut să fie înfipt pe balcon altăuri de cel american. Au urlat comuniştii în faţa Consulatului cerând "Discours, discours"! (adică să vorbească consulul din balcon) dar nimeni nu s-a deranjat să îi primească şi au plecat manifestanţii cu nasul în jos şi cu drapelul lor! A fost o zi nemaipomenită în analele Genevei! La orele 12 noaptea, sub drapelele întinse pe o sfoară de la o casă la alta, cu mulţimea care cânta şi dansa, piaţa Molard luase aspectul unei săli de bal!

Dar în mijlocul acestei generale euforii, inima mea era strânsă şi nicio bucurie nu putea cuprinde sufletul meu... Mă simţeam aşa de singur, aşa de departe de tot trecutul meu — şi apoi, şi mai ales, *groaza zilei de mâine pentru ţara mea*! S-a terminat războiul (s-a terminat?) dar a izbucnit pacea, şi ce va aduce ea nenorocitei mele ţări?

Încordarea între anglo-americani şi ruşi nu mai e un secret pentru nimeni şi *un război între anglo-saxoni şi muscali să intre în socotelile tuturor*...

Dintr-un izvor foarte serios (de la Berna) îmi vin lămuriri, ca să zic aşa senzaţionale:

Ataşatul militar elveţian la Londra ar fi telegrafiat duminică, că până în acea zi se predaseră *patru milioane* de oameni englezilor şi americanilor, cu tot armamentul lor intact şi niciunul — sau aproape — ruşilor şi că aceştia au reclamat partea lor din aceste capitulări masive, adică jumătate, după Convenţia de la Ialta. Anglo-americanii au refuzat şi au răspuns că, dacă e vorba să se aplice înţelegerile de la Ialta, *atunci trebuie să se aplice toate*... (aluzie la Polonia, la Guvernele din Kosiţe şi din Viena — înfiinţate de ruşi fără consultarea Londrei şi Washingtonului — fără să mai vorbim de Bucureşti, de Belgrad, de Tito la Triest etc. etc.). *Ataşatul militar elveţian e convins că anglo-americanii vor declara război ruşilor.* În Anglia, ca şi în America, domneşte acum convingerea că o răfuială cu Rusia Sovietică, într-un timp mai scurt sau mai lung, e inevitabilă şi că e mai bine ca această răfuială să se facă *acum*, când maşina de război anglo-saxonă e în plină mişcare şi Rusia istovită, decât mai târziu... Apoi teama — în caz de pace cu Rusia la cârmă — de bolşevizarea Franţei şi a Italiei... Raţionament de o perfectă logică, dar tocmai din cauza asta sunt convins că timoraţii din City şi Wall Street nu vor ţine seamă de el...

Pare însă cert că anglo-americanii îşi iau precauţiile, şi au jucat foarte frumos piesa capitulării. Au refuzat capitularea nemţilor faţă de dânşii, dar prin chiar acest refuz (care le dă aparenţa unei perfecte libertăţi şi corectitudini faţă de aliaţii lor de la Moscova) *au întârziat* ziua capitulării şi — înţeleşi sau nu cu Dönitz — au permis nemţilor să capituleze, în mâinile lor... Şi au ajuns astfel să dispună de patru milioane de oameni, încă perfect înarmaţi *şi doritori să se arunce asupra ruşilor*, inamicul detestat şi să-şi mai spele astfel din ruşinea înfrângerii... O excelentă rezervă în caz de conflict... Speranţa unui război cu Rusia, alături de anglo-americani, explică pentru ce Dönitz a predat neatinsă flota germană şi porturile de la Kiel, Wilhelmshaven, Bremerhaven,

Hamburg, *intacte şi ele*, cu toate atelierele şi şantierele lor. Şi mai explică şi pentru ce forţele din Norvegia au primit ordin să se predea fără nicio rezistenţă, pe când la Praga, unităţile Wehrmacht-ului care au mai rămas se bat mai departe cu paraşutiştii ruşi şi cu comuniştii cehi — pe când Patton înaintează de la Pilsen în etape ridicole, ca să dea nemţilor timpul să distrugă partizanii ruşilor care tot aruncă în văzduh SOS-uri disperate...

În aceste momente decisive în care soarta Europei — şi a noastră — se decide încă o dată — „şeful nostru" din America (Citta Davila!) a găsit de cuviinţă să radiodifuzeze un apel Regelui Mihai şi, vorbindu-i de la egal la egal, să-l sfătuiască să meargă mână în mână cu ruşii, căci altfel îşi va pierde Tronul, *ca tată-său*!!! Ce caraghios!

Pare (tot izvorul de la Berna) că acum anglo-americanii fac dificultăţi unei soluţii la egalitate (între Comitetul de la Lublin şi Guvernul polonez din Londra) pe care o urmăriseră până în zilele trecute, pe de o parte ca să ţină un motiv de conflict deschis, pe de alta fiindcă nu mai au nicio încredere în ruşi. Ei se tem că alegerile ce vor urma în Polonia constituirii unui Guvern de compromis (alegeri *libere* dar făcute sub presiunea Moscovei) vor da o majoritate conformă dorinţelor celor de la Lublin, care vor ajunge astfel pe această cale la realizarea dorinţelor lor, adică la bolşevizarea Poloniei...

Politica dibace a Rusiei a deschis în fine ochii anglo-saxonilor. Poate că erau deschişi demult — e chiar sigur — dar şi Londra şi Washingtonul au aşteptat *să se termine cu Germania*, ca să întoarcă foaia. *Acum nu mai au nevoie de ruşi*, care nu le pot da niciun ajutor în războiul cu Japonia, fiind inexistenţi pe mare... Şi atitudinea lui Molotov la San Francisco, a lui Molotov care a pus picioarele în toate străchinile, a contribuit mult la schimbarea opiniei publice în Statele Unite. A fost mai întâi brutala lui atitudine în chestiunea preşedinţiei Congresului, apoi încercarea de a grupa în jurul Rusiei, Franţa, Cehoslovacia şi Iugoslavia, în fine — şi mai ales — opunerea lui la admiterea Argentinei... „Ce se amestecă domnul acesta în afacerile Americii — au spus cei de la Washington — care nu îl privesc? De vreme ce Statele Unite au recunoscut Guvernul de la Buenos Aires, s-a sfârşit!" Şi presa din New York a început să ia şi ea în primire pe muscal, care n-a mai rămas decât cu Citta Davila...

Mai pare (tot informatorul meu de la Berna) că la Tokyo oamenii s-au pus pe gânduri... "Invita", adresată Moscovei de către ministrul de Externe Togo, n-ar fi avut alt scop decât de a semăna puţină zâzanie între Aliaţi. În realitate, japonezii n-ar vrea să se înţeleagă cu ruşii, ci cu anglo-saxonii. Căci se tem că influenţa rusească ar bolşeviza China şi chiar Japonia (toată lumea e înspăimântată de bolşevism), şi apoi, ce ajutor le-ar da ruşii? Demersuri ar fi pe cale pentru o pace cu americanii şi cu englezii...

Miercuri, 9 mai. Forfoteala şi manifestările de bucurie ale genevezilor au continuat şi ieri, „Ziua Victoriei", dar pe un diapazon ceva mai scăzut ca în ajun. Oamenii petrecuseră toate noaptea şi erau cam obosiţi.

Cuvântările Şefilor (Regele Angliei, Churchill, Truman, de Gaulle — căci Stalin a tăcut...) ne-au fost redate prin radio şi n-au prea impresionat. Au fost toate de o nenorocită banalitate şi nici nu puteau fi altfel. *Căci nu s-a sfârşit nimic...* Războiul acesta n-a fost un simplu război, *a fost un cataclism*, care a distrus opera a zecilor de generaţii ce de secole s-au străduit pe calea civilizaţiei...

De la invazia barbarilor, în secolul al IV-lea, omenirea n-a mai cunoscut o asemenea catastrofă. În mijlocul ruinelor nu cântă privighetorile, ci urlă cucuvăile...

Dar de ce nu va fi vorbit Stalin? Se anunţase că la aceeaşi oră vor anunţa lumii victoria cei trei crainici, Churchill, Truman şi potentatul din Kremlin; or, n-au luat cuvântul decât cei doi dintâi şi *Radio Moscova* n-a spus nimic despre capitularea germană, până seara. Se zice că Stalin va vorbi azi... Dar de ce "gaude à part", de ce n-a vrut ca glasul său să se amestece cu al celorlalţi.

Nimic de semnalat în cuvântările pronunţate ieri, care n-au mişcat pe nimeni... Să subliniem totuşi cuvintele de dreptate şi de *libertate*, pe care englezii şi americanii le-au subliniat şi ei...

Să dăm o interpretare specială frazei cu care Eisenhower şi-a terminat ordinul de zi adresat combatanţilor de sub comandamentul său? Iată-o: „Când celebrăm victoria în Europa, să ne aducem aminte că probleme comune, *într-un depărtat sau apropiat viitor*, vor putea fi rezolvate *mulţumită aceloraşi concepţii de cooperaţie şi de devotament cauzei libertăţii omeneşti*, care au făcut din corpul expediţionar *o puternică maşină a distrugerii răului*"...

Ce a vrut să insinueze generalisimul anglo-americanilor?

A fost găsit şi Blum, în acelaşi lagăr unde erau Schuschnigg, Schacht, generalul Falkenhausen şi Nicolae Horthy, fiul Regentului... Pe Blum, mai bine nu-l mai găseau!

Regele Belgiei, cu dama şi cu copiii, a fost eliberat. Ar fi declarat că merge în Belgia să abdice... Fiu-său minor Bauduin va fi proclamat Rege, sub regenţa Prinţului Charles. Toţi belgienii vor fi mulţumiţi...

Din Franţa vin ştiri după care de Gaulle ar avea intenţia să aleagă pe Herriot, Preşedinte al Republicii, dânsul, de Gaulle rămânând preşedinte al Consiliului şi ministru de Interne...

De altminteri, în Franţa lucrurile merg mai prost ca oricând. Alegerile comunale au fost un mare succes pentru comunişti, incontestabil, cu toate încâlcitele socoteli ce se fac pentru a se dovedi că majoritatea alegătorilor s-au pronunţat pentru dreapta, cuprinzând în partidele de dreapta şi pe radicali (!!!)...

Berlinul a fost împărţit în patru sectoare ce vor fi respectiv ocupate de trupe ruseşti, americane, engleze şi franceze. Fiecare din cele patru puteri vor delega câte un comisar şi câteşipatru comisari împreună vor guverna deocamdată Germania. *Germania a fost ştearsă de pe harta Europei, ca Stat independent...* Nebunie să crezi că poţi ţine în lanţuri 70 de milioane de oameni!

Amiralul Dönitz se află cu Guvernul său perimat la Flensburg în Schleswig. Se zice că acolo ar fi şi Himmler. Cadavrul lui Goebbels — anunţă ruşii — a fost găsit într-un adăpost lângă Reichstag. Împreună cu dânsul, soţia şi patru copii... Pare că toţi s-au otrăvit... Despre Göring şi Ribbentrop nu se ştie nimic. Nu s-a găsit nicio urmă despre Hitler...

Molotov s-a îmblânzit. A declarat gazetarilor că se va găsi o soluţie pentru chestiunea poloneză, cum s-a găsit una şi pentru chestiunea iugoslavă, *şi că se va da satisfacţie poporului polonez...*

Dar deocamdată Eden şi Stettinius nu mai discută cu el — iar Churchill şi Truman, *se zice* că ar fi cerut lămuriri direct lui Stalin despre soarta celor 15 polonezi arestaţi... Poate că de asta n-a vrut Stalin să vorbească ieri, odată cu americanul şi cu englezii...

Joi, 10 mai (seara). Capitularea Germaniei a creat o stare de drept haotică şi chiar şi în fapt. Încheiată cu Wehrmacht-ul, capitularea înseamnă o încetare definitivă a ostilităţilor, *dar nu pacea*, ale cărei condiţii nu numai că n-au fost fixate, fie şi în trăsături generale, dar

nici măcar atinse. Aşa cum a fost făcută, capitularea nu înseamnă *în drept* pacea — dar nici *armistiţiu* (în concepţia juridică a cuvântului), căci un armistiţiu e revocabil, iar capitularea nu... Guvernul Dönitz, dacă se poate numi un Guvern o asemenea formaţiune, a fost considerat de Aliaţi mai mult ca un reprezentant al forţelor armate chemate să capituleze, decât ca un reprezentant al Statului german. De fapt, dacă nu în drept *Statul* german este azi suprimat şi aci stă buba. Este admisibil ca un popor de 60-70 milioane de suflete să nu fie reprezentat în drepturile şi interesele sale de nimeni? Şi dacă ar avea numai un stăpân, trece merge, dar cu *patru*! Şi ce stăpâni — care nu se mai înţeleg în nicio chestiune, acum că „războiul" e terminat...

În afară de cele notate aci cu privire la divergenţele de vederi între anglo-americani şi ruşi, cele întâmplate de marţi încoace sunt edificatoare şi au îndreptăţit pe mulţi să creadă că inevitabila răfuială între anglo-saxoni şi slavi e gata să izbucnească. Eu unul nu cred şi voi arăta mai la vale pentru ce nu cred — dar toate sunt posibile, căci continuăm să ne agităm în absurd şi nu sunt încă semne de vindecare în nebunia care a cuprins lumea întreagă...

Nemţii au capitulat, complect şi definitiv, la Reims, în noaptea de luni spre marţi (7 spre 8 mai), în faţa anglo-americanilor, la cartierul general Eisenhower. În actul de capitulare se specifica că au capitulat faţă de forţele celor *trei* Aliaţi şi un general rus (de rang secundar) a fost prezent la semnarea actului. Urma ca a doua zi, marţi, 8 mai (*zi desemnată ca ziua victoriei*), cei trei Şefi, Truman, Churchill şi Stalin să anunţe *în acelaşi timp* lumii, că războiul se sfârşise prin înfrângerea complectă a Germaniei. Truman şi Churchill au vorbit la ora fixată *dar Stalin nu.* Şi *Radio Moscova nu a mai spus nimic până seara despre evenimentul de la Reims şi nici despre cuvântările de la Londra şi de la Washington.* Iar a doua zi, miercuri 9, adică ieri, am aflat că o nouă capitulare fusese semnată la Berlin, de către aceiaşi generali germani care semnaseră la Reims, în faţa mareşalilor Jukov şi Konev... prezenţi fiind şi câte un general englez şi american — în plus de Lattre de Tassigny, francezul. Dar nici englezul, nici americanul nu fuseseră aleşi printre marii comandanţi...

Aşa încât la Londra şi la Washington s-a putut zice că armata germană a capitulat în mâinile englezilor şi americanilor (cum doreau de altminteri şi nemţii) şi că *„repetiţia"* actului înscenată la Berlin n-a fost decât o satisfacţie de amor propriu dată ruşilor. Şi ca să explice pentru ce au consimţit la această „reprezentaţie" specială, anglo-saxonii au adăugat că era *psihologic* necesar ca înfrângerea Reich/ului să fie înregistrată chiar în Capitala lui — şi că se făcuse o eroare (tot de ordin

psihologic!) semnându-se armistiţiul din 1918 la Rethondes şi nu pe malurile Spreei umilite!! Dar dacă aşa stau lucrurile, de ce s-a mai cornis şi acum eroarea psihologică a capitulării de la Reims??

Şi Stalin, care trebuia să vorbească marţi odată cu Churchill şi cu Truman, n-a vorbit decât *miercuri*, după capitularea de la Berlin, care a avut loc în noaptea de marţi spre miercuri (8 spre 9 mai). Se zice că la întrebarea pusă de Jukov lui Keitel, de consimte la capitularea necondiţionată, mareşalul german a răspuns ironic: „Am capitulat deja"... — şi n-a spus *da* decât la întrebarea identică pusă după Jukov de către generalul englez!!!

De notat că această dublă capitulare a fost pusă la cale oarecum pe neaşteptate şi că n-a fost nici vreme *să se modifice programul publicat* şi că lumea a fost foarte nedumerită marţi să nu audă pe Stalin şi tăcerea postului de radio din Moscova a nedumerit şi mai mult...

Enervarea noastră a mai fost sporită şi prin faptul că s-a anunţat plecarea lui Molotov de la San Francisco şi că chestiunea poloneză se încurcase rău de tot... Şi n-au contribuit la liniştire nici textele cuvântărilor pronunţate... Cuvântările lui Truman, lui Churchill, precum şi a Regelui Angliei au fost de o deplorabilă banalitate şi singurul lucru de notat în ele a fost că partea consacrată „aliatului rus" a fost redusă la un minimum exagerat. Mai interesantă a fost declaraţia lui Stalin — adică declaraţiile lui Stalin, căci au fost două. În cea adresată armatei, *nici nu a pomenit de Aliaţi*, precizând că „admirabila" Armată Roşie a înfrânt pe inamic — iar în cea îndreptată către popoarele sovietice a consimţit să adauge „cu ajutorul aliaţilor"!!! Interesant de asemenea faptul că Stalin n-a pomenit *de comunism*, a vorbit de sentimentele *patriotice* şi de *eliberarea slavilor*...

Culmea nedumeririi noastre a fost însă când am auzit azi la *Radio Londra* (pe la amiază) că Churchill va vorbi la posturile britanice, la orele 18 (ora elveţiană) *pe franţuzeşte, pentru popoarele din sud-estul Europei*... Ne-am repezit toţi la aparate, la ora fixată, dar... am auzit numai că dl Churchill *îşi amână pe duminică seară* cuvântarea pe care trebuia să o ţină... De notat că îşi amânase şi expozeul pe care trebuia — după program, să-l facă ieri, miercuri, în Camera Comunelor...

Schimbări de program — până şi într-o chestiune atât de importantă ca a capitulării — ordine şi contraordine, e evident că *ceva* nu mai merge în raporturile celor Trei Mari... "Es Klappt nicht mehr...". Şi o mărturiseşte toată presa americană şi engleză, anunţând că o grabnică întrunire a lui Truman, Churchill şi Stalin a devenit indispensabilă *pentru punerea lucrurilor la punct*... Va veni Stalin? Izbutise-va sau nu să se stabilească un "modus vivendi" între slavi şi anglo-saxoni ale

căror interese sunt atât de opuse şi pe care necesitatea de a înfrânge un inamic comun nu-i mai leagă? Viitorul apropiat ne va lămuri...

Eu unul cred:

1) Că o răfuială între cele două mari forţe care domină azi lumea, între forţa anglo-saxonă şi cea slavă e inevitabilă — dar că nu se poate prevede *când* va izbucni. Poate să izbucnească peste cinci zile, peste cinci ani sau peste 50 de ani...

2) Că conducătorii Angliei şi Statelor Unite ar fi foarte dispuşi să pornească lupta imediat, *acum* fiind momentul cel mai prielnic pentru ţările lor; dar aceste ţări sunt ţări de opinie publică şi opinia publică engleză şi americană n-ar tolera *provocarea* unui nou conflict, mai ales contra Rusiei, dată fiind simpatia maselor pentru comunism. Conducătorii din Londra şi Washington vor căuta prin urmare „să aducă Rusia să provoace războiul — dar de preferinţă *nu* înainte de sfârşitul războiului cu Japonia (Dar Rusia e vulnerabilă *tocmai acum, în Europa, unde îşi are armatele*...)...

3) Că Rusia are tot interesul *să câştige timp*, pentru a se reface; că pentru a se reface are nevoie de concursul tehnic şi financiar al Angliei şi al Americii — şi că prin urmare, *că nu va declara război*, chiar dacă ar trebui pentru aceasta să dea puţin înapoi şi să renunţe la unele pretenţii...

4) Că în orice ipoteză situaţia noastră e tragică — şi că zile amare ne stau înainte. Fi-vom în stare să le suportăm?

*
* *

Vineri, 11 mai. După emisiunile postului de *Radio Bucureşti* şi după foaia lui Maximo, România a celebrat ziua de miercuri 9 mai ca zi a victoriei, împreună cu cei de la Moscova — iar nu ziua de 8 mai, ca tot Occidentul... S-au ridicat osanale „liberatorilor", lui Stalin şi Armatei Roşii — şi s-au adus mulţumiri politicoase (dar nu mai mult) Aliaţilor din Apus... Ce era în inimile oamenilor, e altă chestiune!

S-a celebrat şi ziua de 10 Mai cu multă gălăgie (*afirmă Radio Bucureşti*). Regele a fost la Mitropolie şi apoi la o paradă româno-rusă care a durat trei ore (îmi aduc aminte de parăzile româno-germane ale lui Antonescu şi-mi vine să râd!). Regele a fost pretutindeni aclamat... De altminteri, darea de seamă a postului de *Radio Bucureşti* e cea mai ciudată amestecătură de entuziasm monarhic şi dinastic — şi de frenezie comunistă! Cine înşeală pe cine?

Seara, mare reprezentație cinematografică în aer liber, în fața Palatului... ceva nou, propagandă sovietică! Trăim în România zile fripte...

Scrierile lui Brătescu-Voinești, lui Rebreanu și lui Octavian Goga au fost interzise în școli... Regimul libertății?

Generalii Macici, Calotescu, Trestioreanu și Ghineraru (sic) vor fi judecați la Odessa de tribunalul poporului... Vai de ei!

De ce vor fi împărțit țara în *districte*, care cuprind fiecare 3-4 județe (districtul Craiova cuprinde de pildă Doljul, Gorjul, Mehedințiul și Romanațiul — Vâlcea fiind trecută la districtul Pitești)? Să fie districtele administrației regionale de descentralizare?

După știri care ne vin din Paris, Guvernul Groza a fost alcătuit cu greu. Pătrășcanu, comunist cuminte, a declarat Regelui că un asemenea Guvern *nu va avea „asietă"* (!). Dar a venit Vîșinski cu Tătărescu și cu „asieta" lui liberală — și Pătrășcanu nu a mai putut obiecta nimic... Francheța lui Pătrășcanu ar fi nemulțumit pe rușii, care l-au scos din prietenia lor...

Nici Maniu, nici liberalii brătienișți n-au pus piciorul la Cluj... și așteaptă!

Guvernul Groza e nesocotit de englezi și de americani, care nu s-au dus nici ei la Cluj la serbarea re-unirii.

Politica de ținere sub obroc continuă din partea rușilor. Nimeni nu poate intra în România și nimic nu se poate ști exact din ce se petrece acolo... Până și reprezentanții Franței și Cehoslovaciei așteaptă de săptămâni la Constantinopol.

Să vedem dacă se va schimba ceva, acum când „necesitățile de secret ale frontului" nu mai pot fi invocate...

Sâmbătă, 12 mai. Neînțelegerile între Aliați, până acum ținute ascunse, încep să fie date pe față... Cunoscuta revistă *Economist* critică în noul său număr apărut „politica de conciliațiune și de compromis" pe care Marea Britanie a dus-o față de Rusia și cere o schimbare radicală. „Singurul mod de a restabili situația — *scrie Economist* — e de

a ne arăta tot atât de duri ca și rușii." Și revista subliniază că, pe lângă problema poloneză, vor veni acum și altele la rând...

În America, *New York Times* spune că la Londra (ca și la Washington) se discută pe față atitudinea Rusiei și penibilele neînțelegeri la care această atitudine a dat și va da loc... Ziarul din New York afirmă că Rusia va mai cere, în afară de mână liberă în estul Europei, o situație privilegiată la Dardanele și în Pacific în insula Formosa. Apoi ocuparea Manciuriei și un eventual protectorat asupra Coreei...

Un ziar *laburist* din Londa s-a ridicat și el împotriva *relei credințe* sovietice — Stalin nerespectând nici unul din angajamentele luate la Ialta...

În fine, *oficial*, se mărturisește că Stalin a trimis „un răspuns foarte viu" la nota prin care Truman și Churchill i-au cerut lămuriri cu privire la arestarea celor 16 fruntași polonezi. Stalin pretinde că anglo-saxonii „nu cunosc noua situație creată în Polonia" și refuză să mai discute pe bazele *care până acum nu au dus la niciun rezultat*... Și Molotov a fost rechemat la Moscova!

Cu privire la proiectata conferință în Trei, nu se spune nimic oficial, dar pe cale particulară, știrile sunt contradictorii; după unele, Stalin ar fi primit să vină la Londra — după altele, *nu*...

Cuvântarea pe care Churchill trebuia să o rostească la radio, pe franțuzește, „pentru popoarele din sud-estul Europei" a fost escamotată și acum se spune că mâine va vorbi „lumii întregi"... După alte știri, Churchill și-ar fi amânat cuvântările, fiindcă a zburat la Washington, dar va fi mâine înapoi la Londra...

Încurcături și tulburi prevederi, iată situația momentului...

Pe când englezii și americanii deliberează, comuniștii, puși probabil la cale de Moscova, ațâță mișcări în Africa de Nord, în Italia, în Franța...

Stăm bine!

Duminică, 13 mai. Foarte cald, de alaltăieri.

Încordarea crește pe zi ce trece, între anglo-americani și rușii... Telegraful ne-a adus ieri de la San Francisco știrea că delegația rusă a depus un amendament prin care se dă URSS-ului drept de veto pentru stabilirea bazelor navale și aeriene în Pacific, în insulele ce s-ar lua eventual de la japonezi... Nu ni se spune ce caz au făcut americanii față de această inițiativă menită să rămână un simplu dar semnificativ gest, căci este evident că Conferința va respinge amendamentul...

Presa americană ca şi cea engleză continuă să-şi manifeste enervarea faţă de ruşi...

Pare că turburările din Algeria au fost mai serioase de cum s-a crezut, au fost mulţi oameni omorâţi dar ordinea s-a restabilit. În Italia, agitaţia comunistă îndreptată contra Guvernului Bonomi nu şi-a ajuns scopul. Susţinut de englezi, pare că Guvernul Bonomi va rămâne... În Franţa situaţia din ce în ce mai încurcată graţie agitaţiilor comuniste...

Numai în România raporturile cu Sovietele sunt pline de entuziasm şi de dragoste (!!!!)... De 10 Mai, *Radio Moscova* a consacrat o şedinţă festivă prazniculuí românesc... S-au citat cuvintele amicale adresate de Stalin ţării noastre la 1 Mai 1944, precum şi laudele pe care le-a adus de la armistiţiu încoace trupelor româneşti. A vorbit prorectorul Universităţii din Moscova, Martin Vladimirovici, a cântat la vioară, *şi a vorbit* (!) violonistul David Oistrah, un fenomen al arcuşului — care a lăudat pe Enescu şi pe... Socor!

La Bucureşti, ce să mai spunem — muncă rodnică şi pupături... Şi toate bine. Regele Mihai e popular, Stalin e şi mai popular, Groza încă şi mai şi!

Să ne bucurăm...

La bursă — căci mai există o bursă — *acţiunile sunt în urcare*, adică leul e în scădere... Să nu pierdem orice nădejde!

Luni, 14 mai. Ziua de 13 mai 1945 poate fi însemnată în calendar ca una din zilele hotărâtoare, în desfăşurarea istorică a evenimentelor: cuvântarea lui Churchill la Radio, la orele 8^{00} seara, a lămurit intenţiile anglo-americanilor şi va fi poate punctul de plecare a unui nou război...

Primul-ministru britanic a vorbit simplu, concis şi precis. După ce a făcut un scurt istoric al celor întâmplate în ultimii cinci ani, după ce a vorbit de ajutorul american şi de trădarea Irlandei lui de Valera, după ce a declarat că solidaritatea Imperiului şi înţelegerea cu Statele Unite sunt mai tari ca oricând — Churchill a declarat:

„Aş vrea să pot spune astă-seară că toate grijile şi toate suferinţele noastre sunt din domeniul trecutului. Aş putea atunci să termin fericit cei cinci ani ai mei de serviciu şi dacă aţi crede că v-aţi săturat de mine şi că trebuie să mă retrag, să plec cu voie bună. Dar, dimpotrivă, *trebuie să vă pun în gardă, precum am făcut-o când mi-am preluat sarcina acum cinci ani*, fără ca nimeni să ştie atunci că ea va dura atât de mult — căci rămâne încă mult de făcut şi trebuie să fiţi gata pentru noi

eforturi intelectuale şi fizice *şi să consimţiţi la noi sacrificii pentru cauze mari, dacă nu vreţi să recădeţi în inerţie, în confuzia scopurilor şi în teama lasă de a vedea mare.* Nu trebuie să slăbiţi în vigilenţa voastră şi *în starea voastră de alarmă*; deşi vacanţe şi odihnă sunt necesare spiritului omenesc, ele trebuie să întărească puterea şi eficacitatea cu care fiecare bărbat şi fiecare femeie se înapoiază la munca ce are de îndeplinit aruncând o privire de supraveghere asupra afacerilor publice. *Pe continentul european trebuie să îngrijim ca scopurile simple şi onorabile pentru îndeplinirea cărora am intrat în război să nu fie puse la o parte sau ignorate în lunile ce urmează succesul nostru, şi ca, cuvintele de libertate, de democraţie şi de eliberare să nu fie desfigurate până la punctul de a-şi pierde adevăratul sens pe care l-am dat totdeauna.* N-ar fi servit la nimic să fi pedepsit pe hitlerişti pentru crimele lor *dacă legea şi dreptatea n-ar fi să domnească şi dacă Guverne totalitare sau poliţiste ar trebui să ia locul năvălitorilor germani.* Nu solicităm nimic pentru noi înşine. *Dar trebuie să avem certitudinea* că, cauzele pentru care am combătut vor fi recunoscute la masa verde a păcii *în fapt şi în cuvinte.* Şi mai presus de toate, trebuie să lucrăm pentru ca organizaţia mondială pe care Naţiunile caută să o înfăptuiască la San Francisco să nu devină o simplă firmă, o pavăză pentru cei tari şi o batjocură pentru cei slabi. Învingătorii trebuie să fie generoşi în orele lor de triumf şi demni de noblete puterilor mari ce guvernează..."

În tot discursul niciun cuvânt pentru Rusia, pentru ajutorul însemnat pe care l-a dat în cursul războiului. Tăcere absolută şi numai subînţelesul în pasajul mai sus citat...

Cel puţin în manifestul său către populaţiile sovietice, Stalin a citat „ajutorul dat de aliaţi" — Churchill nimic...Mai lămurit nu se poate!

Pe de altă parte, subsecretarul Grew a făcut la Washington declaraţii categorice asupra Triestului şi pretenţiile lui Tito: „Nicio chestiune teritorială nu poate fi tratată şi rezolvată decât la Conferinţa Păcii...". Cum Tito insistă cu dârzenie şi nu vrea să plece, chestiunea Triestului trece acum de pe planul militar local pe planul politic internaţional şi devine un nou conflict între ruşi şi anglo-americani...

Dar conflictele se pot aplana. Mai grave sunt declaraţiile lui Churchill, care afirmă în fine, *şi pentru prima oară,* că anglo-saxonii n-au făcut războiul pentru a aşeza pe Stalin în locul lui Hitler...

Pentru noi, mari suferinţe ne aşteaptă, aşezaţi cum suntem la marginile Rusiei şi ocupaţi de trupe sovietice! Să ne aibe Dumnezeu în mila sa!

În toate țările unde pot (în Spania s-a redeschis "maquis"-ul), a cincea coloană a rușilor, comuniștii, e în plină activitate...

Guvernul Renner a dat un manifest prin care proclamă independența Austriei, în limitele ei de la 1920 și anulează Ausschlussul cu Germania. Manifestul e respectuos față de *toți Aliații* și nu e ditirambic față de ruși — dar și pune întrebarea dacă nu e totuși un nou "fait accompli" față de care Kremlinul vrea să pună pe englezi și pe americani... Și apoi cum rămâne cu „chestiunile teritoriale" rezervate Congresului Păcii?...

Să caute și rușii conflictul cu lumânarea? Nu-mi vine totuși a crede! Vor merge până unde vor vedea *că pot merge* fără pagubă și vor da îndărăt îndată ce se va îngroșa gluma...

Pe când Churchill vorbea cum a vorbit, agențiile telegrafice anunțau din nou ca sigură o conferință în Trei (a confirmat întrunirea și Halifax, ambasadorul). Se precizează chiar că va avea loc în Germania, în împrejurimile Berlinului (Potsdam?), Stalin *nepuntând* părăsi teritoriile ocupate de armatele sale!!!! Vom vedea dacă întâlnirea va avea loc *și ce va da*...

E evident că anglo-americanii, decișii și la mai rău, vor să respecte toate formele...

Un elvețian, dl Knapp a putut să scape din România, unde rușii nu lasă pe nimeni să intre și pe nimeni să plece. Cum a scăpat nu interesează — interesează ce spunea, și spunea lucruri rele...

Contrariu euforicei foi a lui Maximo care prezintă — ca și posturile de radio din București și din Moscova — ca un rai sovietic, biata noastră țară, Knapp spune că merge rău de tot. Pe lângă izloarea complectă în care suntem menținuți, mizeria e mare. Lipsește totul, căci rușii ridică tot ce pot... Și mai ridică și mai persecută și „ai noștri". S-a dat „procurorilor" sau „acuzatorilor" publici de pe lângă tribunalele populare (toți aleși pe sprânceană) dreptul să percheziționeze pretutindeni, să ridice orice, să aresteze pe oricine — *în interesul anchetelor pe care le fac*. Până și ofițerii (până inclusiv gradul de căpitan!) pot fi arestați de acești zbiri, care seamănă teroarea și se îmbogățesc... Banii au ajuns fără valoare... Desigur, există o mână de oameni care chefuiesc și petrec, dar marea majoritate a populației suferă nespus...

Mi se rupe inima de ai mei — dar poate că prin aceste suferințe vom răscumpăra mârșăviile trecutului și vom plăti *numai bine* în viitor (???)...

Nu știu ce crezare se poate da spuselor lui Knapp, pe care nu-l cunosc — dar constat că de câteva zile nici măcar o telegramă nu se mai poate trimite în România... Cel puțin din Elveția, căci din Franța mai merge, după câte spune Igirosanu, în treacăt prin Geneva...

Regele Belgiei nu abdică — dar, socotindu-se „bolnav", a prelungit mandatul de Regență dat fratelui său...

Miercuri, 16 mai. Încordarea între anglo-saxoni și ruși e tot mai mare. Pe când englezii caută încă să scoată prin bună înțelegere pe Tito din Triest, trupele acestuia au năvălit în Klagenfurt care se găsea deja sub stăpânire britanică (dar sprijinită de forțe puține) și nesocotind drapelul englezesc au declarat orașul încorporat Iugoslaviei... Pare că anglo-americanii n-au trimis un *ultimatum* lui Tito, mărginindu-se deocamdată cu două note identice la Belgrad — ca să dovedească până la ultima limită răbdarea lor...

Kremlinul tace și stă la pândă, iar organele de manifestare sovietice — radio și ziarele — cer exterminarea tuturor „fasciștilor" din Europa și uciderea tuturor „colaboraționiștilor", fără să precizeze bineînțeles că „fasciști" și „colaboraționiști" sunt toți cei ce nu sunt comuniști... Iar în toate țările coloana a 5-a sovietică, adică acțiunea comunistă locală s-a dezlănțuit. De fapt, Kremlinul a început, a doua zi după încetarea ostilităților, un nou război: cucerirea Europei prin comunism. Război, care, deși nemărturisit, e un război în toată regula, dus de Moscova — trebuie recunoscut — cu o măiestrie neîntrecută. Importanța pe care o dă URSS evenimentelor în curs e subliniată și prin faptul că de la 8 mai nicio telegramă, *chiar oficială*, n-a mai putut pătrunde în țările ocupate de ruși, nici ieși din ele.

În Anglia și în America situația începe să fie pricepută, în toate cercurile și până și în presa socialistă și de extremă stângă. Semnele netăgăduitei simpatii de care s-au bucurat până acum în urmă Sovietele, au dispărut. Să vedem acum reacția. De duminică, Churchill n-a mai vorbit și nici la Washington nu s-a mai spus nimic — afară numai că o întrevedere Truman-Churchill-Stalin ar fi indispensabilă... Dar dacă nu vrea Stalin să se deplaseze?

Fost ieri la Berna să-mi prelungesc viza pașaportului. Anastasiu, însărcinatul nostru cu Afaceri, mi-a confirmat că de la Paști n-a mai

primit nicio telegramă din Bucureşti, de unde până atunci soseau 5-6 pe zi. Telegramele trimise de Legaţie de la aceeaşi dată, Ministerului de Externe, au fost înapoiate cu observaţia „n-au putut fi recepţionate în România *din motive tehnice*“ (!!!!)! Telegrame trimise *chiar prin Moscova* au avut aceeaşi soartă... Aceeaşi soartă şi o telegramă a Ducesei de Aosta trimisă sorei sale Reginei Elena, telegramă prin care ducesa, scăpată din captivitatea germană, da simple ştiri despre sănătatea ei...

Această izolare totală a României nu împiedică buletinul lui Maximo să scrie că românii sunt în fine fericiţi sub ocrotirea Moscovei şi că nu se gândesc decât la stârpirea „criminalilor de război“ şi a „fasciştilor“...

Văzut ieri la Berna pe prietenul Harrison (ministrul Statelor Unite), pe care nu-l mai văzusem din timpurile bune, de la Bucureşti... M-a primit foarte amical, mi-a vorbit de Nancy (soţia lui!) şi de copii şi m-a întrebat de nevastă-mea! Despre situaţia politică, nu prea ştia lucru mare! Mi-a mărturisit că era devotatul lui Roosevelt şi că cu Truman nu prea are raporturi... Aşteaptă pe Nancy, care trebuie să sosească în iulie din America şi care-l va pune în curent!! Despre noi, despre acţiunea sovietică, era să nu-i mai spun nimic, dar tot i-am spus — ca să-mi fac datoria... M-a ascultat, dar nu l-a zdruncinat din solida sa convingere că „toate vor fi bine“...!... „Beata lui“, vorbea italienilor! Am văzut pe D. şi pe N. Ăştia par ceva mai pe pământ, ca amicul Harrison — dar nu văd încă nici ei situaţia cum e, sau se prefac că nu o văd (ipoteză posibilă dar puţin probabilă)... Mi-au părut şi ei destul de superficial informaţi despre noi... Le-am spus ce aveam să le spun. Mi-am îndeplinit datoria — dar i-am părăsit cam descurajat...

Sub cuvânt că războiul în Europa a încetat, *americanii au oprit orice livrare Rusiei.* Statele Unite nu vor mai respecta prescripţiunile legii "Loan and sale" *decât faţă de ţările care luptă contra Japoniei...*

E momentul pe care ruşii l-au ales ca să revină cu cererea lor de împrumut (6 miliarde de dolari)... Americanii râd, deocamdată!

Unii cred că ruşii au ridicat incidentele Triest şi Klagenfurt (căci ei manevrează pe Tito) ca să cedeze asupra lor, în schimbul unei cesiuni a anglo-saxonilor pe chestiunea poloneză. Pare că anglo-saxonii sunt oameni să cedeze şi să nu priceapă!

Nici măcar pe chestiunea Guvernului Renner, de la Viena, pe care nu l-au recunoscut, nu cedează. Nu cedează, nu cedează, dar până unde vor merge? Vor merge oare până la război?

De la noi din ţară, puţinul ce ştim îl ştim prin foaia lui Maximo, căci *Radio Bucureşti* nu ne vorbeşte decât despre măsuri administrative şi despre criminalii de război...

E ciudat că şi *Radio Bucureşti* şi "Exchange" asociază continuu în osanalele lor pe Regele Mihai cu Stalin! Toate manifestările se termină cu strigătele de: trăiască Stalin, trăiască Regele Mihai!

Ultima titulatură a comuniştilor din România e „Uniunea Patriotică“! „Uniunea Patriotică“ a ridicat la Oradea Marea monumentul lui Stalin şi al lui Malinovski — am trăit să aflu şi aceasta! Şi am mai aflat că „Uniunea Patriotică“ — secţia maghiară din Ardeal — a renunţat la inamiciţia seculară dintre unguri şi români, pe care a condamnat-o!

E totuşi ciudat, cu toată izolarea noastră, cu toată înstăpânirea ruşilor, fiecare manifestaţie politică se termină, pe lângă telegramele adresate Regelui şi lui Stalin, cu câte una adresată lui Churchill şi lui Truman! Disperare sau ironie?

Informaţia dată de "Exchange", cum că procesul contra generalilor Macici, Trestioreanu şi Calotescu se va judeca la Odessa, era inexactă. Procesul a început luni, 14, la Bucureşti, într-o atmosferă grea...

Noul mitropolit *rus* al Chişinăului, Ieronim, a venit să facă o vizită de înfrăţire la Bucureşti şi a pomenit în biserica Patriarhiei, laolaltă, pe Regele Mihai şi pe Stalin... Bine că n-a pomenit şi pe Ana Pauker!

La redeschiderea Universităţii din Iaşi, tovarăşul Constantinescu, ministrul Propagandei, a declarat *că dânsul* reprezintă tradiţia românească în capitala Moldovei!!!

Cu prilejul serbării de 10 Mai, *Radio Bucureşti* a proslăvit *din nou* Monarhia şi pe Regele Mihai (!!!), relatând *entuziasmul* (!) cu care s-au săvârşit ceremoniile, în toată ţara...

Ziarele elveţiene reproduc pe larg amănuntele date de secretarul particular al lui Hitler, Gerhard Herrgesell (căzut prizonier). Din cele povestite de Herrgesell, ar părea fără îndoială că Hitler a murit, în criptele Palatului Reich-ului, în Berlin. Dar s-ar putea să fie şi o dare de seamă a ultimelor momente ale Führerului, inventată. Până nu se va identifica, în mod cert, cadavrul acestuia, nedumerirea rămâne... Şi „legenda" îşi va revendica drepturile sale!

Vineri, 18 mai. În tensiunea dintre anglo-saxoni şi ruşi pare să fi intervenit ceva, căci încordarea a mai scăzut. Ce nu ştim, dar presa engleză, ca şi cea americană, se arată mai puţin enervată — pentru moment. De subliniat totuşi că în Mesajul Regal pe care George al VI-lea l-a adresat Parlamentului[1] nu se găseşte nicio vorbă de mulţumire pentru contribuţia sovietică la victorie, sau de prietenie — numele Rusiei nu e nici măcar pronunţat — pe când alianţa şi prietenia cu Statele Unite sunt proslăvite în valuri de recunoştinţă...

Incidentele de la Triest şi Klagenfurt n-au fost încă lichidate, *dar pare că se va găsi o soluţie* — şchioapă ca de obicei...

Evenimentul zilei este însă propunerea Japoniei de pace, prin mijlocirea Rusiei. Prin sondajele pe care le face, Japonia mărturiseşte — şi mai ales prin condiţiile pe care le propune — că a pierdut războiul...

Pentru a-şi restabili prestigiul în Extremul Orient şi în Asia, atât de zdruncinat prin spectaculoasele înfrângeri de la începutul războiului, anglo-americanii au însă nevoie să impună o pace prin capitulare fără condiţii... Propunerile japoneze vor fi prin urmare respinse.

Se crede nu numai că pacea nu va fi încă semnată, dar şi, că va intra şi Rusia în dans — "tertius gaudens" — trimiţând şi dânsa Japoniei un ultimatum cerând capitularea fără condiţii... Pentru moment, bombardările fără cruţare a oraşelor japoneze sunt în plină desfăşurare.

Din ţară ("Exchange Maximo", *Radio Bucureşti*) ştiri *ceva* mai bune. S-a permis din nou — sub cuvânt că războiul cu Germania s-a terminat — funcţionarea aparatelor de radio, pe ziua de 15 mai. Aflăm astfel (căci nu o ştiam până acum) că şi ascultarea emisiunilor radiofonice (presupun străine) a fost interzisă bieţilor români... Poate că în bună-voinţa lor, stăpânii noştri vor da în curând drumul şi telegramelor din ţară şi spre ţară...

[1] Ca răspuns felicitărilor primite.

Se publică răspunsul lui Stalin la telegrama de felicitare trimisă de Groza în ziua victoriei. Ţarul Roşu felicită la rândul său armata română[1] şi începe telegrama sa cu cuvintele "Je vous remercie *de tout coeur*" (!!) şi o termină "cordialement, votre"... Aşteptăm ca această cordialitate să se traducă şi în fapte, nu numai în vorbe! Şi Regele Mihai a telegrafiat lui Kalinin, dar nu se publică această telegramă, nici răspunsul Preşedintelui Uniunii Sovietelor...

Durma, noul ministru de Finanţe, împreună cu o numeroasă delegaţie, a petrecut 19 zile la Moscova şi s-a înapoiat cu acorduri economice avantajoase. Vom primi bumbac, minereuri de fier, oţel, cabluri, azbest, ceai, produse chimce. Vreo 2 000 de tractoare, din cele luate din Rusia, ne vor fi lăsate — plata lor urmând să se regleze ulterior. Vom lucra bumbac şi pentru Rusia care ne va plăti în materiale prelucrarea acestui produs. S-a reglat definitiv şi problema unificării monetare. Durma spune că ar fi găsit multă „comprehensiune" şi bunăvoinţă la Moscova... Dă Doamne!

O altă ştire îmbucurătoare ar fi că s-a hotărât să se scoată din expropriere fermele model... Să scape şi Breasta? Sau numai poartă deschisă de traficuri? Viile nu par să fi fost expropriate, căci se anunţă că s-au luat în stăpânire (împărţindu-se la cutivatori români) viile *abandonate* de şvabii care au plecat în Germania şi se dă ca justificare *că viile abandonate ar fi pierit* (vreo 7 500 hectare).

S-a inaugurat noua Universitate înfiinţată la Timişoara — în schimb, Tineretul Progresist (citeşte comunist) participă în număr la Congresul Tineretului Progresist din Iugoslavia, la Belgrad...

Ca să nu rămână necompromis, se redă cuvântarea lui Tătărescu de la 10 Mai, cuvântare în care dl Guţă o scaldă cât poate...

Sindicatele muncitoreşti sunt puse să dea telegrame Regelui şi lui Groza (Trăiască Stalin! Trăiască Churchill! Trăiască Truman!) cerând pedepsirea exemplară a criminalilor de război...

Ca şi în Elveţia, bântuie şi în România un val neaşteptat de căldură... Atât ne mai lipsea, seceta...

Ungurul Szilágyi a ţinut la Lausanne o conferinţă de propagandă pentru împăcarea „popoarelor din Valea Dunării". Plin de admiraţie

[1] E vorba ca armata noastră, ca şi cea ungară şi cea bulgară, să aibă *o subparticipare* în ocupaţia Germaniei, în zona rusească — după cum probabil danezii, belgienii şi olandezii vor fi asociaţi anglo-americanilor în zona lor de ocupare...

pentru Groza (!) şi pentru Tito (!), cere federalizarea ungurilor, românilor, iugoslavilor... Salvarea maghiarismului prin tangentă...

O federalizare („Federaţia Balcanică") ar cere-o, după unele ştiri neoficiale, şi Tito. Ar fi vorba de Iugoslavia, România, Bulgaria şi Grecia... Sub conducerea iugoslavilor!

Sâmbătă, 19 mai. Divergenţele — ca să nu zicem conflictele — dintre anglo-saxoni şi ruşi au ieşit din culisele cancelariilor şi au intrat în domenul public al discuţiilor. O lungă telegramă din New York a lui "United Press" face bilanţul situaţiei: relevă „sarcasmul" discursului lui Churchill de duminica trecută şi enumeră principalele puncte de frecare... Americanii, în afară de chestiunea poloneză, dau o deosebită importanţă incidentelor Triest şi Klagenfurt, în care văd intenţia Kremlinului de a fixa o linie de demarcaţie mergând de la Stettin la Adriatica şi de a pătrunde în Mediterana pentru a tăia drumul Indiilor. Şi atitudinea Rusiei în conflictul din Extremul Orient preocupă serios pe americani, care se tem de o intervenţie moscovită în China şi în Manciuria... Nicio bucurie n-a urmat atât aşteptatei „zi a Victoriei!"

În ţară, se comentează cu entuziasm ultimele acorduri economice cu Sovietele, acorduri care de altminteri par la distanţă ca favorabile şi României. Pretext în plus, în anumite cercuri, de osanale la adresa Moscovei...

Toată presa şi propaganda sunt asmuţite împotriva „criminalilor de război" în procesul care a început... În afară de ziare, moţiuni votate de mai toate sindicatele, printre care se semnalează cele de la Căile Ferate, de la Atelierele de Confecţii, de la Monitorul Oficial, de la Bragadiru etc. *asigură Tribunalul Poporului de concursul lor* şi cer condamnări la moarte... *Radio România* difuzează cu indignare faptele imputate celor ce adminstrau lagărele, subliniind (il ne faut pas jeter le manche après la coignée) bunătatea poporului român, care, de câte ori a putut, a venit în ajutorul neneorocitelor victime. Oamenii daţi în judecată pentru ororile pe care le-au comis nu sunt interesanţi — dar totuşi, în interesul justiţiei ar fi fost mai nimerit să nu se influenţeze judecăţile prin intervenţii de ordin politic şi demagogic.

Duminică, 20 mai. Trei declaraţii importante, cu privire la încurcăturile din tabăra Aliaţilor:

1) Mareşalul Stalin, ca să curme acuzările aduse Sovietelor cu privire la arestarea celor 15 fruntaşi polonezi, declară că această arestare nu are nicio legătură cu negocierile pentru formarea unui nou Guvern polonez (?) şi că a fost motivată numai de activitatea subversivă (!!!) a zişilor fruntaşi în dosul frontului... Cu acest prilej, Mareşalul Stalin adaugă: „Reorganizarea Guvernului polonez nu se poate face *decât pe baza deciziilor luate în Crimeea.* Socotesc că chestiunea poloneză poate fi rezolvată prin bună înţelegere cu Aliaţii, *dacă următoarele condiţii vor fi îndeplinite*: Guvernul provizoriu polonez, după ce va fi reorganizat (?), să fie recunoscut *ca nucleul* unui viitor Guvern polonez de uniune naţională, aşa cum s-a făcut cu Iugoslavia, unde Consiliul Naţional de Eliberare a fost recunoscut ca nucleu al Guvernului de Uniune iugoslavă; rezultatul acestei reorganizări să dea un Guvern polonez care să urmărească o politică amicală faţă de Soviete, iar nu pe aceea a „unui cordon sanitar"; reorganizarea Guvernului polonez provizoriu să fie hotărâtă în înţelegere cu polonezii *actualmente* legaţi cu poporul din Polonia, iar nu *fără* participarea lor".

Subtilităţi de avocat. Adică: să respectăm formele procesului, dar să câştigăm noi, cei de la Moscova, fondul!

2) Mareşalul Alexander a adresat un „mesaj special" armatelor aliate din Mediterana, prin care declară că mareşalul Tito se străduie, *după toate aparenţele* să impună prin forţă, *revendicările sale.* Mareşalul Alexander lămureşte că schimbările teritoriale nu pot fi făcute prin metodele *pentru înlăturarea cărora Anglia şi America au intrat în război* — ci numai după un studiu amănunţit şi după consultări şi deliberări între Guvernele interesate... „Aşteptăm să vedem dacă mareşalul Tito e gata să coopereze cu eforturile noastre şi să accepte o reglementare pacifică a revendicărilor sale, sau dacă va încerca să le impună cu forţa" — a încheiat comandantul forţelor anglo-americane din Mediterana.

3) Guvernul iugoslav a răspuns notelor din Londra şi din Washington, declarând că înţelege să se supună spiritului de colaborare interaliată şi că ocuparea Triestului şi Carintiei sunt datorate numai faptului că trupele iugoslave *au eliberat* aceste regiuni, în acord cu Comitetele locale de rezistenţă *şi că această ocupare nu prejudiciază hotărârile viitoarei Conferinţe de Pace.* Ordine au fost date ca debarcările anglo-americane în portul Triest şi mişcările acestor trupe să nu fie stânjenite întru nimic. (Dar după retragerea trupelor lui Tito, din Triest şi din Klagenfurt, nicio vorbă..).

Toată lumea vrea să respecte formele, de partea slavilor, dar să-şi impună până în cele din urmă voinţa...

Vom vedea dacă anglo-americanii se vor mulţumi cu un succes de formă...

Au trecut 15 zile de la capitularea nemţilor şi Comisia Interaliată care urma să administreze Germania nu s-a întrunit încă... Sub egida democraţiei, pacea debutează bine!

Până să se înţeleagă boierii, fiecare comandant de armată face ce vrea, în teritoriile ocupate de forţele sale. Ruşii caută să impresioneze lumea prin solicitudinea lor *de popor civilizat* faţă de nenorocirile Berlinului. Noi magazine de aprovizionare au fost deschise în toate districtele oraşului şi berlinezii recunosc că sunt mai bine hrăniţi ca sub regimul hitlerist. Importante lucrări de reconstrucţie sunt în curs şi, din 75 000 (?) case avariate, 11 000 au fost reparate, mai ales în centru. Lumina electrică funcţionează din nou; câteva linii de tramvaie şi de cale subterană au fost redate circulaţiei... Primar al Berlinului a fost numit „antifascistul" Bachmann şi un „Comitet Popular" (!) a fost înfiinţat, comitet din care face parte şi faimosul chirurg Sauerbruch, care se plimba în Bucureşti în uniformă nazistă...

Dar unde e Comisia Interaliată ce trebuia să-şi împartă Berlinul pe cartiere???

La încurcăturile între Aliaţi s-a mai adăugat şi chestiunea insulei Bornholm în Baltica, ocupată de ruşi... Ziarele din Stockholm subliniază că orizontul politic s-a întunecat mult de la serbarea Victoriei şi că Bursele de pretutindeni manifestă o vădită nervozitate...

Radio Bucureşti dă o nouă listă de „criminali de război", daţi în judecată. Mai mult din lumea presei. Printre cei desemnaţi: Pamfil Şeicaru, Romulus Şeişanu, Romulus Dianu, Ionel Dumitrescu (toţi de la *Curentul*), Al. Hodoş, dr. Ilie Rădulescu (licheaua de la *Porunca Vremii*)...

Am aflat cu acest prilej că istorioara lui Şeicaru salvat prin Suedia şi angajat de americani a fost un basm. Şeicaru a fost adus în Spania cu un avion german, după intervenţia generalului Moscardó (eroul de la Alcázarul din Toledo), care păstrase relaţii intime cu nemţii şi cu Şeicaru (amicul Pamfil îi consacrase pe vremuri articole ditirambice ce au ars sufletul nobilului hidalgo!). Şeicaru s-ar afla la Madrid găzduit la Moscardó; acesta i-ar fi pus la dispoziţie un automobil! Cişmigiu, ginerele lui Şeicaru, e cam fiert, căci se teme că o cerere de extrădare să nu fie adresată Guvernului spaniol — dar speră că Moscardó va salva şi de data asta pe distinsul nostru pamfletar... Desigur, cât o fi Franco la putere, dar apoi?

Se constată acum, că nu toate informaţiile privitoare la distrugerile prin bombardamentele aeriene, au fost exacte. Astfel Teatrul Scala din Milano, care a fost dat ca, complect distrus, a putut fi reparat şi va fi în curând redeschis. Asemenea, Burgtheater şi Opera din Viena vor putea să funcţioneze din nou. La Berlin, s-a redeschis Opera din Charlottenburg şi o serie de cinematografie...

Cu atât mai bine...

Marţi, 22 mai. Prăznuit ieri Sf. Constantin pe ploaie şi pe frig, cu inima strânsă... Am retrăit cu gândul radioaselor şi liniştitelor prăznuiri de la Breasta — era ziua scumpei mele mame — cu trandafiri înfloriţi, cu parfum de căpşuni la masă, cu voia bună familiară lipsită de culorile tragediei... S-au dus toate şi nu vor mai veni!

Nimic de la ai mei, robiţi de cuceritorii din afară şi dinăutru — în schimb felicitări de la mai toţi românii de pe aici...

O ştire bună de la Washington:

"United Press" comunică: cercurile americane, de obicei bine informate, cred a şti că Statele Unite sunt hotărâte să ceară Rusiei ca acordul de la Ialta să fie pus în aplicare în ţările balcanice ocupate de URSR. Statele Unite socotesc că momentul a sosit (!!) pentru „o consultare" cu privire la „lărgirea Guvernelor *român*, bulgar şi unguresc. Evenimentele militare şi divergenţele ivite între cele Trei Mari Puteri Aliate nu le-a permis, până azi, să se ocupe de cele trei ţări din sud-estul european care fac, mai mult sau mai puţin (!), parte din sfera de influenţă rusească"...

Cercurile oficiale americane ar fi declarat *ieri* că dificultăţile provocate de problema poloneză nu se opun la o colaborare ruso-britanică-americană *pentru reorganizarea Guvernelor balcanice.*

Se mai spune că Washingtonul ar fi cerut deja Rusiei ca ziariştii anglo-americani să fie din nou autorizaţi să pătrundă în sud-estul Europei...

Vom vedea de se va ajunge la ceva; ştirea este în tot cazul interesantă şi poate că zile mai bune se pregătesc şi pentru noi...

În aşteparea cataclismului final!

De la Londra, în schimb, ne vin ştiri proaste pentru soarta lumii... O frumuseţe a regimurilor democratice! Laburiştii nu mai vor să colaboreze cu conservatorii! Aşa a hotărât partidul! Schimb de scrisori şi

de propuneri verbale între Churchill şi Attlee... Churchill propune, plin de bun simţ, ca Guvernul actual să o ducă până la sfârşitul războiului cu Japonia şi până la organizarea Europei. Iar dacă laburiştii nu vor, atunci alegeri în iulie...

Attlee răspunde că partidul *nu mai vrea colaborare*, dar că nu ar dori alegeri în iulie, ci în octombrie. Plin de deferenţă, de altminteri, pentru Churchill... Negocierile continuă!

Dacă ar fi ca, conservatorii să piardă alegerile — ceea ce ar însemna plecarea lui Churchill din fruntea Guvernului — ne putem aştepta la ce e mai rău.

Dar nu-mi vine să cred că în vremurile acestea, înainte de reorganizarea Europei şi cu Rusia ameninţătoare, Anglia şi Imperiul Britanic să se lipsească de autoritatea lui Churchill. Atât ne-ar mai lipsi... Ar fi cea mai mare victorie a comunismului.

În Irlanda, de Valera a mai rostit un discurs ca să spună că pacea n-a venit, *şi că un război e în perspectivă*! O fi ştiind el ceva, căci Irlanda e mahalaua Angliei...

Londra comentează, ca şi Washingtonul, cuvântarea lui Guţă Tătărescu din 10 Mai. Guţă pare că a vorbit cu curaj (ce aşteaptă ruşi ca să-l cureţe?) şi cele spuse de dânsul au desăvârşită aprobare, atât la Londra cât şi la Washington.

Vicepreşedintele Consiliului nostru ar fi lămurit că Guvernul Groza a hotărât să ducă o politică de bună vecinătate cu Uniunea Sovietică *fără să adopte totuşi o atitudine unilaterală, în favoarea Estului.* România, care întreţine excelente raporturi, politice şi economice, cu cele patru Mari Puteri — Rusia, Anglia, Statele Unite şi Franţa — trebuie să servească de trăsătură de unire între Statele din est şi cele din vest: acestea sunt directivele date de dl Guţă politicii ţării sale, *cu asentimentul d-lui Petru Groza... Grav*!!

Faţă de încurcăturile şi dificultăţile în care se zbat ţările din jurul României, englezii şi americanii apreciază meritul actualului Guvern român, de a fi menţinut ţara la adăpostul tulburărilor şi exceselor de tot felul. Radicalismul excesiv întronat în Bulgaria, şi întrucâtva şi Ungaria, n-a atins România, care a ştiut totuşi să-şi câştige încrederea Rusiei.

„Desigur — spun anglo-saxonii — dl Tătărescu şi-a da seama că numai în viitoarea Conferinţă tripartită se vor fixa soluţiile problemelor ce se pun în Balcani şi că până atunci România trebuie să evite angajamente şi atitudini ce ar putea provoca neînţelegeri între Marile

Puteri. Nu «inacţiunea», dar «expectativa» e pentru moment lozinca politicii externe a României". Şi Londra şi Washingtonul aprobă această politică a Guvernului Groza-Tătărescu...

Dar ce gândeşte Moscova?

Mitropolitul rus Ieronim continuă să ţină slujbe muscăleşti în diferite biserici din Bucureşti — iar Groza i-a oferit (lui şi delegaţiei Bisericii Ruseşti prezentă în Bucureşti) un dejun festiv la care a luat parte tot Guvernul...

Propaganda continuă să pună la cale manifestări demagogice, în toate sindicatele muncitoreşti, pentru osânda cea mai grea (moartea...) a generalilor în judecata Curţii Populare... Prost! Nu e oare sigur Guvernul de judecătorii pe care i-a numit?

Cu prilejul Sfintei Elena, *Radio Bucureşti* şi presa românească exaltează meritele Reginei Elena... Foarte frumos, dar priceapă cine vrea... Nu trăim oare în România sub regim comunist sau aproape aşa? Atunci? De ce se proslăveşte Dinastia? C'est la bouteille à l'encre!

Joi, 24 mai. Ceea ce toată lumea aştepta dar tot spera că nu avea să se întâmple, s-a întâmplat: coaliţia guvernamentală britanică s-a sfărâmat... Negocierile dintre Churchill şi Attlee nu au izbutit şi, repede la socoteală ca şi la fapt, Churchill a dat ieri la amiază demisia. Guvernul care a dus războiul s-a prăbuşit, tocmai în momentul în care lumea avea nevoie de autoritatea britanică ca să scape de anarhie... Aşa e regimul democratic pe care Anglia şi Statele Unite vor să-l reîntroneze, lăsând lui Stalin toate avantajele regimurilor totalitare...

Churchill a fost reînsărcinat cu formarea unui Guvern provizoriu, Camera Comunelor va fi dizolvată la 15 iunie (comunicat oficial) iar alegerile vor avea probabil loc în ziua de 5 iulie...

Churchill crede că, grăbind alegerile, va izbândi. Mai întâi fiindcă popularitatea Victoriei nu se va fi stins încă în jurul numelui său — apoi fiindcă grupările de stânga nu vor avea timpul să se coalizeze, şi conservatorii vor bate pe adversarii lor, prezentând o singură listă împotriva celor patru partide de opoziţie — laburiştii, liberalii, Commonwealth-ul şi comuniştii — care vor prezenta câte o listă fiecare. În Anglia nu există nici balotaj, nici reprezentare a minorităţilor. Dacă într-o circumscripţie, de pildă, laburiştii vor întruni 5 000 de voturi, comuniştii 3 000, libe-

ralii 2 000 şi Commonwealth-ul 1 000 — iar conservatorii 5 001, candidatul conservator va fi proclamat ales deşi va fi avut contra lui 11 000 voturi...

Calculul este ademenitor, dar jocul cu corpul electoral e periculos... S-a jucat cu el Roosevelt şi a biruit. Să dea Dumnezeu să învingă şi Churchill — dar să nu moară!

Dacă după Roosevelt ar dispare şi Churchill de pe scena politică, lumea ar rămâne pe mâna lui Stalin... Vom trăi în mare emoţie până după alegerile din iulie...

După ultimele ştri, pare că Hitler e mort. S-ar fi sinucis şi corpul său a fost ars... Aşa ar reieşi după documentele găsite de ruşi în Berlin.

Dacă ar cădea şi Churchill, după moartea lui Hitler, lui Mussolini, lui Roosevelt, n-ar mai rămânea decât Stalin, dintre marii conducători ai războiului. Ar fi un semn că Dumnezeu vrea să încerce omenirea cu plaga comunismului...

La Londra, presa conservatoare aprobă tactica lui Churchill dar cere ca Partidul Conservator să se orienteze hotărât spre stânga. Laburiştii sunt foarte nemulţumiţi că alegerile n-au fost fixate pentru octombrie, ca să mai aibă vreme să se învârtească... Totuşi, la Congresul partidului care se ţine tocmai acum la Blackpool, denunţarea colaborării a fost aprobată cu unanimitatea voturilor. S-a hotărât, de asemenea, ca Partidul Laburist să se prezinte în alegeri. Ernest Bevin, ministrul Muncii în Cabinetul de colaborare şi fruntaş însemnat al partidului, a declarat în congres că în cazul unei majorităţi laburiste *nimic nu se va schimba în politica externă a Marii Britanii* şi a definit următoarele patru puncte:

1) Guvernul laburist va fi centrul Imperiului şi Commonwealth-ului (niciun pericol de descentralizare sau dezagregare);

2) Trebuie realizată o înţelegere între Statele Unite, Marea Britanie şi Uniunea Sovietică;

3) Marea Britanie nu va trebui niciodată să folosească micile State împotriva celor mari[1];

4) Problemele privitoare la Europa vor trebui rezolvate la Conferinţa Păcii, *iar nu prin fapte îndeplinite cu anticipaţie.*

Congresul a hotărât că aceste patru puncte vor servi de bază programului electoral al partidului.

Despre Germania, Bevin a spus: „Trebuie să împiedicăm ca această ţară să-şi refacă încă o dată potenţialul de război, dar nu putem abandona la soarta lui un popor de 60 milioane de oameni"...

[1] Strigătul lui Stafford Cripps, fostul ambasador la Moscova, eliminat şi apoi reprimit în Partidul Laburist, de „niciodată război cu Rusia Sovietică!" — a rămas fără ecou în Congres! Important...

Despre Franţa: „Franţa merge spre stânga. Stângile înţeleg stângile, pe când oamenii de dreapta nu le înţeleg"...

Despre Italia: „Laburiştii n-au intenţia să trateze Italia ca şi când Mussolini ar fi încă în viaţă"...

Despre Polonia: „Câţiva polonezi sunt fascişti, dar nimeni nu ne-ar putea convinge că generalul Sikorski, Mikolajczyk sau Partidul Socialist Polon sunt sau au fost fascişti"...

După cum se vede, un Guvern laburist ar însemna desigur „o alunecare spre stânga" — dar n-ar schimba prea mult în politica britanică... Ar lipsi însă autoritatea lui Churchill, faţă de ai lui şi mai ales faţă de terţi! Marele cotidian *Times* scrie: „Nu se poate concepe o Conferinţă a Păcii fără Churchill şi Eden, după cum nu se poate concepe o refacere internă a Angliei fără Bevin"...

E foarte probabil că Conferinţa celor Trei Mari va fi amânată până după alegerile engleze. Stalin va voi să aştepte un Guvern laburist ca mai accesibil — va socoti el — argumentelor sale...

Totuşi, o asemenea Conferinţă ar fi indispensabilă, căci s-au încurcat lucrurile pretutindeni... În afară de Polonia, Triest, Carintia — au mai venit şi Siria şi Libanul şi ocuparea insulei Bornholm. Pe de altă parte, turcii se arată foarte îngrijoraţi de pătrunderea comunismului în ţările balcanice, unde Sovietele se inflitrează tot mai mult, pe fiecare zi... O spune Turcia prin prisma ei, şi noi o gândim toţi, dar nu o putem spune. În aceeaşi privinţă pare că s-au deşteptat — în fine — şi Washingtonul şi Londra, dacă trebuie să judecăm după ultimele telegrame...

Ce mai rămăsese din Guvernul german (Dönitz, Schwerin von Krosigk şi ai lor), a fost declarat prizonier şi ridicat ieri la Flensburg...

Statul German a încetat să existe politiceşte; *Germania nu mai este de ieri decât o expresie geografică şi etnică...*

Procesul primei tranşe de „criminali de război" s-a terminat alaltăieri în Bucureşti prin 25 condamnări la moarte, 5 condamnări la 2-5 ani de recluziune şi o achitare (Clinceanu Gheorghe, cine o fi?). Printre condamnaţii la morte nu-mi sunt cunoscute decât numele generalilor Macici, Calotescu şi Trestioreanu... Moscova poate fi mulţumită!

Nu cunosc dosarele. Dacă toţi aceşti osândiţi sunt culpabili de masacrele ignobile săvârşite la Iaşi, în Basarabia şi la Odessa pe timpul

lui Antonescu — condamnările ar putea fi justificate. Mi-e frică însă că asistăm numai la un început şi că va veni rândul tuturor celor ce nu vor fi pe placul Sovietelor, sfârşind poate cu Groza şi cu Tătărescu...

Pe de o parte se împuşcă iar pe de alta se „bolşevizează" întreaga viaţă şi activitate a ţării... De data asta va fi greu să scăpăm!

Gazette de Lausanne de azi publică un interesant articol semnat de Aeschimann asupra demisiei lui Churchill, din care reproduc următoarele:

"Le geste du Premier britannique était attendu depuis plusieurs jours. Il n'a donc pas été une surprise. Mais il a pourtant produit une forte impression. Celui qui fut în 1940 l'âme de de la résistance britannique et le seul ennemi avec lequel Hitler eut encore à compter *ne peut quittera la scène escamoté par la loge du souffleur.*

Il peut bien avoir promis au roi, dans l'entervue qu'il eut avec lui mercredi de liquider les affaires courantes à l'aide d'un cabinet de fortune. *Il n'en reste pas moins qu'il a dés aujourdhui cessé d'agir et de parler au nom des peuples du Royaume Uni.* Il n'engage plus qu'une administration.

Par conséquent si demain des événements d'une exceptionnelle gravité se produisaient en Europe, dans le Pacifique ou à San Francisco, la voix de M. Churchill s'éléverait, légère sur les ondes, bientôt convertie par celle du président Truman ou du maréchal Staline. Tito lui-même pourrait croire qu'il n'a plus en face de lui qu'un simple englishman".

Mai crud nu putea fi definită nemeritata "capitis diminutio" suferită de Churchill...

Acelaşi număr din *Gazette de Lausanne* publică următoarea telegramă a corespondentului ziarului *Times* în Istanbul, transpusă de *Agenţia* "Reuters":

"Déclarant que les conditions dans le reste des Balkans sont *pour le moins* aussi critiques qu'elles l'étaient un Gréce lors des troubles civiles — le correspondant du *Times* à Istanbul dit que l'évolution des événements dans la péninsule montre l'existence *d'un plan soigneusement préconçu et systématiquement appliqué* en faveur d'un régime communiste (ou de quelque chose d'identique) dans tous les pays de la Péninsule.

En ce qui concerne la Bulgarie, le journaliste britannique dit que la première conséquence de l'influence communiste a été l'extermination des adversaires politique au moyen des tribunaux du peuple et autres. Plus de 1 500 à 2 000 hommes politiques, administrateurs, professeurs et journalistes ont été condamnés à mort et exécutés tandis que 15 à 20 000 personnes étaient assassinées.

Les méthodes employées en Roumanie sont à peu près les mêmes avec cette différence que le nombre des communistes roumains est petit et le rhytme plus lent.

Parlant de la Yougoslavie, le correspondant du *Times* dit que les conditions y sont différentes, en raison de la personnalité du maréchal Tito, qui émerge comme le seul véritable chef militaire des Balkans, mais la grande majorité des Serbes maintient une attitude de sourde opposition au régime actuel.

Le correspondent conclut:

Les perspectives générales aux Balkans sont inquiétantes. Lorsque les mouvements de résistance contre l'Axe furent organisés, l'on avait espéré que la coopération entre les partis progressistes continuerait après la guerre. Cet espoir a été déçu par les extrèmistes communistes et, ce qui est pire, tous les partis modérés de gauche qui ont coopéré avec les communistes sont discrédités. *Le résultat en a été une forte poussée vers l'extrême-droite.*

De même qu'une Grèce, la population dans les autres pays balkaniques est abordée par la crainte du communisme et *se tourne presque instinctivement vers la droite quoiqu'elle n'ose pas montrer ouvertement sue sentiments*".

A început şi în Cehoslovacia „operaţia" sovietică: generalul Syrový, fostul şef al armatei cehe, şi alţi cinci generali au fost arestaţi...

Sâmbătă, 26 mai. Căruţa Aliaţilor scârţâie tot mai mult... Telegraful de azi-dimineaţă ne aduce vestea că, la Triest, iugoslavii au trimis un *ultimatum* (!!) englezilor şi americanilor! Generalul iugoslav Çveder a dat Aliaţilor *18 ore* ca să retragă trupele de la Triest şi din sectorul Gorizia[1]! Ultimatumul a fost înmânat englezilor la Comens şi americanilor la Tarnova... Ne-am socoti în plină operetă dacă în dosul lui Tito, sinistră paiaţă, n-ar fi Kremlinul. Odată cu remiterea ultimatumului, *Steaua Roşie*, organul armatei sovietice, fără să aprobe sau condamne gestul nebunesc, *afirmă drepturile iugoslavilor asupra Triestului şi Istriei*, pe care armata lui Tito le-a cucerit şi eliberat, şi care au servit italienilor de trambulină pentru atacul Iugoslaviei şi înscăunarea lui

[1] Klagenfurt şi Carintia au fost evacuate de trupele iugoslave.

Ante Pavelici la Zagreb. Triestul şi Istria sunt indispensabile — afirmă foaia sovietică — pentru securitatea Iugoslaviei şi Balcanilor...

Bineînţeles, englezii şi americanii au respins, cu vârful cizmei, obraznica cerere a iugoslavilor...

De la Londra nu se dă încă nimic asupra acestui incident, mai grav prin dedesubturile lui decât prin el însuşi. În legătură sau nu cu acest ultimatum neaşteptat (s-a crezut în ultimele zile că conflictul de la Triest mergea spre o soluţie împăciuitoare), Londra se mărgineşte să publice telegrama de mulţumire a premierului britanic la felicitările trimise de Tito în ziua Victoriei — telegramă care se termină astfel: „Suntem mândri de splendida rezistenţă a Iugoslaviei în războiul contra agresorului şi de contribuţia ei la victoria finală. Sper că vom continua şi în viitor să colaborăm în acelaşi spirit amical şi cu grija şi respectul datorate acordurilor intervenite". Şi niciun alt comentariu — deocamdată — asupra evenimentelor de pe ţărmul Adriaticei.

O telegramă de la Ankara anunţă însă că generalul Mihailovici mai dispune de circa 100 000 de oameni şi că n-ar fi exclus să reintre şi el în scenă...

Tot Balacanul cu bucluc! Şi dacă ar fi numai încurcătură în Balcani! Dar câte mai sunt!

E chestiunea poloneză, e chestiunea Guvernului de la Viena (nerecunoscut nici de Anglia, nici de Statele Unite, nici de Franţa); e chestiunea ocupării insulei Bornholm — şi mai sunt aproape toate problemele *practic* esenţiale de la San Francisco!

Şi poate mai presus de toate sunt neînţelegerile cu privire la „reglementarea" guvernării Germaniei. Sunt mai mult de două săptămâni de când victoria asupra nemţilor şi capitularea lor fără condiţiuni au fost prăznuite şi toate stau încă baltă. Nici măcar Comisia Superioară Aliată n-a fost încă constituită. Americanii şi englezii au numit delegaţii lor (englezii abia ieri...), pe generalul Eisenhower şi pe mareşalul Montgomery — dar Moscova nu a desemnat încă pe nimeni. Nu se ştie ce fac ruşii în teritoriul german ocupat de dânşii, *ermetic închis* oricărei încercări de control sau de informaţii din partea anglo-americanilor... Pe când aceştia interzic orice fraternizare cu nemţii, în sectoarele lor, pare că ruşii vor să câştige simpatiile foştilor duşmani *într-un scop determinat*, şi nu mai ştiu cum să răsfeţe populaţia germană. Aşa pare să rezulte din emisiunile de radio de la Berlin, care au fost reînfiinţate, că dau 19 ore pe zi muzică şi "lieder"-e nemţeşti şi a căror conducere a fost încredinţată vechilor elemente naziste ce au funcţionat până la catastrofă (se dau chiar nume, ca Paul Wegener şi Marianne Hoppe). Ruşii au adus merinde, au început să refacă oraşul, şi Berlinul începe să trăiască zile liniştite şi mai bune decât n-a văzut de mult... Iar radioemisiunile, pe lângă muzică veselă, toacă întruna „că Stalin nu doreşte decât binele nemţilor şi să Sovietele vor reaşeza Germania în concertul naţiunilor, deşi în momentul de faţă ea nu poate fi reprezentată la San Francisco, *din cauza altora*"... Se pregăteşte, vădit, bolşevizarea poporului prin provocarea de simpatii faţă de comunişti... Şi, pe când acestea par că se petrec în partea ocupată de ruşi, în regiunile germane ocupate de anglo-americani domneşte jalea... Nici muzică, nici mâncare, nici fraternizare — ci numai raporturi stricte şi corecte, între învingători şi învinşi...

Nici măcar liniile de demarcaţie între ocupaţiile engleză, americană şi franceză, n-au putut încă fi exact fixate... "Les beautés de la démocratie"!...

Declaraţiile lui Churchill asupra situaţiei din Europa, făcute reprezentantului Agenţiei "Exchange" sunt prea importante *pentru noi*, ca să nu le înregistrez aci pe larg. Le dau pe franţuzeşte, cum le culeg dintr-o foaie elveţiană:

"Les démocraties occidentales ont combattu l'Allemagne nazie, non l'Allemagne elle-même. Elles sont entrées dans la guerre pour rétablir le droit et la justice que le régime de Hitler avait violés à tout point de vue. Mais on ne peut réaliser une paix mondiale en abattant simplement l'agresseur Allemand, puis l'agresseur Japonais, il s'agit de rendre toute agression impossible. Il faut considérer comme un acte de violence la tentative d'un gouvernement d'atteindre aux buts qu'il s'est fixé, *non par des moyens pacifiques mais par des actes dictatoriaux et l'emploi de la force.* L'emploi de la force au dehors s'accompagne généralement d'une dictature à l'intérieur; *tous deux sont les produits de la même mentalité; l'histoire a toujours peur que les dictatures finissent par menacer la paix...*

A voir les récents événements, on ne peut se défendre de penser qu'une conséquence de l'exemple donné par l'Allemagne *est que le chaos s'étend de plus en plus à l'est de l'Europe dans les circonstances actuelles, des gouvernements ont pu être crées qui ne sont pas représentatifs de la volonté populaire, qui ne sont pas d'un procédé democratique. Si l'Europe entend retrouver la paix et que l'on veuille activer la renaisance économique, il apparaît indispensable, que ces gouvernements provisoires soient remplacés le plus vite possible par des cabinets constitutionnels librement élus.* Dans l'intervalle, les

gouvernements provisoires devraient se considèrer comme des fidés–commissaires, *et respecter le droit de la loi tant à l'intérieur que vis à vis de l'étranger.*

Tandis qu'en Europe occidentale qui se réclame d'une longue tradition démocratique et de collaboration pacifique, la transition se fait lentement mais sûrement — la France, la Belgique, les Pays-Bas et les Etats Scandinaves fournissent un exemple — à l'est, exception faite de la Tchécoslovaquie, ancun signe aussi favorable ne se manifeste. *Il est regretable que non seulement on ait conservé l'habitude de la dictature mais que ses méthodes aient tendance à gagner du terrain. On n'a que peu de respect des lois, et tout comme par le passé, les partis dirigeants tendent à s'imposer sans aucun éqard. D'après ces conceptions, l'oppsition appartient au nombre des choses qu'il s'agit d'étouffer à toute force; on refuse de tolérer d'autres points de vue politiques. La Grande Bretagne s'élève*[1] *contre ces tendances dangereuses, non seulement dans son propre intérèt, mais dans celui du monde antier.*

La politique adoptée par Tito en ce qui concerne Trieste et la Carinthie *ne saurait être tolérée par Londres.* La situation est des plus claires: Tito et son entourage désirent annexer l'Istrie et la Carinthie; c'est là leur souhait et ils ne croient pas nécessaire de négocier légalement. On est d'avis à Belgrade que le territoire une fois occupé peut être incorporé à la Yougoslavie sans autre forme de procès et tout aussi rapidement. Après quoi, une quelconque conférence internationale pourrait enregistrer le fait accompli, en quelque sorte comme le Reichstag avait continué l'approuver les déclarations du Führer. On ne veut ou on ne peut pas comprendre à Belgrade qu'on s'oppose à cette façon de voir. On se montre absolument stupéfait de voir les États Unis et la Grande Bretagne élever des protestations!

(Mr. Churchill a souligné ensuite qu'il d'agissait là d'une question d'importance fondamentale: il ne s'agit pas de savoir si la Yougoslavie est ou non en droit de revendiquer les deux provinces en question, mais de déterminer uniquement la place du droit international).

Les acords (Alexander et Tito en ont conclu) doivent-ils être respectés oui ou non? La question à résoundre peut se formuler très simplement comme suit: une Puissance doit-elle être autorisée à annexer des territoires qu'elle ne possédait pas précédemment et à mettre la Conférence de Paris devant un fait accompli?

Si l'Angletterre assistait impassible à de telles choses, à quoi lui aurait servi de combattre Hitler et de lutter pour la paix mondiale? La guerre n'aurait pas eu de sens. *Sans compter que ce serait invité d'autres Puissances à procéder de la même manière avec leurs voisins.* Considérée à un point de vue plus étroit, une telle annexion constituerait la semence d'une guerre future entre la Yougoslavie et l'Italie et tous les efforts faits à San Francisco ne seraient que feinte.

[1] Deocamdată numai cu vorba...

En conclusion, M. Churchille a tenu à souligner ceci:

On ne fait aucune opposition de principe à Londres, aux revendications yougoslaves en elles-mêmes. D'entente avec Washington, le gouvernement britannique est disposé de discuter très impartialement à l'occasion de la Conférence de Paris. *Ce que Londres et Washington ne peuvent admettre à aucun prix,* c'est qu'ils ont fait arbitrairement usage de la force pour donner satisfaction aux exigeances du maréchal Tito! Car si ces Puissances devaient approuver un tel acte, elles trahiraient les principes pour la difénse de ceux qui ont pris les armes".

Şi ziarul elveţian adaugă: "Il va de soi que le point de vue du *premier* britannique, tel qu'il est exposé ci-dessus, trouverait le cas échéant (?) son application *aussi bien en ce qui concerne la Roumanie* que la Bulgarie et la Hongrie".

Declaraţiile lui Churchill sunt excelente şi liniştitoare — dar sunt numai declaraţii (*pe când alţii făptuiesc...)* şi, din nefericire, democratul Churchill nu mai poate angaja astăzi Anglia, fiindcă... Să dea Dumnezeu să poată vorbi iarăşi, *şi face,* ca mai înainte.

Declaraţiile lui Churchill, venite după discursul său din 8 mai, au pus divergenţele dintre Aliaţi în discuţia politică. Presa liberă şi acum în urmă şi cea „îndrumată" din Moscova (dar aceasta mai puţin) şi-au dat drumul. Nu se spune încă tot ce se gândeşte, dar vom ajunge şi acolo. Deocamdată suntem în faza pesimismului mărturisit... Interesant de subliniat, că numai presa rusă mai stă (sau mai bine zis se preface că stă) pe bazele înţelegerii de la Ialta. Praf în ochii celor din Occident (socotiţi mai proşti decât sunt) pe când „Patronul" operează, trăgând sforile din ascunzişul său din Kremlin...

Minunea minunilor, a vorbit şi Stalin. Cu prilejul unei mari manifestări populare, menită să felicite pe „domnul Mareşal" pentru victoria repurtată asupra nemţilor. Dl Mareşal, sobru şi măsurat ca în totdeauna, a mărturisit că poate a făcut greşeli, că tot meritul victoriei revine poporului rus care a suportat dezastrele din 1941 şi 1942 *fără să piardă încrederea,* şi... politicii externe a d-lui Molotov!!!

Dacă Stalin a vorbit ca să nu spună nimic (nici măcar un cuvânt de mulţumire la adresa Aliaţilor săi...), tovarăşul Manuilsky a vorbit mai pe şleau presei, la San Francisco. „Eminentul om de Stat" a declarat că Moscova nu cere Poloniei (*ca şi celorlalte ţări vecine*) suprimarea pro-

prietății sau introducerea regimului comunist, ci numai un Guvern prieten al Sovietelor *care să colaboreze cu acestea în politica externă și să nu fie o amenințare pentru securitatea Rusiei*. „Noi înțelegem — a spus d-sa — ca Anglia să impună un «Guvern amic» în Belgia și să nu permită ca Guvernul să fie un revolver îndreptat împotriva ei, dar de ce să nu ne permită Cabinetul din Londra să avem același punct de vedere față de Polonia și de Varșovia?"

Pe acest teren, înțelegerea va fi grea. În cercurile engleze se cere mai mult ca oricând o Conferință în Trei, ca ultimă nădejde pentru o împăciuire a diferitelor conflicte ce amenință să se învenineze de tot... Truman a expediat pe Davies la Londra și pe Harry Hopkins la Moscova, ca să netezească căile unei asemenea Conferințe ce ar avea, înainte de toate, să se ocupe cu chesiunea Poloniei, cu chestiunea Triestului și cu regimul de impus Germaniei, căutând soluții pe bază de compromis, bineînțeles...

Churchill și-a alcătuit noul Minister, compus din 36 (!) de miniștri, conservatori și persoane de seamă din afară de partide... Noul Guvern se prezintă frumos și se va înfățișa Parlamentului marți. Campania electorală a și început în Anglia. Churchill, întinerit, s-a urcat în automobil și a intrat în luptă, plin de încredere... Să-i dea Dumneze noroc!

Washingtonul pregătește o notă prin care cere din nou Moscovei liber acces pentru reprezentanții presei americane în ținuturile ocupate de ruși... O notă mai drastică, zice-se...

"Reuters" comunică că Nicolae Mareș, Bușilă, dr. Tomescu și generalii Sichitiu și Stoenescu — foști miniștri sub Antonescu — au fost arestați... Arestarea lui Bușilă, tipul omului nevinovat și un bun și iubit prieten, m-a impresionat adânc...

Și Vîșinski a repetat declarațiile lui Manuilsky, spunând despre România: „Nu mă interesează aci regimurile interne, menținerea sau suprimarea proprietății; ceea ce vrem *e să știm că în politica externă* (Ce înțelege Vîșinski prin „politica externă"?) *românii merg cu noi*"! Se vede că e un cuvânt de ordine...

Pare că numirea lui Franasovici la Berna s-a năruit de tot... Vom avea probabil (dacă vom avea unul) un ministru comunist în Elveția — și atunci ne va merge bine!

Stelian Popescu și Nichifor Crainic au fost dați în judecată, ca criminali de război, pe lista presei... Pentru Nichifor Crainic, nu mi se rupe inima!

Horia Sima formase un „Guvern" la Viena. Din el făceau parte Lucă Sturdza (Externe), Manoilescu – fratele — (Finanțele) și zevzecul de Sân-Giorgiu. Toți *ar fi fost* prinși de ruși și împușcați... Să așteptăm confirmarea acestei știri plăcute!

Generalul Gheorghe (ministrul nostru la Berlin), ar fi părăsit Berlinul în ultima vreme, ar fi ajuns la Gastein și ar fi fost împușcat împreună cu soția și un copil... O spune d-na Petrea, dactilografă de la Legația noastră în Germania, scăpată și refugiată aci la Geneva (internată)...

În locul lui Gogu Georgescu, au fost numiți la Filarmonica din București, Ciomac ca director și G. Enescu ca dirigent al orchestrei... Toate nenorocirile în familia Bușilă...

Din toți conducătorii nazismului, a mai rămas în libertate — ascuns — numai Ribbentrop... Toți ceilalți s-au sinucis sau au fost arestați!

În Extremul Orient, pregătiri mari din partea americanilor, pentru ultimul asalt împotriva Japoniei. Se crede că pregătirile *vor dura un an*!!! Deocamdată, bombardări zilnice și îngrozitoare ale capitalei Tokyo. Sistem Berlin...

Marți, 29 mai. Știrile de la Triest nelămurite. Tito a luat cuvântul la Laibach și a făcut teatru, evocând Charta Atlanticului și căutând să înduplece pe anglo-americani. Moscova susține cauza lui, în principiu, indirect, perfid — *și fără să se angajeze...*

Un lucru pare cert: e că nu se va ajunge la încăierare și cu atât mai puțin la război între anglo-saxoni și ruși. Rușii vor să impună voința

lor, *dar nu vor să ajungă la război...* Se vorbeşte acum aproape oficial despre întrunirea celor Trei, între 15 şi 30 iunie. Churchill a declarat că întâlnirea va avea loc *înainte* de alegerile englezeşti şi misiunea lui Hopkins la Moscova *pare* să dea rezultate favorabile. Hopkins a avut două lungi conferinţe cu Stalin şi a comunicat rezultatul lor la Washington. La Casa Albă se păstrează o discreţie absolută, cu privire la negocierile în curs, dar se spune că Truman s-ar fi arătat foarte mulţumit după ştirile telefonice primite de la Moscova.

Churchill a declarat că, dată fiind situaţia, va pofti şi pe Attlee să asiste la întâlnire — dacă americanii şi ruşii se vor învoi.

Politica energică, dinamică şi totodată dibace a lui Truman e aprobată de întreaga presă americană, care socoteşte că debuturile noului Preşedinte sunt din cele mai fericite. Desigur că „a păşit cu dreptul, iar nu cu stângul", dar să aşteptăm rezultatele, căci până acum n-a obţinut lucru mare...

Pentru moment, Europa continuă să se zbată în anarhie. Tulburări adânci ca urmare a războiului le prevăzuserăm cu toţii, dar toţi am crezut că anarhia va fi provocată *prin frământările de jos*, iar nu *prin neînţelegerile de sus*. Popoarele şi mulţimea (în afară de asasinatele şi răzbunările personale din Bulgaria, Italia şi Franţa — puţin importante în rosturile lumii şi puse la cale tot de sus) s-au ţinut liniştite şi cei care aruncă sămânţa dezordinelor şi conflictelor sunt tocmai conducătorii Puterilor Aliate — aceia ce trebuiau să menţină ordinea...

Vom vedea dacă viitoarea Conferinţă a celor Trei va putea să lămurească situaţia şi să liniştească lucrurile.

Ce e sigur e că Rusia, îmbătată de succesele ei şi conştientă de forţa pe care o reprezintă, nu va renunţa în ruptul capului la controlul asupra Poloniei, la ocuparea insulei Bornholm şi la dominaţia estului şi centrului Europei. *Ea nu va mai tolera influenţa britanică nici în Balcani, nici pe valea şi mai ales la gurile Dunării...*

Pe de o parte, Rusia e hotărâtă să împiedice refacerea „cordonului sanitar" ce i-a fost impus 20 de ani la graniţele ei apusene — iar pe de alta, *să creeze un „cordon sanitar" în afară de aceste graniţe, împotriva influenţelor occidentale...* Odată graniţele ei asigurate împotriva oricărei posibilităţi de atac dinspre Europa, *Rusia va trece la rezolvarea problemelor ei asiatice...* Cum se vede, un plan de dominaţie mondială! Şi aci stă buba: Anglia şi America ar mai abandona lăcomiei slave estul Europei — dar pentru a împiedica o dominaţie rusească a lumii, vor merge chiar până la război...

Cu prilejul împlinirii a trei ani de la semnarea Tratatului de Alianţă dintre Anglia şi Rusia, Eden şi Molotov au schimba telegrame. Telegrama lui Molotov — trei rânduri — e banală şi nu înseamnă nimic. A lui Eden e mai lungă *şi mai explicită*. Ministrul de Externe britanic profită într-adevăr de prilej spre a preciza pentru viitor: „Vom colabora *în spiritul tratatului*, nu voim sporiri teritoriale, *nu ne vom amesteca în afacerile altor ţări*"! În starea de azi a lucrurilor, asemenea afirmaţii apar cam... caraghioase!

Fleischmann, fostul nostru consul general la Zürich, a stat de vorbă cu consulul Elveţiei din Brăila, sosit de curând din România. Acesta povesteşte că la noi lucrurile merg prost, că e descurajare mare, *şi că se fură pe capete...* Fură ruşii, fură românii, fură ovreii (au atâta de recuperat!). Sub Antonescu s-a furat de 10 ori mai mult decât sub Carol, sub ruşi se fură de 10 ori mai mult ca sub Antonescu! Vasăzică suntem în progres!

Elveţianul din Brăila mai povesteşte că englezii, care până acum aveau un aeroport *necontrolat de ruşi*, lângă Bucureşti — nu-l mai au...

Toată lumea e convinsă totuşi, în România, că ruşii se vor retrage din ţară peste 6-8 luni... Ce iluzionişti sunt şi românii noştri!

Geneva ar avea din nou şanse să devină sediul noii instituţii onanistice plămădită la San Francisco. Beneş, atât de ascultat la Moscova, nu vrea, *absolut nu*, Viena habsburgică — şi refuză Praga. Englezii nu vor Haga iar americanii nu vor Londra... Guvernul federal elveţian a transmis — pe neaşteptate — o notă Guvernului american, oferind să internaţionalizeze o parte din Geneva şi teritoriul Cantonului până în ţinutul Gex (Franţa) şi a cerut ca noua instituţie să rămână în localurile de pe malurile lacului Leman, Comitetul de Securitate urmând să se întrunească în Gex... Propunerea elveţiană a fost primită *acum* cu simpatie la San Francisco şi Truman ar fi declarat că o împăcare între Rusia şi Elveţia *e posibilă*...

Dar câte se mai pot întâmpla până ce hotărârile de la San Francisco să treacă din lumea utopiilor în lumea realităţilor!

Văzut ieri pe Stelian Popescu. Noul „criminal de război" nu pare foarte afectat. „Vor să-mi ia *Universul*!" — spune el cu resemnare!

Mi s-a dat ieri un număr recent din *Scânteia*, ziarul comunist ce apare la București, în locrul *Curentului* — număr sosit de la Paris, unde din când în când mai ajung ziare din București. Foaie de propagandă, prost redactată, fără interes, căci nu oglinedește nimic din starea de spirit care domnește în țară. Laude la adresa Sovietelor, panegiricul lui Lenin, platitudini la adresa „salvatorilor" de peste Nistru și informații de numiri și de măsuri oficiale... Ar putea să fie mai rău!

A murit M. Oromolu (era bolnav de mult) și Ionică Pillat, poetul, fiul Măriucăi Brătianu (sora lui Ionel). Băiat simpatic și blând... Moare tânăr, căci nu cred să fi avut mai mult de 53 de ani.

Miercuri, 30 mai. Sub titlul "Politique conciliation — détente en Bulgaria", ziarul *Tribune de Genève* a publicat aseară o lungă telegramă din Istanbul. "Des renssignements plus précis — spune corespondentul foii geneveze — parviennent en fin sur les événements de Bulgarie, *où une certaine détente se serait enfin produite à la suite des protestations élevées par une partie de l'opinion*".

Masacrele au încetat, *tribunalele populare au fost dizolvate* și ultimele procese vor fi judecate de instanțele judiciare normale. Principesa Eudoxia (sora Regelui Boris), care fusese arestată, a fost pusă în libertate — iar Burov, Mușanov și Ghicev, condamnați la recluziune, au fost transferați din pușcărie într-un sanatoriu...

Aceste știri, dacă corespund adevărului, sunt pentru țara noastră de o importanță covârșitoare, căci, pe de o parte, ele dovedesc că Moscova nu mai insistă *pentru uciderea tuturor anticomuniștilor* — iar, pe de alta, un exemplu provocator dispare din vecinătatea noastră... Poate că în curând se vor lichida și tribunalele noastre populare! Știrile publicate în *Tribune de Genève* au produs cea mai mare emoție în cercurile românești de aci... Încep oamenii să răsufle!

Măsurile sus-arătate par a fi fost luate în urma insuccesului împrumutului intern bulgăresc și a încordării opiniei publice care nu se împacă cu reformele impuse de noul regim. Dimitrov, unul din șefii Partidului Agrar (ce nu trebuie confundat cu comunistul Dimitrov, rămas încă la Moscova) a organizat cu deplin succes o rezistență pasivă anticomunistă a țăranilor. Aceștia refuză acum plata impozitelor în semn de protest contra regimului. Dimitrov, urmărit, n-a putut fi arestat — îl ascund țăranii! Să vină oare timpuri mai bune în zbuciumatul Balcan?

Berna dezminte categoric intervenția ce i s-a pus în sarcină, cu privire la internaționalizarea unei părți din Geneva, pentru adăpostirea noii Societăți a Națiunilor. Nicio intervenție în acest sens n-ar fi fost făcută. Cu atât mai rău pentru Geneva și pentru Elveția.

Ziarele elveține de azi-dimineață aduc știrea senzațională a publicării unei cărți, în America, carte scrisă de profesorul francez Rougier prin care acesta destăinuiește negocierile lui Pétain cu Churchill, în toamna anului 1940 — negocieri despre care s-a vorbit și care au fost dezmințite (deși cam vag) la Londra. Negocierile au fost duse chiar de profesorul Rougier, și au dus la încheierea *unui acord scris*. Se confirmă astfel destăinuirile pe care, cel dintâi le-a făcut Flandin, și se lămurește de ce procesul Flandin „trenează" atât! Rougier dă în facsimile documentele semnate și adnotate de Churchill... Lucrarea a fost mai întâi interzisă și n-a fost autorizată să fie publicată decât după moartea lui Roosevelt. Ziarele elveține analizează pe larg cartea lui Rougier și o comentează în sensul ce se poate ghici.

Să vedem acum ce vor răspunde cei din „Rezistență", care nu se mulțumesc cu capul lui Laval, și vor și pe al lui Pétain...

Conferința celor Trei pare hotărâtă. Stettinius a vorbit la San Francisco și a declarat că înțelegerea dintre cele trei Mari Puteri *trebuie* restabilită. Totdeodată, Stettinius a mai spus *„că Statele Unite nu vor întoarce spatele micilor națiuni și că soarta lor trebuie pusă în concordanță cu Charta Atlanticului și cu înțelegerea de la Ialta, foarte lămurită în această privință"*. Frumoase cuvinte — numai de n-ar rămâne vorbe goale!

Diferendul dintre anglo-saxoni și Tito nu s-a lămurit încă, dar *se pare* că nu va duce la un conflict armat...

A sosit în fine o telegramă la Legația noastră din Berna, de la București... Ca să anunțe pe Grigore Gafencu că mama sa e pe punctul de a înceta din viață... Poate că de acum înainte ne vor veni și alte telegrame cu vești mai bune!

Vineri, 1 iunie. Situaţia haotică în care se zbate lumea întreagă dă naştere la evenimente neaşteptate. De unde ne aşteptam ca tunurile să pornească la Triest — focul s-a aprins în Siria. Franţa n-a uitat că e o ţară înfrântă şi a vrut să-şi recâştige prestigiul printr-un act de autoritate... Anglia a intervenit printr-o scrisoare adresată de Churchill lui de Gaulle, scrisoare prin care „se ordonă" Guvernului francez să înceteze focul... De nu se va supune, forţele britanice *vor proceda* în Siria şi Liban împotriva celor franţuzeşti. De se va supune, Guvernul de Gaulle va ieşi tare diminuat din această încurcătură... Prestigiul său e deja grav atins prin succesul stângii în alegerile comunale şi remanierea efectuată în Minister, ieri, n-a satisfăcut pe nimeni... Să fim în preziua anarhizării complecte a Franţei?

Dar cine a asmuţit pe arabi? De obicei aceştia nu se mişcă decât *puşi la cale.* La Paris, opinia publică acuză pe englezi. Dar englezii n-au interes să deschidă *acum* în Orient un focar de lupte, când au atâtea pe cap în Europa. Să fie ruşii? Ei n-au interes să supere pe francezi, dar au unul să încurce pe anglo-american şi să-i împiedice să-şi impună voinţa în Europa...

Poate se vor fi deşteptat şi arabii şi încearcă să scuture stăpânirea europeană, începând cu francezii ca mai slabi. S-ar lămuri astfel şi răscoalele din Algeria, din sud de Constantine. Se află abia azi că mişcarea din Algeria a fost serioasă, că Franţa n-a putut-o înnăbuşi decât ucigând peste 10 000 de rebeli, pe care i-a bombardat cu avioanele... Statele Unite, în conflictul din Siria, s-au declarat alături de Anglia. Moscova tace... dar, poate, face!

În articolul său de ieri, în *Gazette de Lausanne,* Aeschimann pretinde că Nunţiul Papal (Cossulo) din Bucureşti a fost expulzat de ruşi. Ştirea ar fi fost dată de Agenţia italiană "ANSA". N-am văzut nicăieri confirmarea ei. Cum Aeschimann mai adaugă că, pe de altă parte, învăţământul religios ortodox a fost suprimat în şcoli, şi cum ştim că această ştire e inexactă, trebuie să ne îndoim şi de realitatea celei cu Nunţiul...

Continuăm totuşi să nu ştim nimic despre cele ce se petrec la noi, sau aproape nimic. Nu ştim nici dacă cei 25 condamnaţi la moarte de Tribunalul Poporului Bucureşti au fost sau nu, executaţi...

Bădărău, lucru de necrezut, a primit o scrisoare de la tată-său (care nu lămureşte nimic de altminteri) din 18 februarie, cenzurată în România de români şi de ruşi, iar la Cairo, de egipteni!!! Pentru ce asta şi nu altele?

Ce vremuri trăim!

În legătură cu destinderea din Bulgaria: şi Beneş a declarat că Guvernul cehoslovac e hotărât să procedeze la o epurație serioasă, dar că vinovaţii de trădare a intereselor naţionale vor fi judecaţi de instanţele ordinare judecătoreşti — *fiindcă nu se poate admite ca oamenii să se răzbune pe baza patimilor politice...*

Dată fiind complecta lui înfeudare faţă de Moscova, declaraţiile lui Beneş sunt importante şi vor servi poate şi ele la moderarea zelului „patriotic" din ţara noastră...

Comisia Interaliată menită să ia conducerea Germaniei s-a constituit în fine: pe lângă Eisenhower şi Montgomery au numit şi ruşii pe mareşalul Jukov. A mai rămas de desemnat francezul, dacă un francez va fi admis în acest comitet de direcţie suprem...

Sâmbătă, 2 iunie. În fine, o ştire bună din ţară — cea mai bună de la armistiţiu încoace şi dătătoare de nădejde... Cei 25 de condamnaţi la moarte de către Tribunalul Popular au fost graţiaţi ieri-seară — adică pedeapsa lor a fost comutată în închisoare pe viaţă, ceea ce vrea să zică până la viitoarea amnistie! Şi ceea ce e bine este modul cum au fost graţiaţi. Puteau să fie graţiaţi de Rege, în opunere cu Guvernul său, sau cel puţin cu comuniştii agenţi ai Moscovei din Guvernul său. Ceea ce ar fi încurcat poate şi mai rău lucrurile şi s-ar fi terminat cu depunerea Regelui, din ordinul ruşilor... Evenimentul s-a petrecut însă aşa:

Recursul condamnaţilor pentru inconstituţionalitatea legii pe baza căreia au fost judecaţi şi osândiţi, a fost respins de Curtea de Casaţie care, sub preşedinţia d-lui Oconel Cireş (!) a declarat zisa lege ca constituţională! Ce ruşine pentru România ca dl Oconel Cireş să fi ajuns prim-preşedinte al Casaţiei, şi ce lichea trebuie să fie acest Oconel ca să ajungă în câteva luni *din grefier* (la Curtea de Casaţie, cu grad de preşedinte de tribunal) prim-preşedinte! Oconel în locul integrului şi admirabilului preşedinte Lupu! Ce decădere pentru magistratura noastră! În fine, Casaţia a respins recursul şi în urma aceste hotărâri, primul-ministru Groza şi *ministrul de Justiţie Pătrăşcanu* s-au prezentat iei-seară Regelui, cu cererile de graţiere şi cu dosarele osândiţilor şi au cerut M. Sale să semneze hotărârile de graţiere, pentru toţi osândiţii la moarte. Ambii miniştri au declarat că această măsură era dictată prin faptul că România nu mai era în stare de război, că trebuia procedat *la o împăciuire generală,* că osândiţii nu fuseseră în nelegiuirile lor decât agenţii celor care le ordonaseră şi care rămân răspunzători de crimele săvârşite

— şi miniştrii au citat (la *Radio România* s-au repetat aseară toate aceste consideraţiuni, anunţându-se graţierile) pe Mareşalul Antonescu, pe Mihai Antonescu şi pe generalul Piki Vasiliu, *care vor plăti pentru crimele săvârşite*... Miniştrii au mai adăugat, că pedeapsa suspendată asupra capetelor osândiţilor *şi-a făcut efectul* şi că nimeni nu va mai îndrăzni în viitor să nesocotească legile fundamentale ale ţării (să o creadă ei!)!

Faptul că tovarăşul Pătrăşcanu a luat iniţiativa graţierii, ca ministru al Justiţiei, e deosebit de important, căci tovarăşul n-a putut face acest pas *fără ştirea şi învoirea Moscovei.*

Vasăzică ruşii nu urmăresc în România exterminarea unor clase şi toată porcăria (în ce priveşte exagerările propagandei) a fost demagogie locală şi sete de răzbunare din partea celor atâta vreme oprimaţi... Răsuflăm şi ni se umple iar inima de nădejde!

Am impresia că mergem spre suprimarea tribunalelor populare şi în România. Nici nu putem noi să le păstrăm când Bulgaria (după atâtea hecatombe!) le-a desfiinţat şi Cehoslovacia nu vrea să le înfiinţeze. Au fost dizolvate şi în Italia. N-au mai rămas decât în nenorocita, zbuciumata şi pătimaşa Franţă. Dar să sperăm că palmele englezeşti primite în Siria vor trezi şi pe francezi!

Deşi ziarele elveţiene (atât de dispreţuitoare pentru ştirile din România) n-au anunţat încă evenimentul, oamenii l-au aflat şi câţi i-am întâlnit în cercul prietenilor noştri — s-au arătat adânc impresionaţi de cumpătenia poporului nostru, care a pedepsit —, căci pedeapsă trebuia pentru porcăriile săvârşite — *dar nu a masacrat.* Ce deosebire cu Bulgaria şi chiar cu Ungaria — zicea fiecare — ţări în care sângele a curs şiroaie...

Pare că opinia publică românească a fost unanimă contra acestor excese. Altfel nu se explică nici gestul de clemenţă al regimului, nici faptul că în momentul în care se desăvârşea, patru întruniri au fost ţinute concomitent în Bucureşti, în care s-a cerut condamnarea severă a celei de a doua serii de „criminali de război" (criminalii presei). *Guvernul s-a temut probabil de achitări*, şi a ţinut să facă presiune asupra tribunalului — chit ca să procedeze apoi la alte graţieri. Fiecare din aceste întruniri ale „Apărării Naţionale" (!) a fost onorată prin prezenţa unui ministru (comunist). Notez într-una din ele prezenţa profesorului Bagdasar (cumsecade, de altminteri) alături de escrocul Biberi-Sturia (numele comunicat la radio), care a făcut de toate şi câţiva ani de puşcărie pentru furt!

Este foarte posibil însă — după gestul de aseară — ca în „seria presei" să nu mai înregistrăm nicio condamnare la moarte.

Mi s-a ridicat o piatră de pe piept şi ţara noastră a scăpat de marea ruşine care va păta în viitor viaţa naţională a vecinilor noştri... Fie binecuvântat numele Domnului şi dea Dumnezeu ca lucrurile să se îndrepte spre bine!

Printre gazetarii de pe banca acuzaţilor se află şi Radu Gyr şi Popescu-Prundeni, două lichele...

În afară de întrunirile mai sus menţionate s-au pus la cale „moţiuni" semnate de personalul *Universului* şi *Curentului* (Ce ingratitudine faţă de Stelian Popescu şi de Şeicaru!), de personalul diferitelor tipografii din Bucureşti, de „membrii sindicatului funcţionarilor de la Ministerul de Externe" (!!!) etc., etc. Ce? Atât de teamă le era de o achitare?

Şoneriu a văzut un număr din *Universul* venit de la Paris. Banal şi nimic serios informativ în ce priveşte politica, dar interesant la anunţuri. Un apartament (garsonieră) cu 1 cameră, 1 cabinet de toaletă, 1 anticameră se oferă pe preţul de *12 milioane* lei!! Un apartament mai mare (4-5 încăperi) pe preţul de *36 milioane*!!! Un costum uzat — pe 100 000 lei şi *o maşină de tocat carne*, tot pe 100 000 lei!

M-am bucurat, căci am lăsat o sumă de haine acasă — va avea nevastă-mea ce mânca!

Nu cunosc pe generalul Vasiliu-Răşcanu, ministrul nostru de Război, dar trebuie să fie o mare secătură. Telegramele pe care le-a dat generalilor Malinovski şi Susaikov (reproduse de foaia lui Maximo) sunt de o platitudine care întrece orice închipuire (telegrame date cu prilejul decorării acestor generali de către Stalin). Cei doi muscali au trebuit să scuipe pe atâta slugărnicie...

Cu prilejul împlinirii a 61 ani de către Beneş, i-a tras şi dl prim Groza o telegramă să nu o mănânce porcii. Cehoslovacul a răspuns cu „tradiţionala prietenie dintre Cehoslovacia şi România".

Afacerea cu Siria e încă în curs. Francezii au retras trupele în cazărmi, tulburările s-au liniştit — rămâne acum de rezolvat procesul între francezi, englezi şi americani... Amărăciune mare în Franţa...

Anglia a adoptat "la manière forte" nu numai în Siria — dar şi în Italia. Nu s-a mulţumit cu dezarmarea partizanilor şi cu desfiinţarea

tribunalelor populare. Comitetele „Rezistenţei" (!!) au fost dizolvate, toate numirile lor din administraţie, abrogate... Consternare în cercurile „patrioţilor"... Excelente măsuri! Amicul meu Puricelli încântat...

Cunoscuta revistă engleză *Nineteenth Century* publică un larg articol prin care subliniază că haosul din Iugoslavia e datorat lui Tito, urât de întreaga populaţie sârbească şi care nu urmăreşte decât să înfiinţeze o dictatuă personală... Revista cere înlăturarea lui şi laudă pe generalul Mihailovici, omul într-adevăr popular...

Ungurii au publicat două zile consecutiv lungi articole mincinoase de propagandă în *Courrier de Genève* (organ al catolicilor din Elveţia). Sub formă de interviu al „unui rescăpat" din Budapesta se exagerează procedările brutale ale ruşilor şi se face apel la... englezi!

Întâlnirea celor Trei Mari e fixată. O spune Truman. Dar nu se dă locul şi data precisă (va fi însă foarte în curând). Întâlnirea va fi numai în *trei*. Fără ca Franţa... şi China să fie reprezentate...

Negocierile pentru un nou acord între Turcia şi Rusia sunt în curs. După o telegramă de la Ankara, ruşii ar cere: controlul Strâmtorilor, rectificări la graniţa dinspre Caucaz, democratizarea Constituţiei turceşti... Turcii ar primi aceste condiţii (!!) dar cer *în schimb* (!!) alcătuirea unei Confederaţii Balcanice (Bulgaria, Iugoslavia, România şi Ungaria) sub controlul Rusiei şi... Turciei (!!). Ştirea pare iverosivilă. Mai sunt şi englezii, care nu vor lăsa pe ruşi să treacă Mediterana...

E interesant de pus această veste în legătură cu convocarea unei conferinţe la Belgrad a reprezentanţilor naţiunilor sus-citate, în vederea discutării unui plan de Confederaţie...

Ororile germane din lagărele de concentrare sunt zilnic desfăşurate în ziare, la cinematograf, cu orice prilej... Propagandă pentru justificarea strangulării poporului german...

Luni, 4 iunie. Chestiunea cu Siria nu s-a lămurit încă. Un lucru este însă lămurit: Anglia a pierdut toate simpatiile Franţei şi starea de spirit

la Paris aduce aminte pe cea de la sfârşitul veacului trecut, când cu conflictul de la Fachoda...

Până acum aproape sigur că negroizii din Siria au fost puşi la cale de englezi. Se vede că Anglia voia să pună mâna pe mandatul Franţei, din cauza "pipe-line"-urilor. Şi a ales această cale, să apară ca pacificatoare... A câştigat Siria (trupele franceze se retrag din Damasc...) dar a pierdut Franţa... Nu văd beneficiul!

De Gaulle face pe demnul, nu răspunde lui Churchill — şi se mărgineşte să spună că e hotărât să salveze pacea între Aliaţi! Nu va discuta cu englezii şi cu levantinii la Londra (propunerea britanică) dar e gata să discute întreaga chestiune arabă şi a Orientului Apropiat cu Anglia şi cu Statele Unite. Căzând în cursa întinsă de englezi în Siria şi Liban, de Gaulle a dovedit lipsă de simţ politic şi iese din această afacere foarte diminuat...

Un ziar elveţian scria ieri: "Le ciel de l'Entente Cordiale s'obscurcit rapidement...".

La San Francisco, mare decepţie. Răspunsul Rusiei la propunerea de îngrădire a dreptului *de veto* (acordat marilor Puteri) a sosit — şi este negativ. Kremlinul nu admite nicio restricţie. Consecinţă — dacă nu se va recurge totuşi la un compromis — falimentul întregului plan de securitate. (Exemplu: dacă conflictul cu Siria ar fi dus la un război, acesta n-ar fi putut fi împiedicat, din cauza dreptului de veto al Angliei faţă de orice măsură s-ar fi propus...).

Radio Londra ne-a felicitat pentru graţierea celor 25 osândiţi la moarte şi a lăudat cuminţenia Guvernului şi a poporului român. „Sângele nu trebuie să mai curgă de nicăieri..." — a conchis speaker-ul englez. Argumentul că nu mai suntem în stare de război a plăcut mult...

Dimitrov, secretarul general al Partidului Agrar din Bulgaria şi organizatorul rezistenţei împotriva comunismului, a fost silit să se refugieze la Legaţia Statelor Unite din Sofia, ca să-şi salveze viaţa. Ministrul Statelor Unite negociază cu Guvernul (!!), dar n-a reuşit încă să asigure libertatea lui Dimitrov. Guvernul din Londra şi cel din Moscova sunt ţinute în curent cu mersul incidentului...

Oraşele Breslau, Oppeln, Danzig, Elbing, Allenstein, au fost „polonizate" şi se numesc acum Wroclav(!), Opole, Gdansk, Elblag şi Olsztyn. Dovadă că Rusia e hotărâtă să le anexeze Poloniei... Autostrada Berlin–Moscova (1 700 km) a fost complect reparată şi e în plină funcţionare...

Miercuri, 6 iunie. Prima ştire pe care mi-a adus-o azi-dimineaţă telefonul a fost încetarea din viaţă a lui Şerban Geblescu... S-a stins liniştit, la orele 5. De opt zile starea lui se înrăutăţise şi de patru zile nu mai putea înghiţi nimic. Sunt adânc îndurerat, ca şi când aş fi pierdut un copil al meu. Aci, în pribegie, am cunoscut abia sufletul lui curat. "C'était un gentleman". De când am sosit în Geneva mi-a arătat un devotament la care nu mă aşteptam. Era singurul om cu care puteam vorbi liber, sigur de discreţia lui. Am impresia că am rămas singur pe lume!

Ce boală ciudată! Niciun doctor n-a putut să-i dea de rost... S-a topit bietul băiat, zi cu zi, după trei ani de grele suferinţe — crize teribile alternate cu perioade de remisiuni... Acum două luni, speram cu toţii că pornise hotărât spre bine — şi deodată a căzut iar în criză, şi nu s-a mai sculat...

E oribil de trist. Dumnezeu e uneori neîndurat...

S-a terminat la Bucureşti şi procesul „criminalilor de război" din presă...

Pamfil Şeicaru şi Grig. Manoilescu (fratele lui Mihail) au fost condamnaţi în lipsă la moarte; canalia de Ilie Rădulescu la 20 ani muncă silnică, ceilalţi învinuiţi la detenţie — Stelian Popescu (în lipsă), Nichifor Crainic, Rom. Seişanu, Vizirescu (?) — pe viaţă, iar restul între 12 şi 20 ani. În total şase condamnaţi, dintre care şase absenţi. Brătescu-Voineşti nu figurează pe listă. Întreaga avere, mobilă şi imobil, a tuturor condamnaţilor a fost confiscată...

Stelian Popescu e foarte afectat pe latura confiscării — încolo plin de nădejde într-un viitor în care aceste procese vor putea fi revizuite... Să dea Dumnezeu...

E interesant de constatat că în aceeaşi zi, Tribunalul Poporului din Budapesta a condamnat şi el *exact ca la Bucureşti* 14 gazetari: doi la moarte, opt la detenţie perpetuă şi patru la câte 12 până la 20 ani închisoare... Mâna Rusiei apare astfel clar, prin identitatea procedărilor la Bucureşti şi Budapesta. Putem deci conchide că relativa îndulcire a pedepselor (graţierea celor 25 de militari, condamnarea la moarte

numai a celor doi gazetari absenţi) săvârşită la Bucureşti a avut loc cu consimţământul Moscovei. Mai bine aşa — căci un conflict de intenţiuni nu se putea sfârşi decât în dauna noastră...

În fine, după o lună de zile, cei patru reprezentanţi ai Angliei, Statelor Unite, Rusiei şi Franţei au putut să se întrunească la Berlin şi să fixeze „în principiu" modul de guvernare al Germaniei... Decrete promulgate în cele patru ţări determină normele de administrare Reich-ului. Regiunile de ocupaţie n-au fost încă definitiv determinate, şi vor mai fi discuţii...

În afară de această înţelegere *de principiu* — numai neînţelegeri între Aliaţi. La Londra, ca şi la Washington, atmosferă foarte pesimistă. San Francisco în pragul falimentului; conflictele privitoare la Siria, la Triest, la ocuparea Austriei, la constituirea unui Guvern în Polonia — tot nerezolvate. Neîncredere şi răceală între mai toate Guvernele aliate — numai Anglia şi Statele Unite merg mână în mână...

Mai sunt şi alegerile în Anglia care încurcă lucrurile...

Churchill a rostit primul său discurs electoral. Bun. A răspuns Attlee — prost.

Grupuleţul lui Groza din Hunedoara a devenit partid mare (!) şi va ţine un Congres la Bucureşti, la 24 iunie... Moravurile noastre nu se schimbă!

Ziarele „democratice" din Bucureşti chicotesc de bucurie în jurul condamnărilor gazetarilor „colaboraţionişti" şi declară că cei care au fugit pe vremea lui Antonescu în străinătate, „milionari sau militari" (!!?) vor fi „ajunşi" de răzbunarea populară!... Bine, dar unii din noi am fugit ca să scăpăm de nemţi, şi nu suntem nici milionari, nici militari!

La Voix du Peuple, gazeta geneveză a comunistului Nicole, publică un lung editorial "En Hongrie libérée" ca să arate câtă fericire au adus ruşii în Ungaria... şi să simpatizeze cu maghiarii! Cu noi, nu...

Războiul european fiind terminat (!!), mobilizarea armatei elveţiene va lua sfârşit şi, cu ea, însărcinarea generalului Guisan de a o comanda.

"Le Général", cum îl numesc elveţienii, a înaintat demisia sa pe ziua de 20 august. Demisia va fi supusă, conform legilor elveţiene, Consiliului Naţional, care va decreta demobilizarea pe aceeaşi zi de 20 august. Organizarea armată elveţiană pe timp pe pace va fi, cu acest prilej, adânc reformată...

Sâmbătă, 9 iunie. Mă simt prost... Moartea lui Şerban Geblescu m-a zdruncinat adânc. Moralmente, m-am sprijinit, de când sunt la Geneva, pe dragostea şi pe devotamentul lui... Am rămas singur, sau aproape... La vârsta mea!

Ieri, l-am dus la locul de veci. Veni aproape toată colonia română din Geneva, de la Lausanne, de la Berna. Şi aduseseră toţi flori multe — dar scumpul meu copil s-a dus...

În frământările zilei, trei puncte de subliniat:

1) Unul de importanţă istorică: pe ziua de 6 iunie Reich-ul german a încetat de a exista. Reprezentanţii celor patru Puteri (Jukov pentru Rusia, Eisenhower pentru Statele Unite, Montgomery pentru Anglia şi de Lattre de Tassigny pentru Franţa) s-au întrunit la Berlin şi au semnat actul de deces al Statului german. Şi apoi numaidecât s-au certat şi s-au despărţit — pe chestiunea zonelor...

Deşi au obţinut aproape jumătate din suprafaţa Reich-ului (după harta din 1937), ruşii au pretins de la anglo-americani evacuarea *prealabilă* a teritoriilor cedate la vest de Elba (Saxonia şi Turingia, plus Magdeburgul), înainte de orice act de guvernământ comun...

Anglo-americanii s-au supărat şi au plecat. Se vor împăca... Dar „condominium-ul" din Germania începe bine... Cum cred oamenii de bun simţ că 4 stăpâni care se ceartă vor putea domina şi guverna un popor de 70 milioane de suflete şi încă un popor atât de dinamic ca cel german?

2) Chestiunea faimosului „veto". După ce pesimismul a domnit de mai bine de 10 zile la San Francisco, fiindcă ruşii nu voiau să renunţe la dreptul integral de „veto" — acum răsună surlele bucuriei fiindcă Moscova *a admis* (!!) o îndulcire a formulei sale: dreptul de veto rămâne intact, pentru fiecare membru al Consiliului Permanent de Securitate (prin urmare pentru fiecare Mare Putere), în ce priveşte orice procedare de sancţiuni împotriva unui agresor — dar Consiliul va putea asculta plângerile celor lezaţi şi „discuta" cazurile... Consiliul nu va putea însă ajunge la „concluzii" decât cu votul unanim al membrilor săi, reprezentantul Puterii în cauză neluând parte la vot...

Rahat... Exact ca la defuncta SDN! Dar oamenii de la San Francisco sunt încântaţi că vor putea semna ceva. În realitate, chestiune de ambiţii personale. Oricum ar învârti lucrurile utopiştii democraţiei, *nu există nicio formulă care să poate garanta securitatea prin legături ce pot fi oricând desfăcute*... San Francisco s-a născut sub zodia falimentului!

3) Discursul electoral al lui Churchill, în care experimentatul om de Stat a luat cu hotărâre poziţie împotriva utopiilor socialiste şi a economiei dirijate *ce nu poate fi concepută fără un regim de dictatură poliţistă* — a stârnit furia democraţilor... Presa rusească şi cea simpatizantă cu comunismul, în toate ţările, a luat foc! La noi în România, discursul lui Churchill a fost interzis publicităţii — în schimb s-a publicat în toate ziarele searbădul răspuns al lui Attlee...

Pare că chestiunea Triestului s-a tranşat, în fine, după placul anglo-americanilor. Trupele lui Tito vor părăsi oraşul, a cărui administraţie va fi preluată de englezi...

Englezii şi americanii n-au recunoscut încă Guvernul Renner din Viena. Reprezentanţi anglo-americani au sosit — în fine — în capitala Austriei, ca să-şi dea seama despre situaţie şi să împartă cu ruşii controlul administraţiei, atât în ce priveşte Viena cât şi teritoriul reînfiinţatei republici austriece. Viena — ca şi Berlinul — va fi împărţită în patru zone supuse ruşilor, englezilor, americanilor şi francezilor. Alte certuri în perspectivă...

Ruşii afirmă (dar nu încă oficial) că ar fi putut identifica cadavrul lui Hitler printre 4 corpuri carbonizate găsite în subsolul palatului Reichskanzler-ului. Pe de altă parte, depoziţiile unor prizonieri căzuţi în mâinile englezilor ar permite ipoteza unei salvări a Führer-ului, care ar fi încă în viaţă...

Începe legenda...

Groza a luat cuvântul într-o mare întrunire la Braşov şi în faţa a 18 000 de oameni (!), români şi unguri, a vorbit pe româneşte şi pe un-

gureşte, şi a declarat *că s-a terminat* cu vrăjmăşia milenară dintre români şi unguri! Adunarea a urlat: "Teljes"! şi „Să trăiască"! ...

Toate şcolile ovreieşti au fost reînfiinţate în România şi profesorii lor au fost declaraţi „funcţionari de Stat"!

Domnul Groza a declarat în faţa corespondenţilor de ziare străini (care?) că *răceala ce domneşte actualmente în relaţiile anglo-române trebuie să ia sfârşit*... Iată o mărturisire interesantă şi care confirmă ceea ce ghicisem, fără să fi avut prilejul să o aflăm!

Numai că nu depinde de noi ca „răceala în chestie" să dispară...

Dl Groza a mai spus, faţă de aceiaşi gazetari, că Naţiunile Unite vor rezolva desigur (?) problema românească (care?) într-un mod satisfăcător. Pe de altă parte, pentru d-sa, o înţelegere cordială între popoarele danubiene e în domeniul posibilităţilor. În ce priveşte Rusia, dl Groza e sigur de ajutorul amical pe care nu ni-l va precupeţi (?).

Dl Joseph Paul-Boncour, trimisul Franţei la Bucureşti, aşteaptă de şase săptămâni la Constantinopol să-i vină voia ruşilor de a intra în România. Dar voia nu vine... Bagajele nefericitului diplomat au sosit la Constanţa dar ruşii au trimis vorbă nefericitului diplomat să le retransporte la Istanbul, căci în caz contrar, vor fi aruncate în mare!!!

Ne vine din Paris vestea morţii lui Atta Constantinescu... Fusese arestat. Nu se ştie dacă a murit în puşcărie sau acasă. În tot cazul — probabil — din lipsă de mâncare... Era obişnuit să mănânce de 7 ori pe zi... Băiat bun, dar secătură mare!

Diplomaţii noştri din Germania şi Austria, găsiţi de Aliaţi într-un lagăr de lângă Klagenfurt, au fost transportaţi la Montecatini, în Toscana. Afară de consulul general Stănescu (din Viena) şi de d-na Flondor — internaţi în spitale în Austria.

Figi Nenițescu (fata Irinei Ferechide) a primit o scrisoare de la mumă-sa, datată din 27 ianuarie. Prin această scrisoare aflu că nevastă-mea

locuieşte la Irina Ferechide (Fumaraki) şi că a închiriat casa noastră din Victor Emanuel. Ştire bună, căci aflu astfel că casa mea e intactă şi că nevastă-mea a putut să-şi creeze un venit... E prima ştire ce primesc, *cu un amănunt real*, de la armistiţiu...

Sâmbătă, 16 iunie. O săptămână întreagă n-am mai deschis acest caiet. Duminica trecută, 10 iunie, dimineaţa, am plecat la Schinznach să văd cum sunt băile de acolo (concurente cu Baden) şi să fac o vizită prietenului Puricelli, aflat acolo. M-am înapoiat la Geneva miercuri seara. Schinznach e o localitate drăguţă, pe malul Aarului. Localitatea balneară — satul e mai departe, în sus pe Aar — constă într-un vechi şi mare hotel (Kurhaus) în stil Maria Tereza, cu vreo 150 camere, în băile de pucioasă ce fac parte din hotel şi din anexele acestuia. E şi un golf şi un tenis. Îngrijire şi mâncare bună, dar forte scump. Îndoitul preţurilor de la Baden. Nimic pentru mine... "Sèjour"-ul meu la Schinznach a fost otrăvit prin groaznice nevralgii lombare (lumbago), aşa încât n-am putut profita destul de gentileţele lui Puricelli...

Înapoiat la Geneva, am căzut la pat. O injecţie intravenoasă cu salicilat de sodă, făcută de dr.-ul Miège m-a pus ieri pe picioare... Dar o scrisoare neplăcută, prin care mi se tăiau creditele mulţămită cărora am putut trăi aci, mi-a tăiat orice poftă de scris... Trebuie să caut altă combinaţie şi nu e uşor. Viaţa de refugiat e oribilă! Nu m-aş fi adăstat să-mi termin viaţa în condiţii atât de triste, dar vorba românului „fereşte-mă Doamne de mai rău!"...

Reiau condeiul fără chef, fiindcă n-am nimic mai bun de făcut...

De altminteri, de când n-am mai notat nimic în aceste file, nu s-a mai întâmplat nimic senzaţional...

S-a confirmat oficial viitoarea întâlnire a celor Trei Mari, care va avea loc în curând. Data şi locul nu s-au precizat în comunicatele oficiale, dar pare că întâlnirea va avea loc la Berlin la începutul lui iulie. Churchill (probabil de acord cu ceilalţi doi „Mari") a invitat şi pe Attlee să ia parte la Conferinţă deoarece aceasta va avea loc înainte de alegerile din Anglia şi nu se ştie cine va fi în fruntea Imperiului Britanic în urma acestor alegeri... Attlee a primit să ia parte la discuţii şi publică scrisoarea de acceptare adresată lui Churchill. Din această scrisoare rezultă că şeful laburiştilor nu va asista la întrunire ca un simplu observator, ci va lua parte la discuţii *„dovedind cu acest prilej perfecta unitate de vederi a celor două mari partide engleze în ce priveşte politica externă şi organizarea Europei..."*

Din ştirile ce ne vin atât din Anglia cât şi din Statele Unite pare că această Conferinţă în trei (plus Attlee) va fi de o covârşitoare importanţă: *se zice că se vor hotărî toate condiţiile esenţiale ale păcii* şi că Conferinţa ulterioară a Păcii (când va avea loc) nu va face decât *să confirme* cele ce vor fi hotărât Truman, Churchill şi Stalin! Probabil că aşa „cere" *doctrina democratică* pentru întronarea căreia în raporturile dintre popoarele Europei s-a făcut războiul şi s-au ucis milioane de oameni !!!

Din câte au răsuflat din jurul celor Mari, agenţiile de presă dau următoarele puncte ca constituind programul senzaţionalei întruniri:

1) Lichidarea pacifică a *vreo treizeci de probleme teritoriale*, printre care aceea a Poloniei (extindere spre Vest ca compensare a pierderilor de la Est). Soarta Triestului va fi fixată şi ea; tendinţa anglo-saxonilor este de a da Triestului un statut internaţional.

2) Un acord de încheiat cu privire la reparaţiile pe care Germania le va avea de plătit.

3) O hotărâre de luat cu privire la folosirea mâinii de lucru germane pentru reconstrucţiile din Rusia şi din celelalte ţări devastate de nemţi.

4) Viitorul Dardanelelor.

5) Trimiterea de funcţionari şi de ziarişti aliaţi *în regiunile balcanice* ocupate de ruşi. *Se va stabili un acord cu privire la înfiinţarea de Guverne cu adevărat democratice în aceste regiuni şi la organizare de alegeri libere în România, în Ungaria şi în Bulgaria.*

6) Problema polonă va fi examinată pe baza rezultatelor obţinute în cursul negocierilor începute la Moscova[1].

7) Acord cu Rusia pentru ravitalierea Europei cu alimente.

8) Coordonarea controlului celor patru Puteri Mari Aliate, în Germania şi în Austria.

În legătură cu punctul 5 de mai sus, o telegramă "Reuters" anunţă că Law, ministrul Instrucţiei, a declarat în Camera Comunelor, răspunzând unei interpelări, *„că opinia publică engleză e îngrijorată de carenţa ştirilor din ţările ocupate de ruşi"* — iar o telegramă "Exchange" ne informează că Anglia şi Statele Unite vor cere aplicarea celor convenite la Ialta, *în România.* Adică dreptul corespondenţilor de ziare de a circula pretutindeni, dreptul examinării situaţiei politice, al punerii la

[1] Ruşii au admis reprezentanţi ai polonezilor din Londra — în afară de membrii Guvernului Arcizewski — ca participanţi alături de cei din Lublin şi de cei din Varşovia, atât la negocierile din Moscova cât şi pentru constituirea noului Guvern. Mikolajczik a şi plecat la Moscova, împreună cu alţi doi membri ai Partidului Socialist Polonez din Londra.

punct a Guvernului din punct de vedere democratic, *dreptul de corespondenţă cu şi din România*, autorizarea comerţului de import şi export cu Anglia şi Statele Unite — *aceste ţări neînţelegând să abandoneze interesele lor în ţara noastră...*

Să fie ceva serios, sau numai vorbe în vânt?

Din toate ştirile rezultă oarecare destindere în raporturile anglo-saxonilor cu ruşii care încep să toarne multă apă în vin. Chestiunea Triestului e ca şi tranşată, numai chestiunea cu Siria e tot încurcată... Churchill a anunţat în Camera Comunelor că Herriot a fost însărcinat să vină la Londra să soluţioneze împreună cu Guvernul englez conflictul — dar iată că Herriot nu mai merge la Londra... Motivul: de Gaulle ar fi acceptat invitaţia ce i s-a făcut să facă o vizită la Washington şi speră *să soluţioneze el* incidentul în America... Deocamdată, *oficial*, Anglia a refuzat o conferinţă în trei (Franţa, Anglia şi Statele Unite) la care vor fi chemaţi şi reprezentanţi ai Siriei şi ai Libanului. Anglia nu vrea să discute *acum* întreaga problemă a Orientului Apropiat, cum a cerut de Gaulle... Motive date: graba pentru restabilirea ordinei în Siria...

Beneş a luat nas: cere acum o parte din Silezia (pe care o pretinde şi Polonia), drepturi la Triest şi un coridor prin Austria până la Marea Adriatică! "L'appétit vient en mangeant"... dar amicul Beneş nu-şi dă seama de realităţi.

Groza a făcut un gest senzaţional: a trimis primului-ministru maghiar o scrisoare prin care îi propune *o uniune vamală între România şi Ungaria.* Ungurul a răspuns *că primeşte cu recunoştinţă mâna ce i se întinde şi...* Moscova a aplaudat! Primul pas către o Confederaţie a Europei Centrale? De ce nu? Pentru moment, "les choses en sont resté là"...

Ribbentrop a fost arestat într-o pensiune de familie din Hamburg. A fost găsit *gol*, în pat! Şi Bormann a fost prins. Aproape toţi şefii nazismului sunt în mâinile Aliaţilor. E din ce în ce mai probabil că Hitler e mort...

De la Legaţia noastră din Ankara a sosit o telegramă la Legaţia din Berna, întrebând *dacă sunt încă în viaţă*... Telegrama a pornit de la nevastă-mea. Presupun că s-a căutat astfel obţinerea unui certificat de viaţă pentru încasarea pensiei mele (dacă nevastă-mea ar fi vrut numai ştiri despre mine, *redacta altfel telegrama*) şi m-am bucurat, căci dacă ipoteza e exactă, ar însemna că se mai plăteau pensii şi oamenilor vechilor regimuri — şi că nu suntem cu totul aruncaţi la gunoi...

Gafencu a ţinut trei conferinţe la Zürich asupra raporturilor politice europene din preajma războiului — şi a avut un mare, mare succes. Îmi pare bine!

Duminică, 17 iunie. "Reuters" pretinde că Truman pregăteşte un proiect de hotărâri ce urmează să supună lui Churchill şi lui Stalin.

Principalele puncte ale propunerilor sale ar fi:

1) Fixarea datei şi a compunerii Conferinţei Păcii;

2) Înfiinţarea unei puternice alianţe militare între Statele Unite, Marea Britanie şi Rusia; această alianţă ar fi menită să menţină pacea în lume până la intrarea în vigoare a „şartei păcii internaţionale";

3) *Delimitarea zonei de ocupaţie rusească în Europa*;

4) Prorogarea dispoziţiilor legii "loan and sale" — dar „ajutor" Europei întregi şi în special Angliei şi Rusiei.

Telegrama mai adaugă că Truman e partizan al convocării *cât de grabnic* a Conferinţei Păcii, undeva în Europa. În ce priveşte deschiderea teritoriilor europene ocupate de ruşi, Preşedintele crede că o asemenea măsură *ar contribui mult să amelioreze relaţiile dintre Rusia şi Satele Unite.*

După dizolvarea Camerei Comunelor, care a avut loc vineri, 15 iunie, campania electorală engleză s-a înteţit şi atacurile au devenit violente, între foştii coalizaţi. Tradiţie...

Anglia a îndeplinit un act epocal dând autonomie de guvernământ Indiilor. În curând India va intra în rândul Dominioanelor Coroanei Britanice. Fi-va în stare India să se guverneze singură, cu amalgamul ei de rase, de caste şi de religii?

Incidentul din gara Chambéry, unde un tren de spanioli repatriaţi din Germania a fost atacat şi oamenii despuiaţi — arată în ce hal de anarhie morală a ajuns Franţa, scumpa noastră Franţă de altădată.

Luni, 18 iunie. Războiul din 1914 s-a terminat prin izbânda principiului naţionalităţilor. Naţiunile mici au dobândit dreptul autodeterminării soartei lor. După falimentul Societăţii Naţiunilor, după frământările provocate în mare parte prin pretenţiile ţărilor mici, opinia publică s-a schimbat încetul cu încetul în ţările mari din Occident. Nu mai vorbesc de Rusia... Războiul actual se termină într-o atmosferă ostilă micilor naţiuni. În Anglia nu se uită că Polonia a provocat (fără să vrea, numai prin faptul că exista şi că-şi apăra existenţa) dezastrul lumii întregi. Mergem spre Conferinţa Păcii într-o ambianţă de dispreţ pentru principiul naţionalităţilor şi cei care duc firele politicii mondiale par să fi revenit la principiul echilibrului de forţe între Marile Puteri, nesocotind legitimele aspiraţii a celor mici.

M-am gândit că era ceva de făcut pentru o înrâurire a opiniei publice în ţările din Apus, în favoarea micilor naţiuni, ale căror drepturi la existenţă şi la dezvoltare sunt tot atât de legitime ca ale celor mari. Mi-am zis că un „restitut al Micilor Naţiuni", o „Asociaţie" sau o altă instituţie ar putea încerca prin publicarea unui periodic, prin conferinţe sau pe orice cale de propagandă să lămurească aportul istoric al Micilor Naţiuni în evoluţia civilizaţiei europene. O asemenea instituţie, date fiind împrejurările, ar trebui să evite orice aparenţă de acţiune politică şi să se mărginească la o acţiune de ordin cultural. Am expus ideile mele, în cursul iernii, profesorului Rappard, care le-a găsit foarte interesante. Spre a evita orice bănuială de „intenţii" politice (în sensul unui amestec în negocierile dintre cei Mari), n-am vrut să iau eu iniţiativa (ca român subjugat) pe un teren foarte gingaş şi am rugat pe Rappard să o ia el. După mai multe convorbiri, în care ne-am lămurit reciproc, Rappard a primit. Era şi natural ca fiind în Elveţia, iniţiativa să fie luată de un elveţian. Pe baza unui Memoriu pe care l-am redactat eu (cu concursul lui Gabriel Bădărău), Rappard a convocat sâmbătă câţiva prieteni, pentru un schimb de vederi, ca prim pas. Au fost de faţă, la Institutul de Ştiinţe Economice, în afară de Rappard, de mine şi de Bădărău — dumnealor domnii Gafencu, Menthon, Melas (grec), Schor (iugoslav) şi Stempovski (polonez). Toţi au socotit ideea ca foarte fericită şi după discuţii destul de lungi, în care fiecare şi-a dat părerea, în ce priveşte cristalizarea scopului urmărit — s-a hotărât o nouă întrunire mai numeroasă, pentru ziua de 30 iunie. Vom vedea dacă se va ajunge la ceva...

Suprimarea creditului lunar pe care mi-l acorda *Société de Surveillance* prin bunăvoinţa lui Salmanovici mi-a dat o lovitură grea... Perspectiva unei mizerii, pe lângă suferinţele morale ale pribegiei...

Dan Geblescu, care a manifestat faţă de mine sentimentele de prietenie ale lui frate-său, scumpul meu Şerban, îmi făgăduieşte tot concursul său, ca să mă scape... În tristă stare am ajuns şi cred că n-am meritat-o! Mă gândesc însă la atâtea nenorociri mai mari dezlănţuite de cataclismul războiului şi nu mai zic nimic...

După ştiri sigure, a început reîntoarcerea prizonierilor români din Rusia. Comisiuni speciale au fost trimise la graniţa dinspre Basarabia pentru repartizarea şi transportarea oamenilor...

Deşi nu se primeşte nimic din România, Franasovici a primit *două ziare* (!!) din Turnu-Severin, *prin poştă*! Probabil o scăpare din vedere a cenzurii ruseşti!

Marţi, 19 iunie. Ieri-dimineaţă, tovarăşii Marin (Goldenberg) şi Pârvulescu (servitor de la Consulat dat afară de Geblescu anul trecut) s-au prezentat în Quai Wilson la Consulatul General *„ca să facă o percheziţie* în numele secţiunii din Geneva a Frontului Apărării Naţionale (sic)"!

Motaş nu era acasă. M-me Bellanger s-a slobozit în izmene de frică şi n-a făcut nicio opoziţie. Tovarăşii au scotocit pretudindeni şi au constatat că dl consul păstra în cancelarie scrieri de ale lui Gh. Brătianu şi *alţi autori „fascişti"* — şi au încheiat proces-verbal!!! Pe când operau a sosit şi Motaş, chemat telefonic din oraş de mamă-sa. Lipsit de experienţă şi de c.... Motaş, în loc să dea afară pe nebuni şi să prevină poliţia, — a luat într-un colţ pe Marin şi... i-a propus parale *ca să scoată o gazetă*! Marin a refuzat şi a făcut pe indignatul: „Cum, vrei să ne cumperi"? Şi a redactat un al doilea proces-verbal de mituire!!!

Lucrul ar fi comic (dar trist totdeodată, fiindcă arată în ce vremuri de anarhie morală trăim) şi fără importanţă, dar probabil că tovarăşii vor trimite la Bucureşti procesele lor verbale şi nu e exclus — dat fiind regimul din România — ca junele Motaş să-şi piardă postul, pe temeiul acestei delaţiuni...

Comuniştii au început, ieri în Geneva, în ziarul lui Nicole *La Voia Ouvrière* o campanie împotriva bulgarilor „fascişti" (Popov şi alţii)

refugiaţi în Elveţia şi au atins în treacăt şi pe români... românii fascişti! Evident că nu sunt, dar „fascist" înseamnă azi tot ce nu e comunist, şi atunci...

După anchetele făcute de francezi, pare că incidentul de la Chambery a fost pus la cale tot de comuniştii din Geneva. În trenul cu pricina nu era niciun fost combatant al diviziei „Azul" — cum s-a spus la început, ci numai oameni paşnici, dar „La Voia Ouvrière" a anunţat că trenul repatria foşti combatanţi falangişti şi tracte violente şi provocatoare, *tipărite la Geneva*, au fost împărţite la Chambery...

La Berna, acţiunea comunştilor din Geneva e considerată ca serioasă şi îngrijorătoare...

Ducesa de Aosta (Principesa Irina a Greciei) a primit în fine o telegramă de la soru-sa (Regina noastră Elena) în care aceasta îi spune că "les choses vout très bien", şi repetă "très bien — en Roumanie"... Şi a primit şi o scrisoare de la frate-său, Regele George, care o sfătuieşte să treacă în Italia unde *nu riscă nimic* — şi de unde va putea corespunde cu soru-sa Elena, *şi chiar telefona la Sinaia*!...

Un reprezentant al comunităţii evreieşti din Bucureşti, dl Bis (!) a sosit duminică seara în Geneva, venind direct din România. Cu ce însărcinare, nu ştiu. Am pus copoii mei să-l caute, căci — dacă vrea să vorbească — vom afla în fine ce se petrece la noi...

S-a reparat şi inaugurat la Bratislava postul de radiodifuziune. Cu acest prilej, discurs de înfrăţire ceho-română rostit de generalul Vasiliu-Răşcanu, sub auspiciile ruseşti. Cehii ne sunt recunoscători pentru concursul dat de armata română la liberarea ţării lor. La *Postul Bratislava*, va fi în fiecare zi o emisiune română, de o oră...

Pătrăşcanu la Cluj şi Gheorghiu-Dej la Bucureşti au rostit cuvântări bune, şi pline de moderaţie, şi de spirit de împăcăciune. Trebuie recunoscut că pretutindeni unde ruşii controlează politica, spiritul de moderaţie domină. Numai în ţările din Occidentul Europei, unde comuniştii nu sunt controlaţi de nimeni, îşi fac nebunii de cap!

La toamnă se va deschide o Facultate de Agricultură la Timişoara. Foarte bine. Cât m-am căznit să obţin una la Craiova, dar n-am izbutit...

În sferele ruseşti din Berlin începe să se creadă că Hitler trăieşte şi a scăpat. Sauerbruch i-ar fi făcut o operaţie facială care i-ar fi schimbat cu totul înfăţişarea! S-au găsit instrumentele chirurgului în pivniţa în care Führer-ul şi-ar fi petrecut ultimele momente... în Berlin. Sauerbruch, care fusese numit în Comisia administrativă a Berlinului, a dispărut... Se aleargă după el!

Generalul Franco a dat lui "United Press" un interviu senzaţional în care afirmă, că nu a fost niciodată alături de Germania şi de Italia (!!), că Falanga nu mai are niciun amestec în politica Guvernului spaniol, *şi că dânsul, Franco, pregăteşte restaurarea Monarhiei legitime*!!

Ce nu face omul, când nu mai ştie pe unde să scoată cămaşa!...

Pus ieri în curent pe Pella cu acţiunea întreprinsă de mine (negocierile cu Rappard). Aprobă şi va da concursul.

Din actul de acuzare publicat de Moscova, împotriva celor 16 polonezi (daţi în judecată) s-ar părea că într-adevăr cei 16 domni plecaţi în Rusia ca să negocieze o înţelegere între cele două ţări — au fost *înainte* sufletul mişcării antiruseşti în Polonia... Dar trebuie aşteptat sfârşitul procesului.

Negocierile polonezilor din Londra sosiţi la Moscova cu reprezentanţii Guvernului din Lublin, sub auspiciile lui Molotov şi ambasadorilor anglo-saxoni, par că merg bine şi că se va ajunge la un rezultat...

În Belgia, agitaţie mare pe tema înapoierii Regelui Leopold. Valonii, şi în general partidele de stânga, nu-l mai vor. Catolicii şi flamanzii îl vor, însă. Regele, după ce a tergiversat mult, a hotărât să se înapoieze la Bruxelles. Dar faţă de această hotărâre, Ministerul van Acker şi-a dat demisia... Acum Regele Leopold ezită din nou!

Generalul Eisenhower, după ce a primit la Londra (dar numai simbolic şi *provizoriu*) spada lui Wellington şi la Paris (aci definitiv şi în plină proprietate[1] spada Primului Consul Bonaparte — s-a înapoiat în Statele Unite, unde i s-a făcut o primire triumfală... Meritată!

Miercuri, 20 iunie. Se pregăteşte întrunirea celor Trei Mari, care va avea loc în curând, aproape sigur la Potsdam. Asupra ocupării Berlinului s-a ajuns la o înţelegere: fiecare din aliaţi va avea o divizie în fosta capitală a Reich-ului şi cu prilejul Conferinţei o mare revistă va avea loc pe Unter den Linden. Trupele ruseşti, americani, engleze şi probabile franceze vor trece prin Brandenburger Hof şi vor defila în faţa lui Truman, lui Stalin şi lui Churchill...

Dl Bis n-a sosit la Geneva, cum s-a spus, şi este încă la graniţă la Buchs. Dl Mandel s-a dus la Buchs şi a luat contact cu dânsul. Bis povesteşte că în România situaţia *e foarte bună*! (raportează Mandel), că ruşii nu se văd, că n-au deportat, nici executat pe nimeni, că viaţa e cât se poate de liniştită, dar *de o scumpete îngrozitoare*... În rezumat, nicio încercare de bolşevizare *directă*... Toate ştirile coroborează acestor informaţii favorabile. Ce deosebire cu Ţările Baltice şi chiar cu Polonia!

Anunţarea procesului celor 16 şi publicarea actului de acuzare impune din nou reluarea problemei polone "ab ovo". Rușii par hotărâţi a impune Poloniei Guvernul din Lublin, cu foarte uşoare modificări, care să nu-i stânjenească însă în stăpânirea de fapt a ţării... Pentru anglo-saxoni, după anunţul eliberării celor 16, trâmbiţat de Hopkins, mare deziluzie...

Comitetul de eliberare al Ţărilor Baltice, care rezidează undeva în Europa Occidentală, a înaintat un memorandum lui Truman şi lui Churchill, prin care, pe baza tratatelor încheiate cu Sovietele în 1939 şi a Chartei Atlanticului, cer evacuarea Ţărilor Baltice de către trupele ruseşti.

Altă încurcătură...

Asupra lui Ribbentrop s-au găsit scrisori adresate lui Churchill, lui Eden şi lui Montgomery, prin care Hitler trimite englezilor un ultim mesaj, înainte de a muri. Führer-ul afirmă că n-a vrut niciodată războiul cu Anglia şi că victoria ruşilor va bolşeviza Europa... Textul scrisorilor n-a fost încă publicat...

---

[1] Franţa a pierdut până şi simţul demnităţii! Cum a putut Guvernul francez să dea unui străin o relicvă istorică de asemenea importanţă?

În Italia, cu toată prezența Aliaților, partizanii pătrund în închisori și execută fără judecată pe fasciștii închiși... Anarhia domnește pretutindeni...

S-a constituit un nou Guvern de coaliție a celor șase partide, prezidat de Ferruccio Parri (Partidul Acțiunii). Vicepreședinți Brosio (liberal) și Pietro Nenni (socialist), Gasperi (creștin democrat) la Externe și Togliatti (comunist) la Justiție. Internele au fost luate de Parri.

În fiecare zi aflăm ceva nou din țară — dar foarte vag și fără amănunte. Ce o fi *„Tineretul Progresist"*? A ținut un congres la București și delegații vor participa la un congres balcanic și "central Europe" al zisului „tineret progresist"...

S-a terminat procesul celor răspunzători de maltratările din lagărele lui Antonescu. Nicio condamnare la moarte... Diferite condamnări la detenție și câteva arestări... Progres! Toate știrile concordă în sensul că rușii se poartă bine la noi. De altmintreli au îndulcit procedurile și la ei: în procesul celor 16 polonezi, procurorul n-a cerut nicio condamnare la moarte — nici măcar pentru generalul Okulicki, tratat cu atâta severitate de presa și de radio din Moscova...

O telegramă "Reuters" anunță că ex-Regele Carol al II-lea al României a sosit în Lisabona, că a cerut viza pentru a merge în Franța, dar n-a obținut-o până acum! Ce o mai fi și asta? Englezii nu pot fi bănuiți că-l favorizează — atunci cum l-au lăsat să treacă Atlanticul? Îl socotesc inofensiv?

Fapt important, dacă e adevărat. Mai multe unități japoneze au capitulat în Filipine, *fără să lupte*. Să se fi frânt resortul fanatismului japonez până acum neînfrânt?

Vineri, 22 iunie. Ieri-dimineață, telefon din Berna, de la însărcinatul nostru cu Afaceri, Anastasiu: soția mea cere telegrafic, prin Ankara, să-i prelungesc procura dată anul trecut! M-am bucurat, căci dacă-mi cere prelungirea procurei, *e că are ce face cu ea*!

După cum Cuvier reconstituia un animal după o vertebră, ne căznim și noi să punem în picioare o icoană a vieții românești, tăinuită nu știu pentru ce de către ocupanți — prin câte o nenorocită de știre. Și cu chiu, cu vai ajungem la concluzia că lucrurile nu merg *prea* rău...

A fost numit un consilier de presă, la Berna, în persoana d-lui Stanciu, avocat, fost de al lui Maniu. Mi-aduc aminte că a fost în lagăr la Târgu-Jiu cu Ralea! Poate, dacă va reuși să vină, că-mi va aduce ceva de la nevastă-mea și, în tot cazul, știri din țară! Dar când va sosi?

Joseph Paul-Boncour, de două luni la Stambul, a primit abia acum autorizarea rușilor de a intra în țară, deși reprezentant al Franței amice...

Cei 16 polonezi au fost condamnați foarte ușor, date fiind timpurile și obiceiurile. Chiar generalul Okulicki n-a fost osândit decât la 10 ani (deși învinuit că a pus să se ucidă numeroși soldați ai Armatei Roșii). Ceilalți, la câțiva ani sau la câteva luni, au fost și achitați...

Cu prilejul unei manifestări comuniste, a fost ieri încăierare la Berna. Bătaie; mai mulți contuzionați — niciun mort sau rănit grav... Începe bine și în Elveția...

Churchill a rostit un nou discurs electoral în care a atacat iarăși cu violență socialismul, sinonim cu despotismul totalitar. Bătrânul Winston are curajul opiniilor sale; să vedem cum va fi răsplătit de către alegători, acest curaj!

Insula Okinawa e complect în mâna americanilor, care au dobândit astfel baza suficientă în apropiere de Japonia. În Japonia a început descurajarea. Cercurile diriguitoare din Tokyo își dau seama că Japonia pierde războiul...

Radu Comșa a primit prin poștă — cenzurată de ruși și de români — o scrisoare de la mumă-sa, din martie! De ce unele scrisori — punând trei luni să ajungă — și altele nu? Mister! De altminteri, în scrisoare, nimic despre cele ce se petrec în România. Știri familiare și atâta tot...

Ziarele elveţiene ne informează că Conferinţa de la San Francisco (care se va încheia marţea viitoare) a izbutit, după două luni de deliberări, să elaboreze „un sistem de securitate", care mai rămâne să mai fie ratificat de fiecare Guvern participant la Conferinţă, în parte!

Cele 50 de naţiuni întrunite propun înfiinţarea următoarelor instituţii:

1) Un Consiliu Internaţional de Securitate sfătuit de şefii unui Stat major *militar* combinat. Acest Consiliu va funcţiona de câte ori se va ivi o *ameninţare* de conflict şi va lua măsurile imediate pentru împiedicarea oricăror ostilităţi.

2) Adunarea Generală, un fel de parlament universal, în care fiecare naţiune — mare sau mică — va avea dreptul *„să se adreseze lumii"* (o altă concesie a ruşilor, în legătură cu dreptul de veto, ce poate fi exercitat de Marile Puteri în cadrul punctului 1).

3) Un Consiliu Social şi Economic, care *pentru prima dată în Istorie* (subliniază comentariile elveţiene) constituie o instituţie internaţională *menită să combată cauzele economice ale războaielor.*

4) O Curte de Justiţie Internaţională cu atribuţii mai întinse ca fosta Curte de la Haga (un mijloc elegant în a suprima pe aceasta...).

5) Un Secretariat permanent pentru susţinerea şi coordonarea activităţii acestor organizaţii.

De la flaque en bouteille!

Duminică, 24 iunie. Telegramă de la Grigorcea din "Città del Vaticano", cerându-mi să găsesc în Elveţia o ocupaţie pentru tânărul Teodorescu-Valahu, refugiat din Germania şi ajuns, Dumnezeu ştie cum, la Roma!!! Aflu astfel că Grigorcea e tot în post pe lângă Vatican...

Pare că majoritatea celor 50 de reprezentanţi ai Naţiunilor Unite întruniţi la San Francisco doresc ca viitoarea Societate a Naţiunilor Unite să fie instalată tot la Geneva... Rămâne de văzut dacă, până în cele din urmă, va fi înduplecată şi Rusia să primească Geneva...

S-a terminat în fine şi cu Polonia. Anglia a obţinut un succes aparent, noul Guvern polonez cuprinzând şi reprezentanţi ai curentelor de stânga mai moderate, ca Wittos şi Mikolayczyk — dar Rusia înregistrează un succes real, căci reprezentanţii Guvernului Arciszewski şi ai

vechii Polonii dinainte de război au rămas pe dinafară. De fapt, noul Guvern polonez va funcţiona sub influenţa Kremlinului. Englezii îşi dau seama de starea lucrurilor, dar sunt bucuroşi că au sfârşit cu beleaua polonează... Ca să-şi scape obrazul, au declarat totuşi că nu vor recunoaşte noul Guvern decât după ce acesta se va angaja *să facă alegeri libere* (!!!!). Stalin a reuşit şi de data asta — Stalin e tare — şi din fericire, om cu cap...

Sovietele au demobilizat 13 contingente, acordând mari avantaje materiale şi morale demobilizaţilor... Măsura a fost hotărâtă într-o şedinţă a Sovietului Suprem, care nu se mai întrunise de patru ani...Cu acest prilej, Stalin a fost viu aclamat, e mai tare ca oricând!

Între Franţa şi Spania, raporturile s-au încordat de tot... Totuşi, un val de optimism trece iarăşi asupra lumii; omul trăieşte din nădejdi!

Chestiunea siriano-libaneză, tot nerezolvată, dar şi-a pierdut ascuţişul în relaţiile franco-britanice. În Bulgaria, tot încurcătură...

Marţi, 26 iunie. Şoneriu a dat în fine de Bis, sosit în Geneva. E un ovrei inteligent din Bistriţa (Năsăud) unde are o fabrică de teracote. Cum a putut veni în Elveţia, pentru daravelile lui, nu interesează. Povesteşte că în România lucrurile merg bine, ruşii nu se amestecă în afacerile interne ale ţării, mulţumindu-se să aibă la Bucureşti un Guvern docil în ce priveşte *interesele superioare* ale Moscovei. E o diferenţă enormă — spune Bis — între situaţia de la Bucureşti şi cea din Budapesta şi Viena. În aceste două din urmă oraşe, ruşii sunt stăpâni şi populaţia indigenă se trudeşte în mizerie, vizibilă, şi în neputinţă... Nimic din acest fel în Bucureşti, unde viaţa e normală ca manifestări vizibile, dar foarte scumpă. Cu bani însă, găseşti de toate. O masă la „Cina", 15 000 lei de persoană... Ruşii nu se văd. Românii sunt stăpâni absoluţi... Ruşii sunt dispuşi să se înţeleagă cu cine vrea să priceapă. Ar fi mers şi cu Rădescu, care ar fi şi acum prim-ministru dacă n-ar fi fost prea cazon şi lipsit de tact. Bis povesteşte două „gafe" de-ale generalului: întâlnind *la o recepţie la Legaţia rusească* pe Ana Pauker, i-a întors spatele, spunând că nu dă mâna „cu o bestie care a trădat ţara românească!" — iar mai târziu, o delegaţie de foşti prizonieri români

(care luptaseră în liniile ruseşti contra nemţilor), fiind adusă de ruşi cu avioanele şi cerând o audienţă primului ministru, generalul Rădescu a refuzat să o primească; declarând „că nu primeşte dezertori români"! Or, delegaţia fusese primită în ajun la Legaţia sovietică, care dăduse chiar o masă în cinstea ei! Intransigent, Rădescu nu voia să aibă a face cu toate lichelele care gravitau în jurul ruşilor ca să pună mâna pe un ciolan — şi Bis da de pildă pe Scridon, fost gogist (din Bistriţa), şi pe Ghilezan, fost manist, deveniţi *comunişti sadea*!

Cu Maniu lucrurile s-ar fi stricat (tot pe vremea lui Rădescu) în urma unui fel de manifest prin car dl Juliu *cerea tuturor foştilor legionari să se înscrie în partidul său*... Fapt care a supărat foc pe ruşi (de aci campania lor împotriva lui Maniu) şi i-au făcut să ia poziţia împotriva Partidului Naţional Ţărănesc... Azi, Maniu nu e arestat, dar e supus la un fel de domiciliu forţat în Ardeal... Raporturile lui Rădescu cu Maniu au contribuit şi ele la răsturnarea sa...

În momentul realipirii Ardealului de Nord, o parte din Maramureş n-a mai vrut unirea cu România şi a cerut anexarea la Rusia Subcarpatică trecută la Imperiul Sovietic. După mai multe încercări locale *de convingere* neizbutite, „s-a reclamat cazul" la Comisia Interaliată din Bucureşti, *şi ruşii au dat ordin ca teritoriul celor răzvrătiţi să fie realipit în 24 ore României*... Incident pe care noi aci, l-am ignorat cu desăvârşire... Cu asemenea gesturi, cu libertatea desăvârşită de guvernare, cu tot felul de ademeniri, *cu renunţarea la orice fel de măsuri de constrângere, ruşii şi-au câştigat simpatiile poporului român*!

Poate că Bis să fie părtinitor faţă de ruşi în aprecierile sale, dar tot ce spune el se încadrează în vagile informaţii ce primim şi ne face să credem că lucrurile nu merg aşa în rău pe la noi... Un moment greu ar fi fost — spune Bis — cât a ţinut conflictul polonez, căci ruşii ne-au cerut să recunoaştem Guvernul din Lublin, dar Groza şi Tătărescu au fost destul de abili ca să tot amâne hotărârea, până ce — acum — a trecut şi acest hop!

Doamne, dă să fie adevărate toate câte le spune amicul Bis! Încep să cred că până la sfârşitul anului mă voi putea înapoia în ţară! Să mor pe pământul părinţilor mei...

Lait motivul povestirilor lui Bis, ceea ce venea întruna în spusele lui, era enorma deosebire constatată între atitudinea ruşilor „de stăpâni" la Budapesta şi Viena, şi de „prieteni şi aliaţi" la Bucureşti... În general, omul din Bistriţa s-a arătat foarte optimist pentru viitorul nostru. *Deja afacerile merg strună şi se câştigă parale pe capete*... Ca pe vremea veche! Şi mai bine!

Contrariu ştirilor ce ne-au parvenit până acum (ce e drept, cam de mult) cei doi Antoneşti n-ar mai fi în România, ci duşi în Rusia, în loc sigur!

În aspectul celor trei capitale, ce a impresionat mai mult pe dl Bis e că la Bucureşti toate prăvăliile sunt deschise iar la Budapesta şi Viena aproape toate închise. Dl Bis uită că Viena şi mai ales Budapesta au fost câmp de luptă, că au fost cucerite casă cu casă — pe când Bucureştii nu.

Ziarele publică în rezumat „şarta" alcătuită la San Francisco de către Naţiunile Unite.

Cele mai bune intenţii sunt aşternute pe hârtie. Principiile şartei Atlanticului au fost toate introduse în text. Pentru prima dată le-a semnat (cu sau fără rezerve mintale) şi Rusia. *În plus, pentru prima dată o preocupare serioasă cu privire la problemele economice.* Adevărul că conflictele politice au ajuns să fie întotdeauna provocate de dezechilibrul economic şi-a făcut drum.

În fapt, şarta Naţiunilor Unite dă soarta lumii pe mâna celor cinci Mari Puteri (în realitate patru, căci China e mare Putere numai cu numele). Şi e mai bine ca să hotărască cinci, decât cincizeci... Din acest punct de vedere, cu toată precaritatea lui, actul de la San Francisco constituie un progres.

Pare că întâlnirea celor "Big Three", la Berlin, să fie fixată pentru ziua de 8 iulie. La 1 iulie va avea loc marea paradă aliată la Berlin.

La marea paradă de la Moscova, ţinută duminică, şi care a constituit apoteoza lui Stalin, a luat parte şi o delegaţie de generali români (ca invitaţi) cu Vasiliu-Răşcanu în frunte. N-am cunoştinţă să fi fost invitaţi şi generali bulgari sau unguri...

Până unde pot merge patimile omeneşti; muzicianul Banc, autorul reuşitului imn fascist "Giovinezza" a fost arestat de către „patrioţii" italieni!

Ridicolul grupuleţ de la Deva al lui Petru Groza (Frontul Plugarilor) a devenit partid mare. Zeci de mii de oameni au luat parte dumi-

nică la Congresul „Partidului" în Bucureşti şi au defilat... Au participat, ca invitaţi, pe lângă membrii Guvernului, şi delegaţi ai Ungariei democratice şi ai Bulgariei bolşevizate! S-a afirmat domnia „ţărănimii" şi s-a strigat: trăiască Regele Mihai, trăiască Stalin!

Printre invitaţi a fost de faţă şi dl Dangulov, reprezentantul Legaţiei sovietice...

Acest dar al românului *de a se adapta* la împrejurări i-a îngăduit să treacă prin toate încercările veacurilor şi să răzbească...

În Ungaria, ruşii demontează fabricile şi uzinele şi le transportă în Rusia... Mare îngrijorare şi jale printre unguri!

Senatorul american Baruch a vorbit bine despre România într-o şedinţă a Comisiei Afacerilor Străine. Între altele, a spus că cea mai mare cordialitate a domnit totdeauna între Statele Unite şi români. Pe terenul economic, americanii au investit capitaluri mari în România şi înţeleg să lucreze mai departe pe acest teren. „Dacă politica noastră viitoare — a încheiat Baruch — trebuie să se întemeieze pe o reală prietenie cu România, *trebuie ca şi Rusia să facă eforturi pentru a înlătura toate bănuielile care întunecă încă situaţia.* E necesar ca ţările din Balcani, şi mai ales România, să fie deschise relaţiilor cu străinătatea. *Dacă situaţia actuală ar mai dura, reconstrucţia ţărilor balcanice ar fi compromisă şi opinia publică din America ar fi defavorabil impresionată*".

După cum se vede, Baruch nu ne pune în spinare neplăcerile familiare pe care le-a întâmpinat fata lui din partea şefului Citta Davila (care şi-a bătut joc de dânsa). Şi, dată fiind importanţa lui Baruch în cercurile politice din Washington, cuvintele lui vor fi auzite la Moscova. Auzite, desigur — dar dacă vor avea un răsunet, e altă chestiune!

Joi, 28 iunie. Pactul de la San Francisco, deşi nu garantează pacea decât pe hârtie, pe lângă că constituie „o manifestare de credinţă" a cărei importanţă nu poate fi tăgăduită, mai reprezintă şi un îndoit progres faţă de pactul SDN din 1919. Mai întâi, nu a fost semnat în cadrul unui tratat de pace menit să garanteze stipulaţiile acelui tratat, ci în afară *şi înainte* de modificările teritoriale pe care le va pecetlui viitoarea

Conferinţă a Păcii. Apoi, a fost semnat şi de Rusia şi de Statele Unite (mai rămân, ce e drept, ratificările...) astfel încât *toate* Puterile Mari au luat un angajament de a nu merge la război, în afară de orice interes special decurgând din discuţiile ce nu vor lipsi la încheierea noului Statut al lumii...

Cu toate acestea, Pactul de la San Francisco, deşi primit cu multă satisfacţie, *nu a stârnit* nicăieri entuziasmul cu care a fost salutată creaţia SDN-ului... Lipsă de încredere în cele patru Mari Puteri? Poate...

De altminteri, această lipsă de încredere nu pare nejustificată, căci nu s-a uscat bine cerneala semnăturilor de la San Francisco şi presa din Moscova a şi început să atace pe cea de la Ankara, pe chestiunea Strâmtorilor şi să afirme că „atitudinea Turciei ar putea duce la un al 3-lea Război Mondial"!

Şi Truman a declarat în discursul său de încheiere al Conferinţei că actul de la San Francisco *e numai un început* în stabilirea planului de securitate generală...

Ruşii vor să pătrundă în Mediterana — şi englezii n-ar voi să-i lase — aceasta e toată problema pusă de negocierile care au început între Moscova şi Ankara şi care vor face probabil obiectul discuţiilor între cei Trei Mari, cu prilejul viitoarei lor întruniri. Pe noi, chestiunea Strâmtorilor ne-a interesat cât timp ruşii nu trecuseră Nistrul şi Prutul. De când sunt stăpânii ţării noastre, pentru noi, chestiuna Strâmtorilor a pierdut din importanţă...

Împărţirea Austriei, în ce priveşte ocupaţia trupelor aliate, a liniştit pe elveţieni, care-şi pierduseră cumpătul la ideea că forţele moscovite ar putea ajunge până la graniţele lor. Aceste graniţe vor fi despărţite de ruşi prin Vorarlbergul, ocupat de francezi, prin Bavaria, Salzburgul, Tirolul, Stiria şi Caritiea, ocupate de anglo-americani...

De altminteri, o destindere pare a fi intervenit de câteva zile în raporturile dintre ruşi şi elveţieni. O comisie mixtă şi o delegaţie sovietică vor veni să constate că internaţii ruşi din Elveţia au fost bine trataţi — şi totul se va sfârşi probabil printr-o reluare de raporturi între Confederaţie şi Moscova...

Guvernul polonez din Londra a trimis un protest Marilor Puteri (în afară de Rusia) cu privire la alcătuirea noului Guvern de Uniune Naţională constituit de polonezi la Moscova. Guvernul Arciszewski declară

că nu va transmite puterile sale decât unui Guvern național constituit *în Polonia*, după alegeri libere... Cearta între polonezi va mai ține mult. În principiu, au dreptate cei din Londra — dar principiile nu mai fac cinci parale...

Pare că marii criminali de război vor fi judecați de un Consiliu de război internațional... *Pare* — dar până acum nu s-a hotărât nimic.

La Simla, continuă tratativele pentru întemeierea autonomiei Indiilor — primul pas către independență... Zic unii!

Dacă se va realiza și acest pas, Imperiul Britanic va deveni o simplă Confederație de State independente, legate între ele prin interesele economice, mai ales. Legăturile economice sunt însă azi cele mai solide...

Sovietul Suprem din Moscova a decorat pe Stalin cu cel mai înalt grad al tuturor decorațiilor sovietice. În plus, a creat printr-o lege gradul de „generalisim" al tuturor armatelor rusești și a conferit acest grad „Mareșalului Stalin"... Foarte bine: excelentă evoluție...

Stettinius a demisionat din funcțiile de Secretar de Stat și a fost numit reprezentantul Statelor Unite în Comitetul de Securitate. Se zice că va fi numit, în plus, și ambasador la Londra..

În locul lui Stettinius va fi numit Secretar de Stat James Byrnes, care a fost cel mai intim colaborator al lui Roosevelt și la însoțit la Ialta.

În Italia se fac încercări disperate pentru reprimarea violențelor și uciderilor la care „patrioții" tot nu vor să renunțe. Dacă Guvernul din Roma nu va reuși, e probabil că Aliații "mettront la main à la Pâte"!... În Franța, execuțiile sumare tot mai continuă — dar acolo, Aliații nu vor putea face lucru mare, căci Franța e o Mare Putere, nu un Sat învins ca Italia...

Vineri, 29 iunie. După câteva ceasuri de liniștire, în urma întreitului succes al semnăturilor de la San Francisco, al constituirii noului Guvern polonez și al fixării definitive a întâlnirii celor Trei Mari — scena diplomatică internațională s-a aprins iar. Bineînțeles că focul a pornit de la Moscova, hotărâtă să-și valorifice toate pretențiile și să-și execute planurile politice până la ultima iotă. Și de ce n-ar încerca, când toate întreprinderile ei au fost până acum încununate cu succes, față de neputința anglo-americanilor de a-i bara drumul altfel decât printr-un război... Și un război nu e glumă!

După ce s-a înstăpânit pe jumătate din Europa, Rusia a scos acum din sertar pretențiile ei față de Turcia. Noile propuneri moscovite, adresate Guvernului din Ankara, n-au fost încă date în vileag, dar s-a putut afla că Rusia cere: drept de control asupra Strâmtorilor în condominiu cu Turcia (și pentru aceasta baze militare pe Bosfor și pe Dardanele — aceste căi urmând să fie închise vaselor militare în afară de cele rusești și turcești), Convenția de la Montreux urmând să fie abrogată; retrocesiunea din partea Turciei a provinciilor armene Kars și Ardahan; un culoar în Tracia care să permită Bulgariei (adică Rusiei!) acces la Marea Egee și... o modificare „democratică" a regimului politic actual din Ankara! În schimb, Turcia ar primi orașul Alep cu împrejurimile și... asigurarea prieteniei rusești!

La Ankara s-ar fi răspuns negativ în ce privește Kars și Ardahan, Strâmtorile și culuarul în Tracia. Turcii s-au declarat însă gata să revizuiască Tratatul de la Montreux, *în înțelegere cu celelalte Puteri semnatare ale tratatului*... Cu alte cuvinte, turcii au dat să înțeleagă că problema Strâmtorilor nu e o afacere între Turcia și Rusia, *ci între Rusia și Anglia*... La Ankara, cum era și natural, mare emoție, la Londra, îngrijorare...

Nu e probabil ca englezii să lase flotele rusești să vină să amenințe Suezul și calea Indiilor... Dar ce vor putea face? Problema Strâmtorilor va fi punctul principal ce se va pune în discuție cu prilejul întrunirii celor Trei Mari, la Berlin. E probabil că anglo-saxonii vor propune o revizuire a Tratatului de la Montreux, în sensul instalării unui control internațional pe Bosfor și Dardanele...

Problema Orientului Apropiat s-a pus și va trebui rezolvată...

Alaltăieri a încetat din viață, aci la Geneva, d-na Stelian Popescu, născută Brătescu. Femeie simpatică, și cât se poate de cumsecade, a sosit anul trecut la Geneva, bolnavă de cancer la sân... A suferit greu, aproape un an și a murit în stare de nesimțire. Azi la ora 4 serviciu la Biserica rusească... A lăsat să fie incinerată, dar preotul bisericii n-a

voit să slujească în asemenea condiţii şi familia a hotărât să depună corpul în cripta cimitirului Sf. Georges, urmând ca incinerarea să se facă mai târziu.

Toate cad deodată pe capul bietului Stelian Popescu, care, de va fi greşit în viaţă, plăteşte acum scump greşelile sale...

La Bucureşti a început procesul unui nou lot de vinovaţi ai lagărelor de concentrare, cu faimosul Topor în frunte.

Joseph Paul-Boncour a sosit la Bucureşti. Cu titlul de ministru plenipotenţiar, dar deocamdată, neacreditat ca atare...

Sâmbătă, 30 iunie, seara. Gafencu a avut în fine confirmarea încetării din viaţă a mamei sale; o slujbă religioasă ne-a întrunit, ieri-dimineaţă, pe mai toţi românii din Geneva. Erau şi foarte mulţi elveţieni.

Azi la ora 4 p.m. a avut loc a doua şedinţă a promotorilor ideii unui Centru de Studii privitoare la contribuţia Micilor Naţiuni în evoluţia civilizaţiei europene. Întrunirea a avut loc la Institutul lui Rappard. În afară de cei prezenţi prima dată, au mai venit câţiva printre care, d.d. Leop.-Bortrier, Rosario, Hatvany, Erim (turc), Stancic, Pella, López Oliván... Consfătuirea a durat două ceasuri. Toţi pentru — dar, dar, dar... Reticenţele oamenilor curajoşi cărora le e frică şi de umbra lor! S-a hotărât ca fiecare din noi — dacă vrea — să trimită propuneri scrise lui Rappard, fără a le dezvolta (dezvoltarea în şedinţă, verbal) înainte de „proxima şedinţă", hotărâtă pentru ziua de 8 septembrie.

Şoneriu mi-a adus numărul din ziarul *Tribuna* (din Turnu-Severin) primit ca prin minune de Franasovici, prin poştă. Foaia conţine scrisoarea adresată de Tătărescu lui Dinu Brătianu în preajma constituirii Ministerului Groza, o scrisoare prin care Tătărescu face apel la Dinu pentru întregirea partidului şi colaborarea pe calea, pe care, el, Tătărescu, a urmat-o apoi. Interesant nu e apelul lui Guţă, ci faptul că în această scrisoare Tătărescu „îşi ia răspunderea" nu numai pentru actul cesiunii Basarabiei pe care-l prezintă *sub forma unei hotărâri de a nu face război Rusiei* (abil) — dar şi pentru Constituţia din 1938, menită să stăvilească curentele anarhice de dreapta (Garda de Fier "et similio")!

M-am bucurat; căci, am fost şi eu înhămat la acelaşi car! Eu nu pretind însă nicio situaţie şi cer numai să fiu lăsat în pace...

Hatvany, la întrunirea de azi, mi-a spus că între Bucureşti şi Budapesta circulă acum un tren direct cu vagon-lit, în ambele sensuri. Călătoria se face uşor, fără paşaport şi numai cu o viză rusească ce se obţine fără multă bătaie de cap.

Trenul va fi prelungit zilele acestea până la Viena...

Citesc, pe de altă parte, în ziarele elveţiene că la 5 august se vor redeschide festivalurile obişnuite la Salzburg! Probabil că aceste festivaluri nu sunt menite să facă numai fericirea locuitorilor din Salzburg şi că trenuri vor circula înspre Viena şi München. Iată, în perspectivă, aproape toată ruta feroviară spre Bucureşti, deschisă; trag serios nădejde că până la sfârşitul anului mă voi putea întoarce acasă!...

Încep lucrurile să se normalizeze. *Radio Bucureşti* a anunţat aseară că corespondenţa telegrafică între România, Anglia şi Statele Unite a fost din nou autorizată! Să sperăm că în curând România va putea comunica prin telegraf şi prin poştă, cu toată lumea.

Au dispărut două din ultimele epave ale regimurilor totalitare axiste: Hácha a murit la Praga (bolnav, 73 de ani) unde era arestat şi Renato Ricci, omul de încredere al lui Mussolini şi eventualul său succesor dacă nu s-ar fi prăbuşit o lume... Hácha şi Renato Ricci au zbârnâit pe planuri diferite, dar şi unul şi altul şi-au legat numele de regimul de „prepotenţă" care a sfârşit atât de mizerabil...

Începutul lui iulie ne va aduce evenimente considerabile ce vor determina noi cotituri în desfăşurarea istorică a evenimentelor: la 5 iulie alegerile în Anglia — la 9 iulie şi în zilele următoare (căci aşa pare că s-a fixat) conferinţa celor Trei Mari, la Potsdam.

Din Londra se comunică că toate şansele luptei ar fi pentru Churchill — dar cine poate prevede?

Conferinţa de la Potsdam va decide soarta lumii. Problema cea mai grea va fi aceea a Orientului Apropiat, unde cererile ruseşti cu privire la Strâmtori şi la cesiuni teritoriale din partea Turciei vor fi greu de rezolvat... Mai e drum lung până la pace — să ne ajute Dumnezeu să putem străbate până la capăt...

Pe ziua de 30 iunie, şi cu sfârşitul acestui caiet, încetez *însemnările* mele *zilnice*. În situaţia în care mă găsesc nu pot afla, nici nota, informaţii de mâna întâi, sau pătrunde în secretele politice — şi socotesc inutil să mai înscriu aci lucruri ce se vor găsi prin ziarele contemporane.

Am continuat să scriu, aci la Geneva, în nădejdea că situaţia mea s-ar schimba şi că aş putea din nou pătrunde în secretele zeilor. Această nădejde nu s-a îndeplinit.

Dacă cumva Dumnezeu îmi va mai hotărî zile, şi voi mai ajunge şi eu în vremuri mai bune — îmi voi relua condeiul, de nu va fi de tot ruginit!...

Să pierim cu toţii, dar să scape scumpa noastră ţară!

*
* *

30 iunie 1945 — Geneva.

CUPRINS

Notă asupra ediţiei
(*de Stelian Neagoe*) 5

ÎNSEMNĂRI ZILNICE

Anul 1944

28 aprilie – 25 august 7
4 – 31 decembrie 243

Anul 1945

1 ianuarie – 30 iunie 299